

GAYRİ RESMİ
AMERİKAN TARİHİ

GORE VIDAL

İMPARATORLUK

Gore Vidal'in muhteşem tarihsel romanı ya da romanlaştırılmış tarihi.
GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

ROMAN

GORE VIDAL

İMPARATORLUK

Literatür®

GAYRİ RESMİ AMERİKAN TARİHİ

4

İMPARATORLUK

Gore Vidal

ÇEVİREN
DENİZ GÜNDOĞAN

LİTERATÜR YAYINLARI: 613
Tarihsel Romanlar Dizisi: 35
Gayri Resmi Amerikan Tarihi: 04

İMPARATORLUK

Gore Vidal

Kitabın Özgün Adı:
Empire

Çeviren
Deniz Gündoğan

Genel Yayın Yönetmeni
Kenan Kocatürk

Yayına Hazırlayan
Serpil Demirtaş

Dizi ve Kapak Tasarımı
Mithat Çınar

Baskı Öncesi Hazırlık
Emel Atik

Birinci Basım, Ocak 2011

Baskı ve Cilt:
Şefik Basım ve Yayıncılık Ltd. Şti.
Tel: (0212) 549 62 62

ISBN: 978-975-04-0574-7

© Copyright Gore Vidal 1987

© Copyright 2011, Literatür: Yayıncılık
Bu kitabın yayın hakları Akcalı Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla
Literatür: Yayıncılık, Dağıtım, Pazarlama San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.
Kitabın tamamı veya bir bölümü hiçbir biçimde çoğaltılamaz, dağıtılamaz,
yeniden elde edilmek üzere saklanamaz

Sertifika No: 10843

LİTERATÜR®
Yayıncılık, Dağıtım, Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
İstiklal Caddesi, Emgen Han, No: 47 Kat: 4
Beyoğlu 34433 İstanbul
T 0(212) 292 4120
F 0(212) 245 5987
E literatur@literatur.com.tr
www literatur.com.tr

İmparatorluk Öyküleri

Mary McCarthy, "ciddi" kurgunun altından kalkamayacağı şeylerin, sanıyorum ki günbatımıyla başlayıp, gerçek siyasetin söz konusu olduğu bir Kabine toplantısıyla son bulan meşhur bir listesini çıkarmıştı bir zamanlar. İster bunaltıcı Toronto'da, ister capcanlı Baltimore'da olsun, önemli olan tek şey, orta sınıf evlilikleriydi artık. Canı hakikaten sıkılmış olanlar içinse, okuru, günün hakim kuramına bağlı olarak yeniden düzenlenmeye ya da öylece bırakılmaya hazır bir halde gelişigüzel kağıdın üzerine serpiştirilen romanın unsurlarıyla, kelimelerle baş başa bırakarak, Baltimore'un bile yapısöküme tabi tutulabileceği edebi kuram duruyor.

Gördüğünüz gibi, bir çemberin içine alıyorum konumu; çünkü, (*Gulliver'in Gezileri* ya da *Alice Harikalar Diyarında* gibi arı yaratıcılık örneklerinden sonra) genel cazibesi olan tek anlatı şeklinin tarih olduğunu düşünmüşümdür hep; ayrıca, çoğunlukla mitolojik kökleri yüzünden, haydi ciddi olarak bilimsel kelimelerle konuşalım, aslında genetik düzenlemeler olan kendi benliklerimize dair, hikâyedeki o meşhur tavuk gibi yolun karşı tarafına geçerken nasıl göründüğümüzü görebilelim diye yol ortasına kurulmuş herhangi bir aynadan çok daha fazla şey anlatıyor bize tarih. Kurgunun içine tarihi ya da tarihin içine kurguyu sokmak, en azından, Tolstoy'un zamanlarından beri pek gözde bir fikir değil. Sonuç olarak ortaya çıkacak şeyin ne kurgu ne de tarih olabileceğine inandırdılar bizi. Ancak yazarın geçen yaz sona eren kendi evliliğinin kağıda dökülmesinin, kutsal –hayır, *ciddi*– kurgunun malzemesinin ta kendisi, müşterek deneyimimiz olduğunda çoğu insan mutabık olacaktır. Aynı zamanda, pek çoğumuz için, birinin arkadaşı Brian'ın, East Anglia Üniversitesi'ndeki Barth Barthelme Burke ve Hare dersine, değişim programı öğrencisi Sonia'nın kaydını yaptırmasından kısa bir süre sonra nasıl ve neden Doris'i terk etmiş olduğuna ilişkin hikâyesi kadar bunaltıcı ve sıkıcı olacaktır bu. Ne

olursa olsun, bu türden budalaca bir kurgu bile, aynı zamanda tarihtir; çünkü, sıkıcı bir şekilde de olsa, yakın zamanda hakikaten yaşanmış olan bir şeyi anlatmaktadır bize. Fakat, diğer taraftan, bir romanı tarihsel bir süreç içinde kurgulamak kesin bir kuraldır. İkinci Dünya Savaşı tarihti ve bu son derece gerçek olan savaşın ayrıntılarından on binlerce roman türedi. Edebi kuramcıları bir yana bırakırsak, bir bağlamı olmayan pek az metin vardır.

Amerikan tarihine gelince; ülkenin başkentinde yaşayan siyasi bir ailede büyümek gibi tuhaf bir talihim oldu ve sözgelimi, İkinci Dünya Savaşı'yla sonuçlanan siyasi tarihi, hatta, gerçi kendimi bir tarihçiye dönüştürmemi gerektirdi bu, İngiltere'den ayrılışımızın altında yatan sebeplerden bazılarını ilk elden ya da ilgi çekici ikinci ya da üçüncü ellerden (benim ömrümle büyükbabamınkinin toplamından daha yaşlı değil Cumhuriyet) biliyordum. Önünde sonunda elimdeki bu malzemeyi kullanacağıma emindim. Ama nasıl?

Buhran, New Deal,* İkinci Dünya Savaşı ve Kore talihsizliği sırasında Washington, D. C.'de büyüyor olmak hakkında bir roman yazmaya 1996 yılında karar verdim. Franklin Roosevelt'in ilk dönemlerindeki muzaffer halinden, arkadaşım J. F. Kennedy'den başkası olmayan genç bir senatöre; Birleşik Devletler'in 1945-1950 yılları arasındaki dünya imparatorluğundan, ellilerin başlarındaki Ulusal Güvenlik Devleti'ne dönüştüğü yıllarda Washington, D. C.'de olmak hakkında bir roman. Bu romanda Roosevelt gibi gerçek karakterler kullanmış olsam da, hiçbir zaman onun aklının içine girmeye cüret etmedim; yalnızca, hayatları gerçek olaylar bağlamında yaşanmış olan diğer kurgulanmış karakterler tarafından gözlemlendi Roosevelt. Sevilen bir kitap oldu *Washington, D. C.*; özellikle de Capitol Hill'de. Fakat, Amerikalı bir eleştirmen, kitabın ciddi kurgudan daha çok, parlak ve basit bir MGM filmine yakın olduğunu düşünürken; işaret ettiğim, Watergate öncesi mutedil yozlaşmalara inanmakta güçlük çeken Britanyalı bir eleştirmen, "Amerikalı Suetonius"** ismini taktı bana; bizi yönetenlerin dünyasını yaratıyor değil, bildiriyor olduğumdan sevmemiştim bu

* New Deal (Yeni Anlaşma): Birleşik Devletler'de yapılan sosyal ve ekonomik reform programı. (ç.n.)

** Suetonius: MS 75-160 yılları arasında yaşamış, Romalı bir biyografi yazarı. On iki Roma imparatorunun hayatını anlattığı eseriyle bilinmektedir. (ç.n.)

tabiri. Ciddi romanların günbatımlarını ve Kabine toplantılarını içermediğini, ciddi insanlarınsa, kesinlikle kahyaları ve şoförleri olmadığı gibi, bu kişilerin başkanlarla kavga etmek şöyle dursun, onları tanımadıklarını bile daha o günlerde anlamıştı Amerikalı eleştirmen.

Memleketimin pek de matah olmayan folklorunun bir parçası da bizim sınıf sistemine sahip olmamamızdır; bir romancının sınıf sisteminden bahsetmesinin derin ve çoğunlukla da büsbütün akıldışı bir öfkeye yol açacağı anlamına gelir bu. Ne de olsa, ülkemizde gerçek bir demokrasinin (bir cumhuriyetin ya da katiyen bir oligarşinin değil) hüküm sürdüğünü ve akademik çalışmalarınızı ciddiye aldığınız takdirde, bizdeki meritokrasinin* herkese açık olduğunu öğretmek için para alıyor öğretmenlerimiz.

Kariyerimin oldukça ilerlemiş bir evresinde "otobiyografik" bir roman yazma girişimim, şimdiye dek çözüme kavuşturmuş olduğum tüm sorulardan daha fazla soru üretti beynimde. Daha önce hiç kendi hakkımda yazmamıştım ve duygusal olarak ya da başka türlü, tarihe olan ilgim dikkatimi kendi eğitimimden her zaman uzaklaştırmıştı. Ayrıca, ilk elden bildiğim kadarıyla, ülkemizin tarihinin yalnızca kötü öğretilmediğinin, aynı zamanda ciddi olarak çarpıtıldığının da farkındaydım.

Neden "gerçek" tarihi yazarken, bu tarihe ilişkin diğer görüş açılarını yansıtmak için hayal ürünü karakterler yerleştirmeyeyim ki içine? Aeschylus'tan Dante'ye, Shakespeare'e, Tolstoy'a, Scott'tan Flaubert'e ve daha bir sürü anlatıcıya kadar, çoğunlukla bu olmamış mıydı Batı edebiyatının başlıca uğraşı?

Bismarck, karmaşık makinelerin ve silahların idare edilebilmesi için en alt sınıfı eğitme kararını verdiğinde, bu kararın, içinde bir tehlikeyi de barındırdığını biliyordu entelektüeller. Eğer *onlar* da okuyabilselerdi, fikir sahibi olamazlar mıydı? Yanlış fikirler? Eğitim konusundaki tartışmalar bir ya da iki kuşak boyunca devam etti ve Mill'den Papaz Malthus'a kadar herkes karıştı bu tartışmalara. Bu arada, *onlar* okumayı öğrenmişlerdi. Fakat, ne okumalıydılar? Sarayın içinde gerçekten de dönmekte olan dolaplar çığrından çıkmıştı ve bundan sonra hiçbir zaman Kabine toplantıları düzenlenmeyecekti; diğer yandan, günbatımları güzeldi ve bu yüzden de

* meritokrasi: Rekabetçi bir eğitim sistemi içinde, meziyetleriyle öne çıkan kişilerden seçilen bir hükümet ve bu değerler doğrultusunda yönetilen bir toplum anlayışı. (ç.n.)

iyi, güzel ve doğru, bildiğimiz Ciddi Roman oluverdiler; en düşük sınıfları, uysal işçiler ve hevesli tüketiciler olarak yerli yerinde tutmak amacıyla tasarlanmış, uyarı niteliği taşıyan hikâyeler.

Mary McCarthy'nin bir nesil önce duyurduğu edebiyat konularındaki büyük temizlik uzunca zamandır süregitmekte. Geçen yüzyılın popüler romanı, aşağı yukarı, okuru aşırılığa, otoriteye, itaatsizliğe, cinsel sapkınlığa karşı uyaran dinsel bir risale özelliği taşıyor ve çoğunlukla da, talihin tutsakları olarak kendi çocukları yüzünden istemediği işleri yapmak zorunda kalacak işçiyi denetim altında tutmayı garanti eden bir kurum olan evlilikle sonlanıyordu. Bir yüzyıl önce modernizmin böylesine kuvvetle patlak vermesinde şaşılacak bir yan yok. Joyce, Mallarme ve Mann, hepsi kendi özel yollarıyla, dünyayı (halinden hoşnut) bir toplum kurbanının bakış açısıyla gözlemlemeyi reddettiler. İster gece için yepyeni bir dil hayal eden bir adam, ister bir çeşit parazit ya da bakteri olarak kendini şeytana teslim eden bir dâhi olsun, insanın iç dünyasını aydınlatmayı seçti modernizm.

Zannedersem, romanıma konu olarak kendi ülkemi seçmeye, bizlere, kıtanın yerli halkını ortadan kaldırdıktan sonra, birbirlerine ve huzursuz egemenliği altına giren diğer soylara çoğunlukla çılgınca olan tek tanrı inancını kabul ettirmeye çalışıp, içinde köleliği de barındırarak, neredeyse mutlu mesut yaşayıp gitmiş olan, teselli edici bir toplum düşüncesi vermek için para alan o okul öğretmenleri tarafından sevk edildim. Yine de, korunmaya değer bir Amerika ("istisnai" değilse bile) fikrinin var *olduğuna* inanıyordum; bu yüzden de, 1776 yılından geriye giderek, halihazırda hiçbir zayıf düşman bulunmadığı zamanlarda, bu sefer kendi halkıyla da olsa daima savaşan şimdiki ulusal güvenlik devletinin, eski cumhuriyetin yerini aldığı 1952 yılı ve dolaylarında gerçekleşen nihai defnine doğru izini sürmeye koyuldum bu düşüncenin.

1966 yılında *Washington, D. C.*'yi yazarken, bunların hiçbirini bilmediğimi söylememe gerek yok. En sonundan başlamış ve kişisel bilgimin, resmi yorumla çeliştiği durumlar haricinde, ülkem hakkında bana öğretilenlere ve anlatılanlara inanmaya meyletmiştim. *Washington, D. C.*'den sonraki kitabım, *Burr,* kronolojik olarak ilk sırada geliyordu; bu kitapta 1776 ve 1836 yılları arasındaki gelişmelere eğilmiş ve kitabın merkezine, ailemle bağlantısı bulunan, "Birleşik Devletler'in ilk beyefendisi" diye bilinen ve tüm çılgınlığıyla, dindar hipokratların hakim olduğu bir dünyaya salı-

verilmiş bir çeşit Lord Chesterfield olan şeytani başkan yardımcısının bizzat kendisini, Aaron Burr'ı yerleştirmiştim.

Gönüllü olarak kitap okuyan o küçük halk kesimi içinde Burr'ın sahip olduğu popülarite, okullardaki tarih öğretiminden son derece hoşnutsuz olan akıllı bir halk tabakasının da olduğuna dair ilk işaretti. Cumhuriyet'in hikâyesini onların gözüyle anlatma olanağı bulduğum bir aile de yaratmıştım bu kitapta. Burr'ın gayri meşru oğlu, Charles Schermerhorn Schuyler benim hayalimin ürünü olmasına karşın, gözüme hakikaten de çok gerçek görünüyor. Avrupa'da geçirilen uzun bir yaşamdan sonra, 1876'da, Birleşik Devletler'in yüzüncü yılı şerefine düzenlenen kutlamaları gözlemlemek için bir tarihçi-gazeteci olarak Amerika'ya geri dönüyor Schuyler; başkanlık seçimlerinin galibinin federal birlikler tarafından koltuğuna oturmaktan alıkonulduğu yıldı bu. Her şey ironikti ve kendini son derece evinde hissediyordu Charlie. Ayrıca dul kalmış olan kızı Emma'yı evlendirmeyi de aklına koymuştur; belli bir bedel ödese de başarıyor bunu. Emma'nın kızı Carolina Sanford'u ve üvey kardeşi Blaise'i takdim ediyor *Empire:* Fransa'da yetişmiş olan kardeşler, Birleşik Devletler'de saygınlık kazanma arzusuyla yanıp tutuşmaktalar. Blaise'in kahramanı, tarihin, popüler medyada neyi dile getiriyorsanız, o olduğunu keşfetmiş olan William Randolph Hearst. Bu şaibeli görüşün Blaise için belirli bir cazibesi olduğu aşikâr; fakat, Washington, D. C.'de batmakta olan bir gazeteyi satın alarak sansasyonel gazeteciliğe yelken açan Carolina oluyor.

Bu dönemin bilge eleştirmenleri, o yıllarda hiçbir kadının böyle bir şeyi yapamayacağını söylediler bana; ama, tabiki bir nesilden daha az bir süre sonra, bir aile dostumuz olan Eleanor Patterson, büyük bir başarıyla tam da bunu yaptı (Edith Wharton, *The Age of Innocence* kitabının konusunu, Eleanor'un Polonyalı bir kontla yaptığı talihsiz evlilikten almıştır).

Hollywood adlı kitabımda hem Hearst hem de Carolina, tüm dünyada düşlerin kaynağı olacak bundan sonraki en büyük şeyin filmler olacağına karar veriyorlar. Gazetesini Blaise'in devralmasına izin veriyor Carolina; sonra da, durmaksızın başkanlığa adaylığına koyan arkadaşı Hearst'ten daha büyük bir başarı göstererek film yapımcısı oluyor ve filmlerinde oyunculuk yapmaya da başlıyor. Bu arada, bu hayal ürünü insanların boy gösterdiği bağlam Birinci Dünya Savaşı, Cemiyeti Akvam, Woodrow Wilson, William

Jennings Bryan, Warren Harding ve silahlarını kuşanmış genç Franklin Roosevelt'in gerçek dünyasının tıpatıp aynısı. İlerlemiş yaşlarında tanımış olduğum bunca insanın gençliklerini, *Hollywood*'da kaleme almak tuhaf bir histi benim için.

Hikâyenin tüm parçalarını birbirine bağlamak için, şimdi tekrar yazdım *Washington, D. C.*'yi. *Lincoln* ise, içinde küçük bir rolle yer alan tek kişi Carolina'nm babası olduğundan, hikâyenin diğer parçalarından bir nevi ayrı tutulan bir roman oldu; ancak, İç Savaş'a değinmeden bizim için herhangi bir tarihten söz edemeyiz; bu yüzden de *Lincoln*'de anlatılan hikâye, içindeki gerçek ve hayal ürünü arasındaki gidiş gelişlere bir tını ekliyor.

Bu sözkonusu halının üzerindeki şeklin ne olduğuna karar vermek bana düşmez. Kişisel olarak, kusurları olan bir cumhuriyeti, 1898'de başlayan ve şimdi, ben bu satırları yazdığım sırada, militarize olmuş bir ekonomiyle görünürde sonu olmayan bir toplum olarak artık sağlam bir şekilde kurulmuş olan kana susamış bir imparatorluğa tercih ederim. Fakat, burada bir yargıç değil, esrarı peşimi hiçbir zaman bırakmamış olan bir ailenin ve bir ülkenin tarihinin kölesi olmuş bir anlatıcıyım; bu tarih beni içine öylesine hapsetti ki, şimdi yedinci ve son cildi olan *Altın Çağ* ile tamamlanan bu roman dizisine *İmparatorluk Öyküleri** adını verdim; dünyaya gelmiş olan herkes gibi bizim de tarihte yol alan bir ulus olduğumuzu ve cumhuriyetimizin bu yolculukta, her nasılsa yolunu kaybederek, sevilmeyen bir imparatorluğa dönüştüğünü ve böylesi varlıkların her zaman başına geldiği gibi, bizim imparatorluğumuzun da pek yakında çökmeye başlayacağını fark etmemizi sağlayan Vientnam'a dek, maceramızın sonunda hakikaten de altın gibi ışıl ışıl olabileceğini düşünedurduğumuzdan, tamamıyla ironik bir başlık da sayılmaz *Altın Çağ*.

Gore Vidal

* Gore Vidal, yedi ciltlik bu diziye *Narratives of Empire*, yani *İmparatorluk Öyküleri* adını vermiştir; ancak biz daha açıklayıcı olacağını düşünerek diziyi *Gayri Resmi Amerikan Tarihi* olarak adlandırdık. (Yayıncının Notu)

Bir

Bir

"Savaş dün gece sona erdi, Caroline. Şu çiçekleri taşımama yardım et." Elizabeth Cameron, elinde solmaya yüz tutmuş güllerle dolu mavi-beyaz, geniş bir Çin vazosuyla açık camlı kapının önünde duruyordu. Caroline, ev sahibesinin ağır vazoyu uzun, loş ve serin oturma odasına kadar taşımasına yardım etti.

Kırk yaşındaki Bayan Cameron, Caroline'in gencecik gözüne çok ihtiyar görünüyordu aslında; buna karşın o, Amerika'nın önemli hanımefendileri arasında en hoş ve işinde en ehli olanıydı elbette. Amcası General Sherman'ın Georgia'yı yakıp yıkarkenki rahatlığıyla aynı ölçüde rahat ve son derece çevik hareket edip, çiçeklerle dolu bir dizi vazoyu kahvaltıdan önce pekâlâ düzenleyebiliyordu anlaşılan.

"İnsan ağustosta yataktan her zaman şafak vaktinde kalkmalıdır." Bir an için Caroline, Bayan Cameron'ın daha çok Romalı Jül Sezar gibi konuştuğunu düşündü. "Hizmetkârlar tıpkı çiçekler gibi tazeliklerini yitirmeğe eğilimlidirler. Öğlen yemeğinde otuz yedi kişi olacağız. Del ile evlenmek niyetinde misin?"

"Biriyle evleneceğimi kesinlikle düşünmüyorum." Caroline, Bayan Cameron'ın bu dolaysız sorusundan zevk duyarak kaşlarını çattı. Kendisini Amerikalı olarak düşünse de gerçekte yaşamının çoğunu Paris'te geçirmişti; bu nedenle Elizabeth Sherman Cameron gibi, Henry James'in çok da alaycı olmayan bir biçimde dile getirdiği şekliyle, dünya üzerindeki en yeni ve en üstün ürün sayılan bu kusursuz, modern Amerikan hanımefendileriyle çok az ilişkisi olmuştu. Del, Caroline'i çok uzaklarda bir İngiliz taşrasında bulunan Surrenden Dering'deki bir köşk partisine katılmaya davet ettiğinde, Caroline bu mesele üzerinde kafa yoruyormuş bile görünmemişti. Londra'da Brown Hotel'de tek bir gece kalıp Paris'ten

doğruca buraya gelmişti. Cuma gecesiydi ve belli ki Amerika Birleşik Devletleri'yle İspanya arasında üç aydır süregelen heyecanlı savaş da sona ermişti. Caroline tarihi anımsamaya çalıştı. 1898 Ağustos'unun 12'si miydi yoksa 13'ü mü?

"Bay Hay, Başkan'ın dün öğleden sonra ateşkes imzalamayı kabul ettiğini söylüyor. Bu, bizim için dün geceydi." Kaşlarını çattı. "Bu güller oldukça kötü görünüyor, öyle değil mi?"

"Biraz... tozlular. Bütün bu sıcaktan dolayı sanırım."

"Sıcaktan mı!" Bayan Cameron bir kahkaha attı; Parisli bir hanımefendinin özel olarak biçimlendirilmiş kesik kesik çığlıklarının tam aksine bu oldukça tatlı bir sesti. "Yılın bu vaktinde Pennsylvania'da bulunmayı denemelisin! Kocamın iki tane evi var. Her biri diğerinden daha sıcaktır ve sivrisinekler, tatarcıklar, teninin altında bir köstebek gibi oyuklar açarak neredeyse kırbaç yarasına neden olan küçücük iğrenç şeylerle doludur. Sen, Del'e iyi bir eş olursun."

"Ama o bana iyi bir koca olur mu?" Caroline, uzun pencere camlarından ev sahibi Don Cameron'ı aşağıdaki çimenlik taraçada gördü. Tırıs giden bir çift Amerikan atının çektiği 'buggy'i* sürüyordu. Senatör Cameron kırmızı suratlı, gür bıyıklı ama az sakallı ve karısından neredeyse çeyrek yüzyıl kadar yaşlı bir adamdı. Bayan Cameron kocasına tahammül edemediğinden ona son derece nazik davranıyor, saygıda kusur etmiyordu; tıpkı Caroline'in hizmette kusur etmediği diğer ev sahibi, Senatör Cameron kadar yaşlı sayılan Henry Adams'a karşı olduğu gibi biraz soğuk ve teklifsizdi. Henry Adams ise Bayan Cameron'ı olduğu gibi kabul edip ona adeta tapıyordu. Del'in düşüncesine göre bu üçlü, birkaç mil ötede yaşayan Henry James'in gözüne "insanı çılgına çevirecek derecede romantik" görünüyordu. Del bu durumu Caroline'e yineleyince eskilliğin gerçekte öğretici, egzotik hatta dokunaklı olabileceğini kabul etmelerine karşın, gene de bu kadar ihtiyarlamış hiçbir çiftin bu denli çılgınca romantik ya da bundan daha farklı olmasının mümkün olmadığını düşündüler. Öte yandan ünlü sürgün Bay James'in kulakları misinadan yapılma bir çalgı yayı gibi son derece keskindi ve dolayısıyla acemi kulakların duymadığı titreşimleri kapmaya da sürekli açıktı.

* Buggy: Çapraz yaylı, tek oturma koltuğu olan, hafif ve dört tekerli at arabası. (ed.n.)

Bayan Cameron ihtiyar olsa da Caroline onun hiç değişmemiş görünen ince beline hayranlıkla bakıyordu; odadaki sıcaklık yanaklarını öyle al al yapmıştı ki, en azından bu sabah, kendiliğinden dalgalı altın sarısı saçlarıyla, kedilerinkine benzeyen masmavi gözleriyle ve ünlü amcasından aldığı köşeli çenesinin üzerindeki dümdüz dudaklarıyla çok hoş göründüğünü en nihayetinde teslim etti. Caroline, Matmazel Souvestre Allenswood Okulu'ndan daha yeni ve güç bela mezun olmamış olsaydı kendini Bayan Cameron'a çırak olarak takdim edebilirdi kesinlikle: "Sonsuza dek Amerika'da yaşamak istediğim için; Baba da öldü zaten." Caroline kast etmek isteğinden biraz daha fazlasını söylediğini düşündü.

"Sonsuza dek çok uzun bir süre. Ama sonsuza dek bir yerde yaşamam gerekirse burası olmazdı, sana söyleyeyim. Paris olurdu."

"Yaşamımın çoğunu, şimdiye kadar, Paris'te geçirdiğimden insanın kendi evi gibisi yoktur, diyebilirim."

"Sen o kanıda olabilirsin." dedi Bayan Cameron belli belirsiz bir biçimde; dikkatini günün söz konusu mönüsünü elinde tutarak kapının ağzında duran yaşlı aşçıya vermişti "Ah, Aşçı! Dün geceki ne güzel bir ziyafetti! Senatör Cameron tatlı patateslere hayran kaldı; neredeyse patlayıncaya kadar da yedi diyebilirim."

"Hazırlanması olanaksız yemek siparişleri veriyor bana." Aşçı, upuzun beyaz elbisenin içinde Scott romanlarındaki baş rahibeleri andırıyordu.

Bayan Cameron çok da neşeli olmayan bir kahkaha attı. "Onu memnun etmek için elimizden gelenin en iyisini yapmalıyız. Hepimiz. Kocam", Caroline'e doğru döndü; tam o sırada Bay Cameron aşağıdaki taraçada yeniden göründü; elindeki kırbacı sallayıp duruyor, atlar tırıs gitmeyi sürdürüyordu. "İngiliz yemeklerinden nefret eder. Bu nedenle yediğimiz her şeyi Pennsylvania'daki evden getirtir. Bu gece mısır yiyeceğiz."

"Ne mısırı hanımefendi?" Aşçı umutsuz görünüyordu; 'manastır'ı kuşatılmıştı.

"Yeşil ve silindir biçimde olan mısır, kabuğundan soyulup haşlanmalıdır, ama çok uzun süre değil. Karpuzu diğer meyvelerle birlikte alırız. İşin geri kalanında sana güveniyorum, sevgili Aşçı."

"Ama..." 'Başrahibe' iç çekerek inleyip gözden kayboldu.

Bayan Cameron, Millias'ın bir kuşak öncesi kadınını resmettiği tablonun asılı durduğu yerin altındaki kanepeye oturmuştu; sarımsı beyaz dantelasının içinde sanki kendi de o eski günlere, de-

miryollarının gürültüyle tangırdadığı, uğursuz ve sessiz telgrafların kapıları çaldığı, cart elektrik ışıkların yanıp söndüğü o yeniçağın öncesine aitmiş gibi görünüyordu. Caroline, ev sahibesinin alnının tam ortasında bir damarının attığını ve üst dudağının hafifçe terlediğini fark etti. Bayan Cameron'a uzun uzun bakarken tanrıçaları düşünmeye başladı; Demeter'in, cehennemdeki kızı Persephone'u bulmak için sürdürdüğü uzun arayışları düşünüyordu şimdi; kendisinin Persephone, Bayan Cameron'ın anne olabileceğini geçirdi aklından. Öte yandan kendisi de bir bakıma cehennemde miydi? Ve eğer cehennemdeyse Bayan Cameron onu kurtarır mıydı? Ama Caroline, salt olduğu gibi yaşadığı hayatının dışında gerçekte hiçbir şey bilmediğinin gayet farkındaydı; gene de bunun, insanın yaşamında herhangi başka bir seçeneğinin bulunmadığı kanısıyla değil, cehennemde bulunmanın koşuluyla ilgisi olduğunu kavrayacak kadar yeterli fizik ötesi bilgisine de sahipti. O, rahibeler okulundan özgür düşüncelilerin okuduğu okula gitmişti. Şimdi de, eş merkezli bir cehennem halkasından bir diğerine geçmeye karar vermişti. Evet, Caroline artık cehennemdeydi, ya da en azından Hades'e dönüşerek ölülere hükmediyordu. Ne var ki aynı anda da onu Ölüm'ün kollarından kurtarıp –ah, Yunan efsanelerinin cazibesi!– yeryüzündeki o donmuş hayatı ilkbahar günlerine döndürecek ve elbette yeniden var edecek doğa-anne tanrıçalarını da büyük bir hevesle bekliyordu.

Parlak bir gün ışığı demeti Bayan Cameron'm yüzünü pembe Parian mermeri* gibi parlatmış, saçlarını altın sarısına dönüştürmüştü. Gözleri kamaşan tanrıçanın ışıldayan mavi bakışları Caroline'in üzerine döndü. Caroline, evet şimdi kehanet vakti diye düşünüyordu. Bayan Cameron'ın söyleyeceği bir sonraki söz benim hayatımı değiştirerek beni yerin altında yaşamaktan kurtaracak diye de içten içe sayıklamaktan alıkoyamıyordu kendini. "Hizmetkârlarımın rüşvet başına tam olarak yüzde sekizlik bir pay almalarına izin veriyorum. Ama kesinlikle tek bir kuruş fazlasına değil." Demeter etrafına dünyevi ışıklar saçıyordu işte. "Onları ya da başka herhangi birini ıslah etmenin bir yolu olmadığından rüşveti, onaylanan belli bir noktaya kadar korumaya inanıyorum, ama bu miktardan asla söz edilmemelidir. Kocam Pennsylvania'yı işte ay-

* Parian mermeri: Paros adasında çıkan mermer. (ed. n.)

nen böyle yönetir." Evet, mesajı aldım, diye düşündü Caroline; şimdi onu yorumlamalıyım.

Bunun üzerine Caroline, Bayan Cameron'a kibarca cevap verdi: "Babam, hizmetkârların aldığı komisyon ücretlerine katlanamıyordu. Öte yandan Fransa'ya da asla alışamadı."

Aslında Albay Sanford, ahlaki sebeplere dayandığını ileri sürerek Fransızca konuşmayı kesinlikle reddetmişti. Fransızların edepsiz olduklarını ve dillerinin de Amerikan masumiyetine karşı anlaşılması zor bir tuzak hazırladığını düşünüyordu. Albay'ın uzun zamandır süregelen dulluğu sırasında, çok güçlü ahlaki meziyetlere sahip bir dizi İngiliz, İsviçreli ve Alman hanımefendiler ona sözlü çevirmenlik yapmıştı; Caroline'in annesi Emma'nın ardından gelen bu solgun yüzlere, nedense her daim hayat dolu sıfatı yapıştırılıvermişti. Annesi, Caroline'in doğumundan çok da uzun olmayan bir süre sonra ölmüştü; esmer tenli biriydi. Caroline için Emma bir anı bile değildi artık. O, Saint-Cloud-le-Duc malikânesindeki baş salonda asılı duran bir tabloydu yalnızca.

Şimdi Bayan Cameron ağustos ışığının altında ışıl ışıl parlıyordu. "Baban kendini niçin sürgün etti?" Meraklı değil aksine neredeyse özeli sorar olmuştu ansızın.

"Bunu şimdiye kadar hiç öğrenemedim." Ama elbette Caroline'le üvey erkek kardeşi Blaise'in dünya tanrıçalarına bile sözünü etmedikleri bir kuşkuları vardı bu konuda. "Bu, onun annemle evlenmesinden sonraydı. Anlarsınız ya, annem gerçekten bir Fransız'dı. Demek istiyorum ki İtalya'da dünyaya gelmişti ama ilk kocası bir Fransız'dı."

"O, bir Schermerhon Schuyler olarak dünyaya gelmişti." Bayan Cameron çarçabuk konuşmuştu. Görkemli Amerikan dünyasındaki herkes diğer bütün insanların kimlerle ilişki içinde olduklarını bilirdi, bu nedenle Parislilerin tam aksine yalnızca Faubourg Saint-Germen'de evde kalmış birkaç çatlak kız soyağaçlarını çıkarmak için didinip dururdu. "Senin annenin yaşamını yitirmesi benim zamanımdan birazcık daha evvele dayanıyor diyebilirim. Ama ben gençken insanlar hâlâ annen hakkında konuşuyorlardı."

Gerçekte Caroline, Bayan Cameron'la Senatör'ün, Emma'nın öldüğü ve kendisinin de doğduğu o şaşırtıcı yılda evlendiğini biliyordu, 1878. Konsolun üstündeki gümüş kutuda düğün tarihleri yazıyordu. Bunu, Bayan Cameron'ın, uzun zamandır senatörlük görevini sürdüren ve o bahara kadar Başkan McKinley'in dışişleri bakanlığını yapmış ünlü amcası hediye etmişti ona. Bu büyük ka-

riyer, Bakan Sherman'ın Washington'da Avusturya elçisiyle konuşurken meydana gelen ufak bir yanlış anlama nedeniyle ani ve yüz kızartıcı bir biçimde sona ermişti ne yazık ki. Bunda bir kötülük yoktu, ama konuştuğu kişinin Avusturya elçisi olduğunu düşünmesiyle gelişen olayda, Senatör birdenbire bilmediği Almanca dilinde konuşmaya başlamıştı. Böylece Başkan McKinley de üzülerek onun yanından ayrılmak zorunda kalmıştı. Bayan Cameron bu konuda hâlâ üzgün görünüyordu. "Her şeye karşın John Amca benim pasaportumu imzalamıştı? derdi her zaman.

Şimdi Bayan Cameron Albay'ın Saint-Cloud'daki meşhur malikânesine ne olacağını öğrenmek istiyordu. Caroline açıkçası bunu bilmediğini söyledi. "Her şey benle Blaise'e kaldı. Ama vasiyet daha tamamen... ne denirdi ki buna?"

"Onaylanmadı? dedi tanrıça canlı bir sesle. "Dağıtımın eşit bir biçimde olmasını umalım."

"Ah, ben eminim büyük bir olasılıkla öyle olacaktır." Ama Caroline'in bu konuda kuşkuları vardı. Geçen yıllar boyunca Albay Sanford, göze çarpan ayrıksılığından deliliğin sınırına kadar yükselmişti; yemek vakitlerinde evin kâhyasını yemeklerin tadına bakmaya zorluyordu: Albay zehirlenmekten korkuyordu. Sıcak havalarda kızını oğluna yeğliyordu; sonra yapraklar sararmaya başladığı zaman da oğlunu kızma yeğliyordu. Birbirini izleyen gün dönümleri sırasında ise yeni vasiyetnameler kaleme alınıyordu sürekli. Şans eseri, soğuk bir günde, Saint-Cloud demiryolu hattının karşısında ata binerken atının birden ürkerek onu Mavi Tren yolunun tam üstüne fırlatması sonucunda yaşamını yitirmişti. Ölümü ani olmuştu. Bu, bir yıl önceydi; New York'taki avukatlar hâlâ çeşitli vasiyetnameleri açıklığa kavuşturmaya çalışıyorlardı. Eylül ayında Blaise'le Caroline kimin ne alacağını bilecekti. Çok şükür ki Sanford malikânesinin ikisine yetecek kadar büyük olduğu düşünülüyordu. Saint-Cloud'daki o 'ev', XV. Louis'nin hizmetindeki pek de yetenekli olmayan ama son derece zengin bir maliye bakanının inşa ettiği bir saraydı. Caroline'in gençliğinde malikânede kırk hizmetkârdan daha az sayıda çalışan bulunmazken, arazideki iki köy de malikâneye çiftçilik hizmeti sağlardı. Ama delilik Albay'ı ele geçirmeye başlayınca 'potansiyel katiller', Sanford Encaustic Döşemeleri (Lowell, Massachusetts'te üretilen) tarafından ödemesi gerçekleştirilen bu görkemi koruyacak neredeyse hiç kimse kalmayıncaya kadar aceleyle işten çıkartılmışlardı; ayrıca, Ba-

yan Cameron'ın Cump Amcası'nın (bu andan itibaren Cump diye söz edilecek William Tecumseh Sherman) taşkın bir deniz yolculuğu sırasında paramparça ettiği demiryolunun yerine inşa edilen ve böylece kazanç getirerek bir savaş sonrası icadı olarak kabul gören Cincinnati-Atlanta Demiryolu da elden çıkmıştı ne yazık ki.

Altı çocuk sanki on iki çocukmuşçasına odayı doldurmuştu. Odada Bayan Cameron'ın iki yeğeni, onun on iki yaşındaki vurdumduymaz kızı Martha, Curzon'ların bir kızı, Herbet'ların iki oğlan çocuğuyla Clarence –Adelbert Hay'in küçük erkek kardeşi ve malikânenin meşhur beyi, St. James Sarayı'nda görev yapan Amerikan büyükelçisi John Hay'in oğlu– bulunuyordu. Çok geçmeden Bayan Cameron misafirlerini çevik bir otoriteyle idare etmeye başlamıştı bile. "Siz dışarıya çıkacaksınız, kızlar. Ahırların bulunduğu yere. Orada küçük bir at arabası var. Bay Adams'm yani Dordie Amca'nızın iki midillisi de sizin için bekliyor. Oğlanlar, sizin içinse Pluckey'de bir tenis kortu var..."

"Savaşı biz kazandık, Bayan Cameron" dedi Clarence çatlak bir sesle. "Atalarımızın deyimiyle Küba sonsuza dek özgürdür." Aniden gürleyen sesi bu cümleleri sarf ederken bir oktav aşağıya düşünce misafirler de rahatlamıştı. "Ama Puerto Riko'yu elimizde tutmalıyız. Kendimiz için".

"Sorulması gereken soru, aslında" dedi Herbet'ların ağırbaşlı görünen oğlu, burnu, yüzünün neredeyse hepsini kaplıyordu, ayrıca, tuhaftır ama kıpkırmızı kesilivermişti birdenbire, "Filipinler meselesidir. Siz Amerikalılar onları gerçekten elinizde tutmalısınız, bilirsiniz işte. Bütün bunda..."

"Filipinler meselesini öğlen yemeğinde tartışırız" dedi Bayan Cameron ve böylece oğlanın konuşmasına da son verdi.

Caroline, taraça pencerelerinin arasında bulunan büyük masaya geçmişti artık. Üstünde Cameron yazılı özel bir kart, Surenden Dering yazılı özel bir kart ve Amerika Birleşik Devletleri Elçisi yazılı özel bir kart tahta masanın aşınmış döşemesinin etrafına serpiştirilmişti. Blaise'e yazmalı; eli masanın üzerinde dolaşıp duruyordu. Elçilik özel kâğıdına yazmak Caroline'in aklını çelse de, böyle yaparsa kendini yanlış tanıtabileceğine karar verdi, bu nedenle de uçuk gri renkte bir Surenden Dering dosya kâğıdını almak için uzandı. İşte tam bu sırada her bir yaprağın beş küçük kırmızı Çin kalpleriyle süslenip iskambil kâğıtları gibi düzenlendiği, solmuş fildişi renginde küçük bir not kâğıdı yığınına takılıverdi.

"Bu nedir, Bayan Cameron?" diye sordu Caroline; not yapraklarından birini yukarıya kaldırmıştı.

"Ne nedir?" diye karşılık verdi Bayan Cameron, çocuklardan sonuncusunun da odadan çıkmasından hemen sonra hızla kapıyı kapattı.

"Not kâğıdı. Şey ile," Caroline küçük kırmızı kalplere bakarak, "Kupa..."

"Beşlisi." Bayan Cameron, derhal Caroline'in elinden not kâğıdını alıverdi. "Onları burada bırakanın kim olduğunu bilmiyorum. Bu konudan hiç söz etmemiş olmanı tercih ederdim."

"Gizli bir cemiyet mi bu?" Caroline merak ediyordu.

"Oldukça gizli, evet. Ve oldukça cemiyetle ilgili bir şey ayrıca."

"Ama bu ne... ya da bu Kupa Beşlisi kimin nesi?"

Bayan Cameron belli belirsiz bir neşeyle gülümsedi. "Bunu tahmin etmelisin. Üstelik artık yalnızca dört kişiler. İskoçya Kraliçesi Mary'nin nedimeleri gibi."

"Onlar dört kişiydiler başlangıçta."

"Bunlar beş kişiler. Ama eski bir şarkının sözü gibi: beş kişinin olduğu yerde, sonra dört kişi kaldı, dört kişinin olduğu yerde sonra üç kişi kaldı..."

Bayan Cameron birdenbire güçlükle yutkundu. "Zamanla hiç kimse kalmayacak"

"Siz de onlardan biri misiniz?"

"Ah, hayır! Ben o derece iyi değilim". Bayan Cameron Caroline'in yanından ayrılırken o gizemli şeyi de uzun ve güçlü eliyle sımsıkı kavramıştı.

Del Hay taraçadan içeriye girdiğinde Caroline de Blaise'e yazdığı mektubun yarısına gelmişti. Del, şişman, iri kemikli ve güzel görünümlü annesi Clara Hay'e çok benziyordu; annesi de kendi gibi aynı derecede şişman ama biraz daha geniş kalçalı, uzun yüzlü, dar alınlı bir oğlan dünyaya getirmişti açıkça; o, üçgen bir yüze ve geniş bir alna sahip Caroline'in tam tersiydi bu bakımdan. "Savaşı biz kazandık" dedi Del.

"Genel olarak birini selamlarken günaydın demeyi tercih ederim." Caroline soğuk bir sesle konuşmuştu. "Şimdiye kadar herkes bana savaşı bizim kazandığımızdan bahsetti; hiç kimse bana havadan söz etmedi. Ayrıca, savaşı ben kazanmadım. Savaşı siz ve babanız kazandınız."

"Sen de savaşı kazandın. Sen bir Amerikalısın. Ah, bu hepimiz için çok büyük bir gün."

"Çok sıcak bir gün. Eski sınıf arkadaşınıza mektup yazıyorum. Ona ileteceğiniz herhangi bir mesajınız var mı?"

"Mutlu olmasını söyle ona. En azından patronu mutlu olmalı. *New York Journal* ağzından köpükler saçıyor olmalıdır, sanki kudurmuş bir....."

"Kartal... Mektubu babanızın not kâğıdı üstüne yazabilir miyim?"

"Neden olmasın? Ne de olsa elçilik yazlığındayız." Saçları titizlikle ortadan ayrılmış genç bir adam kapıdan odaya kafasını uzattı. "Büyükelçiyi gördünüz mü?"

"Kütüphanede. Bay Eddy, Londra'dan daha yeni mi geldiniz buraya?"

"Akşam yemeği için dün gece buradaydım." Bay Eddy'nin sesi serzenişliydi. "Ama elbette, yemekte o kadar çok kişi vardı ki."

"Affedersiniz, öyleyse" dedi Del. "Ama gerçekten çok kişi vardı. Yeni ne havadisler var bugünlerde?"

"Bilmiyorum. Köydeki telgraf ofisi ya bozuldu ya da kapandı. Hiç bu kadar yoğun işleri olmamıştı, öyle diyorlar. Ama Bay White Londra'dan yola çıktı, buraya geliyor. En yeni haberleri o bize verecektir.? Bay Eddy odayı terk edip Caroline'le Del'i yalnız başlarına bırakmıştı. Çok geçmeden bu iki genç de odadan ayrıldı. Caroline, Kent Otlakları'nın uçsuz bucaksız manzarasına bakan taş taraçaya çıkarken Del'in omzuna tutunuvermişti. Otlağın ne olduğunu tam bilmiyor olmasına karşın, onun yeşil ağaçlarla ve ırak tepelerle dolu olduğunu varsayıyordu. Bu, tam önlerinde gözüken manzaraydı aslında. Çarpık çurpuk olmuş hastalıklı devasa bir meşe ağacının yanından geçerek taraçanın gölgede kalan diğer ucuna doğru yürümeye başladılar. Tatlı bir yeşile bürünmüş İngiliz taşrasının, öğle öncesi güneşinin uçuk maviliği altında ışıklar saçması gerekiyordu aslında; oysa gökyüzü, etrafı kavuran sıcak nedeniyle bembeyaz kesilmişti. Uçsuz bucaksız yeşillikler, güneşin tam tepede sanki bir delikmiş gibi yanmasının hemen ardından titrek titrek parıldıyordu şimdi.

"Bizim savaşımızla daha yakından ilgilenmelisin." Del, koyu gölgelerde, gıcırdayan çakıl taşlarının üzerinde gayet terbiyeli bir şekilde ve keyif alarak ağır ağır yürürlerken Caroline'e şakadan takılıyordu. Aşağılarında, çimenle kaplı taraçada, bir tavus kuşu göz kamaş-

tırıcı bir biçimde parlak kuyruğunu bir güzel açıvermişti bile. Üzeri tozlu olsa da gereğinden fazlaca açmış güller bütün parlaklığıyla her yanı sarmıştı; ama dikkat çekecek ölçüde yanlış meyilli arazilerde boy atıyorlardı. Ne de olsa Caroline yaşamını bahçeler ve evler görerek geçirmişti "İyi bir efendiyi muhteşem bir ev sahibine dönüştürür."demişti Caroline'in babasının sonuncu ve tek 'çevirmen'i olan Laheyli Bayan Verlop. "Ya da" demişti Blaise kötü niyetli bir sesle, "iyi bir kapitalisti güzel bir fabrika patronuna dönüştürür." Ama fabrika patronu deyişi kulağına ilginç gelse de, Caroline'in bir ev sahibesi ya da bir eş olmak gibi bir niyeti yoktu elbette. Kuşkusuz, kız evlat ya da üvey kız kardeş olmak gibi bir arzusu da yoktu. Gene de, gerektiği gibi kabul görülerek, hayatı boyunca vazifeşinas bir biçimde hem ilki hem de bir sonraki olarak görev yapmıştı hiç çekinmeksizin. Blaise iyi bir arkadaştı; Caroline onu, malikânenin kendisine ait olan hissesini çalmadığı sürece oldukça severdi.

"Neden çalsın ki?" Del, gene toz içinde kalmış geniş bir rododendronun tam aşağısında duruyordu.

Del, Caroline kadar şaşırmış görünüyordu: Caroline yüksek sesle konuşmuş olduğunun farkında değildi. Delilik miydi bu? diye düşündü. Ailesi ayrıksılıklarla dolu bir aileydi, aslında meseleyi kibarca söylemek adına ailedeki herkes birbirine bunu bu şekilde anlatıyordu. Caroline, babası da dahil aileden çoğunun, kendi aralarındaki bu "zır deli" olma durumundan keyif aldıklarının oldukça farkındaydı.

"Ne söyledim ben şimdi?" Caroline, bilimsel olmaya kararlıydı; ailedeki diğer Sanfordlular gibi olacaksa eğer, düşüşündeki her aşamayı bilmek isteyecekti kesinlikle. Mösyö Charcot gibi duygusuz ve araştırıcı olacaktı.

"Herhangi birinin Maine'i yeniden anımsamasının seni hiç mi hiç ilgilendirmediğini söyledin..."

"Doğru. Sonra?"

"Bay Hearst'le Blaise'in onu büyük bir olasılıkla birlikte batırdığını düşündüğünü söyledin."

"Ah, Tanrım. Ama en azından hezeyanım sırasında doğruları söylüyorum."

"Hasta mısın sen"

"Hayır. Hayır. Henüz değil, her neyse. Benim bildiğim kadarıyla değil. Maine'den bahsederken babamın vasiyetnamesine nasıl geldim?"

"Dedin ki... Sen benle dalga mı geçiyorsun?" Geniş yüzündeki gri küçük gözleri müşfikti ve parlak Ağustos ışığını yansıtmaktan ziyade emiyor gibiydi..

"Ah, Del!" Caroline bir erkeğin ilk adını çok nadiren kullanırdı. Ne de olsa ilk öğrendiği dil olan Fransızcanın etraflıca ölçülüp biçilerek tasarlanan bir ikinci şahıs nitelemesi vardı. Kişisel "sen" den resmi 'siz'e ustaca geçerken eksiksiz bir uygarlık kurulmuştu. Caroline hayatında hiç âşık olmamasına karşın (on dört yaşındayken Allenswood'daki bir öğretmenine sırılsıklam vurulması sayılmazsa) aşkın nasıl bir şey olması gerektiğini tiyatro oyunlarından, kitaplardan ve yaşlı hanımefendilerin aralarındaki konuşmalarından bilirdi. Zihninde kendini en iyi, umursamaz üvey oğluna karşı şehvetle yanıp tutuşan Phaedra olarak, en kötü de Adelbert Hay gibi iyi bir adama sevgiyle bağlı bir eş olarak hayal ederdi. Adelbert Hay'in babası John Hay meşhur biriydi. Zamanında Abraham Lincoln'ün özel sekreterliğini yapmıştı; şimdiyse St. James Sarayı'nda büyükelçilik görevini sürdürüyordu. Kendisi, hem doğma büyüme herhangi bir Amerikalının olabileceği ölçüde uygar biri, hem de ona iki oğlan çocuğuyla iki kız evlâdı doğuran Cleveland'm mirasçısı Clara Stone'un kocası olmasından dolayı çok zengindi. Şans eseri en büyük oğulları, Caroline'in üvey erkek kardeşi Blaise Delacroix Sanford'la birlikte aynı üniversitede, Yale'de okuyordu; Caroline, Bay Hay'le iki kere New Haven'da bir kez de Paris'te karşılaşmıştı, şimdiyse, her ikisi de Kent'teki evde misafir olarak bulunuyordu. Caroline, karşısındakine soracağı soru üzerinde kafa yoruyordu artık; tamamen zihninden konuştuğunun da hiç farkında olmaksızın, görkemli Matmazel Souvestre'daki entelektüel kadınlar akademisinin haricinde hiç de teşvik edilmemiş bir şeyin varlığını düşünüyordu: "Blaise, Maine'i batırdığına göre benim bütün paramı da almaya çalışır mı?"

Caroline, Maine konusunda olmasa da para konusunda şaka yapıyormuş gibi görünmek için elinden gelenin en iyisini yapmıştı ve sonuç olarak da Del'i şaka yapmadığına inandırmayı başardı. Bunun üzerine Del bir dakikalığına gözlerini kapattı. Kaşlarının arasında oluşan küçücük iki çizgi sivri bir kuleyi andırıyordu; Büyükelçinin, yüzündeki derin çizgilerin oğlunun yüzündeki yansımasıydı sanki bu. "Blaise çok acımasız." dedi Del. Tam aşağılarında bulunan tavus kuşu da kulak tırmalayıcı sesiyle bu fikre katıldı. "Ama onun aynı zamanda da bir beyefendi olduğunu söyleyebili-

rim." Del gözlerini açtı; şimdi mesele ona göre tatmin edici bir biçimde sonuçlanmıştı.

"Yale'e gittiğini mi kastediyorsunuz?" Caroline, İngiliz-Amerikan sözcüğüne karşı gerçekten Fransız tarzı bir tiksinme duyuyordu, "beyefendi" sözcüğünden romantik bir kavram içinde söz etmek istemiyordu.

"Elbette ki Blaise Yale'den mezun olmadı. Ama her ne kadar öyle olsa da..."

"O, yarı yarıya bir beyefendidir. Ve elbette benim gerçek kardeşim değil, üvey kardeşimdir. Keşke erkek olsam. Bir erkek." Caroline söylediklerini tekrarladı, "bir beyefendi değil."

"Ama ikisi de olurdun. Gene de, neden yalnızca biri olmak isteyesin ki?" Del, taşra yöresine özgü küt taşlardan yontularak yapılan bir banka oturmuştu. Caroline de onun tam yanına oturuverdi. Ne kadar da mutlu olurlardı, diye düşündü; Sanford ile Hay aileleri, böylesine genç bir çiftin sanki cıva parçaları gibi birleşerek evliliğin gümüşi bütünlüğüne doğru çekildiğini görselerdi ne kadar da sevinirlerdi gerçekten. Del, bir gün tıpkı annesi Clara kadar iri yarı biri olacaktı; başka hiçbir tanımlamaya gerek yoktu elbette. Öte yandan Caroline, kendisinin de tıpkı Albay kadar irileşeceğini biliyordu pekâlâ. Albay, en sonunda tiyatroya gitmeyi bile bırakmıştı; çünkü tiyatrodaki oturma koltuklarının hiçbirine sığmıyor ve bir zamanlar arkadaşı olan Galler Prensi'nin yaptığı gibi kendisine locada özel bir iskemle ayarlanmasını da kesinlikle reddediyordu.

"İkimiz birlikte şişmanlayabiliriz." diye mırıldandı Caroline; Blaise hakkında da mırıldanırken kendini ele verip vermediğini merak ediyordu açıkçası; yoksa sesi her zamanki gibi normal mi çıkmıştı acaba? Aklı karışan Del, Caroline'in söylediklerini tekrar etmesini isteyince, normal çıktı, diye kararını verdi. "Onun karakteri hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye sordu Caroline de bu sefer.

"Bu konuda hiçbir şey bilmiyorum artık. Yale'i bırakıp *Morning Journal* için çalışmaya başlamasından bu yana hiç görmedim onu."

"Öyle olsa da siz onun sınıf arkadaşıydınız. Onu benden daha iyi tanırsınız. Ben yalnızca onun üvey kız kardeşiyim, evim ta Fransa'da. Sizse Amerika'da yaşayan, çağdaş bir insansınız."

"Sanıyorum ki Blaise yalnızca hayatına çoğumuzun başladığından daha erken başlamak istedi. Hepsi bu. Onun hep bir acelesi vardı, ya da hâlâ var."

"Ne yapmak için peki?" Caroline, kardeşi hakkında gerçekten meraklı görünüyordu.

"Hayatı doyasıya yaşamak için, zannedersem."

Peki, siz öyle yaşamıyor musunuz?

Del gülümsüyordu şimdi; dişleri küçük çocukların ağzında oluşan ilk süt dişlerine benziyordu; eğri büğrü küçük inciler gibiydi bütün dişleri. Kalkık bir burna ve gamzelere de sahipti. "Ben tembel biriyim. Babamın *kendisi* hakkında hep söylediği gibi, ama o tembel değildir gerçekte. Ben ne yapacağımı bilmiyorum. Ama Blaise hayatta gerçekten ne istediğini biliyor."

Caroline şaşırmıştı. "Geçen sene hukuk okumak istemişti. Sonra Yale'i bırakıp bir gazetede çalışmaya başladı; sonra da bunun gibi şeyler işte. Ve ne gazete ama! Caroline, *Journal*'ya da onun sahibi Kaliforniyalı genç zengin William Randolph Hearst hakkında henüz iyi bir şey duymamıştı; annesi neredeyse kara cahil bir babadan, Senatör George Hearst'ten kalma bir servete konmuştu. Senatör George Hearst ise Batıdaki madenlerden ham altın ve gümüş çıkarmanın peşindeydi. Bağrına bastığı tek oğlunu bir gazete sahibi yapan ilk kişi de Senatör olmuştu; San Francisco'da *Daily Examiner* ile başlamışlardı bu işe, sonra New York'ta *Morning Journal* ile devam etmişlerdi. Genç Hearst, "sansasyonel gazetecilik" (yangınlar, alarmlar, skandallar) diye adlandırılan bir nevi magazin gazeteciliğinden, Bay Pulitzer'in eşsiz ve özgün "Sansasyonel Gazete'si *New York World*'e kadar son derece etkileyici bir biçimde sergilemişti başarısını. Artık *Journal*, deyim yerindeyse DÜNYA üzerindeki en popüler gazete"ydi.

"Blaise, Bay Hearst'ten hoşlanıyor." dedi Caroline. "Ve ben de Bay Hearst hakkında konuşulanları dinlemekten hoşlanıyorum."

"Ama onunla hiç tanışmadın mı?"

"Hayır. Hayır. Onun tanışılacak biri olduğunu düşünmüyorum hiç. Rector'ın Yeri'ne kolunda iki aktris ile birlikte gidiyormuş. *İki* çok genç aktrisle birlikte, bana söylendiğine göre. Kız kardeşlermiş.

"O, aşağılık adamın tekidir." Del son sözü söylemiş oldu böylece; itiraz söz konusu bile olamazdı.

"Öyleyse, Blaise niçin onunla çalışmak istiyor?"

Bu kez Del'in yüzünde daha olgun ve bilinçli bir gülümseme beliriverdi; bebeklerinkine benzer dişleri düzgün dudaklarının arasından göründü hafifçe. "Ah, Bayan Sanford, size hiç kimse güçten söz etmedi mi henüz?"

"Okulda Jül Sezar'ın el kitabını okumuştum. Hakkındaki her şeyi bilirim. Günün ilk ışıklarıyla başlarsın ve sonra zorlayıcı sıkı yürüyüşlerle düşmana yaklaşarak onu şaşırtıp öldürürsün. Sonra da yaptığın bütün bu işleri anlatan bir kitap yazarsın."

"Eh, artık gazeteler de yazılan bu kitaplar gibi oldu. Blaise açıkça ve kolayca kısa yolu seçti diyebiliriz. Bitiş çizgisine dolaysız yoldan vardı."

"Ne var ki, hayatta istediğin gerçekten buysa, yaşama ilk adımı atmak için bir savaşı kazanmak daha iyi değil midir?"

"Ama bu tam da Bay Hearst'ün yaptığının tıpa tıp aynısı, ya da o böyle olduğunu düşünüyor. İspanyolların savaş gemimizi nasıl havaya uçurduklarına dair hikâyeler yazıyor yalnızca."

"Uçurmadılar mı peki?"

"Babama göre büyük bir olasılıkla hayır. Ama meselelerin şimdiki gibi görünmesini sağlayacak tek yol bu. Her neyse, Blaise bu meselenin tam ortasında. Güçlü biri olmak istiyor. Hepimiz bunu fark ettik."

"Siz güçlü biri olmak istemiyor musunuz peki?"

"Ben oldukça kaygısız biriyim. Babam gibi evlenip mutlu olmayı tercih ediyorum."

"Ama Büyükelçi ilk ışıktaki sıkı yürüyüşlerin daima tam merkezinde bulunmuştur."

Del bir kahkaha attı. "O yürüyüşleri gerçekleştirmek isteyenler bu uğurda erken kalkan diğerleriydi. Babam yalnızca kitabı yazdı."

"On ciltlik bir kitap, gerçekte." Caroline, John Hay tarafından kaleme alınan Abraham Lincoln ve Başkan J.G Nicolay'm sekreterinin yaşamlarını anlatan on ciltlik bu kitabın hepsini okumuş olan birini tanımıyordu henüz. Kendisi kitabı okumaya kalkışmamıştı bile. Amerika İç Savaşı onu hiç mi hiç ilgilendirmezken Lincoln de Kraliçe Elizabeth kadar uzak ve hatta ondan birazcık daha yavan görünüyordu Caroline'e. Öte yandan o, Saint-Simon'da büyümüştü. Oradaki parlak gazete sayfalarında Tanrı'ya ahlak deyişleriyle dolu yakarışlarda bulunan uzun şapkalı azizler yer almıyordu; bunun yerineyse, yatak odasında ve elbette dışarıda güneşin sonsuz gücüyle kıyaslanan bir kral bulunuyordu yalnızca.

Bayan Cameron taraçada göründü şimdi. "Del!" diye seslendi. "Baban seni istiyor. Kütüphanede." Sonra tekrar içeriye girdi.

"Ne" diye sordu Caroline eve doğru yürürlerken, " anlama geliyor Kupa Beşlisi?"

"Nereden duydun bunu?"

"Birkaç özel mektup kâğıdı buldum. Onların ne olduğunu Bayan Cameron'a sordum. Ama o, bu konuda oldukça gizemli davrandı bana."

"Bu konudan Bay Adams'a söz açma, asla."

"O zaman o da Kupa Beşlisi'nden biri olmalı, değil mi?"

"Bu, uzun zaman önceydi." Del'in bütün söyleyeceği bu kadardı; ötesi yoktu.

Caroline odasına geri dönüp öğlen yemeği için giyinmeye başladı. Kent'e yanında yardımcı bir kız olmadan gelmişti; ihtiyar Marguerite ise su almak için Vichy'e gitmişti. Eskiden Caroline yanında yarı mürebbiye yarı yardımcı kız görevini üstlenen bir matmazelle dolaşırdı. Ama şimdi, yirmi bir yaşında, öksüz bir kızdı ve böylece her şeyi istediği gibi yapabilirdi. Sorun, onun için mutluluğun tam olarak nerede yattığından emin olmamasından kaynaklanıyordu. Her durumda, Sanford malikânesi meselesi yerine oturuncaya kadar belirsizliğin tam içindeydi. Bu yüzden ağustos ayını Del ve ailesiyle birlikte "elçilik yazlığı"nda Cameronlar ve *Porcupinus Angelicus** eşliğinde geçirmeyi seçmişti. Bu adı gerçekten bir kirpi kadar huysuz, değilse de bir melek kadar uysal biri olan Henry Adams'a takmışlardı.

Ama çok şükür ki Adams kutsal bir ruh hali içindeydi şimdi, en azından Caroline'le konuşurken öyle görünüyordu. Caroline, onu sarı renkli oturuma odasında dinlenirken bulmuştu. Buraya açıkça sarı rengi hâkimdi artık. Oturma odasının asıl rengiyse, geçen yıllar ve yıpranmış yeşil duvar kâğıtlarıyla birlikte son derece kötü, mat bir sarıya dönüşüvermiş, içerideki ağır yaldızlı ve tozlu eşyalarla tezatlık oluşturarak iyiden iyiye kötü bir görünüme bürünmüştü. Caroline merak ediyordu. Bu tozlu sıfatı, İngiltere ağustosunun simgesel bir konumunu mu işaret ediyordu; yoksa yalnızca kendi zihninin ta en diplerini mi vurguluyordu?

Henry Adams, Caroline'den daha kısaydı; Caroline de neredeyse bir Amazon kadınından daha kısa bir boya sahipti aslında. Hem ailenin en büyük torunu hem de başkanlarm torunu olan altmış yaşındaki Adams, son derece çetin biriydi. Uç noktasına kadar dikkatlice tıraş edilen bembeyaz sakallara, upuzun bıyıklara, parılda-

* *Porcupinus-Angelicus*: Gore Vidal Latincede kirpi anlamına gelen sözcükle gene Latincede melek anlamına gelen sözcüğü bileştiriyor. (ç. n.)

yan kel, pembemsi bir kafaya ve oldukça iri bir göbeğe sahipti; Adams, kel kafasını doğuştan kazandığı bir hak olarak yorumlardı her zaman. Göbeğiyse, o geniş, yuvarlak ve deyim yerindeyse zehir gibi kafasını dengede tutmak için öne doğru çıkıverirdi daima. Amerika'nın büyük tarihçisi sayılıyordu o; zekâsıyla, sıkıntılara derman olmasıyla ve elbette Lizzie Cameron'ın bir nevi sevgilisi sayılmasıyla ün yapmıştı kesinlikle. Lizzie Cameron'dan bahsetmişken, ama onlar gerçekte sevgili miydi? diye merak ediyordu Caroline; bu merakın ardından da babasının ülkesinin, kendi doğduğu ve eğitimini tamamladığı ülke olmadığının farkına vardı; tarihçi Adams, Saint-Simon'lu olmadığından onun yazarlığını elinden almaya çalışan dalavereci hergeleler yoktu ortalıkta. Amerika tarihinde böylesi olaylara rastlanılsa da, bunlar sahnenin görünmeyen tarafındaydı; bir Amerikan cumhuriyetçisi olan kendi büyükbabası Charles Schermerhon Schuyler'in, Lucifer gibi günahkâr ve kötü çocuk adıyla nam salan Aaron Burr'ın hergele oğlu olması gibi hikâyeler hâlâ gizemini korumaktaydı.

"Sevgili Bayan Sanford." Henry Adams'ın ihtiyarlamış parlak gözleri tetikteydi; ama gülümsemesi saygıdeğer biri için garip bir biçimde tereddütlüydü. "Altmışlarında gezinenlerden en az birinin yazını ışığınızla aydınlatıyorsunuz." İngiliz aksanıyla konuşuyordu. Diğer taraftan Adams, babasının özel sekreterliğini yaparak İngiltere'de büyümüştü. İç Savaş'ın yaşandığı o yıllarda, son derece sert ve soğuk bir kişiliğe sahip devlet adamı babasıysa, Londra'da Başkan Lincoln'ün bakanlığında çalışıyordu.

Tamamen İngilizleştirilmiş çoğu Amerikalı gibi Adams da konuşmalarında İngilizleri küçümsüyormuş gibi davranıyordu. "Akıl ermez bir biçimde aptaldırlar." İngilizlerin bu tür yepyeni budalalıklarıyla karşı karşıya kaldığında oldukça neşeli bir sesle işte bu sözler dökülürdü ağzından. "Bay Adams." Caroline yarı yapmacık bir edayla saygılı bir biçimde selam verdi Bay Adams'a. " Savaşın sonucu sizi tatmin etti mi?"

"Savaş bütünüyle sona erdi, bu da beni tatmin ediyor. Öte yandan iki yıl boyunca süre gelen bu Küba meselesi beni öylesine vahşileştirdi ki kendimi Washington Hayvanat Bahçesi'ne hapsettim sanki. "Küba Özgürdür" sözlerinin yinelenmesiyle birlikte, dolunaydaki bir kurt gibi uluyorum." Adams, bu sözlerin ardından Caroline'e dişlerini gösteriverdi; öğlen vaktinde ortaya çıkıveren bir kurdun gözleriyle bakıyordu genç kadına adeta. "Öte yandan, di-

ğerleri son derece sakinken bense aklımı kaybediyorum hep. *Onlar* akıllarını oynattıkları zaman da *ben* son derece sakin oluyorum. Savaş başladığından beri çok dinginim. Kaderimizi ellerinde tutanların çok güvenli bir biçimde yerlerine yerleştirildiklerini biliyordum çünkü."

"Komodor Dewey'i mi kastediyorsunuz?"

"Ah, o küçük bebeğin tekidir ancak. Komodorlar, savaş zamanında yalnızca oyuncak olarak bulunurlar sahnede."

"Ama o Manila'yı aldı, İspanya donanmasını yendi ve şimdi herkes, en azından İngiltere, bizim kalmamızı istiyor."

Adams üçgen sakalını, Caroline'in de hemen fark ettiği gibi ihtiyar bir adamın eli olmaktan çok bir bebeğinkine benzeyen küçük, pembe eliyle çekti ansızın. Başını da belli bir tarafa doğru eğdi. "Biz tarih öğrencileri, ne kadar sıkıcı da olsa, bir amirali Doğunun Uzak sularında kimin başa getirdiğini, tıpkı satranç taşları misali, öğrenmek istiyoruz; bu çok yakında Batının Uzak suları olarak adlandırılacak hiç şüphesiz; çünkü gerçek batı bizim için neyse Batı da bizim için odur."

"Kardeşim Blaise Deniz Kuvvetleri Bölümü'ndeyken o kişinin Bay Roosevelt olduğundan bahsediyordu. Blaise, Bay Roosevelt'in bu işi üstlerine hiç haber vermeden yaptığını söylüyor."

Adams onaylarcasına başını aşağı yukarı salladı. "Konuya gittikçe yaklaşıyorsun. Ukala küçük kardeşimin öğrencisi ukala genç arkadaşımız Theodore, kesinlikle İspanya'yı mat eden attan, yani işin aslı burada satranç oyunu terimleriyle düşünüyorum, daha fazla övgü hakediyordu. Ama bizim kalemiz olan Theodore'u kimin elleri yönetiyordu acaba?"

Martha'nm eşliğinde ilerleyen bir çocuk sürüsü odayı doldurmuştu şimdi. Odadaki bütün kızlar Dordie Amca'nın etrafını sarmıştı bile. Bu ad, Bay Adams'a Martha tarafından takılmıştı. Bay Adams'm cepleri çoğu zaman o sert şekerlemelerle dolu olurdu; ne var ki Bayan Cameron, son derece çevik ve biraz da kaba davranışlarla bu şekerlerin çocuklara dağıtılmasını engellerdi. "Yemek vaktinden önce olmaz Dor!" diye yüksek sesle belirtir, sımsıkı kapanmış o minik elleri gevşeterek avuçlardan her ne koparabilirse hepsine el koyardı.

Şimdi diğer konuklar, daha içeriye çağrılmadan, kâhyanın da bu durumdan sıkıntı duymasına aldırış etmeksizin salona doluşmaya başlamışlardı. Oysa elçilik yazlığında son sözü Bayan Came-

ron söylerdi her zaman. Yalnızca bürokratlara duyuru yapılmıştı. Geri kalanlarsa paldır küldür girmişlerdi içeriye.

Caroline'in hiç beklemediği bir anda Bay Adams tekrar ona doğru dönüp bir şekilde kesilmiş olan konuşmasına kaldığı yerden tekrar devam etti. "Dünyadaki güç dengesinin ansızın yön değiştirdiği bu tip ilişkilerde hareketlerini sürekli hesaplayan mükemmel bir oyuncu bulunmalıdır. Bu oyuncu Theodore'u Deniz Kuvvetleri'ne soksun ki o da Amiral'i Manila'nın başına getirsin; sonra o kişi *Maine*'nin batırılışına neredeyse hiç kan dökülmeyen bir savaşa yol açabilecek birtakım davranışlarla tepki versin, böylece bir dünya oyuncusu olarak İspanya'nın sonu gelsin ve Amerika Birleşik Devletleri de bu dünyaya Asyalı bir güç olarak doğsun."

"Merak içinde kaldım, Bay Adams! Kim bu mükemmel oyuncu?"

"Başkan Bay Lincoln'den bu yana kaderimizi ellerinde tutan ilk adamımız, başka kim olabilir? Binbaşı'nm ta kendisi. Bay McKinley. Kahkaha atmayın sakın!" Adams ciddi bir edayla kaşlarını çattı. "Onun Mark Hanna'nın ve bütün diğer patronların kuklası olması gerek, ama bana göre de onların *Mark Hanna*'nın kuklası olduğu çok açık. Onlar Mark Hanna'ya para, yani yararlı bir sanat temin ediyorlar, böylece o da bize bir imparatorluk veriyor, ki verdi de. Zamanlama çok güzel ayrıca. Tam da güçsüz İngiltere dünya üzerindeki denetimini yavaş yavaş kaybederken, tam da Almanya, Rusya ve Japonya İngiltere'nin yerini alabilmek için birbirleriyle itişip kakışırken, Binbaşı hepsinin önüne geçip güçlerini kırabilir ve böylece Pasifik Okyanusu da bizim olur! Ya da çok yakında olacaktır ve yeni güç kutupları doğuda Rusya, batıda en nihayetinde bizim olan İngiltere arada olmak üzere Amerika Birleşik Devletleri olur! Ah sizin yaşınızda olmak, Bayan Sanford ve Augustan çağımızın* gelecekteki harikalarını görmek vardı."

"Paris'teyken bir keresinde, Bay Adams, hayatınız boyunca hep karamsar biri olduğunuzu söylemiştiniz bana."

* Augustan çağı: İngiliz edebiyatında 18. yüzyılın başlarında, Roma imparatoru Augustus'un saltanatı sırasında yaşayan Latin edebiyatının en ünlü kişilerini doğrudan örnek alan İngiliz şair ve yazarları, kendilerini Roma'nın klasik yazarları kadar önemli sayarak Augustan sıfatını benimsemişler ve dönemi böyle adlandırmışlardır. (ed. n.)

"O zaman dünyadaydım. Şimdiyse Cennet'teyim, sevgili Bayan Sanford. Bu nedenle benim karamsarlığım dünyevi hayattan çıkmamla sona ermiş oldu. Burada bir kirpi gibi huysuz bile değilim artık." Caroline'e bakarken bıyığı her iki köşesinden de seyirdi; Caroline Bay Adams'ın ne kadar da ufak tefek biri olduğunu geçirdi içinden; o, hem melek hem de şeytandı açıkçası.

Şimdi üstü başı viski kokan Bay Cameron'la, Rye'daki evinden kalkıp gelen şişman, kel ve sakallı Henry James da yanlarına gelmişti. Caroline'in gençliğinde bu roman yazarı Saint-Cloud'a Paul Bourget tarafından getirilmişti. Caroline, James'in kendisiyle tümüyle Fransız olmayan bir aksanla konuştuğunu görünce çok etkilenmişti; bunun yanı sıra iki ön adın neden bir soyadına bağlı olmadığını da çok merak etmişti. Henry James bir Amerikalıydı ve öyleyse Henry James'in soyadı NE? diye sormuştu babasına zamanında. Ama Albay bunu ne biliyordu ne de önemsiyordu. Paul Bourget'nin haricindeki yazın adamlarının hepsinden nefret ediyordu. Paul Bourget kavgacı bir züppenin tekiydi; bu da Albay'a çok keyif veriyordu nedense. "Kitaplarını okuyamıyorum ama *le monde de la famille* [aile yaşamını]anlatmayı iyi biliyor." Albay ne zaman Fransızca bir sözcük kullansa telaffuzu ürkütücü bir biçimde bozuk çıkardı; gene de Albay iyi kulaklara sahipti ve müzisyenleri değilse de müziği çok severdi. Marie de Medici hakkında bir opera bile yazmıştı zamanında; ama eser, masrafının hepsini ancak kendi tarafından karşılanması şartıyla sahneye konulabilirdi. Oysaki Albay, hayatında kendini memnun edecek ufacık bir şey için tek kuruş bile harcamayanlardan olduğundan, yazdığı opera, değil kendi yaşamı boyunca bütün yaşam süresince sahneye konulamayacaktı besbelli. Caroline, babasının içine düştüğü bu aynı hatayı tekrarlamamak için bir plan bile yapmıştı çoktan hayatında.

Don Cameron yavaş, boğuk ama gümbürdeyen bir sesle konuşmaya başladı. "Eh, bunu en azından yalnızca deneyebilirsin."

"Ama sevgili Senatör, ben çoktan kendi *sistemimi* kurdum güzelce. Lamb House'daki en ciddi yapıtlar için özel olarak düzenlenen en yeni ve en modern imalat gereçleriyle donatılmış durumdayım. Yanımda ise, kesinlikle bir virtüöz edasıyla çalışarak bu karmakarışık sistemin öğütücü küçük değirmenine *çaresizce* bağlanan mühendis bir şef var..." Henry James alçak ama tiz sesiyle konuşuyordu; O an Caroline, Henry James'in sesinin sanki bir fıçı genişliğindeki bağrının derinlerinden, bir şarkıcının ciğerlerin-

den koptuğunu düşündü; çünkü kurduğu cümle ne kadar uzun ve karmaşık da olsa nefesi bir an bile kesilmemişti. Cameron ısrar ediyordu hâlâ. "Bunu denemekten hiç pişman olmayacaksın. Ben biliyorum. Ben denedim. Bir yazar değilim ben ama bu senin yaşamını değiştirebilir."

"Ah, o *şey*!" diye başladı sözüne James.

Adams araya girdi. "O *şey* dediğiniz nedir?"

"Sana daha önceden göstermiştim onu." Kıpkırmızı kesilmiş kuşku dolu küçük gözleri Caroline'e yönelmişti şimdi. "O şeyi satıyorum ben, yani kullanım haklarını, Avrupa için. Özgün haklarını."

"Bizim senatör dostumuz." Caroline, Henry James'in konuşmaya başlamadan önce derin bir nefes aldığını fark etti; Albay'm sayesinde hem operanın hem de opera sanatçılarının incelikli ustalıklarını pekâlâ iyi bilirdi, "şimdi kendi sürgününde... hayır, hayır, gürültülü Senato Evi'nden son derece düşünceli bir biçimde buraya sığınmasıyla bütün olgun dikkati ticari bir nesneye yönelmiş bulunuyor, bu konunun da bana ve buradaki bütün diğer insanlara çok önemli ve ilgi çekici gelmediğinden şüphe duyuyor. Senatör, gerek müşteri gerekse baştan çıkarıcı olmamasına karşın, kesinlikle kolay anlaşılmayan ve hatta insanın zihnini zorlayan o ticari nesnenin tarifini yaparken bende bıraktığı etkinin aynısını Bayan Sanford'da da bırakacak. Bu da, sevgili Henry, tehlike anında birinin kimliğini inceleyerek tahmin edebileceğim bir şey değil. *Mais en tout cas*,* Matmazel Sanford, Saint-Cloud-le-Duc gibi büyük bir sarayın sahibesi olarak sizin Senatör Cameron'ın aracını çok özgün ya da tam tersi bulabileceğinizi bile düşünemiyorum. Ayrıca şunu da eklemeliyim, kârdan tasarruf etmek..."

"Ne?... Nedir Bahsettiğiniz o *şey*? diye haykırdı ansızın Henry Adams, cümleler etrafta yavaş yavaş süzülüyor, Laokoon'u öldüren yılanların ağız dalaşına benzer bir biçimde kıvrılıp gidiyordu.

"Reklamını yaptığım şey bir daktilo gerçekte." dedi Senatör Cameron.

"Ben de, sözünü ettiğiniz şeyin, ev içinde kullanmak üzere tasarlanan bir çeşit giyotin sanmıştım açıkçası." diye devam etti Caroline.

* Fr: Mais en tout cas: ama ne olursa olsun. (ç. n.)

"*Ev* için tasarlanan bir araç mı?" diye sordu Adams; sonra da kendi sorusunu kendi cevapladı. " Eh, neden olmasın ki? Bir tanesini Lafayette Meydam'nda kullanabiliriz kesinlikle."

"Bay James bize hemen bir onay verseydi şimdi" diye söze başladı Senatör Cameron.

"Ama Senatör ben en derin hislerimle bir başkasına bağlıyım Ben, yalnızca bir kez ve onun saygın adı için söyleyeyim, Remington daktilo-makinesine *bağlıyım* ve ayrıca keyif dolu muhteşem iki yıl boyunca da başka hiçbir şeyle ilgilenmeyeceğim."

"Daktiloyu kendiniz mi kullanıyorsunuz?" Caroline, hantal görünümlü Bay James'in metal bir makineyle karşı karşıya kalıp küt ve kalın parmaklarıyla tuşlara bastığını hayalinde canlandıramıyordu bir türlü.

"Hayır" dedi Henry Adams. "Evinin odasında bir o yana bir bu yana ağır ağır yürüyerek cümlelerini daktilo makinistinin kulağına fısıldıyor; makinist de o cümleleri Remingtonca'ya çeviriyor."

"Ki o bahsettiğiniz de, en iyi durumda, İngilizceye çok benziyor." diye ekledi Henry James; gözlerinden neredeyse kıvılcımlar saçıyordu. Caroline, bir gün onun kitaplarını gerçekten okuyacağına dair söz verdi kendine. Avrupa'da yaşayan her Amerikan genç kızının okuması gereken Daisy Miller dışında, Paris'teki çoğu Amerikalının bir üstat olarak adlandırdığı bu adamın kitaplarını okumaktan nedense daima kaçınmıştı.

"Gene de, daktiloyu görmeniz için size getireceğim." Cameron bu konuda çok azimli görünüyordu. "Arkadaşınızın onu kullanmasını sağlayabilirsiniz. Bu gibi yeni araç gereçler kısmetlidir çoğu zaman. Lizzie nerede?"

Ne var ki Lizzie'nin nerede olduğunu kimse bilmiyordu. Odada değildi. Bay Cameron bir grup çocuğun yanından geçerek hole doğru ilerlerken Bay Eddy de ona başıyla selam verdi; ancak Bay Cameron onu görmedi bile.

"Bizim tatlı Don Cameron'ımız çok inatçı biri." dedi Henry Adams; sesinin tonu yumuşak olsa da yüzündeki ifade hiç mi hiç öyle değildi. Caroline bu durumu James'in de fark ettiğini anladı hemen.

"Çok zor olmalı, bu kadar uzun yıllardan sonra, Senato'da, ilgi odağı olamamak." James'in bu tereddütlü konuşması hiç de karakterine uygun değildi..

"Ah, bence yeteri kadar güzel vakit geçirdi. Zengin biri o, ne de olsa. Endişelenip düşüneceği Güney Carolina'daki evi var..."

"La Dona –ben değil ama siz onu öyle çağırdığınızdan böyle diyorum şimdi– için çok daha zor olmalı bu durum." diyen James, Adams'ın yüzünü derin bir ilgiyle izliyordu.

"Son zamanlarda kendini pek iyi hissetmiyordu."Adams tarafsız davranıyordu; sesi donuktu. "İşte bu yüzden yaz tatilinde hepimizi bir araya getirerek bu yeri almak için Beyefendi ve ben kendi birliğimizi kurduk."

"Öyleyse, durumu daha iyiye mi gidiyor?"

Ama Henry Adams, baş kâhyanın görünmesiyle bu soruyu cevaplamaktan kendini son anda kurtarıverdi. Kâhya, parlak kişiliğini en sonunda sergileme imkânı bulmuştu şimdi. Bay Beech canlı cenazeye benzer uzun vücuduyla kapının hemen ağzında dikiliyor, kalın sesiyle coşkun bir biçimde ilan ediyordu: "Ekselansları, Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçisi ve Bayan John Hay."

"Sanıyorum şimdi üç kez 'yaşasın' demeliyim." dedi Henry James, "ayrıca çok yüksek bir sesle."

Adams, "Söyleme sakın" dedi bunun üzerine..

Hay çifti meraklı görünen insanlardı. John Hay ufak tefek, ince yapılı bir adamdı. Yüzü, uzaktan bakıldığında bir oğlan çocuğunkini andırıyordu, ama daha yakından bakılınca hem çok zarif hem de oldukça kırışıktı; üstelik bir dağ keçisi derisini de andırıyordu kesinlikle. Hay'in de tıpkı diğerleri gibi üçgen sakalı vardı; saçlarını ortadan ayırmış ve ondan daha uzun, toplu ve geniş yüzlü karısı Clara'nm saçları gibi aynı mat kestane rengine boyamıştı. Karısı, kocasının yanında ayakta duruyorken olduğundan çok daha geniş ve ürkütücü görünüyordu. Caroline, Del'in yüzünün Clara'nınkine tıpa tıp benzediğini görebiliyordu gerçekten; ama Del'in, kalkık burnu dışında da annesiyle hiçbir benzerliğinin olmadığının da farkına vardı neden sonra. Bayan Hay yavaşça içeriye girdi ve Henry James'a elini uzattı. Onlar, ta eski günlerden bu yana yakın arkadaşlardı.

"Aslında" dedi James, bunu herkesten çok Caroline'in duymasını istemişti sanki "Bay Hay, itiraf etmeliyim ki suyun öte tarafında bir işe ihtiyacım olduğunda, bu neredeyse çeyrek yüzyıl kadar önceydi ve o zamanlar dünya, bizim de bir zamanlar olduğumuz gibi daha gençti; üstüne üstlük Dickens romanlarında göze çarpan gereğinden fazla ağdalı cümleleri de kaldırabiliyordu, her neyse

siz, *New York Tribune*'ün editörü Bay Hay, kim bilir ne tür dolaplar çevirerek çaylak bir Paris muhabiri olarak beni işe almaları için gazeteyi ikna etmiştiniz."

"Hayatımda kolayca yaptığım en akıllıca işti bu." Hay, alçak ama çok kesin bir sesle konuşuyordu; Hay'in bu alışılmadık ses tonu, Caroline'in devamlı kusur bulan kulaklarına tatlılıkla doluyordu; üstelik bu, tam Amerikalı birinin sesine benziyordu. "Artık siz o kadar yüce bir insansınız ki kütüphanemde Çiçero'nun tam yanında sizin de bir büstünüz bulunuyor. Adams, çoğu zaman siz ikinizi –büstleriniz değil– kıyaslıyor. Her gün bana telefon açtığında, bu konuda söyleyecek yeni bir şeyler düşünüyor." Del, zamanında Caroline'e, Hay'le Adams'ın Washington'daki o tuhaf yaşamından epeyce çok söz etmişti.

İç Savaş başladığından bu yana Hay'le Adams iki iyi arkadaş olmuşlardı; ayrıca eşleri de birbirlerinden hoşlanıyordu. Bu, hem aynı derecede çok konuşup duran Caroline'e hem de masum ama bazı yönlerden insanı hayrete düşüren Del'e göre bir şaşkınlık kaynağının ta kendisiydi. Hay, başlangıçta, Bayan Hay'in babası için çalışmış, sonradan da bu durum ikilinin birlikte çalışmasına dönüşmüştü. En sonunda, Hay ailesi çalıştıkları yeri, Cleveland Ohio'yu terk etmiş ve Henry Adams'ın yaşadığı yere, Washington'a yerleşmişlerdi. *Henry Adams* orada yaşıyordu, çünkü Caroline'in anlattığına bakılırsa, bütün Adams ailesinin yaşamını başkentlerde sürdürmesi yerçekimi kuvveti gibi doğanın bir kanunuydu sanki. O, hiçbir zaman eski iki atası gibi başkan olamayacağından, tarihteki her Adams'm pek kötü bir biçimde yönettiği Beyaz Saray'a yakın yaşıyordu en azından; böylece, "ev"e daha yakın olarak yazıyor, düşünüyor, gizli birtakım manevralarla kendi tarihini bile yaratabiliyordu.

Zamanla, Hay'le Adams Lafayette Square'de bitişik iki ev inşa etmişlerdi. Caroline, kırmızı tuğlayla örülmüş Roman tarzındaki evin dış görünümü fotoğraflardan görmüştü; Del de Caroline'in evin içini öğrenmesini istiyordu. Ne var ki iki evin görünüşte birbirine bitişik olmasına karşın, içten birbirine bağlayan bir kapı yoktu ortada. Bu ortak evde Hay, Lincoln'ün sonsuz hayatını yazdığı kitabını bitirirken Adams da Jefferson'la Madison'ın yönetimini anlattığı uzun çalışmasının büyük bir kısmını tamamlamıştı. Del'in gözlemlediğine göre bu rapor, metinde nadiren sözü edilse de, Adams ailesinin, muhalifleri olan Jefferson ve Madison ile

Lafayette Parkı'nın tam ortasında heykeli bulunan korkunç Andrew Jackson'ın aksine, hiçbir zaman hiçbir konuda yanılmadığını gösteriyordu. Henry Adams, her gün gözünün önünde olan o heykele büyükbabasının politikadaki çöküşünü ve elbette cumhuriyetin yıkımını anımsattığı için hiç bakmamayı tercih ediyordu. Yoksa şimdilerde patlayan politik yozlaşma devri Jackson ile başlamamış mıydı? Gene de şehrin her daim içine hapsettiği şeytani yozlaşmaya karşın, bu iki zengin tarih bilgini yan yana keyifle yaşayıp gidiyordu. Üstelik Pennsylvania çarı unvanına sahip Senatör Bay Cameron gibi seçilmiş birtakım insanlar aracılığıyla da etraflarındaki olayları da etkilemeyi başarıyorlardı. Lincoln, Senatör'ün babası Simon Cameron'ın savaş bakanı olduğu takdirde bakanlıktan bir şeyler çalıp çalmayacağını merak etmişti. Pennsylvania'lı bir meslektaşı, eh herhalde ateş gibi yanan bir sobayı çalmaz diye yorum getirmişti. Simon Cameron bunu duyunca bir özür talep etmişti ve bunun üzerine milletvekili de şu sözlerle özrünü dile getirmişti: "İnanın bana, sizin ateş gibi yanan bir sobayı çalmayacağınızı *söylemedim* ."

Ne yazık ki Hay'in kariyeri, Beyaz Saray'ın karşısında bulunan Roma tarzı geniş bir eve taşınmasıyla sona ermiş gibiydi. Oysaki politik zar tekrar fırlatılmaya görsün, Ohio bir başkan yaratmak üzere hazır bekliyor olacaktı; seçimlere katılacak olan aday hiç şüphesiz ki eyaletin yöneticisi, Binbaşı olarak da bilinen William McKinley'di. İç Savaş sırasında askerlik yapan ve Temsilciler Meclisi'nin uzun zamandır üyeleri arasında yer alan Belediye başkanı, yüksek mevkilerdeki Cumhuriyetçilerin Amentüsü olan vergi listesine bağlılık yemini etmişti; ve bu nedenle kısa zamanda parti liderlerinin, tüccar prenslerinin hem ilgisini hem de sadakatini kazanmıştı hiç şüphesiz. Onlara göre McKinley kusursuzdu. Fakir biriydi; ama bu nedenle parlak fikirlerden yoksun olsa da dürüst bir kişiliğe sahipti. Ayrıca, konuşmalarında da çok etkileyiciydi. Bütün bunların sonucunda o, kesinlikle zararsız ve karısına son derece bağlı bir insandı. Dahası, McKinley'in karısı sara hastasıydı ne yazık ki. Bu nedenle kadıncağız yemeklerde kocasının yanına oturmak zorunda kalıyordu; böylece o sarsıcı sara nöbetleri başladığında McKinley, karısının yüzünü kibarca bir peçeteyle kapatıyor ve konuşmasını sanki hiçbir şey olmamış gibi kaldığı yerden sürdürebiliyordu. Çırpınmalar sona erdiğindeyse McKinley karısının yüzündeki peçeteyi alıyor ve böylece kadıncağız yemeğine kaldığı

yerden devam ediyordu. Bayan McKinley, potansiyel başkan eşi olmaya bütünüyle layık olmamasına karşın onun "hastalıklı" (ve McKinley'in de ona derinden bağlı) biri olması gerçeği hassas Cumhuriyetçi çevrelerde haliyle oldukça çok ses getiriyordu.

Ne yazık ki Bay McKinley, kampanyanın başlamasıyla birlikte iflas etmişti. Zamanında, arkadaşına bir iyilik olsun diye yüz kırk bin dolar miktarındaki bir nota imzasını atmıştı Söz konusu arkadaşıysa batağa saplanmaktan kurtaramamıştı onu. Böylece McKinley'in kampanyası daha başlamadan sona ermiş, McKinley seçimi kendi elleriyle Platt'ın sözde konuşmacasına, ağzından ateş püsküren o popülist olarak da bilinen varlıklı William Jennings Bryan'a teslim etmişti istemeden de olsa. Eğer Bryan üstün gelirse bir kuşak boyu ayın yüzünün kanla kaplanacağı gerekçesiyle, McKinley'in kampanya yöneticisi olan zengin bakkal Mark Hanna, aralarında Hay'in de olduğu diğer zenginlere başvurarak borcun ödenmesini ve ayın yüzünün kanlı bir kaderden kurtarılmasını istedi. Binbaşı bütün bu olanlar karşısında müteşekkirdi. Bir önceki başkan tarafından "yalnızca ona uygun politik bir görev bulunmadığı" için daha yüksek bir diplomatik mevkie geçirilen Hay ise, yolun diğer tarafında bulunan Ohio yönetimiyle epeyce iyi ilişkiler içersindeydi artık.

En nihayetinde belediye başkanı Hay'i St. James Sarayı'na büyükelçi olarak atadı. Hay Londra'ya Henry Adams'ın eşliğinde daha bir önceki yıl gelmişti; Adams'ın kendi babası, dedesi ve büyükbabası da aynı mevkie gelmişlerdi hep. O zamanlar, büyükelçilik partisi Henry James tarafından Southampton'da verilmişti; Henry James'e politika dünyasının yanı başında veya politikanın içinde ya da yalnızca ünlüler arasında rastlamak mümkün değildi kesinlikle. Ne var ki o gün, vefalı bir dost örneği sergilemiş ve en sonunda da devlet binasının tam içindeyken uluslararası basın mensuplarına yakalanmıştı. Hay'in İngiliz basınının o dikenli çiçekleriyle nasıl da ustaca başa çıktığını gözlemleyen James, başkalarının çok duyamayacağı bir sesle fısıldamıştı Hay'e: "Yerlerde sürünen bu böceklerin sana bir şeyler söylemeleri zihninde ne gibi etkilere yol açıyor, söyler misin?"

Böyle bir soru üzerine "Bu adamı tanımıyorum ben." demişti Hay yapmacık bir ciddiyetle ve hemen ardından da arabasına binerek oradan uzaklaşmıştı.

"Her neyse" dedi Del, Caroline'e anlattıklarını özetlercesine. "Hay'le Adams'ın şirketi, o çifte ortak eve taşındıkları günden itibaren daha da gelişip büyüdü anlayacağın."

Ama Caroline bu hikâyede atlanılmış birkaç nokta olduğunu düşünüyordu. "Başlangıçta, dost olan *iki* çift yok muydu peki?"

"Evet vardı. Benim babamla annem. Ve Bay Adams'la Bayan Adams."

"Bayan Adams'a ne oldu öyleyse?"

"Yeni eve taşınmadan hemen önce yaşamını yitirdi. O ufacık tefecik ve son derece sade biriydi. Onun hakkında anımsayabildiğim tek şey bu. İnsanlar onun çok akıllı olduğunu söylüyor, hatta bir kadın için fazlasıyla kıvrak bir zekâya sahip olduğundan bahsediyorlardı. Fotoğraf çeker ve fotoğrafları da kendi basardı. Çok yetenekli biriydi kesinlikle. Asıl adı Marian olmasına karşın herkes onu Clover diye çağırırdı."

"Nasıl öldü peki?

Del, Caroline'e güvenilecek birisi olup olmadığından emin değilmişçesine bir bakış attı; ama ne için güvenilecek biri diye merak etti içinden Caroline. Diğerlerinin bilmediği hiçbir şeyi bilmiyordu Del hiç şüphesiz. "Kendini öldürdü. Fotoğraf basımında kullanılan bir çeşit kimyasal madde yutuverdi. Bay Adams onu yerde yatarken bulmuş. Çok acı verici bir ölümdü."

"Niçin öldürmüş kendini acaba?" diye sordu Caroline; ne var ki Del bu soruya yanıt vermedi.

Öğlen yemeği için toplananlar yavaş yavaş Kent Otlakları'nın güneyine bakan yemek odasına doğru ilerlemeye başladığında Bayan Cameron aceleyle soluğu John Hay'in yanında aldı. "O geldi! Kendisini senin davet ettiğini söylüyor..."

"Kim söylüyor bunu?"

"Bay Austin. Komşumuz. Senin hayranın."

"Aman Tanrım." diye mırıldandı Hay. "Benim de şair olduğumu düşünüyor."

"Ama bir zamanlar öylesine muzafferine bir biçimde şairdiniz *siz de*, hatırlasanıza" diye söze karıştı James.

"Bay Austin'e bu konuda bir yanlış anlaşılma olduğunu söyleyin."

Ama ne yazık ki bunu söylemeye fırsat kalmadan Bay Beech yüksek sesiyle kapıda belirmişti bile. "Bütün İngiltere'nin Poet Laureate'i ve Bayan Alfred Austin!"

"Bu ne büyük bir mutluluk!" diye haykırdı Hay, böylece bütün bu söylediği duyulabilecek ve sonsuz bir haz duygusu yayılacaktı etrafa. Sonra da, çoğu kişinin İngiltere'deki en ahmak şair diye bildiği Bay Austin'i selamlamak için aceleyle yerinden kalkıverdi.

Caroline masada Del ile Henry James'in tam ortasına oturmuştu. Yemek odası, bu eski evdeki en hoş ve insana en keyif veren bölgelerden biriydi; burada Bayan Cameron gene işinin ehli bir biçimde önce çocukları sonra yetişkinleri, devlet adamlarını ve şimdi de zafer çelengi görünümlü budala bir şairi idare ediyordu.

"Bay Austin, dostumuz Hay'in Amerika'nın poet laureate'i* olduğu izleniminde, sanıyorum." dedi James; taze kremayla servis edilen kalkanı afiyetle yiyordu şimdi. Masanın hemen karşı tarafında çok küçük bir kız çocuğu ağlamaklı bir biçimde burnunu çekiyor, görünüşe göre dadısının koyduğu adil olmayan bir yasağın kalkması için yalvarıyordu.

"Babam, Bay Austin'in ne zamandır tek bir satır bile yazmadığını söyleyip duruyor..."

Henry James, ağzındaki son kalkan parçasını da iyice yuttuktan sonra bir orgun gürültülü derin notası gibi çıkan sesiyle dizelerini okumaya başladı:

Ve bence o küçük çocuğu kurtarmak,
Ve geri getirmek kendine,
Çok daha gözü pek bir iştir
Aylak gezmekten saray çevresinde.

Dörtlük son erdiğinde masanın yarısı Henry James'i alkışladı. Bay James'in ses tonu hiç olmadık biçimde tok ve heyecan vericiydi.

"Bu kısmın, şiirin en dokunaklı bölümü olduğunu düşünürüm her zaman." dedi Laureate. "Öyle değilse bile teorik olarak en incelikli olanı."

"Ben nefret ediyorum bundan." dedi Hay; içlerinde en utanmış görüneni oydu sanki.

"Dante de, ne zaman *Inferno*'dan bir alıntılama yapılsa, aynısını hissetmiş olmalıydı hiç şüphesiz." Konukların arasında en çok eğlenen Adams'tı şimdi.

* Poet Laureate: Resmi şair. İngiltere'de saray ve ulusal olaylar için şiir yazmakla görevlendirilen şair. (ç. n.)

"Bahsettiğiniz şey nedir Tanrı aşkına?" diye Del'in kulağına fısıldamıştı Caroline, ama Henry James'in kulakları son derece keskindi.

"Little Breeches" diye haykırdı, "acıklı öykü, yo yo bir destan aslında. Atların son derece tehlikeli bir biçimde çektikleri bir çeşit taşra taşıtının altında kalan dört yaşındaki bir oğlan çocuğunun enkazdan kurtarılmasını anlatan bir destan. Korkarım ki yetersiz bir biçimde tarif edilerek muğlak bir yararlılığa hizmet eden bu aracı insan aslında şöyle tanımlayabilir..."

"Fayton mu?" diye yardımcı oldu Caroline anlatana.

"Kesinlikle." James çok eğleniyordu. Tavuk kızartmalarının servis edildiği tabaklardan birkaçı da önlerine konmaya başlayınca James'in havası iyice şenlendi. "Bu küçük oğlan" diye başladı; Adams, onu bir bebekten ancak birazcık daha büyük olarak nitelendiriyordu ama şunu da unutmamak gerekir ki Adams'ın bebek anlayışı evlenmemiş herhangi bir genç kızdan, yeğeni mesela, öteye de gitmiyordu nedense "ve bu çocuk, Little Breeches." Bu ad gene yankılanmıştı odada ve Caroline, Hay'in gittikçe iki büklüm olduğunu görebiliyordu artık. Hatta Del bile James'in o karşı konulmaz sesinin yitip gitmeye başlamasıyla birlikte, sanki birazdan lafa karışacakmış edasıyla boğazını temizledi. "görünüşe göre bu küçük taşralı, hareket eden bir araçtan düşmüş ve gene bir taşra insanı tarafından kurtarılmıştı. Dünyadaki bütün düzensizliğe hatta günahlara rağmen, tamamen kendi isteğiyle hayatını bir küçük çift pantolon ya da işin içeriğine bakarsak, bu soylu davranış için feda eden insanın mekânı kesinlikle Cennet'tir"

"Bütün kiliseler Babamın şiirinden yakınıyor hâlâ." Del, konuyu değiştirmek için bundan daha hazır olamazdı.

"Ama bu şiir bir kitapçık olarak satılıyordu, hem de aklın alamayacağı milyonlar halinde." dedi James; ardından da işaret parmağıyla iki ön dişi arasında kalan bir tavuk parçasını çıkarıverdi. "Bir sonraki ve belki de en esaslı eseri 'Jim Bludso' gibi... babanızın en ünlü baladının kahramanı, bu sefer gemiyle, *Prairie Belle* ile bütün yolcuları kurtarmak için kendi hayatını hiçe saymıştı Bay Hay'in, Amerikan yolculuklarının tehlikelerine karşı duyduğu çekicilik bin yedi yüzlü yılların ruhunu yansıtıyordu pekâlâ. Herhangi bir durumda, buhar pervaneli bu yelkenli gemi, eğer hafızam vazifesini yerine getirirse elbette, azgın bir Amerikan nehrinin üstünde de infilak etse, ortada kusursuz bir erdem örneği beli-

riverir ve bütün yolcular için hayatını feda edebilirdi kesinlikle; sayısız küçük pantolonlarla genç kız kıyafetlerini içeren öteki giysilerden hiç söz etmiyoruz bile elbette. Bunun sonucunda da, o kişinin yolunun doğruca Cennet'e çıktığı fikri demokratik bir temele, temellerin en yücesine dayandırılabilirdi kesinlikle. Öyle ki 'Hz. İsa, insanların hayatı için kendi hayatını hiçe sayanlara merhametsizce davranmayacaktır.' denilir." James, bu sefer konuşurken ses tonunu çok belirgin bir biçimde düşürmüştü; ne var ki Caroline'den başkası duymadı bile bunu. Solunda oturan Del ise Henry'in asıl yeğenlerinden biri olan Abigail Adams'la sohbet ediyordu; Abigail Adams iri, çirkin bir kızdı ve Paris manastırından firar edeli daha birkaç gün olmuştu.

Tavuk kızartmalarını haşlanmış et servisi izlerken, yemek odasındaki sohbetler daha yüksek sesle ve ağır ağır ilerliyordu. Henry James, gerçekten de Caroline'in büyükbabasıyla tanışmış olduğundan bahsediyordu şimdi. "1876'daydı." Çok kesin konuşmaya başladı ansızın. "Karar vermiştim... zihnimde uzun zamandır tasarladığım Avrupa'ya taşınma işine, tıpkı benden otuz yıl kadar önce bunu başaran Charles Schermerhon gibi. O, bende hep bir merak uyandırmıştı ve *The Nation* dergisindeki *Paris Under The Communards*, yani benim hayatta en çok beğendiğim yazısı ile fark etmiştim ilk kez onu. Bay Schermerhon'u, parlak bir yaz güneşinin altında Hudson nehrinin kıyısında duruyorken hayal edebiliyorum şimdi; nehir kıyısındaki çimenlikte, Rhinecliff'in kuzeyinde bir yerlerdeydik, arkamızdaysa bembeyaz sütunları ve tarçın rengi sıvalarıyla bir Livingston evi vardı ve biz de Atlantik'in bu tarafında, artık gazeteleşen demokrasinin ötesinde yaşamamız gerektiği üzerine sohbet ediyorduk."

"Annem de babamla birlikte miydi o zaman?"

James yandan bir bakış fırlattı Caroline'e ve sonra da tabağına biraz yaban turpu sosu koydu. "Ah, evet annen de oradaydı, hem de bütün varlığıyla. Madam la Prenses d'Agrigente. Kim unutabilir onu? Sen de annene çok benziyorsun, Saint-Cloud'da sana söylediğim gibi..."

"Ama o kadar esmer değilim, değil mi?"

"Yo. O kadar esmer değilsin sen." James şimdi masadaki bir diğer konuğa, Alice Hay'e, yanaşmıştı; o da tıpkı babasına benziyordu; ufak tefek, kurnaz, son derece zeki biriydi. Ayrıca hoş bir kızdı. Caroline, Del'in her iki kız kardeşini tam olarak sevimli bulma-

sa da onların arkadaşlığına, özellikle masanın tam karşısında, Spencer Eddy'nin yanında oturan Helen'ınkine, zerre kadar aldırmıyordu açıkçası. Spencer Eddy ise sanki büyümüş de küçülmüş orta yaşlı bu kızın ışığına delice vurulmuş gibiydi. Helen ateş gibi parıldayan gözleri ve pırıl pırıl saçlarıyla annesi gibi iri vücuda sahipti.

Senatör Cameron'ın sesi yükseliverdi birdenbire, "Nedir bu?" Evli bir çiftin eşine yaraşır biçimde masanın en başına oturmuş, bir eliyle ucundan peltemsi bir şeyin aktığı gümüş servis kaşığını tutuyordu. Caroline o şeyin bir denizanasını andırdığını düşündü.

"Sürpriz!" dedi Bayan Cameron, masanın en ucundan seslenerek. Curzonların küçük çocuğu bu sözü duyar duymaz gözyaşlarına boğuluverdi anında; 'sürpriz' sözcüğü hiç de mutlu şeyler çağrıştırmamıştı çünkü.

"Nedir bu?" Senatör Cameron'ın öfke dolu küçük gözleri kâhyaya yönelmişti.

"Bu o... mısır, efendim. Amerika'dan gelen, efendim."

"Bu mısır değil kesinlikle. Nedir bu pislik?"

Aşçı, sahneye çıkmak üzere kuliste bekleyen bir aktris edasıyla, yemek odasından kileri ayıran paravanın arkasından çıkageldi. "Önünüzdeki bu şey mısır, efendim. Bana pişirmemi söylediğiniz gibi. Haşlanmış, efendim. Çekirdeklerini de içinde bırakmalı mıydım?"

"Ah, Don!" Bayan Cameron bir kahkaha attı; çoğu zaman dramatik ölçülerde duygu yoğun olan bu evdeki en içtenlikli sesti."Bu karpuz aslında. Aşçı bunu mısır zannetmiş." Cameron'ın dışındaki herkes kahkahalar atıyordu şimdi; aşçıysa bu kahkahalar eşliğinde odadan çıkarak gözden kayboldu.

"Babam, Filipinler'in tümünü elimizde tutmamız gerektiğini düşünüyor." dedi Del. "Binbaşı da bu fikre katılıyor. Ama bu hiç de kolay olmadı. Geçen yaz, Hawai'yi almamızı istemeyen bütün o insanlar gene aynı şekilde düşünüyor. Bunun niçin böyle olduğunu anlayamıyorum. İngiltere'nin almaktan vazgeçtiği ya da bıraktığı bir yeri biz almazsak kim alır?"

"Kimin aldığı çok büyük bir fark yaratır mı?" Caroline, savaşın heyecanından memnuniyet duysa da, savaş çıkarmaya değer ufacık bir anlam göremiyordu dünyada. Zayıf, güçsüz, yaşlı İspanya'yı neden Karayipler ve Pasifik'ten defetmek istiyorlardı? Uzaklardaki sömürgeleri neden ele geçirmek istiyorlardı? Ve bütün bunlardan

dolayı neden bir böbürlenme ihtiyacı hissediyorlardı? Bu durum, Napolyon'unkine benzer bir şey değildi; çünkü Caroline'e göre o, dünyayı ele geçirmek istiyordu. Ama Bay McKinley, herkesin istemeyerek de olsa dişlerini göstererek Thee-oh-dore diye seslendikleri kişi gibi de değildi kesinlikle. Bu ev sahiplerinin dostu sayılan Theodore, ateş altında arkadaşlarına Küba'daki küçük bir bayırın tepesine kadar yol gösterirken, kelebek gözlüğünü bir an olsun bile elinden düşürmemiş biri olarak McKinley'in tam tersiydi. McKinley'se, Theodore gibi öyle güçlü arzulara sahip biri değildi. Gazetelerde, Albay Theodore Roosevelt'le sözde Rough Riders'ları* üzerine kopan yaygara, İspanya'nın Pasifik'teki filosunu yerle bir ederek Manila'yı işgal eden Amiral Dewey hakkında kopan yaygara kadar çok ses getirmişti. Caroline'e anlaşılmaz görünen sebeplerden dolayı gazeteler "Teddy"i bu iki kahramandan da daha yüce görüyorlardı. Bu nedenle "Kimin aldığı çok büyük bir fark yaratır mı?" sorusu hiç de boş bir soru değildi.

Del, Caroline'e, filosu şimdilerde bile Filipinler sularında seyreden Alman imparatorunun, Avrupalı her gücün temsilcisinin hayallerini gerçekleştirmesi için o zengin takımadaları alacak olursa dünyanın başına ne gibi felaketler geleceğinden bahsetmeye başladı. Ne var ki, dağılan Çin İmparatorluğu'nun parçalarından biri olan Japonya'dan hiç söz etmiyordu bu bağlamda. "Hiç seçeneğimiz yoktu, gerçekten. İspanya'nın bizim yarıküremizde kalmasına izin verdiğimiz gibi, ki bu bir tarih hatasıydı. Kendi ülkemizde kendimizin efendisi olmalıyız."

"Batı yarıkürenin tümü, Sierra del Fuego bile, bizim ülkemize mi ait?"

"Benimle dalga geçiyorsun sen. Paris'teki tiyatrodan bahsedelim haydi..."

"Erkeklerle kadınlardan bahsedelim ya da." Ne var ki Caroline, çatışan bu iki ırk hakkında açığa vuracağı bir şey varmış gibi hissetti birden. Bu iki cinsiyet arasındaki farklılıklar, genç bir Amerikalı bayanının hiç bilemeyeceği kadar tanıdıktı ona. Amerikan kızları, Fransa'ya çok yabancı olan toplumsal bir özgürlüğe sahip olmalarına karşın, hayatın can alıcı diğer yönlerden insanı afallatırcasma korunaklı yaşıyorlardı ne yazık ki. Üzerlerine titreyen an-

* Rough Riders: İspanya-Amerika savaşında Theodore Roosevelt tarafından oluşturulan süvari birlikler. (ç. n.)

neleri cahilliklerini besliyordu. Haliyle bu kızlar da Cennet Bahçesi'nin melun yılanının niyetinden bile daha masumdu kesinlikle. Del ürkek gözlerle bakıyordu Caroline'e. "Ama haklarında yani erkeklerle kadınların, ne söyleyelim peki?" Del'in yüzünün kızarması ağustos sıcağı ve yediği ağır yemekten kaynaklanmıyordu yalnızca elbette.

"Ben bir farklılık düşündüm. En azından Amerikalı erkekler ve kadınlar arasında. Bay James, Birleşik Devletler'i "gazeteleşmiş demokrasi" diye adlandırıyor."

"Bay Jefferson, gazetesiz bir hükümetle hükümetsiz bir gazete arasında seçim yapmak zorunda kalsaydı eğer, hükümetsiz gazeteyi seçeceğini söylemişti."

"Ne kadar da aptalmış!" Ne var ki Caroline, açıkça kendini Monticello'nun bilge kişisiyle özdeşleştiren Del'in yüzündeki incinmiş ifadeyi görünce sözlerini hemen değiştiriverdi.

"Demek istediğim, *o* aptal biri değil. Konuştuğu insanların aptal olduğunu düşünüyordu yalnızca. Ne de olsa onların hepsi birer *gazeteciydi*, öyle değil mi? Asıl söylemek istediğim, eğer bir çeşit gazeteci değillerdiyse Bay Jefferson'ın ne demiş olduğunu ya da demiş olabileceğini ya da demediğini nereden bilecektik? Her neyse, erkekler ve kadınlar konusuna geri dönelim. Biz kadınlar, oldukça haklı olarak, düşündüğümüz, daha da kötüsü evlilik ve çocuk hakkında konuştuğumuz için eleştiririz; sıradan insanlar olarak günlük yaşamla sonra kocalarımıza ya da ailelerimize ya da her kime sağlamamız gereken hayatla mücadele ederiz ve bu da demektir ki yaşlılığımızda da giderek daha neşesiz bir hale geliveririz; çünkü eninde sonunda düşünecek ve konuşacak bir tek kendimiz kalır elimizde. Böylece bizler de mükemmel bir karın ağrısına dönüşürüz; meselenin ta en başından beri öyle değilsek bile?" Caroline, bir zafer kazanmışçasına konuşmasını sonlandırmıştı.

Del oldukça şaşkın gözlerle bakıyordu Caroline'e. "Peki, *sen*, bir karın ağrısıysan erkekler de... nedir sence?"

"Farklı. Farklı bir biçimde sıkıcı. Gazeteler yüzünden. Anlamıyor musunuz?"

"Erkeklerin gazete okuduklarını, ama kadınların gazete okumadıklarını mı söylemek istiyorsun?"

"Kesinlikle! Erkeklerin çoğunu biliyoruz, yani, gazete okuduklarını ve kadınların çoğunun da gazete okumadıklarını biliyoruz. En azından, politika ya da savaşla ilgili haberleri, ne kadar da ko-

mik bir sözcük bu öyle değil mi, okumadıklarının bilincindeyiz. Bu nedenle, erkekler sabah gazetelerde Çin, Küba ve... Sierra del Fuego hakkında okudukları haberlerden bahsederlerken ya da politika ve para üzerine konuşurlarken, biz o haberlerin en ufak parçasını bile okumadığımızdan haliyle bütün bunların dışında kalıyoruz."

"Ama siz de çok kolayca okuyabilirsiniz onları..."

"Ama okumak istemiyoruz. Bizim kendi sıkıntılarımız var, sizin de kendi sıkıntılarınız. Ama sizinkiler gerçekten berbat diyebilirim. Blaise, Bay Hearst'ün, fiili olarak, yayımladığı hiçbir şeyin asla gerçek olmadığını söylüyor, İspanyalılardın Maine'i nasıl havaya uçurdukları hikâyesi de buna dahil. Ama *Journal* ya da ona benzer herhangi bir şeyi okuyan siz erkekler, okuduğunuzun doğru olduğunu düşünerek hareket edeceksiniz veya işin daha kötüsü, gerçek ya da değil, önemli olan tek şeyin gerçekten bu olduğunu düşünerek davranacaksınız. Bu nedenle *bizler* de bütün bunların haricinde kalıyoruz tümüyle. Çünkü bu konuların hiçbirinin bizim için önemli olmadığını biliyoruz."

"Gazetelerin her zaman doğruları yazmadıklarına ben de katılıyorum; ama aptal adamlar doğru olduklarını, ya da belki doğru olabileceklerini düşünüyorsa eğer, işte o zaman bu, herkes için *önem taşımaya* başlar; çünkü böyle bir durum, haberlere cevaben hükümetlerin nasıl yönetildiğini gösterir bana kalırsa."

"Öyleyse bu, hem aptal adamlar hem de kadınlar için çok bahtsız bir durum."

Del bir kahkaha patlatıverdi en sonunda. "Bir şeyleri değiştirme şansın olsaydı eğer neler yapardın peki?"

"*Morning Journal*'ı okurdum." Caroline bir çırpıda söyleyivermişti. "Her kelimesini."

"Ve yazılanlara inanır mıydın?"

"İnanmazdım elbette. Ama en azından Sierra del Fuego ve Güç Dengesi Teorileri hakkında erkeklerle konuşabilirdim."

"Bense, Paris'teki tiyatrodan ve evlilikten konuşmayı tercih ederim..." Del'in geniş yüzü kızarmıştı şimdi; dar alnının rengiyse soluk fildişi rengini muhafaza etmişti..

"Siz kadın rolünde olur musunuz o zaman? Ben de erkek olsam?" diyerek gülümsedi Caroline. "Yo. Buna izin yok. Çünkü biz ta doğum sırasında, bu korkunç gazeteler tarafından iki parçaya bölünmüşüz bile; size ne düşünmenizi söylüyorlar bize de neyi, ne

zaman giyeceğimizi söylüyorlar. Biz, hiçbir zaman, siz erkeklerle gerçek anlamda aynı yerde buluşamıyoruz."

"Ama buluşabilirsin. Ortak bir nokta bulunur, ne de olsa" dedi bütün bu konuşmaları dinleyen Henry James; önündeki tabakta, özenle hazırlanmış tatlıdan bir iki parça kalmıştı yalnızca.

"Nasıl buluruz peki ve o ortak nokta *nedir*, sorabilir miyim size?" Caroline, bakışlarını tamamıyla Bay James'in parıldayan kafasının hemen aşağısındaki zeki gözlerine yöneltmişti bile. "Neden olmasın, *bu* bir sanattır sevgili Bayan Sanford. Bu, yalnızca Jim Bludso* ile onun yaratıcısına değil hepimize açık olan bir çeşit Cennet'tir."

"Ama sanat herkes için değildir, Bay James." Del saygılı bir havayla konuşuyordu.

"Öyleyse, sanattan daha farklı olmayan bir şey söz konusudur. Demek istediğim, daha ender bulunması gereken ama daha üst noktada birleşerek bütün gerçek yürekler için buluşma zemini yaratan bir şey vardır dünyada."

Caroline, 'yürekler' sözcüğünü duyar duymaz ta içinde bir ürperti hissediverdi. Bay James, o gizemli kupa beşlisine ithafen mi söylemişti bu sözcüğü ya da gerçek anlamda ne söylediyse onu mu kastetmişti yalnızca? Anlaşılan gerçek anlamda ne söylediyse yalnızca onu kastetmişti; çünkü Bay James'e o üst noktanın ne olduğunu sorduğunda kolay yoldan bir açıklama gelivermişti hemen: "Bana kalırsa insan ilişkileri, politikanın, savaşın ve evet, hatta aşkın ta kendisinin bile daima ötesine geçmektedir, öyle değil mi? Asıl söylemek istediğim, elbette, dostluktur. Ve işte ta kendisi, huzurlarınızdadır şimdi."

İki

Taş terasta yan yana duran hasır iskemlelerde oturan John Hay ve Henry Adams, Kentish Weald'i seyrederlerken yaz güneşi yavaş yavaş yerini karanlığa bırakmaktaydı.

* Jim Bludso: Tod Browning ve John Hay tarafından yazılmış, Tod Browning ve Wilfred Lucas'ın yönetmenliğinde çekilmiş 1917 tarihli film. (ed. n.)

"İsveç'te, yazları güneş bütün gece parlar." Henry Adams bir sigara yaktı. "İnsan, İngiltere'nin de tıpkı İsveç kadar kuzeye yakın düştüğünü düşünemez. Ama bir bakın! Akşam yemeğini geçirdik ve etraf hâlâ aydınlık."

"İngiltere'yi, bize, olduğundan daha yakın düşünmekten hoşlanıyoruz, sanıyorum." John Hay, arkasına Clara'nın yerleştirmiş olduğu sert yastığa dikkatlice dayadı belini. Sırtındaki bu ağrı son birkaç aydır açıkça müzminleşmişti. Bu, içten içe hissedilen, sırtın aşağı kısımlarından ta leğen kemiğine doğru yayılan bir ağrıydı; ama elbette doktorlar bu ağrının tam ters yönde olduğunu söylüyordu ne yazık ki. Akıl sır ermez bir biçimde yastık, bütün vücudunun acı darbeleriyle sarsıldığı o dayanılmaz dakikalarda, acının ani bir fırtına gibi patlak vermesini önlüyordu. Bu acılar ilk olarak kötürümleşen, sonra da daha vahim değilse eğer, Bay Hay'in hayatını bir diktatör gibi yöneterek, gece boyunca ona düzinelerce kez ne zaman işemesi ya da işememesi gerektiğini söyleyen prostat bezinde ortaya çıkıvermişti. Savaş zamanında Washington'da buna benzer küçük ama çok daha yaygın bir enfeksiyona yakalanmıştı. İşte o gençlik günlerini anımsatan bir yanma hissi de bu uzun gecelere nicedir eşlik eder olmuştu artık.

"Sen iyi misin?" Adams, Hay'e bakmıyor olmasına karşın, Hay eski dostunun bu fiziksel durumuna epeyce alışık olduğunu biliyordu.

"Hayır, iyi değilim."

"Güzel. Daha iyisin. Sen gerçekten acı çekerken sapasağlam olmakla övünürsün. Del'in kız arkadaşı ne kadar da tatlı biri."

Hay, oğluyla Caroline'in, Gibson'ın kaleminden çıkmışçasına romantik bir manzara sergilediği taraçaya yöneltti gözlerini; oradaki taş banka bakıyordu şimdi. Bugün pazartesiydi ve evin geri kalan misafirleri bu ölgün yarı aydınlıkta su altı yaratıkları gibi bir o yana bir bu yana yüzüp gidiyorlardı. Caroline'le Del ise gözden kaybolmuştu artık; Hay bu duruma sevinse de Adams üzülmüştü açıkçası. "Caroline'in annesini anımsıyor musun, Enrique?" Hay, Henry'nin adı üzerine böylesine sayısız çeşitlemeler yapıyordu; bu, dostunun kesinlikle hiç değişmeyen yaradılışına ithafen şakacıktan bir saygı gösterisiydi aslında.

"Esmer güzeli Prenses d'Agrigente'yi bir kez gördün mü bir daha asla unutmak kolay değildi. Bin yedi yüzlü yıllarda tanımıştım ilk kez onu; o nahoş savaşımızın kazanılmasının ardından gelen güzel yıllar. Sanford'ı tanır mıydın sen?"

Hay onaylarcasına başını salladı. Belinden vücuduna yayılmaya başlayan ağrı gene yastığın o yoğun baskısına teslim olmuştu. "Savaşın başlangıcında McDowell'ın tayfasındaydı o. Kate Chase ile evlenmek istemişti sanıyorum..."

"Bu çılgınca davranışta yalnız değildi elbette, değil mi?" Hay, belli belirsiz aydınlığın sarmaladığı solgun mavilikte 'Kirpi'nin bıyık altından gülümsediğini görebiliyordu.

"Sayıca çok kişiydik, bu bir gerçek. Kate, E Street'in Truvalı Helen'iydi. Ama onu Sprague elde etti. Ve Sanford da Emma d'Agrigente'yi."

"Para için mi peki?"

"Başka ne için olabilir ki?" Hay kendi güzel bahtını düşündü. Hayatında hiçbir zaman asla para kazanmayı düşünmemişti. Okumayı ve yazmayı seven, doğuda üniversiteye giderek Brown'dan mezun olan Warsaw, İllinois'lı bu adam için iki kariyer vardı yalnızca. Bir tanesi onun hiç ilgisini çekmeyen ve onu çok sıkan hukuktu; ötekiyse tam olarak inanmamasına karşın Hay'in merakını çelen bakanlıktı. Hatta değişik unvanlara sahip birçok bakan Hay'in gönlünü çalarak onu ikna etmek istiyordu bu konuda. Ama o, en sonunda, avukat amcası Milton'a mektupta yazdığı gibi kendisine önerilenleri kabul etmemişti elbette: "Ben zavallı süvarinin teki olduğumdan vaaz veren bir Methodist gibi olamam. Sudan nefret ettiğimden Baptistliğe de uygun değilim. Bayanlara uygun bir adam olmadığımdan Piskoposlukta da başarısız olurum." Bu sonuncusu oldukça ikiyüzlü bir yaklaşımdı. Hay, hayatı boyunca, kadınlara çarçabuk âşık olmuştu ve kadınlar da ondan kolayca hemen etkilenmişlerdi. Ama yirmi iki yaşındayken, neredeyse on iki yaşından daha fazla göstermediği için ne Warsaw'da ne de daha sonra Springfield'de bayanların peşinden koşturduğu bir adamdı açıkçası.

Bütün bunların yerine Hay, kararlı bir biçimde amcasının avukatlık bürosuna girdi en nihayetinde; amcasının arkadaşı ve bir demiryolu avukatı olan Abraham Lincoln'ü da daha yakından tanımaya başladı böylece; Bay Lincoln'ü başkan yapan kampanyaya bile yardım etti ve en sonunda başkanlık seçimi için trene atlayıp beş yıl bir ay ve iki haftalığına Washington'm yolunu tuttu. Başkan bir cinayete kurban gidip de kanla kıpkırmızı olmuş bir şiltenin üstünde son nefesini verirken Hay da orada, o rezil hükümet binasında bulunuyordu.

Hay, daha sonra Amerikan ortaelçisinin sekreteri olarak Paris'te aldı soluğu. Ardından da Viyana ve Madrid'de diplomat olarak hizmet etti. Şiirler, gezi kitapları yazdı ve *New York Tribune*'ün editörlüğünü yaptı. Aynı zamanda Lincoln üzerine dersler verdi. Halk şiirleri kaleme aldı ve yazdığı *Pike County* baladları neredeyse milyonlar sattı. Gene de Cleveland'ın mirasçısı yirmi dört yaşındaki Clara ona evlenme teklifi edinceye kadar gerçekten çok paralı biri sayılmazdı ve böylece Hay hayatını, müteşekkir bir biçimde, kendinden neredeyse bir baş uzun bir kadınla birleştirme kararı almış oldu. Ayrıca, bütün bunların yanında, dışarıdan şöyle bir bakıldığında Hay'in doğuştan ne kadar zayıf biri olmaya eğilimi varsa Clara'nın da doğuştan o kadar şişman olmaya eğilimi var görünüyordu.

Böylece Hay tam otuz altı yaşına bastığında para sıkıntısı çekmekten kurtuldu. Cleveland'a taşındı; demiryollarında, madenlerde, petrol rafinelerinde çalıştı; kayınpederi için Western Union Telegraph'da görev yaptı; ardından bir kez para sahibi olmaya görsün o zaman daha çok para kazanmak için yeteneğinin olduğunu da hemen kavradı. Kısaca özetlemek gerekirse, dışişleri bakanının yardımcısı olarak çalıştı ve bir ad kullanmaksızın *The Break-Winners* adlı en çok satan romanını yazdı. Bu romanda Amerika'nın servetini en iyi idare edeceklerin varlıklı kişiler olduğunu ve provokatör işçilerin de bu sistemde daimi bir tehdit olarak görüldüğünü anlatıyordu; buna karşın, Western Reserve'deki (Cleveland adı asla söylenmemişti) bir şehirde hüküm süren yönetici sınıftan, onulmaz bir biçimde, dar kafalı, kaba ve dediğim dedik olarak söz ediliyordu açıkça. Henry Adams Hay'i züppe biri olarak görüyordu; Hay de bu fikre katılıyordu aslında. Kitabı yazarını belirtmeden yayımlanmasının iyi fikir olduğu konusunda her ikisi de hemfikirdi; aksi takdirde Binbaşı, Londra'daki o çok önemli elçilik görevini teklif edemezdi Hay'e. Ve Senato, Hay'in Amerikan olan her şeye bir hayranlık duymadığından şüphelenseydi eğer, onay alamazdı kesinlikle.

"Para her şeyi değiştirir." Hay, Havana purosundan derin bir nefes çekti; içten içe meraklanarak Küba'yla ne demeğe uğraştıklarını düşünmeye başladı birdenbire. Ardından da yalnızca söylemiş olduğu şeyin yavanlığının farkına varmakla kalmadı; yanındaki sandalyede oturanın ağarmış kalın sakalının altında beliren kederli, hafif bir gülümsemeyi de gördü; ardından da çarçabuk ekledi:

"Varlıklı kirpiler, yoksul biri olup da hayatla mücadele etmenin neye benzediğini kulağa çalınan söylentilerin dışında pek bilemez."

"Kalbimi kırıyorsun." Adams'ın ses tonu alaycıydı. "Ayrıca benim dikenlerim doğuştan bu kadar varlıklı değildi. Hayatta kalıp ilerleyebilmek için bir arkadaşa hiç alışmadık bir kahvaltı hazırlayarak yalnızca kendime yetecek kadar para kazanabildim..."

"Daha az melek gibi olurdun belki; kendini... içine atmak zorunda kalsaydın"

".... varlıklı bir evliliğin içine mi?

Bir sancı spazmı Hay'in öksürüklere boğulmasına neden oldu. Bel kemiğini yastığa bastırırken öksürmesine içine çektiği sigara dumanı neden olmuş gibi davranıyordu. "Gerçek dünyanın içine, diyebilirim. İş yaşamı gerçekte daha kolaydır. Politika ise, bize göre, zordur."

"Zengin eşine şükürler olsun ki bu işi gayet iyi başardın sen. Whitelaw Reid de öyle. William Whitney de. Clarence King'in de seninki kadar iyi bir talihi, pekâlâ iyi bir aklı olsaydı da zengin biriyle evlenip güzelce yaşasaydı keşke." Taraçanın aşağısında, karanlık ormanda baykuşlar ötüşüyordu. Surenden bülbülü niçin sessiz bu gece diye merak etti Hay ve ardından "Niçin bir kez bile olsun evlenmedi o?" diye sordu; birbirlerine sordukları daimi soruydu bu. King, bu üç arkadaşın içinde en akıllısı, en yakışıklısı ve hiç şüphesiz ağzı en iyi laf yapandı; ayrıca en iyi sporcu, kâşif ve yer bilimciydi. Bin sekiz yüzlülerde bu üçlü Washington'da oturuyordu ve King'in parlak zekâsı sayesinde Adams'ın o eski evi, gazetelerin de yazdığı gibi, devletin en gözde salonu haline gelivermişti.

"Talihi açık biri değil o." dedi Hay. "Ve biz, gerçekten çok, talihliyiz."

"Sen bunu böyle mi algılıyorsun?"Adams, başını Hay'den yana doğru çevirmişti. Sesi soğuk çıkmıştı ansızın. İstemeyerek de olsa o yasak kapıya doğru yönelmişti Hay. Uzun soluklu dostluklarında Hay'in sahip olamadığı o anahtarın açtığı tek kapıya. Adams, karısını yerde ölü olarak yatarken bulduğu o on üç yıldan bu yana, Hay'e ya da onun tanıdığı herhangi bir kişiye bu konudan hiç mi hiç bahsetmemişti. Adams o kapıyı kilitlemişti açıkçası; hepsi bu kadardı işte.

Ama Hay gerçekten çok acı çekiyordu şimdi; bu yüzden de her zamanki anlayışlı halinin dışında konuşuyordu: "Sen ve ben King'le kıyaslanınca Cennet'te yaşıyoruz aslında."

İçeriye girip girmemekte tereddüt eden uzun boylu bir adam belirmişti taraçada şimdi. Hay de konudan gittikçe sapan konuşmadan kendini kurtarıvermiş oldu böylece. "Ben buradayım, White" diye bağırdı Londra'dan gelen elçilik birinci kâtibine.

White bir sandalye çekip oturdu; kendisine uzatılan sigarayı almadı. "Size bir telgraf getirdim."dedi. "Birazcık kırışık. Kâğıt o kadar ince ki." Telgrafı Hay'e uzattığında, Hay şu sözlerle karşılık verdi ona, "Western Union'ın yöneticisi olarak kullandığımız kâğıtların kalitesini savunmam mı bekleniyor benden?"

"Ah, hayır. Hayır!" White kaşlarını çatmıştı ve Hay meslektaşının bu tedirginliği üzerine kendini korumaya geçti; komik ya da hoş olmayan şakalara gülmek White'ın çekiciliğinin bir parçasıydı. "Karanlıkta okuyamam." dedi Hay. "Baykuşun... ve de kirpinin tam tersine." Adams telgrafı Hay'in elinden çekip almıştı şimdi; uzun günün yitip gitmekte olan aydınlığında gözlerini neredeyse telgrafın içine sokarak yazılanları okumaya çalışıyordu.

"Aman Tanrım" dedi Adams alçak bir sesle. Telgrafı elinden bıraktı. Endişeli gözlerle Hay'e bakıyordu.

"Alman filosu Cavite Bay'de ateş açmış." Hay'in, Manila'nın düşüşünden sonra gerçekleşmesinden korktuğu tek şey buydu açıkça.

"Yo, yo." Adams, Hay'in geri verdiği telgrafı cebine soktu. "İçeriye girmelisin ve bunu okumalısın belki de. Tek başına."

"Kimden gelmiş peki?" Hay, White'a doğru çevirmişti başını.

"Başkan'dan, efendim. Sizi tayin etmiş... ah yani... size şu teklifte bulunuyor..."

"Dışişleri bakanlığı." diye tamamladı Adams. "Yüce bakanlık, size yönelik bir teklifte bulunuyor."

"Her şey ya çok geç ya da çok erken ulaşır bana nedense." dedi Hay. Sevinçten çok ciddi bir üzüntüye yakın ses tonuyla verdiği bu cevaba kendi de hazır değildi. Bu haberi duyduğuna şaşırmış gibi yapamazdı kesinlikle. Hali hazırda görev yapan Yargıç Day adlı bakanın yalnızca geçici bir süre için bu görevi sürdürdüğünü biliyordu çünkü. Day bir yargıçlık görevi talep etmişti, ama eski dostu Binbaşı'ya duyduğu saygı nedeniyle dışişleri bakanlığındaki boşluğu geçici olarak doldurmayı kabul etmişti. Ayrıca Hay, Binbaşı'nın onun yüksek performansını da hesaba kattığının farkındaydı; Binbaşı, Hay'in dikkat gerektiren sayısız durumlarla nasıl başa çıktığını görerek Başkan'ın namını artırdığını biliyordu pekâlâ. Şimdi, John Hay'in altmışıncı yılında, Western Union'ın kötü şöhrete

sahip ucuz, sarı kâğıdı üstünde, gerçek yetki sunuluyordu kendisine.

Bu sırada Hay, bu iki adamın ormandaki bir çift yırtıcı gece kuşu gibi kendisine baktıklarını gördü. "Eh" dedi Hay, "geç ya da erken, tepeden inme bir durum bu, öyle değil mi?"

"Elbette öyle." dedi Adams. "Ne var ki böyle bir zamanda daha hatırda kalıcı bir şey söylenmeli bana kalırsa."

Gene ani bir sancı spazmı Hay'in konuşurken bir an için nefes nefese "Evet" demesine neden oldu, sonra ekledi: "Söyleyebilirim. Ama söylemeyeceğim." Oysa zihninin içinde bir arya başlamıştı bile: Çünkü gerçeği söyleyeceksem eğer, hayatımı önce unutup sonra kaybetmeyi bir şekilde nasıl başardığımı itiraf etmem gerekecek kendime. Ben, düşüncesiz davranmakla zamanın izini kaybettim ve şimdi zaman da, çarçabuk bir biçimde, benim bütün izimi kaybediyor. Bu nedenle, özlemle beklenen bu onuru kabul edemeyeceğim çünkü ah, hepiniz, arkadaşlarım ve düşmanlarım, benim ölüyor olduğumu açıkça göremiyor musunuz acaba?

Hay acı çekerken White arada konuşmasını sürdürüyordu. "...Başkan bir Eylül'e kadar Washington'da olmanızı istiyor; böylece Yargıç Day de İspanya ile barış konferansı düzenlemek üzere Paris'e gidebilecek."

"Anlıyorum" dedi Hay afallamış bir biçimde. "Evet. Evet."

"Artık çok mu geç sence?" Adams, Hay'in zihninden geçenleri okuyordu sanki.

"Elbette çok geç." Hay bir kahkaha attı; ayağa kalktı. Hissettiği acı birdenbire yok olmuştu; bir kehanetti bu sanki. "Pekâlâ, White, yapacak işlerimiz var bizim. Bay Lincoln herhangi konuda bir şüpheye düştüğünde, biri lehinde olmak üzere biri da tam tersi olan iki tane talimat yazardı daima. Sonra bu ikisini karşılaştırır ve en sonunda hangisi açıkça daha iyi görünüyorsa o kazanırdı elbette; ya da biz öyle düşünmek isterdik. Şimdi bu onura karşılık bir ret cevabı yazacağız. Sonra da bu görevi kabul ettiğimi gösteren bir yazı yazacağız."

Henry Adams ayağa kalktı. "Unutma" dedi " bu görevi kabul etmeyeceksen –ki yaşını, yaşımızı göz önüne alarak etmemelisin bence– büyükelçilik görevinden istifa etmek zorunda kalacaksın."

"Neye dayanarak...?" Hay, Adams'ın ne söyleyeceğini biliyordu pekâlâ.

Ve Adams da zihninden geçenleri bir bir söylemeye başlamıştı bile. "Eğer yalnızca bir makam peşinde koşan biri olsaydın, bu ya da şu şekilde hiçbir şey fark etmeyecekti. Ama sen zaten bir makama sahipsin. Sen bir devlet adamısın ve çok ciddi birisin. Böylesi bir durumda Başkan'ı geri çevirmeyebilirsin. İnsan, bir lütfü kabul etmeyip sonra, gerçekten ihtiyaç duyulduğunda, hizmet etmeyi geri çeviremez."

Sonuç olarak, Adams'lar ve cumhuriyetçi eski hükümet bundan ibaretti yalnızca işte. Hay onaylarcasına başını sallayıp içeriye girdi. Bütün ölümler aynıdır diye düşündü. Ama bazıları Romalılarınki gibiydi ve erdemliydi.

Üç

Caroline, köşkte hâlâ sürüp gitmekte olan partinin son demlerinden evin aşağısındaki ormanlık bölgeyi tek başına keşfedip gezmek üzere kaçmıştı en sonunda. Her zaman olduğu gibi etraftaki sakinlik onu çok etkilemişti. Kocaman açmış orman güllerinin arasından yürürken hiç rüzgâr esmiyor, tek bir yaprak bile kımıldamıyordu. Orman güllerinin bembeyaz çiçekleri gittikçe kurumuş ve mevsimini çoktan geçirmişti besbelli. Caroline, çiçeklerin tozlu olduğunu aklından geçirdi ve bu sözcükteki çürümek gibi türlü türlü çağrışımlarının, neden tam da kanatlarını açıp hep hayalini kurduğu, büyük bir özlemle beklediği hayata doğru süzülmeye başladığında aklına üşüştüğünü merak etti. Tozlarla kaplı bir biçimde yitip gidenin onun Avrupa'da geçirdiği çocukluğu olmalı diye karar verdi sonra. Öyle ki Caroline, dünya üzerindeki en yaşlı çocuk, pırıl pırıl ve canlı, gencecik bir kadın olabilecekti artık.

Ağaçlardan ve çalılardan arta kalan küçük açıklıkta bir geyik görünüverdi. Açıklığın ortasındaki çamurlu gölcük, en azından geyiğe son derece cazip gelmişti anlaşılan. Caroline, hayvanm kendisine doğru gelmesini umarak çıt çıkarmadan bekliyordu. Ama koyu kahverengi gözlerini bir an için kapayıp sonra tekrar açtığında geyik yok oluvermişti bile; yerinde sadece yeşil çimenler vardı artık.

Del meselesi diye düşünmeye başladı gene; mutlu görünüyordu. Ne var ki Blaise meselesi, tıpkı hayali bir fener gibi, Del'e ait dü-

şüncelerin yerini alıverdi çarçabuk. Sıkkınlıkla, çamur içindeki gölcüğün yanında bulunan bir kütüğün üstüne oturdu; yılanlara hiç rastlanılmadığı yer İngiltere miydi yoksa İrlanda mıydı?

Caroline, Blaise'e Surenden Dering'de kaldığını yazdığında Blaise oldukça etkilenmişti; tepeden bakan ama dostça bir havayla yaklaşıyordu bu duruma; Del Hay'in "mükemmel derecede uygun" biri olduğunu düşünse de ilk önce Caroline'in hayatında birkaç erkek daha tanıması gerektiğini yazıyordu mektupta. Sonra, mektubun geri kalanındaysa 'Şef'e yani Bay Hearst'e neredeyse bir sayfa uzunluğunda övgüler yağdırıyordu. Caroline, aktris âşığı bu adamın hâlâ otuzlarını sürdürüp sürdürmediğini ve de evli olup olmadığını merak ediyordu açıkçası. Dahası Blaise'in, bu adamı kız kardeşine bir eş adayı olarak görüp görmediği de kafasını kurcalıyordu. Öte yandan Blaise, Caroline'in İngiltere'den sonra Saint-Cloud'a geri dönüp kendisi de New York'a iyiden iyiye yerleşinceye kadar o eski eve göz kulak olmasını önermişti. Blaise Fifth Avenue Hotel'de kalıyordu şu sıralar ve orası bir *jeune fille de la famille* [ailenin genç kızı] için pek de uygun bir yer sayılmazdı elbette. Mektubun geri kalanıysa Fransızca yazılmıştı; tıpkı konuşmalarının ve zihinlerinden geçirdikleri düşüncelerinin Fransızca akıp gitmesi gibi. Ayrıca Blaise, vasiyetnamenin hâlâ onaydan geçiyor olduğunu ve yılın ilk yarısına kadar hiçbir şeyin belli olmayacağını da hatırlatmıştı mektupta. Bu arada Blaise, Caroline'in Parisli bir yetim olarak yeni konumundan keyif alıyor olmasını beklese de, yanına da bir mürebbiye olarak, sayısız yaşlı d'Agrigente kadınlarından birini ya da ikisini almasını önermişti. Ardından, "Dış görünüş bu dünyadaki her şeydir." diyerek fetva veren bir tonda İngilizce yazmaya devam etmişti. Bunu çok iyi biliyor olmalıydı zaten. O, bir gazeteci olarak dış görünüşün yaratıcısı ya da mucidiydi sayılırdı elbette.

Del'in "Caroline!" diye yükselen sesi evin varlığını anımsatıverdi birden. Del, elinde bir kâğıt sallayarak aşağı taraçada duruyordu. "Bir telgraf var!" Birdenbire taraçadan aşağıya doğru kaymaya başlayan Dell çok geçmeden geniş sırtının üzerine pat diye düşüverdi "Kahretsin!" dedi, ayağa kalkmaya çalışarak. "Kahretsin!" diye yineledi, şık tüvit takımındaki çimen lekelerine bakarak. "Özür dilerim" dedi ve gülümsedi. İşte tam o an Del'in çekici olduğunu karar verdi Caroline. Kırışıksız toplu yüzü biraz daha kaşlarının üst kısmında geniş olsaydı ve gözleri de belki daha büyük olsaydı...

Caroline telgrafı açtı. Avukat olan kuzeni John Apgar Sanford'dan geliyordu. Albay Sanford'ın ölümünden kısa bir süre önce Saint-Cloud'a gelen John, Caroline'e hiç de münasip sayılmayan bir şey teklif etmişti zamanında, "Babanızın başına herhangi bir şey geldiği takdirde, bir avukata ihtiyaç duyacaksınız. Bir Amerikalı avukata."

"O siz misiniz?"

"Eğer isterseniz." O sırada Caroline de babasının uzak görünen ölüm ihtimalini düşünüyordu: Sanford ailesi hastalığın da sağlığın da tadını çıkararak sonsuza kadar yaşıyordu aslında. Ne var ki Mavi Tren, Albay Sanford'ı vaktinden önce bambaşka bir boyuta taşıdığında Caroline de Blaise'in bütün nefretine karşın, John Apgar Sanford'a mektup yazmıştı: "Her şey tamamıyla hazırlandı. Her şey düzenlendi. Şimdi siz gittiniz ve işleri güçleştirdiniz." Blaise, kız kardeşine vasiyetnamenin onaylanmasının ocak ayına kadar tamamlanmayacağını yazdığında, Caroline kendini suçlu hissetmişti nedense. İşleri kendi güçleştirmişti bir bakıma. Şimdi de John Apgar Sanford sıkıştırıyordu Caroline'i: "Çarçabuk New York'a gelin. Vasiyetname Eylül'ün on beşinde onaylanacak. Endişelenmeyin."

"Ne yazıyor?"

"Bir şey hakkında endişelenmemem gerektiği söyleniyor. Bu, çok endişelenmem gerektiği anlamına geliyor, sanıyorum."

"Endişeli misin peki?"

Caroline telgrafı ufak el çantasına koyup Del'in sorusunu cevaplamamayı tercih etti. "Pluckey'deki zavallı telgrafçı kadın. Hepimiz birden onu nasıl da meşgul ettik!"

"Kadıncağız, Majesteleri Hükümet'ten yardım ricasında bulundu. Aksi takdirde telgraf ofisini kapatacağını söylüyor." Del gülümsüyordu. "Gel haydi. Dor Amca'nın kardeşi Brooks geldi biraz önce. O hem göze hitap eder, hem de kulağa."

Caroline, Del'in koluna girdi. "Elçilik görevlileri beni New York'a giden bir gemiye bindirebilirler mi?"

"Elbette. Eddy'e söylerim bunu. Ne zaman?"

"Yarın akşam, eğer mümkünse. Ya da bir sonraki gün."

"Ne oldu?"

"Hiçbir şey. Yani henüz hiçbir şey. İş meselesi yalnızca." diye ekledi önemsemez bir edayla ve 'i' harfi ağzından çıkmadan hemen önce kekeleme korkusuyla bir an için durakladı; bu, kendini çok tedirgin hissettiği anlarda yapmaya eğilimli olduğu bir şeydi.

Brooks Adams, yukarı taraçada çevresine hayranlarını toplamakla meşguldü şimdi. Yo diye düşündü Caroline; bu, daha çok papalık toplantısını andırıyordu bir bakıma. Kardeşi Henry, sandalyede öylesine büklüm büklüm oturuyordu ki o haliyle köşeye sıkıştırılmış korkak bir kirpi izlenimini veriyordu etrafa. Henry James gözlerini kısmış ve yakındaki bir tırabzana sırtını dayamıştı; Papa görüntüsündeki Adams'ı inceliyordu. Bayan Brooks Adams ise çok da güzel bir kadın değildi ve kısa boyluydu. Bayan Cameron'ın yanma oturarak kocasının tuhaf yörünge menzilinin dışında kalmıştı ne yazık ki; bu, Brooks Adams'ın, çok heyecanlı bir biçimde, vals adımları atarken çizdiği, kendine özgü bir yörüngeydi... St.Vitus dansına hayran bir papaz... ağabeyinin oturduğu yerin etrafında dönüp duruyordu; ama bu iki kardeşten ak saçlara ve sakala sahip olan Brooks daha yaşlı görünüyordu nedense. "İşte geldiler, buradalar." Duygulu ince ses tonu karşı konulmaksızın yükseliyordu, "Fransa'nın en iyileri, seçkin askerler bir grup pis Yahudi tarafından itilip kakılarak, taciz edilerek ve aşağılanarak getirilmiştir buraya."

"Ah, hayır!" Caroline, Fransa'yı uzun zaman önce ikiye bölmüş olan Yüzbaşı Dreyfus olayı hakkında bir başka tartışma daha kaldırmazdı; bu süreç onu ölümüne sıkıyordu çünkü. Caroline, bu talihsiz adamı öğrencilerin karşısında savunuyorken, Matmazel Souvestre bile o klasik soğukkanlılığını kaybetmişti.

"Ah, evet" diye mırıldandı Del. "Bay Adams kudurmuşçasma konuşur bu konuda. Dor Amca da öyle; ama o daha az sıkar insanı."

Brooks Adams yeni gelenlere hiç ilgisini çekmiyormuşçasına bakıyordu. Sonra onları da hareket eden yörüngesinin içine katıverdi bir şekilde. Ağabeyinin tutunduğu sandalyenin çevresinde kıvrıla büküle dolaşmaya devam ediyordu. "Şimdi şunu diyebilirsiniz; Yüzbaşı Dreyfus'un sırlarımızı düşmanlara vermekle masum olduğunu farz edelim mi?"

"Ben asla böyle bir şey söylemem." diye mırıldandı Henry Adams.

Brooks ağabeyine aldırmıyordu hiç. "Ben diyorum ki, eğer masumsa, bu Yahudi'nin, büyük bir gücü bir hiç için durdurmasının ticari yararını elde etmesine izin vermek, Fransa ve Batı için gerçekten çok daha kötü bir süreçtir. İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri: biri çökmüştür; ötekiyse cahil ama eğitilebilirdir. Bi-

zim görevimiz bu Yahudi menfaatinin yanında yer almaktır ki gelecekte Amerika ve Avrupa arasındaki mücadelede kendimizi koruyabilelim.Söz konusu bu mücadelenin başlangıcının 1914'ten öteye kalmayacağını tahmin ediyorum; çünkü bu mücadelede olası iki galip taraf vardır yalnızca: Biri dünyadaki deniz gücünün en büyüğü olarak kabul gören Amerika Birleşik Devletleri, ötekiyse dünyadaki en büyük kara kuvveti olarak kabul gören Rusya. Bir dünya gücü yaratacak kadar büyük sayılmayan Almanya ise ortadan kaldırılacak, Fransa'yla İngiltere saha dışı kalacak ve böylece biz de bir avuç dolusu Alman ve Yahudi'nin bulunduğu uçsuz bucaksız cahil Rusya'yla karşı karşıya kalacağız en sonunda. Ne var ki Rusya, kalkınmaya çalıştığı ya da kalkınamadığı şu anki durumuyla bize karşı koyabilir mi? Bana kalırsa, koyamaz."

Brooks Adams'ın çizdiği düzensiz daireler ağabeyi ile yüz yüze getirmişti onu şimdi. "Rusya, esaslı bir biçimde ya Asya'ya doğru genişlemeli ya da bir iç ihtilalden geçmelidir. Her iki durum da bizim yararımıza olur elbette. Bu nedenle, tam da şimdi savaş çıkması için dua etmeliyiz. Yarıküreler arasında patlak göstermesi beklenen o büyük savaş için değil ama." Brooks'un dairesel tuhaf hareketleri şimdi de onu, Henry James'le yüz yüze getirmişti; Henry James, müşfik bir Buda edasıyla bu ateşli küçük adama öylece bakmaktan kendini alamıyordu. "Ama savaş bizim bütün Asya'yı sağlam tutmamızı gerektiriyor. McKinley süper bir başlangıç yaptı. Bizim İskender'imizdir o. Bizim Sezar'ımızdır. Yeniden doğan Lincoln'ümüzdür. Ama ne yaptığını, niçin yaptığını anlaması gerekiyor; işte tam bu noktada senin, Henry'nin, benim ve Amiral Mahan'ın, tarihin doğasını, bildiğimiz kadarıyla, açıklamalıyız ona..."

"Bu konuda hiçbir şey bilmiyorum kesinlikle" dedi Henry Adams ve oturduğu yerden doğruldu birdenbire. "Buradan gitmek istediğimin haricinde hiçbir şeyden haberim yok."

"Rye'a geliyorsun. Benimle birlikte." dedi Henry James dayandığı tırabzandan uzaklaşarak. "Ben eve gidiyorum" dedi Bayan Cameron'a. "Henry'ciğini, ah benim de Henry'ciğim o, çaya davet ettim. Motorlu yerli bir taşıt aracına bineceğiz."

Henry Adams bağırıyordu şimdi, "Hitty, Hitty! Neredesin sen?"

Ne var ki, Abigail ailesinin yeğeni Hitty ortalıkta gözükmüyordu. Bir nevi sonsuz kargaşanın içindeyse Henry Adams konuklara veda etmeye başlamıştı bile. En son olarak da Caroline'in koluna

girdi. "Her zaman yanımda sizin gibi bir yeğen bulunmalı. Bu bir kuraldır. Bu görev için de siz seçildiniz."

"Çok onur duydum. Ama..."

Henry Adams, kardeşi Brooks'la birlikte hızla kaçıp giderken ama diye söylenmenin hiç yararı yoktu; Brooks, James'in kiraladığı o arabanın peşinde gittiği taktirde Caroline de kolundan çekilerek kurtların önüne leziz bir akşam yemeği olarak atılacağını düşünüyordu nedense. Ya da kesin konuşmak gerekirse, James yalnızca o arabadan ibaretti; hepsi bu işte. Son dakikada Del de evden ayrılanların arasına katılıverdi şimdi. Üniformalı şoför, Henrylerin ikisiyle Del ve Caroline'i arabaya bindirmişti bile. Bu arada Brooks, Bay Beech'in şaşkınlığına karşın, çıkış yolunda hâlâ uzun uzadıya konuşmaya devam ediyordu.

"Savaş, insanoğlunun doğal bir halidir. Ama ne için? Güç için..."

"Ah, güç için!" diye haykırdı Henry Adams aynı anda. Üniformalı şoförün kullandığı bu çirkin görünümlü arabanın parkın içinde kayarcasma gidişini Bay Beech ve orada bulunan geyik şaşkın bakışlarla izliyorlardı. Caroline'le Adams arka koltukta Del ve Hay ile karşı karşıya oturuyorlardı.

"Bay Brooks'u hiç bu kadar hoş ve gür ses tonuyla konuşurken duymamıştım. Bunun üzerine Henry James gülümsemeye başladı. Caroline'e onun bu muzip gülümsemesi çok çekici göründü nedense; Henry, konuşulan hiçbir şeyi kaçırmamasına karşın, Caroline'in de anladığı kadarıyla, önyargılı bir biçimde susup oturan biri gibi olamazdı kesinlikle.

"Beni çok yoruyor o. "diye iç geçirdi Adams. "O bir dahidir, biliyorsunuz. Ve ben de ne yazık ki o dahinin çalışkan büyük ağabeyiyim. Bu nedenle bir altın ya da daha çok bir kurşun cevheri gibi kazıyor beni. Anlarsınız ya, onun demirden yapılmış yasalara dönüştürdüğü bulanık kuramlarım var benim."

"Tarihin de birtakım yasaları var mıdır gerçekten?" diye büyük bir merakla sordu Del ansızın.

"Olmasaydı eğer, bütün hayatımı bir tarihçi olmak için harcamazdım." Adams alaycı biçimde konuşmuştu ama sonra gene bir iç çekiverdi. "Sorun şu ki onlar üzerinde düzgünce çözümlemeler yapamıyorum. Ama Brooks bir dereceye kadar, yapıyor."

"Pekâlâ, nedir onlar, söyler misiniz?" Evet, Del gerçekten çok meraklı bu konuda diye düşündü Caroline ve bu işe de memnun

oldu açıkçası; çünkü kesinlik kazanmış açık seçik genel bir düşünceden ne kadar üstünkörü olursa olsun zevk alabilecek kadar Fransız sayılırdı.

"Brooks'un yasaları şimdi açıklanacağı gibi şöyledir." Adams, orta alanda bulunan bir uzaklığa, bir an için gözden kaybolan Hever Castle'ın bulunduğu noktaya doğru bakıyordu şimdi. Adams, bundan çok zaman önce Caroline'e ve öteki yeğenlerine de göstermişti burayı. Caroline, orada yaşamış olan Anne Boleyn'i düşünmüş ve "Şimdi gücünüz size Dinsel Devrim'i başlatmanızı buyuruyor." diyen VIII. Henry'nin kadıncağızın başını uçurduğunda, tarihin yasalarına uyup uymadığını merak etmişti. Ya da VIII. Henry , yepyeni bir eşle yepyeni bir oğlan çocuğu mu arzulamıştı yalnızca?

"Bütün medeniyetler merkeziyetçiliktir. Bu, tartışılmaz ilk yasadır. Bütün merkeziyetçilik de ekonomiye dayanır. Bu da ikici yasadır; buradaki kaynaklar medeniyeti sürdürmeye ve ona sürekli bir güç vermeye yeterli olmalıdır. Öyleyse, bütün medeniyetler en ekonomik bir sistemden sağ kurtulmayı başaranlardır."

"Nedir" diye sordu Del, "bu en ekonomik dediğiniz şey?"

"En ucuzu, aslında." dedi Adams kaba bir ses tonuyla. "Brooks, Çin'deki engin kömür madenlerini kontrol etmek için Amerika ve İngiltere arasında bir yarışın olduğunu düşünüyor; çünkü hangisinin elinde en çok ve en ucuz güç varsa dünyaya o hükmedecektir."

"Ama bizde de pek çok kömür ve petrol var." dedi Del; aklı karışmıştı besbelli. "Hem de ne yapacağımızı bilemediğimiz kadar çok. Neden Çin'e gidelim ki bu konuda?"

"Diğerlerinin gitmesini önlemek için. Ama içgüdün doğru söylüyor. Brooks'un yasaları tutarsa her şeyi almış ve kazanmış olacağız."

"Bu, sormaya cesaret etmeli miyim bilmiyorum ama iyi bir şey mi?" James tereddütlü görünüyordu.

"Doğanın yasası ne iyidir ne de kötüdür; olduğu gibidir yalnızca. Bu, biz olmazsak Rusya mı olacak? Batıl inançlı, barbar Rusya mı? Yo. Biz olmazsak, Almanya mı olacak peki? Kendini çılgınlığa ve şiire kaptırmış bir ırk mı? Hayır."

"Bu kadar inanılmaz derecede üstün olmamız için ne verilmiştir bize öyleyse?" James, Caroline'in de fark ettiği üzere, Adams'ın yüzüne hiç çekinmeksizin öylece bakıyordu. Bu, sonsuz bir nezakete sahip James'in çok ender sergilediği bir davranıştı gerçekte. Adams'ın yüzünü sanki bir kitap gibi okuyordu şimdi.

"Bizlere Anglo-Saxon'ların özgürlüğü verilmiştir; ayrıca genel bir yasa ve..." Adams durakladı bir an.

"Ve biz, harikulade bir biçimde, tamamıyla... biz." James gülümsüyordu; ama pek de neşeli olmayan bir gülümsemeydi bu diye düşündü Caroline.

"Eminim, İngiltere'ye duyduğun aşkta" Adams, kendini bu ülkeye sürgün etmiş arkadaşını sözleriyle iğneliyordu, "burası hariç, bütün diğer ülkelerde hiç mi hiç görmediğin üstün nitelikler bulmuş olmalısın ve başıboş devletin de dahil başka herhangi bir yerde de yaşamayı seçebilirdin. Öyleyse, Amerika Birleşik Devletleri'ni çok sevdiğin ve güvendiğin yer olan bu ülkenin bir uzantısı olarak düşünüver. Anglo-Saxon'ların ekonomik düzenlerini kaybetmeleri nedeniyle onların köktenci görevini ele alıp adaları için bu yükü omuzladığımızı da varsay öyleyse."

James, öfkesini yatıştırırcasına ellerini iki yana açıtı. "Tarihin yasalarından bahsediyorsun ve ben bir yasa adamı değilim. Ama bu konudaki kaygıları dile getirmeliyim. Kendimizi bile doğru dürüst yönetemeyen bizler nasıl olur da başkalarını yönetme görevini üstleniriz? Filipinler'i Tammany Hall'ın üzerinden mi yöneteceğiz? Doğulu sömürgelerimizin patronlar tarafından yönetileceği konusunda ısrar mı edeceğiz? İspanyol sömürgelerimizin, siyasetimizi öylesine rezil hale getirerek her iyi Amerikalının ve hemen ekleyeyim, her kötünün de şu anki düzenimizden söz açıldığında korkudan iki büklüm olmasına sebep veren parti yönetimi tarafından idare edilmesi konusunda da ısrar mı edeceğiz peki?"

Bunu üzerine Adams kaşlarını çatıverdi; bu konuda hiç memnun görünmüyordu. "Kötü bir yoldayız, bu doğru. Ama Walpole* İngiltere'si çok daha yozlaşmış, dar kafalı ve taşralı..."

"Doğru. Ama bir imparatorluğa sahip olmaları İngilizleri medenileştirmişti. Bu bir yasa değildir ama bir gerçektir." Henry James, Adams'a çok sert gözlerle bakıyordu şimdi. "Ama onları medenileştiren her neyse ileride cesaretimizi de kırabilir pekâlâ."

Adams bu sözlere bir karşılık vermemişti. Del tedirgin görünüyordu. "Babamla da mı bu şekilde konuştunuz?"

James'in sesi inceldi. "Hayır, hayır. Zavallı adam. Dünyanın bütün yükü olduğu gibi onun omuzlarında. Onun yaşında ve böylesi

* Robert Walpole (1676-1745): İngiliz devlet adamı. Genellikle ilk İngiltere Başbakanı olarak anılır. (ed. n.)

zayıf bir sıhhatte sahip olan birinin, kendisini amme hizmetine kurban verdiğini biliyorum; bu nedenle de o, tahminimden çok daha asil biri ."

James'in sesi birdenbire şarkı söyler gibi bir tona büründü; köyün içinden geçerlerken sesi her yanı dolduruyordu. "Görevini biliyordu, ölümüne emindi. Orada, o zaman üzerine gitti!"

"Bu" diye sordu Caroline telaşa kapılarak, "ne anlama geliyor?"

"Jim Bludso'dan alıntı" dedi Del. "Babam onu duymaktan nefret eder."

" 'Baba' burada değil şimdi ve ben de bu konuyu makaraya almak istiyorum açıkçası. Belki de babanın yapmayı gerçekleştiremediği şey, ulaşım düzeninin tehlikelerine adanmış o harikulade bir biçimde düzenlediği vakayinamelerinde, kontrolden çıkmış bir elektrikli motorla çalışan bir araba meydana getirmesi , ya da biz bunu böyle adlandıralım istersen ve bu arabada, bir tarih bilgini ve değişmez yasaların kurucusu sayılan babanın, aslen New York Albany'li olan ama şu günlerde Rye'da ikamet eden o çevik ve güçlü hikâyecinin kollarında kurtuluşu diyebiliriz..."

James, Hay'i alaya alarak abartıyla geliştirdiği bu baladı bitirdiğinde Henry Adams bile kahkahalar atmaktan kendini alamıyordu.

Lamb House, bir köşkün minyatür taşlardan yapılmış haline benziyordu. Bahçesi son derece düzensizdi; yabani otlar her yanı sarmıştı ve evet gene tozlu diye saplantılı bir biçimde düşünmeye başladı Caroline. Kapıya vardıklarına bir adamla bir kadın karşıladı onları.

"Smithler." dedi Henry. Bu kısa yanıt hiç de onun karakterine uygun değildi..

'Sahip'le misafirlerini, Bay ve Bayan Smith neşeyle karşılamışlardı. Bay Smith evin salonuna doğru aceleyle bir o yana bir bu yana yalpalayarak ilerlerken taşıdığı valizi dakikada bir elinden düşürüyor, bir türlü düzgün yürüyemiyordu.

"Smithler bir efsanedir." diye fısıldadı Del; bu sırada Henry James, oturması için yanmayan şöminenin hemen yanı başındaki koltuğu gösterdi Henry Adams'a.

"Neden peki?"

Bayan Smith, bahsi geçen bu efsaneyi sahneye koyması için meydan okunmuş gibi kibarca yere doğru çökmeye başlamıştı bile; dudaklarındaa hafif bir gülümseme vardı.

"Bay Smith." diye seslendi Henry James; ses tonu endişeye hiç yer vermiyordu. Çağrıldığını duyan Bay Smith ise büyük salondan kapmm girişine geliverdi hemen. "Buyurun, efendim?"

"Öyle görünüyor ki buraya gelişimizin heyecanıyla bölünen Bayan Smith'in öğleüstü şekerlemesi yer döşemesinin üstünde devam ediyor artık."

"Ah, zavallı kadın!" Bay Smith başını iki yana salladı. "Bu, köy doktorunun ona verdiği yeni bir ilaç; Londra'da Harley Street'te yapmaya alışık olduğu türden bir şey değil." Bunları söylerken Smith, kendinden geçmiş gülümseyen karısını ayağa kaldırıp uyurgezer bir halde kapıya kadar götürdü. "Onunkisi" diye belirtti iftihar edercesine "son derece hassas bir tür organizmadır." Sonra da ikisi birlikte gözden kayboluverdi. Bu durum üzerine Henry Adams kahkahalara boğulmamayı başarmıştı bir şekilde; ama sakalının uç kısmı seğiriyordu; kendini zor tutuyordu anlaşılan. Caroline'se, Henry James'a bakıyor ve gene sonsuz bir melankolinin kollarında diye geçiriyordu içinden. "Ama kesinlikle Bay James..."

Evin arka odalarında bir yerde çok kötü bir gümbürtü kopuverdi ansızın. Her iki Smith de yerçekiminin katı kuralına teslim olmuştu açıkça. "Smithler gerçekten de senin anlattığın gibiymiş; daha açık söylemek gerekirse aile meselelerinde son derece deneyimli bir çift, ama erken gelen uyarı işaretlerini bile algılayıp üstesinden gelemeyecek kadar alışık olmadıkları bir taşra yaşamının onları heba etmesine karşı dayanıklı değiller yanılmıyorsam."

"Sarhoş adam!" Henry Adams'ın kahkahası öylesine ürkütücü bir biçimde yüksek ve doğal çıkmıştı ki Caroline bile gülmekten kendini alamadı; aynı şekilde Del de kendini tutamamıştı.

Bununla birlikte 'Sahip', yaşadığı acıları nazikçe geçiştirmekte ustaydı. "Üzgünüm" dedi, "Lamb House'daki bu ilk gününüzün, soylu iyi Smithlerin Dionysus ya da Bachus görünümleriyle mahvolduğu için kusura bakmayın artık. Doğup büyüdükleri Londra'yı bırakarak bu bilinmedik taşra yaşamına geldikten sonra, yeni hayatları onları her yönden fazlasıyla tahrik etmeye başladı..." Bu sözlerin ardından duyulan çanak çömlek şangırtısı da James'in yüzünün asılmasına neden oldu elbette.

Ne var ki konuşmayı Henry Adams devraldı şimdi; böylece Smith konusu da kapanmış oldu bir süreliğine. Bununla birlikte, hatırı sayılır derecede iyi çay demlemişlerdi aslında. Bay Smith yeniden düzenli nefes alış verişlerine kavuştuktan sonra misafirleri-

ne derhal çay servisinde bulundu Adams, çevredeki komşuları merak etmişti. Arkadaşlık edecek yeteri kadar insan var mıydı ortalıkta? "Yalnız başına kalmayı, arkadaşlarla beraber olmaya tercih ettiğin için yanı başında çok iyi birkaç arkadaşının bulunması gerekiyor; böylece onları *görmemek* daha hoş ve esinlendirici olur bir bakıma."

"Eh, Poet Laurette var burada." James, tepeleme kekle dolu olan tabağı ilk önce Caroline'e uzattı; Caroline pek aç değildi. Sonra da Del'e uzattı ve Del de iki koca kek parçasını çarçabuk alıverdi. "Onu görmediğim her günün mutluluk olduğunu fark ettim. Aslında, burada hiç kimseyle görüşmüyorum ben. Golf kulübüne yalnızca ikram ettikleri çay için katıldım, yalnız başına oynanan o tuhaf oyun için değil. Buradaki herkes tarafından kriket kulübüne yardımcı başkan seçilmeme karşın bu görevi reddettim, çünkü bu oyun golftan bile daha anlamsız geliyor bana; üstelik çay da ikram etmiyorlar orada. Bu yaz yalnızlığımla baş başa kalacağımı düşünmüştüm; ta ki Cameronların, Haylerin, Adams'ların üstüme çökeceğini fark ettiğim ana kadar; tıpkı... , tıpkı..."

"Neye benzediğimiz hakkında neler söyleyeceğini duymak için sabırsızlanıyorum" dedi Adams Caroline'e. Caroline'se bahçeye bakan pencerelerinin tümü ardına kadar açık olsaydı diye geçiriyordu içinden; oda çok havasızdı ve keklerin etrafında da sinekler uçuşuyordu.

"İkiye bölündüm" dedi James, "Bir altın yağmuru imgesi ile tutkulu bir oyunun çarpıcı ayrıntıları arasında. Bu, herhangi bir durum olsaydı ve siz tutkulu misafirlerim burada bulunmasaydınız, masanın başına yapışmış bir şeyler yazıyor olurdum..."

"Dikte ediyor olurdun..."

"İmge aynı, gene de. *Literature* dergisi için, durmaksızın, kitap eleştirileri yazarken Remington'a bağlı olan Bay McAlpine için sonsuz bir hevesle çalışıyorum diyebilirim. Şimdi de William Wetmore yaşamöyküsünü..."

"O sıkıcı şeyi mi yoksa?

"Bir kitaba dönüştüreceğim bu şeyi tek bir cümlecikle özetleyiverdin. Ama vârisler, bu eski ve evet sıkıcı arkadaşımızın yaşamını bir hatıraya dönüştürmem için bana gayet yüksek bir para ödedi. Hayatımda sahip olduğum ilk, belki de son, evi oluşturan tahtaların, taşların parasını ödemek için yapmalıyım bu işi bir bakıma."

Del, evin hemen yan tarafında oturduğu söylenen genç Amerikalı gazeteci Stephen Crane'i tanıyıp tanımadığını sordu James'e. James onaylarcasına başını salladı. "Şimdi Brede Place'te o. Küba'ya gitmeden önce savaşın nasıl gittiğini anlatmak üzere uğramıştı buraya. O çok yetenekli biridir, karısı ise..." James lafının tam ortasında Caroline'e şöyle bir baktı; Caroline de bu insanın nasıl bir eş olursa olsun, Amerika kökenli bakire bir kız gibi, açık seçik anlatılamayacak türden biri olduğunu düşünmeye başladı haliyle. "Bir zamanlar, Jacksonville, Florida'da bir tesis işletiyordu. Sanıyorum adı Hotel de Dream'di; ya da benim aklımda öyle kalmış. Zavallı Bay Crane ise masasının başına yapışmış kalkmıyor; ancak onun masası Havana'da, çalıştığı gazetenin bulunduğu yerde artık..."

"*Journal* gazetesi" diye ekledi Caroline. Blaise, Caroline'e, Bay Hearst'ün Crane'i nasıl da *World* gazetesinden uzaklaştırmayı başardığını anlatmıştı. Crane, *World* gazetesinde 71. New York Gönüllülerinin korkaklığını düşüncesizce anlatmıştı. Hearst, Amerika'nın cesur savaşçılarının kahramanlığını aşağıladığı için *World*'de bir dizi başlıkla bu durumu lanetlemiş, sonra da kendisi için çalışmak üzere asılsız haberler kaleme alan bir yazar kiralamıştı.

Henry Adams, hayatında hiç savaş görmemiş birinin nasıl olur da *The Red Badge of Courage* [Cesaretin Kırmızı İşareti] gibi böylesine güzel bir roman yazacağını merak ediyordu. James de ona "yüce Tolstoy"u anımsattı. Ne de olsa o, Napolyon'un Rusya'ya işgal ettiği sırada hayatta değildi ama Savaş'ı da Barış'ı da canlandırabilmişti hayalinde. Bunun üzerine Caroline, muzip bir biçimde araya girmek isteyerek birkaç söz ekleme zorunluluğu hissetti kendinde, "Bay Crane bir kız olmamasına karşın bizim için Maggie'yi yarattı, farkındaysanız."

"Tatlım, tatlım! Henry Adams, konuşurken bir amcadan daha fazla anlam yüklüyordu kendisine kesinlikle. "Bu gibi şeyleri bilmemen gerekiyor. Matmazel Souvestre oldukça gevşek davranmış bu konuda."

"Ama Adams, Bayan Sanford herkesin bildiği bir yer olan Paris'in bir ürünü..." James'in ses tonu, "bildiği" sözcüğünde iyice alçalmış ve gözleri de kocaman açılarak yusyuvarlak ve komik bir hale dönüşmüştü. Bu durum üzerine Caroline'le Del de kahkahayı patlattı en sonunda. Adams hiç kahkaha atmıyordu, çünkü şimdi Thee-oh-dore'dan bahsetme zamanıydı. Caroline, bütün Amerikalıların, ya da belli bir topluluğun, tıpkı rahibelerinin tespihlerini

belli aralıklarla ceplerinden çıkardıkları gibi neden günde altı kez Theodore Roosevelt'ten söz etmeye mecbur olduklarını çok merak ediyordu. Albay şimdilerde oldukça tanınıyordu, ama Caroline hiç tanışmamıştı kendisiyle. Onu ancak John Hay'in anlattıkları sayesinde tanımaya başlamıştı. Hay, "Şahane savaş" diye Albay'a lakap takarak birçok bölgede ona dair, tümünün İspanyolca olmadığı, suçlamalarda bulunuyordu. Ne var ki Caroline, Theodore Roosevelt ve Rough Riders'ın popüler bir imgelemi yakalamalarına karşın, onların toplumsal açıdan kendiyle eş sayılanlara ve hatta yaşça daha büyük insanlara bu kadar ilginç gelmesini tuhaf karşılıyordu. Adams'sa Roosevelt'i daha açık anlatmak için arayış içindeydi. "O, salt bir güçten başka bir şey değildir. Bu da onun çekici kılan şey, diyebilirim belki de..."

"Kaba ve akılsızca bir gücü çekici bulanlar için." James çayına üç kaşık şeker koydu.

"Aslında o, tümüyle akılsız biri değil." Adams aklı başında konuşuyordu. "1812 Savaşı'ndaki Deniz Kuvvetleri'miz üzerine harika bir tarih yazdı..."

"Böylesine uzak bir konunun gündeme gelmesi nabız atışlarımı yavaşlatıyor. O uzak vahşi gözlerin, bize çok yaklaşıp da adeta göz bebeklerini burnumuza sokuncaya kadar askerlerimizi ateş açmamaya zorladıkları savaş değil mi bu?"

"Ah, sen, sürgün adamın teki! Nasıl bir tarihe sahip olduğumuzdan söz etmeye asla izin vermeyeceksin, öyle değil mi?"

"Elbette vereceğim. Yalnızca bundan çok daha fazlasını istiyorum ve her ne anlatılacaksa daima senin tarafından yazılmalıdır. Ama Küba İlyada'mızm kahramanına ne olacak peki?"

"O, New York State'in yöneticisi olmaya koşuyor." dedi Del. "Cumhuriyetçi kurmay heyetinin onu kabul etmesi gerekiyordu. Görüyorsunuz ya o, yozlaşmış biri değil aslında. Ama oradakiler yozlaşmış kesinlikle. Bu nedenle, Küba İlyada'mızın kahramanı, oradakilerin hepsini saygın birer insana dönüştürecek de diyebiliriz."

"Ne var ki yönetici olarak seçildiği takdirde, bu sefer partidekiler yozlaştıracaktır onu kesinlikle." Bu, gayet açık bir düşünce diye aklından geçiriyordu Caroline; Bay James Amerika meseleleriyle göründüğünden daha çok ilgileniyordu anlaşılan.

"Bence o, yozlaşmak için" dedi Adams " gereğinden fazla hırslı biri."

"Ne zamandır işte tam burada duruyor o halde. Gerçek yozlaşma. Korkarım, sevgili Bay Adams, sizin beyaz atlı şövalyeniz sayılan Theodore'a daha fazla katlanamayacağım kalbimde. Kimseye bahsetmeyin, onun en son çıkan... en son.... kitabını inceledim. Sıkıcı, kuru, yalnızca sayfaların numaralandırılıp basılmasıyla oluşan içi boş o şeye bir tanımlama gerekirse eğer, kitap diyebiliriz tabii. *American Ideals* [Amerikan İdealleri] adlı bu kitapta Theodore, tekrar tekrar, ve gene tekrar, bizlerin, her birimizin "saf kan Amerikalı" olarak nasıl yaşamamız gerektiğini anlatıyor; bütün bunlardan sanki elle tutulur bir şeymiş gibi söz etmeye çalışıyor. Ayrıca, eğitimli bir insanın, bu kendisinden başka hiç kimse değildir hiç şüphesiz, politikaya atılması gerektiğini, aksi takdirde eğitimsiz adamların onu alaşağı edeceği hakkında da uyarıyor bizi. Bunu, Amerikan olduğundan dolayı taptığı bir çeşit Amerikan İdealizm'ine kadar taşıyor; ne var ki, eğitimli biri için de bu durumun yaratacağı sorunları kabul ediyor. Bu nedenle hiç eğitimli olmasa da, kişinin seçimlere katılarak kendisini seçmenlere, evet, kolayca kavradınız!, saf kan Amerikalı olarak sunacağını ve böylesi bir durumda seçimi kazanacağını açıklıyor. Önemli olan tek şey de bu. İşte görüyorsunuz ya, sevgili Bay Adams, keşfettiğim kadarıyla arkadaşınızın eserinde hiç akıllıca bir yan yok."

"Belki de son derece güçlü bir kurnazlık için gerekli olan tek şey akıl değildir. Ne de olsa, Washington'daki Sivil Servis'in ıslahat komisyonunda yer alarak yararı da dokunmuştu bize. Ayrıca, New York Polis Departmanı ıslah edilirken baştaki ad gene oydu."

"Babam gene de, onun bir zorba yüreğine sahip olmayan bir ıslah adamıyla tanışması gerektiğini söylüyor." Bu sözlerle Del de konuya katkıda bulunmuş oldu böylece.

"Babanın, bu gaddar kanısının Theodore'un kulağına hiç gitmemesini umalım, öyleyse." Caroline, Adams'm Theodore'u savunmak istediğini anlayabiliyordu ama James'in bu ünlü arkadaşı hakkındaki küçümseyici sözleri çok rahatsız ediyordu onu açıkça. "En azından" diye konuyu toparlamaya çalıştı Adams, "Deniz Kuvvetleri'nde bakan yardımcısıyken bakanla Millet Meclisi'nin yapamadığı bir şeyi yaparak donanmayı hazır duruma getirdi. Ayrıca, savaş çıkması halinde Amiral Dewey'in Çin bölgesine gitmesini emretti. Sonra savaş patlak verdiğindeyse savaşa girmeye razı olarak bu konuda tamamıyla ciddi olduğunu gösterdi."

"Ciddi mi?" James kaşlarını çatıverdi. Bahçedeki gün ışığı gümüşiden koyu altın rengine dönmekteydi artık. "Bir şoven kadar ciddi, evet o kesinlikle bir şoven. Ve ayrıca ciddi biri, Yani demek istediğin, yanılmıyorsam, safkan bir Amerikalı gibi mi...?

"Ah James, dünya sahnesinde tarih yasalarının gerektirdiği yerimizi, hem de başrolü almaya hazırlanıyorken ırkımızın ruhuna her şeye karşın bir vücut veren bu adama hiç mi hiç güvenin yok."

"Hangi yasa bu sorabilir miyim?" dedi James muzip bir tavırla.

"Hangisi en verimliyse o varlığını sürdürecektir elbette."

"Ah, kardeşinin düzenlediği yasa! Evet, dünya... hmm, en ucuz ekonomi düzenini göz önüne alacaktır. Elbette. Neden öyle yapmasın ki? Biz de ucuzundan bir imparatorluk elde edebiliriz, İngilizler kendi imparatorluklarını elden çıkarırlarsa; hiç bunu yaptıklarını görmedim ama... üstelik tam da Alman imparatoru, Rus çarı ve Japon mikadosu Doğunun bir zamanlar huzur dolu olan sessizliğini kılıç şakırtılarıyla bozarken..."

"Bizim bozduğumuz bir sessizlik. Biliyorsun ki Brooks, Theodore'a çok yakın duruyor. Ayrıca, Amiral Mahan'a da yakın duruyor. Böylece üçü birden imparatorluk yazgımızın ana planını kurguluyorlar."

"Brooks'un değişmez tarih yasalarına göre mi?"

"Evet. O, yasaları uygulamayı seviyor hiç şüphesiz. Ama ben sevmiyorum. Onları anlamayı tercih ediyorum ben."

"Ah Adams'lar...!" James'in haykırışı hem komik hem de çok sevecendi. Ve böylece çay ziyafetine son nokta konmuş oldu. Birkaç dakika içinde hepsi birlikte arabaya binip elçilik yazlığına doğru yola koyuldular; James'in, Hay'in korkunç "Yol Baladları"na şehit düşebileceklerine dair kendilerini uyarmamasına karşın, olaysız bir şekilde Surrenden Dering'e vardılar.

Caroline, akşam yemeği için aşağıya indiğinde Clara Hay'i masanın başında mektup yazıyorken buldu. Pastel renkli giysiler, iri cüssesini olduğundan çok daha büyük gösteriyordu. "Bütün dikkatimi bu işe veremiyorum artık." dedi Caroline'e gülümseyerek. Bu kadın benim kayınvalidem mi olacak diye düşündü Caroline. Yetişkin biri oldum mu en sonunda? Caroline bu soruyu kendine günde neredeyse düzinelerce kez soruyordu. Çocukluğunun kilitli kapısı kendiliğinden açılmıştı sanki ve o hiç düşünmeden, zihninde kesinlikle bir planı da olmadan kapının ötesindeki dünyaya adımını atmıştı. Canı ne isterse daima onu yapmıştı; böylesi bir şeyin

olabileceğini aklına getirmemişti asla. Sonra Albay yok ansızın oluvermişti; Caroline onun ölümü hakkında aynen böyle düşünüyordu. Çok geçmeden Caroline de o açık kapıdan içeriye süzülüvermişti sessizce.

"Bu yaz Paris'te Clarence King ile tanıştın mı?" diye sorarken yazmayı da sürdürüyordu Clara.

"Hayır. Ama Boston'dan bir kızla evlenen George King ile tanıştım."

"O, Clarence'in kardeşidir. Bir zamanlar hepsi bir aradaydı. Sonra Clarence bir yerlere gitti. Altın aramaya ya da her neyse işte. Bizim en akıllı arkadaşımızdır o..."

Caroline, Clara Hay'in mektup yazdığı kâğıdın Elizabeth Cameron'ın el koyduğu mektup kâğıdının aynısı olduğunu fark etti. "Kupa Beşlisi" dedi sonra da.

Clara derhal kalemini bırakarak Caroline'e döndü. . "Sen bunu nereden biliyorsun?"

"Bu mektup kâğıdını masanın üstünde gördüm. Bayan Cameron'ın davranışları çok gizemli bu konuda. Bundan Bay Adams'a kesinlikle söz etmememi söyledi bana."

"Bayan Cameron doğru söylüyor. Bay Adams'a bu konudan söz etmemelisin. Anlıyorsun ya, bir zamanlar beş kişiydik ve kendimize "Kupa Beşlisi" adını koymuştuk. O zamanlar bin sekiz yüzlerin başmdaydık ve Washington'da yaşıyorduk. Aramızda Bay Adams, Bay King, Bay Hay vardı. Ayrıca, şimdi hayatta olmayan Bayan Adams'la ben de bu grubun içindeydik. Böylece yalnızca dört Kupa Beşlisi kaldı geriye ki, sana söylemekten mutlu olurum, üçü şu an bu evde bulunuyor. Grubun dördüncüsüyse İngiliz Kolombiya'sında; ve ben de ona bir mektup yazıyorum gördüğün gibi."

"Ama, sizin gizli bir kulübünüz mü vardı, ya da var? Masonların yaptığı gibi gizli şifrelerle ve acayip el sıkışmalarıyla mı anlaşıyorsunuz?" Albay Sanford masonluğa kendini adamış biriydi zamanında.

Clara bir kahkaha atıverdi. "Yo, öyle bir şey değildi bizimkisi. Biz yalnızca beş arkadaştık. Üç tane harikulade zeki adam, ikisinin de eşleri; biri gerçekten harikulade bir eşti ve sonra ben."

"Bu ne kadar da hoş bir şey olmalı." Caroline "hoş" sözcüğünün bu durum için ne kadar yetersiz kaldığını fark etti; ama sonra Clara'nın açıklamalarının da aynı derecede yetersiz olduğunu düşündü. "Bay Adams, Bayan Adams hakkında hiç konuşmaz mı?"

"Asla. Ama insanların onu anımsayıp hakkında konuşmaları, Rock Creek Mezarı'ndaki heykelini ziyaret etmeleri hoşuna gidiyor. O heykeli gördün mü?"

"Washington'da hiç bulunmadım ki ben."

"Öyleyse, bu durumu yakında tem tersine çevirelim, öyle umuyorum en azından."

Brooks Adams ağzında bir şeyler geveleyerek oturma odasına girdi o sırada. "İki okyanusla çevrelenen bir ulusun kendini koruması için her yerde sömürgelerinin bulunması gerekir."

"Ah Tanrım" diye mırıldandı Clara, King'e yazdığı mektubu katlayıp zarfa koyarken. "Sevgili Brooks" diye ekledi ve odayı terk etti yavaşça.

"Bu, yalnızca benim görüşüm değil" dedi Brooks; Caroline'e sert sert bakıyordu. "Amiral Mahan'ın görüşü bu. Onun *The Influence of Sea Power upon History** adlı eserini en son tekrar ne zaman okumuştun?"

"O eseri hayatımda bir kez bile okumadım, aslında" dedi Caroline; dengesini yitirmemeye ve kızgın, gaddar o gözlere yem olmamaya çalışıyordu. "Ya da" diye ekledi birden, bakışlarını Brooks'un bakışlarından kurtararak "şimdiye kadar hiç duymamıştım bu eseri"

"Bunu, yılda en azından bir kere, tekrar okumalısın." Brooks, kendinden ve Henry'den başkasını dinlemiyordu. "Mantığı son derece güçlü. Sömürgelere sahip olmak için bir filo muhafaza et. Daha sonra bunun karşılığında sömürgeler sana yeni servet kazandırır ve böylece sen de daha çok koloni elde eder, daha geniş bir filo bile kurarsın. Theodore bu dersi öğrendi en nihayetinde. Onu bu konuma getirmek benim yıllarımı aldı. Theodore, Anglo-Saxon ırkının varlığını sürdürmesi ve baskın çıkması gerektiğine inanıyorsa eğer, savaşmamız gerektiğini de anlıyor şimdi."

"Kimle savaşacağız peki?"

"Çin'i almamızı engelleyecek herkesle. Farklı bir başkana ihtiyacımız olacak, elbette. McKinley başkanlık görevinde harika aslında. Ama şimdi asker bir adama, bir çeşit diktatöre ihtiyacımız var. General Miles'ı desteklesin diye Demokrat Parti'ye yönergeler

* *The Influence of Sea Power Upon History*: Amiral Mahan'ın 1800'lerin sonunda kaleme aldığı Deniz Hakimiyet Teorisi. (ç. n.)

yağdırıyorum. Ne de olsa o bir savaş kahramanı. Bütün güç takımlarımıza o komutanlık etmiştir. Son derece muhafazakâr biridir o."

"Demokrat Parti sizin söylediklerinizi yapıyor mu peki?" Caroline, Brooks Adams'ın birazcık çılgın olduğunu biliyordu ama onun göründüğünden daha da çılgın olduğuna inanmıştı artık.

"Eğer kazanmak istiyorlarsa, elbette. Sen General Miles'a oy vermez misin?"

"Kadınlar oy kullanmaz, Bay Adams."

"Tanrıya şükür. Ama oy kullanabilseydin eğer oyunu ona verir miydin?"

"Onu tanımıyorum bile."

"Kimi tanımıyorsun?" Bayan Cameron, su mavisi ipek elbisesinin içinde harika görünüyordu.

"Başkanlık seçiminde Bay Adams'ın adayı olan General Miles'ı."

"Nelson mı?" Bayan Cameron'ın kaşlarını kırıştırmıştı.

"Evet bu doğru. O bunu çok istiyor. Biz de istiyoruz."

"O zaman başka söze gerek yok, zannedersem." Don Cameron'la Henry Adams girmişti odaya şimdi ve Brooks gerçek avın peşinden koşmak üzere hanımların yanından ayrıldı. "Zavallı Brooks" dedi Bayan Cameron. "Öte yandan, eğer bu konuda çok tutkuluysa, zavallı Nelson."

"Bu Nelson dediğiniz General Miles mı aslında?"

"Evet. Ayrıca benim kayınbiraderimdir o. Onu başkan olarak hayal edemiyorum. Öte yandan başkan oluncaya kadar hiç kimseyi başkan olarak düşünemiyorum zaten. Del, senin yarın gideceğini söylüyor."

Caroline evet anlamında başını salladı. "Avukatlarla konuşmam gerekiyor. New York'ta."

"Yaz tatilimiz çok erken bitiyor gibi. Sen New York'a gidiyorsun, Bay Hay New Hampshire'a, Bay Adams da Paris'e gidiyor..."

"Bayan Hay, Kupa Beşlisi'nin kimler olduğunu anlattı bana."

Bayan Cameron gülümsedi. "Öyleyse onların kim olduklarını biliyorsun. Ama Bayan Hay onların ne olduklarından da söz etti mi sana?"

"Ne olduklarından mı?" Caroline'in aklı karışmıştı. "Ama onlar, başlangıç olarak, yalnızca beş yakın arkadaş değiller miydi?"

"Hayır. Onlar yalnızca arkadaş değillerdi." Bayan Cameron sinir bozucu bir biçimde gizemli konuşuyordu. "Asıl önemli mesele,

onların *ne* olduğudur." Daha sonra yeni gelen iki yabancı hanım misafiri karşılamak üzere Caroline'e sırtını dönerek oradan uzaklaştı. Caroline ise artık dört kişi kalmış ve yaşını başını almış bu insanların kılık değiştirmiş Olympos tanrıları olup olmadığını düşünüyordu.

İki

Bir

Blaise Delacroix Sanford, yemeğe ve içmeye çok düşkün biri değildi, bu nedenle öğlen yemeği saatinde Fifth Avenue'da *Journal* gazetesinin önünden başlayıp Madison Square'deki Hoffman House barında sona eren uzun bir yürüyüşe çıkmayı alışkanlık haline getirmişti nicedir. Bu son durakta bir bardak bira içer, yemek fiyatının neredeyse yalnızca garsona verdiği yirmi beş sent bahşişe eşit olduğu o açık büfeden de bir şeyler atıştırırdı. Bu büfe, New York'un en lüks barlarının daimi müşterilerini, bir blok ötede Sixth Avenue çevresindeki asma demiryolunun aşağı tarafında yaşayan aç adamlar sürüsüne karşı bir çeşit korumaya alırdı. Varlıklı Fifth Avenue ile yoz Sixth Avenue arasında bir gidiş geliş yolunun yapılmayacağına dair yazıya dökülmemiş bir anlaşma bulunuyorsa da, bu aylak yabancı, otellerin arasından bir akropol gibi sıyrılan Fifth Avenue Hotel'in bar köşelerinde boy gösterir, gümüş tabaklarla ocaklı sahanlar içinde sunulan ve kaplumbağa yahnisinden tutun da haşlanmış yumurtaya kadar her şeyi barındıran o meşhur "bedava öğlen yemeği"ni aç kurtlar gibi silip süpürürdü.

Blaise, güçlü kuvvetli olduğu gençlik günlerinde, haşlanmış yumurtayı diğer bütün yemeklere daima tercih etmişti nedense. Fransa'da yaşadığı yıllar boyunca o güzelim yemeklerle öylesine şımartılmıştı ki, yemek masasındaki bu sadelik onun neşesiz bir haz almasına izin veriyordu ancak. Elinde bira bardağıyla barda ayakta dururken otel duvarları boyunca uzayıp giden ve ışıl ışıl parlayan yüksek tavanlı odalara göz gezdirdi. İnce, yivlerle süslenmiş Korent tarzı sütunlar üstünde özene bezene çalışılmış tavanı destekliyordu. Duvarın yaklaşık her bir santimetre karesi son derece canlı bir biçimde bezenmişti; yarı çıkıntı sütunlar özenle sıvanmış, altın yaldızlı çerçeveler içinde Kırsal Cennet görünümüne boyan-

mıştı sanki. Barın içindeki kesme kristal gaz lambaları harıl harıl yanıyordu; maun ağacından yapılma barın tam üzerindeki, şeref köşesinde ise Parisli bir ressamın elinden çıkma o dillere düşmüş kadın portresi göze çarpıyordu. Bu şaheser, Parisli Blaise'e ya da Adolphe William Bouguereau'ya hiç mi hiç tanıdık gelmiyordu; ne var ki bu tablo, New York erkekleri için son derece "ateşli" bir şaheser olarak kabul görüyordu. Blaise içinse yalnızca olağan dışı ve hoş bir portreydi bu; başka bir şey ifade etmiyordu kesinlikle.

Blaise, bara gelen gidenleri, aralarında iş konuşan hafif şişman şehir sakinlerini incelerken gazeteci arkadaşlarından hiç kimseyi görmediği için rahatlamış gibiydi. Belli bir noktaya kadar arkadaşlıklarından hoşlansa da bu noktaya çoğu zaman bir şişenin açılmasıyla çarçabuk ulaşılıveriyordu. Yale'de okurken birkaç sıkı içkici tanıyordu; hatta kendi bile sarhoş olmuştu zamanında; ama kendilerini adlandırdıkları gibi "gazete adamları"na benzeyen birine rast gelmemişti orada. Onlar, ne kadar yetenekli olurlarsa bir o kadar da çaresiz ve yardıma muhtaç görünüyorlardı bir içki şişesinin varlığı karşısında.

Demokrat Parti'nin eski başkanı Grover Cleveland gösterişli bir şekilde içeriye girerken barın girişinde hafif bir hareketlenme meydana gelmişti. Neredeyse bir küp genişliğinde ve uzun olduğu kadar son derece enli bir vücuda sahip olan Cleveland, ilgisizce birkaç kişinin elini sıkarak Cumhuriyetçi Chauncey Depew'in koluna girdi ve ikisi birlikte barın bir köşesinde bulunan odacığa doğru ilerleyerek gözden kayboldular.

"Onların bir zamanlar ölümüne düşman olduklarını kim tahmin edebilir?" Blaise yüzünü, Yale'deki sınıf arkadaşı olan yakışıklı, her nasılsa biraz da çekik gözlere sahip Payne Whitney'den yana döndürdü. İki genç adam el sıkıştılar. Blaise, sınıf arkadaşları tarafınca Yale'den mezun olmak zahmetine katlanmadığı için bir dereceye kadar rezil biri olarak adlandırılsa da, William Randolph Hearst ve *Morning Journal* adına çalışmaya başladığı için, bir anlamda karanlık bir ifadeyle,son derece girişken biri olarak kabul ediliyordu. Ayrıca, "gazete adamları"na göre uzmanlık alanı "suç ve gizli işler" olan *Morning Journal*, dayanılmaz bu birleşim sayesinde iki yıl içinde Pulitzer'in *New York World*'ünü alaşağı etmeyi de başarmıştı. Hearst otuz beşindeyken gazetecilik dünyasındaki en heyecan verici insandı ve bu heyecanın, yani Amerikan heyecanı da diyebiliriz biz buna, nicedir hasretini çeken Blaise de bir şekilde

'Şef'le tanışma fırsatını yakalamıştı. Blaise, tıpkı zamanında Hearst'ün Harvard'ı bırakması gibi gazeteciliği öğrenmek için Yale'i bıraktığını, söylediğinde, Şef hiç yorum yapmamıştı. Öte yandan, kendini sözle ifade etmekte zorlanırdı en çok Hearst; yazıları ve resimleri konuşmaya yeğlerdi nedense; manşetlerin, ünlem işaretlerin, tercihen külçeler halinde şehrin her bir tarafına dağılmış çıplak kadın cesetlerin müptelasıydı o. Ama Bay Sanford'ın hatırı sayılır bir mirasın varisi olduğunu öğrendiğinde Şef çocuksu bir tavırla gülümsemiş ve *Journal*'ın yüreğinin kapılarını açarak Blaise'e kocaman bir hoş geldin demişti.

Blaise reklamcılık yapıyor, hikâyeleri yeniden yazıyor ve karanlık Sixth Avenue ile Stygian Hell's Kitchen dahil olmak üzere belli yerlere keşif seferlerinde bulunarak bütün işleri omuzluyordu. Şef, kendi başarısı saydığı İspanya zaferini kutlamak üzere Küba'ya giderken yanında onu götürmediği zaman Blaise çok üzülmüş ve hayal kırıklığına uğramıştı açıkçası. Theodore Roosevelt pek de önemli olmayan bir savaşı kazanmış olabilirdi, ama herkes Hearst'ün kendisinin bir savaş başlatıp en sonunda kazandığını kabul ediyordu anlaşılan. Hearst, İspanya'ya insafsızca ve hiç de adil olmayan bir biçimde saldırmasaydı eğer, Amerikan hükümeti de savaşa girmeyecekti asla. Havana limanında bulunan *Maine*'in düşmesi de bu kararı kesinleştirdi, elbette. Plan acemice olduğu kadar korkunçtu da: Dost bir ulusun gemisi huzursuz bir İspanyol sömürgesine dostluk ziyaretine giderken gizemli bir patlama sonucu batıyor ve birçok Amerikalı yaşamını yitiriyor. Bu kazadan kim ya da ne sorumluydu peki? Hearst, hemen hemen bütün Amerikalıları bu işi kasıtlı olarak İspanyolların yaptığına inandırmayı başarmıştı. Ama konu hakkında birazcık bilgiye sahip olanlar bu patlamanın İspanya'yla uzaktan yakından hiç ilgisi olmadığını biliyordu pekâlâ. Niçin Amerika Birleşik Devletleri'ni kendine düşman etsin ki? Gemideki patlama ya kömür sandıklarının aniden ateş alarak tutuşmasından ya da donanma fişeklerinin gemi duvarına kazara çarpmasından meydana gelmişti. Ya da, Printing House Square'de ağızdan ağza durmaksızın dolaşan bir söylentiye göre, Maine'in patlamasına Hearst yol açmıştı ki böylece ateşli başlıklarla savaş haberlerini derhal yayımlayabilsin ve *Journal*'ın tirajını artırabilsindi. Blaise, Şef'in bir Amerikan savaş gemisini havaya uçuracak kadar ileri gidebileceğinden şüphe duysa da onun, bir kazanın bir savaşı tetikleyebileceği o mükemmel duygusal atmosferi

yaratabilme kabiliyetinin de farkındaydı kesinlikle. Şimdiyse Hearst daha büyüleyici bir plana dahil olmuştu. Blaise'in de bu plan gereği saat tam bir buçukta, Worth House'da şahane bir bekâr hayatı yaşayan Hearst'e birkaç rapor vermesi gerekiyordu.

Payne Whitney, bütün olanlar karşısında Hearst'ün bir sonraki hamlesinin ne olacağını merak ediyordu. Blaise'in bunu yanıtlayacak özgürlüğü kendinde bulmadığını söylemesi oldukça sıkıntıya yol açtı.Ne de olsa Whitney'le oda arkadaşı Del hâlâ oğlan çocukları gibi dışarıda gezip tozarken Blaise gerçek dünyanın ta içindeydi artık.

"Del'den duydum, İngiltere'de. Dedi ki kardeşin..."

"Üvey kardeşim" Blaise her zaman böyle derdi Caroline için ve nedenini de bilmezdi. Sanki kimsenin umurundaymış gibi.

"... de aynı evde misafirmiş. Del ondan hoşlanıyor galiba." Whitney al al yanaklarıyla bir Çinli oğlan çocuğu gibiydi; hem babasını hem de sevgi dolu amcasını andırıyordu. Babası William Whitney, tramvay ve demiryolu üzerine çoğu dürüst olan sayısız işlere kalkışmıştı. Blaise'in babası, amca Oliver Payne'i "namussuz zenginlerden biri" olarak görürdü. Blaise de çocukluğunda Oliver Payne'i geniş bir pırlanta kravat iğnesi takan karanlık, pis bir adam olarak canlandırmışı hep zihninde. Whitney, Hoffman House'ın özel kokteyli olan razzle-dazzle'ı sipariş verdi şimdi.

"Caroline de Del'den hoşlanıyor diyebilirim. Ama o, yüreğindekileri pek benle paylaşmaz ." Blaise, Caroline'in adı geçtiği an hemen Fransızca düşünmeye başlıyordu zihninde; bu, kötü bir alışkanlıktı ona göre, çünkü düşüncelerini Fransızcadan, çoğu kez yapmacıklı bir ifadeyle sonuçlanan İngilizceye çevirmeye çalışırken buluyordu kendini. O, tümüyle, ayırt edilemeyecek kadar mükemmel bir Amerikalı olmak istiyordu artık.

"Hepsi birden geri dönüyor, yanılmıyorsam. Bay Hay'in sekreteri bildirdi şimdi. Ben de tam yola çıkmayı ve Grand Tour'a* başlamayı düşünüyordum.""Ah, grand tour işte *budur* aslında!" Blaise, belki de fazlasıyla Fransızlara özgü bir biçimde, Hoffman House Bar'ı kucaklarcasına kollarını iki yana açtı; bu Fransız alışkanlığını en yakın zamanda bırakmalı diye söylendi kendi kendine. Çünkü Amerikalı erkekler birbirlerine vurmak için yumruk sıkmanın

* Grand Tour: Büyük Avrupa gezisi. (ç. n.)

dışında ellerini hiç mi hiç kullanmazlardı. Blaise bir kere kızmaya görsün, onun böylesi bir durumda yapacağı tek şey yumruk atmak değil, bıçak çekip öldürmek olurdu.

Payne Whitney bir kahkaha attı. "Sen Grand Tour sırasında doğmuşsun zaten. Benimkini tamamlamadım ben daha." dedikten hemen sonra kokteylini bitirdi ve Blaise'e allahaısmarladık diyerek bardan ayrıldı. Blaise de saat tam bir buçukta Twenty Fifth Street girişinde bulunan Hoffman House Barı'nı terk etti. Gökyüzü bulutsuz ve çok açık maviydi. Dışarıda esen rüzgâr serin bir coşkunluk duygusunun yarattığı patlamalar gibiydi; çevredeki yorgun atlar dahil herkese müthiş bir canlılık veriyordu. Bir araba cadde boyunca tek başına sessiz sedasız yavaşça ilerliyordu; sonra bu sessizlik daha da koyulaştı çünkü arabanın motoru duruvermişti ansızın. Fayton sürücüleriyse memnun görünüyorlardı ve her zaman olduğu gibi içlerinden biri "Faytona binin haydi!" diye bağırıp çağırıyordu. Aynı anda caddenin her köşesinde erkeklerle kadınları görebiliyordunuz; şimdilerin en yeni modası sayılan bisiklete binmenin esiri bir sürü insan soluk soluğa pedal çeviriyordu.

Worth House, mermerden yapılma Hoffman House'ın tam karşısında bulunuyordu. Blaise'i, şahane bir Macar subayı üniforması giymiş bir asker karşıladı kapıda; böyle bir kıyafet için belli bir neden yoktu ortada aslına. Görkemli bir biçimde bezenmiş oymalı asansör onu üçüncü kata çıkardı; bu katın tümünü Hearst kiralamıştı. Burada Blaise'e üzerinde uzun ceket ve çizgili pantolon bulunan sarışın, hafif tombul bir adam olan George Thompson hoş geldin dedi. George, Hearst'ün Hoffman House'daki en gözde garsonuydu. Şef bu evi idare etmeye karar verince George'dan burayı onun için çekip çevirmesini istemiş, George da bu işi seve seve kabul etmişti. Böylece o, evin içindeki trafiği kontrol edecek ve Şef'in annesi de Washington'dan oğluna yaptığı hazırlıksız ziyaretler sırasında evin içinde Hearst'ü olur olmadık saatlerde görmeye gelen bayanlarla da karşılaşmayacaktı.

"Bay Hearst yemek odasında, efendim. Kahve içmek üzere onlara katılabileceğinizi söylüyor."

"Onlar da kim?"

"Bay Hearst, Senatör Platt ile beraber, efendim. Yalnızca ikisi."

"Çok sohbet ettiler mi?"

"Balık yedikten sonra fazla konuşmadılar, efendim. Korkarım o zamandan beri daha çok susuyorlar."

Blaise, bir sohbet tamponu olarak kendisine ihtiyaç duyulacağını biliyordu pekâlâ. Hearst, özelikle utangaç biri olmamasına karşın öyle bir izlenim bırakıyordu insanda; çünkü şimdiye kadar hiç kimse ona bir sohbetin nasıl yürüdüğünü anlatmamıştı adamakıllı. Ofisinde söyleyecek çok sözü vardı insanlara ve dizgi odasında da oldukça söz çıkıyordu ağzından. Ama o kadardı işte. Hearst için ideal bir akşam, tercihen, sayısız şakalar yaparak Hearst'ü ilk önce kahkahalara sonra da mutluluktan gözyaşlarına boğan Weber ve Fields'in yer aldığı bir gösteri programını seyretmekti. Ayrıca halk ozanlarının gösterilerini, kabare kızlarını, gece yarısı gösterilerini de severdi. Ama ne içki içer ne de sigara tüttürürdü.

Yemek odası koyu ceviz rengiyle kaplanmıştı. Büfenin ve şöminenin üzerinde İtalyan resimleri asılıydı; bazıları ise asılmak üzere sırasının gelmesini bekler gibi duvara dayalı duruyordu. Hearst, bazı yazarlarla artistleri sahibi olduğu gazetelerde çalışmaları için aldığı aynı çocuksu açgözlülükle alıyordu ev eşyalarını da.

Hearst, bir seksen boylarında ve iri bir yapıya sahip biriydi. Blaise'in her şeyi devamlı eleştiren gözüne çok da biçimli görünmüyordu onun bu vücudu; öte yandan Blaise doğuştan atletik bir yapıya sahipti; yalnızca bir metre elli dört santimetre boyunda olmasına karşın, kardeşinin bir sirk cambazı gibi göründüğünü düşünüyordu Caroline. Blaise'in, sıklıkla ayakuçlarmda dengede duran kaslı vücudu sanki havada çift takla atmak üzereymiş gibi görünüyordu. Ayrıca, mavi gözleri ve koyu sarı saçlarıyla kesinlikle Hearst'ten daha yakışıklıydı. Hearst, solgun uzun yüzü, ince düz burnu ve ince dudaklı geniş ve düz ağzıyla son derece sıradan biriydi. Birbirine çok yakın olan gözleri dışında ilgi çekici bir yeri yoktu, gözlerinin içine bakmak da gerçekten kolay olmuyordu bu anlamda. Bir insanın gözlerinden çok bir kartalın gözleri gibiydi Hearst'ünkiler; esmer tenli insanların neredeyse beyaza dönüşen mavi irisleri gibi bu göz bebekleriyle her şeyi sonsuza kadar algılıyor görünüyordu. Beyni bir tür kamera gibi bütün dünyanın imgesini gözlerine odaklayarak içeriye dolduruyordu bir bakıma. Kıyafetleri de kesinlikle "Broadway" dediğimiz tarzdaydı. Bugün, fazlaca yeşilli sarılı ekose desenli bir takım giymişti; boynuna taktığı kravat içinse günbatımı rengi demek yeterliydi...

Hearst'ün sağında beyaz saçlı, iyi kalpli biri olan Senatör Platt oturuyordu; New York eyaletinin Cumhuriyetçi yöneticisiydi o. Hearst sözde Demokrat olmasına karşın siyasetin her çeşidiyle ta-

rafsız bir biçimde uğraşıyordu. Onların Hearst'e ihtiyaçları vardı, Hearst'ün da onlara. Ama gene de Şef'e, araştırıp soruşturmaksızın güven olmazdı. '96 seçimlerinde, herkesi şaşırtarak, babasının arkadaşı olan Binbaşı'yı desteklememişti. Bunun yerine Hearst, Ohio'nun yöneticisi Mark Hanna'nın kuklası diye Binbaşı'ya saldırmaya başlamıştı; ayrıca Payne Whitney'in babasının Demokrat Parti'nin adayı olmasına da gayret etmişti. Ama William Whitney'in aday olamayacağı kesinleştiğinde genç William Jennings Bryan da son sürat mukaveleyi ele geçirmişti. Bryan halkçı bir konuşmacıydı, ama ürkütücüydü de. Hayatında, "Altından Haç" adında tek bir söylev vermişti. Bu söylevde varlıklı insanların Amerikalıları nasıl çarmıha gerdiklerini anlatıyor, onları çarmıhtan indirmenin tek yolunun altına benzer, on altı ayar gümüş madeni para birimleri basmak olduğundan söz ediyordu.

Ülkedeki her iş adamının Bryan'ı yalnızca kaçık olarak değil potansiyel yenilikçi olarak da görmesine karşın, Hearst'ün gazetesi *Journal*, New York'ta Demokratları destekleyen tek büyük gazete olmuştu. Kişisel olarak Hearst, Bryan'ın bu gümüş politikasını saçma sapan buluyordu. Ama Hearst halkçı eğilimlere sahip bir Demokrattı. Bryan'ın o enfes söylevinden çok hoşlanmıştı ayrıca. Öte yandan kimin hoşuna gitmemişti ki o konuşma? McKinley'in seçilmesine karşın Bryan hâlâ çok büyük bir güç sayılıyordu ülkede ve Hearst de onun papazlığını yapıyordu Babylon'da bir bakıma. New York, Bryan'm gücünün kaynağı olan Güneye ve Batıya işte aynen böyle görünüyordu. George, Blaise'in oturması için Hearst'ün soluna bir sandalye çekerken "Babanı tanırdım ben" dedi Senatör Platt.

"Sizden söz ettiğini çoğu kez duydum ben de, Senatör" dedi Blaise bunu üzerine. Ama babası, Platt'tan ya da herhangi bir senatörden hiç mi hiç söz etmemişti Blaise'e; yalnızca, babasının öfkesine karşın Kate Chase'le evlenen Sprague'dan bahsetmişti ona.

Senatör Platt'ın bu açıklamasından ve Blaise'in bu yalanından sonra odaya bir sessizlik çöktü; yalnızca kahve bardaklarını dolduran George'un sesi çıkıyordu. Açıkça anlaşılıyordu ki Şef ve bu Cumhuriyetçi yönetici küçük sohbetlerini bitirmişti ve daha büyük konulardan Blaise kadar küçük birinin yanında bahsetmekten çekiniyorlardı. Senatör, George'un uzattığı kutudan bir puro aldı ve Blaise'e "Siz Methodist misiniz, Bay Sanford?" diye sordu.

Blaise bu soru üzerine yanaklarını yavaş yavaş bir ateşin bastığını hissedebiliyordu ve yanaklarının parlak bir kırmızılığa dönüş-

tüğünün de farkındaydı artık. "Hayır, efendim. Biz, üvey kardeşimle ben, Katoliğiz.

"Yaa" Ağzından çıkan bu tek nefeste dünyanın bütün kederi ve aşağılaması toplanmıştı sanki "Fransa, yanılmıyorsam. Geçen bütün o yıllar. Sizin, Bay Hearst gibi, neden bir Demokrat olduğunuzu açıklıyor bana."

"Ah, Blaise'le ben sizin iyi parti adamları olarak gördüğünüz insanlar gibi değiliz. " Hearst'ün ses tonu yüksek ve birazcık da titrek çıkmıştı. "Öyle olsaydık eğer, Cumhuriyetçi New York çarıyla birlikte ekmek bölme ayini yapıyor olmazdık kesinlikle."

"Ciddi adamların bir araya gelmesi gereken zamanlar vardır. Kutsal Kitap'ın ne söylediğini bilirsiniz." Ama bilmiyorlardı. Platt anlattı onlara bunu. Blaise, New York'un yozlaşmış büyük efendisinin koyu bir Hıristiyan olduğunu, Methodist kiliseye gittiğini ve doğrudan kazanç sağlamayan bütün ahlaki kusurların düşmanı sayıldığını öğrendiğinde içten içe gülmüştü gerçekten de.

"İşte bu nedenle Theodore'u anladığınızı düşünmüştüm." Platt, purosundan yalnızca duman halkaları değil, muazzam çapta duman küreleri de çıkarıyordu şimdi.

"Onu biz yarattık." Hearst'ün yüzü gülmüyordu şimdi. Öte yandan Hearst'ün kıskançlık belirtileri gösterdiği tek kişi de Theodore Roosevelt olmuştu bugüne dek. Theodore, Hearst'ten yalnızca altı yaş büyüktü; ama Amiral Dewey'in Filipinler'i fethi ona mal ediliyordu. Öte yandan, adı ses ahengi ve asalet sorunu nedeniyle San Juan'dan Kettle Hill'e dönüştürülen bölgede kazandığı zafer ise, Hearst tarafından Yorktown ya da Gettysburg'a denk bir çarpışma gibi gösteriliyordu ve bütün bu, yalnızca İspanya'ya karşı değil bütün *dünyaya* karşı patlayan bir gerçek savaşta *Journal*'ın tirajını artırmak uğrunaydı hiç şüphesiz.

"Evet, onu siz yarattınız, tamam ve böylece benim de onu kabul etmem gerekiyordu."

"Ama onun valiliğe koşmasını siz istemediniz mi?" Blaise, gerçekten masum görünmek için elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyordu. Herkes biliyordu ki Platt, bu "yenilikçiyi", Eerie Canal'ı içeren bir dizi skandal olay nedeniyle o dönemlerde Cumhuriyetçi Parti'nin ciddi bir başarısızlık tehlikesi içinde olması yüzünden kabul etmişti.. "Her zaman daha iyisine açığız biz." Platt sakin görünüyordu. "Yenilikçileri kabul ederiz, her zaman."

"Onları dışarıda tutmaktansa içeride tutmak daha iyidir." diyerek Platt'ın az önce söylediğini onayladı Hearst.

"Üzgünüm ama bu konuda hiç mi hiç yardım eli uzatmıyorsunuz."

"Bu kez Demokratlara bağlıyız. Sonuna kadar Yargıç Van Wyck'i destekliyoruz biz." Şef coşkulu görünmeye çabalıyordu. "O pembe gömleklerden nefret ediyorum."

"Hangi pembe gömleklerden?" Blaise meraklanmıştı şimdi.

"Roosevelt'inkilerden. Onu bir kere şu ipek... şeyle gördüm." Şef sözcükleri seçmekte zorlanıyordu, "yelek yerine onu giymişti üzerine."

"Şimdi devlet adamları gibi simsiyah giyiyor" dedi Platt; Hearst'ün turuncu-kızıl kravatını ve rengârenk ekoseli takımını süzüyordu alaycı gözleriyle.

"Onun konuşma biçiminden de hoşlanmıyorum" Şef'in sesi titremişti; gerçek aksanı Batılıydı aslında ama Harvard'da okuması nedeniyle değişikliğe uğramıştı. Roosevelt'inkiyse tümüyle Harvard aksanıydı. Daha kötüsü, Roosevelt'in sesi bir söylev verdiğinde son derece tiz çıkıyordu. Geçen yıllar boyunca kadınsı olmakla suçlanan Roosevelt, bu suçlamalara karşı boks yapmayı ve ateş etmeyi öğrendi; Badlands'de bir hayvan çiftliği işçisinin kahramanca hikâyelerini anlattığı popüler kitaplar yazdı. Şimdi de bunlar, Kettle Hill'de havada uçuşan kurşunlarla ve onları yazan gazetecilerle hep şişirilen Küba'daki o ölümsüz zafer saatiyle eşdeğer oldu.

Odaya çöken bir başka uzun sessizlikten sonra Platt'ın başkan adayını savunması bitmişti artık ve Senatör gitmek üzere ayağa kalktı. Şef'in anlayacağı birkaç muammalı el kol hareketi yaptı, ama Blaise bunlara bir anlam veremedi. Sonra, kocaman ve pürüzlü eliyle Blaise'in, her nedense terli, gencecik elini sıktı. "Beni çoğu öğleden sonrası Fifth Avenue Hotel'de bulabilirsin. Orada, uzun koridorda bulunan koltuklarda oturmaktan ve dünyanın önümden akıp gitmesini seyretmekten çok hoşlanırım."

"Orada oturuyorsunuz ve dünyanın nereye gitmesi gerektiğini söylüyorsunuz." Şef, kendi ağzından çıkan bu harika hazır cevap üzerine bir kahkaha patlattı. Ardından da Senatör, Şef'le Blaise'in yanından ayrıldı. Sonra Blaise ve Hearst, Hoffman House'ın mermer yüzüne bakan çalışma odasına doğru yöneldi. Hearst 'empire' stili masasına oturuverdi hemen; masası, altın kartal ve bal arısı biblolarıyla doluydu. Duvarda en sevdiği kahramanlardan biri

olan Napolyon portresi asılıydı; hemen yanında da gene aynı derecede önemli *kahraman*ların, dünya fatihlerinin portreleri bulunuyordu. Şef'in iki farklı yönünün varlığı Blaise'i şaşkınlıktan şaşkınlığa düşürüyordu. Bir yandan Şef basitti; Harvard'ın, böyle bir şeyin var olduğuna dikkat etme zahmetini gösterseydi ona vermiş olabileceği kültür birikiminden yoksundu. Öte yandan, iş gazete yayımlamaya geldiğinde mucizevi bir enerjisi ve yaratıcılığı vardı. Hearst tek başına gerçeği öylesine açık bir biçimde keşfetmişti ki, Amerikan dünyasına yeni ayak basan Blaise gerçeği onun kadar iyi kavrayan biri olmadığını görünce hayrete düşmüştü; yayımlayacak ilginç haberler yoksa eğer, sen de haber yaratırsın. Sanatçı Remington, Hearst'e telgraf çekerek artık memlekete dönmek istediğini çünkü Küba'da ilgisini çekecek hiçbir şeyin bulunmadığını söylediğinde Hearst şöyle cevap vermişti: "Sen resimleri allayıp pulla, ben de savaşı allayıp pullayayım." Hearst'ün *Maine*'in gerçekten batmasına neden olup olmadığı konusu yersizdi çünkü o, Roosevelt'in yaptığının ta ötesinde bir şey gerçekleştirmiş, savaşı yalnız kaçınılmaza değil aksine arzulanana dönüştürmüştü. Şimdiyse Şef'in yeni bir planı vardı ve Blaise de, başka işlerin ötesinde, Fransızca bildiğinden bu planın tam içindeydi artık.

"Paris'teki en son haberleri getirdin mi bana?"

Blaise, sabah Paris'ten gelen bir dizi telgrafı uzattı Şef'e; içlerinden birkaçı Blaise'in kendi akıl ettiği şifrelerle yazılmıştı. Ocaktan bu yana Şef, Blaise'in "Fransız Dalaveresi" olarak nitelendirdiği bir plana bütün yüreğini koymuştu. Ama İspanya'yla patlak veren bu savaş bütün diğer planları engellemişti. Hearst da halkın düşüncelerine şu sihirli cümleciklerle yön vermeye başlamıştı, "*Maine*'i anımsayın! Ve *Journal* okuyun!" Hearst, savaş ilan edildiğinde, ordunun bir alayına parasal kaynak sağlayarak alaya komutanlık etmeyi önermişti. McKinley'se bu işe hayır cevabını vermişti; Hanna'nın dizleri üzerindeki McKinley karikatürlerini unutmamıştı çünkü. Bunun üzerine vatanseverlerin en kibarı Hearst, *Buccaneer* adlı kendi yatını bütün askeri gereçler ve hizmetler de dahil olmak üzere donanmaya hediye etmişti Donanma gemiyi almış, ama içindeki askeri hizmetleri kabul etmemişti. Böylece Hearst da bir başka gemiye komutan olmuş ve *Journal* yazarlarını, sanatçılarını, fotoğrafçılarını yanına katarak kendi savaşına deyim yerindeyse tek başına çıkmıştı.

Şef'in, cepheden gönderdiği haberler, yirmi dokuz İspanyol askerinin ele geçirilmesi de dahil, Bay Pulitzer yönetimindeki *World*

gazetesinde sıkıntıya yol açmıştı. Ayrıca Şef, Albay Roosevelt'in cüretkârlığına karşı savaşmak zorundaydı; öyle de yaptı ama bu işte hiç de zevk duymadı elbette. Bu gösterişçi politikacı, içgüdüsel olarak reklam konusunda en az Hearst'ün bildiği kadar çok şey biliyordu. Şef'in Albay hakkında ara sıra söylediklerinden, her ikisinin de bu savaşı kendi savaşı olarak gördüğü apaçık ortadaydı Blaise'e göre. Her biri, gelecek olan zaferi, siyasi açıdan sonuna kadar kendine mal etmek istiyordu; elde edilecek süper güç de cabası olacaktı. Ama bu ikili arasında Albay, eyalet valisi seçildiği takdirde daha iyi bir durumda görünüyordu. Öte yandan Hearst de, Yargıç Van Wyck'in vali olmasını buyurmuştu şimdi ve Senatör Platt'ın Şef'i bir anlaşma pazarlığı yapmak üzere ziyaret etmesi, Demokratların rahatça başı çektiğini ispatlıyordu. Ama Hearst'ün bir sonraki akıllıca hareketi başarılı olursa eğer, seçim hiç zorlanmaksızın William Randolph Hearst'ün cüretiyle gölgelenecekti.

Hearst'ün planı, dünyanın en ünlü mahkûmu olan Yahudi Yüzbaşı Alfred Dreyfus'u Güney Amerika kıyılarında bulunan Fransız Guyana'sındaki Sığınma Adaları'ndan biri olan Şeytan Adası'ndan çıkartmaktı. Dreyfus, Fransız askeri sırlarını Almanlara sızdırmakla suçlanıyordu. Hearst'ün görüşüne ve dünyanın yarısına (ama Blaise tam olarak böyle düşünmüyordu) göre bu suçlama son derece yanlıştı. Bu davanın Paris'te yeniden gündeme gelmesine ve gerçek casusun sözüm ona ortaya çıkarılmasına karşın, Fransız Genel Kurmayı, durum gözde Anti-Semitizim hareketi tarafından ne kadar çarpıtılmış olursa olsun, adaletin konuyu yanlış ele aldığını bir türlü kabul etmiyordu. Gerçek casusu bulmuşlardı, ama Dreyfus'u Şeytan Adası'nda bir sürgün olarak tutuyorlardı hâlâ. Tam o sırada, ocak ayında Şef, Blaise'e şöyle demişti, "Bu işi sen hallet. Sen bir Fransız'sın. Bu davayı destekleyecek kanıtlar bul. Biz de bu bulduklarının üzerine gideriz. Hem de her gün. Ve eğer Fransızlar onu serbest bırakmazlarsa, *Buccaneer*'i bütün araç gereçleriyle toparlarım ve biz de oraya gidip işimizi çarçabuk halledip o Yahudi'yi medeniyete geri getiririz. Ve eğer Fransızlar bizle savaşmak isterlerse de o adi Fransızları son parçalarına kadar un ufak etmeyi de biliriz."

Ocaktan önce Yüzbaşı Dreyfus'un masum olabileceği düşüncesi Blaise'in aklına gelmemişti nedense. Ama davayı daha çok inceledikçe Dreyfus'un gerçekten haksız yere suçlandığına daha çok emin olmuştu. Emile Zola, "O pis Fransız yazarı", Hearst ona öyle

derdi hep, "bilirsin işte, adının tıpkı Zebra gibi Z harfiyle başladığı yazar", gerçeği sakladığı için Fransız hükümetini suçladığında İngiltere'ye kaçmak zorunda bırakılmıştı. *Buccaneer*'in olası bir sefer için hazır bulunmasının emrini işte tam o sırada vermişti Hearst. Şeytan Adası'na yapılacak olan saldırıyı, ikinci komutan sayılan ve bu konuda hevesli görünen Blaise'le gerçekleştirecekti. Öte yandan, artık İspanya değil ama Fransa, Gerçeğin ve Medeniyetin düşmanı olmuştu ve önümüzdeki ilkbaharla yaz *Journal*'ın tirajını artırmaya, Amerikan imparatorluğunu genişletmeye adanmıştı adeta. Şimdi Albay Roosevelt bir politikacı olarak başka tepeleri tırmanırken, Hearst da kendini dünyaya bir kahraman olarak sunmaya hazırlanıyordu en azından; Fransa'yla apar topar bir savaşa girerek dünya tarihini değiştirmeye gönül vermişti.

Şef ayaklarını masanın üstüne koydu, gözleri yarı kapalı olarak hayallere daldı iyiden iyiye. "Muhtemelen binlerce adama ihtiyacımız olacak. Roosevelt'in Rough Riders'larından birkaçını bile kiralayabiliriz; bu, onu utandıracaktır." Şef kıkır kıkır gülmeye başladı. Duvarda asılı duran Bonaparte tablosuna bakan Blaise ise onun gibi bir dünya kahramanının hayallere dalmaya ve kıkırdamaya mütemayil olup olmadığını merak etti. "Rough Riders'ların ağzını ara bakalım. Ama aklımızda ne olduğunu söyleme onlara sakın. Yalnızca isyana kışkırt onları. Bilirsin ya, macera işte. Güney Amerika'da. Azılı adamların peşinden git, gerçek Batılılarm. New York'ta yaşayan fıçıların değil."

Bunun üzerine Blaise, Paris'ten en yeni haberleri Hearst'e açıklamak gereğini duydu. "Hükümet, Dreyfus için kesinkes yeni bir duruşma olacağı haberini verdi."

"Söylemek istediğin şey askeri mahkeme. Bunu ben de duydum." Blaise, Şef'in tümüyle eğitilemez biri ve kendi hayallerinin kölesi olduğuna karar verdiği sırada, Hearst da kaba ama son derece sezgisel yaklaşımıyla durumu herkesten önce kavradığını gösterivermişti. "Duruşmayı, bir başka yıla uzatacaklar en azından. Bu sonbahar için çok iyi bir hikâyeye ihtiyacımız var. Kasımdan *önce.* Seçimden önce. Bu Roosevelt ile ilgili olmalı."

"Yüzbaşı Dreyfus'la siz New York eyaletinde nasıl seçim kaybettirebilirsiniz ki ona?" Blaise, Hearst'ün alışılmadık mantığını takip edebiliyordu çoğunlukla: Bunun anahtarı eğlenceydi. Eğitimsiz ortalama bir insanı en çok ne heyecanlandırırdı? –ki *Journal* okumak için bir peniyi gözden çıkarabilsin...

Hearst uçuk mavi gözlerini kocaman açtı. Çoğunlukla dümdüz olan kaşları meraklı bakışlarıyla kavisli bir biçim almıştı şimdi: o peniyi gözden çıkarmaya hazırdı Hearst. "Anlamıyor musun? Hepsi aynı. Teddy, zaten galip gelinen bir savaşı kazandı ama yalnızca Theodore Roosevelt olduğundan onur kaynağı olarak göklere çıkarıldı; gazetecilerin tümü orada, onun yanındaydı çünkü ben dünyaya savaşı satıyorum bir anlamda. Ben savaşı kaybetmediğin için o da savaşı kaybedemedi. Öyleyse Şeytan Adası'na gizlice gidip o zavallı masum Yahudi'yi kurtarırsam neden insanlar Teddy'e daha fazla ilgi göstersin ki! O, geçen yazın haberiydi artık, oysa ben bu sonbaharın haberi olacağım ve böylece Van Wyck da seçilmiş olacak."

Blaise çılgınca bir bakış açısıyla Hearst'ün ne demek istediğini kavradı. Hearst'ün, başarılı ya da değil, Fransız iç işlerine burnunu sokması bir sansasyon olacaktı hiç şüphesiz ve bu da seçimde bir şaşırtmaca unsuru olarak kullanılacaktı elbette. Blaise ayrıca Hearst'ün ya Dreyfus'un, ya da herhangi bir Fransız'ın adını hiçbir zaman anımsayamamasıyla da pek eğleniyordu.

"Adadaki kalenin yerleşim planı sende bulunuyor, değil mi?" Hearst, Hoffman House'ın penceresinden dışarıya bakıyordu. Sıra sıra arabalardan Demokratların bir toplantısı için gelmiş olan misafirler iniyordu. Fifth Avenue Hotel Cumhuriyetçiler için kutsal sayılıyorsa Hoffman House da Demokratlar için kutsal bir yerdi hiç şüphesiz.

"Evet, Şef. Büronuzdaki kasanızda duruyor hepsi. Ayrıca, garnizonun aşağı yukarı tahmin edilen büyüklüğüyle Dreyfus'a göz kulak olan muhafızların sayısı da var içinde."

"O adi Fransızların *tümünü* kurtarabileceğimizi sanmıyorum." Hearst'ün bu imgelem gücü, kesinlikle Hz. Musa'nınkine benziyordu; bütün köleleri Manhattan denilen vaat edilen topraklara götürüyordu adeta.

"Yalnızca Dreyfus'u oradan kurtarmak için yapacak yeterince işiniz var."

"Haklısın sanırım. Öyleyse, bütün bunlara Karl Decker'la bir göz atacağım. Bu işte senin ortağın olacak o. Bu tür... hmm, şeyler için harika bir yeteneğe sahiptir."

Karl Decker bilgili bir gazeteciydi. Küba hapishanesinden çok çekici genç bir kadını kurtarmıştı zamanında. Bu genç kadın son derece ateşli –başka nasıl olabilirdi ki– bir İspanya düşmanıydı ve

onun canavara benzer valisinden de nefret ederdi. Hearst, o maceradan epeyce iş çıkarmıştı kendine; şimdiyse daha fazlasını istiyordu. "Senin tam orada, bizimle olmanı bekliyorum, benim rehberliğimde, benden sonraki kişi." Şef, korsancılık oynamaya hazırlanan küçük bir oğlan çocuğu gibi görünüyordu.

"Bundan daha iyisini isteyemem, aslına bakarsanız."

"Çünkü sen, adı her neyse, onunla konuşabilecek tek kişisin. Anlıyorsun ya? Fransızca. Ben o dili hiçbir zaman anlayamadım. Yayımcılığı sevdiğini düşünüyor musun?" Küçük korsan çocuk bir anda yetişkin, terbiyeli bir iş adamına dönüşüvermişti; korsanların en kötüsüydü şimdi.

"Ah, evet!" Blaise konuşurken çok coşkuluydu. "Bence yayımcılık diğer bütün işlerden çok daha heyecan verici, özellikle *Journal*'da çalışıyorsanız."

"Eh, beni de eleştirenler vardır." Hearst kusursuz bir yetişkinlik örneği sergiliyordu artık. Normal düşünen her erkekle kadın tarafından her gün kınansa da, başkalarının düşüncelerine karşı son derece kayıtsız görünüyordu. O, hikâyelerden, maceralardan ve eğlenceden hoşlanırdı. Reklamcılıkta değilse de satışta her zaman birinci olmaktan hoşlanırdı. "Annemin... bana vermiş olduğu hediyeyi de oldukça kullandım; bu savaşlar çok paraya mal olur."

Blaise, Hearst'ün annesinin ona üç yıl önce verdiği yedi buçuk milyon doları harcadığını duyduğuna hiç mi hiç şaşırmamıştı; ama Hearst'ün bunu itiraf etmesine şaşırmıştı biraz. Bununla beraber, kimin ne olduğunu ve o kişiye nasıl muamele edilmesi gerektiğini bilmek, Şef'in esrarengiz çekiciliğinin bir parçasıydı. İşçilere her zaman çok ağırbaşlı bir kibarlıkla davranırdı ve sesi de nadiren yükselirdi. O, cömert bir insandı, her bakımdan. Karşılığında yalnızca bir işin en iyi bir biçimde sonuç vermesini beklerdi. Ama işe aldıklarıyla, editörlerle bile arkadaşlık kurmazdı. Printing House Square civarındaki barlarda da hiç mi hiç gözükmezdi. Kendi sınıfından olan erkeklerin derneğine bile katılmazdı; gerekçesi de onlardan birine üye yapılma teklifinin bir karşı oy bombardımanıyla vurulması riskiydi. "Burada da her şeyin dışında kalıyorum." dedi; bunu kendine söylemişti aslında. Blaise Şef'in bulunduğu yerden gayet memnun olduğuna karar verdi; her şeyin dışındaydı, evet, ama içerideki insanlara dehşet saçıyordu bir bakıma.

Blaise üçüncü sınıftayken Yale'i terk ettiğinde Albay Sanford öfkesinden kudurmuştu adeta. "Ne yapacaksın peki? Hayatını na-

sıl sürdüreceksin?" Blaise, Albay'ın hayatı boyunca kendi ailesinden miras kalan parayı harcamaktan başka hiçbir şey yapmadığını belirtmek için fazlasıyla ince düşünceliydi.. Dürüst olmak gerekirse –ki bu kendisini her fırsatta utandıran bir babaya sahip olan Blaise için zordu– Albay savaştan sonra demiryolu işinde Delacroix parasının hepsini kullanarak ikinci bir servetin sahibi olmuştu. Bu servet, hiç onların işine yaramadığı için Blaise'in annesinin ailesini sinir eder olmuştu.

"Benim oğlum bir Delacroix'dır" derdi Sanford samimi bir biçimde. "Parayı geri kazanır o." Ama aynı oğul Yale'i bırakıp New York'a taşınınca ve üstüne üstlük babasına gazete işine girmeyi istediğini de söyleyince, Albay dehşete düşmüştü birden; Gazetelere her daim bir hayranlık duyan Blaise, bütün tutkusunun tamamıyla William Randolph Hearst gibi olmak olduğunu açıkladığında Albay'ın canı daha da sıkılmıştı. Çünkü bu ad, Sanford ailesinde aşağılık sıfatıyla eş anlama geliyordu. Ama Albay en sonunda teslim olmuş ve avukatına talimatlar vererek Blaise'le gazeteciliğin bu karanlık ya da daha çok parlak sarışın prensi arasında bir görüşme ayarlamasını söylemişti.

Hearst, bu genç adamla çok ciddi bir biçimde ilgilenmişti. "İş kısmını öğrenmek kolaydır." demişti. "Reklamcılarla ve hesap kitap işleri yapanlarla vakit geçirmen yeter yalnızca ve sonra benim nasıl ne kadar çok gazete sattığımı, ne kadar çok para kaybettiğimi ve adamların, rakamlarını nasıl daha fazla kırmızı mürekkep kullanarak yazdıklarını kavrarsın." Hearst'ün yüzündeki gülümseme bir zaferi işaret etmiyordu tam olarak. "Öteki kısma gelince, gazete..."

"Benim sevdiğim kısım da bu!" Şef'in önü Park Row'a bakan bürosundaydılar. Hearst, Tribune Binası'nm ikinci ve üçüncü katını kiralamıştı. Bu bina, modern gazetecilikte işinin en iyisi olarak kabul gören dürüst Horace Greeley için yapılmış bir anıttı. Hearst'ün penceresinden kubbeli City Hall gözükürken o harika yeni Pulitzer binası gözükmüyordu; ancak pencereden iyice dışarıya sarkıp oradaki bina bloğuna doğru bakıldığında "düşman" gazete *World*'ün gökdelen binasını görmek pekâlâ mümkündü.

"Bir gazete çıkarmanın öteki kısmına gelince; bu, kısmen iş için ne kadar para harcamayı göze aldığınla ve halkın ilgisini canlı tutmakta ne kadar iyi olduğunla alakalıdır; insanların ilgisini... ilgiyi..."

"Suç ve Gizli İşlere mi çekmeli?" Blaise biraz küstahça konuşmuştu nedense.

Şef'in kaşları çatılıvermişti. "O tür sözcükleri kullanmıyorum ben" dedi oldukça soğuk bir sesle. "Ama halk skandallardan hoşlanıyor. Bu bir gerçek. Ayrıca halka da gözcülük etmek gerekiyor, çünkü ortalama bir vatandaşın yanında yer alacak hiç kimse bulunmuyor bu şehirde."

"Politikacılar bile bulunmuyor mu?"

"Halkı bir şeylerden kurtarmak gerekiyorsa bunlar ilk önce *politikacılar* olacaktır, tabii yapabilirsen eğer. Bir gazete işine para yatırmak isteyeceksin, yanılmıyorsam." Hearst, yerde öylece parça parça duran gazete kâğıtlarına göz attı; onları düzene soktuğunda parçalar birleşerek *Sunday Journal*'ı oluşturacaktı.

"Ne yapacağımı kavradıktan hemen sonra, eğer kavrayabilirsem tabii. Korkarım Yale'de insana çok şey öğretmiyorlar."

"Harvard'dan atılmıştım ve oradan ayrıldığıma da çok mutlu olmuştum. Pekâlâ, istediğin zaman burada çalışmaya başlayabilirsin; biz de bekleyip neler olacağını görürüz." İkili arasındaki bu konuşmadan hemen sonra Hearst, İspanya'ya savaş açmıştı ve savaşı kazanmıştı. Şimdi de Yüzbaşı Dreyfus'u kurtarmanın sırasıydı. Albay Roosevelt'i mağlup et. Bir düzine yeni gazete yayımla. Her şeyin gerçekleşmesi mümkündü, ama Şef, Blaise'in gözlerinin tam içine bakıyordu şimdi; yüzü arkasında asılı duran Bonaparte'ınki gibi gergin görünüyordu. "Annemin bana vermiş olduğu paranın tümünü harcadım ve biz hâlâ borç içinde yüzüyoruz ne yazık ki."

"Annenizden biraz daha para isteyiniz." Blaise hazır cevaplılığını konuşturmuştu; çünkü Hearst'ü bu sözlerinden sonra ne geleceğini anlamıştı.

"Bunu yapmak istemiyorum. Çünkü..." Hearst'ün yüksek ses tonu iyice alçaldı. Şef ilk önce çenesini sonra da kulağını kaşıdı." Dün Houghtelling'i gördüm. Fifth Avenue Hotel'de."

"O iyi bir Cumhuriyetçidir." Blaise, Hearst'ün ani ve şiddetli saldırısına karşı kendini sağlama almaya hazırlandı.

"Ben de öyle olduğunu zannediyorum. Ama pembe gömleklerden benim kadar nefret ediyor.Babanm vasiyetnamesinin yakında resmen onaylanacağını söyledi."

"Eh, bu yavaş işleyen bir süreç." Albay şubat ayında yaşamını yitirmişti; şimdiyse aylardan eylüldü. Onaylanma yasasının işleyişi

yazın durmuştu. "Vasiyetnamenin onaylanması yılın ilk ayından önce gerçekleşmeyebilir."

"Houghtelling onaylamanın gelecek hafta gerçekleşeceğini söylüyor." Şef'in sesi yarım ton alçalmıştı. Vasiyetnamede belirtilen para oldukça çok."

"Ah, ben bilmiyorum ki bunu." Blaise soğuk terler dökmeye başlıyordu yavaş yavaş. "Zaten bu işte iki kişiyiz, kız kardeşimle, üvey kız kardeşim bu arada, ben."

"İşe en alt basamaktan başlamanın zamanı şimdi" dedi Hearst. "İçinde bulunduğumuz şu an senin tek şansın. Chicago'da, Washington'da, Boston'da gözüm var şimdilerde. Her büyük şehirde bir gazete istiyorum. Sen..." Hearst'ün sesi yavaş yavaş alçalıyordu.

"Ben, biraz genç değil miyim... ortak olmak için?" Blaise biraz saldırgan bir biçimde konuşmaya başlamıştı şimdi. Hearst ile konuşurken neden tedirgin olsundu ki? Blaise, Hearst'ün ihtiyacı olan ya da çok yakında ihtiyacı olacağı paraya sahipti ne de olsa.

"Senin ortak olmanla ilgili bir şey söylemedi hiç kimse burada." Eğer bunu düşünmüş olsaydı kahkahalarla gülerdi Hearst belki de. Ama düşünmemişti bunu; kaşlarını çatmaya devam etti. "Paradan faiz alabileceğini tahmin ediyorum aslında."

"Şey, evet. Sanırım alabilirim." Ama Blaise, *Journal*'da çalışan, kırmızı mürekkepleriyle şifa dağıtan insanlarıyla, her şeyin kişisel olarak yalnızca Hearst'e ait olduğunu anlayacak kadar yeterince vakit geçirmişti; ve bu noktaya kadar birine satılacak herhangi bir faiz filan yoktu ortada. Blaise bu meseleyi çok zorlamamayı tercih etti. Zihninde Şef'i de içeren ya da belki içermeyen bir planı vardı. Bu konuda biraz daha konuşarak, "Ne miktarda para alacağımı ve ne kadar süre için bu paraya sahip olacağımı gerçekten bilmiyorum." diye muammalı bir biçimde ekledi.

"Eh, bu da senin meselen."

George kapıdaydı şimdi. "Bayan Anita Wilson'la Bayan Millicent Wilson sizi görmeye geldiler, efendim." George'un yüzü son derece ciddiydi.

"Onlara misafir odasında beklemelerini söyle" diyerek ayağa kalktı Hearst.

"Decker'la temasa geç"

"Peki, efendim."

Blaise koridordan geçerken misafir odasındaki aynalı bölmeden kendisine bakan Wilson kardeşleri gördü. Hafif toplu, sarışın genç kızlardı; ayrıca pek de tatlılardı Gazetede, Şef'in, daha on altı yaşında olan Millicent'ı kendisine gözde olarak seçtiğini düşünenler vardı; diğerleriyse yaşça daha büyük olan Anita'yı tercih ettiğini düşünüyordu; birkaçı da bu vurguncu gazetecinin imgelem gücünün ne dereceye kadar baştan çıktığına göre her iki kardeşten, ya tek tek ya da birlikte, hoşlandığını var sayıyordu. Ama hepsi birden bu iki kızın şimdilerde Herald Square Tiyatrosu'nda *Parisli Kız* oyununda sahne alan Merry Maiden adlı dans topluluğunda bütün hünerlerini sergilemeleri nedeniyle çok etkileyici olduklarına hemfikirdiler. George, Blaise'e ön kapıyı açtığında Şef misafir odasına girmiş olmalıydı çünkü içeriden sevinç çığlıkları geliyordu. "Ah, Bay Hearst! Bay Hearst! Dünyada bu kadar çok çikolatanın bulunduğunu hiç mi hiç hayal etmemiştik!" Sesleri, Hell's Kitchen'daki İrlandalılar gibi tok çıkıyordu. Hearst'ün kardeşlere verdiği cevap duyulacak kadar sesli değildi. George'un belli belirsiz büyüyen gözleri karşısında Blaise asansöre adımını atarak oradan ayrıldı.

Park Row gün sonu trafiğiyle kalabalık bir hal almıştı. Sokağın tam ortasında tramvaylar tangır tungur ilerlerken City Hall'ın tam önünde hem son moda hem de eski arabalar park etmişti. Blaise, tereddütlü bir biçimde caddenin ta en köşesinden diğer ucuna kadar yürümeye başladı. Valinin günde en az iki kere olmak üzere toplanmasına teminat verdiği at pislikleri yığınlarına basmamak için elinden geldiğince dikkatli olmaya çalışıyordu. Aynı anda da atlar olmaksızın bir şehir canlandırmaya çabalıyordu zihninde; aslında bu hayalini yazıya dökmüştü bile. *Sunday Journal*'da atsız arabaların bulunduğu gelecek bir dünyayı tarif eden bir yazı kaleme almıştı. Çünkü duruma bakınca, Şef'in kendisi benzinle çalışan gösterişli bir Fransız otomobili kullanıyordu. Ne yazık ki atsız bir gelecekle şimdiki zamanın arasındaki belirli tek fark, Blaise ile Sunday'in genç editörlerinden Merrill Goddard'm, yerine daha edepli bir sözcük bulmak için bütün bir sabahı kafa patlatarak geçirdikleri o şeyin gerekliliği ve herhangi bir üzüntüye sebep vermeyen yokluğu olacaktı belki de. Neden sonra Goddard bir çığlık atıvermişti "Sanford, ona bok adını ver!"

Blaise anımsadığı bu olay üzerine gülümsedi ve caddedeki kubbeli büyük yemek salonunun önünden geçerken o sözcüğü yinele-

meye başladı içten içte. Salonun tam orta yerinde Tammany* grubundan birkaç kişi vali adayının ağabeyi olan Sayın Belediye Başkanı'nın, Robert Van Wyck'in etrafında toplanmışlardı.

Ama Blaise, Belediye Başkanı'nm daire biçimindeki bu yüksek tavanlı büyük salonda etrafındakilere ne akıl dağıttığım hiçbir zaman öğrenemeyecekti, çünkü Sanford ailesinin avukatı –uzun boylu, gümüşi saçlı ve pembeye çalan favorilere sahip Dennis Hougteling, mermer merdivenlerin başındaydı ve bir eliyle Blaise'e işaret ediyordu. "Vasiyetnameler memuruyla görüştüm" dedi alçak sesiyle; söylediklerinde sanki bir komplo içeren bir hava seziliyordu; aslında bu, onun gerçek ses tonuydu da diyebiliriz. Albay, Birleşik Devletleri'ni ziyaret etmeyi reddettiği için Bay Houghteling Sanford ailesinin temsili avukatlık görevini üstlenmişti New York'ta; artık hayatta olmayan efendisine ayda bir kez Sanford mallarının genel duruma hakkında son derece detaylı bir rapor yazmakla yükümlüydü. Blaise, bütün hayatı boyunca Bay Houghteling'i tanımıştı ve babasının sayısız vasiyetnameleri içinden bu sonuncusunun da açıklanıp onaylanması zamanı geldiğinde, bu meselenin Redpath Houghteling ve Parker avukatlık bürosunun en kıdemli ortağının güvenli ellerine emanet edilmesi doğaldı.

"Her şey yolunda" dedi Houghteling; bir kolunu Blaise'im omzuna atarak De Witt Clinton heykelinin aşağısında bulunan boş mermer kanepeye doğru sürüklüyordu onu şimdi. "Yasaları düşündüğümüzde her şey yolunda görünüyor." Houghteling'in ses tonu değişmeye başlamıştı; Blaise, avukatın asıl sorunun ne olduğunu ağzından çıkarmasını sabırla bekliyordu. Bu sırada Belediye Başkanı kubbenin altında etrafındakilere sesleniyordu. Ağzından çıkan sesli harfler bir gök gürültüsü gibi yankılanırken, sessiz harfler de tüfek atışı gibi süzülüyordu havada. Blaise konuşmadan tek bir sözcük bile anlayamıyordu.

"Bildiğimiz üzere sorun yorumlamadan kaynaklanıyor. Rakamların ya da daha net konuşmak gerekirse tek bir rakamın ve onun yarattığı belirsizlikten kaynaklanıyor."

Blaise tetikteydi şimdi. "Anlamı belirsiz bir sayıyı nasıl yorumladığımız üzerine kuşkulanıp kim tartışabilir ki bizle?"

* 1876'da New York'ta sosyal bir örgüt olarak kurulan Tammany Topluluğu giderek siyasileşmiş ve 19. yüzyılın ortalarında şehir yönetiminde belirleyici bir güce dönüşmüştür. (ed.n.)

"Kardeşiniz bizim yorumumuzdan kuşku duyabilir kesinlikle..."

"Ama o İngiltere'de ve sizin de söylediğiniz gibi vasiyetname onaylandıysa eğer..."

"O işte azıcık bir gecikme oldu." Hougteling'in fısıltılı ses tonu bir şeyleri ima etmekten de daha öteye geçmişti artık. "Caroline'in adına sizin kuzeniniz konuşmuş bu konu üzerine..."

"Hangi kuzenim?" Blaise'in, şehir içinde ya da şehre yakın yerlerde oturan yaklaşık otuz kuzeni bulunuyordu.

"John Apgar Sanford. Patent kanununda uzman biridir o, gerçekte..."

Blaise, Kuzen John'la daha önce tanışmıştı. Hastalıklı bir eşe sahip, yüzlerce borcun içinde yüzen, otuz yaşlarında, dinç ama nedense alık bir adamdı.

"Bu işe neden bulaştı ki?"

"O, kız kardeşinizi temsil ediyor bu işte."

Blaise ürperdi ansızın; çok öfkelenmişti. "Caroline'i mi *temsil ediyor*? Neden peki? Mahkemede değiliz ki. Ayrıca bu işte herhangi bir şüphe, tartışma falan da yok."

"Ama olacak, öyle söylüyor. Malikânenin paylaşımı için Caroline'in gerçek yaşı üzerine..."

"Vasiyetname Caroline'in yirmi yedi yaşına geldiğinde paranın kendisine düşen payını alabileceğini söylüyor. O zamana kadar malikânenin kontrolü benim elimde. Ne de olsa Baba o vasiyetnameyi kendi elleriyle yazdı."

"Ne yazık ki genellikle Fransızca konuşmayı reddeden babanız, o vasiyetnameyi oldukça bozuk bir Fransızcayla yazmış ve Fransız usulü yazılmış bir rakamı tıpkı İngiliz usulü yazılmış yedi rakamına benziyor, Fransız usulü yazılmış yedi rakamının aksine. Kuzeniniz, Albay'ın bu vasiyetnamesini öncekilerle uyumlu görünmesine niyet etmiş gibi ele alıyor ve babanızın Caroline'in malikânenin yarısına sahip olması için yirmi yedi değil, yirmi bir yaşını doldurmuş olması gerektiğini yazdığını söylüyor gerçekte."

"Açıkçası o rakam bana yirmi yedi gibi görünüyor. Evrak memuru ne diyor bu konuda peki?"

"Metni onun için İngilizceye çevirdim. *Elbette*, İngilizce yorumunda yirmi yedi diye yazılmış..."

"Sorun nedir öyleyse?"

"Sorun çift taraflı aslında. Kuzeniniz, babanızın yazdığını kasıtlı olarak yanlış yorumladığımızı söylüyor ve rakamı nasıl... yo-

rumladığımızdan şüphelenerek bu şüphenin haklılığını gündeme getireceğini belirtiyor."

"*O* mu gündeme getirecekmiş haklılığını? Nasıl yapacakmış peki? Bu işi yalnızca Caroline yapabilir; o da üç bin mil ötede buradan."

"İlk tahmininiz doğru. Kuzeniniz kendisiyle uzaktan yakından alakası bulunmayan bir vasiyetname işine karışamaz kesinlikle. Yer konusuyla ilgili İkinci tahmininizdeyse yanılıyorsunuz. Kardeşinizle biraz önce konuştum. Liverpool'dan henüz bu sabah gelmiş buraya. Şu an Waldorf-Astoria'da kalıyor."

Blaise, kendisiyle konuşan ihtiyar avukata bakıyordu öylece. Arkalarda bir yerde, birisi Belediye Başkanı Van Wyck şerefine üç kez kadeh kaldırdı ve salon, toplar tarafından ateşe tutuluyormuşçasına sevinç naraları ve alkışlarla yankılanmaya başladı. Blaise'in zihniniyse savaş imgeleri doldurmaya başlamıştı yavaş yavaş. Savaş. "Babamın yazdığından şüphe duyup haklılıklarını ispat etmek isterlerse, onları ülkedeki neredeyse bütün mahkemelerde süründürürüm. Beni anlıyor musunuz, Bay Houghteling?"

"Elbette, elbette." İhtiyar adam gül pembesi rengine çalan favorilerini çekti hafifçe. "Ama belki de bu konuda bir anlaşmaya varmak daha iyi görünüyor olabilir. Bilirsiniz değil mi? Bir orta yol bulmak diyelim biz buna. Bir anlaşma..."

"Caroline payını almak için beklemelidir." Blaise ayağa kalktı. "Babamın isteği buydu. Benim isteğim de bu. Ve gerçekleşmesi gereken gene bu olacaktır."

"Evet, efendim." Böylece taç, Albay Sanford'dan gelecek altı yıl boyunca on beş milyon doların sahibi olan biricik vekilharcına geçiverdi.

İki

John Hay, Devlet Savaş ve Donanma Binası'nda bulunan ofisindeki pencerenin tam önünde duruyordu. Bu bina Mullet tarafından bir çeşit muhteşem düğün pastası gibi inşa edilmişti adeta. Mullet, mimarlık işinde son derece usta biriydi ve neredeyse on iki yıl önce hükümetin üç büyük bakanlığı için tek bir bina içinde olmak üzere sözde Roma tarzı bir korunak yapmakla görevlendiril-

mişti. Bina, doğu yönündeki, Güneyli bir ziraatçının çok zevkli yapılmış ama geçen zamanla birazcık aşınmış evi gibi gözüken Beyaz Saray'a neredeyse tek adımlık bir mesafe bulunuyordu. Dışişleri Bakanlığı ofisinden, maalesef kir pas içindeki çoğu cam saraylar gibi Beyaz Saray'ın da çirkin limonluklarıyla seraları gözüküyordu ağaçların arasından. Hay, pencereden uzaklara doğru bakarken Potomac'ın tam karşısında bulunan ve Başkan Lincoln'ün sekreterliğini yaptığı o dört yıl boyunca düşman bildikleri şehir olan Virginia'mn tanıdık yeşil tepelerini görebiliyordu.

İşte şimdi buradayım, diye kendi kendine düşünüyordu Hay. Bu durumdan dramatik bir his uyandırmak istiyordu açıkça; ya da bunu beceremediğinden gülünç bir hava da yaratabilirdi pekâlâ. Ne var ki her ikisini de başaramadı. İhtiyarlamıştı, ruhen zayıflamıştı ve tek başınaydı. Clara'yla çocuklar New Hampshire'daki Lake Sunapee evinde kalmışlardı. Sabah saat dokuzda binaya gelirken yalnızca Bay Eddy eşlik etmişti ona ve sonra da altmış kişiden fazla çalışanın bulunduğu, işlerin giderek daha karışık bir hal aldığı bakanlığın kontrolünü eline almıştı hiç vakit kaybetmeksizin. Peki, bu çalışanların orada... asıl görevi neydi acaba?

"Merak ediyorum da, Bay Adee. Bir dışişleri bakanı gerçekte ne *yapar*?" diye eski dostuna, dışişleri bakanlığında yardımcı bakan görevini yürütüyor olan *sevgili* dostuna yüksek sesle sordu Hay. Gettysburg'ün sözüm ona kahramanı, Amerikan'ın İspanya ortaelçisi olan tek bacaklı General Dan Sickels'ın, İspanya kraliçesine demokrat aşığı olarak yardım ettiği sırada, ta Madrid'e gönderildikleri günlerde tanışmıştı bu ikili. Hay'den yedi yaş küçük olan Adee, *Putnam*'da yayımlanan bir kısa öykü için Hay'le işbirliği bile yapmıştı zamanında. Çok şükür ki işlerin yolunda gitmesi sonucunda gelen parayı aralarında bölüşmüşlerdi. Madrid, altmışların sonunda sessiz bir görev yerine dönüşmüştü.

Adee, kırlaşmış, Napolyon tarzı sakalıyla bıyıklarına dikkatlice çeki düzen veriyordu şimdi. Kaplumbağa kabuğundan yapılma bir tarak kullanmıştı; ama çok şükür ki eski günlerdeki gibi bir cep aynası taşımıyordu yanında. Adee bekâr erkeklerin içinde en zarif olanıydı hiç şüphesiz. Sıkıntılı anlarda bir yaban ördeğinin ötüşüne benzer bir ses çıkarırdı. Sağır olmasına karşın, insanların kendisine ne dediklerini tahmin etmekte çok başarılıydı. Her şeyi hesaba katarsak, Amerikan dışişleri servisindeki en becerikli insanlardan biriydi; aynı zamanda da süper bir sözde yazın adamıydı. Ade-

e kendisinden bir kere istenmeye görsün, anında Tennyson ya da Browning tadında şiirler yazabiliyordu; Lincoln ya da Cleveland tarzı konuşmalar yapabiliyor ve herhangi bir bürokratınkine benzer söylevler verebiliyordu. "Her bakan kendi iş anlayışlarıyla geliyor buraya." Adee tarağını kaldırdı artık. "Sizin selefiniz Yargıç Day son beş ayını bir sonraki yargıçlık görevi için endişe duyarak geçirdi burada. Elbette o, bu işi yalnızca Başkan'a bir iyilik olsun diye kabul etmişti; zavallı Bay Sherman ise..." Adee bir iç çekti.

Hay, bu sözleri onaylarcasına başını salladı. "Bizim deyişimizle zavallı John Amca. Bu mevkie geldiği zaman çok ihtiyarlamıştı o. Bu dünya adil bir yer olsaydı eğer..."

"Bu ne kendini beğenmişlik, Bay Hay!" diye ördek gibi çıkan sesiyle konuştu Adee çarçabuk.

"Fetva vermeye eğimliyimdir ben. Her neyse, yıllar önce başkan olmaydı o."

"Öyleyse bu yanlışlarla dolu bir dünya, Bay Hay. Gene de siz bu ihtiyarın başkan seçilmesi için yeteri kadar çok çabaladınız." Adee cebinden küçük bir kolonya şişesi çıkarıp sakalının üstüne bir iki damla serpiştirdi.

Hay, Adee'nin kendisini dünyaya karşı biraz daha erkeksi biri olarak göstermesini arzu ediyordu. Duruma bakınca bu Yardımcı İkinci Bakan, yüzüne takma sakal yapıştırmış Kraliçe Victoria'dan farksız görünmüyordu. "Açıkça görülüyor ki ben yeterince çok çalışmıyorum. Ama sorduğum soru çok ciddi. *Ben* ne yapıyorum?"

"Ne yapmanız *gerektiği*, yapılan şeyin çoğunu benim yapmama izin verdiğinizdir aslında..."

"Eh, senle ben eski işbirlikçileriyiz, elbette..."

"Ben ciddiyim, Bay Hay. Hiçbir şey için neden kendinizi yıpratasınız ki? Dünyanın her bir köşesinden okunmak ve cevaplanmak üzere gelen bir sürü raporlar var. Ben bunların çoğunu yapıyorum, nasıl olsa. Ayrıca, bu ofislerde çalışmak isteyenlere, ki çoğu senatörlerin yeğenleridir, ustaca sempatik ret mektupları da yazıyorum."

Hay, ansızın Başkan Lincoln'ün ince, uzun ve kırılgan görünümlü vücudunu canlandırdı zihninde; tıpkı Başkan'm iki genç sekreterinin taktığı ad olan "Ancient"* gibiydi. Lincoln, Beyaz Sa-

* Ancient: Çok eskilerden kalma. (ç. n.)

ray'ın yukarı koridorunda kendisine dilekçeler, mektuplar, gazete kupürleri gösteren bir sürü erkek ve kadın tarafından kuşatılmıştı. "Londra'daki büyükelçilik görevini Whitelaw Reid istiyor şimdi."

Ama Adee pırıl pırıl tırnaklarını incelemekle meşguldü ve Hay'in söylediklerinin tek bir kelimesini bile duymamıştı. Dudak okuyor olmalı, diye düşündü Hay. Adee'nin gözleri konuşan kişinin dudakları üzerine odaklanmıyorsa eğer, Adee söylenenleri duymuyor demekti. "Hiç kimseye teklif edecek bir şeyinin olmamasını bilmek seni rahatlatacaktır. Başkan, senatörlerini memnun tutmak için hemen hemen bütün tayinleri açıkladı."

"Yardımcı birinci bakanlık görevini alabilirim hâlâ..."

"Bir söylenti dolaşıyor..." diye başladı Adee; ama kapının çalınması sözlerine devam etmesini engelledi. "Gel" diye bağırdı Adee ve bir Zenci haberci yüzünde gülümsemeyle içeriye girerek Hay'e gümüş çerçeve içinde bir fotoğraf takdim etti. "Bu şimdi geldi, Bay Bakan. İngiliz elçiliğinden."

Hay, Adee'nin de portreye bakma zevkine erişmesi için görkemli bir biçimde imzalanan fotoğrafı masasının üstüne koyuverdi hemen; Fotoğraf, Adee'nin daha geniş, daha kuvvetli bir yorumu ve takım elbisesine bir nişan takılı haliydi sanki. "Wales Prensi!" Adee, tam bir İngiliz aksanıyla konuşmuştu bilinçsizce. Bukalemunlar, kendilerini manzaraya uydurmak için renklerini değiştirirken Adee de içindeki dürtülere karşı koyamayarak İngiliz taklidi yapıyordu devamlı. "Kraliyet ailesinde ne kadar başarı elde ettiğinizi hepimiz biliyoruz. Aslına bakarsan Majesteleri, *Herald*'a yaptığı konuşmada, dolaylı olarak elbette, sizin, hayatı boyunca tanıdığı en ilginç büyükelçi olduğunu söylemiş."

"Zavallı kadın" dedi Hay; o da aynı hikâyeyi oldukça büyük bir zevkle okumuştu birkaç gün önce. "Ona Lincoln hikâyeleri anlattım. Ve birkaç lehçe hikâyeleri. Bir sahne üzerinde olmak gibi bir şeydi bu. Şakalar ne kadar eski, ya da Kraliçe ne kadar yaşlı olursa olsun seyirci daima güler."

Adee'nin konuştuğu aksan Atlantik'i aşarak Hay'in ana toprağı Warsow, Illinois civarında bir yerlerde dolaşıyordu şimdi. "Sizin asıl işinizin, dışişleri hakkında hiçbir şey bilmeyen ve öğrenmek için de vakti hiç bulunmayan sevgili Başkan'ımıza yardım etmek olduğunu düşünüyorum. O, bir savaşı hem yönetip hem de kazanırken ve üstelik delegelerin orada ne yapmasını istediğinden de emin olmayarak Paris'teki barış konferansı için temsilciler kuru-

lumuza talimatlar yağdırırken, yaklaşık iki yıldır kendi kendisinin dışişleri bakanı olmaktan adamakıllı yorgun düştü." Adee, Hay'in dudaklarına bakıyordu dikkatlice. "Anladığım kadarıyla yani" diye ekledi sonra.

Hay de aynı söylentiyi duymuştu; Beyaz Saray'daki kararsızlığı, bunun sonucunda da Paris'teki karışıklığı. "Paris'ten gelen raporların tümünü getir bana. Şimdiye kadar söylenenleri ortaya çıkarsam iyi olur."

Adee'nin kaşları çatıldı. "Korkarım onları burada bulamayız. Yargıç Day raporları doğrudan doğruya Başkan'a sunardı her zaman."

"Ah." diye onaylarmış gibi başını salladı Hay. Ama ilk uyarı zili çalmıştı şimdi. Eğer çabuk hareket etmezse Yargıç Day'in konuya ilgisizliği yüzünden barış anlaşmasının dışında kalmak üzereydi.

Bay Eddy kapıdaydı şimdi. "Beyaz Saray az önce telefon etti, efendim. Başkan herhangi uygun bir zamanda sizi görmeye hazır."

"*Telefonumuz* mu var bizim?" diye sordu Hay. Bu icattan yalnızca korkunç görüntüsü için değil, çok sevgili Western Union'ına potansiyel bir tehdit oluşturduğu için de nefret ediyordu.

"Ah, evet var" dedi Adee bunun üzerine. "Burada son derece çağdaş bir biçimde çalışıyoruz biz. Telgraf ofisimizde bir tane var. Kendi adıma konuşursam, kulağımı ahizeye dayadığımda hiçbir şey duymuyorum. Ama diğerleri, Jeanne d'arc gibi mesela, sesler duyduklarını iddia ediyorlar. Beyaz Saray'da, Başkan'ın savaş odasında da bir tane bulunuyor."

"Ama elbette, Başkan, bizzat, o... o tehditkâr zamazingoyu kullanmıyor değil mi?"

"Telefonun alışkanlık yarattığını söylüyor." Adee aklı başında konuşuyordu. "Duymak istemediği bir şey söylendiğinde ahizeyi her zaman kapatabileceğini bilmekten son derece keyif alıyor ve sonra da bağlantı kazara kopmuş gibi davranabiliyor."

"Binbaşı hilekâr birine dönüşmüş o halde."

"O çok başarılı bir savaş lideridir. Böyle olması kaçınılmaz" diye cevap verdi Bay Adee. "Malikâneye kadar size eşlik edeyim mi?"

Hay, hayır anlamında başını salladı. "Yo, tek başına giderim ben. Biraz düşüncelerimi toplamam gerekiyor."

"Filipinler meselesi ile ilgili mi?"

"Evet, bu Filipinler her şeyden önemli." Hay bir iç çekti. "Ne yapılması gerektiğine karar vermeliyiz, hem de çok yakında."

Hay, bir polisin nöbet tuttuğu yüksek tavanlı loş koridorda yürümeye başladı. Genellikle Dışişleri Bakanlığı bölümü hükümetin diğer bakanlıklarının içinde en sakin olanıydı kuşkusuz; hatta insanı uyutacak derecede bir sessizliğin kol gezdiği bir yerdi burası; tuhaflıklarla dolu Fransa-Hindistan savaşının yarattığı ender bir heyecan dalgası oluşmadığında, İçişleri Bakanlığı bölümü de hemen hemen Dışişleri Bakanlığı bölümüne benziyordu. İnsan burada, bir yönetici olarak neredeye bütün hayatı boyunca uyuyabilir ya da bir kitap yazabilirdi rahatça. Ama bu yaz, olayların başlamasıyla Dışişleri Bakanlığı'na yeni çevirmenler gelmiş ve böylece Bay Mullet'in başyapıtı ağzına kadar dolup taşmaya başlamıştı bile.

Hay, pek de önemli olmayan görevlerde hizmet eden birçok kişi tarafından son derece saygılı bir biçimde karşılanmıştı. Bu adamların ne iş yaptıkları kadar kişilikleri de yabancıydı Hay'e. Ama bir politikacı numarasıyla herkesi tanıyormuş gibi davranıyordu şimdi. Karşısındaki yüz tanıdıksa bir kaşını kaldırıyor, tanıdık değilse de başıyla selam veriyordu yalnızca; güler yüzlü olmak bir politikacının genel nezaketidir.

Dışarıda, Pennsylvania Caddesi'ndeyse gazetecilerin bulunmadığına çok sevinmişti. Hay'in yeni görevine başlayıncaya kadar, bir başla deyişle bir sonraki güne kadar şehre gelmesi beklenmiyordu çünkü. Bu nedenle şimdilik caddede yürürken hiç kimse en ufak bir ilgi göstermiyordu Hay'e; bıçakları bilemek ve makasları tamir etmek için her türlü aletin içinde bulunduğu bir el arabasını iten ihtiyar siyah bir adam fark etti onu yalnızca. Birbirlerine yıllar boyunca hep caddelerde rastlamışlardı nedense. Ciddi bir selamlaşmadan sonra ihtiyar adam şöyle dedi, "Yolun bu tarafında oturduğunuzdan haberim yoktu hiç."

Hay bir kahkaha attı. "Yo. Ben hâlâ öteki tarafta oturuyorum." Adams'la kendisinin, adeta iki ortaçağ rahibi gibi yaşadığı ve birçok kulesiyle kemeri bulunan koyu kırmızı tuğlayla kaplı evi işaret etti; orası bir çeşit kale gibiydi açıkça. "Ama ben burada çalışıyorum şimdi."

"Orada ne tür işler yapıyorlar?" İhtiyar adam gerçekten meraklı görünüyordu bu konuda. "O şeyi inşa ederken seyrettim onları. Ne olduğunu sorduğumda, ah, sadece bir hükümet binası dediler bana."

"Açıkçası, o bina nasılsa hâlâ da öyledir. Oradaki eski Dışişleri Bakanlığı Binası'nı hatırlıyor musun?" Hay, kocaman gri taşlarla

örülmüş Hazine Bakanlığı'nın yalnızca belli bir cephesine işaret etti; bu bölüm, Beyaz Saray'dan görülebilen Parlamento Binası'nın manzarasını engelliyordu aslında.

İhtiyar adam Hay'in ne demek istediğini anlarcasma başını salladı. "Büyük burnu ve bol pantolonuyla, elinden purosunu hiç düşürmeksizin yolun bu tarafında bir aşağı bir yukarı koşturan Vali Sewerd'ı görebiliyorum buradan hâlâ."

"Ben de onun yerini aldım artık ve Sewerd'ın o küçük barakada yaptığı işleri biz burada yapacağız şimdi."

"Her şey giderek daha büyüyor" dedi ihtiyar adam memnuniyetsiz bir biçimde. "Zamanında burası gerçek küçük bir kasabaydı aslında."

"Öyleyse, gerçek küçük bir şehir burası artık" diye karşılık verdi Hay ve ardından da yoluna devam etti. Belindeki şiddetli ağrının nedense daha az acı verdiği sol omzuna geçtiğini hissedince sevindi biraz. Bir anlığına, ya da yalnızca bir iki saniyeliğine, otuz yıl önce Lincoln'e "yeni yetme" sekreter olduğu günleri aklından geçirdi ve Beyaz Saray'ın kemerli kuzey girişinden içeriye doğru yürürken genç olmanın nasıl bir şey olduğunu anımsamaya çalıştı. Öyle ya da böyle, geçmişle şimdinin bulanıklığı arasında bir nesil gelip geçmiş ve her zaman tez adımlarla yürüyen bu gencecik oğlan ağır ağır hareket eden bir adama dönüşmüştü zamanla.

Hay, kemerli girişe vardığındaysa duraksadı. Baş sekreter John G. Nicolay ile paylaştığı ofisinin penceresine bakmak için kafasını kaldırdı ve yeni yeni çıkmaya başlayan fiyakalı bıyıklarıyla genç bir adam olarak, kendini pencerenin önünde duruyor hayal ederek gelecekteki haline... tiksintiyle baktığını düşlemeye başladı; ardından kesinkes karar verdi Hay. Bir zamanlar çocuk olduğunu, birçok ihtiyar adamın aksine, hiçbir zaman unutmamıştı o. İçindeki çocuk hâlâ yaşıyordu; ama giderek yaşlanan bu vücudun içinde, sonsuza kadar ya da hayat boyu –her neyse– kilit altındaydı.

Kapı görevlilerinden Carl Loeffler, Hay'i bekliyordu; Beyaz Saray'la Mullet'nin başyapıtı arasındaki telefon hattı iyi işliyordu görünüşe bakılırsa. "Sayın Sekreter." Hay'in zamanında kapı görevlisi olarak yalnızca İrlandalılara güvenilirdi. Bu tıknaz Alman, Hay'e, büyüklüğüyle insanı hayrete düşüren Tiffany camekânının bulunduğu salonun yolunu gösterdi. Salondaki bu camekân, mozaiklerle kaplanmış zeminden şatafatlı bir biçimde süslenmiş tavana kadar uzayan vitraylı camla girift kurşun çerçeve birleşimi bir ya-

ratıcılık örneğiydi; ayrıca bu kocaman camekân, başkanların en zarifi olan ve öteki başkanların çok isteyip de cesaret edemedikleri birçok işe kalkışarak üstesinden gelen Chester Alan Arthur'un bir hediyesiydi Beyaz Saray'a. Yönetim birimlerini, Kırmızı, Mavi ve Yeşil odaları, Başkan'la iş konuşmaya gelen yığınla insanın bakışlarından saklamak için bir paravana ihtiyaç duyuluyordu hiç şüphesiz; çünkü Başkan'ın ofisiyle çalışanların bulunduğu yer, Lincoln'ün zamanında olduğu gibi ikinci kattaydı ve girişin hemen solundaki eski püskü bir merdivenden oraya ulaşmak sanıldığından çok daha kolaydı. Hay, koyu kahverengi parmaklığın, hükümette çalışmak üzere iş arayan kaygılı ellerden süzülen ter nedeniyle olduğundan çok daha parlak göründüğünü fark etti. Tam bu dakikada bile politikayla ilgili görünen düzinelerce insan bir yukarı bir aşağı dolanıp duruyordu.

Kapı görevlisi, Hay'e merdivenlerden yukarıya doğru yolu gösterirken " Bay McKinley ofisinde şimdi" dedi, sanki Başkan kazan dairesinde bulunabilirmiş gibi. Birdenbire, büyük bir şaşkınlıkla, Lincoln'ün görev yaptığı zamandan beri bu merdivenden hiç yukarıya çıkmadığını anımsayıverdi Hay. Başkan Hayes'in yönetimi altında müsteşar olarak çalışmasına karşın, hayatında bir kez bile Başkan'ın yanına çağrılmamıştı. Bu nedenle, aralarında kendi gençliğinin de bulunduğu hayat boyu peşini bırakmayan hayaletlerle birlikte, doğu kısmında bulunan ofislerle ikinci katı ayıran uzun koridora ağır adımlarla çıkıyordu şimdi. Ve en nihayetinde o koridordaydı artık. Çalışanların ikamet ettiği yerse batı yönünde kalmıştı. Oval kütüphaneyi ve ortada bulunan genel bölümü, onların hemen aşağısında bulunan gene oval biçimindeki Mavi Oda takip ediyordu. Lincolnler yukarıdaki bu oval odayı oturma odası olarak kullanıyordu zamanında; öteki başkanlar içinse makam ofisiydi burası.

Koridor eskiye oranla pek değişmemişti; ama içindeki dünya farklıydı. O dönemin yeni gaz lambalarının bulunduğu yerde yıpranmış duvarlara gelişi güzel çekilmiş kablolarla elektrik ışıkları vardı artık. Çok şükür ki pek de güzel görünmeyen sera ve limonluklar sayısız çiçek ve bitki vermişti; böylece, politikacılardan dağılan kaçınılmaz sigara ve viski kokusu da güllerin içinde pek rahatsız etmiyordu insanı. Burada, her bakımdan verimli ve son derece çağdaş görünen adamlar bir aşağıya bir yukarıya yürüyor, dilekçe sahiplerinin her gün misafir kabul odasına toplandıkları zamanlarda ise adımlarını daha da sıklaştırıyorlardı. Tez hareketle-

rin kol gezdiği bu çağdaş görünümlü ofisin bozulmuş ve ihmal edilmiş zeminiyse ister istemez yalnızca her adımla sarsılmıyor, ne zaman caddeden bir tramvay geçse güçlü bir biçimde de sallanıyordu. Divikler diye düşündü Hay ve böylece evine geri döndüğünü hissetti içten içe.

Hay, eskiden çalıştığı ofise adım attı; artık buranın manzarası Pennsylvania Caddesi'nin tam karşısında bulunan Hay'in evine bakıyordu. Ofiste gençlik günlerinden kalma bir başka Hay tarafından karşılanmak yerine Başkan'ın ikinci derecedeki elçilik kâtibi görevini yürütüyor olan George B. Cortelyou tarafından karşılanması hayal kırıklığı yarattı onda. "Bay Hay!" Cortelyou kırk yaşlarındaydı; kısa saçlı, kısa bıyıklı, dümdüz hatlı ve kısa boylu biriydi. McKinley, hiç de ona uymayan bir hareketle Connecticut'lı Porter adlı bir züppeyi kendisine kâtip olarak tutmuştu . Ama Porter feci halde beceriksiz çıkmıştı ve böylece McKinley hiç kimsenin hatırını kırmayarak her zamanki nezaketiyle Porter'ın görevlerini Cortelyou'a devretmeyi başarmıştı. "Sizi burada görmekten ne kadar mutlu ve ne kadar ferahlamış olduğumu anlatamam, efendim, demek istediğim, şey, *sizsiniz* işte."

"Burada daha önce hizmet ettiğin kişiyi mi kastediyorsun?" Hay o odayı işaret ediyordu şimdi. "Pencereye karşı otururdum her zaman. Soba da oradaydı. Şimdi buharla çalışan bir radyatör görüyorum burada. Kışın çok soğuk olur burası."

"Sizi hep bu odada otururken düşünüyorum çoğu zaman, efendim. Ve Bay Nicolay'ı da koridorun tam karşısındaki odasında canlandırıyorum zihnimde."

"Öyle mi yapıyorsun? Gerçekten mi?" Hay, zamanında görev yapmış o iki genç adamı, yaşını başını almış hastalıklı insanlara dönüşen kendilerinin dışında hiç kimsenin anımsayacağına inanmıyordu açıkçası. Nicolay bugünlerde çoğu zaman hastaydı. Çok şükür ki Yüksek Mahkeme'de mareşal olduğu günlerden kalan küçük bir emekli aylığı vardı; bunun yanı sıra, hem Hay'le hem de kendi başına çalışarak hazırladığı çeşitli Lincoln kitapları üzerinden gelen gelir de söz konusuydu.

"Sizi bilhassa yazın savaş sırasında düşündüm. Savaşın derecesi sizin savaşınızdan farklıydı, doğal olarak, ama..."

Hay söylenenleri onaylıyormuşçasına başını salladı. "Endişeler daima aynıdır. İşe nerede ne zaman başladığını ve işi nasıl noktalayacağını bilemezsiniz hiçbir zaman."

"Siz şanslıydınız, efendim. Biz de öyle. Şimdiye kadar." Courtelyou, Hay'e koridora kadar yol gösterdi. "Sizin zamanınızdan bu yana etraftaki şeyleri epeyce değiştirdik. Aslında, Bay Cleveland'ın buraya gelmesinden beri. Kâtip, bir başka deyişle Bay Porter, o uçtaki köşede bulunan ofiste artık ve Başkan da ortadaki ofiste. Ayrıca, oval kütüphaneye bağlanan Bakanlar Kurulu Odası var şimdi. Ne var ki Başkan kalabalıklara tahammül edemediğinden kendi ofisinden Bakanlar Kurulu Odası'na taşındı. Biz de boşalan o odayı gelen ziyaretçiler için kullanıyoruz. Başkan ise yeni yerinde; Bakanlar Kurulu masasının bir ucunda oldukça rahat bir biçimde kamp kurduğunu söylüyor."

"Bay McKinley *nasıl*?

"O çok yorgun, efendim. Üzerindeki baskılar çok büyük, özellikle Hill..."

"Senato'dan mı..."

"Senato'dan. Üstüne üstlük göz yorgunluğu da oluştu Bay McKinley'de; küçük harflerle basılmış yazıları okuyamıyor, başı ağrıyor. Yeterince spor da yapmıyor ayrıca; ama ben Bay McKinley'e bunun onun hatası olduğunu söylüyorum. Eskiden ata binerdi. Ama şimdi binmiyor." Cortelyou, Bakanlar Kurulu Odası'nın koyu renkli maun kapısının tam önünde durmuştu. Bir kapı görevlisi duruyordu eşikte. Cortelyou ona kapıyı açması için işaret verdi eliyle. Cortelyou kapının girişinde durarak "Bay Başkan, Albay Hay geldiler." dedi. Sonra da kapıyı Hay'in ardından kapattı. Bir zamanlar Misafir Kabul Salonu olan bu odadaki uzun masanın bir köşesinde duruyordu Hay; karşısındaysa bronzdan yapılmış ve özenle donatılmış bir aydınlatma teçhizatının altında düzgünce tıraş edilmiş geniş yüzüyle ve şık beyaz yeleğinin içindeki gene aynı derecede geniş göbeğiyle orta boylu bir adam olan McKinley vardı. Frakının düğmesi, özenle kamufle edilmiş kavisli göbeğini çerçeveliyormuşçasına açıktı; klapasında ise koyu kırmızı bir karanfil egzotik bir yere aitmiş gibi parıldıyordu. Bütün bu atmosfer çok etkili ve son derece hoş görünüyordu. McKinley'in gülümsemesi asık suratlı birininki gibi mecburiyetten bir başka noktaya odaklı kalmazdı hiçbir zaman; aksine doğrudan karşısındakine gülümserdi, gözleri konuştuğu kişiye çevrilirdi doğrudan. Hay, bunun bir iyi niyet göstergesinden başka bir şey olmadığını düşünüyordu. El sıkışırlarken Hay, bir an, iyi niyetten başka bir şey taşımayan o kocaman anlamlı gözlere baktı ve ansızın hiç nedensiz, Lincoln'ün ilk

sakallı Başkan olmasına karşın McKinley'in de ilk sinekkaydı tıraşlı Başkan olduğunu anımsadı. Neden, diye düşünmeye başladı Hay; bunu neden düşünmüştü acaba? Adams onun yerinde olsaydı şimdi kusursuz örnekler arasında Plutarch gibi tarihi ayrımları resmediyor olurdu; oysa Hay'in düşünebildiği tek şey sakallarla boyalı saçlardı. Kendisinin tam aksine Başkan'm beyazlayan saçlarını boyamadığını fark etti; oysa o, Clara'nın Special Gentlelady kınasını kullanıyordu ve saçlarında gerçekten de iyi bir sonuç vermişti. Clara, Hay'in çoğu adamlardan daha genç biri gibi görünmek istediğini düşünüyordu ve bu konuda da haklıydı hiç şüphesiz.

"Şöyle gelin Albay. Bir sandalye çekiverin yanıma. Oradakini alın, sağda duranı. Bakanlar Kurulu toplantılarında oturacak olduğunuz sandalye o olacaktır." Binbaşı'nm ses tonu kalın ve hoştu. Ne söylediğinde ayırt edilebilir bir üslup olmamasına karşın, konuşma biçimi hem teşvik hem de teskin ediciydi. Hay, ister kazara ister planlı olsun, McKinley'in Lincoln'den beri gelmiş geçmiş en iyi Başkan olduğunu üzerine hemfikirdi Adams'la. Birazdan Hay, McKinley'in eline baktı istemeden de olsa. Başkan gülümsemeye başladı ve sağ elini yukarıya kaldırdı; orta parmağına ince altın bir yüzük takmıştı. "Sizin verdiğiniz yüzüğü her zaman takıyorum. Her durumda sürekli ihtiyacım olan şans için."

"Ki takmayı hak ettiniz çoktan." Hay içtenlikle konuşuyordu. Ayrıca, o açılış töreninden hemen önce, George Washington'm bir tutam saçını içeren yüzüğü kendisine kimin verdiğini açıklamamasını rica etmişti Başkan'dan. Ve şimdi McKinley'in bu ricasını kırmamış olduğunu umuyordu. Hay, yüzüğün bir tarafına "G.W." baş harflerini, öteki tarafınaysa "W.M." baş harflerini kazımıştı. Ayrıca Binbaşı'ya son derece coşkun bir mektup yazmıştı. Bu mektupta McKinley'in yeni Washington olmasını umduğunu söylemişti Hay. Alaycı zihinler ve elbette Kupa Beşlisi, o yüzüğün, mektubun ve para desteğinin Hay'e elçilik görevini ve şimdi de Dışişleri Bakanlığı'na terfisini kazandırdığını düşünmüştü. Aslında Hay, bu alaycı zihinlerin tümüyle yanılmadığını biliyordu, çünkü artık elli dokuz yaşındaydı ve bir makam elde etmek için gerçekten son bir çaba sarf etmişti. Böylece, dışişlerinde, herhangi bir kişiden çok daha kabiliyetli olduğu bir alanda gücünü gösterebilecekti. Binbaşı da keyifle yemi yutmuştu ve dünya da takdir etmişti bunu. Ne de olsa, *Tribune*'ün editörü olarak John Hay, Cumhuriyetçi Parti'nin

kültür sesiydi; bir yazın adamıydı, Partinin '*poet laureate*'iydi ve şehit düşmüş Lincoln'ün yaşayan uzantısı olarak kabul edilen bir insandı. Başkan bir kutu puro çıkardı. Sonra hünerli eliyle iki puro alarak makasla uçlarını kesti hafifçe. "Havana purosu bunlar" dedi hoşnut bir biçimde.

"Zaferden arta kalanlar mı?"

"Öyle de diyebilirsiniz. Size ne kadar teşekkür etsem az." Binbaşı purosundan derin bir nefes çekti; Hay, Başkan'ın on an gerçekten özel bir ruh hali içinde bulunduğunu anladı; çünkü McKinley, hayatında yalnızca buzlu sudan başka hiçbir şey içmemiş, sigara ya da puro tüttürmemişti. "Londra'daki Whitelaw Reid meselesiyle başa çıkına biçiminiz için. O, tanıdığım en... eh, alıngan kişi."

"Hırslı olduğunu da unutmamak gerekiyor. Bir makam elde etmek için yanıp tutuşuyor." Hay, kendi ikiyüzlülüğünün içtenliğine şaşırmıştı; devlete gönülsüzce hizmet etmek üzere sabanından koparılarak götürülen Cincinnatus gibi konuştuğunu düşündü kendisiyle eğlenerek. Ama dürüst olmak gerekirse, kendi içindeki hırs da eski dostu ve meslektaşı Whitelaw Reid'le kıyaslanınca pek küçük kalıyordu. Reid, *New York Tribune*'ün baş editörlüğünü Horace Greeley'den miras olarak almıştı. Sonra da Başkan Harrison, Reid'i Fransa'ya ortaelçi olarak atadığında o da 1889 yılında baş editörlük görevini Hay'e devretmişti. Daha sonra Reid, Cumhuriyetçi Parti'den başkan yardımcılığı için aday olmuştu; ne var ki adı kaybedenler listesinde yer almıştı sonunda. Şimdiyse Reid, İngiltere'ye büyükelçi atanmak istiyordu. "Ama Senatör Platt hayır cevabını verdi bu işe." McKinley üzüntüyle başını salladı. "Ve ben de, Bay Platt'ın rızası ve tavsiyesi, ki bunlara epeyce kulak asarım, olmaksızın bir New Yorkluyu İngiltere büyükelçisi olarak atayamıyorum."

"Reid'a Senatör Platt ile bir anlaşmaya varmasını söyledim ama o, anlaşmaya varmayacak."

"Ya da varamayacak. Bay Platt çok zor bir insandır" dedi yumuşak huylu görünen Başkan; keyifle purosundan tüttürerek duman halklarını Hay'e doğru üfürüyor, Hay da aynı keyifle karşılık veriyordu Başkan'a. "Sizi burada gördüğüme öyle rahatladım ki anlatamam, Albay. Son birkaç aydır hayatım boyunca hiç bu kadar yorulduğumu ve böylesine... yıprandığımı bilmiyorum açıkçası; üstüne üstlük konu dış ilişkilere gelince hiç kimse hiçbir yardımda bulunmuyor."

"Yorgun olabilirsiniz, efendim ama Bay Lincoln'den bu yana hiç kimsenin başaramadığı kadar büyük işler başardınız ve o bile bize bir imparatorluk kuramamıştı, ama siz bunu başardınız" diye konuyu abarttı Hay içtenlikle.

Konunun abartılması McKinley'in hoşuna gitmişti; kim hoşlanmazdı ki zaten bundan diye düşündü Hay. Ama Binbaşı, kaderin yola çıkmış kaprislerini beklemeyecek kadar kurnaz biriydi. "İmparatorluğun içinde gerçekten büyük bir iş başlatıp başlatmayacağımıza önümüzdeki haftalarda karar vermemiz gerekiyor."

"Bunla ilgili bir şüpheniz mi var?" Hay çok dik bir biçimde oturuyordu şimdi ve omurgasından aşağısına saplanan bir kasap satırıyla da ödüllendiriliyordu sanki.

"Ah, Bay Hay. Bu konu hakkındaki şüphelerin en büyüğü var zihnimde." McKinley'in yüz ifadesi gerçekte hep neşeli bir biçimde gülümseyen biri için garip bir biçimde umutsuz görünüyordu şimdi. "Ben, bu ülkenin, işlerin belkemiğini sağlamlaştırmak üzere geldim buraya. Partimizin tek var oluş nedeni budur. Biz verginin yanındayız. Öncelikle, sonra ve her zaman Amerikan sanayisinin de yanındayız ve göz kulak olmamız gereken çok büyük bir ülkemiz var elimizde. Şimdi, bizden neredeyse dünyalar kadar uzakta yaşayan esmer tenli birkaç milyon putperesti yönetmeyi gerçekten isteyip istemediğimize karar vermeliyiz."

"Bana kalırsa, efendim" Hay çekingen görünüyordu, "İspanyollar Filipinlilerin çoğunu inançlarından döndürdüler. Sanıyorum hepsi Roma Katolikleri haline geldi artık."

"Evet" diye onaylarcasına başını salladı McKinley; Hay'in söylediklerini dinlememişti bile. "Onların hepsi birer putperest; ayrıca bize tamamen yabancılar ve konuştukları dil de... nedir Allah aşkına?"

"İspanyolca, çoğu bu dili konuşuyor. Elbette, yöresel lehçeler de var..."

"Dua etmek dahil her şeyi denedim Bay Hay ve Filipinler'i ilhak etmenin bizi ilgilendirip ilgilendirmediğine karar veremiyorum hâlâ."

"Ama Manila'yı elimizde tutmalıyız, efendim. Bütün Pasifik boyunca ve Çin kıyısının hem yukarısı hem de aşağısı bölgesinde yakıt istasyonlarımızın bulunması gerekiyor." Hay'in sesi, resmi bir devlet raporu gibi, birazcık endişeli çıkıyordu. "Avrupalı güçler Çin'i ikiye bölmeye hazırlanıyorlar. Bölerlerse eğer, değerli pazar

alanlarımızı da kaybederiz, ama Filipinler yakınlarında siper kurabilirsek deniz yollarını Çin'e açık tutabilir, Almanya, Rusya ve Japonya'nın dünyanın güç dengesini altüst etmelerini engelleyebiliriz. Çünkü..." Hay üzüntüyle Brooks Adams'ın papağanı gibi hissetti kendini bir an, "Asya'nın o uçsuz bucaksız topraklarını denetim altında tutan her kimse dünyayı da o denetim altında tutar."

"Buna oldukça hazır olduğumuzu düşünüyor musun gerçekten?" McKinley on yedinci yüzyılda yaşayan bir İtalyan kardinali havasına bürünüvermişti ansızın; ağırbaşlı, zeki ve uyanık.

"Spekülasyon yapmaya cesaret edemem, efendim. Ama tarih ayaklarınızın altından kayarak yol almaya başladığında ona nasıl hükmedeceğinizi bulmalısınız, yoksa tarih üzerindeki bütün hâkimiyetinizi kaybedersiniz. Ve efendim, tarih hemen şimdi yol almaya başladı; batıya doğru götürüyor bizi ve başlatılmış olan bir şeyi durduramayız, durdurmak istesek bile."

İtalyan kardinali aşağılayıcı ve donuk bir biçimde gülümsemeye başladı.

"Bay Hay, eğer gerek duyarsam tarihe hükmetmekten vazgeçebilirim. Filipinler'i bırakabilirim."

"Onları İspanyol ellerine mi bırakırsınız peki?"

"Aramızda kalsın, ama şeytan diyor ki Manila'yı elinde tut. Diğer adalara gelince; onlar, orada bulunan çoğu yerli insan gibi kendi kendilerini yönetemeyecek kadar kabiliyetsiz iseler, İspanya kalsın derim. Neden olmasın ki? Ah, Bay Hay." Kardinal şimdi de Ohio'dan gelen tedirgin, Cumhuriyetçi bir politika adamı gibi konuşuyordu, "Bu savaşın başlamasını hiç mi hiç istemedim ben. Doğal olarak İspanya'nın Karayipler'den çıkmasını istedim yalnızca ve bunu da başardık. Küba özgür bir ülke artık ve eğer Porto Rikoluların da kendi kendilerini yönetebilme kabiliyeti olsa, onları da özgür bırakırdım çünkü gerçekten inanıyorum ki alışkanlıkları bizden öylesine farklı birçok esmer tenli putperesti yönetmeye çalışmak bizim için bir hata."

Şimdi Hay, uzun zaman önce İngiltere'de yaptığı ve çok iyi tepkiler alan konuşmalar dizisinden örnek alarak kendi dış ilişkiler politikasını sunmaya hazırlanıyordu. "Bay Başkan, ben her zaman bunun, Anglo-Saxon ırkının, özellikle de şimdilerde giderek küçülen İngiltere'nin ve sürekli genişleyen bizim görevimiz olduğunu düşünmüşümdür; bizler medeniyetleştireceğiz ve..." Hay derin bir nefes alarak elindeki en iyi ve belki de en sahte kartı atıverdi or-

taya, "*Hıristiyanlaştıracağız* dünyanın daha az gelişmiş ırklarını. Dünya üstündeki tarihi rolünü sürdürebilsin diye İngiltere'nin bize güvendiğini biliyorum ve onlar, Asya gözünü açıncaya kadar dünyayı birlikte idare edebileceğimize en az benim inandığım kadar inanıyorlar; dua ediyorum ki biz gittikten çok sonra, ama gene bizim yardımımızla, bir başka Asya, demek istediğim bizim tarafımızdan medeni hale getirilmiş Hıristiyan bir Asya ortaya çıksın ve böylece ırkımız dahilinde tarihin şimdiye kadar gördüğü en iyi düşünce bizim yerimize hayata geçsin."

McKinley bütün bu sözler üzerine Hay'e bakakaldı bir süre. Sonra da ekledi, "Albay Bryan buradaydı geçen hafta."

Hay, yarattığı bu etkili havanın birazcık söndüğünü hissedebiliyordu şimdi; etkili konuşması hiçbir işe yaramamıştı açıkça. Öte yandan politikanın ilk kuralını unutmuştu; etkili ve güzel konuşan karşısında asla etkili ve güzel konuşma. "Albay Bryan kim, efendim?"

McKinley hem sıcak hem de muzip bir biçimde gülümsemeye başladı. "Florida'daki Kara Kuvvetleri ordusunda görev yapan çiçeği burnunda bir albay o. Onu William Jennings Bryan adıyla daha iyi tanırsın belki."

"Altının çarmıha gerilmesi konuşmasını yapan kişi mi o?"

"Ta kendisi. Benim düşmanım. Kendisini ordudan çıkarmaya ikna etmeye çalıştı beni, ama Filipinler'de hâlâ süre gelen sorunlarımız olduğundan, politikacıların her canları istediğinde bütün her şeyi geride bırakarak evlerine dönmelerine izin veremeyeceğimi söyledim ben de." McKinley bu konuşmadan keyif alıyordu. "Özellikle bir seçim arifesinde."

"Öte yandan, Theodore'un evine geri dönmesine ve ülkeyi yönetmesine izin veriyorsunuz."

"Gerçek bir savaş kahramanına nasıl hayır diyebilirim ki? Albay Roosevelt'inki özel bir durumdur."

"Bunun yanında bir de Cumhuriyetçi olmasının payı var."

"Kesinlikle, Bay Hay." McKinley kaşlarını çattı ansızın. "Bay Platt endişeli görünüyor. New York'ta çok başa baş bir yarışın olacağını söylüyor bana. Elbette, yılın tam ortasına gerçekleşen seçim makam sahipleri için her zaman kötüdür aslında."

"Partinin lideri yüz gün içinde yapılan bir savaşta hem dövüşmüş hem de o savaştan galip çıkmışsa seçim onlar için kötü sonuçlanmaz." Her şeyi hesaba katarsak Hay, herkesin dilinde dolanan o

çok kullanılmış "şahane savaş" cümleciğini kullanmamış olmayı isterdi; gerçekte öyle olmadığı halde bir şoven gibi görünmüştü şimdi. Bu cümlecik, İspanya savaşını İç Savaş'la kıyaslarken çıkıvermişti ağzından; bu savaş, Lincoln'ün birliği sağlamak için başlattığı o kanlı çetin sınavdan çok daha şahane ve kutsaldı gerçekte. Hay, bir tartışmada son sözü söyleyen kişi olmaya çalışmanın asla iyi bir politika olmadığını biliyordu nicedir; şimdiyse, ilk sözü almamaya çalışmanın bilgeliğini de görmeye başlamıştı.

"İzlenimim şu ki" dedi Binbaşı; ucuz, seramik bir kupanın içinde purosunu söndürdü ve ucunu kesti. "Bryan ilhak meselesinde bize zorluk çıkaracak. Onun yandaşları, yani Güney'le Batı ve çiftçilerle madenciler özgür gümüş paraya karşı ilgilerini yitirmiş gibi görünüyor ve çok şükür ki Bryan'da da para yok."

"Ama konuşması öylesine güzel ki asla vazgeçmeyecektir zaten."

"Bizim için bir şans. Ama öyle olsa bile, putperestlerle ve benzerleriyle dolu sömürgelerin içinde bulunduğu bir Avrupa gücü haline gelmememiz gerektiğine dair bir his var ortada ve ben bu hissi anlıyorum; çünkü bir dereceye kadar paylaşıyorum bu fikri nedense. Ne var ki, çoğunlukla pek salim görünen Cleveland bu işte bizi çok zorluyor, Andrew Carnegie ise..."

"Size de mi yazdı o?" Varlıklı, öfkesi burnunda ve İskoçya doğumlu Carnegie, Hay'i mektup ve mesaj yağmuruna tutuyordu kaç zamandır; Filipinler'in ilhakını ya da başka herhangi bir konuyu kınıyor, bütün bunları Cumhuriyetin Kutsal Ruhuna karşı işlenen bir günah olarak gördüğünü dile getiriyordu yazdıklarında.

"Evet, evet yazdı." McKinley, sanki içinde saklı bir mesaj arıyormuşçasına Napolyon tarzı kupayı havaya kaldırdı; oysa bardağın yansımasında gördüğü tek şey kendi pürüzsüz yüzüydü. "Omaha'ya gideceğim" dedi Başkan birdenbire; seramik kupadan gizli bir mesaj almıştı besbelli ki.

"Omaha'ya mı? Omaha'da ne yapacaksınız peki?"

"Bir konuşma yapacağım. Başka ne olabilir ki?" Kardinalin o küçük gülümsemesi belirdi gene yüzünde; kocaman gözleriyse alev alev parlamaya başladı. "Omaha, Bay Bryan'ın şehridir. '96'dan bu yana ziyaret etmediğim Batı bölgesine, Omaha'ya gitmekle başlayacağım. Ona, kendi şehrinde meydan okuyacağım; ve oradaki halkı ikna edeceğim..." dedikten hemen sonra duraksadı ansızın.

"Filipinler'i ilhakına mı ikna edeceksiniz onları?"

"Öncelikle neyle karşılaşacağıma bakmalıyım orada, bana kalırsa."

Hay, bu sözleri onaylarcasma başını salladı. McKinley'in, Mark Hanna'nın kuklası olduğunu düşünmekten hoşlananlar vardı elbette; ama bu iki adamı Ohio günlerinden tanıyan herkes, Hay'in de bildiği üzere, Başkan'ın mükemmel bir politik hayvandı; durmaksızın hileler üstüne hileler düşünüp halkoyununda meydana gelen değişikliklere hazırlıklı olmak için çok üstün bir yeteneğe sahipti; böylece tam doğru noktaya atış yapabiliyordu. Hanna, Ohio'da bir senatördü şimdi. İşe ilk olarak McKinley'in para işlerini idare etmekle başlamıştı. Şimdiyse, Senato'da ve Temsilciler Meclisi'nde Cumhuriyetçi çoğunluğu sağlamak için ülkedeki her Cumhuriyetçiden, kendi deyimiyle, "süt sağar" gibi faydalanıyordu açıkçası.

"Paris'teki müzakereler nasıl gidiyor?" Hay, McKinley'in ağzını açmaya gönüllü olmadığını fark etmişti.

"Bazı sorunlar var. Bunların ilki, çok basit, biz ne istiyoruz? Ekim ayının sonuna doğru daha iyi anlayacağım bunu. Ben de St.Louis'e gideceğim. Herhangi bir şeyden şüphe ediyorsan eğer St. Louis'e gitmelisin." Binbaşı gene bir kardinal havasındaydı, anlaşılmaz sır dolu." İspanyollar biz ne istersek onu vereceklerdir bize. Ama ortada kötü bir hava esiyor."

"Adalara belli bir miktar para ödemeyi öneriyorum."

McKinley şaşırmış görünüyordu. "Savaşın maliyetinin adaların maliyeti olduğunu düşünüyordum."

Hay, McKinley'in bu söylediği üzerine biraz düşündü. Bu fikri eski bir dostu olan John Bigelow'dan da duymuştu zamanında. "Tıpkı Louisiana ve Alaska'ya yaptığımız gibi bir miktar para ödersek eğer, sahip olmanın meşruiyeti hakkında hiçbir şüphe kalmaz ortada. Bunun kanıtı mülkiyet devir senedidir. Aksi takdirde hırsızlıktan ya da vahşi bir emperyalizmden suçlanabiliriz; bu da hiç bizim tarzımız değildir ya da tarzımız gibi görünmemelidir kesinlikle."

"Bu çok iyi bir fikir, Bay Hay." McKinley ayağa kalktı. Masasındaki bir düğmeye dokundu. "Bütün bu söylediklerinizi yarın Bakanlar Kurulu toplandığında da anlatın. Ama sizi uyarıyorum. Dış ilişkiler sizin sorumluluğunuzda artık. Ben böyle çetin işlere karışmıyorum."

"Paris'teki barış konferansı dışında" diye ısrarla ekledi Hay. Bu konferansın dışında kalırsa eğer, Londra'ya gidebilirdi; yoksa 1603 H Steet'teki köşesine çekilmek zorunda kalacaktı.

"Yargıç Day benimle bir anlaşmaya varmak istiyor. Ben bu işle ilgilenirken Cortelyou da her şey hakkında haberdar edecek sizi. Bayan Hay ne zaman gelecek?"

"Birkaç hafta içinde." Cortelyou kapı ağzında duruyordu şimdi.

"Noel alışverişlerini tamamlamak üzere New York'a uğraması gerekiyordu."

"Noel alışverişi mi? Eylül ayında mı?" Binbaşı'nm ağzı açık kalmıştı.

"Aslında, eylül ayı karım için birazcık geç bile. Bütün Noel alışverişlerini ağustosta yapar o."

"Savaş Bakanlığı'nda eşinizden oldukça fayda sağlayabilirdik." McKinley kolunu Hay'in omzuna attı ve ikisi birlikte kapıya doğru yöneldiler.

"Bayan McKinley nasıl?" Hassas konuya sıra gelmişti şimdi.

"Sıkıntısı pek yok diyebilirim. Umarım akşam yemeğine gelirsiniz. Biz pek dışarıya çıkmıyoruz. Oğlunuz Adelbert neler yapıyor şimdi?"

"Onu tanıdığınızı bilmiyordum." Bu, ne zaman önemli birinin adı geçse politika adamının konuyu değiştirmek için önceden hazırladığı bir çeşit numara mıydı? Yoksa Del, kendi bilgisi dışında Başkan'ı şahsen tanımaya mı başlamıştı?

"Mezun olmadan önce haziranda buradaydı kendisi. Senatör Lodge getirmişti buraya onu. Müthiş etkilendim. Oğlunuz olması nedeniyle size imreniyorum açıkçası." McKinley ailesinin kızı çok erken yaşta ölmüştü. McKinleylerin yatak odasının ölen o çocuk için neredeyse bir türbe haline dönüştüğünü söylüyorlardı. "Oğlunuz için burada yapacak birkaç iş buluruz belki."

"Çok naziksiniz, efendim." Aslında Hay de Del'i Dışişleri Bakanlığı'na almak istemişti ama sonra bu fikrinden vazgeçmişti. Babayla oğul, Hay'e anlaşılmaz gelen bazı sebeplerden dolayı, pek iyi geçinemiyorlardı. Aralarında hiçbir zaman bir tatsızlık yoktu aslında; ama birbirlerinin duygularını gerçek anlamıyla hiç mi hiç anlamıyorlardı açıkça. Hay kızlarıyla daha mutluydu; tıpkı Adams'ın gerçek ya da manevi kız yeğenleriyle daha mutlu olduğu gibi.

Başkan'la Hay koridora çıktıklarında uzun boylu sıska bir adam dikkatle Hay'e bakmaya başladı; Hay de sersemlemişçesine aynı şe-

kilde bakakaldı bu adama. Bunun üzerine McKinley, "Tom Pendel'i anımsarsınız, öyle değil mi? Sizin zamanından bu yana bekçimizdir kendisi."

Hay gülümsemekle yetindi; bu yaşlı adamı anımsayamamıştı. Gene de, "Tabii, neden hatırlamayayım" diye başladı söze.

"Johhny Hay!" İhtiyar adamın ağzında hiç diş yoktu. Ama el sıkışı bir mengeneye benziyordu. "Ben buradaydım, anımsıyor musunuz? O zamanki bekçilerden biri de, siz ve Bay Robert salonda otururken oradaydı ve ben de Başkan'ın vurulduğunu haber vermiştim size." Bir baş dönmesi hissetmeye başladı Hay. Bayılmak mı üzereydi? Yoksa, belki de şairane bir biçimde ölüyor muydu? Ne var ki biraz sonra dünya gene normale dönmeye başladı.

"Evet" dedi yalnızca. "Anımsıyorum."

"Ah, ne korkunçtu! Bay Lincoln'ü arabasına binerken gören en son kişi bendim ve o şöyle dedi bana, 'İyi geceler, Tom' aynen böyleydi işte."

"O şartlar altında duygusallık gayet doğaldı." Hay meseleyi geçiştirmeye çalıştı. McKinley'in kendinden bir önceki başkanlar hakkında konuşulmasından hoşlanmadığı konusunda uyarılmıştı zamanında.

"Ayrıca depoya gitmeden önce General Garfield'ı da en son gören kişi bendim gene. O da bana 'İyi geceler, Tom' demişti, sonra depoda vurulmuştu ve uzun süre acı çekmişti ve..."

McKinley huzursuz olmaya başlamıştı artık. "Bizim Tom pek çoğumuzun buradaki ilk gününü ve son gününü görmüştür." Cortelyou Başkan'a işaret etti eliyle. "Çalışmam gerekiyor şimdi. Sizi yarın sabah tekrar görürüm. Bakanlar Kurulu saat onda toplanıyor." McKinley'le Cortelyou Bakanlar Kurulu Odası'na doğru gözden kayboldular. Beyaz Saray gezisine çıkmış düzinelerce kadın da Başkan'ın ardından merakla bakıyordu şimdi.

Hay, kendini tarihin hatırı sayılır Tom Pendel'inden kurtardığı sırada bir zamanlar Lincoln'ün muhafızlığını yapmış olan Albay Crook'un da hâlâ görev başında olduğunu öğrendi. "Ama diğer çalışanların hepsi gittiler, efendim; tıpkı bir nehrin üzerine düşen kar taneleri gibi. O zamanlar öylesine gençtiniz ki siz."

"Artık" dedi Hay, "genç değilim."

Üç

Bir

Caroline, Peacock Geçidi boyunca yapayalnız yürürken ne kadar cesaretli olduğunun farkına varmamıştı; Fifth ve Sixth Avenue arasında kalan Thirtyfourth Street boyunca giden bu koridor, New York'un en yeni ve en ünlü oteli Waldorf-Astoria'nm görkemliliği altında süslü bir mezara ya da kapalı bir kutuya dönüşmüştü sanki. Paris'te bile hafif alaycı bir saygınlıkla söz ederlerdi Fransızlar bu otelden; bin tane çağdaş görünümlü yatak odası, muazzam restoranlar, palmiyelerle dolu avlular, yalnızca erkeklere ait olan bir kafe. Bunların arasında en ilgi çekici olanı da çift katlı bu binanın ortasından geçen Peacock Geçidi'ydi hiç şüphesiz; bal rengindeki mermer duvarlar, üzerindeki ampullerin görkemlice parıldadığı avizeden bir dizi ışık huzmesi yansıtıyor, böylelikle geçit şahane bir gezinti yerine dönüşüyordu. Kocaman saksıların içindeki palmiyelerle büyüleyici güzellikteki avluların ve restoranların giriş bölümleri arasına kanepelerle sandalyeler dizilmişti; insan burada oturarak New York'ta akıp giden yaşamı keyifle seyre dalabilirdi. Bu şehir gibi Waldorf-Astoria da uyku nedir bilmezdi. Gecenin çok geç saatlerinde yenen yemekler olduğu gibi sabahın en erken saatlerinde yapılan kahvaltılar da göze çarpardı; bu kahvaltı masalarında beyaz kravatlı ve beyaz fraklı adamlar, üzerlerine iş takımlarını giymiş adamlarla oturarak kahve içerlerdi. Kısacası erkeğiyle, çalışanıyla bütün arılar bal dolu kovanlarının içinde vızıldayıp dururlardı. Caroline, edepli hiçbir genç bayanın Peacock Alley boyunca yalnız başına yürüdüğünün görülmediği konusunda uyarılmıştı zamanında. Ama orada bir beyefendiyle buluşacağından çok uzun bir süre yalnız başına kalmayacaktı; bu nedenle herkesin bakışları altında lobiden Palm Court'a doğru ilerlerken, Paris etiketli uzun elbisesiyle birlikte etrafta uyandırdığı bu ilginin

tadını çıkarmaya karar verdi. Hayvanat bahçesindeki hayvanlar, ziyaretlerine gelmiş olan insanları izliyor diye geçirmeye başladı içinden. Ama maymun kafesinin içinde kendisinin bulunması da bir fikirdi elbette ve kanepelerde yayılarak oturan etli butlu hanımlarla sandalyelerdeki iri yarı beyefendiler kendisini ziyarete gelmiş insanlar olabilirlerdi pekâlâ. Caroline bu durumu pek eğlendirici bulmuştu. Ayrıca New York sakinleri, genellikle iri kıyım oluşlarıyla maymunlardan çok ayıları andırıyorlardı; dimdik duruşlu, meraklı görünümlü ve rahatsız edildiği takdirde tehlikeli.

Caroline'in tam önünde sıska iki kız kardeşmişçesine kol kola yürüyordu. Acaba onlar, diye merak etti Caroline, fahişe miydi? Görmüş geçirmiş hanımlar, Caroline'e, New York'un en şahane ve en görülmemiş otellerinin lobisinde bile çeşitli kadınlarının kol gezdiğini anlatmışlardı. Ama şimdi Waldorf-Astoria'da yalnızca saygın hanımlar değil, öyleymiş gibi davranan hanımlar da otel lobilerinde bir refakatçi eşliğinde uygun bir biçimde geziniyorlardı. Bu durum, bir başka deyişle otel restoranında birlikte akşam yemeği yemek daha yeni yeni filizlenen bir gelenek olsa da, bir önceki kuşağa yabancıydı bütün bunlar. Caroline, içinden yükselen bir sempati duygusuyla önünde yürüyen "kız kardeşler" hakkında zihninde beliren kötü şüphenin yanlış olduğuna karar verip onların tıpkı kendi gibi birer genç bayan, ayrıca da gerçekten kız kardeş olduklarını düşünmeye başladı; etraflarındakileri görmeye ve etraf tarafından fark edilmeye meraklı iki genç bayandı onlar da.

Caroline, Alley'in yaklaşık üçte ikisini yarılamış yürüyorken, John Apgar Sanford ayağa fırladı; kafası sandalyesinin görünmesine olanak vermeyen kocaman bir palmiye ağacının yaprakları arasında yok oluvermişti anında. "Benden mi saklanıyorsunuz?" diye sordu Caroline keyifle.

"Yo, yo." Sanford palmiye yapraklarının arasında yeniden göründü; ince telli kıvırcık saçları darmadağınıktı. Ağırbaşlılıkla Caroline'in elini sıktı; John Apgar Sanford'ın ufak ağzı tıpkı Caroline'in babasınınkine benziyordu; ikinci ya da üçüncü dereceden kuzenler miydi onlar diye düşündü Caroline. John Apgar Sanford'ın yüzündeki diğer hatlar yalnızca ya kendine özgüydü ya da Caroline'le hiç mi hiç ilgisi olmayan atalarından kalma bir yadigârdı. Sanford, otuz üç yaşındayken müzmin bir hastalığa yakalanan karısıyla birlikte Murray Hill'de yaşamaya başlamıştı. "Palm Garden'da bir rezervasyon yaptırdım. Yolculuğunuz nasıl geçti?"

"Dehşet verici olmadığı zaman çok tekdüze oluyor. Gemi yolculuğunda ortası yoktur. Ne kadar da harika bir yer burası!" Palm Garden, yemyeşil Çin saksılarının içindeki palmiyelerle çevrilmiş harika kocaman bir ormandı adeta. Gündüz vakti olmasına karşın yüksek tavandan sarkan kristal avizeler hararetle yanıyordu. Tropikal bir adada öğle üzeri sanki bu diye aklından geçiriyordu Caroline; bir papağan çığlığı duymayı bekler gibiydi; sonra bir papağan çığlığına benzer bir ses duydu da gerçekten; ne var ki şişman ve kumral bir genç olan Harry Lehr'in kahkahasıydı bu yalnızca. İnce yapılı, yaşça oldukça geçkin bir bayanla beraber Palm Garden'dan çıkıyorlardı. "Sizi bekliyorum" dedi Caroline'in elini sıkıca kavrayarak. "Saat tam beşte." Sanford'a sanki bir şeyin fiyatını biçiyormuşçasına bir bakış atıp "Tek başınıza" diye ekleyerek oradan uzaklaştı.

"Bu... aşağılık adam!" Sanford'ın yüzü Murray Hill duvarlarının rengini almıştı. Caroline bir koruma arzusuyla onun koluna girdi ve ikisi birlikte kendileri için hazırlanan altın rengindeki kadife örtüyle kaplı ziyafet masasına doğru şef garson eşliğinde yürümeye başladılar.Masada çok alçak sesle konuşacak kadar yan yana oturabileceklerdi, ama öte yandan, Palm Garden'da çaylarını yudumlayan o büyük dünyanın hatırı sayılır gözlerinde, onların masum ve saygı dolu ilişkisini vurgulayacak kadar da uzak mesafede. Paris'ten daha gösterişli ama aynı zamanda daha bayağı bir yer burası diye aklından geçirdi Caroline. "Bay Lehr neden aşağılık adamın teki sizce?"

"Şey...demek istiyorum ki, ona bir *baksanıza."*

"Ona baktım zaten. Onun söylediklerini dinledim. Biraz tuhaf biri o. Ama çok eğlendirici de. Bana çok nazik davranır daima. Sebebini hiç anlayamam. Elli yaşında değilim henüz. Ya da zengin biri de değilim ."

"Ne yapmayı ya da nerede bulunmayı bekliyorsunuz saat tam beşte? Bu iş beni hiç mi hiç ilgilendirmez, elbette." Sanford kekelemeye başladı ansızın. "Özür dilerim. Ama ben gemiden daha yeni indiğinizi düşünmüştüm. Yani demek istediğim Bay Lehr sizi bekliyor gibi görünüyordu."

"Gemiden daha yeni indim zaten ve bahardan bu yana Bay Lehr'i de görmedim ve evet her zaman sizi bekler gibi görünür o ve bu nedenle yalnızca bir çay içeceğim onunla. Hepsi bu."

"Bayan Fish'in yerinde mi?"

"Hayır, Bayan Astor'un yerinde. Buluşmak için hiçbir yer söylemediğinde bu her zaman Bayan Astor'un yerinde buluşacağınız anlamına geliyor. Mystic Rose,* herkesin onu bu adla çağırdığı gibi. Ama neden "rose?" Ve neden "mystic?"

"Ward McAllister öyle çağırırdı onu. Nedenini bilmiyorum. O, küçük erkek kardeşinin zenginler kervanına katılmasından önce bir saray nazırıydı." Şık üniformalı garsonlar çaylarını servis etmiş, keklerini de masaya getirmişti artık.

"Açıkçası beni güldürüyor o; bu da onun hayatındaki tek amaç büyük bir olasılıkla. Bayan Astor'u da güldürdüğünü tahmin ediyorum. Hayal etmesi bile güç."

"Onun burada kahkahalar atmak istediğini düşünemiyorum." Sanford, önlerindeki masanın üstüne kalın bir zarf koydu. "Burası Bayan Astor'un balo salonuydu. McAllister'm yalnızca dört yüz kişilik davetler için uygun gördüğü, sosyal anlamda önemli sayılan insanların gelebileceği bir yerdi. İşte bir başka küçük erkek kardeş olgusu daha."

"Otelin baştan aşağı yeni olduğunu sanıyordum ben."

"Otel yeni aslında. Ama otelin yarısı Bayan Astor'un eski evinin bulunduğu arsanın üstüne inşa edilmiş, öteki yarısıysa erkek yeğeninin arsasının üstüne kurulmuş."

"Ah, elbette! Anımsıyorum. Birbirlerinden nefret ederlerdi. Ah, Astorlar'ın hiddetli tutkuları. Onları hiçbir zaman yeterince anlayamam. Plantagenetler** gibiler. Tıpkı bu otel gibi her şey devasa boyutta."

Caroline, hala ile erkek yeğen arasında süregelen bu rekabeti biliyordu. Erkek yeğen William Waldorf Astor, ailenin en büyük çocuğundan dünyaya gelmişti ve yeğenler arasında en büyüğü de kendisiydi. Bu, onun Astor ve karısının da Bayan Astor olduğu anlamına geliyordu elbette. Ne var ki babasının ölümü üzerine William'ın halası da kendini Bayan Astor olarak ilan ediverdi. Elbette bu durum yeğenine son derece üzüntü vermekle kalmıyor, sayısız karışıklık da yaratıyordu; gelen davetiyeler sürekli yanlış adrese gönderilip duruyordu. Sonra William Waldorf bu Mystic Rose diye çağrılan halaya açıkça savaş açtı ve yan yana inşa edilmiş iki ev-

* Mystic Rose: Gizemli (mystic) Gül (rose) anlamında bir takma ad. (ç. n.)

** Plantagenet (ler): 1154'ten 1485'e kadar hüküm süren İngiliz Kraliyet ailesinin soyadı. (ç. n.)

den kendisine ait olanı yıkarak yerine bir otel dikti. Bahçesinde bir otelin gölgesine katlanamayan Mystic Rose ise kocasını kendi evlerini yıkmak ve yerine ikinci bir otel dikmek için ikna etmeyi başardı. Dayıyla yeğen de bir savaşın ortasında bulunmalarına karşın, bir fırtına içinde sürüklenen ailenin hiddetli öfkesine aldırış etmeksizin bu iki oteli birleştirerek eşsiz bir yapıta döndürmenin yararını anlayacak kadar pratik bir zekâya sahiptiler. Böylece ortaya çıkan sonuca, biraz güç olsa da, Waldorf-Astoria adını koydular.

"Artık herkes Bayan Astor'un balo salonunda oturabiliyor."

"Kesinlikle öyle." Sanford'ın yüzü ekşimişti; ne de olsa annesi bir Apgar'dı. son derece saygın ve eski bir aile geçmişine sahip Apgarların dürüstlük ve soyluluk abidesi sayılan kahverengi taş evleri, korsan zenginlerin yaşadığı beyaz mermerden yapılma bayağı evlerle karşı karşıya bulunuyordu. Bu bölge yalnızca Fifth Avenue'dan Central Park'a kadar uzanmakla kalmamış, bir uyanık milyonerin çok da uzun olmayan bir zaman önce herkesin şaşkınlığına karşın Hudson River'ı keşfetmesiyle iyiden iyiye batıya da genişlemişti. Böylece Riverside Drive bölgesi, yeni zenginlerin hem saraylarını inşa edebilecekleri hem de nehir kıyısındaki görkemli kırsallığın tadını çıkarabilecekleri bir yer haline gelivermişti. Buradakiler, New York'un kuzeyinde yaşayan pek çok Livingstone'lu gibi, Colombus Avenue'nun çok yakınlarında bulunan ve kendilerini Manhattan'ın herhangi bir bölgesine yalnızca birkaç dakikada götüren harika trenin rahatlığından da yararlanıyorlardı pekâlâ. "Dünya artık çok değişti" dedi Sanford; tam bir Apgar gibi konuşmuştu şimdi.

"Ben önceki halini bilmezdim." Caroline, Waldrof-Astoria'daki her şeyin tadını çıkarıyor görünüyordu. "Benim bildiğim bugünün dünyasıdır yalnızca."

"Siz gençsiniz."

"İşte sorun da burada, öyle değil mi?" Caroline, masanın üstündeki çikolatalı turtayla Harry Lehr'in yüzünü anımsatan ıslak bir kek diliminin tam yanında duran zarfı işaret etti eliyle.

Sanford onaylarcasına başını salladı ve zarfı açarak içinden birkaç belge çıkardı. "Ben yüksek mahkemeye temyizde bulundum. Söz konusu olan belgeler burada. Bunlar... şey, onları size bırakıyorum. Çok dikkatlice okuyun hepsini. Ayrıca Bay Houghteling'i Albay'ın önceki vasiyetnamelerini gün ışığına çıkarması için yükümlü kıldım, bu vasiyetnameyle kıyaslamak için. Benim bildiğim her

vasiyetnamede, her iki kardeşin malikânenin yarısma sahip olmaları için yirmi bir yaşını doldurması gerekiyor. Ama bu son vasiyetnamede..."

"Babam, bir rakamı yazacağına yedi rakamı yazmış, yanılmıyorsam." İlk başta Caroline bu durumu bir çeşit şaka olarak algılamıştı; ama sonra Albay'ın bir rakamını kazara Fransızca yazdığını fark etmişti. Şimdi, vasiyetnamenin bir kopyasını ilk kez eline alarak gerçekten inceleyebiliyordu."Ben payıma düşeni, kesinkes yirmi yedi yaşına kadar alamıyorsam eğer, bu durumun aynısı, yani muğlak rakam meselesi, şu an tam yirmi bir yaşında olan Blaise için de geçerli olması gerekiyor."

"Bakın." Sandorf elindeki belgeye hafifçe vurdu. Caroline de işaret edilen kısmı okumaya başladı: "...tam öngörülen yaşta olan oğlum Blaise mirastan payına düşeni alacaktır; kızım ise yukarıda açıklandığı gibi yirmi yedi yaşma geldiğinde kendi payına düşeni alacaktır..." Caroline vasiyetnameyi elinden bıraktı. "Bu çok saçma. Babam bu vasiyetnameyi yazdığında yirmi bir yaşındaydım ben. Blaise de yirmi yaşındaydı ve Babam onun tam öngörülen yaşta olduğunu söylüyor. Peki, ben niçin yirmi bir yaşındayken önceki vasiyetnamelerde belirtildiği gibi öngörülen yaşta *değilim*?"

"Albay Sanford'm yirmi bir yaşını kastettiğini siz de biliyorsunuz. Hatta Blaise'le Bay Houghteling de biliyor bunu. Ama yasalar bilmez bunu. Yasa, yalnızca neyin yazıldığını, görüldüğünü ve onaylandığını bilir."

"Ama yasa, ara sıra da olsa, bir anlam ifade etmelidir."

"Korkarım bu, yasanın bir görevi değil."

"Ama siz bir avukatsınız. Ve elbette yasayı da avukatlar yapar..."

"Biz yasayı *yorumlarız*. Şu ana kadar bu sorunun yorumlanmasıyla Bay Houghteling ilgilendi. O, babanızın kararını iletiyor bize. Albay, sizin genç, deneyimsiz bir bayan olduğunuz kanısına vararak payınıza düşeni almanız için yirmi yedi yaşına kadar beklemeniz gerektiği kararını almış. Blaise'in ise öngörülen yaşta ve mirastan faydalanmak için yeterli olduğunu addetmiş."

Caroline, şimdi Palm Garden'ın o balta girmemiş orman havasından bile daha karışık gibi görünen vasiyetnameye bakıyordu. Üç kişilik bir yaylı çalgı grubu *La Belle Héléne*'i çalmaya başlamıştı. "Bu konuda ne yapabilirim ben?" diye en sonunda sordu.

"Ne yapmak istiyorsunuz?"

"Malikânenin payıma düşen yarısını istiyorum *şimdi*."

Sanford önündeki tabakta kalan çikolata parçalarını çatalıyla ufalamaya başladı. "Öyleyse bu, mahkemeye gitmek demek; çok pahalı bir süreç. Babanızın yazmış olduğu o tuhaf rakam herkes tarafından aşağı yukarı yedi olarak algılanıldığından bu vasiyetnameyi de iptal etmemiz gerekecek bu durumda."

"Neden" Caroline kafa patlatırcasına düşünüyordu, "babam bu vasiyetnameyi hazırladı öyleyse? Yani demek istediğim, bu vasiyetname ötekilerden çok mu farklı?"

"Evet. Görünüşe göre babanız vasiyetnamesini eve ne zaman yeni.... hmm, bir kâhya gelse değiştiriyordu" Sanford fena halde rahatsız ve gergindi. Ama Caroline hiç de öyle görünmüyordu. "Hemen yeni vasiyetler yazmaya başlardı. Hepsinde yedi tane menkul vasiyeti bulunur. Ama malikâne iki evlâdı arasında eşit olarak bölüştürülmüştür her zaman."

"Eğer kaybedersem" Caroline böylesi bir felaketi henüz düşünmeye başlamıştı ki palmiyelerin yaprakları tehditkâr bir havayla hışırdamaya ve *La Belle Hélène* valsından yükselen ezgiler sanki bir cenaze marşıymışçasına kulakları doldurmaya başladı, "ne olur?"

"Malikâne üzerinden size yirmi yedi yaşınıza gelinceye kadar her yıl üç bin dolar ödenir. Sonra, zamanı gelince de kendi payınıza düşeni tamamen alabilirsiniz."

"Bu davada Blaise'in her şeyi kaybettiğini varsayalım. O zaman ne olur?"

"Bir hiçin yarısına sahip olursunuz."

"Öyleyse payıma düşeni şimdi almam gerekiyor."

"Blaise'in bütün parayı kazanacağını düşünmek yerine neden hepsini kaybedeceğini varsayıyorsunuz?" Sanford, meraklı gözlerle süzüyordu Caroline'i. O anda Caroline bir sırada oturmanın avantajını kullanarak başını hafifçe yana çevirdi ve böylelikle yüzünün tüm ifadesinin görülmesini engelledi. Sık sık sahnede seyrettiği bir kadın oyuncunun bulunduğu yan masaya doğru yöneldi bakışları. Kadın, bu sefer sahne dışında aslında ne kadar genç göründüğünü etrafa gösterebilsin diye kendini kalabalıktan gizlemeye çalışıyordu; ama elbette Palm Garden bir kadın oyuncu için sahnenin ta kendisiydi aslında.

"Blaise çok hırslı biri ve hırslı insanlar her zaman kaybeder, öyle değil mi?"

"Bu biraz tuhaf bir fikir, Bayan Caroline. Demek istediğim, dünya tarihine bir bakın, Sezar vardı, Lincoln vardı ve... ve..."

"İki harika örnek. İkisi de cinayete kurban gitti. Ama ben o çeşit büyük bir hırstan söz etmiyordum. Ben çok genç yaşta diğer insanlar tarafmdan fark edilsinler diye hummalı bir telaşın içinde olanlardan bahsediyorum. Eh, Blaise hayatın içine doğru amansızca koşuyor, tıpkı... tıpkı..."

"Bay Hearst gibi mi?"

"Kesinlikle. Bana, son derece büyük bir gururla, Bay Hearst'ün sahip olduğu iki gazetesi üzerinden milyonlarca dolar kaybettiğini anlatıyor."

"Ama hepten bir alçağın teki olan Bay Hearst başka servetlere de konacaktır. O, bu çürüyen çağımız adamı için biçilmiş bir kaftandır."

"Bay Hearst başka servetlere belki konar. Belki de konmaz. Ama onun annesi benim babamdan daha zengin biri ve ben de bütün bunların sonunda bir hiçin yarısına sahip olmak istemiyorum."

Sanford meraklı gözlerle bakıyordu Caroline'e, "Hırslı adamların para kaybettiğini söylüyorsanız, hangi tür adam para kazanır sizce peki?"

"Benim babam" Caroline'in cevabı hazırdı. "Tembel biriydi o. İşe pek önem vermezdi ve mirasını neredeyse ikiye katlamıştı." Caroline, Sanford'a dönerek "Sahip olmadığı bir şeyin peşini bırakması için Blaise'i zorlayacak bir yol bulmalıyız."

"Ama Bay Houghteling bu olayla ilgili çalışmalara çoktan başladı. Bu bağlamda dava süreci tehlikeli olabilir bence."

Caroline istemeden de olsa ürperdi bir an. Öfkeyle korku karışmıştı zihninde şimdi. "Teslim olmak daha tehlikeli. Burası herkesin satın alınabileceği bir şehir değil mi? Öyleyse bir yargıç satın alalım, yoksa bir jüri mi satın almak daha iyi olur?"

Sanford, Caroline'in bu söyledikleri üzerine hiç mi hiç şaşırmamış gibi gülümsemeye başladı, ama gerçekte çok şaşırmıştı. Bu sefer Caroline de bu dürüst akrabasına içten içe bir şefkat hissetmeye başladı. "Bizim memurlarımız yozlaşmıştır *genellikle*" dedi Sanford. "Ama ben onlarla nasıl başa çıkılacağını bilemem. Anlıyorsunuz ya, ben reform hareketin yanındayım. Albay Roosevelt polis şube müdürüyken yardım etmiştim ona. Elbette reform şu an için söz konusu bile olamaz ve Boss Croker'ın adamı olan Van Wyck ile işbirliği yaparak yeniden güç sahibi olan Tammany gündemde şimdi. Crocker da aynı şekilde gündemde artık." Üç kişilik yaylı çalgı grubu, bu senenin şarkısını, üst üste dinleyince Caroline'in

Parisli kulağına sinir bozucu gelen o şarkıyı çalmaya başlamıştı gene: "The Rosary." Hassas bir dindarlık ve kamu hırsızlığı; işte bütün yeni dünya düzeni buydu artık. Eh, diye karar verdi Caroline, bunu iyice öğrenip idare etmeliydi, ya da kendi kendinin idarecisi olacaktı bir şekilde. Her şeyi hesaba katarsak, yaşadığı ülkenin dilini bilmeyen tembel bir baba tarafından yetiştirilmek belli bir yarar sağlamıştı Caroline'e. Sonuç olarak Caroline, yalnızca kendi hayatının kontrolünü değil, Saint-Cloud-le-Duc malikânesinin kontrolünü de eline almıştı zamanında ve yetkisini malikânenin sakinlerine karşı kullanmamıştı asla. Bu uzun süre boyunca malikânedeki bayanları idare etmek sabrı ve diplomasiyi öğretmişti ona. Ama ne yazık ki erkeklerin dünyası geçici olarak kapanmıştı bu genç kadın için. Erkekler dünyasına tek çıkış olan Blaise ise ya İngiltere'deki okulunda ya da Amerika'daki okulundaydı çoğu zaman; Albay da diğer erkeklere hiç mi hiç benzemediği için, onu idare ederken öğrendikleri Palm Garden'daki bu kaba insanlarla konuşurken pek de işine yaramayacaktı kesinlikle. O ünlü kadın oyuncu –kimdi bu– başı bir yanda, gözleri de yarı kapalı olarak dinliyordu "Rosary" şarkısını. Kendisini seyreden kırmızı suratlı, kaba sakallı New York'lu arkadaşlarının korku ve hayranlık karışımı bakışları altında dinsel bir deneyim yaşıyormuş görünüyordu. Kaliteli şeylere karşı son derece saygılı olan bu insanlar için bu kadın oyuncu da oldukça pahalı ve elbette kaliteli kişilerdendi.

"Kardeşinizi görecek misiniz?" Sanford tereddütlü konuşuyordu; öte yandan Caroline'in ansızın bir korsana dönüşmüş olan üvey kardeşiyle nasıl bir ilişkisi olduğunu hiçbir zaman bilememişti. Caroline ise korkunç bir öfke dışında ne hissettiğinden pek emin değildi. Blaise'in içindeki o atletik ve ahlaki gücü takdir etmişti hep; eğer ahlaklı sözcüğü son derece terbiyesiz ve ahlak dışı bir niyetin baş göstermesinde doğru bir sözcükse tabii. Caroline, Blaise'in dış görünüşünü çekici bile buluyordu; çünkü birbirlerini tamamlıyor gibi görünüyorlardı bir bakıma; Blaise sarışındı, Caroline ise esmerdi. Blaise, uzun bacakları daha az kırık tutsa göründüğünden uzun bir boya sahip olabilirdi; öte yandan Caroline de daha kısa boylu ve biraz daha dolgun olsaydı kendini daha normal biri gibi görebilecekti; çünkü artık bayanlar için ihtişamlı göğüsler modaydı, oysa onun durumunda doğa tersine karar vermişti.. Aradaki fark sanatkârane bir şekilde kapatılabiliyorsa da gelecek-

teki kocasının düş kırıklığı, Caroline'in pek de tatlı olmayan hayallerinin kaynağını oluşturuyordu büyük ölçüde.

Caroline ayağa kalktı. "Blaise, beni tiyatroya götürüyor bu akşam. Sonra ikimiz birlikte Rector'da akşam yemek yiyeceğiz; her ne kadar yirmi yedi yaşında bir mirasçı olamasam da artık yirmi bir yaşına gelmiş genç bir kadın olarak oraya ayak basabilirim herhalde." Caroline, gerçekte ne kastetmek istediğinin anlaşıldığını hissetti. Sanford da söylenenleri onaylarcasına başını salladı, yüzü sert bir görünüme büründü. Caroline için savaşacaktı. Peacock Alley'e doğru ilerlerken Caroline'e dönerek şöyle dedi: "Kardeşinize söyleyeceklerinizde çok dikkatli olunuz."

"Her zaman dikkatliyimdir. Ama Blaise bizim bu uğurda mücadele edeceğimizden haberdardır, öyle değil mi?"

"Evet. Bu durumu Bay Houghteling'e açıkça belirttim. Meseleden Blaise'e söz etmemelisiniz belki de."

"Belki de." dedi Caroline.

Yüksek tavanlı ve uğultulu lobiden içeri girdiler. Burası Bernini'nin elinden çıkma bir kâbusu andırıyor diye aklından geçirdi Caroline; etraf altınlar ve kristallerle doluydu; kırmızı Şam kumaşı da haddinden fazla kaplıyordu her yeri. Otel görevlilerin üniformaları bile eşit bir biçimde paylaştırılmıştı sanki. Bazıları Habsburg mahkemesinin memurları gibi giyinmişti, bazılarıysa Prens Albert'ın redingotu gibi mükemmel bir kesime sahip ince gri çizgili ceketler giymişlerdi. Caroline, Sanford'ı kapıya kadar geçirdi. Sanford biraz rahatsız görünüyordu; sonra ağzından kaçırdı: "Yanınızda biri bulunmalı, bilirsiniz ya."

"Bir mürebbiye mi?" Caroline gülümsüyordu. "Ama emin olun bütün hayatım boyunca yanımda hep birileri oldu, hep idare edildim bir şekilde."

"Durumunuza uygun bir bayan, bir akraba demek istemiştim ben..."

"Uygun durumda olanlar şu an ulaşılabilecek yerlerde değiller, ulaşılabilecek olanlar ise... Endişelenmeyin. Marguerite benimle beraber. O, bütün hayatımız boyunca bizimle birlikte olmuştur. Benim yatak odamın hemen yanındaki küçük odada uyur. Otel, onun namuslu ve çirkin yüzünü gördüğüne pek sevindi zaten."

"Eh, o zaman, sanıyorum ki... Ama siz dışarıya çıktığınızda o da sizinle geliyor mu?"

"Şöyle bir hava almaya çıktığımızda elbette, evet. Ama Astor'un yerine götürmeyeceğim onu. O, oradaki insanlar için haddinden çok zeki. Pascal'ı okumuş biri o."

Sanford aklı karışmış görünüyordu; "Hoşça kalın. Sizi yarın görürüm, eğer bir aksilik çıkmazsa. Bay Houghteling ile konuştuktan sonra ve siz..."

".... ben de Blaise ile konuşmuş olmayacağım, şimdilik." Sanford giderken Caroline hâlâ gülümsüyordu ve asansöre bininceye kadar gülümsemeyi sürdürdü; sonra asansörün aynalı kapısında yavan gülümseyişinin yüzünde yarattığı o aptal ifadeyi yakalayıverdi. Kaşlarını çattı; güzelliğine de tekrar kavuşmuş oldu böylece.

Caroline'in güzelliği, bir önceki halinde olduğu gibi, Bayan Astor'un yerinde tekrar yitip gitmişti nedense. Gülümsememe kararı almasına karşın alışkanlığı yenmişti onu açıkça; görünmesini istedikleri gibi göründüğünü biliyordu kesinlikle: Aptal, masum ve genç. Sonra asık yüzlü bir biçimde düşünmeye başladı. Aslında bu üçünün bileşimiydi o ve aptallığının kesin kanıtı da aptal olduğunu bilmesi ama bu konuda hiçbir şey yapamamasıydı. Matmazel Souvestre'da muazzam bir eğitim görmüştü; klasiklerin tümünü okumuş, sanatın bütün dallarını öğrenmişti. Ama hiç kimse Caroline'e bir servet uğruna dolandırılmamanın püf noktalarını anlatmamıştı hayatta.

Caroline birinci salondan karşıya geçerken Henry Lehr de ona doğru caka sata sata yürüyordu. "Ah, Bayan Sanford, siz yaralı gözlere şifalı su gibisiniz."

"O zaman, ben de gidip Lourdes'te yaşayarak büyük bir servet kazanayım."

"Servet sahibi olmak için bir yere gitmeniz gerekmiyor." Lehr, Lourdes sözcüğünü duymamıştı ve Caroline hiç de öğretici bir ruh hali içinde değildi şimdi. "Kütüphanede kendine çay koyuyor *o*. Yalnızca birkaç kişi, seçilmiş olanlar da diyebilirsiniz siz buna."

"Ve gene demeyebilirim de aslında." Caroline, Lehr'in bu son derece içten aptallığının tadını çıkarıyordu. Paris bunun gibi finolarla doluydu. Bir hanımefendiyi, ne kadar yüce olursa olsun, kahkahalara boğacak, etraftan dedikodu ve yeni insanlar toplayacak, her zaman onun yanında olacak, ama şerefine gölge düşmesi korkusuna da asla sebep vermeyecek bir Lehr bulunmalıydı ortada mutlaka. Lehr, Baltimore'lu, yirmili yaşların sonunda biriydi. Duygularına göre hareket edip yaşıyordu. Arkadaşlarına şampanya sa-

tardı. Arada sırada şık bir hanımefendi gibi giyinmekten hoşlanırdı, böylece insanları da kahkahalara boğardı.

Caroline, basmakalıp bir biçimde giyinmiş Lehr'i ikinci salondan eski ahşapla kaplanmış kütüphaneye doğru izledi. Burada, bir düzine "yaşını başını almış" New York'lu, çay servisinin yapıldığı yerde yarım daire şeklinde oturuyordu; başlarındaysa Bayan Astor bulunuyordu. Kara kehribar rengindeki peruğuyla her zamanki gibiydi gene. İhtiyar kadın Caroline'le parmağının ucuyla el sıkıştı ve ince bir gülümsemeyle bir fincan çay ikramında bulundu. "Sevgili Bayan Sanford" dedi Mystic Rose, "benim yanıma oturun."

Caroline ihtiyar kadının yanına oturdu; bu, öteki misafirlerin gözlerinden kaçırmadığı bir ayrıcalık belirtisiydi. Caroline odada bulunan misafirlerin çoğunu sima olarak tanıyor, ama kimler olduklarını tam çıkaramıyordu bir türlü. New York her zaman böyleydi işte ona göre; tanıdık görünümlü yabancılar ve kulağına tanıdık gelen seslerle dolu bir dizi tuhaf salonlar. Doğru adı doğru insana yakıştırdığı zaman kendini evindeymiş gibi hissedeceğini düşünüyordu; çünkü babasının Amerikalı *değilmiş* gibi görünmeye çalıştığını, ki bu hiçbir işe yaramıyordu, bildiğinden, kendisinin de en sonunda babası gibi olacağına karar vermişti. Bununla beraber, New York ona hâlâ yabancı bir şehirdi. Paris'te, hatta çoğunlukla aile dostlarının ya da Allenswood'dan tanıdığı kız arkadaşlarının yanında kaldığı Londra'da bile kendini evinde gibi hissediyordu ve geçen yıllar içinde çocukların partilerinde boy göstermekten mezun olmuş yetişkinlerin dünyasına adım atmıştı. Dört yıl önce saçına üç tane tüy takıp da bir arkadaşının kayınvalidesi, Zengin Dul Kontes Glenellen eşliğinde bir partiye katılarak Kraliçe Victoria'ya selam vermiş ve bu, mezuniyeti resmi hale getirmişti. Şimdiyse, Amerika Kraliçesi'ne denk birinin yanında oturuyor ve sanki kraliyet ailesinin yanındaymış gibi kendini birazcık rahatsız hissediyordu. "Kek almayacak mısın?"

Caroline, genç bayan hizmetçi tarafından kendisine ikram edilen keklerden almadı. "Bu benim ikinci çayım, Bayan Astor. İlkini sizin eski balo salonunuzda içtim."

"Palm Garden." Bayan Astor her heceyi teker teker aynı vurguyla söylemişti. "Palm Garden'ı ben de gördüm. Ama yalnızca koridordan geçerken. Bu otelde mi kalıyorsun?"

"Evet. Otellerin içinde en rahat olanı burası." Caroline böylesi bir konuşmayı Fransızca yapmaktansa İngilizce yapmayı garip bir

biçimde daha yorucu buluyordu. Fransızca konuşurken böylesi kibar cümlecikler çoğunlukla bir anlam taşırdı. "Bence bu otelin bir benzeri daha yok." Ve şimdi, neden olmasın ki diye düşündü Caroline, bir genç kız için çok akıllı olmanın itibarını neden kazanmasındı? Böylece iyiden iyiye konuşmaya başladı. "Waldorf-Astoria, insan kitlelerine apayrı bir seçkinlik sağladı."

Bayan Astor'un yüz ifadesi bu söylenenler karşısında hiçbir şaşkınlık ifadesi içermiyordu, çünkü o, tıpkı İngiliz kopyası gibi zaten asla böyle bir duruma düşemezdi; ama nazik bir hoşnutsuzluk ifade dağarcığında bulunuyordu. Köşelerine doğru hafifçe sarkan gözleri kocaman açıldı ve dudakları sanki ıslık çalacakmış gibi büzüldü. "Elbette" dedi, her zamanki belirgin monoton sesiyle, "bu hiç mi hiç mümkün değil. Ayrıca merak ediyorum, Fransa'da yetiştirilmesine karşın böylesi genç biri" Caroline bu laflar karşısında ürküp geri kaçmadı, "bu tür şeyleri nasıl bilebilir?"

"Ah, Bayan Astor, biz seçkin insanlar değilsek bir hiçiz o zaman..."

"Benim demek istediğim" diye devam etti Bayan Astor, "kitleler." Önünden bir araba geçiyormuş gibi gözlerini kırpıştırdı bir an, ama gördüğü, elindeki tepside ekmekle tereyağını taşıyan hizmetçi kızdı yalnızca. Etrafındaki kalabalığa karşı kendini daha güçlü göstermek ihtiyacından olsa gerek, tepside sunulan ekmekle tereyağından bir parça alıp çarçabuk yedi. "Senin büyükbaban" Caroline Bayan Astor'un en sonunda kendisiyle bir bağlantı noktası oluşturduğuna memnun oldu, "bir kitap yazmıştı ve o, hâlâ benim kütüphanemde durmakta." Koyu renkli gözleri maroken kaplı birkaç ciltlik bir kitaba takıldı; üstünde Voltaire yazıyordu; "Büyükbaban, komünistlerin süre gelen rejimi yıktıklarında Paris'te neler yaşandığını anlatıyordu kitapta. Beni nice geceler uykusuz bırakan bir eserdir o. Zavallı Marie Antoinette'i öldürdükten sonra o basit ve vahşi insanlar Paris Hayvanat Bahçesi'ndeki bütün canlıları, antiloptan tut da... devekuşunu, yiyecek kadar ileri gitmişlerdi, çok korkunç bir şeydi bu."

Caroline kahkahalara boğulmamak için kibarca gülümsüyordu. Bayan Astor 1870'le 1789 yılını karıştırmıştı açıkça. "Bu insan kalabalığının buradan, Waldorf-Astoria'dan memnun kalmasını ve bin yatak odasını doldurmasını umalım."

Bayan Astor, "yatak odası" gibi uygunsuz bir sözcük üzerine kaşlarını hafifçe çattı; öte yandan misafirinin pek de talihli sayılma-

yan yetiştirilişini anımsarmışçasına şöyle dedi. "Büyükbaban yanlış bir Schermerhon ve gene yanlış bir Schuyler olarak doğduğunu söylerdi hep. Bense bir Schermerhon olarak dünyaya geldim." Özellikle son sözler ağzından dökülürken kraliyet ailesinin en yüce adlarından birini, Saxe-Coburg-Gotha'yı telaffuz ediyordu sanki.

"Bunu biliyorum, Bayan Astor, umarım sizin için bir sakıncası yoktur, ama ben büyükbabamın doğru bir Schermerhon olduğunu düşünüyorum."

Bayan Astor'un içten gülümseyişi epeyce çekiciydi. "Öyle farz ediyorum ki çocuğum, doğru Schermerhorn'la yanlış Schermerhorn arasındaki ayrım bir defter boyunu bile geçmez." Böylece Bayan Astor, üstünde tehlikeyi işaret eden çapraz kemiklerin bulunduğu ve Amerikan'ın her köşesinde öyle ya da böyle başarıyla dalgalanan ticari Korsan Bayrağını açmış oldu. Caroline, aptalca olsun ya da olmasın, akılda kalacak bir şeyler söyleyemeden Lehr kanepedeki yerine çoktan konmuştu hiç çaktırmadan. Böylece Caroline, yaşça kendinden çok da büyük olmayan bir kadınla yüz yüze kalmıştı ayakta şimdi, "Benim adım Bayan Jack" dedi kadın boğuk bir sesle. "Siz de Sanfordların Fransız kızısınız, öyle değil mi?"

"Fransız değilim. Bir Sanford'ım, evet; Fransa'da yaşayan ama..."

"Benim demek istediğim de buydu zaten. Jack'le ben Saint-Cloud'da ziyaret etmiştik babanızı. Orayı gördüğümüzde işte dedim, yaşamak budur, Hudson Valley'de bizim yaşadığımız gibi tahta kafeslerde oturmak değildir." Biraz sonra Caroline, Bayan Jack'in aslında Bayan John Jacob Astor'un ta kendisi ve Mystic Rose'un da gelini olduğunu anladı. Bu iki hanımefendi arasında süre gelen anlaşmazlık New York'luları çok eğlendiriyordu aslında. Herkesin yanındayken birlikte gayet dostane ilişkiler içinde olsalar da ayrıldıklarında biri ötekini kötülemeye eğilimli olurdu her zaman. Bayan Jack, kayınvalidesinin hayatını pek yavan bulurken, Bayan Astor da gelininin çok hızlı yaşadığını düşünüyordu. Daha da kötüsü, Mystic Rose'un gözünde oğlunun çok büyük tutkuları olmasa bile politikaya büyük bir ilgisi vardı. New York'lu birçok itibarlı genç gibi, Jack Astor'a cumhuriyeti değilse de Augean* ahırlarını temiz-

* Augean: Yunan mitolojisine göre; Elis kralı olan Augias'ın ahırları otuz yıl boyunca hiç temizlenmemiştir ama yiğit Herkül tam bir günde bütün pisliklerinden kurtulmuştur ; çok pis ve kirli anlamında. (ç. n.)

lemek için bir ilham gelivermişti; bu, şehir adına yapılan nerdeyse imkânsız bir girişimdi haliyle. Ayrıca, daha geçenlerde patlak veren savaşta albay olarak görev almıştı ve bir yaratıcı olarak anılıyordu; gelecek üzerine de bir roman kaleme almıştı. Ne var ki bütün bunların hiçbiri annesine keyif vermemişti. Diğer taraftan annesi, önemli görünen bir aile savaşını kazanmıştı yalnızca; başka da hiçbir başarısı yoktu ortada: William Wardof Astor New York'u Londra'ya tercih etmekle kalmamış, Amerikan vatandaşlığına da geçmişti. Caroline Schermerhon Astor da saltanatına tek başına devam etmişti. "Kayınvalidemin bu insanları nereden bulup getirdiğini hiç bilmiyorum." Bayan Jack odaya şöyle bir göz attı. Ne kadar da güzel bir kadın bu diye içinden düşünmeye başladı Caroline ve Amerikan modasından çok İngiliz modasına yakışır biçimde giyinmiş diye de gözlemledi. "Bu insanları burada bulunmadıkları zaman sedir sandıklarda saklamalılar. Harry insanları çok eğlendiriyor, elbette. Ward McAllister'ı tanır mıydınız?"

"Öyle sanıyorum ki" dedi Caroline, "ben bu sahneye adım attığımda o gözden düşmüş biriydi artık."

Bayan Jack ilgiyle bakıyordu Caroline'e. "Evet" dedi, "burası gerçekten de bir sahneye benziyor, dünyamız. Ama insan dikkatli davranmazsa eğer, gözden düşmek bu dünyanın bir gerçeğidir."

"Sorun şu olmalı...." Caroline tereddütlü görünmek istemiş ve bunu başarmıştı, "en azından benim sorunum bu dünya üzerinde rol yapmakla yükümlü kılındığımız oyunun hangisi olduğuyla ilgili."

"Oyun, Bayan Sanford, hiçbir zaman değişmez. Bu oyuna 'evlilik' deniyor."

"Ne kadar da sıkıcı!"

"Bunu nereden biliyorsunuz ki *siz*?" Bayan Jack yürekten bir kahkaha patlattı. "İnsanın bu oyunun ne kadar sıkıcı olduğunu anlaması için öncelikle evlenmesi gerekir."

"Ama eğer oyun buysa, ben birinci perdede yer almaya başladım pekâlâ. Evleniyor *olmak* oyunun en azından üçte biri, öyle değil mi?"

"Del Hay ile, bunu duydum. Eh, daha kötüsünü de yapabilirdiniz."

"Kim bilir? Belki de yaparım, Bayan Astor."

"Bana Ava de. Ben de sana Caroline diye hitap edeyim. Briç oynar mısın?"

" Hiç oynamadım."

"Ben sana öğretirim. Bir zamanlar tenis oynardım; ta ki Jack tenise başlayıncaya kadar. Şimdiyse briç oynuyorum. Bu oyun nefes almaya benziyor kesinlikle. Sen de bayılacaksın. Tehlike. Heyecan. Ara sıra görüşelim. Birlikte dışarıya çıkıp yemek yiyelim; bu, kayınvalidemi çılgına çevirir. Karşılıklı, müthiş sıkıcı esnemeler eşliğinde, bu oyundaki repliklerimizi kıyaslarız. Hayatımdan nefret ediyorum, bilirsin ya." Bayan Jack, bu çok özel, hafif kasvetli ve elbette gösterişli konuşmadan sonra yeni dostuna veda etti; her zamanki tören edasıyla Mystic Rose'un da her iki yanağından öperek salondan ayrıldı.

"Ava'in canı hep sıkkındır nedense" dedi Bayan Astor; iki genç kadın arasında geçen konuşmayı duymuştu sanki. "Ben hiçbir zaman sıkılmam. Senin de hiçbir zaman sıkılmamanı öneririm. Canı her zaman sıkkın olan insanlardan daha sıkıcı bir şey yoktur hayatta."

"Bu söylediğinizi unutmayacağım" dedi Caroline,, gerçekten de unutmayacağından korkarak..

"Kardeşin Blaise Sanford'ın da şehirde bulunduğunu söylediler bana. Ama beni görmeye gelmedi henüz; senin d'Agrigente kardeşlerinse çoktan geldiler. *Onlar* Fransız'dır" diye gizemli bir biçimde vurguladı; sonra tekrar bahsettiği konuya, Blaise'e döndü. "O Bay Hearst denilen adamla birlikte çalışıyor."

"Evet. Blaise'in de hayattaki planı hiç sıkılmamak üzerinedir. Bay Hearst'ü son derece heyecan verici buluyor."

"Gereğinden fazla heyecanlı olmak mümkündür hayatta."

"Ben o kadar şanslı olmadım."

"Bayan Delacroix'yı her yaz Newport, Rhode Island'da görüyorum. Bay Hearst'ün, torunu üzerinde çok da iyi bir etkisi olduğunu düşünmüyor. Gazeteciliğin Blaise'i politikacıların ve Yahudilerin çevresine çekmek için bir bağ olduğunu söylüyor bana. Son derece dertli bu konularda."

"Onunla henüz tanışmadım ben, bilirsiniz."

Bayan Astor'un koyu renkli gözlerindeki bakış garip bir biçimde endişelendiriyordu insanı. Caroline'e sanki sahne üzerindeki bir kadın oyuncuymuş gibi bakıyordu şimdi. Caroline, canlandırdığı rolün yanlış olduğunu ve bu rolün tam tersi biçimde hareket etmesi gerektiğine emin göründüğünde, ya da emin miydi acaba, Bayan Astor seyircilerin arasında eleştirici gözleriyle yerini almıştı bile.

"Bu doğru. Farklı annelere sahiptiniz. Her ikisini de tanırdım ben. Anneni çok az tanırdım. Senin gibi esmerdi. O Prenses d'Agrigente'ydi. Sonra, Denise Delacroix yaşamını yitirdi ve annen babanla evlendi."

"Evet, bu süreci çok yakından biliyorum."

"Evet dedi Bayan Astor, "bilmen gerektiğini düşünüyorum."

Biraz sonra Henry Lehr orada bulunan herkesi eğlenceli tavırlarıyla bir süreliğine daha oyaladı. Çok geçmeden çay faslı da sona erdi.

Gece yarısı Broadway tıpkı öğlen vaktindeki halini andırıyordu; renklerin tümünden yoksun, yalnızca beyaz ışıklar saçan milyonlarca tabela, tiyatrolarla çeşitli oyunları heceleyip duruyordu ardı ardına; tabelaların renkleri gibi Broadway'in de renkleri kuruyup solmuştu sanki. Araba güneye bakan kısmı eşkenar dörtgene benzeyen Longacre Square'den içeri girerken, bütün bu sahnenin aşırı soğuk göründüğünü düşünüyordu Caroline. Meydanın güneye bakan cephesine bir binanın tuhaf üçgen görünümü hâkimdi. Burası, gece yarısı bile neredeyse öğle vaktindeki gibi çok kalabalık görünüyordu. Tramvaylar tangır tungur ilerliyor, insanlar indikçe arabalar duruyor, sonra bindiklerinde tekrar yola koyuluyordu.

Blaise tümüyle kendini evinde hissediyor olmalı diye düşünmeye başladı Caroline; ansızın bir haset sancısı saplanıvermişti yüreğine. O, hâlâ yabancıydı bu şehirde; Blaise ise New York'lu biri haline gelmişti çoktan. Tiyatrodayken her çeşit New York'lu seyirciyi ayırt edebilmiş ve onları Caroline'e de göstermişti; o insanların arasında, neredeyse her şey üzerine istisnasız bir milyon dolar koyarak bahse tutuşan bir adamla, günde bir düzine yemek yiyen ama her öğünde yalnızca dört buçuk litre portakal suyu içen ve her yeri elmaslarla dolu şişko bir adam bile bulunuyordu.

"İşte Rector'ın Yeri." Blaise en çekici haline ancak heyecanlandığında bürünüveriyordu nedense ve New York da besbelli heyecanlandırıyordu onu; aslında heyecandan uçuruyor diye geçirdi aklından Caroline; kendini kardeşinden on iki yaş daha büyük hissediyordu şimdi. Kendi *ağırbaşlılığına* karşın izledikleri oyundan en az oyunda verilen aralar kadar zevk almıştı. Her ikisi de vasiyetnameden hiç söz açmamışlardı; muhtemelen yemek sırasında konuşmaya başlayacaklardı bu meseleden ve Caroline kuzeninin uyarsına aldırmayacak gibi görünüyordu.

Rector'ın Yeri, Longacre Square'in doğu kıyısında Forty-third'le Forty-fourth Street arasındaki sarı tuğlalı alçak binada bulunuyordu. Girişin hemen üzerinde ışıkları yanan kartal başlı bir aslan tabelası asılıydı. "Başka hiçbir işareti yoktur." Blaise sevinçle açıkladı. "Herkes buranın Rector'ın Yeri olduğunu bilir."

Caroline kapıdan içeriye girerken orkestra, artık bu şehrin bir marşı haline gelmiş olduğunu düşündüğü şarkıyı çalıyordu: "There'll be a Hot Time in the Old Town Tonight."* Bu şarkıyı böylesine popüler yapanın savaş mı olduğundan emin değildi pek; durum tam tersi de olabilirdi pekâlâ. Ama her iki durumda da bu şen şakrak ezgiyi acıklı "Rosary"e tercih ediyordu elbette. Epeyce iri yarı, şişman bir adam olan –New York erkeklerinin hepsi çok enine ve şişmandı– Bay Rector karşıladı Blaise'i. Bay Rector, Blaise'in yanındaki genç bayanı görünce şaşırmıştı açıkça, ama onun, Blaise'in kız kardeşi olduğunu öğrenince de oldukça keyiflenmişti. "Sizi arkadaki bir yere alalım, Bay Sanford. Sakin bir masaya."

"Bay Hearst içeride mi?"

"Hayır, daha gelmedi efendim. Ama akşam daha yeni başlıyor."

Köşedeki masanın tam çaprazına oturdular; karşı karşıyaydılar şimdi. Salon gereğinden fazla sıcaktı nedense; içeride biftek ve sigara kokusundan geçilmiyordu.

"Şef'ten hoşlanacaksın. En azından ben hoşlanacağını düşünüyorum."

"Bayan Astor..."

"Ah, o insanlar nefret ediyor Şef'ten. Görüyorsun ya, her şeyi kendi bildiği yoldan hallediyor o. Onlar da bundan gerçekten nefret ediyor, bilirsin işte. Ayrıca buna inanmakta zorluk da çekiyorlar. Brooklyn Köprüsü gibi..." Şef garson akşam yemeği için siparişlerini aldı. Caroline, Long Island istiridyelerinden istediği kadar yiyememesine karşın, Fransa'nın sözde daha leziz ve özel istiridyelerinden nefret ediyordu. Atlas okyanusu, diğer tarafla kıyaslanınca, burada daha soğuktu, ya da biri, bu lezzet farkını anlatmaya çalışırken böyle söylemişti. Bu arada, yiyebildiği kadar çok istiridye yedi Caroline.

"Brooklyn Köprüsü'ne ne olmuş ki?" Caroline, Blaise'in düşünüp taşınarak vereceği her geç cevabı uysallıkla kabul ediyordu ar-

* Bu gece eski şehirde ateşli bir zaman yaşanacak. (ed.n.)

tık ve Blaise de her şeyi geciktiren bir ruh hali içindeydi. Caroline, neredeyse anlamsızca erkek kardeşinin gerçekte nasıl biri olduğunu düşünmeye başladı. Kuzeni Sanford'a tahlil etmişti Blaise'i; üvey erkek kardeşinin büyük tutkuları üzerine vaaz verirmiş gibi atıp tutmuştu, ama şimdi, tam karşısında oturan köşeli yüze sahip sarışın genci hemen hemen hiç tanımadığını fark etti.. Birbirlerinden çok sık ayrı kalmışlardı. Blaise birine âşık mıydı mesela? Ya da Bayan Astor'un deyimiyle hayatı hızlı yaşayıp çapkınlık yapanlardan mıydı? Ya da tıpkı Caroline gibi Blaise de kendi gücünün esiri olarak yalnızca kendiyle mi baş başaydı her zaman?

Blaise, Caroline'e Brooklyn Köprüsü'nden söz etmeye başladı. "Şef, köprü hakkında çıkan bütün o yaygaradan sonra, bilirisin hani en büyük, en yeni ve daha bunun gibi bir sürü şey, köprünün çökmek üzere olduğu haberini yayımladı. Böylece biz de köprünün nasıl çökmek üzere olduğu hakkında bir yazı dizisi başlattık hemen. Nefis bir işti bu. Ama köprüde herhangi bir sorun yoktu doğal olarak. Sonra insanlar köprünün sağlam olduğunu öğrendiler ve Şef'e öylesine öfkelendiler ki, Şef de birinci sayfada bu konu üzerine bir hikâye yayımlayarak gene *Journal* gazetesi sayesinde köprünün gerçekte çok sağlam olduğu haberini verdi en sonunda. Harika bir yazı dizisiydi o!"

"Bu, onu hiç rahatsız..." Caroline büyük bir incelikle "seni" sözcüğünden "onu" sözcüğüne geçiş yapmıştı, "etmiyor mu? Bu yayımladıkları doğru değil çünkü."

Blaise bu soru karşısında omuz silkti ve yalnızca bir anlığına gerçekten Fransız'mış gibi davrandı. "Bu, yalnızca tiraj kazanmak için yapılan bir şey. Hiç kimse aldırış etmez buna. Yarına yayımlanacak bir başka hikâye bulunur her zaman. Her neyse, o, işlerin yürümesini sağlıyor."

"Yürüyor gibi *görünmesini* sağlıyor demek istiyorsun, yanılmıyorsam."

"Bu işler burada hep böyledir. Diğer yerlerde olduğu gibi değildir. Del nerede?

"New Hampshire'da, sanırım."

"Ondan hoşlanıyor musun? Blaise'in yüzünde yine o parlak mavi, sorgulayıcı, hırslı bakış vardı.

"Sen ondan hoşlanıyor musun peki?" Caroline merak ediyordu.

"Evet. O çok eski moda biri bence. Bir yerde çalışmayı düşünüyor mu yoksa yalnızca kulüplerde boy gösteren biri olarak mı kalacak?"

"Ah, o, çalışmayı düşünüyor, sanırım. Yasalardan söz edip duruyor. Dışişleri Bakanlığı'ndan bahsediyor."

"Öyleyse, orada işe başlayacak o. İhtiyar Hay gene en başa geçti."

"İhtiyar Hay'in sağlığı pek de iyi değil bence. Onlardan, o ihtiyar insanlardan hoşlandım, bu yaz."

"İhtiyar insanlara katlanamam ben." Blaise suratını astı. "Bizleri yargılıyormuşçasına davranırlar her zaman."

"Bizi hiçbir şekilde fark ettiklerini bile düşünmüyorum ben."

"Ah, fark ediyorlar! Şef'i fark ediyorlar, en azından. Şef'in, hayatta tanıdığı tek ihtiyarca insan annesidir ve o da bir ihtiyar hanımefendi için gereğinden fazla şen şakrak biridir."

"İhtiyarlar üzerine böylesi bir fobi beslediğini hiç fark etmemiştim."

"Burası New York!" diye sırıttı Blaise. "Genç olmak için uygun tek yer burası."

"Öyleyse, ben de elimden geldiğinin en iyisini yapmaya çalışacağım" dedi Caroline; o hassas konuyu öne sürmeye hazırdı artık. Ama aralarındaki bu meseleyi asla bilmemesi gereken biri, sanki New York'ta başka yer yokmuş gibi oradaydı şimdi, üstelik masalarına doğru ağır adımlarla yaklaşıyordu. Bu adam adı kötüye çıkmış olan Albay William D'Alton Mann'ın ta kendisiydi kesinlikle. Al rengi yüzü ve bembeyaz sakalıyla oldukça ihtiyar bir adamdı; bu da Blaise için kesinlikle kabul edilemez bir durumdu. Konuşma tarzının ta savaş öncesi hitaplarına benzediği bu kibar görünümlü Albay, savaş sırasında gerçekten de albay rütbesini taşımıştı omzunda; ayrıca, bütün New York sakinlerince en seçkin şantajcı olarak da tanınırdı. Haftalık olarak piyasaya çıkan ve insanların okumaya hiç mi hiç karşı koyamadığı *Town Topics*'i yayımlamıştı zamanında. Toplumun karanlıkta kalmış taraflarını, sokaklarda avare avare dolaşarak bir kentin gizli kalmış bilgilerini bilen biri gibi ifşa ediyordu okurlara. Bu "Avare Adam", yalnızca korkunç gerçekleri yazmakla kalmıyor, zenginlerle güçlüler üzerine zekice kurgulanmış iftiraları da kaleme alıyordu. Ne var ki bu güçlü izlenim tek bir sonuç elde etmek içindi çoğunlukla. İşin aslına bakılırsa, çok korkunç bir gerçek ya da çok zekice kurgulanmış bir iftira, bu durumdan mağdur olanların başına atılırdı öncelikle. Sonra bu mağdurlar, herhangi bir yerden buldukları faiz oranı çok düşük olan borç paralarla Albay'ı rüşvet karşılığında satın alma fırsatını elde ederlerdi, ama bu para çok kısa bir süre içinde iyiden iyiye fe-

ci bir borç yığınına dönüşürdü elbette. Daha az önemli olan gerçeklerle gene ikinci dereceden iftiralarsa, Albay'ın yılda bir kez yayımladığı tek ciltlik, lüks *Fads and Fancies of Representative Americans** adlı bir dergiye yüz on beş dolar yıllık abonman ücretinin ödenmesi yoluyla baskıya girmiyordu. Bu derginin adı oldukça anlamlıydı haliyle. Caroline böylesi bir hain adam portresiyle tanışmaktan memnun görünüyordu, Blaise ise memnun olmanın çok uzağındaydı ne yazık ki.

"Sevgili delikanlı" dedi Albay, Caroline'in yanındaki boş sandalyeye davet edilmeksizin oturuverdi. "Şef'in, Savaş Bakanı'na neler yaptığından gerçekten çok keyif alıyorum. Şef'in de tıpkı söylediği gibi Bay Alger, Amerikan askerlerine zehirli et yedirerek onları öldüren bir katil gerçekte. Bu, eyaletler arasında süregelen Savaşta bize de yutturulan eski bir numaradır. Şef'e bu konuda övgülerimi iletmelisin. Gazeteciliğin başına gelen en iyi şeydir o; ta..."

"ta *Town Topics*'in sizin tarafınızdan yeninden yayımlanmasından bu yana" dedi Caroline, zamanın hiç de gerisinde olmadığını göstermeye pek hevesli görünüyordu. Onun bu memnuniyeti karşısında Albay'ın al rengindeki yüzü, kar gibi bembeyaz sakalının en uç köşesinden başlayarak artık neredeyse mora dönüşmeye başlamıştı yavaş yavaş.

Konuşurken Albay Mann'in ağzından bal damlıyordu şimdi. "Sizin gibi cesareti, sanırım bu sözcüğü kullanabiliriz burada, takdir eden bir genç hanımefendi bulmak ne kadar da ender görülen bir şey."

"Bu yalnızca bir sözcük" dedi Blaise.

"Ama belli bir sözcük" dedi Caroline. "Gazetenizi okumaya doyamıyorum ve neden çoğu kişinin sizin...avareliğinizden rahatsız olduğunu da anlamıyorum açıkçası" diye abartılı övgüler yağdırmaya başladı genç kadın.

"Ben, ara sıra" Albay'ın bu itirafı, yüzünde beliren utangaç ifadenin her bir ayrıntısını gözler önüne seriyordu, "düşüncesiz ve hatta, evet kabul edilen hata hafifletilmiş hata demektir, adaletsiz biri olabiliyorum. Mesela, Bayan Astor'da benim çok sinirime dokunan bir şey var; bu, büyük bir olasılıkla hepimizin iyi birer De-

* Fads and Fancies of Representative Americans: William D.Mann'in yirminci yüzyıl başlarındaki Amerikan toplumunun hevesleri, merakları üzerine kaleme aldığı, hiciv oranı yüksek bir eser. (ç. n.)

mokrat olmamızdan kaynaklanıyor, öyle değil miyiz siz söyleyin bana? Bence, onun yalnızca bir gecede taktığı mücevherlerden neredeyse bin tane Astor evi daha kurulur."

"Albay sosyalist olmuş." Blaise toplumsal bir tiksintiyi büyülü bir sevince dönüştürmeyi daha öğrenememişti. Oysa bunu, Matmazel Souvestre'da çok iyi öğretmişlerdi Caroline'e.

"Hayır, delikanlı. Yalnızca *Journal*'ın bana yapmamı söylediği gibi ben de Bryan'a oyumu verdim." Gümüş bir kutudan bir tutam enfiye aldı. "İzin verir misiniz, Bayan Sanford."

"Elbette! Hiç tanıştırılmadan birbirini böylesine anlamak ne kadar da güzel. Versay da kesinlikle... Rector'ın Yeri gibi olmalı."

"Hele şükür Tanrım" dedi Blaise, masaya daha yeni gelen istiridyeleri gördüğünde.

"Umuyorum, artık burada yaşayacaksınız, öyle değil mi?"

Caroline evet anlamında başını salladı. "Burası geleceğin şehri ve benim gibi geçmişi olmayan biri için harika bir yer, hatta yerlerin içinde en iyisi."

"Ah, bu Avare Adam o kadar da insan yiyen bir canavar değildir. İnan bana. Artık yemeğinle ilgilenmelisin şimdi." Bay Rector'ın ikramı olan şampanyalar masaya gelirken ayağa kalktı. "Bay Houghteling işlerin yolunda gittiğini söylüyor" genç kardeşlere sarılmak istermiş gibi ellerini iki yana açmıştı şimdi, "ki benim avare gözlerim bile bunu görüyor!" Albay, bu sözlerin ardından öteki salona, erkeler barına gitmek için Caroline'le Blaise'in yanından ayrıldı.

"O bir canavar. Onunla nasıl böyle konuşursun?"

"Canavarlar beni hep büyüler nedense. Onları nasıl keşfediyor dersin? Bilirsin ya, karanlık sırları?"

Blaise kadeh kaldırdı ve şampanyasından büyük bir yudum aldı. Caroline'se yalnızca küçük bir yudumla yetinmek istiyordu; bu, her bakımdan uyanık olması gereken bir zamandı çünkü. "Çoğunlukla hizmetinde çalışanlara rüşvet verir ve kendisine etraftaki dedikoduları söylesin diye Harry Lehr'e para öder. Kentteki herkesin kirli çamaşırlarının bulunduğu bir kasası olduğunu söylüyorlar."

"O kasaya zorla giriverin!"

"Ne?" Blaise adeta dili tutulmuşçasına bakıyordu Caroline'e; keskin yüz hatları da birden değişivererek bu şaşkın ifadeye uyar hale gelmişti.

"Eh, bu, Şef için son derece başarılı bir atış olmaz mı? Albay Mann'in kasasında bulunanları yayımlamak."

"Şef eğer böyle bir şeyi yaparsa onu gerçekten şehir dışına sürebilirler." Şef'in adının geçmesiyle birlikte Şef'in kendisi de yanında iki genç bayanla birlikte görünüverdi. Üçü de geceye yakışır biçimde giyinmişti kesinlikle. Blaise, Caroline'i Bay Hearst ve yanındaki Bayan Wilson'larla tanıştırdı. Hearst'ün, Rector'ın Yeri'ne gelmesi çok büyük bir heyecan dalgası yaratmıştı içeride. Hayranları yanına gelerek onun elini sıkıyor, öte yandan Hearst'ten hiç mi hiç hoşlanmayanlar da arkalarını dönüp gidiyordu. Şef'in bakışlarıysa Caroline'deydi şimdi. Birazdan orkestra da , bu sefer Hearst'ün şerefine, "There'll be a Hot Time in the Old Town Tonight" şarkısını çalmaya başladı. Şef o ince tuhaf sesiyle konuşuyordu: "*Journal*'ı nasıl yatağına yatırdığımı görmek ister misiniz?"

"*Journal*'ın asla uyumadığını düşünüyordum ben..."

"Basıma gitmeden önce, ona son bir kez makyaj yapıldığında, yani birinci sayfanın hazırlığı biter bitmez uykuya dalmak üzere yatağına yatıyor" diye lafa karışarak yardım etti Blaise.

Hearst çok ısrarlıydı bu konuda. "Haydi, gelin" dedi Şef. Wilson kardeşler tek bir ağızdan gülümsüyordu gene. Hearst, nazikçe Caroline'in koluna girdi ve "Bayan Sanford" dedi. Caroline de ona bakıyordu şimdi; bu adam neredeyse bir metre seksen santimetrenin üzerinde bir boya sahipti. Caroline gülümseyerek erkek kardeşinin Hearst'ü niçin böylesine heyecan verici bulduğunu ilk kez o zaman anladı. O, Matmazel Souvestre'dakilerin de söyleyeceği gibi, bir yerin bütün havasını anında değiştirebilen ender yaratıklardan biriydi.

Çok yaşlı bir zenci eşliğinde, tehlikeli eski bir asansör onları Tribune Binası'nın ikinci katına çıkardı. Birkaç adam bu mürekkep kokan odada hâlâ dur durak bilmeden çalışıyordu; sanki bir at ahırındaydılar, ama duvarlara iliştirilen ya da testere tezgâhlarına monte edilen yularlarla eyerler yoktu ortada elbette. Onların yerine çarşaf gibi uzun dizgi kâğıtları, çizimler ve fotoğraflar yer alıyordu. Park Lane'den ne zaman yüklü bir vagon geçse tavandan sarkan elektrik ampulleri bir ona yana bir bu yana sallanıyorlardı. Gazetenin editörü Willis Abbott hem çok canlı hem de ölesiye yorgun görünüyor ve baskıya girecek olan ilk sayfanın tam başında duruyordu; sayfanın ana manşeti Başkan McKinley'in St. Louis'de Filipinler meselesi üzerine büyük bir konuşma yapacak olmasıydı.

"Ah, hayır" dedi yumuşak bir sesle Bay Hearst. "İnsanlara bilmedikleri bir şeyden bahsetmezsek eğer, mesela McKinley'in bütün o yeri ilhak edeceğini ya da Manila'yı yakıp yıkacağını..."

"A Hot Time in the Old Town Tonight" şarkısı Caroline'in zihninde dönüp durmaya başlamıştı kendiliğinden nedense. Hem keyifle hem de korkuyla ve merakla izliyordu Hearst'ü. Hearst metnin birkaç parçasıyla örnek resimlerin birkaç karesini alıp yere koyarak dizlerinin üstüne çömeldi. Eline bir yapboz verilmiş çocuk gibi mutlu görünen Şef, bir sonraki günün haberini yaratmaya başlıyordu; yaratmaktan başka bir sözcükle açıklanmazdı bu durum kesinlikle. Ne var ki haber de doğru bir kelime sayılmazdı öyleyse. Çünkü bu, bir haber değil insanlar için eğlenceydi yalnızca. Sayfanın en altında bulunan cinayet haberi, her zaman olduğu gibi yukarıya, sayfanın en tepesine doğru yerleşmeye hazırlanıyordu. Cinayete kurban giden, Meryem Ana misali bir saflıkla idealleştirilen kadının resmi sayfanın ortasına konarken, Başkan'ın resmi de sayfanın altına yerleştirilecekti. Bunların yanı sıra Dışişleri Bakanı Hay'in bir demeci de üçüncü sayfada yerini bulacaktı. Bütün bunlar olup biterken, odanın ta bir ucunda, duvarda asılı duran Yellow Kid* resminin altında genç Wilson'lar yeni öğrendikleri dans adımlarını çalışıyordu. Odadaki bu resim, bir karikatürcü tarafından *World* için yapılmıştı ama Hearst resmin daha çok *Journal*'a yakışacağını (karikatürcüyle birlikte) düşünerek el koymuştu Yellow Kid'e. Bunun üzerine oldukça incinen Bay Pulitzer ise Yellow Kid'i tekrar yaratmak üzere başka birini işe almış ve bu süreçte 'yellow'** kelimesi de popüler gazeteciliğin tanımı içine girmişti...

"Şef inanılmaz biri" diye mırıldadı Blaise, Caroline'in kulağına. "O, bir ressam gibi çalışıyor."

"Ama en başı cinayet haberi mi çeker her zaman?" Caroline çok alçak sesle konuşuyordu, ne var ki yerde dört ayağım üzerindeki Hearst onu duymuştu bile. "Tecavüz haberi daha iyidir aslında" dedi Hearst, "sözcüğü mazur görürseniz eğer."

Genç Willson kardeşler zevkle bir çığlık attılar. Hearst, ayak işlerine koşan genç oğlandan büyütülmüş olan manşeti aldı: "Cinayet Kurbanı Kadın Bulundu!" Yazıyı, kadının Meryem Ana misali yüzünün yukarısına yerleştirdi. "İyi bir yangını da severiz."

* Yellow Kid: Richard Felton Outcault'un yarattığı Amerika'nın ilk karikatür kahramanı. (ç. n.)

** Yellow: Amerika'da 1898'lerde başlayan bir gazetecilik akımı. Genelde, sansasyonel haberlerle, çarpıtılmış gerçeklerle ilgilenen magazin gazeteciliğine verilen ad. (ç. n.)

"Ve iyi bir savaşı da" dedi Bay Abbott vazifeşinas bir biçimde.

"Bakın" dedi Blaise. Karşıdaki duvarda, Amerikan bayrağının hemen altında kocaman bir manşet vardı: "*Journal* Savaşı Kazandı!"

"Bu sizin savaşınız mı, Bay Hearst?"

"Öyle sayılır, Bayan Sanford. Görünüşe bakılırsa, McKinley'le Hanna asla kavga etmeyeceklerdi. Bu nedenle biz de savaşı başlattık ve onlar da..." Hearst, topuklarının üstüne oturmuştu şimdi, mat sarı saçlarından bir tutam gözünün tam önüne düşüvermişti. "Bay Abbott, cinayete kurban giden kadın çıplak olarak bulunmamış mıydı?"

"Aslında, hayır Şef. Ekoseli kumaştan yapılma bir çeşit elbise giyiyormuş..."

"Pekâlâ, kadının külotunu.... yırtık külot haline getirin." Hearst, Caroline'e bakarak gülümsüyordu, "Umarım bu sizi şok etmiyordur."

"Yo, Blaise buna hazırlamıştı aslında."

"Blaise'in bu işte gerçek bir ustalığı vardır." Ardından da bu yüce adam ikinci sayfanın hazırlığına el atarak Abbott'a sayısız açıklamada bulunmaya ve ondan daha çok resimle daha büyük manşetler istemeye başladı. Ayrıca şunları da belirtmeden geçemedi. "Şu züppe Roosevelt'e de çok yer ayırıyoruz. Unutmayın sakın. Van Wyck'in yanındayız biz. Ve kusursuz bir hükümet vs. bütün o şeyler...."

"Tammany'i mi kastediyorsunuz, Şef?" diye gülümsemeye başladı Abbott.

"Platt daima Tammany'den daha iyidir. Ama bizim değneğimiz Van Wyck. Roosevelt de onların değneği. Ne var ki biz, önümüzdeki günlerde bu şehri silip süpüreceğiz."

"Bir reform gibi mi" diye sordu Caroline. Bu sözcüğün kuramsal olarak anlamını biliyordu elbette; New York'taki siyaset düzeninde uygulamaya konulduğunda da ne anlama geldiğini biliyordu; ama bu sözcüğün Hearst için ne ifade ettiği hakkında en ufak bir bilgisi yoktu.

"Evet, Bayan Sanford. Ülkenin tümünde hem de. Bryan çaresiz bir durumda şimdi. McKinley, Hanna'nın eski kirli çıkılarını örtmek için bir sözcü yalnızca." Ayağa kalktı. Yerde başyapıtı duruyordu işte: *New York Journal*'ın yarın sabahki baskısının manşeti. "Bu nedenle yepyeni, kusursuz birine ihtiyacımız var bizim."

"Roosevelt'in tıpkı tarif ettiğiniz gibi olduğunu söylüyorlar." Blaise konuşmasında dikkatliydi.

"O, Platt'ın adayı. Platt'ı nasıl değiştirip iyileştirebiliriz ki? Her neyse, seçimi kaybedecek o. Bay Abbot?" Yorgunluktan artık ölmüş bitmiş olan Bay Abbott ilk sayfanın o karmakarışık halini basıma teslim etmeye giderken Hearst'ün ona seslendiğini fark etti.

"Evet, Şef."

"Bir sonraki başkanımızın kim olacağına karar verdim." Genç Wilson'lar bu söyleneni duyunca dans etmeyi bile bıraktılar. Herkes çok ciddi görünüyordu şimdi; Caroline bile bu durum üzerine çok etkilenmişti.

"Evet, Şef." Gazetenin editörü çok soğukkanlı görünüyordu. "Kim bu peki?"

"Amiral Dewey. Manila'nın kahramanı. 'Hazır olduğunda haberi ateşleyebilirsin, Gridley.' Bu, 'Gözlerinin akını görünceye kadar ateş etmeyeceksiniz.' cümlesi kadar güzel bir şey aslında."

"Ama Amiral Dewey o teşvik edici sözleri söylemiş miydi gerçekten?" Caroline şimdi tarihi yaratmanın, başkanları yaratmaktan söz etmiyoruz bile, heyecanına kaptırıvermişti kendini.

"Biz söylemiş olduğunu belirttik zaten ve sanıyorum ki bu sözlere benzer bir şeyler söylemişti zamanında. Her neyse, o, bu sözleri inkar etmedi ve önemli olan da budur işte. Ayrıca o, İspanyolları yenmiş ve bizim için Manila'yı almıştır. Siz, onu tanıyor musunuz siz?" Hearst bunları söylerken Caroline'e baksa da, soru Abbott'a yöneltilmişti aslında.

"Hayır, Şef. Ama sanıyorum ki ona yazabilir ya da telgraf çekebilir, bilgi alabiliriz..."

"Hiçbir şey yazılmayacak!" Hearst'ün ses tonu katıydı. "Onunla konuşmak üzere Manila'ya birini gönder. Eğer bu işe gönüllüyse, McKinley'in karşısında mücadele etmek için başkanlığa aday göstereceğiz onu."

"Amiral Dewey bir Demokrat mı?"

"Kimin umurunda ki bu? Onun da bunu umursamadığından eminim."

"Ama" diye araya girdi Caroline, "Amiral Dewey başkan olmak istiyor mu peki?"

"Ah, buradaki herkes ister bunu. Bu nedenle kendimize demokrasi adını veriyoruz. Gerçek şudur ki, özellikle *Journal* doğru bir biçimde hakkında reklam yaparsa hemen hemen herkes başkan olabilir."

"Siz de mi?" Caroline son derece cesur bir biçimde konuşuyordu; Blaise ise bütün bunlar karşısında dehşete düşmüştü apaçık. Ama Hearst tatlılıkla konuşuyordu bu genç kadınla, "Weber ve Fields'i sever misiniz?"

"Ayakkabıcıları mı kastediyorsunuz?" Caroline bu adları duymuştu zamanında."Bond Street'teki."

Genç Willson kız kardeşler gayet uyumlu bir biçimde tek bir ağızdan kıkırdamaya başladı. "Hayır. Komedyen onlar. Vodvil gösterisi yapıyorlar. Onları seyretmeye doyamıyorum. Ara sıra Caroline'i da bizimle götürmeliyiz gösteriye" dedi Hearst, Blaise'in bulunduğu yöne baktı, sonra da Caroline'e dönüp, "Şimdi şunu bir dinleyin. Farz edelim ki Weber ve Fields bir Fransız restoranındalar. Akşam yemeği yendikten sonra garson gelir ve Weber'e küçük bir fincan isteyip istemediğini sorar. Weber 'Evet' der. Sonra garson Fields'e de küçük bir fincan isteyip istemediğini sorar ve Fields 'Evet' der." Bu noktada Hearst kahkahalar atmaya başlamıştı bile, "Evet, ben de küçük bir fincan istiyorum ve" Hearst, kahkahalarla iyiden iyiye sarsılırken Willson kardeşler de birbirlerine sıkıca sarılarak kıkır kıkır gülüyorlardı, 've ayrıca içinde kahve de istiyorum, mümkünse.' Bu sözler üzerine oda kahkahalarla yankılanırken Caroline de sorusunun etkileyici bir şekilde yanıtlandığını varsaydı.

Birkaç dakika sonra Blaise, Caroline'i oteline götürmek üzere izin istedi. Waldorf-Astoria'ya arabayla bıraktı kız kardeşini, ardından da odasına kadar da eşlik etti ona. Odanın kapısında geceliğiyle ihtiyar Marguerite bekliyordu. İçinde nicedir hapsettiği Fransızca, bir çağlayan misali taşıyordu şimdi ağzından. "İngilizce konuşmayı öğrenemeyecek." dedi Caroline Blaise'e; aynı anda yeni bir konyak şişesini Blaise'in eline tutuşturuvermişti bile. Blaise kadehleri doldururken Marguerite de Saint-Cloud-le-Duc malikânesinin güzelliği ve rahatlığı hakkında konuşup duruyordu; oranın, New York'un bu dehşetinden ne kadar da uzakta olduğundan bahsediyordu hasretle. Daha sonra da uyumak üzere yatağına doğru yola koyuldu.

Marguerite'in, onların odadan çıkarılmaları için acıklı bir sesle, bitmek bilmez yalvarmalarına rağmen, XVI. Louis'nin oturma odasındaki her vazo kasımpatılarıyla doluydu.. Bu medeni dünyanın da bildiği üzere kasımpatıları yalnızca ölüleri anma törenlerine uygun çiçeklerdi. Caroline, Marguerite'e batıl inançlara kanma-

masını söylemesine karşın, kendi de o *memento mori*'lerden* rahatsız oluyordu nedense. Ama batıl inançlara hiç mi hiç yer vermeyen yeni Amerikancılığının bir kanıtı olarak hepsi bronz ve sarı renkte olan bu çiçekleri bulundukları yeri değiştirmeksizin olduğu gibi muhafaza ediyordu;

"Şef'ten hoşlandın mı?" Blaise, konyağından bir yudum aldı. Caroline de kendine Vichy maden suyu koydu.

"Onun hemen kolayca hoşlanılacak biri olduğunu düşünmüyorum asla. Ama hem göze hem de kulağa hitap ediyor o kesinlikle. Gerçekten de öylesine güçlü biri midir?"

Blaise evet dercesine salladı başını. "Bir kimseyi gerçekten başkan yapabilir o..."

"Ama *bir kimse* demedi o. *Herhangi biri* dedi."

"Eh, söylediklerini ara sıra abartır."

Caroline bir kahkaha attı. "Ara sıra mı?" Bunun, onun gücü olduğunu düşünüyorum aslında. Her zaman abartıyor."

"Bu, gazeteyi sattırıyor."

"Bütün önemsediği yalnızca bu mu?"

Blaise bu konuda daha derin sulara çekilmeye razı olmayacaktı elbette. "Bir yayımcı olarak, evet. Benim de olmak istediğim bu işte."

"Bay Hearst'le birlikte mi?"

"Hayır. Ben yalnızca kendi Bay Hearst'üm olmak istiyorum."

"O bunu henüz bilmiyor, öyle değil mi?"

"Nasıl söyleyebilirsin ki bunu?" Blaise, Caroline'e son derece çocuksu bir havayla gülümsüyordu. Caroline, bu en çocuksu gülümsemenin altında nasıl bir yetişkin hesaplılığı yattığını biliyordu. Cazibe, Blaise'in en büyük silahıydı. Caroline'inse en hassas savunmasıydı.

"Sana nasıl davrandığından yola çıkarak. Başka herkesle beraberken yüce bir senyör havasında o. Bizim hizmetlilerimize davrandığımız gibi nazikçe hareket ediyor. Ama sana sanki kendisiyle eşitmişsin gibi davranıyor. Bu da demek oluyor ki gazeteleri için yatırım yapmanı, belki de bütün paranı bu işe yatırmanı bekliyor senden." Caroline, vasiyetname konusuna böylesine dolaysız bir biçimde girmeye niyetli değildi aslında, ama Hearst'ün Blaise'e karşı tutumu hakkında hissettiği içgüdülerine güveniyordu.

* Lat: Ölüm simgesi. (ç. n.)

Blaise, bu sefer hiç de çocuksu olmayan bir edayla kaşlarını çatıverdi. Bu haliyle, iskambil oyununda yapacağı bir sonraki hamleyi anımsamaya çalışan babasını andırıyordu aslında. "Ben" dedi en sonunda, "böyle bir yatırım yapmak üzere değilim."

"Ama böyle bir şeyin gerçekleşeceğini düşünmesi için ona açıkça izin veriyorsun." Caroline, Blaise'i anlıyordu. Peki, Blaise bir kereliğine, bir parçacık bile olsa anlıyor muydu Caroline'i? "Bu, böylesi olağandışı bir adamla çok tehlikeli bir durum haline gelebilir."

"Babam yirmi yedi yaşını kastetmiş." Blaise konuya sert bir giriş yapmıştı. "Bay Houghteling bilmeli bunu. O, babamın avukatıydı. Ortada şüpheye yer verebilecek bir maksadın bulunmadığını söylüyor."

Caroline sandalyesinde dimdik oturdu. Blaise'in kafasının tam arkasında bir demet bronz kasımpatı yığını sanki bir cenaze töreni için sıralanmıştı. Kötü bir alamet miydi acaba? Eğer öyleyse, Blaise'in cenazesi mi yoksa kendi cenazesi miydi bu? "Babanın kaleminin şaşması senin için şanslı bir kazaymış gibi görünüyor. İkimiz de onun aslında neyi kastettiğini biliyoruz. Ama benim bilmek istediğim *senin* ne demek istediğin. Malikânenin benim payıma düşen parasını neden istiyorsun? İkimize de yetecek kadar para var kesinlikle, öyle değil mi?"

"Hayır yok. Benim yapmak istediğim için yeterince yok." Blaise'in gözlerinden soğuk bakışlar süzülüyordu..

"Bir gazete kurmak için mi?"

Blaise evet dercesine başını salladı. "Bu işin nasıl yapılacağını öğreniyorum şimdi. Hazır olduğumdaysa kendi gazetemin patronu olacağım ya da bir gazeteyi satın alacağım. Belki burada..."

Caroline kendini gülümsemekten alıkoyamadı bu defa. "Bay Hearst'le rakip olarak mı?"

"Neden olmasın? O bunu anlayacaktır."

"Anlayacağına hiç şüphe yok! Senin ona ihanet ettiğini anlayacaktır. Ayrıca, onunla rekabet etmeye çalışırsan seni ezip geçmek zorunda kalacağını da anlayacaktır; tıpkı Bay Pulitzer'i ezip geçtiği gibi."

"*World* gayet iyi gidiyor.. Yalnızca Bay Pulitzer zirvede değil artık, o kadar."

"Öyleyse piyasada Hearst, Pulitzer ve aynı zamanda sen mi yer alacaksın?"

"Evet" dedi Blaise ve başka hiçbir şey söylemedi.

Caroline çok etkilenmiş ve dehşete düşmüştü. "Mirasın hepsini kaybedeceksin."

"Hayır" dedi Blaise ve gene başka hiçbir şey söylemdi.

"Kaybet ya da kazan, altı yıl boyunca benim sermayemden gelen parayı kullanacaksın. Sonra ne olacak peki?"

"Bay Hougteling'e göre" Blaise temkinli konuşuyordu, "vasiyetname onaylanır onaylanmaz malikâneden sana düşen parayı alabileceksin."

Caroline bir labirentin içindeymiş gibi hissederek yavaş yavaş yolunu görmeye başlıyordu artık; bir kurban değil ama bir Minotaur* gibiydi sanki şimdi. "Eğer benim payımı da alacaksan ellinde tuttuğun o parayı ikiye katlar mısın peki?"

"Adil görünen tek şey bu zaten. Parayı *ben* iki katına çıkaracağım, sen değil."

"Eğer kaybedersen..."

"Kaybetmeyeceğim..."

"Eğer kaybedersen ben ne alacağım?"

Blaise'in bakışlarından ışık saçılıyordu şimdi. "Bir hiçin yarısını"

"Öyleyse senin işlerin kötü giderse ben her şeyi kaybedeceğim; şansın iyi giderse de hiçbir şey kazanmayacağım."

"Önümüzdeki altı yıl boyunca her yıl sana otuz bin dolar ödenecek. Bu parayla pekâlâ iyi yaşayabilirsin burada. Hatta Saint-Cloud'da daha bile iyi şartlarda yaşayabilirsin."

Caroline, hazineye giden bir yol görmeye başlıyordu yavaşça. Akşam yemeği için şöyle kanlı canlı et yemek isteyecek kadar New York yamyamına dönüşmemişti henüz. Yalnızca kendi sahip olduğu şeyi talep ederek başlamıştı. Şimdiyse Blaise'in sahip olduğunu da almak için hevesliydi. Ailesinin geçmişi onu her zaman çok sıksa da, babasının ara sıra sözünü ettiği gerçekler, bir başka deyişle büyükbabası Charles Schermerhorn Schuyler'in, Aaron Burr'ın gayri meşru oğlu olduğu hakkındaki gizli kapaklı göndermeler yeterince ilgisini çekmişti bugüne dek. Matmazel Souvestre'da okurken, diğer bütün öğretmenlerin aksine Amerikan tarihini hor görmeyen bir tarih öğretmeni olduğu için de çok şanslıy-

* Minotaur: Yarı insan yarı boğa bir canavar. (ç. n.)

dı. Birlikte, büyük büyükbabasının hakkında Amerikan tarihinde ne varsa, ki bunlar çok fazla değildi aslında, okumaya, araştırmaya çalışmışlardı. Okuduklarından anlaşıldığı üzere Caroline'in büyük büyükbabası bir serseriden çok bir sanatçıyı, Machiavelli'den çok Lord Chesterfield'i andırıyordu ve elbette Burr, Blaise'in değil ama Caroline'in anne tarafından akrabası sayılıyordu. Bu da Caroline'e soyaçekim yasaları ya da daha çok saçmalıklarıyla ilgili herhangi bir sorun ortaya çıktığında yarar sağlıyordu hiç şüphesiz. Burr, aldatılarak kıl payı başkanlık makamından olmuştu ; dahası, yine aldatılarak neredeyse kıl payı Meksika hükümdarlığından da olmuştu; öte yandan, bütün dedikodular doğruysa eğer, bir başka gayri meşru oğlan çocuğunun başkan olduğunu görecek kadar da uzun bir hayatı olmuştu. Burr bir vatan haini olarak adlandırılıyordu; ama gerçekte bir hayalperest olarak o, kendi dünyası için çok daha kötü ve çok daha tehlikeli olmuştu. Caroline'i bu üstün ve yıkıcı özelliği yüzünden büyülemişti belki de. En sonunda Burr'ın, sahip olduğu gayri meşru tek kız çocuğuna sanki oğlan çocuğuymuş gibi davrandığını anlayınca, Caroline de Amerika'ya gitmek üzere Avrupa'yı terk ettiğinde, Burr'ın büyük büyük torunu olmaya ve ister o köylü Washington'da isterse uzak ihtimalle de olsa Meksika'da olsun, olabilecek en geniş ölçülerde o kurnaz yaratığın kendini merkez alarak gerçek bir medeniyet kurma hayalini gerçekleştirmeye yemin etmişti. Ama Burr adındaki bu adam, kral tacı da dahil olmak üzere nerede daha yüksek bir mevkie sahip olmak istediyse, onun kendine özgü büyük büyük torununun bir kadın olduğu gerçeğiyle karşı karşıya kalıyordu.Yalnızca erkeklerin yüksek mevkileri işgal ettikleri bir ulusta Caroline için böylesi bir şans yoktu, ama salt mevkie sahip olmaktan daha iyi bir şey vardı ortada ve Caroline de bunun küçük bir parçasını o akşam Park Lane'deki Tribune Binası'nın ikinci katındayken görebilmişti; orada gerçek bir güç vardı açıkça. Bu kaba dünyada para gücün tek kaynağı olsa da, Burr'ın zamanında görülenden daha aşağı bir medeniyet kol geziyordu artık etrafta. Ve Caroline, o gece Hearst hakkındaki gördükleriyle duyduklarıyla, esas gücün Beyaz Saray'da başkanlık yapmak ya da tahtta otururken bir meclis kurmak değil, görmelerini arzu ettiğiniz düşleri insanlara kendiniz gördürterek yeni bir dünya yaratmak olduğuna inanmıştı kesinlikle. Ama bu durumu, bir numaralı hayalperestin değil, o sıkıcı Delacroix'nın mirasçısı Blaise'in de gerçekten

anladığından şüphe duyuyordu. Blaise bütün bunları heyecan verici bir oyun olarak görüyor, para ve gücün aldatıcı görüntüsü de oyunun ödülüydü. Oysa Caroline tamamıyla kendinin sahip olduğu bir dünya yaratıyormuş gibi hissediyordu; çünkü o, tıpkı Hearst gibi, bütün oyuncuları yeniden yaratacak, onlara yeni konuşmalar biçecek ve hepsini birden savaştan savaşa yollayacaktı: "*Maine*'i anımsayın", "Küba Özgürdür", Rough Riders", "Yellow Kids"... Ah, Caroline bütün bunlardan çok daha iyisini yapabilirdi kesinlikle. Bir gazeteyi kullanarak dünyayı değiştirebilirdi o da. İçindeki bu potansiyeli hissedince başı adeta dönüverdi. Ama önce şu miras işiyle ilgilenmesi gerekiyordu. Ayağa kalktı. Blaise de oturduğu yerden ayağa kalktı.

"Sanıyorum" dedi Caroline, "bir dahaki sefere mahkemede görüşeceğiz."

Blaise onaylarcasına göz kırptı. "Başka bir seçeneğin yok."

"Vasiyetnameyi değiştirmekten dolayı hakkında suç duyurusunda bulunacağım."

"Ben vasiyetnameyi değiştirmedim."

"Değiştirmediğini biliyorum. Ama bu suçlama her zaman, hayatının her anında senin yanında yer alacak. Bay Hearst saygıdeğer biri olmamayı kaldırabilir. Ama sen kaldıramazsın."

"Tek bir şey bile kanıtlayamazsın bu konuda. Ve ben kazanan taraf olacağım, gene."

"Bundan pek de emin olmazdım ben. Her neyse, bunu sakin unutma." *Maine'i Anımsayın!* Aaron Burr'm hiç bu kadar zevk duyduğu bir görüşü olmuş muydu? "Benim olanı almak için her şeyi yapabilirim."

"Pekâlâ." Blaise gitmek üzereydi artık. "Mahkemede görüşürüz." Odanın kapısını açtı. "Bir davanın burada ne kadara patlayacağı hakkında bir fikrin var mı?"

"Saint-Cloud'daki dört Poussin tablosunu elden çıkarma iznini aldım. Hepsi de Londra'da bir satıcının yanında şimdi. Harika bir fiyata alıcı bulabileceğini söylüyorlar."

"Benim tablolarımı mı *çaldın* sen?" Blaise öfkeden bembeyaz kesilmişti.

"Ben kendi tablolarımı *aldım*. Malikâneyi eşit bir şekilde paylaştığımızda satıştan aldığım paranın sana düşen payını vereceğim. Bu arada da Amerikan yasasını bir güzel satın alacağım."

*"Comme tu est affreuse!"**

*"Come toi-meme!"***

Blaise kapıyı hızla çarparak çekip gitti. Caroline ise odanın tam ortasında kibarca gülümseyerek öylece duruyordu ve kendisini de şaşkınlığa uğratan şey, "There'll be a Hot Time in the Old Town Tonight" şarkısının sözlerini oldukça yüksek bir sesle söylemesiydi.

İki

Henry James'le William Dean Howells'ın bronz büstleri boşluğa doğru bakıyordu; aynı şekilde, Henry Adams'ın şöminenin yanında duran toprak büstü de. Arkadaşına ve komşusuna ev sahipliği yapma sırası John Hay'deydi artık. Koltuğundan bu üç kafadara, kendi kendine yaşlılık olarak çabucak tanımladığı bir keyifle göz attı. Ayrıca, odanın içindeki bu üç kafadar gerçekten de sıkı dost sayılırdı. Hay, başka herhangi bir şeyi değilse de iş arkadaşlara geldiğinde gayet iyi yapmıştı. James ya da Howells gibi bir yazın adamı ya da Adams gibi bir tarihçi değilse de, doğal yeteneklerinin bu arkadaşlarını yanında iyiden iyiye genişlediğini hissediyordu gerçekte. Sandalyesinde otururken şöyle bir dönse, Lincoln'ün bir yüz maskesi için şaşılacak derecede canlı sayılan bronz yüzünü de görebilecekti. Ne var ki bir zamanlar kendininkinden bile daha iyi tanıdığı bu yüze nadiren bakar olmuştu Hay. Nicolay'la birlikte Başkan'ın muazzam tarihini kaleme aldıkları yıllarda, Lincoln'ün ilk elden anlatılan anılarının zihninde yitip gittiğini fark etmeye başlayınca hayretler içinde kalmıştı açıkça. Yazdıkları milyonlarca sözcük Hay'in belleğini silip süpürmüştü nedense. Şimdilerde kendisine Başkan'la ilgili herhangi bir şey sorulduğunda anımsadığı tek şey, tanıdığı bu garip ve muazzam adam hakkında yazdıklarıydı ancak. Hay'le Adams bir özyaşamöyküsü ortaya koymanın, insanın kendi kendisini azar azar sözcüklerle yok etmesiyle aynı etkiyi yaratıp yaratamayacağı hakkında tartışılardı çoğu zaman. Adams bu durumu kusursuz diye adlandırıyordu; Hay ise bu düşünceye

* Ne kadar kötüsün! (ed. n.)

** Tıpkı senin gibi! (ed. n.)

kesinlikle katılmıyordu. O, iki heykel ve bir yüz maskesiyle özdeşleşen kendi geçmişinden hoşnuttu. Hay, bunalımlı ve kuruntulu anlarında bile ömrünün son günlerini, on dokuzuncu yüzyılın son senesinde, bir şubat akşamında şöminenin yanı başında anılarıyla baş başa rahatça geçireceğini düşünüyordu her zaman; bu geceye henüz heykeli yapılmamış bir arkadaş da eşlik ediyordu elbette. Bu nedenle, yolun böylesine sonuna yaklaşmışken dışişleri bakanı olacağını hiç hesaba katmamıştı haliyle; ama Adee'ye devrettiği bu sıkıcı işe ya da Senato'yla aralarında çıkan tartışmalara da karşı çıkmıyordu artık. Bu tartışmalarla Hay, kendisinin yerine Senatör Lodge'un birtakım kararları almasına izin vermiş ve bu kararlar sırasında Lodge'un eski profesörü olan Harvard'lı Henry Adams'dan da hatırı sayılır bir yardım alabileceklerini düşünmüştü.

Şimdi bu eski arkadaşlar Bayan Hay'i, akşam yemeğine gelecek misafirleri ve 'karidesler' diye çağırdığı çocuklarını bekliyordu. Dört çocuğundan yalnızca ikisi evdeydi. Alice'le Helen başkentteki sosyal yaşama dalmışlardı iyiden iyiye. Clarence buradan uzakta, okulundaydı şimdi. Del ise New York'ta muhtemelen hukuk okuyordu. Hay kendi babasıyla sohbet etmeyi çok kolay bulurdu her zaman, ama en büyük oğluyla konuşmak imkânsızdı ona göre. Aralarında bir çeşit duygudaşlık bağı kurulamamıştı açıkça. Öte yandan Hay, Lincoln gibi aklı ve belki bir-iki bağlantısından başka bir şeyi olmayan bir köy çocuğuydu. Oysa Del, Lincoln'ün oğlu Robert gibi bir servetin içine doğuvermişti. Baba Lincoln'le oğlu da pek iyi anlaşamıyorlardı bu bağlamda.

"Del, o Sanford kızıyla evlenecek mi?" Adams, Hay'in zihnini böyle okurdu çoğu zaman.

"Öte dünyalı Adams'ın psişik güçleriyle biliyor olmalısın ki şu anda yalnızca Del'i düşünüyordum. Bilmiyorum. Bana hiçbir şey anlatmıyor. Kız şu an New York'ta, kışı orada geçirmeye hazırlanıyor ve Del'in de onu ziyaret ettiğini biliyorum yalnızca."

"O, olağanüstü derecede akıllı biri." dedi Adams, "Tanıdığım bütün genç kadınların içinde..."

"Genç kadın alayının içinde..."

"Benim Tiberius gibi görünmeme neden oluyorsun. Ama grubun içinde tam olarak çözemediğim bir tek o var."

"Açıkçası, genç bir Amerikan kadını gibi değil o. Bu, senin böyle hissetmen için bir sebep olabilir." Hay, Caroline'in küçük meselelere rahatsız edici bir biçimde doğrudan yaklaştığını, iş daha cid-

di, mesela evlilik gibi konulara gelince de anlaşılmaz davrandığını düşünüyordu. Ayrıca babasının vasiyetnamesi gibi bir sorun, hatta bir gizem de diyebiliriz biz buna, vardı ortada. "Vasiyetnameye itiraz etmekle yanlış yaptı bana kalırsa. Yirmi beş yaşında ya da işte o civarlarda kendisine düşen payı alacak ne de olsa. Öyleyse niçin bütün bu yaygara, söyler misin bana?"

"Çünkü onun yaşında biri için beş yıl sonsuz bir süre gibi görünüyor. Umarım Del onu bu aileye getirir. Bir kız yeğenim olmasına çok sevinirim açıkçası."

"Onu ziyaret amacıyla buraya getireceği üzerine uyarmıştı beni. Ama hâlâ getirmedi."

Baş kâhya kapıda görünerek yüksek sesle konuşmaya başladı, "Senatör Lodge, efendim." Yakışıklı, asilzade bir politika adamı olan Lodge içeriye yavaşça süzülürken Hay'le Adams da ayağa kalktı. Hay, bu adamın adeta mağaraya benzer burun deliklerini görünce nedensiz biçimde bir yaban arısını canlandırıyordu zihninde. "Bayan Hay, Nannie'yle birlikte gitti. Bu anlaşma hakkında tek bir sözcük daha sarf etmeme kimse katlanamaz.."

"Biz de başka hiçbir şey duymak istemiyoruz zaten." Hay güler yüzlü görünmek için elinden gelenin en iyisi yapıyordu ve her zamanki gibi işe de yarıyordu bu. Henry Cabot Lodge'la ilgili sorun, Hay'in oğlu olacak kadar genç görünmesinin tatsız gerçeği dışında, Amerika Birleşik Devletleri'nin dışişlerinde ne yapması gerektiğini yalnızca kendisinin bildiğine olan inancıydı. Ayrıca buna, Cumhuriyet Senatosu'nda oturduğu yerden Bakanlar Kurulu'nu, sanki çalışmaya isteksiz bir öküz gibi güderek, bütün dünyayı ele geçirmeye yönlendirebileceği inancını da eklemeliydi elbette.

Bürokratik düzeyde daha kötü olanıysa, Lodge, Dışişleri Bakanlığı'ndaki işlere öylesine burnunu sokmuştu ki sabırlı biri olan Adee bile bu Senatör'ün akıllı emperyalist arkadaşlarıyla yandaşlarını ödüllendirmek için konsolosluğa sürekli taleplerde bulunmasını katlanılmaz buluyordu. Ama Başkan, ne pahasına olursa olsun Senatör'le barış içinde olmak istiyordu ve Lodge'un durumunda bunun bedeli kayırıcılıktı. Ne var ki Lodge, bu işin karşılığında Bakanlar Kurulu'nun İspanya'yla yaptığı anlaşmanın Senato'dan geçirilmesi sorumluluğunu almıştı üstüne. Bu, şaşırtıcı derecede zor bir işti; çünkü Anayasa, Senato'nun üçte ikisinin uygun görmediği takdirde anlaşmanın yürürlüğe giremeyeceği gibi mantıksız bir koşul öne sürüyordu. Üstelik Senato da, Adams'ın anonim olarak

yayımlanan hiciv oranı oldukça yüksek romanında zekice behrtiği gibi, en kibirli adamların bir araya geldiği yüce bir topluluktan başka bir şey değildi kesinlikle. Bu romanı, Kupa Beşlisi'nden geriye kalanlar dışında, hiç kimse onun yazdığını kesin olarak bilmiyordu artık.

Anlaşılan Lodge'a göre senatörler bir kez daha kendilerinden beklenildiği gibi davranıyordu. Onun İngiliz aksanıyla konuşması Hay'in kulaklarını rahatsız ediyordu. Öte yandan Hay, neredeyse Indiana aksanıyla konuşup İngiltere'yi de derin bir bağla seviyorken Lodge tam bir İngiliz beyefendisi gibi konuşup İngiltere'den nefret ediyordu. La-di-da* Lodge, Massachusetts'in bu genç senatörü için biçilmiş ve diğerlerinden daha incelikli lakaplardan biriydi yalnızca. Şimdi de soylu, muhtemelen yanlış yönlendirilmiş antiemperyalist ve kendinden yaşça büyük senatör George F. Hoar'ı alenen suçluyordu. George F. Hoar "Hiçbir ulus bir diğer ulusa sahiplenecek kadar mükemmel yaratılmamıştır" diye seslenmişti milletine zamanında. Bu, Lincoln'den alıntılanan kurnaz bir açıklamaydı. "Theodore neredeyse her gün yazıyor bana." Lodge, sırtını şöminenin yanan ateşine vermiş, kısa bacaklarının üstünde bir o yana bir bu yana salınıyordu. "Hoar ve diğerlerinin, vatan haini olan adamlardan yalnızca biraz daha seviyeli olduğunu söylüyor; o kadar."

Adams bu sözler üzerine bir iç çekiverdi, "Theodore'un, Senato hakkında hiç endişe duymaksızın Albany'de yeteri kadar uğraşacak işinin olduğunu düşünüyorum."

"Eh, bu savaşı kendi savaşı olarak görüyor o." Lodge, Hay'e gülümsedi bir an. "Onun *şahane* savaşı, sizin de adlandırdığınız gibi." Şimdi de Filipinler'i elimizde tutmamız gerektiğinden emin olmak istiyor."

"Biz, hepimiz de bundan emin olmak istiyoruz" dedi Hay. Ama bu tam olarak doğru değildi. Ta başlangıçtan bu yana Hay'le Adams, bu küçük savaşın hem görkemine hem de sefaletine karşılık olarak bir Amerikan filosu için kömür istasyonunun kurulmasının yeterli bir ödül olduğunu düşünüyordu. Bu ayrıca, Paris Barış Konferansı'nda bulunan birkaç Amerikan hükümet temsilcisinin de paylaştığı bir görüştü. Gerçekte, hükümet temsilcilerinden biri

* Lat: yetkili, yetkili olarak. (ç. n.)

olan Delaware senatörü, Hay'e ilginç ölçülerde etkili ve güçlü bir telgraf göndermişti. Bu telgrafta, Amerika'nın, İspanya'nm sömürgelerini zorbalıktan kurtarmak için İspanya'yla çarpıştığından, Birleşik Devletler'in gerçekte ne kadar iyi niyetle olursa olsun benzer bir zorba edasıyla İspanya'nın yerini almaya hiç mi hiç hakkı olmadığından söz ediyordu ve biz sözümüze sadık kalmalıyız diyordu.

Hay, bu meseleyi Başkan'a açmıştı zamanında; ama St Louis, her zamanki gibi bir göreve başlama hissini uyandırmıştı McKinley'de. Batıda on gün geçirdikten sonra derhal Washington'a dönmüştü. Birleşik Devletler'in bütün Filipin adalarını kendi yönetimi altına almasını Amerikan halkının ve büyük olasılıkla Tanrı'nın bir arzusu olduğuna inanmıştı. Hükümet temsilcilerine de bu gerçeğe göre talimat veriyordu; ayrıca İspanya'ya yirmi milyon dolar miktarında bir para teklifinde bulunmuştu ve İspanya da hemen kabul etmişti bunu. Tam bu sırada kendilerine Anti-Emperyalist adını veren bir birlik de burnundan soluyordu haliyle. Bu birlik, oldukça garip bir topluluktu aslında; içinde Demokratik başkanların sonuncusu olan Grover Cleveland'dan tutun da, milyoner bir Cumhuriyetçi sayılan Andrew Carnegie'ye hatta Henry Adams'ın bir zamanlar Birleşik Pasifik Demiryolu'nda Mark Twain'e başkanlık etmiş olan kendi kardeşi Charles Francis'e kadar çeşitli yüzler yer alıyordu.

"Senin emin olduğun kadar ben de emin olabilmeyi dilerdim, Cabot..." dedi Adams.

"Her şey hakkında mı?" Lodge'un keyfi çok yerindeydi ve Hay'in hafiften patronluk tasladığını düşünüyordu. Hay'se bu olguyu çok iyi gözlemlemişti zamanında: bir öğrenci, öğretmenine baskın çıktığında, ya da işin gerçeği baskın çıktığını zannettiğinde.

"Yo. Ben senatörlere özgü bir emin olma halini arzu etmem *asla*." Adams sert bir havayla konuşuyordu. "Bu, beni aşar. Her zaman tereddüt içindeyimdir ben."

"İspanyolların Küba'dan sürülmesine kesinlikle inanıyordun sen" diye söze başladı Lodge; ama Adams bir kaniş köpeğininkine benzer kaşlarından birini yukarıya kaldırarak onu susturmayı başardı.

"O durum farklıydı. Benim ailemin Birleşik Devletler'e yaptığı en iyi katkı Başkan Monroe'nun adıyla anılan öğretinin keşfi olmuştu. Batı yarımküre Avrupa etkisinden bağımsız olmalıdır; Kü-

ba Özgürdür hareketi, yani büyükbabamın öğretisinin son perdesi hareketin de bütünleyicisiydi. Şimdi daha geniş düşünürsek, Fransızlarla birlikte İspanya, sonra bütün o niyetleri ve tasarılarıyla İngilizler de bizim yarıküremizden gitmiş bulunuyor. Karayip Adaları sonsuza kadar bizimdir. Ama Pasifik'te büyük yatırımlar yaparak şirketler kurmak, ki bu bana potansiyel bir tehlike olarak görünüyor, sanıldığından daha büyük sorunlar ortaya çıkaracaktır. Zamanında Güney Pasifik Okyanusu'nda yolculuğa çıkmıştım..."

"Yıllara meydan okuyan altın rengi" diye mırıldandı Hay kendi kendine; bu, Adams'ın büyüleyici Polonezya yerli kadınları için kullandığı bir deyişti.

Adams bunu duymazlıktan geldi. "Şimdiyse sen, işe yaramaz bir sürü Malezyalı tiplerden, ayrıca Roma Katoliklerinden oluşan saldırgan bir ahalinin idaresini ele almamızı istiyorsun.On milyon ya da neyse, daha fazlasını almadan da onlardan Boston'da yeterince çok bulunduğunu düşünüyorum."

Lodge çalım satar bir edayla cevap verdi: "Biz, Boston'dakilerin tam aksine, sizin işe yaramaz Malezyalı halkınızın oy kullanmasına izin vermeyeceğiz; en azından Massachussets seçimlerinde izin vermeyeceğiz buna. Ve onlar hiç de saldırgan değil; en azından önemli olanları, yani bizim orada kalmamızı isteyen mülk sahibi kişiler."

"Onlar İspanyollardan hoşlanan evcil kediler gerçekte. Ne var ki geri kalanı Aguinaldo denen genç adamın izinden gidip bağımsızlıklarını istiyor." Adams sakalının ucunu şöyle bir sıvazladı; sakalı, Lodge'un sakalının tamamen beyazlaşmış haliydi, oysa Hay'inki kırlaşmış haliyle aradaydı. Hay, nispeten genç bir politika adamının yaşça daha büyük politika adamlarına özenmeye çalışmasından etkilenmişti. Oysa şimdilerin çağdaş politikası, McKinley ve Hanna gibi sinekkaydı suratlı ya da Roosevelt gibi bıyıklı adamları görmek istiyordu. Sakal neyi ifade ediyor diye kendi kendine düşünmeye başladı Hay. Eskiden Roma imparatorları ya da ilk başkanlar sinekkaydı suratlıydı hep; sonra pat diye bir çöküş ve sakal çıkar ortaya; daha sonraysa Hıristiyanlık ve gene sinekkaydı suratıyla Konstantin beliriverir. McKinley bütün bunları bünyesinde birleştiren yüce bir imparator olmanın yanı sıra dini bir lider de sayılır mıydı acaba?

Hay, Emilio Aguinaldo'dan gelen en yeni haberleri iletiyordu şimdi. Aguinaldo'nun süvari bölüğü tek bir şartla savaşmıştı Ami-

ral Dewey'le; İspanyolların geri çekilmesi durumunda bağımsız bir Filipin ya da Vishayan Cumhuriyeti kurulacaktı kesinlikle. Ne var ki McKinley'in durumla ilgili tavrını değiştirmesi bu rüyaya bir son vermişti. Aguinaldo'nun, çoğunun Tagal kabilesinin oluşturduğu bölüğü de İspanya tabyalarını işgal etmişti artık. Aguinaldo, Panay'ın başkentini Ilolilo'yu da ele geçirmişti ayrıca. Şimdiye kadar iki taraf da savaş başlatmaya pek hevesli görünmemişti. "Ama bu daha uzun bir süre devam edemez" dedi Hay. Dışişleri Binası'ndan görünen adanın manzarasını seyretmeyi bırakmıştı artık. Mullet'in bir düğün pastası görünümündeki binasının bambaşka bir yerinde, Savaş Bakanlığı'nın kendisinin hiç bilmediği birtakım planlar tasarladığının farkındaydı pekâlâ ve bu planların neler olduğunu öğrenmeyi hiç mi hiç istemiyordu açıkçası.

"Besbelli, bir çeşit olayın meydana gelmesi bize üçte iki oyumuzu kazandıracaktır." Lodge, Adams'ım tam karşısındaki sandalyede oturuyordu; eski profesörü ve editörü gibi derin düşünceli bir tavır takınmıştı. Lodge, Harvard'dan mezun olduktan sonra Hay, bu eski öğrencisini *North Amerikan Review*'a yardımcı editör olarak alırken tek bir talimat vermişti: Tarihçilerin yazdıklarını düzeltirken gereksiz sözcükleri, özellikle de sıfatları metinden çıkar. Hay, konu İngiliz düzyazısı olunca Adams'ın ölçülü tavırlarına her zaman çok gıpta ediyordu. Adams, tıpkı bir Romalı edasıyla, ansızın patlak veren bir savaşı bildiriyormuşçasına yazardı. Hay'se tembel tembel kalemini oynatarak bir esprinin zihninde öylece beliriverme sini beklerdi çoğunlukla.

"Aramızda sen de dahil olmak üzere biz, oyların üçte ikisini iki hafta önce aldık." Adams suratını astı. "Sonra bütün her şey birden yok oldu. Don Cameron'ın hâlâ Senato'da bulunmasını öyle çok isterdim ki..."

"Ve masanın bir diğer ucunda da La Donna'nın oturuyor olmasını." diye ekledi Hay. Lizzie Cameron olmaksızın Adams'ın bir yanı eksikti sanki. Ama Cameronlar kışı Paris'te geçireceklerdi ve şimdi Adams da her zaman olduğundan daha hırçın ve rahatsızdı Washington'da.

Bu defaya mahsus Lodge, Senato'daki desteğin yitip gitmesine karşı bir bahane yaratmadı ya da her zaman yaptığı gibi bir başkasını suçlamadı. Oysa Senato'da yalnızca Cumhuriyetçi grubun çoğunluğu bulunmuyor, Lodge'un kendisi de Dışişleri Komitesi'nin yönlendirici ruhu olarak yer alıyordu. "Sineye çekilen bu denli bas-

kı hiç görmedim hayatımda; apaçık ortada olan bir şeyi yapmamak için gerçekten çılgın nedenler öne süren senatörler de görmedim, duymadım. Her neyse, Bay Bryan'dan da yardım alacağız şimdi. Ya da kendi deyimiyle Albay Bryan..."

"Peki kim yapmaz, kim yapabilir?" diye söylenmeye başladı Hay kendi kendine; İç Savaş'ta bir binbaşıydı, ama Lincoln'e bağlı bir bakan olduğundan gerçek anlamda çarpışmaya katılmamıştı. Sonra da savaş, Hay'in hiç katılımı olmaksızın kazanılmıştı; ne var ki bir üst rütbeye, yarbaylığa getirilmişti; bu nedenle tıpkı Başkan'ın her zaman Binbaşı McKinley olarak kabul gördüğü gibi kendi de Albay Hay olarak kabul görüyordu; daima ve muhtemelen ebediyen. Aslında Başkan, kendi üstünün idaresinde epeyce çatışmalar yaşamıştı. Bu kişi, Ohio'nun politikacı generali Rutherford B. Hayes'di ve onun da üstü Hay'in sevgili arkadaşı James Garfield'den başkası değildi. Çok kıymetli General Garfield başkan seçildiğinde Hay'e özel bir bakanlık teklif etmişti, ama Hay bu teklifi kibarca reddetmişti. Orta yaşlı biri olarak gençlik günlerindeki gibi davranamazdı. Artık Grant'ten Garfield'e değin bütün politikacı generaller yaşamını yitirmişti, albaylar rafa kalkmış ve binbaşılar ise kendilerini çoktan kanıtlamıştı besbelli. Onlardan sonra askeri bir unvana sahip hiçbir politikacı gelmemişti artık. Ne var ki her Amerikan savaşı en az bir tane başkan yetiştirmişti bugüne dek. Kimi acaba, diye aklından geçirmeye başladı Hay, bu şahane savaş –ah bu budala deyiş– çıkaracak? Adams, sevgili Lizzie Cameron'm kayınbiraderi olan General Miles'ı tutuyordu açıkça. Lodge, Amiral Dewey'in Manila'daki zaferinin Nelson'm Aboukir'deki zaferine denk olduğunu ilan etmişti bile çoktan. Ama Lodge, tekrar seçilecek olan McKinley'in tarafını tutacaktı hiç şüphesiz ve böylece, beklenen gelecekte o şahane savaşın kahraman başkanı diye bir şey de söz konusu olmayacaktı büyük bir olasılıkla.

Hay hayallere dalıp gitmişti öylece, konuşulanları dinlemiyordu. Gençliğinde bu ikisini de yapabiliyordu aslında. Lodge neden *bahsediyordu* acaba? "Senato'nun tam arkasındaki Mermer Oda'da çevresine hayranları topluyor. Hayranları da kendilerine verilecek talimatları almak üzere teker teker geliyor. O, bu haliyle Papa'ya benziyor." Bryan. Albay Bryan, vatansever bir zeminde yapılan anlaşmaya destek versinler diye Demokratik Parti'yi ikna etmek üzere şehirde bulunuyordu şimdi. Sonra anlaşma kabul olunca hiç beklemeksizin Filipinler'in bağımsızlığı üzerine ayrı bir önergeyi

destekleyeceklerdi. Hay, Bryan'ın büyük olasılıkla çok akıllı olduğunu düşündü. Emperyalizm, St Louis'de McKinley'in hissettiği gibi çok popüler bir şey olacaksa eğer, Bryan da orduya katılmış ve bu anlaşmayla ilhak görüşüne destek vermiş biri olarak bir sonraki başkanlık seçim yarışına katılabilirdi elbette. Ne var ki herhangi bir sebepten dolayı emperyalizm tutmazsa eğer, Filipinler'in bağımsızlığını da desteklemesi gerecekti; öte yandan Binbaşı Filipinler'i tamamıyla ilhak etme taraftarıydı. "O, bir beyefendi olmadığından da papaya benziyor bana kalırsa." Lodge, bu çifte hamleye karşı koyamadı. Lodge'un normlarına göre Hay hayatına bir beyefendi olarak başlamamıştı, ama bir beyefendi haline gelmişti en nihayetinde; hatta öyle ki, Lodge'un tam tersine o tehlikeli sözcüğü hiçbir bağlamda kullanmaya gerek duymamıştı hiç. Politikacılar, doğuştan ne kadar asilzade olurlarsa olsunlar, kaba ve çocuksu kişilerdir. "Hepimiz, ona minnettar olmalıyız elbette; vahşi bir adam oluşuna. Çünkü anlaşma kabul olursa eğer..."

"Artık 'eğer' sözcüğünü duymak istemiyorum, lütfen." Hay, anlaşmanın başarısız olmasını hayalinde canlandırmayı bile reddediyordu.

"Bu, yakında gerçekleşecek, Bay Hay, hem de çok yakında. Ama Bryan oy dağılımını değiştiriyor. Ben de değiştiriyorum bana kalırsa ve..."

"Ve Mark Hanna da bir iki oy satın alıyor." dedi Adams. "Bu, tam da bizim dünyamızın bir resmini çiziyor adeta."

"Çok da güzel bir şey, ayrıca. Yozlaşma, iyi bir sebepten dolayı ortaya çıkıyorsa iyi bir şeydir. Öyleyse bu süreçte bir senatörün satın alınması kimin umurundadır sorarım size?" Hay biraz güçlükle de olsa ayağa kalktı. Bu öldürücü rahatsızlık etkisini geçici olarak biraz azalttıysa da son günlerde yeni birtakım ağrılar hissetmeye başlamıştı; ağrılar, hem eklemlerine hem de kalçasına yayılmıştı artık. Sonuç olarak elektrik çarpması sarsıntıları gibi hissettiği ağrılar Hay'in sinir uçlarına saldırmayı sürdürüyorken, o tuhaf tendonlar da aniden seğirmeye başlıyor ve eklemleri, hiçbir neden olmaksızın kilitleniveriyordu ansızın. "Şu sonuca vardım, Cabot. İlk başta, o kadar çok Malezyalı Katolik bir topluluğu yönetmeye çalışmanın yalnızca yanlış olduğunu değil, ama bizim için uygunsuz da olduğunu düşünmüştüm. Ama zaman bize aldırış etmeksizin kayıp gidiyor. Avrupalılar Çin'i parçalara ayırıyor. Ruslar Arthur Limanı'nda şimdi. Almanlarsa Shantung'da..."

"Asıl bizim Shanghai'ye gitmemizi arzuluyorum." Lodge'un gözleri muhtemel Asya zaferiyle parıldıyordu şimdi.

"Eh, ben de Sibirya'ya gitmek istiyorum" dedi Adams bunun üzerine. "Pasifik'te hiçbir geleceğimiz yok, ama Rusya parçalandığında, ki öyle olması gerekiyor, önümüzde bir fırsat açılıyor kesinlikle. Sibirya kara parçasını kim kontrol altında elinde tutuyorsa, Avrupa'yla Asya'nın hâkimi de o sayılır."

Çok şükür ki hanımların gelmesiyle birlikte Hay, Adams'ın dünyanın daimi bir biçimde yer değiştiren güç dengesi üstüne sürdürdüğü meditasyondan kurtulmuştu. Hay, daha çok Sister Anne ya da bir başka deyişle Nannie diye bilinen Bayan Lodge'u kapıda karşılarken onun işkilli bakışlarının kocasının üstünde olduğunu da fark etti hemen. Bay Lodge senatörlük işine kendini gerçekten kaptırdığında karısı bu durumdan pek hoşlanmıyor, onu tam anlamıyla onaylamıyordu. Bu arada Bay Lodge karısına masum bakışlar atarken Hay, "Henry'le ben bu anlaşma hakkında tekrar tekrar konuşuyorken, bilirkişi Cabot da sessiz bir kedi gibi oturup konuşulanları dinliyor yalnızca"dedi. Hay; Lodge ailesinde barış sağlamak istiyordu anlaşılan. "Aslında bugün Lodge'un dilini de kedi yutmuş, yanılmıyorsam."

"Ortada kedi falan yok" dedi Nannie Lodge, " Cabot'ın tatlı dilini yutacak kadar büyük bir kedi yok, en azından."

Bu sırada Clara Hay'le iki kızı da çalışma odasından içeriye girdiler. Adams'ın gözleri parladı birden, çevresine ne zaman genç hanımlar gelse kendisi de hemen canlanıveriyordu. Lodge'sa daha kibar bir havaya bürünüyor ve Sister Anne de daha hazır cevap bir hal alıyordu elbette. Kupa Beşlisi'nden üçü aynı odadaydı şimdi: Hay halinden hoşnuttu. Ama bu hoşnutluk Clara Hay'in o ölümsüz şaheseri, bir başka deyişle dondurmaya benzer tatlısının ortaya çıkmasıyla sona ermiş görünüyordu. Geçen yıllar boyunca eve birçok aşçının gelip gitmesine karşın, insanların söylediğine göre su bile kaynatmayı beceremeyen Clara, gizli tariflerini ara sıra da olsa böyle hayata geçiriyordu işte. Bunların arasında moka tadında, kremalı, üstü şekerli leziz o dondurmamsı tatlı da vardı. Hay'e göre tatların arasında en karşı konulmazıydı buydu elbette.

Hay bu eşsiz tatlıya çatalını batırmak üzereydi ki baş kâhya kapı aralığında belirerek seslendi: "Başkan, efendim. Konağa gelmenizi istiyor."

Yemek odası birdenbire sessizleşiverdi. Lodge'un kara gözleri parlıyor, yaban arısına benzeyen burnu da sanki içine çiçek tozu kaçmış gibi seğiriyordu. Adams kederli bir bakış attı eski dostuna. Clara ise oldukça katıydı. "Akşam yemeğimizi bitirmemizi bekleyebilir."

Hay oturduğu sandalyeden daha önce hiç denemediği bir şekilde kalkmayı keşfetmişti; bu sayede hiç ağrı hissetmiyordu. Bu yöntemde, ayağa kalkmak için hasta dizlerinden çok nispeten daha iyi durumda olan sağ kolunu kullanıyordu. Sandalyesinin koluna doğru sıkıca bastırdı ve neredeyse hiç sancı filan çekmeden ayağa kalktı. "Henry, misafirlerle sen ilgilen. Hemen döneceğim."

"Anlamıyorum" dedi Clara, "Binbaşı bu saatte ayakta ne yapıyor. Orada, tavuklar ne zaman uykuya yatarsa, insanlar da o zaman yataklarına çekilir."

"Tavuk kümesinde bir tilki başıboş dolaşıyor" dedi Lodge.

Hay merdivenleri büyük bir dikkatle indi; boylu boyunca uzanan kırmızı merdiven yolluğu müthiş tehlikeliydi aslında. Görkemli merdivenlerinin tam dibinde Bay Eddy'le Beyaz Saray habercisi bekliyordu. "Konu nedir, Bay Eddy?"

"Bilmiyorum, Sayın Sekreterim"

"Ben de bilmiyorum, efendim" diye ekledi Beyaz Saray habercisi de.

"Tek bildiğim, efendim, Başkan'ın sizi derhal görmek istemesi, efendim."

"Tam da tatlının ortasında" diye üzüntüyle mırıldandı Hay baş kâhyanın tuttuğu kürk paltosunu giyerken.

Şubatın neredeyse öldürücü derecede soğuk geçmesine karşın, yılın ilk karı yağmamıştı henüz. Üç adam, şehrin doğu yakasındaki ofislerin bulunduğu caddeden Beyaz Saray'a doğru yürüyordu; şehrin aşağı bölgesi zifiri karanlıkken burası da tam tersine apaydınlıktı.

Alman kapıcı Hay'i karanlık holde karşıladı; biraz şaşırmış bir havayla, "Başkan serada bekliyor sizi" dedi. Sonra, yarı karanlığın içinden bir teşrifatçı belirivererek Hay'e yolu gösterdi. Tek bir lambadan süzülen ışığın eşliğinde Tiffany camekânı Bizans dönemine aitmiş gibi parlıyordu şimdi.

Lincoln'ün zamanında limonluklarla seralar daha makul boyutlara sahipti; şimdiyse dönümlerce uzanıyorlardı. Bir sera yalnızca orkidelere, diğeri yalnızca güllere ve bir diğeri de egzotik

meyvelere ayrılmıştı. Akşam resepsiyonlarında, Donanma Orkestrası güllerin bulunduğu odada çalardı ve genç çiftler de yönlerini kaybederek seranın birinden ötekine savrulup dururlardı. Ama *Maine*'nin düşüşünden bu yana böylesi geceler hiç mi hiç düzenlenmez olmuştu.

Başkan, karanfillerin bulunduğu odada kucağında bir kâğıt yığınıyla sandalyesinde oturuyor, purosunu tüttürüyordu. Sera camlarının ötesindeki dondurucu geceyle zıtlık oluşturan nemli sıcak hava bir yana, odadaki çiçeklerin yoğun kokusu Hay'i bunaltmıştı. Camlar adeta karanfillerin yapay görünümlü renklerini yansıtan bir sürü siyah ayna gibi görünüyordu. İçeride yanan ışıklarsa bir kış gecesini bir yaz öğlenine çevirmiş gibiydi.

"Her şeyden uzaklaşmak istediğimde buraya geliyorum." Binbaşı ayağa kalkmak üzereydi, ama omzunda hissettiği Hay'in eli onu bu hareketten alıkoydu. Hay, Binbaşı'nın tam karşısındaki sandalyeye oturdu; masaların üstünde renklerine göre düzenlenen karanfilleri görebiliyorlardı şimdi. Yakındakiler uçuk pembe rengindeydi. Hay bu renkten tam anlamıyla nefret ediyordu; Binbaşı ise son derece düşkündü bu pembeliğe. "Boston'da, Home Market Derneği'nde yapacağım konuşmam üzerine çalışıyorum bu gece. On altıncı yıldönümü için. Konuyu ilhak meselesine getirmek istiyorum. Şu metni şöyle bir okuyuverin lütfen. Bir şeyler ekleyin ya da bir şeyler çıkarın. Metni gerçekten doğru bir hale getirin yalnızca. Böylesi konuşmalar yapanlar arasında sizin üstünüze yoktur, bana kalırsa."

Hay, Başkan'ın birazcık aklını kaçırıp kaçırmadığını merak ediyordu. Ziyafet sofrasından epeyce geç bir saatte buraya çağırtmıştı kendisini ve şimdi, daha iki hafta sonra yapılacak olan bir konuşmayı tartışmak üzere bu boğucu serada oturuyorlardı. "Metin o mu?"

"Bunu mu kastediyorsunuz?" McKinley kucağındaki kâğıdı tutu; bir başkana yakışır haşmetli kalçalarının üstündeki o koca göbeği kâğıdın bir kenarını buruşturmuştu. "Yo, Bay Hay. Bu, biraz önce konuştuğumuz konuyla ilgili. *New York Sun*'ın Manila muhabirinden geldi. Yarın bütün gazeteler yazacak bunu."

Hay, telgrafla gelen bu hikâyeyi okurken telaşlı Başkan da gözlüğünü döndürüp duruyordu elinde, ilk önce saat yönüne, sonra da saat yönünün tam tersine. Aguinaldo'nun adamları Luzon adasında Amerikan bölüğüne ateş açmıştı. Hay telgrafı Başkan'a uzattı.

"Hiç şaşırmadım" dedi. "Bu, yalnızca bir zaman ve zamanlama meselesiydi."

"Ötekine çok yakın ikinci bir savaş daha var kapımızda." Binbaşı bir iç çekti. "Her zaman beklenmeyen gerçekleşir, en azından benim durumumda böyle bu. Ben bu idari makamın başına geçtiğimde bunu kusursuz bir iş saymış ve sağlam paraya adanan sakin bir görev diye adlandırmıştım. Oysa şimdi, olayların içinde bir savaştan ötekine savrulup duruyorum."

"Bay Lincoln benim fiilen hiçbir şey yapmadığımı söylüyordu. İşlerin etkisi altında kalan bendim. Benim izlediğim yol hiçbir yol izlememektir."

"Bu konuda aynı şekilde düşünüyoruz öyleyse." McKinley, elindeki telgrafı sanki yola getirilmesi gereken arsız bir çocukmuşçasına bir ileri bir geri salladı." Bu insanlar ne kadar da aptal! Bunun bize anlaşmayı getireceğini düşünmüyorlar mı hiç? İnsanlar bunun için diretecekler şimdi."

Hay onaylarcasına başını salladı; işkillenmeye başlamıştı." İlk atışı kimin yaptığını biliyor muyuz?"

"Tek bildiğimiz şey sizin az önce okumuş olduğunuz yazı. İlk önce ya onlar ateş etti ya da bizi ateş etmeye kışkırttılar. Bana rapor vermesi için General Otis'e telgraf çektim. İşleri düzgün bir biçimde yürütmek için neredeyse otuz bin bölüğe ihtiyaç duyduğunu söyledi bana. Ben buna karşı çıktım elbette. Çünkü işgal ordumuz yalnızca yirmi bin adamdan oluşuyor ve hepsi..."

"... evlerine dönmek istiyor."

Binbaşı, çukur çenesini saymazsak, kusursuz bir yumurta şeklindeki kafasını onaylarcasına salladı; parlak gözlerini ansızın yumdu. "Artık İspanya teslim olduğuna göre biz de bölüklerimizi derhal evlerine yollamalıyız. Filipinler için savaşmaya yükümlü değiller. Bunu, Albay Bryan hatırlattı bana."

"Öyleyse onlar, aslında Aguinaldo demeliyiz belki de, bize çok büyük bir iyilik yaptı. Bir ayaklanma çıkarsa eğer, bölüklerimizi buraya getiremeyiz." Ama Hay, Yönetim'in kılıfını hazırlarken kendilerini ve ülkeyi hangi belirli amaca feda ettiklerinden kesinlikle emin değildi. Ne de olsa, 'ayaklanma' sözcüğü Birleşik Devletler'in Filipinler hükümetinin meşru hükümeti olduğunu anlatıyordu. Ama onlar meşru bir hükümet değildi; iddialara göre, yalnızca onları özgür kılmışlardı ve sözde ayaklanma, fetheden konumuna dönüşen bu 'özgürleştiren' yabancılardan bağımsızlıklarını

koparma savaşıydı aslında. Bu savaşta Aguinaldo, Washington rolünü, McKinley de III.George rolünü üstleniyordu. Hay şimdi yeni bir dil kurmaya başlamıştı: 'vekil' sözcüğü oluşuverdi zihninde; sonra da 'geçici' sözcüğü. Ama duraksadı birden. Başkan'ın onu dinlemediğinin farkına varmıştı. McKinley'in gözleri kapalıydı ve derin derin nefes alıp veriyordu. Uykuya mı dalmıştı yoksa kendinden mi geçmişti? Yoksa Başkan da tıpkı karısı gibi sara hastalığına mı yakalanmıştı? Hay, kulağa biraz çılgın gelse de bunları düşünüyordu şimdi. Ama sonra McKinley şöyle bir öksürüp gözlerini açıverdi. "Dua ediyordum" dedi yalnızca." Siz çok sık dua eder misiniz, Bay Hay?"

"Hayır, yeterince sık etmiyorum galiba." Hay, Hz. İsa'nın akıllı adamların hiç yalan söylememesi gerektiği hakkındaki öğüdünü anımsadı; bütün gerçeği olduğu gibi anlatmamayı çoktan öğrenmişti. Hay doğru sözlü biriydi; Tanrı'ya da inanmıyordu.

"Tanrı geçen gece dualarıma cevap verdi diyebilirim." McKinley bir karanfil koparıp kokladı. "Ben gerçekten dizlerimin üstüne çöktüm, hiç de kolay bir iş değil bu" diyerek gülümsedi ve göğsünün hemen aşağısındaki kocaman karnını gösterdi, "ve bir yardım istedim. O sırada Oval Kütüphane'deydim. Ida uyumuştu. Tek başınaydım. Tanrı'ya bu savaşı hiç mi hiç istememiş ve o adaları ele geçirmeyi asla arzulamamış olduğumu söyledim. Ama savaş çıkmıştı bir kere ve Filipinler'i de ele geçirmiştik. Ne yapmam gerekiyordu? Ben de ilk olarak Tanrı'ya adaları İspanya'ya geri verebileceğimi söyledim. Ama bu, İspanya'dan nefret eden yerli halk için acımasız bir davranış olurdu. İkinci olarak Fransa'nın ya da Almanya'nın onları almasına izin verebilirdim. Ama bu da bizi ticari açıdan kötü etkilerdi elbette..."

"Tanrı'nın bütün bundaki bilgeliği gördüğüne eminim." Hay kendine engel olamamıştı artık. Çok şükür ki Mckinley, Hay'in bu hürmetsizliğini fark edemeyecek kadar meşguldü Tanrı'yla şimdi.

"...ve onurumuzu da kırardı. Üçüncüsüyse, evlerimize geri döneriz ve onların kendi kendilerini yönetmelerine izin veririz; ama herkesin bildiği üzere bu, onların asla yapamayacakları bir şeydi. Ama böyle olursa en azından işin içinden sıyrılmış olurduk. Bu, kolay yolu seçmektir elbette. İşte tam bu sırada bir şey hissettim." McKinley'in gözleri, seranın camlarını damarlı akik aynalara dönüştüren ışıkta parıldıyordu. "O odanın içinde bir varlık vardı sanki ve ben de olayları hiç planlamadığım gibi anlatıp duruyordum.

İçinde bulunduğum durumu Tanrı'ya açarak umut etmeyi istemiştim yalnızca. Ama Tanrı da bana cevap verdi. Kendimi yüksek sesle şunları söylerken buldum: 'Dördüncüyü, , birinci maddeyle üçüncünün ışığı altında daha biraz önce açıkladım. Saygıdeğer Hazretleri diye seslendim; bu Tanrı'nın ta kendisi oluyor elbette. Bütün adaları alıp onları elimizden geldiğince en iyi şekilde yönetmekten, eğitmekten ve Hıristiyanlaştırmaktan başka bir seçeneğimiz bulunmuyor.' Sonra, bir an için emin oldum ki Tanrı benimle ve muhtemelen benim üzerimden konuşuyor; ben de devam ettim haliyle. Bu nedenle biz de o Filipinliler ya da Hz. İsa'nın uğrunda öldüğü insanlar aşkına elimizden gelenin en iyisini yapmalıyız diye söyleyiverdim. Ah, Bay Hay, hayatımda hiç bu kadar ferahlamamıştım. Bir yıldır ilk kez rahat bir uyku çektim. Sonra, ertesi sabah, size ya da Bakanlar Kurulu'ndan herhangi birine hiç haber vermeksizin Savaş Bakanlığı'ndaki baş adamı çağırttım ve ona bir emir verdim." McKinley kucağına bir dünya haritası açtı." Ona yapmasını söylediğim iş bu işte."

Hay haritayı alıp yukarıya kaldırdı. Haritada hiç olağandışı bir şey görmedi ilk başta; sonra gözleri Pasifik Okyanus'una takıldı ve işte orada, bir okyanus uzaklığında Filipinler üzerinde, Birleşik Devletler yazısıyla aynı sarı renkte bir ibare yer alıyordu "Birleşik Devletler Himayesi."

"Onları ilhak mı ettiniz?"

McKinley onaylarcasına başını salladı. "Tanrı'nın, bunu yapmam gerektiğine dair bana verdiği büyük inançla. Ve, elbette" dedi ve gülümseyerek haritayı Hay'in elinden aldı. "Amiral Dewey'le Albay Roosevelt'in yardımlarıyla. Doğru olan şeyi yaptığımı *biliyorum.*"

"Ama anlaşma Senato tarafınca kabul olmazsa eğer, himaye altına alma falan kalmayacak..."

"Anlaşma kabul edilecek. İşte bu nedenle size sırrımı açıyorum zaten; bu işte böylesine emin ve kaderci olduğumu göstermek istiyorum size. Çünkü..." McKinley ayağa kalktı, "Ben bunların yaşanmasını hiç mi hiç istememiştim. Ama her şey Tanrı'nın elinde artık ve bizler de onun aciz araçlarıyız."

"Umuyorum Tanrı Aguinaldo meselesiyle nasıl başa çıkacağımıza dair de birkaç ipucu verir bize."

Ama McKinley, her zamanki devletli havasıyla karanfillerin içinden kapıya doğru yürüyordu şimdi. Başkan'ın isteği üzerine

Hay de ona katıldı ve ikisi birlikte, tıpkı tabuta benzeyen bir asansörün içinde sarsıla sarsıla binanın içine çıktılar. McKinley, Tanrı'yla gerçekleştirdiği görüşmenin geçtiği tam o noktayı göstermek için oval kütüphaneye götürdü Hay'i. Ama o kutsal yerde Tanrı değil Bayan McKinley vardı şimdi. Özel hasta sandalyesinde oturmuş patik örüyordu. İnce yapılı, solgun biriydi, ama şaşırtıcı biçimde de güzeldi. Bununla birlikte, genzinden mırıldanarak hiç değişmez tempodaki konuşma tonu, tıpkı Lodge'un İngiliz aksanı gibi Hay'i rahatsız etmişti.. Hiç mutlu bir Amerikan ortalaması olmayacak mıydı acaba? "Binbaşı'nın sizinle birlikte olduğunu söylediklerinde, kendimi çok daha iyi hissettim. Diğer kişilerin yaptığı gibi onu çok geç saatlere kadar alıkoymuyorsunuz siz."

Hay, sanki kraliçe Victoria'yı selamlıyormuşçasma başını eğdi. "Eşinizi, karanfillerle dolu odadan elimden geldiğince çabuk ve yenilenmiş bir biçimde geri getirmişimdir umarım."

Cortelyou kapı ağzında belirdi o sırada: "Başka haber yok, Bay Başkan. Bakan Alger, General Otis'in raporunun derhal yarına hazır olacağını söylüyor."

"Teşekkür ederim, Bay Cortelyou. Siz yatabilirsiniz artık."

Böylece Cortelyou Başkan'ın yanında ayrıldı. Hay da gitmek üzere izin isteyecekken Bayan McKinley, Washington'm hanımefendileri hakkında ex cathedra bir yargı atıverdi ortaya. "Nedenini hiç anlamıyorum; zavallı yorgun kocalarım yatağa sokmakla övünürler ve sonra da tek başlarına o parti senin bu parti benim gezip tozarlar. Bir düşünün! Ben de onlara McKinley'i yatağa soktuğumda, kendimin de hemen yanına sokulduğumu anlatıyorum. Şimdi de aynısını yapacağız işte."

"Ben de" dedi Hay pek de uygun olmayan bir havayla, "kendi yatağıma yatmalıyım, elbette."

Ama Bayan McKinley'in gözleri Hay'in ayakkabılarına takılmıştı. "Ayak tabanınızın taslağını çizin bana ve ben de bir çift terlik öreyim size, bir dahaki ziyaretinize kadar."

"Memnuniyetle, Bayan Hay."

Sonra, Hay'in şaşkın bakışları altında Bayan McKinley dilini çıkarttı, Hay'e şehvet dolu bir göz kıptı ve tüm vücudu kaskatı kesildi. Yalnızca gözlerinin akı seçilebiliyordu şimdi. Bu durum karşısında Başkan, aceleye hiç yer vermeksizin, her zamanki hüneriyle cebinden büyük bir ipek mendil çıkarıp Bayan McKinley'in kafasının üstüne örttü. "Senato'daki Teller Değişiklik Önergesi'nden sı-

kıntı duyuyorum." McKinley, yüzü peçeli Ida'ya boş boş bakıyordu. "Bunu nasıl yorumlamalı? Önergeye göre bizim Küba'yı elimizde tutamayacağımız açık. Ama Senato, önergeyi Filipinler'i de kapsayacak şekilde genişletir mi?"

"Hayır, efendim. Sizin İyi niyetli Asimilasyon Bildiriniz, Bryan gibi birkaç tutucu ve palavracı kişiler dışında herkes tarafından onaylandı. Anlaşma kabul olursa eğer, takımadalar bizimdir. İspanya'ya nakit olarak para ödenecek. On milyon Filipinli için yirmi milyon dolar." Hay, bu imparatorluk sohbetini garip bir biçimde heyecan verici hatta gülünç buluyordu. "Bu, adam başı iki dolar demektir" diye de ekledi en sonunda.

"Albay Hay." Başkan nazikçe onaylamadığını belirtiyordu. Sonra Hay'e iyi geceler diledi. "Ayaklanma meselesini yarın tartışırız. Senato oylamasından önce."

"Peki, Bay Başkan." Hay, batı kanadında bulunan ve gene tabuta benzer asansöre bir daha binmemeye yemin ettiği için doğu kanadı merdivenlerinden indi. Başkan'ın yeni 'himayesi' hakkında kuşkular zihnini doldurmaya başlamıştı bile.

Üç

Ne var ki Hay'in hissettiği bütün o olumsuzluklar ve kuşkular, kendi istememesine karşın Lodge'un amansız ısrarlarıyla, pazartesi günü Capitol'daki* Mermer Oda'ya, Senato'nun olağan bir misafiri gibi girmesiyle dağılmıştı. Senato yandaki odada toplanmış, zor lokmayı yutmaya çalışıyordu.. Anlaşma için oylama bir saat içinde, saat tam üçte başlayacaktı. Her yanı altınla kaplı, aynalı mermer odanın pencerelerinden, Beyaz Saray'la Washington anıtı, bir çelik misali kararmış gökyüzüne doğru yükseliyordu. Hay'e bir tek Bay Eddy eşlik ediyordu şimdi; prensip gereği Adams, Capitol'a asla adım atmazdı ya da gene aynı şekilde, ailesinin bir zamanlar adeta evi sayılan olan Beyaz Saray'dan da içeriye girmezdi kesinkes.

* Capitol: Amerikan kongre binası. (ç. n.)

Senato'nun bekleme odasından ve orada dönen dalaverelerden kendini kurtaran Lodge da Hay'e katıldı şimdi; yabanarısı görüntüsüne gerçekten hiç diyecek yoktu bugün. "Hoar dışında bütün Cumhuriyetçiler bizden yana. Birkaç Demokrat da katılıyor bize. Eğer istersen, onları buraya, sana getirebilirim."

"Elimden ne gelirse yaparım, sevgili Cabot. Ama ben ne yapabilirim ki bu konuda?"

Lodge, Hay'i dinlemiyordu bile. Öte yandan Hay, senatörlerin, özellikle Capitol'dayken o son derece büyük işitme güçlerini asla kaybetmediklerini de biliyordu pekâlâ. Lodge, frakının cebinden bir gazete kupürü çıkardı. "Bunu gördün mü? Dünkü *Sun* gazetesinde."

Hay, arkadaşları Rudyard Kipling'in Amerikan siyasi sürecine olan katkılarını her zaman takip etmişti gerçekten de. Müthiş insan Bay Kipling, İngiliz olmasına karşın, eskiden bir ara Birleşik Devletler'de yaşamıştı; 1895 yılı sırasında, Hay ve camiasının onu tanımaya ve takdir etmeye başladığı Washington'da da epeyce saygı görüyordu. Özellikle Theodore tutuyordu onu; Hay'in şen tabiriyle ikisinin kas dolu beyinleri sanki havada küçük halterler gibi tokuşup duruyordu. Şimdiyse Kipling yıldırım gibi bir şiir yazmış, olabilirse anlaşmanın oylamasını etkilemek üzere zamanlamasını dikkatlice planlamıştı.

"Theodore genişletilmiş bir kopyasını geçen ay gönderdi bana. Şiiri zayıf bulmuş ama yayılma politikamızın sebebini açıklamak için iyi bir şiir olduğunu düşünüyor. Aslında bu, şiir gibi görünen bir ilahi olarak oldukça güzel."

"Savaş tanrısına ithafen yazılmış bir ilahi" dedi Hay; şiirin kendisine vurulmuştu, ama şiirin başlığı insanı korkutuyordu açıkçası: "Beyaz Adam'ın Külfeti."

"Bazı bölümlerini konuşmada kullanacağım." diye okumaya başladı Lodge,

"'Al üzerinden Beyaz Adam'ın külfetini –
Koy yanlarına en iyi yetiştirdiğin evlatlarını –
Tanrı sürgüne zapt etsin oğullarını,
Kul olsunlar da gözetsinler diye kölelerini.'"

"Bize yapılan şu uyarı da hoşuma gidiyor ayrıca; İngiltere'den meşaleyi devralmalıyız –nerede bu? Hah, tamam." Lodge yeniden okumaya başladı.

"'Ağır koşum takımlarının içinde beklemek
Titreyen bir ulusun başında ve hiddetli –
Asık suratlı bir ırk ele geçirmek
Yarı şeytan ve yarı çocuk misali.'"

"Bu dizeler Malezyalıları anlatıyor, öyle değil mi sizce?"

"Eh, onların içi kan ağlıyor kesinlikle şimdi. Ve harika Rudyard bile başımızın dertte olduğunu kabul ediyor." Hay kupürü aldı ve kendisini en çok vuran dörtlüğü okumaya başladı:

"'Al üzerinden Beyaz Adam'ın külfetini –
Ve devşiriver onun yıllanmış mükâfatını:
Islah ettiklerinizin kabahati,
Gözettiklerinizin düşmanlığı...'"

"Bu da nedir?" diye derinden gelen bir ses yükseldi tam arkalarından.

Hay kapıya doğru döndü. Fraklı, neredeyse binlerce karikatüristin kalemine konuk olmuş, uzun boylu, asil görünüşlü bir adam duruyordu kapıda. Lodge sevinç çığlıkları içinde karşıladı William Jennings Bryan'ı. Hay, gerçek bir politika adamının ihtiyari ikiyüzlülüğünden keyif almayı bırakamıyordu asla; çok kötü bir düşmanla yüz yüze geldiğinde en cazip havasını takınıyordu daima. Ama bugünlerde düşmanlar müttefik sayılırdı bir bakıma. Unvanından dolayı Demokrat Parti'nin lideri olan Bryan, anlaşmaya kadar bölüğünü Senato'da topluyordu. Ama senatörler çok nadiren bir kişinin bölüğünü desteklerlerdi; özellikle mağlup olan bir başkan adayının bölüğünün yanında pek yer almazlardı. Bryan'ın işi Senatör Gorman'ın hırsı yüzünden daha da zorlaşmıştı. Bu adam, Igoo'daki Demokrat seçimlerini kazanmak için anti-emperyalizmi iyi bir çare olarak görüyordu. Hafta sonu hareketli geçse de Bryan sakin ve rahat görünüyordu. Yo, Kipling'in şiirini görmemişti henüz. Şimdi mısraları okurken, Hay onun Kipling'i gerçekten daha önce hiç duyup duymadığını merak etti..Bryan kupürü Lodge'a geri verirken, "İki biçimde de okunabilir bu şiir" dedi. Ağzını kocaman açarak gülümsüyordu; bir sersem gibi görünüyordu muhtemelen; ama bakışları keskin ve dikkatliydi. "Ve her şeyi düşünürsek, şiirin her iki şekilde de okunmamasını tercih ederim bugün. Zaten yeterince zor zamanlar geçirmekteyiz. Daha güçlü bir anti-emperyalist yoktur, benim..."

"Albay Bryan, hepimiz uzun dönemli bir ilhak olmayacağına hem fikiriz.. Biz, hepimiz anti-emperyalistiz." Lodge kusursuz bir içtenlikle söyledi bu yalanı.

"Öyle olsak iyi olur zaten" dedi Bryan ve düşmanı şişko Mark Hanna'yla karşılaşmamak için odayı hızla terk etti.

"Bu anarşisti burada görmeye katlanamıyorum" diye homurdandı Hanna. "Hobart nerede?"

Hiç kimse başkan yardımcısını görmemişti. Hanna, New Jersey'li bu pek anlaşılmayan şirket avukatını yardımcı başkan seçmişti. Hay bu işte adamın servetinden başka bir sebep göremiyordu elbette. Varlıklı adamlar, tıpkı Roma'nm çöküş dönemindeki gibi, hükümetin büyük makamlarını ele geçirip satın alırlar mıydı günün birinde? Adams bu uygulamanın çoktan yaygınlaştığını düşünüyordu. Ne de olsa Birleşik Devletler senatörlerini hükümetin meclisi seçiyordu. Ve çoğu meclis üyeleri de satılıktı. New York'un alaycı adamı Roscoe Conkling, makamı için yalnızca iki yüz bin dolar ödediğini övünerek anlatmamış mıydı? Yetmişlerde bu çok da kelepir bir fiyat sayılmamış mıydı? Hay, başkanlığın hâlâ farklı olduğu üzerine tartışıyordu. McKinley gibi bir parti lideri yavaşça ve açıkça büyük bir değişime uğruyordu; ya da popüler düşüncelerin değişmesi sonucunda tıpkı Bryan gibi yeninden su yüzüne çıkıyordu da diyebiliriz. Her iki durumda da, sözde liderin parası olduğunu ya da paraya kolayca ulaşabileceğini düşündüğümüzü varsayarsak, liderlik satın alınamayacak bir şey olacaktı kesinlikle. Ama, Adams'ın yüzünün asılmasının asıl nedeniyse şu 'ulaşma' sözcüğüydü elbette. Hanna, McKinley'in bütün masraflarını şu ana kadar hiç bilinmeyen bir kaynaktan karşılaşmıştı. Carnegie'nin ya da Jay Gould'ın, böylesine önemsiz kişileri seçmelerine ve sonra o seçilmiş kişinin zekice planlanmış harcamalarıyla başkanlığın gücünü kendilerine mal etmelerine ne engel olabilirdi ki? Hay, Adams'ın görüşünün yine çok karanlık bir bakış açısı taşıdığını düşündü.

McKinley'in bir diğer dostu, Nebraska'lı Charles G. Dawes da katılmıştı yanlarına şimdi. Bu adam, McKinley'in seçilmesinde büyük rol oynayan, kızıl saçlı genç bir politikacıydı. Bryan, bir fırtına gibi ülkeyi sarsmaya başladığında ve halkın çoğu onu Amerikan tarihinin gelmiş geçmiş en iyi konuşmacısı olarak kabul ettiğinde, Hanna paniğe kapılmıştı haliyle. Parasal menfaatler McKinley'in arkasında olsa da, Güney'le Batı Bryan'ın yanındaydılar. Çiftçile-

rin beş parası olmadığından, Bryan para desteği sağlayacağına dair söz vermişti. Madeni gümüş paralar, on altı ons gümüş ve bir ons altın ayarında basılacaktı. Bryan, halka açık yaptığı ardı ardına konuşmaların hepsinde Amerika'nın altından bir çarmıha gerilmeyecek olduğundan bahsedip duruyordu. Bu arada McKinley, memleketi Canton, Ohio'yu nadiren terk eder hale gelmişti; çünkü orada, evinin hayranlarının hediyesi olan ön verandasından kendi mütevazı kampanyasını idare ediyordu keyifle. Temsilciler Meclisi'nde tam on iki yıl görev yapıp Ohio'nun valisi olarak da dört yıl geçirdikten sonra pek parası olmayan bir adam sayılırdı; bu nedenle de dürüsttü. Hanna, McKinley'in seçim gezisine çıkması gerektiğini düşünüyordu. McKinley bu düşünceden çok etkilenmişti; ama Hay'in duyduğuna göre, genç Bay Dawes da Binbaşı'yı bulunduğu yerde kalmaya ikna etmişti. İş demagojiye gelince Bryan'la yarışamazdı; öyleyse neden çaba harcasındı ki? McKinley'in sonradan Hay'e söylediği gibi, "Eğer ben, kampanya için bir tren kiralasam, o, tek bir araba kiralardı. Eğer ben yataklı bir Pulman arabası alsam o, ucuz bir koltuk satın alırdı. Eğer ben ucuz bir koltuk alsam o da bir yük vagonuna binerdi. Bu nedenle, ben de olduğum yerde kalmaya karar verdim." Bryan'ın o meşhur altının çarmıha gerilmesi konuşmasına karşılık McKinley çok gayretli ve anlaşılmaz görünüyordu. Dile getirdiği gibi *hem* altın *hem* de gümüş parayı destekliyordu; bu, popüler bir oy oranı elde etmek için anlaşılabilir fakat pek akıllıca olmayan, takdire değer bir duygusallıktı aslında. En sonunda büyük çoğunluk, Binbaşı'nın yumuşak başlı güvenirliliğini Bryan'nın ateşli tavırlarına tercih etti. Bir anlığına sınıflar arası savaşın patlak vereceği bile gündeme gelmişti. Ne var ki sonra, Lincoln'ü başkan yapan sınır devletleri Bryan'dan McKinley'in tarafına geçiverdi; böylece McKinley, ta Grant'ten bu yana en fazla oy oranını alarak başkan seçilmiş oldu.

Genç Bay Dawes, Bakanlar Kurulu toplantısına dahil edilmediğini görünce şaşkınlığını gizleyememişti; ama Binbaşı, hesap kontrol memuru makamıyla onu yatıştırmaya çalışmıştı.. Dawes, çiftmetal* figürleriyle uğraşırken karısı Caro da Ida McKinley'i oyalamaya çalışıyordu.

* Çiftmetal: Para düzeninin iki metale, özellikle altın ve gümüşe dayalı olması. (ç. n.)

Dawes sıcak bir merhabayla karşıladı Hay'i; ardından da Day adında uzun boylu genç bir adamla tanıştırdı onu. Bu Demokrat adam, yardımcı hesap kontrol memurunun ta kendisiydi. "Kongreye adaylığını koymak üzere... Benim de yapmam gereken bir şey. Siz de, Bay Hay."

"Ah, hayır, ben istemem. Şimdi olmaz. Bir Ohio'lu bile değilim artık." Ne Adams, ne de Hay Kolombiya bölgesinde yaşayan bireyler olarak, kendilerini bütünüyle ilgilendiren o başkanlık seçimlerinde bir kez bile olsun oy kullanmamıştı. Bu ironik durumun kazara yitip gitmesi halinde, Lodge ve birtakım kişiler, kendi kendilerine oy verme hakkından mahrum bırakmış bu devlet adamlarına eziyet çektirmekte oldukça gönüllülerdi hiç şüphesiz. 1880 Kongresi'nde Hay'e bir koltuk ayrılmıştı; ama Cumhuriyetçi mahalli politikacı tarafından öngörülen fiyat, oldukça pahalıydı ya da kayınpederi ona öyle emretmişti zamanında. Ne var ki Hay, daha sonra oradan ayrılarak Washington'a taşındı; ardından da gücün hiç beklenmedik renkleriyle dopdolu belirsizlikler birbirini izleyip durdu.

"Seçimi kazanacağız bence" dedi Bay Day. "Albay Bryan, sizler için yarım düzine oyda değişiklik yarattı."

"Senin anarşistlerin pek de kazanıyor gibi görünmüyor bugün" dedi Hana. Hay, onun kanlanmış gözlerinde bir parıltı göremiyordu şimdi. Odadaki zil çaldı, Senato için yoklama vaktiydi artık. "Gidip oradaki kaba insanlara katılmam gerekiyor şimdi. Eğer Hobert'ı görürseniz onu aradığımı söyleyin." Hanna Senato odasına doğru salına salına yürümeye başladı.

Day tiksintiyle Hanna'nın arkasından bakıyordu. "Albay Bryan keşke bu adama engel olabilse, çok isterdim bunu."

"Ve partiyi Senatör Gorman'm devralmasına izin verse, değil mi? Yo" dedi Dawes, "bu, bizim oyunumuzda yer almıyor. Bryan her iki işi de pekâlâ iyi götürüyor."

Hay, Eddy'e doğru döndü. "Bütün bunlardan sonra bana hiç ihtiyacınız kalmıyor gibi."

Dawes samimiyetle Hay'in koluna girdi. "Haydi, yukarıya, salona çıkalım da oylamayı izleyelim." Sonra Day'e doğru dönüp "Haydi acele et, anarşist" dedi, "Bir bomba fırlatmak için şans sende şimdi."

Hay seçkin misafirlerin bulunduğu salonda sıranın en önündeki yerini almıştı bile. Hemen bitişikte basın mensupları bulunu-

yordu; sayıca oldukça fazla olan Washington hanımefendileriyse odayı doldurmuşlardı çoktan. Hay böylesi senatör toplantılarında Madrid'deki boğa güreşlerini anımsardı nedense. Herkesin kabul edeceği gibi kürkler içindeki Washington hanımefendileri, yaz mevsimindeki İspanyol kadınlar gibi hayat dolu değillerdi; ama arenanın Senato odası olduğu bu durumda gene aynı heyecan verici atmosfer sarıvermişti bile etrafı.

Kıdemli bir senatör kürsünün bulunduğu yerdeki başkan yardımcısı sandalyesinde oturuyordu. Yoklama başlamak üzereydi. Senatörler kürsünün karşısında yerlerini alıyordu yavaş yavaş. Hay'in odadaki varlığı fark edilmişti. Nazikçe bir senatörden ötekine selam veriyor ve onlar da aynı şekilde karşılık veriyorlardı kendisine, neyse ki selam verdiklerinin kim oldukları hakkında en ufak fikri bile yoktu Hay'in. Kör Başkan Justice Chase'e benziyordu giderek. Başkan Chase, yaşamının sonlarına doğru, kendisini hâlâ potansiyel başkan olarak görenlerin hatırını kırmamak için, o kasti ve daimi bir ciddilikte seyreden neşesiyle selam veriyordu etrafa.

Yoklama alınırken Dawes çene çalıyordu: "O yerlileri bize karşı saldırsınlar diye kışkırttığımıza dair bir hikâye patlamak üzere; ama bu yarından önce gazetelere yansımaz bana kalırsa ve o zaman da bu haber hiçbir fark yaratmaz elbette."

"Hiç fark yaratmaz mı?" Bay Day hiç de utangaç değil diye düşündü Hay. Demokrat bir Bryan'm, yıkıntıların savaş galiplerine ait olduğu görüşüne çok önem veren bir yönetimde yüksek bir makamı nasıl elinde tutacağını merak ediyordu. Beklenildiği gibi Sivil Hizmet reformu kalkınmaya istekli her Cumhuriyetçi için son derece önemliydi; ama bu reform, değerli bir makam elde etmek için çok daha önemliydi görünüşe bakılırsa. "İnsanların, oradaki sıkıntıyı aslında bizim çıkardığımızı anlamaları halinde bunun nasıl bir fark yaratacağını görebiliyor musunuz peki?"

"Bugün oylamada hiçbir fark yaratmadı, önemli olan da bu. Ayrıca ben, sıkıntıyı bizim çıkardığımızı söylemiyorum. Bilmiyorum. Bu yalnızca bir dedikodudur." Dawes, Day'e döndü. "Klondike'da bütün o altın madenini bulunduktan sonra gümüş işiyle hiçbir yere varamıyorsunuz, bu nedenle bir başka yenilikle, imparatorluk işine soyunma gibi mesela, aklımızı başımızdan almanız gerekiyor."

"Yargıç Day'le bir akrabalığınız var mı sizin?" Hay, bu genç adamı bir anarşist için gayet çekici bulmuştu. Aksanına bakacak

olursak o da Indiana'lı olabilirdi; aslında Hay, bu genç adamın kendinden pek de farklı olmadığını düşündü. Yalnızca daha uzun boylu ve daha güçlüydü.

"Hayır, efendim. Ama oğlunuz Del'i tanıyorum."

Hay hiç de şaşırmamıştı bu işe. Kendi oğlunu bugünlerde oldukça az gördüğünden onun kiminle görüştüğü hakkında en ufak fikri bile yoktu. "Öyleyse söyleyin bakalım, neler yapıyor şimdi o?"

"Sanırım New York'ta şimdi. Geçen aydan bu yana, yani mahzende bilardo oynamak için beni Beyaz Saray'a götürdüğünden beri görmedim onu."

Hay bu sözler üzerine adeta donup kaldı. "Beyaz Saray'ın mahzeninde mi?"

"Evet, efendim. Orası da çok kötü bir yer. Bir zindan gibi yapış yapış. Ama içeride bir bilardo odası var ve çalışanlardan bazıları orada oyun için buluşuyor..."

"Peki ya Başkan?"

"Biz oynarken o da içeriye şöyle bir göz atmıştı bir ara."

Hay, oğlunun ve Başkan'ın gizemli yaşamlarını çözmeye çalışırken, Başkan yardımcısı Hobart kürsüsündeki sandalyede oturuyor, oylamaya sunulacak teklif üzerine kafa yoruyordu. Adları okununca senatörler birbiri ardına ya kabul ya da ret diyorlardı; bu arada Dawes da aceleyle defterine bir şeyler karalayarak "Cehennem" ya da "Meryem Ana", muhtemelen "kötü" ve "iyi" diye mırıldanıyordu kendi kendine. Elkins adı söylendiğinde Dawes da aynen şöyle dedi, "Şimdi adamınız Bryan işini tam yapmış mı göreceğiz bakalım." Bütün odada çıt çıkmıyordu o anda. Elkins bir Demokrat ve anti-emperyalist biriydi. Adı okunduktan sonra bir süre sessiz kaldı ve sonra yüksek sesle bağırdı: "Kabul!" Salon alkıştan yıkılıyordu şimdi. İhtiyar bir deniz aygırını andıran Hobart tokmağını masanın üstünde sertçe vurdu. Tam bu sırada tanıdık, yapmacık bir ses yükseldi aradan, "Bravo!"

Day, Dawes'e dönerek "Eh, Albay Bryan büyük bir başarı elde ederek istediğiniz imparatorluğu kurmaya hazır artık" dedi.

"Kendi başkan adayınızın izinden gitmiyor musunuz *siz*" diye sordu Hay.

"O bir hata yaptı bana kalırsa. Burada yapacak o kadar çok işimiz var ki..."

Oda, alkıştan ve bağırıştan geçilmiyordu hâlâ; gerekli görülen üçte ikilik oy bir yedek oyla kazanılmıştı. Senato, Yönetim'in barış

anlaşmasını onaylamayı ve böylece Filipinler'i ilhak etmeyi kabul etmişti. Filipinler ise Kongre'nin bu kararıyla yeni yasal sahibi olanlara karşı bir ayaklanma çıkarmak üzereydi..

"Cehennem ya da Meryem Ana!" diye yüksek sesle bağırdı durumdan hoşnut olan Dawes. "Gidip Binbaşı'ya söylemeliyim bunu."

Eddy, Hay'in ayağa kalkmasına yardım etti. İleri gelenlerden birkaçı Hay'in elini sıktı; bu anlaşma Başkan'dan daha çok onun adınaydı sanki. Salon merdivenlerinin hemen bitişinde Lodge şu sözlerle karşıladı Hay'i, "Başardık işte." Hay, Lodge'un hiç de iyi gözükmediğine dikkat etti. "Hayatım boyunca böylesi çetin bir sınavdan hiç mi hiç geçmediğimi söyleyebilirim."

Hay, Lodge övgüler yağdırıyordu şimdi; bunu, nicedir istediğini ve en sonunda hak ettiğini biliyordu çünkü. Oylamanın sonunda yalnızca iki Cumhuriyetçi anlaşmaya karşı çıkmıştı: Bunlardan ilki, Lodge'un meslektaşı Hoar'dı; bu adam, eğer söz konusu ilhakı durdurabilecekse, Senato'da başının kesilmesini bile teklif etmişti. İkinci Cumhuriyetçi ise taş kafalılığını koruyarak ret cevabını veren Maine'li senatör Hale'den başkası değildi elbette. Bunların dışında, Hanna'nın parasıyla korumacılığı, Bryan'ın güzel konuşmalarıyla gülümsemesi ve Lodge'un azmi ancak kurtarmıştı günü. "Gemimiz açık denizde, en sonunda." dedi Hay; Lodge'la kubbeli odadan geçerlerken sola sağa selam verip duruyorlardı. Washington hanımefendileri de yorgun ve gururlu meclis üyelerinin arasına karışmışlardı.

"Gemi doğru bir imgedir" dedi Lodge biraz sert bir ses tonuyla. "Ve makine dairesinde tam bir ay geçirdim ben..."

"Senato'nun bekleme odası"

"Kesinlikle. Ve 'pislik' içinde kaldım."

Tam o sırada, sanki pisliğin doğasını vurguluyormuşçasına, uzun boylu, iri yarı genç bir adam geçti önlerinden; selam vermek tenezzülünde bile bulunmamıştı. Etrafı, basit Batılı hayranlarıyla çevriliydi. Sert bir ses tonuyla konuşurken duraksıyordu sanki, "Birleşik Devletler senatörüne oyunu değiştirmesi için rüşvet vermeye cüret edebilen bir adam görecek kadar yaşayacağımı hiç mi hiç düşünmezdim; üstelik bunu, açıkça ve herkesin görebileceği gündüz vakti yaptı."

"Kimdi" diye sordu Hay, "o kişi?"

"Idaho'lu pek saygıdeğer senatör Bay Heitfeld, bu adaletli dünya üzerinde, şu an ta evinde buğdayını ekiyor olmalıydı."

"Hayır, sevgili Cabot. Şubatta Idaho'da bunu yapamaz maalesef. Ona rüşvet mi teklif edildi?"

Lodge omuz silkti. "Ben etmedim. Ama Hanna bir şeyler fısıldayarak bekleme odasının bir ucundan diğer ucuna koşturup duruyordu. Bryan da öyle. Kim bilir, öyleyse? Her neyse, şimdi önemli olan geminin son hızla yol almasıdır. En sonunda açık denizdeyiz, Bay Hay. Bir zamanlar İngiltere neyse şimdi biz de oyuz. Asya bizimdir."

"Henüz değil." Capitol'dan ayrılmışlardı artık. Gökyüzü kapkaraydı; soğuk bir rüzgâr esiyordu. Çok şükür ki Dışişleri Bakanı, yardımcı bakanla meclis başkanı dışında, önceliği almıştı eline. Dışişleri arabası yavaş yavaş binanın önüne doğru gelerek diğer arabaların oluşturduğu kuyruğun tam önünde duruverdi. Sıradaki arabalar soğuğa karşı bekleyen atlarının üzerini ince bir örtüyle sarmışlardı. Hay, içinde deniz havası barındıran bu imgeyi tamamlamak için şunları söyledi: "Artık açık denizlerde seyrettiğimizden sıcaklığın düşmemesini umalım."

"Ah" dedi sürücü, ona seslenildiğini düşündü birdenbire. "Şiddetli bir kar fırtınası geliyor, efendim. Mevsimin en kötüsü diyorlar."

"Bu" dedi Hay, "hiç de iyiye alamet değil."

"Bu nedenle ben de havaların düzeldiği haberini alıncaya kadar Capitoline kazı avlamaya devam edeceğim; ta ki biri, havanın yelken açmaya elverişli olduğunu belli edene kadar." Lodge'la Eddy, Hay'in arabaya binmesine yardım etti. "Cidden" dedi Lodge, ciddi bir edayla "bu, benim şu ana kadar gördüğün en başa baş ve zor mücadeleydi. Her şey böylesine şansa bağlıyken bizim devrimiz süresince bir başka mücadele daha görüp göremeyeceğimizden kuşkuluyum açıkçası."

"İş dünyevi meselelere gelince tahminler yürütmem...? Hay'in belkemiğinin tam altında patlak veren ince bir sancı, dünya üzerinde gerçek önemli görüşün ne olduğunu anımsatıvermişti birden; hepsi ve elbette özellikle kendisi için sığınacak bir yer bulmalılardı derhal. "öte tarafın meselelerinin tam aksine. Gemilerin yol aldığını ve birliklerin Asya topraklarında çarpıştığını söyleyebiliriz."

"Hoşça kal Sezar!" diye bir kahkaha attı Lodge.

"Merhaba McKinley!" Hay karanlık havanın buz gibi donduruculuğunda gülümsüyordu. "Pasifik Okyanusu'nun Pasifik efendisi."

Dört

Bir

Blaise, Fifth Avenue Hotel'in zemin katını ikiye bölen upuzun ve geniş koridorun bir ucunda bekliyordu. Blaise'in durduğu bu köşeye, şehrin bir ucundan öteki ucuna kadar her yerde 'Âmin Köşesi' denirdi, ama o, bu köşeyi niçin böyle adlandırdıklarını çözememişti henüz. Muhtemelen burası, Köşe'nin şu anki efendisi Senatör Thomas Platt tarafından coşkun dualar sırasında dudaklardan dökülüveren "âmin" sözcüklerinden sonra böyle adlandırılır olmuştu. At kılından dokunma yaldızlı divanda oturan sözde Uysal Patron, gene sözde örgütünün bütün üyelerini etrafına toplamış ve onların bahtlarıyla bahtsızlıklarını tartışmaya başlamıştı bile. Bu sözde örgüt, New York eyaletindeki Cumhuriyetçi Parti'yi ve muhtemelen çiçeği burnunda Vali Theodore Roosevelt'i denetliyordu. Roosevelt, Platt'la haftahk olarak gerçekleştirdikleri kahvaltı buluşmasından sonra Blaise'e bir röportaj vermeyi kabul etmişti en nihayetinde. Senatör, kongre toplanacağı zaman Washington'a cuma akşamı gelir, pazartesi sabahı da başkente geri dönerdi. İşin aslı, idari teşkilat her Cumartesi günü Uysal Patron'la kahvaltı etmek üzere ta Albany'den gelirdi buraya. Bu da aralarındaki ilişkinin doğasının bir göstergesiydi; ya da Şef bunu böyle iddia ediyordu gizliden gizliye.

Blaise gergin görünüyordu. Valiyle hiç tanışmamıştı bugüne dek, ama onun adını duymaya alışkındı elbette. O güçlü adamı meydanlarda düzinelerce kez seyretmişti; başka hiçbir şey değilse de mutlak gücün canlı bir simgesiydi o. Şimdi Şef, Vali'yle bir röportaj yapılmasını istemişti; Blaise'in bu sahte hünerlilikte kendini göstermesi için doğru zamanın geldiğini düşünüyordu artık ve Vali'ye belli başlı soruların yöneltilmesini istiyordu. Soruları not aldığı elindeki kâğıtlar terleyen parmakları yüzünden lekelenmiş-

ti bile. Gergindi ve bunun sebebini de bilmiyordu. En muazzam işlere alışmamış mıydı nicedir? O, bir Sanford'dı; ayrıca Delacroix da. Babasının bütün politikacılara ne kadar kibirli bir edayla yaklaştığını anımsadı. Bu davranış, Başkan Chester A. Arthur'un Casino'yu ziyaret etme gafletinde bulunduğu zaman Rhode Island, Newport'ta kanıtlanmıştı açıkça, çünkü hiç kimse Başkan'a ilgi gösterme tenezzülünde bulunmamıştı o gün. Daha da kötüsü, Bay Arthur gitme vakti geldiğinde tek başına beklemek zorunda kalmıştı ve Astor'larm, Belmont'ların, Delacroix'ların ve Vanderbilt'lerin arabaları teker teker önünden geçip giderken kendisi "Başkan'ın arabası!" diye bağırarak çağırmak zorunda kalmıştı. Albay Sanford bu durumdan büyük zevk almıştı. Ama Blaise'de, babasının bu asilzade aldırmazlığı yoktu.

Fifth Avenue Hotel bir cumartesi sabahının saat sekiz buçuğu için olağan dışı bir biçimde sakin görünüyordu. Lobide tek tük misafir oturuyor, merkez dışından gelen ve muhtemelen sulh yargıçları olanlarsa ardı ardına Âmin Köşesi'ni dolduruyorlardı. Blaise bu adamları görünce Mulberry Street üzerindeki karakolda gördüğü şüpheli tipleri anımsadı; hepsi suçlu sırasında bekliyordu sanki.

New York polis karakolundan iki memur özel yemek salonunun kapısı önünde nöbet tutuyordu. Bir zamanların hükümet temsilcisi her zamanki iştahıyla kahvaltısını ediyordu: tavada kızartılmış tavukla, kocaman bir çift göz gibi görünen sahanda yumurta ve tabii bolca kızarmış patates. Blaise, Vali'nin ne yiyeceğini otelin baş aşçısına sormuştu çok önceden. Görünüşe göre Vali, Batı sınır boylarında yaşayanlar gibi obur biriydi. Yiyeceğini sade, büyük miktarda ve her zaman kızartılmış seviyordu.

Koyu renkli yeleğin altına gizlenmiş ve kızartma etlerle şişmiş kocaman yusyuvarlak bir göbek belirdi kapının ağzında ansızın ve bu koca göbeğe bağlantılı olarak gözüken Vali-Albay Theodore Roosevelt, oradaki iki polis memuruna alçak sesle bir şeyler söyledi. Bunun üzerine polislerin kaşları çatılırken, eski hükümet temsilcisi Theodore kahkahalara boğulmuştu bile. Bu sesler, bir gece kemirgeninin üstüne çullanan baykuşun keskin çığlıkları adeta diye düşündü. Blaise. Vali'ye, bitkin ve yorgunluktan neredeyse ölmüş olan Platt eşlik ediyordu. Blaise şaşkınlık içindeydi. Bu iki adam, yardımcılar ya da şahitler olmaksızın etmişlerdi kahvaltılarını. Şef'in komplolarla dolu karanlık dünya görüşü bulaşıcı ve muhtemelen doğruydu.

Biraz sonra polis memurları Vali'yi selamladı. Vali de kendisiyle konuşmak isteyen diğer sözde ricacıları görmezden gelerek, "Bay Sanford, değil mi? *Journal* gazetesinden. En gözde gazetemizdir bizim, öyle değil mi Bay Platt?"

"Daha kötüleri de var, diyebilirim" diye sızlanarak konuştu Platt ve her zamanki yerine doğru yöneldi; bir elinde çapasıyla evine dönen o meşhur adamları andırıyordu şimdi. "Bay Sanford" diye mırıldandı; narin eliyle Blaise'in eline dokunuverdi ve sonra Âmin Köşesi'ndeki tahtına oturdu. Hem yönetmeye hem de saltanat sürmeye hazır görünüyordu artık. Öte yanda, devletin hükmi yöneticisi de genç bir gazeteciyi memnun etmek ve eğlendirmek durumundaydı. Ricacılarsa Platt'ın etrafını sarmıştı bile; Platt, Vali'yle Blaise'e mahzun bir biçimde el sallayarak oradan ayrıldı böylece.

"Pekâlâ, Bay Sanford, kız kardeşimin evine kadar neden siz de bana eşlik etmiyorsunuz? Sizinle yolda sohbet ederiz." Bu sırada Roosevelt, Blaise'in sol dirseğini sağ eliyle kavradı. Bu, nadir görülen bir yakınlık gösterisi olabilirdi ya da dışarıdan bakanda güzel duygular uyandırabilirdi; ne var ki kendisini bir kurban gibi hisseden Blaise için fiziksel bir denetleme hareketiydi bu sanki. Vali, hızlı ve düzgün adımlarla kendisine eşlik etmeye zorluyordu Blaise'i. Bu durum karşısında gene Mulberry Street'teki karakolu anımsadı Blaise. Ama Vali, bir polis memuru gibi görünse de o efsanede dile getirildiği gibi güçlü kuvvetli bir adam modeli çizmiyordu hiç. Roosevelt en az Blaise kadar kısa boyluydu. Blaise hayatındaki neredeyse altı yılı birkaç santim daha uzun olmak için dua ederek harcamıştı; ne var ki tam on altı yaşındayken boy atması durmuştu. Gene de adaleli bir yapısı vardı; oysa Roosevelt'in devasa kafası ve boynu ona sarsak bir görüntü veriyordu. Kafası bir ağacın gövdesinin parçaları gibi boynundan fırlayıp çıkmıştı sanki. Kocaman bir göbeği vardı kesinlikle; kollarıyla bacakları kalındı ama hiç de adaleli değildi. Gene de bir sporcu edasıyla fişek gibi yürüyor, herhangi bir oyuna yetişecekmiş gibi sahaya çıkmaya hazırlanıyordu. Bu arada Blaise, Vali'nin konuşmasının tıpkı basın mensuplarının kaydettiği gibi olduğunu anlayınca çok şaşırdı. Lobide yabancılar, Roosevelt'in yanına gelerek onunla el sıkıştıktan hemen sonra iyi dileklerini sunuyordu; o zaman Roosevelt de elmasa benzer kocaman dişlerini göstererek yalnızca dört heceyle karşılık veriyordu onlara, "Meem-nun oldum!" Onayladığı bir şey söylendiğindeyse "Bravo!" diyordu tipik bir İngiliz sahne adamı gi-

bi. Sokakta duyduğu "Teddy" nidalarına bile karşılık veriyordu; Blaise ise ne aile içinde ne de aile dışında hiç kimsenin onu bu adla çağırmaya cüret edemediğini biliyordu aslında.

Fifth Avenue'da hafif bir Nisan yağmuru serpiştirmeye başlamıştı. Vali Roosevelt, Blaise'in dirseğinden yardım alarak hiç vakit kaybetmeksizin bindi arabasına. Kendisine destek amacıyla sağ eliyle Blaise'in dirseğini tutuyordu hâlâ. Blaise, arabanın açıkta kalan yan taraflarının kapanmasına sevinmişti. Aksi takdirde sağanak yağmur altında Fifth Avenue'da ilerlerken çevredeki bütün her şeye "Bravo!" diye haykırıyor olacaklardı; o zaman da, geçtiğimiz günlerde Kuzey'de verilen bir konferansın başlığında olduğu gibi "yorucu bir hayat" imgesi Blaise için gerçeğin ta kendisi olacaktı hiç şüphesiz.

"Batı'ya gitmelisiniz " dedi Vali, durumu tahmin edercesine. "Sizin gibi genç bir adam vücuduyla ahlakım geliştirmelidir."

Bu sözleri duymasıyla Blaise'in yüzü hafiften kızarmaya başladı; ama Fransız kültürüyle yetişmiş onun gibi genç bir adamın Vali'ye konferans verebileceği 'ahlak' sözcüğü değildi buna neden, onun kafasına takılan 'vücut' sözcüğüydü. Blaise, adaleleriyle Yale'deki sınıf arkadaşlarından çok üstün olduğunu düşünür ve bununla da gurur duyardı daima. Vücudu doğa annenin bir işiydi hiç şüphesiz; ne var ki tam yanı başında duran yağlı bir puding kıvamındaki adamın tersine vücudu her şeyiyle kendisindi gene de. Yakından bakılınca Roosevelt hiç de genç göstermiyordu. Öte yandan Blaise'e göre kırk yaş, bir insan için en makbul yaş da sayılmazdı kesinlikle. Roosevelt'in altın çerçeveli gözlüğünün ardında derin çizgiler beliriyordu. Kısa kesilmiş saçlarsa kırlaşmıştı. Çin usulü tıraş edilmiş bıyığı, sanki önüne düşüvermiş bir tutam saçmış gibi kırmızı, dolgun ve şehvetli dudaklarını çevreliyordu, yoksa gizliyor muydu desek? Gözler parlak ve keskindi; parlak olmasının dışında da pek bir özelliği yoktu açıkçası. Vücuduysa sağlıksız bir biçimde iri yarıydı. "Sizi yenerim ben" dedi Blaise, bu söylediğine kendi de şaşırmıştı, "Kızılderili bilek güreşinde."

Yoldan geçen her şemsiyeli tarafından tanınmayı umarak pencereden dışarıyı izleyen Vali, şaşkın gözlerle bakmaya başladı Blaise'e. Gözlüğü burnundan göğsüne düşüvermişti, zincirinin ucunda bir sarkaç gibi sallanıyordu şimdi. Blaise'in en sonunda görebildiği gözleri maviydi. "Siz mi! Bir kent züppesi mi?" Bir kahkaha patlattı, sonra "pekâlâ, kabul." dedi.

İki adam arka koltukta güzelce yerleştiler, böylece bilek güreşine tutuşurlarken ortadaki yastığı kullanabileceklerdi. Blaise kendinden son derece emindi; kendinden yaşça büyük olan bu adamın kolunu zorlamaya başladığında ondan daha güçlü olduğunu biliyordu elbette. Ne var ki Roosevelt de iri yarıydı Blaise'den. En sonunda Vali, artık tam yenilmek üzereyken hile yaptı açıkça. Mağlup olacağını anlayınca karşısındaki iskemlenin altına doğru ayağını kaydırdı gizlice ve bu güçle Blaise'in kolunu aşağıya çekiverdi ansızın. Sonra da "İşte oldu!" diye sevinçle haykırdı.

"Ayaklarınızı iskemlenin altına koydunuz."

"Koymadım..."

"Bakın!" Blaise iskemleyi işaret etti, ama ayaklar göz açıp kapayıncaya kadar oradan yok oluvermişti bile.

"Kazara. O tarafa doğru kaydılar." Bir an için Roosevelt, suçüstü yakalanmış küçük bir çocuk gibi öfkeli göründü. Sonra da kükredi; "Bravo sana oğlum! Haydi gel. Sen bir kent züppesi değilsin. Neysen nesin. Bir Sanford mu? Hangi Sanford peki?"

Konu aileye gelmişti şimdi. Çoğu lider gibi pek züppe biri olan Albay, Sanford olmaktan oldukça mutluydu, ama bir Delacroix olmaktan gözü korkuyordu nedense. 422 Madison Avenue'da, Vali'nin en küçük kız kardeşinin, Bayan Dougles Robinson'ın kahverengi taşlı evinin tam önünde arabadan inerlerken Roosevelt söze başladı "Siz boks yapar mısınız?"

"Evet" diye cevap verdi Blaise, boks yapıyordu elbette.

"O zaman, kahvaltı ettikten sonra eldivenlerimizi giyeriz ve bodrum katına ineriz."

Bayan Robinson, esmer tenli, parlak gözlü biriydi; ağabeyi, bu kadına Conie diye hitap ediyordu daha çok. Bayan Robinson, onları misafir soluna doğru götürdü. Salonda, Vali'nin bir zamanlar Batı'da kovboyken vurduğu bir bufalo başı yer alıyordu. Kurbancanavarla galip-adam arasındaki benzerlik ürkütücüydü kesinlikle. "Hayvan postlarını ben doldururdum zamanında" dedi Roosevelt. "Çoğunlukla kuşları. Ama aslında bir kuş bilimci, yani doğa bilimci olmak isterdim. Neden Hearst?"

"Şey, neden olmasın, efendim?" Blaise, William Morris yapımı sallanan sandalyede otururken Roosevelt de büyük bir gayretle, ama aylak aylak odada dolaşarak kahvaltısını bitirmeye çalışıyordu. Arkadaki salondan telefon sesleri geliyordu ara sıra ve telefona alçak sesle konuşan bir adam cevap veriyordu. Roosevelt'le Blaise

sohbet ederken bile New York eyaleti büyük gayretler eşliğinde yönetilmeye devam ediyordu anlaşılan.

"Reforma karşı biridir o, elbette. Bir demokrattır; böylesi konularda çok katı olduğumdan söylemiyorum. Ama Tammany ölçülerinde bile Patron Croker çok yavan görünüyor belki de."

"Bu doğru, efendim. Ama o, siz valiliğe koşarken yerinde hazır bekliyordu ve ayrıca siz on sekiz bin oyla seçimi kazandınız çünkü Patron Croker, Yargıç Van Wyck için seçim turuna çıkmadı."

Roosevelt bu söylenenleri duymuyormuş görünmeyi tercih ediyordu şimdi. "Bay Hearst, Grand Central Sarayı'nda Tammany Hall'ın akşam yemeğine geldi geçen hafta. Evi İrlanda'da olan ya da artık İrlanda'daki evinden çok uzakta bulunan Croker adlı dostumuz tarafından veriliyordu bu yemek. Öylesi bir adama bu denli bağlı olmayı istemezdim *ben*."

"Sanıyorum, efendim, Şef, o gün Bay Bryan'ı dinlemek için buraya gelmişti."

"Harvard'da okumuş bir gazete yayımcısının niçin kendini politikanın içine atıverdiğini anlayamıyorum; üstelik benim gördüğüm kadarıyla, politik bir görüşe de sahip biri değil hiç."

Şef'in aniden kendini gösteren politika ve yüksek makam sevdası, Blaise'i serseme döndürmekten çok eğlendiriyordu elbette. Ne var ki Blaise, Şef'in bu ilgisinin büyük bir kısmının, çoğunluğun düşündüğü gibi, babası Senatör George Hearst'ün kariyerine bağlı olmadığını söyleyemedi Roosevelt'e. Söz konusu bu ilgi, birinin kurup da herhangi bir yöne yönlendirmeyi unuttuğu bir oyuncak asker gibi odanın içinde bir o yana bir bu yana yürüyüp duran, kalın ve kısa yapılı, huzursuz ve tiz sesli bu adama bağlı olarak gelişmişti. Blaise, Vali'yle röportaj yapmayı bırakmıştı şimdi. Blaise'in de içinde bulunduğu ve Roosevelt'in toplumsal açıdan eşit diye kabul ettiği kişilere, devletin ahırlarında ellerinde kova ve küreklerle çalışan reformcu meleklerin kutsal bir parçası gibi davranılmıyordu. Daha ziyade onlar, kısa boyuna ve zayıf gözlerine karşın, ya da bu özellikler yüzünden doğuştan bir zorba ve belki de onu izleyen bulunacak olursa, bir lider olarak da doğmuş bir delikanlı tarafından ahbap, arkadaş olarak görülüyordu. Muhakkak ki o işlek zihninden bir bir neler geçiyorsa hepsini anlatma gereği duyuyordu.

Hearst, Albay'ın ilgi odağı olmaktan çıkmıştı artık. Bunun yerine dikkatini bir savaş gemisi modeline yönelmişti şimdi; Blaise ise

bunun, Bayan Robinson'ın çok kıymetli bir eşyası olup olmadığından emin değildi. "Bu, ben Deniz Kuvvetleri'nde yardımcı bakanken verilmişti bana. *Bunlardan daha fazla yapın,* demiştim ben de. Amiral Mahan'ın deniz gücü üzerine yazdıklarını okudun mu hiç? O yazılar, tam dokuz yıl önce yayımlandı. İnsanın gözünü açan yazılar, bana kalırsa. Hakkında *Atlantic Monthly'de* bir eleştiri yazısı bile yazmıştım zamanında. Biz birbirine sadık arkadaşlarız. Deniz gücü olmaksızın İngiltere imparatorluğu da olmaz. Olgunlaşmamış zihinlerin lafına bile katlanamadığı 'imparatorluk' sözcüğünü kullanmasak da, deniz gücü olmaksızın Amerika imparatorluğu diye bir şey de söz konusu olamaz. Filipinler'deki küçük esmer kardeşlerimize özgürlüklerini vermezsek lanetleneceğimizi söyleyen ihtiyar bir alçağın teki olan Andrew Carnegie gibi. Peki, neyle lanetleneceğiz? Onun parasıyla mı? Carnegie, Amerikan askerinin bir Filipinliye ateş ettiği takdirde, ki etmek zorunda kalacak, ülkemizdeki cumhuriyeti kaybedeceğimizi söylemiş Bay Hay'e. Akıl almaz bir şey bu! Bay Carnegie ve arkadaşları sayesinde hükümetimiz, Haymarket İsyanı sırasında birçok Amerikan çalışanına ateş açmak zorunda kalmıştı; böylece ihtiyar dolandırıcı da meem-nun olmuştu haliyle. İkiyüzlü. Ama Mahan öyle değil. *O*, bir vatanseverdir. Torpil gemileri. Bu teori için ona teşekkür etmeliyim. Zamanında silahlandığımız için Deniz Kuvvetleri de bana teşekkür etmeli..."

"... siz de Amiral Mahan'a teşekkür ettiniz." Blaise, Roosevelt'in bir köpek gibi dişlerini üç kez arka arkaya tıkırdattığı sıradaki duraksamadan yararlanıverdi hemen; Albay'ın çıkardığı ses ne kadar rahatsız ediciyse yüzünde beliren ifade de o kadar endişe vericiydi. "Eh, onu Pasifik'teki işe ben soktum diyebilirim. Çok zor bir şey değildi bu. Onu maddi yönden desteklesin diye bir senatör bulmak da gerekiyordu. Bir düşün! Ne ülke ama! Kendimize, onu desteklesin diye bir senatör bulmasaydık, bir başka subay işi kapacaktı haliyle ve biz de Manila'ya giremeyecektik. İyi adam şu Dewey. İyi bir subay. Onu başkanlık için öne sürecekler, elbette. Umarım akıllıdır biridir o. Ve bu işten uzak durur."

"Bay Hearst, Amiral'in Bryan'dan daha iyi olacağını düşünüyor bu konuda."

"Sevgili delikanlı, *siz* de Bryan'dan daha iyi olabilirsiniz. Kız kardeşim Anna birkaç yıl önce babanızı ziyaret etmemiş miydi?"

"Kız kardeşiniz de Allenswood'da mı okudu?" Blaise, çekici, son derece sade ama kocaman dişleri olan bir kadın anımsadı şimdi; o

kadın, Fransa'da yaşamaya son derece alışmış, orada kendini evinde gibi hissediyordu zamanında.

"Hayır. Ama Matmazel Souvestre'la birlikte çalışmıştı bir dönem."

"Benim kız kardeşim Caroline de oradaydı. İngiltere'de..."

Roosevelt, Blaise'in konuşmasını kesti. "... Bamie'nin Fransızcasında ve genel kültüründe harikalar yarattı, ama ahlak açısından düşündüğümde pek de emin değilim. O, tıpkı Matmazel Souvestre gibi özgür düşünceli birine dönüşüverdi."

"Daha çok tanrı tanımaz Matmazel, aslında."

Roosevelt, dişlerini öfkeye benzer bir edayla gıcırdatmaya başladı. "Kız kardeşim için çok kötü bir durum bu. Ve sizin kardeşiniz için de elbette..." Konuşmayı bırakmayan çoğu politikacı gibi, kendi ağzından çıkan avutucu sözcük çağlayanı arasında bile başkalarının neler söylediğini duyabiliyordu. "Benim kız kardeşim mükemmel derecede Fransızca öğrendi. Peki ya sizin kız kardeşiniz?"

"O zaten mükemmel Fransızca konuşuyordu. Aslında İngilizcesinin mükemmel olması gerekiyordu, bunu da başardı diyebilirim size."

"Matmazel'e bu sene yeğenimi de yolluyoruz. Beklentilerimiz var..." Ama Vali ümitsiz görünüyordu şimdi.

"Bay Elliot Roosevelt'in kızını mı gönderiyorsunuz, öyleyse?"

"Evet. Okurlarınız erkek kardeşimi gayet iyi tanır." Vali, kendini bir koltuğa atıverdi ve Blaise'e sanki Şeytan Hearst'müş gibi dik dik bakmaya başladı.Dört yıl önce Elliott Roosevelt, evin hanımı ve uşağıyla birlikte yaşadığı 102 Street'te gasp edilerek öldürülmüştü. Yıllar boyu çok sıkı bir içkici olsa da Roosevelt ailesinin en çekici üyesinin gerçekten Elliott olduğu var sayılıyordu; en azından Blaise'in babası her zaman böyle söylüyordu. Elliot, Paris'te uzun bir süre kalmıştı; zamanının çoğunu özellikle varlıklı alkoliklerin gittiği bir barınak ya da kontrol evi olan Chateau Suresnes'de geçirmişti. Birkaç yıl önce Vali, erkek kardeşinin tam anlamıyla çıldırmış olduğunu ilan etmişti ve basın da bu haberi büyük bir keyifle karşılamıştı haliyle. Özellikle de Şef, Roosevelt ailesinin kemiklerinin sızlamadan öylesine huzur içinde dinleniyor olmasını olanaksız bir şey olarak görüyordu; ayrıca, bir zamanlar Roosevelt'in vergi vermeyi önlemek için oturduğu konutun New York eyaletinde değil Kolombiya bölgesinde bulunduğunu söylediğini de New York halkına anımsatmaktan kendini alamıyordu. Roosevelt, ko-

nut meselesinin yarattığı kargaşa nedeniyle valilik adaylığını bile kaybetme noktasına gelmişti ama *Journal*'ın da sözünü ettiği gibi yegâne yetenekli avukat Elihu Root, bu mesele üzerine aday kurulunu ikna etmişti. Blaise bütün bunları düşündüğünde, kendinin böylesi politik tutkuları olmadığı için seviniyordu bir bakıma. Özel yaşamla herkesin gözü önünde olmak arasında süre gelen bir mücadele yoktu onun için. Şef sahaya çıkmaya karar verdiğinde onun özel hayatı üzerine neler düşünüp konuşurlar diye de ara sıra merak ediyordu Blaise.

Roosevelt de merak ediyordu bunu. "O, bir zamanlar herkese nasıl davrandıysa gazetedeki bütün adamların da ona aynen öyle davranacaklarını görecektir." Roosevelt gözlüğünü çıkarıp miyop gözleriyle koridor kapısının tam üzerinde asılı duran bufaloya bakmaya başladı. "Yeniden Bryan'ı destekleyeceğini sanıyorum. Bu, işleri bizim için kolaylaştırır. McKinley bu seçimi kazanacağa benziyor."

"Peki ya siz, efendim?"

"Ben iyi bir parti adamıyım. McKinley partinin başkanı. *Harper's Weekly*'nin editörlüğü teklifinde bulundular bana. Bunu yazabilirsiniz, elbette. Görev sürem bittiğinde bu işi gelecek yıl da sürdürebilirim." İşlere bakan bir yardımcı koridordan içeriye girdi ve Blaise'in de görebildiği üzere Vali'ye bir gazete parçası uzattı. Blaise bu kâğıt parçasının hangi gazeteden olduğunu merak ediyordu; muhtemelen *Sun* gazetesiydi. Yardımcı gider gitmez Roosevelt gene ayağa kalkarak odada bir yukarı bir aşağı volta atmaya başladı; keyifli ve dinç hareketliliğin ona verdiği zevk dışında belirgin bir amacı yokmuş gibiydi. "Başkan isyancıların üzerine General Mac Arthur'u salmış. Bizim adımıza kayıtsız şartsız bir teslim önerdim; bu, New York'un aciz valisinin böylesi büyük meselelerde söyleyecek hiçbir bir sözü olmadığından değil, aslına bakarsanız."

"Ama sizi dinliyorlar, efendim." Blaise, bir hikâye olmasa da bir ana tema yaratmaya çalışıyordu. "Yayılmaktan yanasınız.....her yere, öyle değil mi?"

"Bize ihtiyaç duyulan her yerde. Erkekçesi budur ne de olsa. Bunun yanı sıra her genişleyen medeniyet, biz de işte tam buyuz aslında, en üstün şekilde dünya üzerindeki yerini alır; dinimiz, yasalarımız, geleneklerimiz, çağdaşlığımız, demokrasimiz de böyle işler elbette. Medeniyetimizin nereyi ele geçirmesine izin çıkarsa, yasa, düzen ve erdemlilik için bir zafer anlamına gelir bu elbette.

Başlarında bizim bulunmadığımız şu zavallı cahil adalara bir bak. Kan dökme, kargaşa, yağmacılık... Aguinaldo, Tagal haydudundan başka bir şey değildir."

"Bazı insanlar onun özgürlükçü olduğunu düşünüyor" diye söze başladı Blaise; Vali'nin, tam saati geldiğinde ağzından basmakalıp sözler püsküreceğinin farkına varmıştı.

Ne var ki onu durdurmanın hiç yolu yoktu artık. Roosevelt, odanın tam ortasında bir daire çizerek hızlı adımlarla yürüyordu şimdi. Sözcükler ele geçirivermişti bir kere onu. Konuşurken türlü türlü numaralar yapıyordu; karşısında Blaise vardı yalnızca; ama o, Madison Square Garden'daki on bin kişilik kalabalığa sesleniyordu sanki. Kollar önce yukarıya çıktı, sonra aşağıya indi; baş, sanki bir nida işareti veriyormuşçasma arkaya düştü; sağ yumruğu, mükemmel bir tartışmanın bittiğini vurgulamak ve yenisinin başladığını göstermek üzere sol ele vurdu. "Malezya ırkının yozlaşmış olduğu bir gerçek. Biz, işe işte tam burada başlıyoruz. Onları yalnızca iyi birer insan haline getirebiliriz. Onlarsa kendilerine yalnızca zarar verebilirler. Carnegie'nin taraftarları onların özgürlükleri için savaştıklarını söylediğinde, Filipinler için düşüneceğimiz herhangi bir iddianın Apaçiler için de geçerli olacağını söylüyorum. Aguinaldo için sarf edilen sözlerin tümü Oturan Boğa için de söylenebilir. Kızılderililer, Filipinlilerden daha fazla medeni değildir kesinlikle. Onlar, medeniyet yolunda duruyorlar. Şimdi, Jefferson'ın adını yakarabilirsin..." Roosevelt, Blaise'e öfkeli bir bakış attı ama Blaise'in herhangi birinin adını yakarmak gibi bir niyeti yoktu gerçekte. Yalnızca, yusyuvarlak o kocaman göbeğe bakıyordu şimdi; köstekli altın saat de tıpkı Vali'nin kendisi gibi saldırganca ve bir imparator edasıyla bir ileriye bir geriye gidip duruyordu. "Sana bir şey söyleyeyim; Jefferson, Bağımsızlık Bildirgesi'ni yazdığında bizim haklarımızı ellerinde bulunduranların arasına Kızılderilileri eklememiş..."

"... ya da Zencileri de eklememiş" dedi Blaise zekice.

Roosevelt kaşlarını çattı." Kölelik bunlardan apayrı bir konuydu ve en nihayetinde son derece ateşli çetin bir sınav olan iç savaş sırasında çözüme ulaştı."

Blaise, bir politikacının zihninin gerçekten neye benzediğini çok merak ediyordu. Zihnin içindeki bölmeler 'kölelik', 'serbest ticaret', 'Kızılderililer' diye mi işaretlenmişti acaba? Yoksa bunun benzeri başlıklar tıpkı gazete matbaalarında olduğu gibi tek tek

kancalara asılı mı duruyordu? Roosevelt yazan hatta okuyan saygın bir tarihçi olsa da, birinin binlerce kere söylendiğini duyduğu bir şeyi asla söylemezdi. Belki de politikacının mahareti buydu: yenilik ve tutku görüntüsünü ortaya koymak. Ne olursa olsun Vali kendi güzel konuşmasından mest olmuştu. "Jefferson, Louisiana'yı satın aldı ve bu süreç içinde ele geçirdiği Kızılderilileri hiç mi hiç hesaba katmadı."

"Ama cumhuriyetin özgür vatandaşlarını tam da zamanında aynı çatı altında topladınız. Medeni olmayanlardan bahsediyorum ben yalnızca. Bay Seward Alaska'yı ele geçirdiğinde, Eskimolara izin verilmesini mi istedik? İstemedik. Kızılderili kabileler Florida'da isyan çıkarınca, Andrew Johnson onlara hazır olmadıkları bir vatandaşlık teklif etmiş miydi? Yo, yalnızca adalet teklifinde bulunmuştu onlara. Bu da, bizim Filipinler'deki küçük, esmer tenli kardeşlerimize vereceğimiz şeydir aslında. Adaletle medeniyet, eğer bu fırsatı yakalarlarsa, onlarındır. *Adaları elimizde tutmalıyız!*" Roosevelt dişlerini hızla ve endişe verici bir biçimde tıkırdatmaya başladı ansızın; tıpkı bir makine gibiydi bu adam ve Blaise, böylesi tuhaf bir yaratığı salt sözcüklerle nasıl tarif edeceğini düşünüyordu.. Gene kurulmuş oyuncak asker imgesi geldi aklına. "Ve orada istikrarlı ve düzgün bir hükümet kuracağız; böylece dünya yüzündeki bir zayıf nokta daha..." yumruğunu eline doğru güçlü bir biçimde savurdu, " ellerinden alınmış olacak" güdük ellerini yukarıya kaldırarak odadaki kış soğuğunu dağıtıp ılık bir havaya döndürmüştü sanki, "karanlık güçlerin!" Vali'nin alt dudağının kenarında bir damla tükürük oluşuvermişti. Karanlıktan kurtardığı o yeri hâlâ avucunun içinde tutarcasına elinin tersiyle sildi dudağını.

"Matmazel Souvestre'ın kesinlikle bir tanrı tanımaz olduğundan emin misin?" Vali bir sandalyeye oturdu. Filipinler meselesini bir kutuya koyup rafa kaldırmış ve üstüne de kilidi vurmuştu çarçabuk.

"Bana öyle söylendi. Onu gerçekten tanımıyorum bile." Blaise tarafsızdı. "Yüzbaşı Dreyfus için çok etkin bir biçimde çalışmıştı." Bu, çok da mantıksız bir şey değildi aslında, çünkü özgür düşünenlerin çoğu Dreyfus yanlısı olmaya eğilimliydiler. Her hâlükârda Vali artık dinlemiyordu.

"Bamie, yani benim kız kardeşim, insanın dini meselelerini açıkça yadsıyabileceğini söylüyor. Oraya gitmek benim kız yeğe-

nim Eleanor için de denemeye değer bir şans." Vali, bu sözlerden hemen sonra neredeyse bir saat boyunca uzun bir nutuk çekti Blaise'e. Küba'da ve Filipinler'de daha güçlü valiler görmeyi istiyordu. Bu konuyu Başkan'la tartışacaktı. Askerlerin konservelerle ve bozulmuş etlerle beslenmesinden sorumlu olan Savaş Bakanı Alger, Bakanlar Kurulu'ndan ne kadar çabuk ayrılırsa işler de o kadar iyiye gidecekti hiç şüphesiz. Blaise, bütün bu konuşmalar arasında Vali'ye Senatör Platt'la ilişkileri üzerine bir iki soru sormayı başardı en sonunda. Herkes bu iki adamın birbirine katlanamadığını bilse de ilişkileri gayet 'güzeldi' görünüşe göre. Platt, Roosevelt'i tutuyordu, çünkü bir önceki Cumhuriyetçi valinin kepazelikleri yüzünden parti şu anki konumunu kaybedecekti muhtemelen. Aynı zamanda şevkli bir reformcu olan Roosevelt'in de vali seçilebilmek için Cumhuriyetçi bir örgüte ihtiyacı vardı kesinlikle. Ayrıca, Senato'daki arkadaşı Lodge'a katılmak istemesi bir sır değildi; Platt'ın ise kamu nitelikli her şirketin vergi ödemesinde ısrarlı olan bir valiyi yerleştirmek adına kendi koltuğunu feda etmeyeceği de bir sır değildi. Bu durum, sayısız tramvay hattını ve bazılarının söylediğine göre de Tammany Hall'a giden altın anahtarı da elinde bulunduran Demokratik milyoner William Whitney'i vurmuştu özellikle. Whitney, Cleveland'ın Bakanlar Kurulu'nda çalışmış, Blaise'in sınıf arkadaşı Payne'e de bir baba gibi davranmıştı zamanında.

Vali nutuk çekerken, ses tonunu soru soran bitkin kişiden sert, Yehova benzeri bir karaktere dönüştürmüştü; düzinelerce farklı rollere bürünebiliyordu; gerçekten kötü rol yapıyordu; ama insanı da kendine bir şekilde bağlıyordu. Blaise kendine hâlâ yabancı olan bu şehirde çok sıklıkla yaptığı gibi gene boş boş düşünüyordu; acaba böylesi bir adamın bir metresi var mıydı ya da bu adam hiç geneleve filan gider miydi (Tenderloin bölgesinde Paris'in neredeyse tümünden daha faza genelev bulunuyordu) ya da kendini büyük bir kararlılıkla ikinci karısının müsamahalı hoşgörüsüne mi teslim ediyordu?

Payne Whitney'i düşünmek Blaise'in aklına seksi getirmişti nedense. Bir zamanlar, Yale'deyken ateşli bir delikanlı olan Payne'e, New Haven'da düzgün bir genelev bulunup bulunmadığını sormuştu. Bu soru üzerine delikanlının yüzü kıpkırmızı kesilivermişti ve o anda Blaise, yirmi yaşındaki sınıf arkadaşının bir bakir olduğunu öğrenmişti. Daha sonra yaptığı gizli araştırmalar sonucun-

da sınıfındaki çoğu genç erkeğin de bakir olduğundan emin olmakla kalmamış, bu doğal olmayan durumun, erkeklerin, Paris'teki en aşağı sınıftan işçilerin içmesine benzer şekilde çok miktarda içki içerken bir yandan da tanıdıkları kızlar hakkında yaptıkları anlaşılmaz, uzun ve o boş konuşmaların da nedeni olduğunu anlamıştı. Blaise ise bu gibi ortamlarda asla bulunmamıştı, çünkü on altı yaşma geldiğinde babasının bir arkadaşı olan Anne de Bieville'le bir ilişkiye girmişti bile. Anne de Bieville, Blaise'den yirmi yaş büyüktü ve bir banka müdürüyle evliydi; üstelik mutlu bir evlilikleri de vardı. Bu kadının Blaise'den iki yaş daha büyük oğluysa, Saint-Cloud'da Blaise'le birlikte silah atış talimlerine çıkardı; zamanla bu iki genç gerçekten de yakın arkadaş olmuştu. Ne var ki Blaise'in, açıkça dile getirilmese de, annenin aşığı olduğu anlaşılınca aralarındaki yakınlık sona ermiş ve bu konu her iki oğlan tarafından da hiçbir zaman ağza alınmayarak öylece rafa kaldırılmıştı. Son derece katı kurallara sahip, her şeyiyle düzgün New Haven böylesi bir şokla günlerce kendine gelememişti elbette.

"Anglo-Saxonlar, bizden çok daha sonra gelişip büyüyor belki de" demişti Anne Yale'deki oyun sahasında öylesine çok bakir görmekten keyif alırcasına; gerçekte bir oyun oynanmıyordu, son sınıf için bir dans düzenlenmişti. Blaise, menekşe gözlü Anne'i halası olarak tanıştırmıştı etrafa ve Anne de büyük bir heyecan dalgası uyandırmıştı salonda haliyle. "Bedensel olarak hepsi burada bulunuyor" diye yanıtlamıştı Blaise; çoğu son sınıf öğrencileri gür bıyıklara, kalın favorilere sahipti. "Ama ta orada, beyinlerine bir şey oluyor ya da olmuyor."

"Karaciğerlerine de bir şey oluyor, bence. Çok fazla içiyorlar."

Theodore Roosevelt yine odayı arşınlamaya başlamıştı. Blaise, 102 Street'teki aşk yuvasında hayal etmeye çalıştı onu, ama başaramadı. Öte yandan erkek kardeş Elliott'ın son nefesini verirken bile başında bir metresi vardı. Bu kadın, Roosevelt ailesinin maaş ödediği Bayan Evans'tı. Üstelik bu maaşa zam yapılmadığı takdirde, Roosevelt'in avukatını vurmakla tehdit eden bir *Bay* Evans da geziniyordu ortalıkta. Ayrıca Elliott, Paris'te yaşamını sürdüren Bayan Sherman'a da âşıktı, ama bu aşk Sanford dünyasında asla kabul görmemişti.

Blaise, Vali Roosevelt'in kadınlardan keyif alacak bir tip olduğunu düşünmüyordu; Vali daha ziyade yemekten haz alıyordu. Öte yandan Blaise'in gencecik alaycı bakışlarının gördüğü üzere Vali,

defalarca vicdanını yokladıktan ve bir o kadar da sıkıntıyla ellerini ovuşturduktan sonra bile en yakın arkadaşının karısını baştan çıkararak bütün bu trajediden de en yakın arkadaşını sorumlu tutacak bir tipe benziyordu. Bu, Anglo-Saxon tarzını andırıyordu sanki. O sırada bir sekreter, Albany'den gelen telefon haberini getirdi Vali'ye ve Blaise'in röportajı da sona ermiş oldu böylece.

"İyi şanslar sana, delikanlı. Benim dağınık konuşmalarımdan bir şey çıkarırsınız umarım. Konuşacak çok şey var. Yapılması gereken çok iş var. Bir dahaki sefere size boks dersi de verebilirim. Sizin Bay Hearst'ünüze gelince..." Çerçevesi altın kaplı gözlüğünün ardındaki parlak gözleri kısıldı birden. "Pek çok fikirde uyuşamıyoruz. Bryan, madeni gümüş para. Ekoseli o takım elbiseler. O tarz giyiniyor." Roosevelt ses tonunu bir oktav yükseltmişti ve hor görür bir hava takınmıştı. " Geçen ay Belediye Başkam'nm verdiği bir kabul töreninde *açık yeşil* ekoseli bir takım elbiseye *mor* bir kravat takmıştı. Ve neden hiçbir derneğe alınmadığını merak edip duruyor." Vali ile sıkıca el sıkıştıktan hemen sonra Blaise de oradan çarçabuk ayrıldı.

Şef, Blaise'in anlattığı Vali'nin giyimle ilgili küçümseyici fikirleriyle pek eğlendi. "Eh, en azından onu pembe gömlekler giymekten ve süslü püslü bel kuşakları takmaktan kurtardık." Şef, salonundaki divanda boylu boyunca uzanmış yatıyordu şimdi. Baş tarafında Büyük İskender'in büstü, ayakucunda Julius Sezar'ın büstü bulunuyordu. Yerdeyse bir banço vardı. *Journal*'ın tiyatro eleştirmeni olan Ashton Stevens, Hearst'e altı derste nasıl banço çalınacağını öğreteceğine dair söz vermişti zamanında. Ama on dördüncü dersten sonra, büyük bir hevesle beklenilen virtüözlük kapıyı çalmamıştı bir türlü. Görünüşe göre, popüler müziğe hissettiği büyük tutkusuna karşın Şef bu konuda son derce yeteneksiz biriydi. İki haftadır "Maple Leaf Rag" adlı melodiyi öğrenmeye çalışıyordu, ama bu girişim her defasında da başarısızlıkla sonuçlanıyordu maalesef. Şef'in üstünde yine ekoseli bir kumaş vardı, ama bu kez traverten rengi tonunda hafif gri bir kumaştı. Blaise, Vali Roosevelt hakkında Şef'e verdiği raporu bitirirken bir yandan da Şef'in bu haliyle bir salon antresinin döşemesini andırdığını düşündü..

"Adı her neyse yazık ona, adi Fransız." Hearst'ün bütün söyleyecekleri bu kadardı. Başka bir konuya geçmişti artık.

"Harika bir hareket olabilirdi bu." Blaise, Şeytan Adası'ndaki o mahkûmu kurtarmak için düşündükleri aptalca ama heyecanlı

planın Fransız hükümetinin erken davranmasıyla boşa çıkmasına üzüldü. Dreyfus evindeydi artık, özgür bir adamdı. *Journal,* ejderhalar öldürmek için başka yerler aramalıydı.

"The Man with the Hoe" şiiri..." diye başladı Şef söze, cümleyi tamamlamaya gerek duymadı. *San Francisco Examiner*'da, California'dan tanınmamış bir öğretmeninin yazdığı şiirden birkaç dize yayımlamıştı geçenlerde. Bu dizeler, Birleşik Devletler'de yayımlanan en popüler şiir olup çıkmıştı bir gecede. "...ve şimdiyse benim sosyalist biri olduğumu söylüyorlar! Belki de öyleyim. Öyle bile olsa, bir *şiir* bu!" Hearst kafasını sağa sola sallayıp yerdeki bançoyu aldı. "Bir şiirin satışları arttıracağını kim düşünebilir ki?" Hearst bir kere daha "Maple Leaf Rag" melodisini çalmaya çalıştı. Blaise tüylerinin ürperdiğini hissediyordu. "Galiba bu işi kaptım" dedi Şef; dünya üzerinde şu ana kadar hiç duyulmamış bir akor sesi çıkarmıştı ve bu sesi tınlatmaya devam ediyordu.

George kapıdaydı şimdi. "Sizinle görüşmek isteyen bir tane daha emlakçi var, efendim."

"Yarın gelmesini söyle. Forty-second Street'ten yukarısı olmaz de ona. Bir çiftçi olmak istemiyorum."

"Taşınıyor musunuz?"

Hearst evet anlamında başını salladı. "Worth House'u yıkıyorlar. Bu yıl. Tam da bütün onarımmı bitirmiştim." Açık artırma deposu gibi görünen bu yerin, aslında pek gösterişli olduğunu göstermek istercesine birkaç hareket yaptı. Sandıklarda heykeller vardı. Salonda duvara dönük duran düzinelerce tablo bulunuyordu; duvara dönük olması gereken diğer tablolarsa bir Fransız taşrasının müzesinde gibi orta yerde sergileniyordu; sandalyeler de birbirinin üstüne yığılmış duruyordu. Salon, Hoffman House'daki da XV. Louis Odası'nda verilen bir akşam yemeği sonrasını anımsatıyordu insana. "Chicago, bir ihtimal olabilir" dedi Şef, uzun bacaklarını sallandırıyordu.

"Bir ev için mi, efendim?"

"Hayır, bir gazete için. Satın almak üzere."

"The *News*!"

"Yo. Onu satmazlar. Ama başka bir tanesini devralabilirim. Ucuz bir tanesini." Hearst, Blaise'e masum bir bakış fırlattı. " Yani, senin için ucuz. Benim içinse şu an pahalı. Annem gelecek yıl California'ya geri dönüyor."

"O size... yardım etmez mi?"

"Etmese daha iyi olacağını söylüyor. On milyon vermiş durumda zaten. Sonra bir de Washington meselesi var. *Tribune* neredeyse kapanmak üzere. Elbette, Bölge'de hiç oy yok. Ama politikacıları korkutarak her daim eğlenebilirsin pekâlâ."

Blaise'in aklı karışmıştı. "Oylar mı? Okurlar istediğinizi sanıyordum ben."

"Eh, her ikisini de istiyorum. Elimde New York ve San Francisco var ve eğer biraz şanslıysam, Chicago da bu kervana katılacak. Demokrat Parti, ele geçirilmeye hazır."

"Onu ele mi geçireceksiniz?"

"Birinin bunu yapması gerek. Anlıyorsun ya, basının hiç kimsenin kavrayamadığı, buna ben de dahilim, bir gücü var. Ama ben onun nasıl işleteceğimi biliyorum..."

"Gazeteye okur çekmek için. Oylar bambaşka bir konudur."

"Acaba?" Şef, kollarını öne uzatıp şöyle bir gerindi. "Annem kız kardeşinle tanışmış mıydı acaba?"

"Ah." Blaise tedbirli davranıyordu şimdi. Ağabeyle kız kardeş arasındaki savaşı, hiç kimsenin, özellikle de Hearst'ün bilmesini istemiyordu. Şu sıralar iki kardeş avukatlar aracılığıyla temasa geçiyorlardı yalnızca. Caroline bir alt mahkeme kararı için üst mahkemeye başvurmuştu ve yüksek mahkemenin gizemli birle yedi rakamları hakkında bir karara varmasını bekliyorlardı. Bu arada, Caroline'in mahkemenin bulunduğu yer olan New York'a değil, aksine, Del Hay'in de etkisinden dolayı Washington'a yerleşmesi Blaise'e sürpriz olmuştu. Dahası Caroline, Poussins'i iki yüz bin dolara satmıştı ve Blaise de bu satışa mani olamamıştı. Caroline, Amerikan'ın pek çok kanunu da satın alacak kadar çok paraya sahipti artık. Ama Houghteling, bu haberi duyunca kıkır kıkır gülmeye başlamıştı çünkü dava, Caroline'in lehine sonuçlanıncaya kadar, genç kadın yirmi yedi yaşına basabilirdi pekâlâ. Bunun üzerine Blaise de acelesi olanın Caroline değil *kendi* olduğunu söylemişti sinirli bir havayla. Şu sıralar Şef'le ilişkileri gayet iyiydi, ama en hafif şekilde söylemek gerekirse Şef'in ruh hali pek değişkendi. Chicago gazetesini satın almak için ona yardım etmenin zamanıydı şimdi. Sonra, ihtiyar Bayan Hearst oğlunun yardımına yeniden koşabilirdi; ya da Hearst, harcadığından daha fazla para bile kazanmaya başlardı, neden olmasın ki?" İyi bir gazeteciyi rekabetten uzaklaştırmak için ona aldığı maaşın iki katını teklif etmeye alışkın Hearst gibi bir adam için pek olacak şey değildi bu.

"Kız kardeşiniz, annemin evine bakmaya gelmişti. Ama evi çok büyük bulduğunu söylemişti. Zeki biri. Annem öyle diyor. Washington'da oturmaktan neden hoşlanıyor peki?"

"Sanırım onun hoşlandığı Hay ailesi, aslında."

"Hay neredeyse tam bir İngiliz'e dönüştü artık." Hearst'ün kısa süreli dikkati bir anda yön değiştirdi. Anne, kız kardeş, John Hay, Yüzbaşı Dreyfus ve "Maple Leaf Rag" melodisi birbirine karışmış tek bir vücut haline gelmişti artık. "Sen Washington'a git. *Tribune*'e bir bak bakalım. İşlere beni sakın bulaştırma. Ben Chicago'yu kolaçan edeceğim."

Blaise, kendisine böyle bir görev verilmesine sevindi, ama Washington'da Caroline'e rastlayabileceği düşüncesiyle keyfi bir nebze kaçtı açıkçası. Şef, "Anneme de bir uğra. Ona ne kadar çok çalıştığımı söyle. Ayrıca, nasıl sigara ya da içki içmediğimi, kötü sözler sarf etmediğimi de anlat ona. Ve senin okulu ne kadar çok sevdiğinden de bahset."

"Ama ben okulu sevmem ki."

"Ama o sever. Katedral'in üst katında kızlar için ders vermeye başladı bile. Belki ikimiz birlikte oraya gider ve o kızlara, bilirsin ya, gazetecilik dersi verebiliriz." Blaise, Şef'in böylesine açık saçık bir düşünceyi dile getirişini ilk kez duyuyordu. "Kız kardeşine hürmetlerimi ilet."

"Onu görürsem, elbette" dedi Blaise. "O, kibar çevrelerde bulunur."

İki

Mart ayının gelmesiyle Caroline de şehrin en dışındaki bölgeye varmıştı. Burası, zamanında babasının romatizması yüzünden bir kışı geçirmek zorunda kaldıkları Mısır'daki Assuan şehrini anımsatıyordu. Yıkık dökük Georgetown'un içinden geçen N Street'te küçük, gül kırmızısı taşlardan yapılma bir ev kiralamıştı kendine. Etrafta beyaz tenli birini görebilmek nerdeyse imkânsız gibiydi. Tuğamiralin dul eşi olan evin sahibesiyse beyazlarla ilgili bir konuşma yaptıktan sonra 'esmer tenliler'in Caroline için bir sorun yaratmayacağını umduğunu söyledi. Caroline'se bu durumun kendisi için hiçbir sorun yaratmayacağını belirtti ve hatta geceleyin

tam-tam sesleri bile duysa hiç rahatsız olmayacağını da dile getirdi. Tuğamiral dul eşi, bunun üzerine civarda Kızılderili bulunmadığını ve bu nedenle de tam-tam seslerinin duyulmayacağını açıkladı; ne var ki Potomac River'la kanal arasında epeyce vudu büyüsü yapılıyordu. Ev sahibesi yalnızca bu konuda dikkatli olmasını söyledi genç kadına. Sonra da iri yarı bir zenci kadını Caroline'e 'yardım etmesi' için çağırarak yanlarından ayrıldı. Caroline'in bu evi en az bir yıllığına kiralaması kararlaştırılmıştı. Hemen önlerindeki kaldırımda boy atan iki manolya ağacı, evin ön tarafına bakan odaları parlak yapraklarıyla koyu bir gölgeye bürüyordu. Böyle bir gölge tropikal bölgelerde her zaman istenir diye belirtmişti Caroline. Tahmin edileceği gibi Marguerite de ansızın ıssız tropikal bir yerde terk edilmiş ve mutfakta bir Afrikalıyla yan yana kalmış olmaktan dolayı sersemlemişti.

Caroline en dıştan en içeriye doğru ilerlemişti ve şimdi; Henry Adams'ın yemek salonundaydı; burada, her öğle vakti kahvaltı verilirdi; ne var ki hiç kimse kahvaltıya davet edilmezdi. Gene de masa her zaman dolu olurdu, ama özellikle bu sabah durum tam tersiydi. Caroline kahvaltıda Virginia usulü pişmiş jambon ve tereyağlı çörek yemişti; sonra da tombul ev sahibiyle New York'a gitmek için ertesi gün evden ne zaman ayrılacağı üzerine konuşmuşlardı. Ev sahibi, birkaç gün New York'ta kaldıktan sonra Senatör ve Bayan Lodge'la bir Sicilya turuna çıkacaktı. "Yazı da Paris'te, Boulevard Bois de Boulogne'da geçireceğim. Cameron'lar da orada. *Bayan Cameron* orada, en azından. Daha fazla kahve istemiyorum, William" dedi; William Gray adlı uşak fincana biraz daha kahve koyuverdikten hemen sonra gözden kayboldu. "Trumbull Stickney adında genç bir Amerikan şairi tanıyor musun?"

Caroline Paris'te çok az Amerikalı tanıdığını söyledi. "Biz de neredeyse hiç Fransız tanımıyoruz burada" dedi Adams mantıklı olarak. "Birbirimizi görmeye yurt dışına gidiyoruz. Bu yaz Bayan Cameron, Bay Stickney'in ilham perisi sayılıyor diyebilirim. Genç olsaydım eğer, hiç kıskanmazdım bu durumu. Ne var ki açıkça göründüğü üzere kıvranıyorum." Ancak Adams hiç de kıvranıyormuş gibi görünmüyordu bu konuda. "Gelip, ya da senin durumunda geri dönmek denir buna, Fransa'yı bize gezdirmelisin."

"Ben Fransa'yı hiç mi hiç bilmem aslında." Caroline kesin konuşuyordu gene. "Ama Fransızları tanırım."

" Öyleyse ben sana Fransa'yı gezdiririm. Katedralleri bir kez daha gezerim. On ikinci yüzyıl kalıntıları üzerine uzun uzun yeniden kafa yorabilirim kesinlikle."

"Onlar... çok güçlü bir ruha sahipler, değil mi?"

Adams neredeyse utangaç bir havayla gülümsedi. "Anımsadın mı? Çok memnun oldum."

"Bu konuda daha fazla bilgilenmeyi umardım aslına bakarsanız. Ama ben tam Washington'a taşınırken siz de buradan ayrılıyorsunuz. Beni siz yaratmışsınız gibi hissediyorum, ikinci Bayan Lightfoot sanki ve sonra bölümün tam ortasında beni bırakıveriyorsunuz işte." Genç kadın yasak bir bölgeye adım atmıştı şimdi. Adams'ın *Democracy* adlı romanın yazarı olduğunu hiç kimsenin anımsatmaması gerekiyordu aslında. Bu romanın kadın kahramanı da demokraside bulunan gücü anlamak üzere Washington'a yerleşen ve beklenildiği gibi derinden sarsılan Bayan Lightfoot'tan başkası değildi elbette. Caroline yazarından olduğu kadar kitaptan da büyük bir zevk almıştı. Elbette bu kitabı John Hay'in yazdığını düşünenler de çıkmıştı (Elinde Fransız baskısından bir kopya tutarak dudaklarında gizli bir gülümsemeyle fotoğrafı bile çekilmişti); diğerleriyse, doğuştan nükteci biri olan merhum Clover Adams'ın yazdığını düşünüyordu. Ama Caroline, kusursuz bir yapıt olan bu kitabı Adams'ın yazdığından emindi. Caroline'le beraberken bunu asla yalanlamamış ya da doğrulamamıştı. "Bu ahlaksız hikâyeden çıkaracağımız ders, senatörlerden uzak durmamız gerektiğidir."

"Bu, zor bir şey değil bana kalırsa."

"Washington'da mı? Onlar, Rönesans Roma'sının kardinalleri gibidir. Onlardan uzak duramazsın. İşte bu nedenle ben de on ikinci yüzyıla kaçıp sığınıyorum; orada üç sınıf var yalnızca: papaz, savaşçı ve sanatçı. Sonra bir bakarsın ticari sınıf idareyi ele alır; faizciler ve asalaklar. Hiçbir şey yaratmayıp herkesi kendilerine esir ederler. Papazın malına da el koyarlar. Bütün bunları kahvaltıda dinlemek istemez misin?"

"Petekte bal varsa, neden olmasın ki!" dedi Caroline, bir dilim sıcak mısır ekmeğinin üzerine bal sürüyordu keyifle. "El konulmuş papazlar hakkında epeyce hikâye dinleyebilirim. Peki ya savaşçılar...?"

"Para babalarını savunmak üzere saat başına maaş alan polis memurlarına dönüştürülürler; sanatçılarsa elbiseler dikip kötü portreler yaparlar, Sargent gibi."

"Ah, ben Sargent'ı çok severim. Ona poz verenlerin aslında kendisini ne kadar da çok sıktığını hiçbir zaman gizlememiştir."

"Bu, paraya karşı son intikamımızdır diyebilirim. Anlıyor musun? Ben, kendimi bir sanatçı olarak adlandırıyorum; ama bir rantiyeyim yalnızca, bir asalak. Neden Washington peki?"

Caroline, çok zeki, ihtiyar ve profesyonel bu amcaya ne dereceye kadar güvenip ona içini açacağından pek emin değildi açıkçası. "Erkek kardeşimle ben anlaşamadık..."

"Evet, hepimiz duyduk onu. Zaten para dışında bir şey de duymaz olduk bugünlerde. Ruhani yanımızı yitiriyoruz diyebilirim."

"Ben de çok daha kötü bir şeyi kaybedebilirim, payıma düşen mirası." İnsanı deliye döndüren belli bir bal çeşidinin olduğunu nerede okumuştu acaba? O balı yemişti şimdi açıkça; çünkü bütün içini bir bir dökmeye başlamıştı bile. "Blaise beş yıl boyunca bütün her şeyi kendi kontrolü altında tutabilir. O, Bay Hearst'e tapıyor ve Bay Hearst da beni endişelendirecek derecede büyük paralar kaybediyor."

"Bu korkunç Bay Hearst, Sanford parasını da yitirebilir mi en sonunda?"

Caroline biraz daha bal alırken peteğin içinde küçücük bir kurtçuk bulunduğunu fark etti, ama kazara onu da midesine indirivermişti çoktan. "Korkum da bu benim. Her neyse, avukatlarımız çarpışırken Blaise de New York'ta yaşıyor. Bense tıpkı Bayan Lee gibi demokrasinin nasıl işlediğini görmek üzere buraya, Assuan'a geldim en sonunda."

"Ayrıca" dedi Adam, sandalyesini geriye itti, sonra da izninizle der gibi bir hareket yapıp purosunu yaktı. "Del meselesi de var."

"Del meselesi de var."

"O, yan evde, şu an biz oturmuş konuşuyorken bile hemen orada. Onu çekici buluyor musun peki?"

"Benim öğretmenim –"

"Şimdi Wimbledon'daki o heybetli Matmazel Souvestre. Matmazel sana tavsiyede mi bulundu?

"Yo. O, hiç kimseye bir tavsiyede bulunmaz. Bu onun tarzıdır diyebiliriz. Demek istediğim *faydalı* bir tavsiye vermez aslında. Ama o çok zeki biri, hiç evlenmemiş ve öğretmen olmaktan da mutlu görünüyor."

"Sen öğretmen mi olmak istiyorsun?"

"Benim öğretecek bir şeyim yok ki."

"Benim de yok. Gene de yalnızca devlet adamlarına yönelik ve içinde ta Lodge'dan tut da Hay'e kadar bir sürü önemli adam bulunan bir okul yönetiyorum. Ayrıca ben, Harvard'ın eski profesörlerinden Profesör Adams'ım elbette."

"Ben böyle hırslı biri değilim. Ama hayatı bekâr olarak sürdürmenin nasıl bir şey olacağını çok merak ediyorum."

"Bu görünüşünle mi?" Adams bir kahkaha attı; genç kadını takdir ettiğini gösteren bir sesti bu. "Bekâr olarak yaşamana izin verilmeyecek. Etrafında bu konu üzerine çok büyük baskılar olacak. Senin aksine, senin Soylu Matmazel'in ne güzeldi ne de büyük bir servete sahipti."

"Zamanla ben de ilkini, sonra daha kısa zaman içinde de ikincisini kaybedeceğim. Bunun yanı sıra çok güzel biridir o. Talipleri de çok olmuştur bugüne dek."

"Belki" dedi Adams, "on ikinci yüzyıldaki baş rahibeler gibi ağırbaşlı hanımefendilerin arkadaşlığını tercih ediyordur."

Caroline yüzünün neden kızardığından emin değildi. Matmazel'in bir eşi vardı aslında; Caroline'in Les Ruches'de okula ilk başladığı günlerdi. Kavgaların ardı arkası kesilmiyordu ve bu nedenle de ayrılmışlardı. Matmazel o günden bu yana tek başına sürdürmüştü saltanatını. Yo, bu, tek başına yaşarken tercih edeceği bir yol değildi Caroline'in. Öte yandan hayatta da hiç mi hiç deneyimi de yoktu. "Benim öylesi bir yeteneğim yok" dedi, "bir başrahibe olmak için, hele de dünyevi bir başrahibe.."

Yediği balın gücü onu rahatlatmıştı. Adams Caroline'i, genç kadının en sevdiği odaya, bir başka deyişle kütüphaneye götürmek üzere ayaklandı. Odadaki atmosfer baştanbaşa ortaçağın, hatta Roma mimarisinin etkisini yansıtıyordu. Pencereler öyle yerleştirilmişti ki, kafanızı hafifçe yukarı kaldırıp Cennet'e doğru baktığınızda, dışarıda, meydanın hemen karşısında yer alan ilahi Beyaz Saray manzarasını bile görmezden gelebilirdiniz. Odanın tam ortasında bir şömine bulunuyordu; yeşim taşının uçuk yeşiline benzer bir renkteydi. Meksika tarzı damarlı akikle ve kıpkırmızı küçük tellerle süslenmişti. Caroline hayatında böylesi bir şey görmemişti bugüne dek, ama o görmediği birçok şeyin aksine, ipeğe benzeyen bu olağanüstü taştan yapılma şömineye hayran kalmıştı açıkça. Şöminenin iki tarafında İtalyan *cinquecento* tabloları duruyordu; ayrıca, bir Çömlek Ustası'nın cehennem ateşi altında resmedildiği bir İngiliz taşra manzarası da tabloların arasında yer alı-

yordu; bunların içinde en güzeli de, William Blake'in baştan savma elinden çıkan Babil kralı Nabukadnezar'ın tablosuydu elbette; deliliğin pençesinde kıvrandığı sırada, elleriyle dizlerinin üstünde dört ayak durarak yerdeki otları yiyordu afiyetle. Adams, Caroline'e bu tabloyu ilk kez gösterdiğinde, "Bu, benim ruhumun portresidir." demişti. Oda, odun yanığı, nergis ve sümbül kokuyordu. Meşinden yapılma alçak sandalyeler başka birine değil de yalnızca tam Adams'a göreydi sanki. Ancak Caroline bir tanesine rahatlıkla oturuverdi ve sonra da konuşmaya başladı, "Buradan ne zaman gideceğimi söylemelisiniz bana."

"Ben çoktan toparlandım." Adams inleyerek konuştu. "Yolculuk etmekten nefret ederim. Ama tek bir yerde de kalamamam asla." Bu sırada William, Bay Hay'in geldiğini haber verdi ve Hay topallayarak girdi içeriye. Acı çekiyor diye düşündü Caroline, Kent'tekinden neredeyse on sene daha yaşlı gösteriyordu şimdi.

"Sen burada ne arıyorsun?" Adams saatine baktı. "Bugün Perşembe. Kordiplomatları ağırlama günün."

"Saat üçe kadar vaktim var. İşleri Sinderella yürütüyor."

"Sinderella mı" diye sordu Caroline.

Bunun üzerine Adams cevap verdi. "Bay Hay'in, yardımcısı Bay Adee için kullandığı ad; mutfaktaki bütün işleri o yapar ve baloya da asla davet edilmez."

"Yerleştiniz mi, Bayan Sanford?" Hay'in yeme içme alışkanlıklarını bilen William, derhal kahve servisinde bulundu. Bu sırada Caroline de iyice yerleştiğini söyledi. Hay belli belirsiz başım onaylarcasma salladı, sonra da Adams'a dönüp, "Sana ancak kaçak diyebilirim artık.En çok ihtiyacım olduğu anda sen ve Lodge şehirden ayrılıyorsunuz."

Adams hiç mi hiç alınmamıştı. "Bütün bir kış sizin için durmadan çalıştık. Anlaşmayı da sağladık. Şimdiyse La Dona'yı ve elbette Don'u görmeye can atıyorum."

"La Dona'ya, evine düşündüğünden daha yakın bir zaman içinde kavuşacağını söyle."

"Başkan yardımcısının nesi var?"

"Kalbinden rahatsız. Doktor kesinlikle şehir dışına çıkmasını söylemiş ona."

"Eh, onun yokluğu da fark edilecek gibi değil, bana kalırsa."

"Ah, Henry, bizim gibi zavallı adamlara çok yükleniyorsun sen. Bay Hobert, işleri başkan yardımcıları gibi yürütemese de, ülkede-

ki en iyi finans yatırımcılarından biridir o. Maj-ah ve benim için yatırım yapar ve hepimiz de gayet iyi idare ederiz durumu. Gerçi ben gayrimenkulü tercih ediyorum. Şimdi Connecticut Avenue'da bir arsa üzerine pazarlık etmekteyim. Kuleleri olan birçok apartman dairesi inşa etmenin hayalini kuruyorum nicedir. Onlar, her şeyin gelip geçici olduğu bu şehrin yeni yüzü haline gelmekte..."

Caroline, bu Kupa Beşlisi üyelerinden daha asil sohbetler umuyordu belki de. Ne var ki bugün, bu ihtiyar adamlar parlak zekâlarıyla hiç mi hiç ilham vermemişti birbirlerine; Caroline'in odadaki varlığı da herhangi özel bir özel çaba gerektirmeyecek kadar yeterince tanıdıktı onlar için artık. Genç kadın, bu insanların arasına gerçekten kabul edildiği için de rahatlamıştı bir bakıma. Ama bu durum kendinden yaşça büyük insanlar nezdinde doğruydu; yaşça kendine yakın olan Del için ise o, kabul görmemiş bir dilekti henüz. "Senin burada olduğunu duydum" dedi içeriye girerken Del.

Adams, Caroline'e döndü: "Mutfaklarımız birbirinden devamlı haberdar. Aşçımızdan onların aşçısına anında haber uçar, daima. Bizim Maggi'den onların Flora'sına."

"Ve sizin de burada bulunacağınızı biliyordum Bay Adams ve Bay Adee, Baba'nın da burada bulunduğunu söylemişti. Bu nedenle ben..."

"Sen dışişleri ofisinde miydin?" Hay şaşırmış görünüyordu.

"Niçin şaşırdın ki, evet. Sonra Beyaz Saray'a gittim ve Başkan'ı gördüm. O da benim sana bir sürpriz yapmamı istedi."

"Böyle bir şey mümkün müdür? Böyle bir şey akıllıca mıdır?"

"Yakında anlarız." Del derin bir nefes aldı. "Pretoria'daki başkonsolosluk görevine tayin edildim biraz önce."

Hay'in sanki bir anda tokat yemiş gibi görünmesi Caroline'i de şaşırttı. Derin bir nefes aldı; pek de sağlam olmayan ciğerlerinin bu denli ağır kütüphane havasını içine çekip çekemeyeceği konusunda kararsız görünüyordu besbelli. "Baş..." Ne var ki, bu denli otoriter bir sözcüğü çıkaramamıştı ağzından.

Del söyleneni onaylayarak başını salladı. "Tayini Başkan gerçekleştirdi. Sana bir sürpriz yapmak istedi. Bu bana gerçekten bir sürpriz oldu diyebilirim. Ayrıca insanların senin oğlun olmam nedeniyle işi alındığımı düşünmelerini de istemedi."

"Bir cumhuriyet kesinlikle sone erer" dedi Adams, "akraba iltiması kuralı uygulanmaz olursa."

"Hayatımda" dedi Hay soluğunu tekrar kazanarak, "Helen'in hayvanat bahçesindeki maymun kafesinin içine girdiğimiz gün de aynen söylediği gibi, daha fazla heyecanlanacağımı hiç düşünmezdim; şimdi aynen söylüyorum işte." Caroline, babayla oğlu son derece büyük bir ilgiyle izliyordu. Bu durumu, erkekler arasındaki Anglo-Saxon tarzı bir yakınlığın noksanlığı olarak düşünmüştü her zaman. Oysa şimdi,bunu, mükemmel derecede çekici ve nazik bir babanın, gene aynı derecede nazik ve hiç şüphesiz çekici oğluna karşı hissettiği bir antipati olarak görüyordu. Ne de olsa bu oğul, hikâye anlatmakta üstat sayılan ve katır gibi inatçı bir adamı bile kahkahalara boğabilen Abraham Lincoln tarafından eğitilmemişti.

"Bu haberi duyunca heyecanlanırsın diye düşünmüştüm." Del kayıtsız bir edayla konuşuyordu; bu görüntüsüyle Başkan McKinley'in fotoğraflarını andırıyordu. Burası Paris olsaydı eğer, Caroline tek sayılarla çift sayıları bir araya koyarak bu tayinin doğasını kavramaya çalışırdı kesinlikle. Ama Del, babasının gözlerini ve ağzını almıştı; başkanların doğduğu yer olarak bilinen Ohio'nun benzersiz başkanlık ihtirasıyla Pretoria'ya bir başkonsolos çıkarmış olma şansı azdı. Gerçekte Pretoria neredeydi acaba? Avustralya'da mı? Caroline, Allenswoods'daki coğrafya öğretmenini de hiçbir zaman sevmemişti zaten.

"Güney Afrika'da görev yapmak çalkantılı olabilir" dedi Adams. O da Del'in bu ani tayinine karşı Hay'in tepkisini ölçüyordu bir bakıma. "İngilizlerle Hollandalı o kaçıkların arasında bizim politikamız nedir peki?"

"Olağanüstü derecede merhametli bir tarafsızlık" dedi Del babasına bakarak. "Halk arasında, yani."

"Evet. Evet. Evet." Hay başını iki yana doğru sallayarak gülümsedi. "İngiltere'nin çıkarını düşündüğümüzde tarafsız. Eğer oralarda, aşağılarda bir yerde savaş patlak verirse ne büyük bir eğlence olacağını siz düşünün..."

"Şahane, belki de" diye gülümsedi Adams. "Hatta mini minnacık bir savaş mı?"

"Neredeyse mini minnacık. Hemen hemen de şahane. İşin eğlence kısmıysa İrlandalı Katolik seçmenlerimizin bu durumu nasıl karşılayacağıdır. Onlar İngiltere'ye karşı olan herkesin, Protestan olmakla kalmayıp Katoliklerin de kendi gelenekleriyle dinsel törenlerini uygulamalarına izni vermeyen o Hollandalıların, o Gü-

ney Afrikalıların da yanında yer alıyorlar pek tabii. İrlanda ihtilalinin çok yakınlarda bir yerde pusuya yattığını tahmin ediyorum. Ayrıca, daha vakit öğle üzeriyken ve hazır aklım da daha başımdayken sorumluluğunu bilen birisi olarak kordiplomatları karşılamalıyım ama hemen elimizin altında şampanya varken. Del'in şerefine içelim!"

Adams'la Caroline şerefe kadeh kaldırdı; Del'in yüzü gene al al kızarırken alnı da her zaman olduğu gibi tuhaf solgun rengini korudu..

Şampanyalar başkonsolos şerefine adeta bir törendeymişçesine yudumlandıktan hemen sonra Caroline yüksek sesle konuşmaya başladı, "Neden bir kutlama yaptığımı bilmiyorum açıkçası. N Street'te tam yaşamaya başladığım sırada Bay Adams Sicilya'ya giderek beni burada tek başıma bırakıyor ve Del de Güney Amerika yollarına düşüyor."

"Ben ve eşim hâlâ buradayız" dedi Hay." Ve biz sana yeter de artarız, diyebilirim."

"Ben de eylüle kadar buradayım" dedi Del. "Başkan'ın Beyaz Saray'da benim yapmamı istediği birkaç iş var hâlâ." Babanın şaşırmış görünen bakışları Caroline'in yine dikkatini çekti.

"Öyleyse amcalarla değil ama kuzenlerle geçirecek birkaç ayım daha var önümde." Del'in elinin altında bulunması hoşuna gitmişti. Washington'ın her bir köşesini mümkün olduğunca çabuk öğrenmeliydi. "İnsan, Matmazel Souvestre'ın da hep söylediği gibi tıpkı Napolyon gibi olmalıdır; bir plan yapmaksızın asla işe koyulmamalıdır."

"Bir kadının bile her zaman bir planı olmalı mıdır?"

"Özellikle de bir kadının. Sahip olduğumuz fazla şeyimiz yoktur çoğu zaman. Ne de olsa, topçuluk filan öğretmiyorlar *bize*."

Ne var ki Caroline'in harekete geçmeden önce düşündüğü bir planı vardı gerçekte. Bundan söz ettiğindeyse John Apgar Sanford kulaklarına inanamadı. Caroline'e bu işi bir kez daha düşünmesi, hiçbir şey yapmaması ve olayları akışına bırakması için adeta yalvarıp durdu. Ama Caroline, Blaise'i daha şaşırtıcı ve tatminkâr bir biçimde ikna etmeyi kafasına koymuştu bir kere; kurnazlığının yanı sıra Napolyon talihinin de ona yardım edeceğini düşünüyordu elbette. Oysa geleceğinin anahtarı bu tropikal kentte, yabancıların arasında bulunuyordu. Del'e de ihtiyacı vardı. Alabileceği bütün yardımlara ihtiyacı vardı aslında. Artık bir kuzen olarak ilk

adıyla hitap ettiği John ona yardım etmek için son derece istekliydi, ama doğası gereği çekingen bir yapıdaydı. Ayrıca sonunda dul kalmıştı.. Bir gece, Delmonico'nun gösterişli yeni lokantasında, yan masada oturan şakacı Bayan Fish, konuşulan her sözcüğe (Caroline, bu durumda yalnızca bir kereye mahsus bile olsa Harry Lehr'in hiç dinmeyen kahkahasından hoşlanmıştı) kulak misafiri olmaya çalışırken John, nihayet çekingenliğini üzerinden atmış ve ölen eşinin yasını tutması sona erdiğinde Caroline'e kendisiyle evlenmek isteyip istemediğini soruvermişti birden. O anda Caroline'in gözleri sulanmıştı. Paris'te ve Londra'da birkaç kişiyle flört etmişti, ama bildiği kadarıyla Del'in dışında hiç kimse evlenmemek istememişti kendisiyle; bu nedenle de zihninde, her zaman yalnız ve hayatının denetimini kendi ellerinde tutan birinin imgesi vardı. Gene de John'un bu teklifi karşısında duygulanmıştı; bunu çok dikkatlice düşüneceğini söylemişti ona, çünkü evlilik bir kadının hayatındaki en önemli adım değil miydi? Marguerite sayesinde öğrendiği bütün cümleler, tiyatro oyunlarındaki replikler, romanlardaki sözcükler, ağzından tek tek dökülürken kahkahalarla gülmeye başlamıştı; dolu gözlerindeki yaşlarsa yanaklarından bir sel gibi akıp gidiyordu artık.

"Neye gülüyorsun böyle?" John incinmiş görünüyordu.

"Sana gülmüyorum, sevgili John!" Bayan Fish'in balığa benzer yüzü, dikkatini yan masaya vermekten kaskatı kesilmişti artık. "Kendime gülüyorum; dünyada, bu halde..."

Babayla oğul, yolun karşısında bulunan dışişleri binasına gitmek için ayağa kalktı; yolda, aralarında oldukça ilginç bir konuşma yaşanacağa benziyordu. Bu arada Adams da Caroline'e biraz kalması için ısrar ediyordu. "Bu" dedi Adams Hay'ler gittikten sonra, "insanı gerçekten sarsan bir haberdi."

"Bay Hay bu konuda isteksiz görünüyordu."

"Sen öyle mi hissettin?" Adams giderek meraklanıyordu. "Daha başka neler hissettin peki?"

"Baba, oğlunun hayatta başarısız olmasını bekler ve oğul da..." Caroline sustu.

"Oğul....ne yapar?"

"Oğul da babayı oyuna getirir."

Adams başını sallayarak bu söyleneni onayladı. "Sanırım haklısın. Elbette erkek evlatlar konusunda hiçbir şey bilmem. Yalnızca kız evlatları ya da kız yeğenleri bilirim diyebilirim. Babalarla oğul-

ların arasında neyin olup neyin olmadığını da bilemem. Cabot Lodge'un oğlu bir şairdir. Benim oğlum bir şair olsaydı mesela, ben çok gurur duyardım. Cabot'sa gurur duyuyor gibi değil bence."

"Bir varisinizin olmaması üzücü."

Adams, genç kadına nefret dolu gözlerle baktı. İster gerçek olsun ister yapma, bu bakışın etkisi endişe veriyordu insana. Sonra ani bir kahkaha attı, "Benim büyük büyükbabam John Adams'ın, Massachusetts eyaleti teşkilat kanununu düzenlemesinin üstünden tam dört kuşak geçti ve bunun sonucunda da biz, cumhuriyet tarihine bir giriş yaparak cumhuriyeti kurmaya başladık. Brooks'la benim, Adams'larm saltanatına neredeyse son verdiğimizi söyleyebiliriz. Biz, atalarımızın yaptıklarını değerlendirmek için doğduk ve sanıyorum ki aciz torunlarımızın geleceğini, şekillendirmek demesek de, tahmin etmek üzere geldik dünyaya. "Ben" diye haylaz bir biçimde gülümsedi, "kanuna aykırı olan konulara gönderme yapmıyorum burada, ama kardeşimiz Charles Francis'in oğullarına sesleniyorum."

"Adams'ları bu denli silip süpüren bir alçakgönüllülüğü hayal edemiyorum; hele de beşinci kuşakta." Caroline bu ihtiyar adamın konuşmalarından keyif alıyordu açıkçası. Karşısında sanki hem hazır cevap hem de son derece bilge bir Paul Bourget* vardı.

Adams asıl anlatmak istediği noktaya geldi şimdi. "Aaron Burr'la olan bağlantınızın farkındayım ve geçen yaz ona ait birtakım belgelere sahip olduğunuzdan bahsettiğinizi de anımsıyorum."

"Evet, belgelere sahibim. Ya da sahip olduğumu sanıyorum. Her neyse, onları Blaise'le paylaşmak zorunda değilim. Onlar bana annemden yadigâr. Bütün hepsi deri çantaların içinde gizli. Onarla şöyle bir göz attım, ama hepsi o kadar. Büyükbaba Schuyler, Burr'ı, yaşamından bazı kesitler yazmaya ikna etmiş görünüyor besbelli. Burr çok ihtiyarken Büyükbaba da Burr'ın hukuk bürosunda çalışıyormuş Ayrıca Burr'ı tanıdığı yıllarda bir günlük bile tutuyormuş. Bir de..." diye kaşlarını çattı Caroline. " benim hiç ama hiç göz atmadığım bir günlük vardı ve sanıyorum annem defterin kapağına 'Yakılsın' yazmıştı. Ama defter hâlâ çantada ve şimdiye kadar

* Paul Bourget: (1852-1935) Fransız romancı ve eleştirmen. (ed.n.)

hiç kimse onu ne yaktı ne de okudu diyebilirim! En azından ben okumadım ve babamın da ona göz attığını sanmıyorum hiç."

"Açıkça görülüyor ki merak etme duygun alışılmışın daha dışında bir yerlerde seyrediyor. Benim aileme hiç benzemiyorsun. Onlar yüzyıllardır her şeyi yazıya geçirmişler ve biri, herhangi bir eserin üzerine 'Yakılsın' diye yazacak olsaydı, büyük bir rahatlıkla bu yazılana uyup yakardık onu." Adams şöminenin ocağının hemen altına küçük bir çift yeni boyanmış ayakkabı yerleştiriverdi. "Uzun zaman önce Burr, yani senin atan hakkında bir kitap yazmıştım... "

"*Muhtemelen* benim atam. Öyle olduğuna kesinkes emin olsam da. O, romantik biri."

"Beni bağışlayın ama ben onun geveze birisi olduğunu düşünüyorum."

Caroline şaşırmıştı. "*Jefferson* 'la kıyaslanınca!"

Adams kocaman bir kahkaha patlattı; söyleneni onaylarcasına çıkardığı o yapay sesten eser yoktu bu kez. "Ah, işte tam üstüne bastın şimdi! Amerikan tarihi okur musun hiç?"

"Yalnızca Burr hakkında bilgi edinmek için."

"Amerikan tarihi son derece moral bozucudur. Sana ilk elden söylüyorum bunu. Ben, büyün hayatımı Amerikan tarihi okuyarak ve yazarak geçirdim. İnsanın moralini bozuyor, çünkü içinde hiç kadın yok."

"Bu durumu değiştirebiliriz belki de." Caroline, Matmazel Souvestre'ın kadınların oy kullanma hakları için nasıl savaştığını anımsadı.

"Umarım değiştirebilirsiniz. Her neyse, tarihimizle ilgili işim bitti artık. Görebildiğim kadarıyla özgün bir yapısal kalıbı yok ve bu da benim bütün hayatım boyunca tek ilgilendiğim şeydi. *Ne* olduğu hiç umurumda değil. Bunun *neden* olduğunu bilmek istiyorum yalnızca."

"Sanırım ben sizin tam tersinizim; bu da benim cahilliğim belki de. Hayattaki tek gücün olan biten her şeyi bilmek olduğunu düşünmüşümdür her zaman."

Adams yan yan baktı Caroline'e. "Güç mü? Senin ilgini çeken şey bu mu?"

"Evet. İnsan, cahilliğinden dolayı kurban olmayı istemez." Caroline, Blaise ve Bay Houghteling'i anımsadı; hakkında çok az şey bildiği babasını aklına getirdi; sonra da kendine tamamıyla yaban-

cı ve her daim bir çeşit saygı çerçevesinde 'esmer' nitelemesiyle bahsedilen o kadını, Winterhalter tarzı resmedilmiş tablodaki o esmer kadını düşünmeye başladı.

"Paris'e gelip amcana katılmalısın bence. Oradaki kızlara yüksek lisans dersleri veriyorum; kızlar diyorum, dikkatini çekerim, kadınlar değil."

Caroline gülümsedi.. "Derslere ben de kayıt olmalıyım öyleyse." Gitmek üzere ayağa kalktı. Adams da ayağa kalktı; Caroline'den oldukça kısa boyluydu.. "Ayrıca, Burr belgelerini de okumanıza izin verebilirim."

"Ben de senden bunu rica edecektim. Yazdıklarımın pek çoğunu yok ederim. Büyük bir olasılıkla erişebilecek yerde de değiller. Nicedir benim Burr yazmasını da bu süregelen şenlik ateşine eklemeyi düşünüyordum."

"Onun niçin bir geveze olduğunuz düşünüyorsunuz peki?" Caroline merak ediyordu. "O, tek bir şeyi bile tıpkı diğerleri gibi kuramlaştırmamıştı ne de olsa."

"Burr, Tammany-Hall tarzı politikanın kurucusudur ve bu da gevezelik demektir. Ama haksızlık ediyorum. Hoşuma giden, uzak görüşlü tek bir şey söylemiştir Senato'ya veda ederken: 'Anayasa yok olursa eğer, can çekişenlerin acıları bu zeminde yaşanacaktır.'"

"Yok olacak mı peki?"

"Her şey yok olur." Adams kapıya geldiklerinde Caroline'in her iki yanağından da öpüverdi. Sakalı, Caroline'in yanaklarına batmıştı hafifçe; her zamanki gibi kolonya kokuyordu. "Del'le evlenmelisin."

"Ve bütün bu her şeyi Pretoria için terk etmeliyim, öyle mi?"

Adams bir kahkaha attı. "Benim gibi eşsiz bir amcanın dışında; Washington'la Pretoria birbirine benziyor zannederim."

Ne var ki Del öyle düşünmüyordu. Caroline'le Helen Hay, Del'le birlikte akşam yemeğine çıkmışlardı. Washington'daki en iyi yemeklerin sunulduğu büyüklü küçüklü sayısız salona sahip küçük Wormley otelindeydiler. Genç Hay kardeşler, Adams'la bitişik o ortaçağ görkemine sahip evden ne zaman kaçmak isteseler, Lafayette Square'den geçip Fifteenth ve H Street'i de kat ederek melez Bay Wormly'nin otelinde alırlardı soluğu. Ailenin büyükleri İngiliz elçiliğinde bir gece geçirmeye söz verdiklerinden, Del'le Helen da Caroline'i Pretoria tayinini kutlamak üzere akşam yemeğine davet etmişti. Otelin üst katında bulunan küçük yemek salonunda,

genç bir delikanlı da onlara katılmıştı. Bu sıska Batılı gencin adı James Burden Day'di.. "Önümüzdeki birkaç saat için Amerika'nın yardımcı hesap kontrol memurudur kendisi" dedi Del.Yolun hemen aşağısındaki granit kaplı Hazine Bakanlığı binasına bakan alçak tavanlı salona geçerek kendilerine ayrılan yerlere oturdular.

"Neyin kontrolüne yardımcı oluyorsunuz?"

"Paranın hanımefendi." Ses tonu hafifçe Batılıydı. "O tip işlere."

"Bir Demokrattır o" dedi Del "ve bu nedenle kendini de on altı ayar gümüş meselesine adamıştır açıkça."

"Ben" dedi Helen Hay, annesi gibi yapılı ve rahat görünüyordu; tıpkı Del gibi onun da gamzeleri vardı, "kendimi birazdan masamıza gelecek olan havyara adadım, geliyor değil mi? Öyle değil mi?" Helen'in cümleleri tekrar etmek gibi bir alışkanlığı bulunuyordu. Bir restoran garsonundan ziyade evin kâhyasını andıran nazik bir siyah garson da havyarın geliyor olduğunu söyledi, gerçekten geliyordu işte. Bu arada garson restoranın özel yemeği olan pırlanta sırtlı kutu kaplumbağasını denemelerini önerdi ve tabii yabani ördeği. Caroline, bu yemeğin gerçekten kanlı ve berbat olduğunu biliyordu, ama kararlaştırılan ortak mönüye karşı çıkmadı. Del, Bay Adams'daki kahvaltıda içmeye başladığı şampanyaya kaldığı yerden devam ediyordu.

"Akşam yemeğini benim veriyor olmam gerekiyordu" dedi Caroline "Başkonsolosun şerefine."

"İşleri ortaklaşa yapmaya başlamalısın." Helen Hay, tıpkı annesi gibi konuşuyordu; her zaman buyurucu bir havayla çıkan sevimli ses tonu. Clara ve Helen Hay'den ne de şahane generaller olurdu iyi yönetilen bir dünyada diye düşündü Caroline. Sonra aklı farklı düşüncelere yelken açıverdi. Masaya havyar servisi yapılırken Del'le evlenmekten daha da kötü şeyler yapabileceğini aklından geçirmeye başladı. Öte yandan Pretoria'da bir mevsim (belki de bir yıl) geçirmekten daha da kötü bir şey hayal edemiyordu. Del'e karşı hiç de romantik duygular beslemiyordu açıkçası. Diğer kızlar, "âşık oldum" ya da derinden etkilendim dediklerinde ve bir bayanın kibarca böylesi yapış yapış sözcükler kullandığı zamanlarda bütün bunların ne anlama geldiğini hayatı boyunca daima merak etmişti. Caroline belirli erkeksi tipleri çekici buluyordu. Kişiliğin dışında tip olarak, örneğin Del'in Jim diye seslendiği ve Caroline'in hemen sağ tarafında oturan adam böylesi biriydi. Del ise, fiziksel olarak, annesinin barok hamuruyla fazlasıyla yoğrulmuştu. Ama

kişiliğin zarif olması, bir kadının bir erkekte bulmayı umduğu en iyi özelliktir diye söylenmemiş miydi ona defalarca? Ve Del, hiç kimseyle kıyaslanamayacak derecede ince ruhlu biriydi.

Caroline, Del'in ne kadar zarif olduğunu düşünürken sağ tarafında oturan adama dönüverdi birden; kesinlikle barok tarzı biri değil diye geçirdi içinden. Gotik, aslına bakarsan –ince yapılı, gözü yükseklerde, gerçekten sıska biri. Henry Adams'm Gotik üzerine dile getirdiği öteki övgü dolu sıfatları anımsamaya çalıştı, ama doğru sözcükler bir türlü aklına gelmedi. Ayrıca genç adamın saçları dalgalıydı ve rengi de boz değil, uçuk sarıya çalıyordu; ama gözler Chartres mavisiydi. Adı *neydi* adamın? Güneyde adet olduğu üzere doğuştan asaleti gösteren üç adı vardı; James Burden Day. Onun da kişiliği hiç kimseyle kıyaslanamayacak kadar zarif miydi? Bunu ona sormaya öylesine can atıyordu ki, ama bunu yerine bir Demokratın nasıl olur da Cumhuriyetçi bir yönetimde çalışmaktan keyif aldığını sordu.. "Oradakilerin keyif aldığından daha çok seviyorum bu işi" diyerek gülümsedi genç adam; ön dişleri tuhaf bir biçimde köpeklerinkini andırıyordu; ısırır mı acaba diye düşünmeye başladı Caroline; keşke ısırsaydı aslında. "Ama bu, onlar için herhangi başka bir işten farksız ve hükümet de bütün bundan başka değil –bu ülkede, yani. İşler. Benimki aslında bir Cumhuriyetçi'nin işi olmalı ve evime eylül ayında döndüğümde olacaktır da."

"Ne yapmak için peki?"

"Buraya tekrar gelmek için" Del, arkadaşının yerine cevap vermişti. "Kongre için hazırlanıyor."

"Tanrıları sakın baştan çıkarayım deme." Day'in endişeli görünüşü Caroline'in hoşuna gitmişti.

"Öyleyse seçkin bir işiniz olacak. En iyisi" diye ekledi Caroline.

"Ah, en kötüsü! En kötüsü!" Bu sırada Helen, aşırıya kaçmış rokoko tarzına her an dönüşüverecekmiş gibi duran o Bernini* tipi vücudunu hiç durmaksızın havyarla şişiyordu. Elbisesinin kabarık kolları içindeki kendi kolları, kocaman bir tırtıl gibi görünüyordu, neredeyse parçalanmak ve kocaman yanardöner kanatlara dönüşmek üzereydi. "Her iki yılda bir Bay Day'in evine geri dönmesi ve

* Gian Lorenzo Bernini: (1598-1680) İtalyan resim, heykel ve mimarlık sanatçısı. Barok üslubun belirgin nitelikleri olan büyüklük ve görkemi kusursuz bir uyum ve denge içerisinde vermeye özen gösterirdi. (ed.n.)

seçmenleri, kendisinin hâlâ onlardan biri olduğuna ve hükümetin de onlara birtakım şeyler vermesini sağlayacağına inandırması gerekecek. Çok yorucu bir iş bu. Baba'nın işi, bunların içinde en iyisi."

"Ama dışişleri bakanı, başkanı memnun etmelidir, öyle değil mi? Ve eğer memnun etmezse işinden olur." Caroline bu soruyu Helen'a değil, Del'e yöneltmişti.

Ne var ki tahmin edildiği üzere Helen derhal atılıverdi. "Ah, sanıldığından çok daha karmaşık bir durum bu. Binbaşı da dışişleri bakanını memnun etmelidir ayrıca. Diyelim ki seçimden önce Baba görevden ayrılırsa bu, Binbaşı'yı incitir. Gerçekten Binbaşı'yı çok incitir. Bu nedenle her ikisi de birbirini memnun etmelidir."

"Her ikisi de" dedi Del, "Senato'yu memnun etmelidir. Baba, Senato'dan ve oradaki bütün herkesten nefret ediyor; arkadaşı Bay Lodge da buna dahil."

"Öyle olsa bile" Helen bir dakika içinde mucizevi bir biçimde neredeyse on bin havyarı silip süpürmüştü, "dışişleri bakanlığı bu tuhaf yerde yapılabilecek en iyi iş."

"Eminin öyledir" dedi Caroline ve Del'e doğru döndü. "Babana sormayı devamlı unutuyorum. Bir dışişleri bakanı gerçekte *ne* yapar?"

Del bir kahkaha patlattı. Helen ise hiç mi hiç gülmedi ve şunları söyledi: "Bütün dış ilişkileri yürütür..."

Del, Helen'ın ağzından aldı lafı. "Baba üç tane işinin olduğunu söylüyor. Bunlardan birincisi, bize karşı birtakım iddialarda bulunan yabancı hükümetleri defetmek. İkincisi, çoğunlukla hilekâr yabancı hükümetlere ithafen ortaya attıkları birtakım iddialar doğrultusunda Amerikan vatandaşlarına yardım etmek. Üçüncüsüyse, senatörlerin arkadaşlarına iş imkânları yaratmak."

"Hangi senatör Pretoria'daki işi sağladı size öyleyse" diye sordu Day.

Del halinden memnun görünüyordu "İşi sağlayan Başkan'dı. Zaman zaman, Başkan'ın da istediğine verebileceği bir iş olanağı eline geçebilir ve işte bu nedenle Pretoria'daki iş de artık benimdir diyebilirim"

"Güney Afrikalılardan nefret ederiz." Helen, masaya gelen rostodan derhal tabağına bir parça aldı. Servis tabağındaki fırınlanmış et öylesine kocaman bir şeydi ki, üniformalı baş uşağın kolları tabağı tutarken bile titriyordu. Ne var ki Helen tabağındaki kuzu-

yu kabaca parçalayıp ittirirken hiç mi hiç merhamet göstermiyordu. "Biz, her yerde İngilizlerden yanayız."

"Belki öylesiniz, ama benim geldiğim yerde biz öyle değiliz" dedi Day.

"Biz tarafsızız, gerçekte." Del, Helen'a kaşlarını çatmıştı. "Güney Afrika'da benim işim bu; tarafsız olmak."

"Ben, sizi açığa çıkarmayacağım." diyerek sırıttı Day. "Ama babanızın ve Binbaşı'nın İngilizlerle her çeşit gizli düzenlemeleri yaptıkları konusunda Albay Bryan emin."

"Asla!" Del, gerçekten paniklemiş görünüyordu. "İzlediğimiz bir politika varsa şayet, İngilizlerin Karayipler'den, Pasifik'ten... çıkmasını sağlamaktır."

"Ya Kanada'dan" diye sordu Caroline.

"Eh, neden olmasın? Binbaşı, Kanada'yla Birleşik Devletler arasındaki nihai, ortak ve daha mükemmel sayılan bir birliğe son derece inançla başı çekmişti; çünkü biz hepimiz İngilizce konuşan insanlarız, görüyorsun..."

"Ama" dedi Caroline, "Fransızca konuşan milyonlarca insan dışında."

"Bu doğru" dedi Del, söylenenleri dinlemiyordu. Bu durum Washington'a özgü diye düşündü Caroline, yoksa politikaya özgü bir şey miydi acaba? Güce erişimi olmayan insanları hiç kimse asla dinlemiyordu. Oysa Day duymuştu Caroline'i ve genç kadına doğru eğilip kulağına fısıldadı: "Doğup büyüdüğümüz yerlerde buradaki bu gösterişli tiplerin yabancılardan daha iyi olmadıklarını anlarız."

"Doğup büyüdüğünüz yere ben de sizinle gelmek isterim. Neresi orası peki?"

Day, Güneybatı bölgesinin güzelliklerini tek tek kısaca anlattı. Sonra da Amiral Dewey hakkındaki son dedikoduları tartıştılar aralarında. Başkan adayı için Demokratik bir seçim olabilir miydi o? Day, parti meclisinde Dewey'in Bryan'ı alt edeceğini düşünüyordu. Ama Dewey, McKinley'i alt edebilir miydi bakalım? Alt edemeyeceğini düşünüyordu. Ülke, harikulade bir biçimde refaha kavuşmuştu birdenbire. Savaş, ticari faaliyetlere inanılmaz bir hız kazandırmıştı. Büyüme bir kuvvet ilacı gibiydi; Day'in gelecekteki seçmenleri sayılan çiftçiler bile her zaman olduklarından daha az umutsuz görünüyorlardı. Nihayet Helen, konuyu Rhode Island, Newport'a getirmeye başardı ve böylece Del de susmak zorunda

kaldı. Yaklaşan yazın planları masaya yatırılırken Caroline de kendi sessizliğine gömülmüştü. Görünüşe göre Helen'la kız kardeşi Alice, Newport sezonunu aralarında bölüşeceklerdi. Newport'a ikisi birlikte gitmeyeceklerdi muhtemelen, çünkü o zaman etraf Hay ailesi üyeleriyle dolup taşardı. Caroline kardeşlerden birine mi yoksa ötekine mi katılacaktı? Genç kadın davet edildiği takdirde memnuniyetle onlara katılabileceğini ama hiç kimsenin onu davet etmediğini, ki bu yalandı, söyledi. Gerçekte, kocasıyla asla tenis oynamaması için Caroline'i sıkı sıkı tembihleyen Bayan Jack Astor, temmuz ayını birlikte geçirmek üzere davet etmişti onu. Caroline de bu davetin henüz sonuçlanmamış birkaç işe bağlı olduğunu dile getirmişti. Bayan Jack, Caroline'in iyi bir briç oyuncusu olduğunu umuyordu. Albay Jack briç oynamıyordu artık: "O dışarıdayken evde bulunmak harika bir şey. Boşanma kadar tatmin edici bir şey bu." Bayan Jack kendine özgü biriydi kesinlikle. Albay mahkemelerin yolunu tutarken, o da oyun masasının yolunu tutuyordu. "Artık onunla asla birlikte olamayız" derdi hep, İncil'den bir bölüm okuyormuş gibi bir havayla.

Lafayette Parkı'nın yarı yolundayken Del Caroline'in koluna girdi. Helen'la Day ise birbirlerine hiç dokunmadan onların önünden gidiyorlardı. Biçimsizce kök salan ağaçlarla çalılar yüzünden bir kargaşa yerine dönüşen bu meydanın patika yollarla bölünen ormansı doğasını vurgulayan sokak lambalarından süzülen cılız ışıklar uzun gölgeler oluşturuyordu. Bütün bu görüntüyse General Jackson anıtının üstünde birleşiyordu "Bir ara sormam gerekiyor, sanıyorum." Del sıkılgan görünüyordu.

"Neyi sorman gerekiyor?" Caroline gözlerinin yavaş yavaş dolduğunu hissedebiliyordu gene. Şimdi, burada öylece duran genç kadın kimdi acaba? diye aklından geçiriyordu. Kendisinin bilinmeyen yüzü, öteki yüzüyle hiç tanışmamıştı bugüne dek açıkça.

"Şey, benimle evlenir miydin? Yani, benimle evlenir misin?"

Bir ömür boyu sürecek olan beraberlik için ikinci davet bir nevi postayla gelmişti işte. "Ah, hayır!" diye haykırdı Caroline; hem kendini hem de Del'i hayretler içinde bırakmıştı. "Demek istiyorum ki, ah, hayır. Şimdi *değil*." Sesini bir hanımefendiye daha bir yakışır tona indirmişti artık. "Hayır, şimdi olmaz" diye söyleyiverdi ince bir sesle.

"Pretoria'ya gitmek istemiyorsun. Bunu anlayabiliyorum." Del'in sesi üzgün çıkıyordu. Sağ taraflarında bulunan St. John Ki-

lisesi, her zamankinden daha fazla, çılgın bir Helenist'in eski Yunan (sütunlu revamlar) ve Bizans (altın kubbeli kule) düşü gibi görünüyordu şimdi.

"Hayır, Pretoria'ya *gitmemeyi* istemiyorum." Caroline duraksadı birden, gözyaşları yanaklarından aşağıya süzülürken yüzünde kurumuştu. "Bu cümleye epeyce olumsuzluk eki getirdim sanırım."

"Eh, bir tanesi bile benim için fazla."

"Sorun Pretoria değil. Sorun sen de değilsin. Ben. Ve Blaise. Ve tabii iş meselesi."

"Bütün bir yaz var önümüzde" dedi Del, "işlerini halletmek için. Sonra..."

"Şey, öyleyse, her ne olursa. Ben," dedi Caroline; ağzından çıkanlara kendi de şaşırıyordu şimdi, "evlenmeyi isterim. Yani" diye ekleyiverdi kendi kendine son kez şaşırmayı umarak, "seninle."

Böylece bu gayri resmi nişanın gayri resmi sonucu, Roma mimarisinin izlerini taşıyan anıtsal Hay ve Adams evinin koyu gölgesi altında alındı. Ev, meydanın tam karşısındaki oldukça şık ama birazcık kötü bir üne sahip Beyaz Saray'a bir ortaçağ rahibi gibi gözlerini dikmiş bakıyordu.

Ertesi gün, Kuzen John geldiğinde henüz tamamlanamamış o işe kaldığı yerden devam edildi. Kuzen John, çoğu yeri camdan yapılma, kraliyet arabasına benzer bir araçla gelmişti. Bu araç gerçek anlamda yöresel bir buluştu ve adına 'herdic cab'* (herdic taksi) deniyordu. "Her şeyi görebiliyorsun" dedi. Pennsylvania Avenue ile F Street arasındaki Fourteenth Street boyunca ilerliyorlardı. "Eskiden Newspaper Row diye adlandırdıkları yer işte burasıdır."

Caroline, şehrin köhne yerlerindeki yapılara benzer tarzda inşa edilmiş düzensiz, kırmızı tuğlalı bir sıra evi inceliyordu şimdi. Bu sıranın en sonunda iskeleyle kaplı Williard Hotel bulunuyordu; otel genişletilip yeniden yapılacaktı. Williard, aynı zamanda, Pennsylvania Caddesi'ne ve herkesin şaşkınlıkla dediği gibi neredeyse 30 yıldan sonra daha yeni yapımı tamamlanan Hazine Binası'na bakıyordu. Newspaper Row'un öteki ucundaysa Ebbitt House

* 1878'de sanayici ve girişimci Peter Herdic tarafından şehir içi ulaşımda bir yenilik olarak sunulan bu atlı arabalar bir tür günümüz otobüsleri gibiydiler ve sarı boyalı oldukları için 'kanarya' adı da verilmişti. (ed.n.)

bulunuyordu; bu büyük otel yaz aylarında bile açıktı ve bu anlamda gerçek bir yeniliğe imza atmıştı elbette. Kırmızı tuğladan yapılma evlerden birinin ön tarafında rengi atmış bir tabela asılıydı: *The New York Herald.*

"Burada bütün gazetelerin ofisleri mi bulunuyor?"

Sanford başını evet anlamında salladı. "Savaş sırasında Washington tarihte ilk kez haberin kendisiydi. Bu nedenle gazeteciler de tam burada dükkân açtılar." Sonra, F Street'in tam karşısındaki bir yere doğru işaret etti eliyle, "Arkadaşınız Bay Hay'in Western Union'ı sokağın tam sağ tarafında bulunuyor ve elbette bir zamanlar *bütün* politikacıların barlarında, berber dükkanlarında ve yemek salonlarında toplandıkları –aslına bakarsan hâlâ toplanıyorlar– Williard Hotel de var. O zamanlar, bir ilham perisinin kapıyı çaldığını hissettikleri anda kendilerini dışarıya atıverirlerdi; sokağın bu köşesinde gezinip durur ve gazete satan çocuklarla konuşurlardı."

"Ama bu sıra sıra evler başka bir yere taşınmış..."

"Hepsi yeninden düzenlendi." Arabaları, Pennsylvania Avenue'daki Eleventh ve Twelfth Street üzerinde bulunan *Evening Star* binasının önünde durmuştu bile; burası dört katılı, sarı bir binaydı. "Rengi" dedi Caroline, "Bay Hearst'ün şerefine bir armağan olsa gerek."

"Kesinlikle." Sanford'm yüzü asılıverdi. "Planın... "diye başladı söze.

"Hiçbir tehlikesi yok" diye devam etti Caroline. Gelecekte yaşayacağı şehir olan bu yerin görüntüsünden oldukça hoşlanmış gibiydi.

Araba Pennsylvania Avenue'ya döndü. Caddenin merkezinin tam aşağısında birbirine paralel iki tramvay geçidi bulunuyordu. Tramvaylar, kuzeybatıdan Capitol'ın bulunduğu güneybatıya doğru birbiri ardına gelip gidiyordu. New York'un tam tersine ancak birkaç araba vardı Washington yollarında. N Street'in yukarısındaki restoranın mutfağındaki iri yarı siyah kadının söylediğine göre "şeytan vagonları"ydı bunlar. Etraftaki siyah insanların çokluğu her zamanki gibi dikkatini çekmişti Caroline'in; onlar şehrin ta kendisi gibi görünürken, kendi de dahil diğer herkes yabancı bir ırkın fani üyeleri gibiydi. "Burası oteller şehri" dedi Caroline; Roma tarzında inşa edilen, küçük kuleleri olan kocaman bir binanın önünden geçiyorlardı şimdi.

"Ve ortaçağ katedrallerinin şehri." Bir zamanlar Marble Alley'i binlerce geneleviyle süsleyen kocaman bir bina vardı; ne var ki o binanın yerine yapılan yeni postane hiç mi hiç hoşuna gitmemişti Sanford'ın. Genç kızların generallerin askerleriyle pek haşır neşir olmasından dolayı "Fahişe Bölüğü" de denilirdi buraya zamanında.

"Bay Adams'ın etkisi mi?"

"Onun mimarının, evet. Bay Richardson'ın sayesinde Washington birinci yüzyıl Roma'smdan on ikinci yüzyıl Avignon'una sıçrayıvermiştir."

"Bu da, hâlâ bir Rönesans'ın hayalini kuruyor olduğumuz anlamına geliyor."

Araba bu kez de E Street'e döndü ve Adams etkisi altındaki bir başka mimari örneğin, alçak kemerli ve yüksek çatılı bir binanın tam önünde durdu.. Rengi atmış pürüzlü taşın üstünde şöyle yazıyordu: *The Washington Post.* Şehir dışında yayımlanan bazı gazeteler de bu Post binasında bulunuyordu; daha yukarı katlardaki camların üstünde her birinin adları yazılıydı. Caroline, *New York Journal*'la *San Francisco Examiner*'ın aynı ofisi paylaştığını fark etti. Bay Hearst, aslında California'dan gelen ve rezillikleriyle ünlenmiş son derece zeki Ambrose Bierce adlı bir gazeteci ile başkente çoktan demir atmıştı. Ayrıca, *Pittsburg Dispatch* ve *Cleveland Plain Dealer* da kırkıncı kattaki ofiste haberlerini hazırlıyordu. Daha birkaç ay öncesine kadar Caroline'e son derece yabancı görünen bu gazete adları, zihninde hoş yankılar uyandırıyordu şimdi.

Post binasının tam önünde, başka şehirlerde, hatta bu yarımkürenin de ta dışında yayımlanan gazetelerin satıldığı kocaman bir gazete bayisi bulunuyordu. Daima kalabalık olan bu gazete bayisinin hemen yanı başındaki tentenin aşağısındaysa, beyazlı sarılı garip çizgilerle kaplı yüksek bir tahta duruyordu.

"Bu ne için? Piyango filan mı?"

"Beysbol skorları. Ülkenin dört bir yanından."

"O oyun" diye sordu Caroline, "hani şu tahta sopalarla oynanan oyun değil mi?"

"Evet." Sanford gülümsüyordu. "Amerikan yaşamını derinlemesine benimsemek üzere olan senin gibi biri beysbol hakkındaki her şeyi bilmeli diye düşünüyorum." Sanford, *Post*'un hemen bitişik kapısındaki Gerstenberg Restoram'na doğru yol gösterdi Caroline'e. İçerisi sigara dumanıyla kaplıydı ve sirke, daha da net söylemek gerekirse lahana turşusu kokuyordu ne yazık ki. Caroline'in

yıldızı Alman mutfağıyla hiç barışmamıştı nedense. Üzerinde gömleğiyle ve kırmızı askısıyla bir Alman garson, hınca hınç dolu olan barı geçerek misafirlerine yerlerini gösterdi. "Gazeteciler" diye fısıldadı Sanford; hastanede yatan cüzamlılara karşı uyarıyordu Caroline'i sanki

Mutfağın girişindeki kapıya yakın bir yere, gerilerdeki bir masaya oturdular. Önlerinden kocaman bira bardaklarının biri gidip biri geliyordu. Caroline birinin içinde boğulmaktan endişeleniyordu, ama garsonlar epeyce gürültü çıkarmalarına rağmen işlerini de büyük bir ustalıkla yapıyorlardı. Biraz sonra, buluşacakları adam da masadaki yerini aldı.

Josiah J. Vardeman melez bir adamdı. Bu kadar egzotik biriyle karşılaşmaya pek de hazırlıklı olmayan Caroline, kızıla çalan tuhaf saça, sütlü kahve rengindeki deriye ve Zencilere özgü yüz hatlarının çevrelediği o uçuk gri gözler karşısında adeta büyülenmişti. Bay Vardeman kırkında bile değildi; görünüşü son derece zarifti; davranışlarıysa incelikliydi. "Geciktim, Bayan Sanford. Kusuruma bakmayın. Reklamcılarla birlikteydim. Siz düşünün artık. Sizi tekrar görmek çok güzel, Bay Sanford."

Caroline, kendisine masum gözlerle bakan Sanford'a dikti bakışlarını. Caroline'e bir sürpriz yapmak istemişti ve bunu da başarmıştı. "Muhaliflerinize karşı hoşgörülü olduğunuzu görüyorum" dedi. Bay Vardeman ise bu sözler üzerine oldukça şaşırdı. Bu nedenle Caroline de söylediklerini bir kez daha açıklama gereği duydu haliyle "Demek istediğim *buraya* gelişiniz..."

"Ah, evet. Bir Alman yeri burası. Ama benim babamın ailesi de Alman'dı zaten. Rhineland'dan."

"Ben tam *burayı*, *Washington Post*'u kastetmiştim; muhalifinizin tam yanı başı."

"Ah, anladım." Bir kahkaha patlatıverdi. "Biz artık çok ihtiyarladık diyebilirim. Yenilere iyi davranmayı becerebiliriz. Onların reklamverenlerinin bazılarını almanın benim için çok da önemli olmadığını söylemiyorum. İşlerinde gayet başarılılar, o insanlar. Üzülerek belirtiyorum ki biz o kadar başarılı değiliz. Ama biz, Vardeman'lar köklü bir aileyiz ve köklü aileler de zamanla güçlerinin birazını yitirir, öyle değil mi? Avrupa böylesi ailelerle doludur, bana kalırsa."

Caroline ilk başta neden hoşlandığını şimdi anladı. "*Köklü* aile mi? Ah, Bay Vardeman, biz hepimiz, yani buradaki herkes,

Âdem'le Havva kadar eskiyiz ve onlardan daha da yaşlı sayılmayız."

"Kutsal Kitap'a inanmada üstüme yoktur, Bayan Sanford, ama içlerinde bir zamanlar çok yüce adamların bulunduğu ailelerin kökleri en sonunda bir çeşit yıkıma uğramıştır, böyle de diyebiliriz ve hemen ardından gelen nesil ya da ta ondan bir sonraki kuşak geçmiştekilere kesinlikle denk olamaz bence."

"Bunu bilemem. Benim ailemin, muhtemelen yalnızca bir soyumuz dışında, tanımlanması kolay değildir aslına bakarsanız." Caroline, düşünüyordu; bu olağandışı yaratığı nasıl olur da soyağacı konusunda derinlemesine bilgi sahibi olmaya itebilirdi acaba?

"Kim o acaba ?" diye sordu Bay Vardeman.

"Ah, bugünlerde çok göz önünde olan ya da pek tanınmayan Aaron Burr" dedi; bu adın kesinlikle hiçbir şey ifade etmeyeceğini umuyordu.

Ne var ki hayal kırıklığına uğradı. Vardeman birdenbire ellerini çırpıverdi "Sizinle neredeyse akraba çıkacağız diyebilirim." Caroline, şaşkın gözlerle şüpheli bakışların kendilerine doğru yönelmesine memnun olmuştu. Kuzen John ise çok solgun görünüyordu aslında; yeni filizlenen bu ilişki için mutlak bir denge yaratmaya çalışıyordu hiç şüphesiz. "Annem bir Jefferson'dı. Abilene ailesinden Maryland Jefferson. Bu nedenle sizin o büyük atanız, benim atamın başkan yardımcısıydı."

Bu sözler üzerine Caroline hem sevinmiş hem de şaşırmıştı. Jefferson'ın melez bir kızdan bir sürü çocuğunun olduğunu duymuştu; bu, onların torunlarından biriydi hiç şüphesiz. Şimdiye kadar muhtemelen hepsinin yaptığı gibi Vardeman da kendini beyaz bir adam olarak yutturmaya çalışıyordu. Her durumda da Bay Josiah J. (bu, Jefferson'm mı kısaltmasıydı acaba?) Vardeman'la en azından bir ortak yönlerinin bulunduğunu biliyordu; her ikisi de gerçek anlamıyla bir alçağın soyundan geliyordu. Şimdi başka bir ortak noktada buluşma sırası Caroline'e geçmişti.

"Kuzenimin size de bahsettiği üzere *Washington Tribune*'ü almayı düşünüyorum. Gazetelere karşı büyük bir tutkum var diyebilirim size."

"Şeytani ve pahalı bir tutku bu" diye mırıldandı Sanford purosunu yakarken. Caroline bir erkek gibi hissediyordu artık, bir *iş adamı* gibi. Hayat buydu işte. Keşke nasıl sigara tüttürüldüğünü de bilseydi! Bir Alman restoranında gizli saklı olmaksızın sigara iç-

mek, Bayan Fish için yüce bir yer sayılan Sherry'deki o genç kız muzipliklerini gölgede bırakırdı hiç şüphesiz. Soy meselesini artık unutan Bay Vardeman ise bu genç kadını dikkatle inceliyordu şimdi. "Toplamda" dedi Caroline, "beş bin hisse bulunuyor ve hepsi ya size ya da ailenize ait."

"Evet. Her zaman bir aile gazetesi olarak kalmıştır. Gazeteyi ilk önce Bay Wallach satın almıştı. Sonra *Evening Star*'la devam etti işe. Ben bu ailenin üçüncü kuşağını temsil ediyorum. Küçük kardeş göbeğinden" diye de ekledi, ama Caroline, Bay Vardeman'ın bu sözlerinin ne anlama geldiğini bilmiyordu.

Caroline derin bir nefes alarak kuzeninin purosundan süzülen dumanı içine çekti. Yo, sigara filan içmeye başlamayacaktı elbette, sonra öksürdü ve şöyle dedi: "Beş bin hissenin her biri için ön gördüğünüz yirmi iki dolar elli sentlik teklifinizi kabul ediyorum." Tam o sırada, yanı başındaki Sanford da öksürdü. Caroline oldukça şaşırtmıştı onu. Ne var ki, bu genç kadının kendisi hazırlıklıydı bu duruma. N Street'te dolaşırken epeyce düşünmüştü. Sahip olduğu neredeyse bütün her şeyi tek atımlık bir zarla bahse açıyordu.

Bay Vardeman, bir süre Caroline'e öylece bakakaldı; sözlerin hâkim olduğu iddialı bir oyunun içine çekilip çekilmediğinden emin değil gibiydi. Sonra Caroline bu konuda gerçekten ciddi olduğu sinyalini verince Vardeman da söze başladı: "Bir gazeteyle ne yapacaksınız, sorabilir miyim size? İşleri yürütmek ne ucuzdur ne de kolaydır, bunu size ilk elden söyleyebilirim. *Tribune* her sayı para kaybediyor. Basımevimize ve herkes için yaptıkları o ziyaretçi kartlarına bir yararı dokunmasaydı gazeteyi kapatmak zorunda kalacaktık kesinlikle. Bay Sanford kitaplarımızdan söz etmiştir size." Bay Vardeman koca bardak dolusu birasını bitirmişti. Caroline de, boşalan bardağın en alt kısmında o meşum ifadeyi fark ediverdi ansızın "Gerstenberg'den Çalıntı"

"Söz ettim, aslında" dedi Kuzen John. "Ve *Tribune*'ün bu şehirdeki en büyük ad olduğu da su götürmez bir gerçek. Ama *Post ve Star* da şehri parsellemiş durumda. Bu durumu değiştirmek için ne yapılabilir?" Gözlerini Caroline'in üzerinden çekmeyen Vardeman'a bakarak şunları da ekledi: " Yapılacak bir sürü yenilik olduğuna eminim. Bay Hearst'ün, *New York Journal*'ı tekrar hayata döndürebileceğini kim düşünebilirdi ki!" Ne var ki, bu sözleri söylemek gerçekten gözü pek bir davranıştı, çünkü Caroline'in bildiği kadarıyla Blaise'le Hearst'ün Vardeman'la bağlantısı olabilirdi. Öte

yandan, Birleşik Devletler'de olmasa bile yayımcılıktaki en hırslı adamın tatlı sert annesi de söz konusuydu. Zamanında Caroline, Phoebe Apperson Hearst'le buluşup çay bile içmişti. O gün Bayan Hearst da aynen şunları söylemişti, "Bütün biriktirdiklerimi oğlumun gazeteleri için harcadım. Şimdiyse, paramın geri kalanını Amerikan gençlerinin eğitimi için harcamak istiyorum."

"Onları, oğlunuzun gazetelerini okumak için aşırı akıllı bir hale getireceksiniz, öyle değil mi?"

İhtiyar kadın bu sözler üzerine önce ciddiyetini korumuş, ama sonra da kahkahayı patlatmıştı. "Bunu hiç düşünmemiştim." Ardından da hasretle California'dan ve Palo Alto adlı ilginç yerdeki üniversiteden söz etmeye başlamıştı. Gazetecilik adına oğlu her ne yapıyorsa, o da aynını eğitim için yapacaktı hiç şüphesiz. Anneyle oğul, ömür boyu farklı amaçlara hizmet edecekti anlaşılan.

"Bay Hearst'ün çalışanları birkaç ay önce buradaydı. Binaya, kitaplara, her şeye göz attılar. Burada hâlâ gözleri var diyebilirim." Vardeman son derece baştan savma bir biçimde girişmişti bu satış işine. Esasında, köhne bir basımevi için talep ettiği parayı hiç kimsenin ödeyeceğini beklemiyordu.

"Bir" diye sordu Caroline, hafif tereddüt ederek, "anlaşmaya varacak mıyız peki?"

Vardeman gayet ağırbaşlı bir biçimde elini uzattı. Caroline de gene aynı ağırbaşlılıkla onun elini sıktı. "*Tribune*" dedi gazetenin artık eski yayımcısı ve sonra heyecanını kaybetmiş bir sesle ekledi, "kırk iki yıl gibi upuzun bir süreden sonra bir Wallach-Jefferson-Vardeman gazetesi olmaktan çıkmıştır."

"Öyleyse ona bir Sanford gazetesi diyebiliriz" dedi Caroline; kulakları çınlıyordu şimdi. Ya bir zafer kazanmanın sarhoşluğu ya da içerideki yoğun puro kokusu midesini bulandırmıştı.

Vardeman, Caroline'i *Tribune*'ün bulunduğu ofise doğru götürdü. Bu ofis, Pennsylvania Avenue üzerindeki Seventh ve Ninth Street arasındaki açıklık yerde bulunuyordu. Buraya meydan bile denemezdi. Gazete binası üç katlıydı, kemerli pencereler hemen göze çarpıyordu. Sebepsiz yere kötü bir nam salan Market Square'in de kuzeyine bakıyordu. "Harika bir yerleşim alanı" dedi Vardeman büyük bir içtenlikle. "Bütün reklamcılarımızın bulunduğu ticari bölgenin kalbinin attığı yer işte burasıdır."

"Ya da kalbinin atacağı yer" dedi Kuzen John.

Caroline, *Washington Tribune*'ün rengi atmış tabelasının altındaki kirli eşikte duruyor, meydanın tam karşısında bulunan elektrik ve telefon kablo yığınları arasındaki ortaçağ stili inşa edilmiş, kuleli ve kırmızı tuğladan yapılma yeni evlere bakıyordu. Caroline, Henry Adams'ın kendine özgü merhametsizliğiyle bu görüntüyü başkentte hâkim kıldığını görebiliyordu. Tam sol yakada Center Market'ı görmek mümkündü; burası, pencereli bir sergi salonuyla Provans tarzındaki bir katedralin birleşimi gibiydi. Duvarları da kan kırmızı rengindeydi. Bu, vitray pencerelerinde değil, ama tozlu sera camlarında kullanılan ve Washington'ı temsil eden bir renkti gerçekte. Virginia'dan ve Maryland'den gelen çiftçiler bütün mahsullerini işte tam buraya getirir ve gene burada, kocaman salonda, alışveriş yaparlardı; demokrasinin saltanatı bir nevi burada sürüp giderdi. Vardeman, C Street'in yakınlarında bulunan iki bankaya işaret etti. "Sol taraftaki bizim gayrimenkullerimizi elinde tutuyordu" dedi, "Ama artık tutmuyor."

Birazdan pek de büyük olmayan bir bekleme odasına girdiler, ama içeride hiç kimse yoktu. Gıcırdayan tozlu merdivenler, ofislerin ve gazetelerin bulunduğu kata çıkıyordu. Neredeyse binanın uzunluğu kadar olan bir koridor da ahırdan bozma ve ta arkalarda bir yerlerde bulunan basımevini işaret ediyordu. Zamanında, ipek kumaş toplarının Bayan Jack Astor'u etkilediği gibi buradaki top top kâğıtlar da Caroline'i büyülemişti şimdi; matbaa makinesinden süzülen mürekkep kokusu da derhal başını ağrıtmakla kalmamış, aynı derecede zevk de vermişti ona. Keyif verici bu atmosferi dolu dolu yaşarken yeni işçileri de yerlerini almıştı bile. Asıl parayı baş matbaacı sağlıyordu. Tam bu iş için yaratılmış ağırbaşlı bir havası vardı. Alman'dı ve Palatinate aksanıyla konuşuyordu. Caroline de bu adamla Almanca konuştu ve bu şekilde adamın gönlünü bir çırpıda kazandığından da emindi, ta ki Kuzen John faturaları görmek istediğini söyleyinceye kadar.

Yazı işleriyle ilgili bölüm Market Place'e bakıyordu. Gazetenin editörü kızıl saçlı, favorili ve uzun boylu bir adamdı, Güneyliydi. "Bu, Washington'daki en iyi editör diyebilirim size ve ayrıca Bay Trimble, Washington'm en iyi vatandaşı da sayılır bana kalırsa. Buradaki esmer vatandaşların olduğu kadar da yerlidir." diye ekledi Vardeman, esmer vatandaşlardan söz ederken gereğinden daha fazla alçakgönüllü görünüyor diye düşündü Caroline ve "Nasıl biridir sizce" diye sordu sonra da, "gerçek yerli diye hitap ettiğiniz kimse?"

"Ah, sizin tam burada doğmuş olmanız gerekirdi. Demek istiyorum ki, Bay Sanford'ın Apgar akrabaları gibi olmanız gerekmiyor; onlar, daima ta ilk günlere dönmeye çalışırlar." Ses tonu yüksekti, ama kesinlikle kaba değildi

"Washington'lı Apgar'lar da söz konusu mu peki?"

Kuzen John evet anlamında başını salladı. "Apgar'lar her yerdedir. Diğer herkesten sayıca fazladırlar, çünkü önüne gelenle evlenirler. İçlerinden bazıları 1800'lerde buraya geldi, yanılmıyorsam. Zamanında onlar" dedi Kuzen John üzgün bir ses tonuyla, "manifaturacılıkla uğraşıyordu."

"Benim ailem de General Jackson dönemiyle birlikte geldi buraya" dedi Bay Trimble. "Bu ülkenin yerlisi olan bizlerin adlarına bakınca buraya ilk ne zaman geldiğimizi anlarsınız zaten. Trimble'lar, tıpkı Blair'ler gibi Jackson'la birlikte gelip yerleştiler buraya. Blair'lerin yaptığı gibi tıpkı biz de kendi ülkemize hiçbir zaman dönmedik. İnsan kendini tutabilirse Nashville'e bir daha dönmeyi de düşünmez, bana kalırsa."

"Ama Başkan, yani Jackson'ı kastediyorum, döner ya da çoktan dönmüştür zaten" dedi Caroline; yeni editöründen büyülenmişe benziyordu.

"Eh, o bu konuda kendine engel olamadı. " dedi Bay Trimble bunun üzerine." Modası geçmiş bu *Tribune*'le ne yapmayı amaçlıyorsunuz?"

"Başarılı olmayı, neden olmasın ki!" Caroline'in gene kulakları çınlıyordu; bir an için bayılmak üzere olup olmadığını merak etti. Bir zamanlar dört Poussin tablonun bulunduğu yerde yeller esiyordu artık. Şimdi, evden neredeyse yarım dünya uzaklığındaki bu Afrika kentinde bir gazeteyle bir basımevi vardı. Aklını mı oynatmıştı acaba? Caroline düşünmeye başladı. Bundan daha da önemlisi, kazanabilecek miydi? Blaise'le aralarındaki bu savaşta, savaşın kendisini değilse bile çok önemli bir çarpışmayı kazanmış olduğundan emindi. Ama Blaise, ne tuhaftır ki, Caroline'in sahip olduğu bu gazetenin yanında ikinci plandaydı şimdi. Onun olan bu gazete için şimdi masaya oturmuş, Morgan Bankası'ndaki hesabı üzerinden ikinci ve son ödemeye imza atıyordu. İşi bitince belgeyi Bay Vardeman'a uzattı; o da, Kuzen John'un yanında getirdiği çeşitli belgeleri çarçabuk imzaladı. Transfer tamamlanmıştı artık.

"Sizin yüzünüzü asla kara çıkarmayacağım Bay Trimble." Caroline kapıdaydı şimdi. "En az bir yıllığına buradayım. Hatta belki de sonsuza kadar diyebilirim."

"İşlere eskiden olduğu gibi mi devam edeceğiz peki?"

"Ah, evet. Tirajımız dışında hiçbir şey değişmeyecek."

"Onu nasıl değiştireceksiniz, sorabilir miyim size?" Vardeman, her zamanki ses tonunun biraz dışında konuşuyordu, elindeki çek ona ciddi bir hava vermişti anlaşılan.

"Yayımlayacak hiç cinayet haberi yok mu?" diye soruverdi Caroline.

"Şey, elbette. Demek istiyorum ki, her zaman olduğu gibi polis haberlerini en son sayfaya koyuyoruz. Ama bu, hep yaptığımız bir şey. Nehrin üstünde yüzen bir ceset bulundu..."

"Zaman zaman güzel bir kadın, Potomac nehrinin çamurlu, soğuk ve karanlık sularından çekip çıkartılabilir elbette. Parçalara ayrılmış güzeller güzeli bir kadın; üstündeyse bir gecelik yalnızca."

"Caroline" diye fısıldadı Kuzen John; onun bu sözleri karşısında öylesine afallamıştı ki genç kadına insanların içinde ilk adıyla hitap edivermişti.

"Üzgünüm. Üzgünüm. Haklısınız. Hiçbir gecelik parçalanarak dörde bölünüp de sağlam kalamaz..."

"*Tribune* ciddi bir gazetedir" dedi Vardeman; kalın dudakları delinmiş bisiklet lastiği gibi balon olmuştu sanki. "Cumhuriyetçi Parti'ye ve vergilere bağlı..."

"Öyleyse, Bay Trimble, ciddiyetimizi hiç unutmayalım. Ama bir tutku cinayetine kurban gitmiş güzeller güzeli genç bir kadın ancak kendisi için önemli ve ciddi bir nitelik taşır, oysa suç, yani cinayet, barış zamanında bütün bunlardan da daha önemlidir."

"Siz... hmm, *sansasyonel*, sarı gazetecilik mi yapmak istiyorsunuz, Bayan Sanford?" Trimble, Caroline'e gözlerini dikmiş bakıyordu; uçuk mavi gözlerinde keyifli bir bakış vardı.

"Sansasyon, sarı, sütlü kahve falan filan". Sarı-kahve renkli Vardeman'a gözlerinin kayması hiç de uygun düşmemişti. "Ne renk olduğu pek umurumda değil. Yo, bu doğru değil aslında. Altın rengine düşkünüm."

"Altın standardına ne dersin peki" diye sordu Kuzen John; Caroline'in söylediği her sözü komik tarafından almaya pek hevesliydi.

"Bay Hay'in bir arkadaşı olarak onu da onaylıyorum. Her neyse," Caroline olabildiğince kibar bir biçimde ekledi, "işte. Görüyorsunuz ya, Bay Trimble, ben oldukça ciddi bir kadınım."

"Evet, Bayan, bunu gayet iyi görebiliyorum; morglarda nasıl cesetlerin bulunduğu öğrenmek üzere emniyet şubesine bir adamımızı derhal yollayacağım, hemen şimdi."

Caroline, odada dizlerinin üstüne çökmüş, *Journal*'ın birinci sayfasını hazırlayan Hearst'ü anımsadı bir an; cinayet kurbanı kadın, süslenmiş sayfaların arasından sanki canlıymışçasına yavaş yavaş yükseliyordu. "Öyle yapın" dedi Caroline, "Ama sakın unutmayın, ön sayfadaki resmin..."

"Ön sayfadaki mi!" diye inledi Vardeman; pencereden Market Square'e doğru bakıyordu.

"... gerçekte morgda görünene çok benzemesi de gerekmiyor."

"Ama biz...siz... *Tribune* bir gazetedir" dedi Vardeman en sonunda.

"Yo" diye cevapladı Caroline bunun üzerine. "Bir gazete değildir. Çünkü gazete diye bir şey yoktur. Haberler, bizim haber olmasına karar verdiklerimizdir. Ah, 'biz' demeyi ne kadar da çok seviyorum böyle. Mükemmel cahilliğin bir göstergesidir bu, öyle değil mi?" Kulaklarındaki çınlama durmuştu artık; hayatında hiç bu kadar kontrollü hissetmemişti kendini. "Tabii ki depremler, seçim sonuçları ve... *beysbol* takımlarının aldığı puanlar" Caroline bu ulusal oyunun adını anımsadığı için pek sevinmişti, "haber sayılır ve hakkıyla da yayımlanmalıdır. Ama bunların dışında yayımladıklarımız okurlarımızı eğlendirmeye, oyalamaya ve olaylar karşısında heyecanlandırmaya yönelik bir çeşit yazındır. Böylece okurlar da reklamcılarımızın onlara satmak istedikleri şeyleri alacaktır. İşte bu nedenle, hayal gücümüzün çok güçlü olması gerekiyor, Bay Trimble."

"Elimden gelenin en iyisini yapacağım, Bayan Sanford."

Kuzen John, caddede yürürlerken gerçek bir öfkeyle Caroline'e döndü, "Ciddi olamazsın..."

"Hayatımda hiç bu kadar ciddi olmamıştım. Yo." Durdu. "Bu doğru değil aslında. Demek istediğim, hayatımdaki hiçbir şeyde bugüne dek böylesine ciddi olmamışımdır."

"Caroline, bu... bu..." Sözcük sanki bir lanetmişçesine ağzından dökülüverdi en nihayetinde "Yozlaşma demektir."

"Yozlaşma mı? Neyin yozlaşması? Washington okurlarının mı? Hiç de değil. Hepsi her şeyi biliyor. Ya da sıkıcı, sönüp gitmekte

olan *Tribune*'ün yozlaşması mı? Bu sözcük kesinlikle oturmuyor buraya. Düşündüklerimi yapmakta hiçbir yoz taraf göremiyorum. Belki de" Gerçekten akıllıca konuşuyordu şimdi, "etrafımızdaki dünyanın gerçek bir *yansımasını* sunmalıyız. Ne var ki, bir aynayı gösterdiği şeyler için asla suçlayamazsın."

"Ama senin aynan olayları kasıtlı bir biçimde çarpıtıyor..."

"Bir gazetenin başka seçeneği yoktur. Öyle ya da böyle bir taraf tutmalıdır. Ama bu durum içinde yozlaşma nerededir peki?"

"Basit zevklere cevap vermek..."

"Tirajı arttıracaktır. O zevkleri ben basitleştirmedim."

"Ama onları böyle tatmin etmek yozlaşmak demektir."

"Okurlar kazanmak için mi? Elbette, ödenecek ufak bir bedel..." Caroline bir an sustu; bir 'herdic cab' onları görmüş ve yanlarına yanaşmıştı.

"O bedel ne için ödenecek peki"

"Güç için ödenecek, Kuzen John. Sizin inandığınız bu demokrasi içinde sahip olmaya değer tek şey." Henry Adams'ın Bayan Lightfoot Lee'siyle aralarından bir kuşaktan daha fazla bir zaman bulunan Caroline için, arzuladıklarını kendi başına başarmak mümkündü artık; bunu da bir evlilik ya da evliliğe benzeyen bir kurum aracılığıyla başarmıyordu kesinlikle. Matmazel Souvestre'ın, ona ne dereceye kadar bir özgüven verdiğini hiç fark etmemişti bugüne dek. Başarısız olmaktan hem korkmuyor hem de başarısızlığa uğramayı hiç beklemiyordu. "Bu da, benim aklımı oynattığımın bir kanıtı belki de" diye söyledi Kuzen John'a; ağır limon kokularının süzüldüğü iki manolya ağacının gölgesinde taksiden iniyorlardı şimdi.

"Bunu anlamak için bir kanıta filan ihtiyacım yok" dedi Kuzen John, Caroline'in söylediklerinin mantıksızlığını görmezden gelerek. Blaise'le Bay Houghteling hakkında konuşuyorlar ve hukuk üzerine oynanan şimdiye kadar hiç görülmemiş entrikalardan söz ediyorlardı.

Caroline'le kuzenini kapıda Marguerite karşıladı. Bu ihtiyar kadın dur durak bilmeden aşçıdan şikâyet ediyordu. Tam bu sırada aşçı da yanlarına geldi. Marguerite'e tıpkı vudu lanetlerini andıran sözcükler savurmaya başladı; bağırtıların ardı arkası kesilmiyordu. Bu krize bir yanlış anlaşılma neden olmuştu her zamanki gibi. Parisli bir Fransız'la Afrikalı bir Amerikalı hiçbir surette anlaşamıyorlardı. Caroline, bu ikili arasındaki gerginliği yatıştırmaya çalı-

şırken Kuzen John'a da neredeyse bu küçük evin boyunca uzanan dar, loş ve serin oturma odasının yolunu gösteriyordu. Beyaz mermerden yapılma şöminenin önüne oturdular; şöminenin içinde mis kokulu güllerle dolu seramik vazolar vardı. Bu yenilik mutfaktan keskin kahkahalar yükselmesine neden olmuştu. "Çiçekler avlu içindir. Odunlar şömine için."

"Keşke biraz daha hevesli olsaydın." Caroline daha güçlü bir sözcük kullanmayı istemişti. Fakat ilişkileri yeterince rahat değildi. Kuzen John, nişanlanacaklarını düşünüyor gibiydi. Caroline, her şeyin olabilmesi kadar çoğu şeyin gerçekleşmesinin ihtimal dahilinde olmaması mantığından hareketle onun bu şekilde düşünmesine izin vermişti. Kuzen olmaları da bu işi daha karışık bir hale getiriyordu elbette. Her şeyden önce, o bir Sanford'dı ve ciddi ciddi bir *anne baba gibi* davranıyordu Caroline'e.

"Sen" dedi Kuzen John hiç beklenmedik bir biçimde, "kuzenlerim Apgar'larla tanışmalısın. Logan Circle'da oturuyorlar. Batı yakası gibi değil orası elbette, ama Washington'ın eski sakinleri, hâlâ o semti tercih eder. Burada birkaç iyi arkadaş edinmelisin, bana kalırsa."

"Hay'ler dışında mı demek istiyorsun?" Caroline muzip davranıyordu.

"Hay'ler son derece büyük bir ailedir. İhtiyacın olduğunda yardım bile isteyemezsin. Oysa Apgar'lar her zaman buradadır ve hazırdır..."

"Hâlâ manifaturacılık mı yapıyorlar?"

"Bir bölümü, evet. Apgar Mağazası, Woodward ve Lothrop'tan sonra gelen ikinci büyük mağazadır. Çoğu avukattır. Bizim hanımlara seni aramalarını söyledim zaten."

"Apgar Mağazası'nın yöneticilerinden *Tribune*'e reklam vermelerini isteyeceğim." Caroline ciddi görünüyordu. "Bahar indirimleri birkaç gün önce başladı; sanırım böyle adlandırıyorlar." Caroline reklamların sadık bir takipçisi haline gelmişti haliyle.

"Eh, sorabilirsin, elbette."

"Bay Vardeman sıradan biri mi?" Caroline, kızıl sıkı bukleleri ve açık kahverengi suratı anımsadı birden.

"Bana kalırsa o çok sıradan biri."

"Yo, demek istediğim, melezlerin beyazlarla böyle gezip dolaşması sıradan bir şey mi?"

Kuzen John bu sohbet karşısında eğleniyor görünüyordu. "Hayır. Ama onun çoğu bölgeye girmeye, oralardan geçmeye izni var.

Gerçekten ait olduğun yere, New York'a yerleşirsen eğer, senin için daha mutlu olacağımı dile getirmeliyim aslında."

Caroline karşı duvardaki donanma resimlerini dikkatle inceliyordu şimdi. Bir kaptanın şapkasının hemen üstünde yer alan çaprazlama kılıçların aşağısında, hakkında hiçbir şey bilmediği 1812 savaşından kalma, alevler içindeki bir gemi çok basit bir biçimde resmedilmişti. Camın hemen altındaysa yırtık bir İngiliz bayrağı bulunuyordu. "Roma İmparatorluğu'na gelmiş gibi hissediyorum kendimi" dedi Caroline. "Bilirsin işte, ilginç olan bölüme, sona doğru yol almak."

Kuzen John bir kahkaha attı. "Biz Birleşik Devletler'in sahaya daha yeni yeni çıktığını düşünüyoruz."

"Haklı olduğunuzdan hiç şüphem yok." Ama Caroline bu tuhaf ülkede hiçbir şeyden emin olamıyordu; yalnızca her şeyin bu denli fazla olması çekici gelmişti ona. Tarih dışındaki her türlü şeyden fazlasıyla vardı bu ülkede. Ne var ki, tarihin de sırası gelecekti bir şekilde ve Caroline de ne yapıp ne edip o ana akışta yerini alacaktı. Tarihi Potamac nehrinden başka bir şey değilmiş gibi görmeye başladı ansızın; sık ağaçlarla kaplı Virginia tepelerinden hızla aşağıya fırlatılmış gibi görünen boz kayalar etrafında kıvrıla kıvrıla akan sarımsı çoğul köpükler. Bu tepelerde yetişen defne yapraklarına benzer asmalar insanın cildine değdiği anda kaşıntılı yaralar açardı. Caroline, Helen Hay'in bu konudaki uyarıları sayesinde, galip birinin sahip olduğu defne yaprağıyla bir mağdurun zehirli sarmaşığı arasındaki benzerliği unutmamıştı elbette. Helen bu uyarıyı, Kupa Beşlisi'nden yaşamını yitirmiş olan Clover Adams için Saint-Gaudens'e ısmarlanmış olan bronz anıta doğru yol alırlarken söylemişti. Neredeyse kentin kendisi kadar simgeleşmiş Bu zehirli defne yaprağı kadar, yüzündeki peçeyle son derece kederli bir havayla oturan ne olduğu belirtilmemiş figür de şehrin simgesi haline gelmişti. Tuhaf olan cinsiyeti de belli değildi: bu, genç bir adam da olabilirdi, genç bir kadın da. Henry Adams hangisi olduğunu söylemiyordu bir türlü.

"Apgarlarla görüşeceğim." Caroline, kendi kendini rahatlatıyordu bir bakıma. "Zaten bu yaz herkes gitmiş olacak ve başka bir seçeneğim de kalmayacak."

"Sen de burada kalmayacaksın." Kuzen John'un ses tonu kararlıydı. "Sıcak artık dayanılmayacak bir hal aldı."

"Ben epeyce sıcağa tahammül edebilirim. Ama ara sıra da özleyebilirim soğuğunu..." Duraksadı.

"Newport, Rhode Island'ın mı?"

"Hayır. Saint-Cloud'un. Orası benim mi, yoksa değil mi?"

"Bölüştürüldü, bir karar verilinceye kadar. Blaise konusunda bir sonraki hamlen ne?"

"Bilmiyorum. Bana ne önereceğine bakmam gerekecek şimdi."

Caroline bir sonraki haftanın neredeyse her gününü *Tribune*'deki ofiste geçirdi. Bay Trimble'ı iyice tanıması gerektiğini düşünüyordu; bir uşağı değil, bir insan olarak yanında çalışan birini. Bu da onun için yeni bir çeşit ilişki demekti aslında. Matbaacıyla Almanca konuşuyordu; daha fazla ziyaretçi kartları, düğün ve cenaze duyuruları, her türlü davet kartı basılmasını istiyordu, ama sezon kapanmak üzereydi. Yüreklendirici sözler bile hükümet erkanı hanımlarının birbirlerini ziyaret etmelerine ya da heyecanlı genç çiftlerin Protestan St. John veya Katolik St. Mary mihraplarında boy göstermelerine yetmiyordu açıkçası. Akşamlarını manolya ağaçlarının gözcülüğünde Marguerite'le Afrikalı kadına İngilizce öğretmekle geçiriyordu. Evlilik ve Pretoria gerçeğinin korkunçluğunu düşündükçe Del meselesi de şimdilik rafa kaldırılmışa benziyordu, ama Del bu durumdan habersizdi elbette. Kuzen John'sa New York'a geri dönmüş ve kendini öteki yaşamına, yani hukuka adamıştı. Bay Hay, İngiltere'nin Kanada'ya ya da Kanada'nın İngiltere'ye savaş açmasını engellemeye çalışıyordu. Caroline, Hay'in Kanada'dan asla adıyla söz etmemesini de eğlenceli buluyordu; ülkeye yalnızca "Kar Kraliçesi" diyordu. Şimdiye kadar Apgar hanımlarından hiçbiri de uğramamıştı N Street'e nedense. Ve gene şimdiye kadar hiçbir yeni reklamveren de *Tribune* ofisinin kapısını çalmamıştı. Öte yandan Caroline, Trimble'm Hearst'le rekabet etmeye çalışmasından memnun görünüyordu. Bir iki ceset haberi ilk sayfada yerini almıştı bile; böylesi bir durum gazetenin tarihinde ilk kez görülüyordu açıkçası. Her ceset haberi, düzinelerce iptale neden oluyordu; gene her ceset haberi gazete bayilerinde binlerce daha çok gazete satılmasını sağlıyordu. Caroline, Hearst olmanın nasıl bir şey olduğunu biliyordu artık, ama Hearst'ün kaynaklarına sahip değildi.

Caroline bir Çarşamba öğle sonrası gene işinin başındaydı; dizgi odasında baş matbaacıyla birlikte bir sonraki günün ilk sayfasını hazırlıyordu. Bir kedi, Market Square'den yükselen gürültüler-

den habersiz pencere eşiğinde öylece uyuyordu. Yan odadan Bay Trimble'ın sesi geliyordu; bir reklamverene dil döküyordu anlaşılan. Caroline ise haince bir tavırla Virgin Islands'la ilgili bir haberi birinci sayfadan üçüncü sayfaya taşıyordu; Hay, Birleşik Devletler'in, konusu geçen bu adaları, Danimarka'dan beş milyon dolara almaya mecbur bırakıldığını düşünüyordu. Para, Senatör Lodge'un sayesinde Senato'dan temin edilmişti. Batı yakasında, tam olarak Connecticut Avenue'daki bir soygun haberi Virgin Islands'ın yerini almıştı. Bayan Benedict Tracy Bingham gece elmasları çalındığı için dünyaca ünlü ya da parasal açıdan ünlü biri haline gelivermişti artık. Caroline, yaşlı gazete muhabirin itirazlarına karşın "müthiş" sıfatını "elmaslar" sözcüğünün önüne koymuştu. Yaşlı muhabirse durmadan aynı sözleri tekrarlıyordu. "Çok sıradan mücevherlerdi, Bayan Sanford. Bir broş. Bir yüzük. Ve küpeler."

"Ama Bingham'lar varlıklı değiller mi?" Caroline bir yüzük uğruna işlenen suçu evirip çeviriyordu kafasında: "Connecticut Avenue'da Terör Zamanı" diye bir başlık (her zamanki gibi çok uzun) uyduruverdi zihninde; sonra da bir alt başlık: "Hırsızların bir sonraki durağı neresi olacak?"

"Bingham'lar, Silversmith Süt Dükkânları'nın sahibidir. Bize reklam verirler ya da bir zamanlar verirlerdi diyebilirim. Evet, bayan, oldukça zenginler. Ama mücevherler..."

"Washington'ın en köklü ve en aristokrat ailelerinden birinin paha biçilmez evladiyeleri." Böylece Caroline hikâyeye bir bölüm daha eklemiş oldu. "Eğer bu, Bingham'ları memnun etmezse başka hiçbir şey memnun etmeyecektir" dedi Trimble'a. Trimble ise, Caroline'in bu ilham perileri karşısında keyif alıyor olsa da bütün olanlar hakkında kuşkuları da yok değildi. "Süt reklamlarının altında boğulacağız? diye söz verdi Caroline. Ne de olsa Bayan Benedict Tracy Bingham'm mücevher haberi ilk sayfada yer alacaktı ve kadının şehri sarıp sarmalayan hayli istikrarsız soylu sınıf içindeki yeri, altın gibi değerli bir kitapta olmasa bile, gazetenin ilk sayfasında büyükçe puntolarla yazılmış olacaktı.

Siyah kapı görevlisi kapı aralığında durarak konuştu: "Gazetenin yayımcılarıyla, Bay Vardeman'la konuşmak için gelen bir beyefendi var, efendim"

"Ne hakkında konuşacakmış peki?" Caroline, Bingham malikânesinin resmini eline aldı ve bu resmin sütunun tam ortasına gelmesini işaret etti.

"Bay Hearst tarafından geldiğini söylüyor. Soyadı sizinkiyle aynı, efendim."

Caroline birdenbire doğruldu, elindeki mürekkep kalıntılarını çıkarmak için gazete parçalarını şöyle bir kavradı ve ellerini iyice ovuşturmaya başladı. "Yayımcının kim olduğunu söyledin mi ona?"

"Hayır, efendim. Kendileri Bay Vardeman'ı göreceğinden çok emin."

"Onu odamda bekliyor olacağım." Caroline, tuğla avludaki baskı odasının bulunduğu yere bakan küçük, loş bir oda seçmişti kendine. Gayet sıradan masasının hemen arkasında, hazırladığı ilk sayfanın çerçeveli bir kopyası duruyordu: ("Navy Yard'da çırılçıplak bulunan meçhul güzel"). İçeride, odanın atmosferine pek uymayan XVI. Louis tarzı iki sandalye bulunuyordu. ama o kadar. Baharın ilk sinekleriyse atlıkarıncalar gibi dönüp duruyordu havada.

Blaise hayretler içindeydi. "Burada ne arıyorsun sen? Vardeman nerede?"

"Bay Vardeman, kendini soyağacı meselelerine adamış görünüyor. Thomas Jefferson'm soyundan geldiğine inanıyor. Bu da bize epeyce konuşma fırsatı tanıyor..."

"*Trib*'i satın mı aldın yoksa?"

"*Trib*'i satın aldım."

Birbirlerine öylece bakakaldılar; ikisi de amansız düşmanlar gibiydi artık. "Bunu beni sinir etmek için yaptın."

"Ya da kendimi memnun etmek için. Otur, Blaise."

Blaise'in suratı asıktı. Yaldızlı bir sandalyeyi ters tarafına çevirerek sanki ata biniyormuş gibi oturdu. Caroline'se ağırbaşlı bir havayla, ödenmemiş faturalarla kaplı masasının başına geçti. Ah keşke Matmazel Souvestre'ın harika ama o sıkıcı matematik öğretmeninin gösterdiklerine biraz daha ilgi duysaydı zamanında!

"Ne kadara" diye sordu Blaise, "patladı bu sana?"

"İki ya da üç Poussin tablosuna."

"*Benim* tablolarım."

"*Bizim* tablolarımız. Satıştan sana düşen payı ödeyeceğim elbette, sen de bana benim payımı..."

"O iş avukatların elinde artık." Blaise kasvetli odayı inceliyordu şimdi. Caroline odanın bu derece bakımsızlığına dayanabildiğine memnundu. Ama odanın duvarına, parlak renklerle resmedilmiş

Amiral Dewey'in, o efsanevi söylemle "Kahramanımız" diye yazı portesini asmadığı için pişmandı.

"Bu konuda ciddi olmazsın" dedi Blaise en sonunda.

"Bu deyişi hiçbir zaman anlayamadım. Biri bir konuda gerçekten çok ciddiyse, başkaları neden hep böyle söylüyor, bilmiyorum. Elbette çok ciddiyim. Ben" Caroline, masalarına tatlı geldiğinde tıpkı Helen Hay'in yaptığı gibi gözlerini utangaç bir edayla yere indirdi, "bir yayımcı ve editör olarak çalışıyorum burada; tıpkı Bay Hearst gibi."

Blaise neşesiz bir şekilde güldü. Çerçeve içinde duran ilk sayfayı görmüş ve bunun Caroline'in işi olduğunu tahmin etmişti. "Bu konuda cinayetlerden daha fazlası var." dedi.

"Evet. Oğlunun borçlarını kapatmak için Bayan Hearst'ün parası var. Ya da vardı. O, California'ya geri dönüyor. Hearst'e yardım etmeyecek artık."

"*Senin* borçlarını kim ödeyecek peki? Bu eski gazete, *Trib*, bir elek gibi, sürekli para kaybediyor.

"Borçlarımı ödeyebileceğimi sanıyorum. Malikâneden gelen payımla."

Blaise sandalyeyi bir kenara itiverdi ve pencereye doğru yürüyüp tam aşağılarında bulunan baskı atölyesine bakmaya başladı. "Parayı *o* getirir, gazete de kaybeder." Sonra Caroline'e dönüp "Ne kadar istiyorsun?" diye sordu.

"Satmıyorum."

"Her şeyin bir fiyatı vardır."

Caroline güldü. "New York'ta gereğinden uzun zamandır yaşıyor olmalısın! Bu gibi sözleri Rector'daki o şişko adamlar söyleyebilir ancak. Ama her şey satılık değildir. *Tribune* de benimdir."

"Bay Hearst burası için ödediğinin iki katını öder sana; bu da yaklaşık elli bin dolar demektir."

"Onun parası yok, biliyorum. Annesiyle tanıştım."

"Yüz elli bin dolar." Blaise pencere eşiğine oturdu. Üstünde açık gri bir ceket vardı; odanın tozundan artık görünür bir şekilde kirlenmeye başlamıştı. "Buradaki her şey için. Bu fiyat, böylesine mahvolmuş bir gazeteye biçilecek fiyatın neredeyse üç katı."

Caroline, Blaise'in şu anda olağanüstü çekici göründüğünü düşünüyordu. Öfke, onu canlandıran bir duyguydu. Peki, kendisi hangi duyguyla canlanıyordu acaba? Buna zaman cevap verecek diye düşündü Caroline; sonra da Blaise'i. salt öfkesini amansız bir

hiddete çeviren şu sözlerle muhteşem bir güzelliğe kavuşturdu:"Bay Hearst için böyle bir şeyi satın almak istemezsin. Kendin için almak istersin. Ona kazık atarsın sen, Rector'daki o şişko adamların deyişiyle."

"Allah belanı versin senin!" Blaise pencere eşiğinden hızla çekildi; gri ceketinin arkası örümcek ağıyla kaplanmış; üzerine pencerelerdeki sineklerin leşleri yapışmıştı.

"Belki senin, eğer bana bela okumayı bırakırsan, gazetenin yarısına sahip olmanı sağlayabilirim; sen de bana benim payımın yarısını..."

"Şantaj! Buraya benim arkamdan iş çevirerek geldin. Biliyordun... Şef'in bir Washington gazetesine sahip olmayı istediğini biliyordun ve o zenciyi, gazeteyi satması için açıkça oyuna getirdin..."

"Onu oyuna filan getirmedim. Ve o gerçekten bir zenci mi? Buradaki mesele çok hassas. Malta Şövalyeleri konusuna benziyor. Bilirsin ya, kaç tane aile katliamı çıkarabilirsin? Her neyse, eğer ilgilenirsen burada *Washington Bee* adında bir gazete var, gene Zenciler yayıma hazırlıyor. Zenciler ve şantaj seni böylesine çok ilgilendirdiğinden gazetenin sahibi Bay Chase'le konuşmalısın bence. Seni onunla tanıştırabilirim. Bay Hearst'e göre fazla ahlaklı biri o muhtemelen, ama gazeteyi satabilir. Böylece sen ya da Hearst, gerçek bir Washington gazetesine sahip olursunuz; bu kentin ta kendisi gibi bütünüyle simsiyah."

Öfke yerini büyüyen bir hiddette bırakırken, Blaise de giderek daha az çekici görünüyordu; hep sahip olduğu kurnazlığına da yeniden kavuşuyor gibiydi. "Masanın üstündeki faturaları nasıl ödeyeceksin peki?"

"Tersten okuyabildiğini bilmiyordum."

"Kırmızı mürekkep sayesinde, evet."

"Pek iyi olmasa da benim bir gelirim var" dedi Caroline "Ve yardımsever arkadaşlara da sahibim."

"Kuzen John mu? O sana yardım edemez ve John Hay, *Journal*'ın başına yıkılmasını istemiyorsa eğer, böyle bir şeye kalkışmaya asla cesaret etmez."

"Onun, Bay Hearst'ten ya da başka birinden korktuğunu pek sanmıyorum. Görüyorsun ya, onun" diye ağırbaşlı bir havayla açıkladı, "sırtından bir problemi var." Caroline ayağa kalktı. Odanın tam ortasında durup birbirlerinin yüzüne baktılar. Aynı boyda olduklarından, mavi gözler, kestane rengi gözleri adeta delip geçiyordu.

"Malikânenin hiçbir payından vazgeçmeyeceğim." dedi Blaise.

"Ben de *Tribune*'den vazgeçmeyeceğim."

"Beş parasız kalmazsan elbette."

"Ya da gazeteyi sana değil ama Bay Hearst'se satarsam"

Blaise'in rengi atmıştı, bitkin görünüyordu. Caroline, Allenswood'da okurken erken serpilmiş genç bir kızı anımsadı; bu kız aslında iğfal edilmişti. Bu genç kızın, Caroline'e, yani en iyi arkadaşına, verdiği sır, erkeklerle kadınların o büyük eylemi birlikte gerçekleştirdikleri o tuhaf ülkeden gelen ve Caroline'in, ilk ağızdan duyduğu tek açıklamaydı. Caroline, belli başlı birkaç ayrıntı (Louvre'daki heykel sayısız karışıklığa neden olmuştu; *o yapraklar*) öğrenmek için bastırdıysa da, genç kız sırrın açıklarken insanı delirtecek derecede ruhani sözler sarf etmişti. Aşktan bahsediyordu; bu, Caroline'in sinirini bozmadığı zamanlarda onu hayrete düşüren bir konuydu.. Ayrıca genç kız o yaprak konusunu da bir türlü açıklığa kavuşturmamıştı Ama olaylar olup biterken genç adamın yüzündeki değişimi açıkça tarif edebilmişti; bir melekten şehvet düşkünü bir adama dönüşüvermişti, ya da diğer bir deyişle vahşi bir hayvan haline gelmişti; o andaki kıpkırmızı yüzü, epeyce yorulduğundan olsa gerek yalnızca birkaç dakikada bembeyaz kesiliverdi. Blaise ise kendinden geçmiş bir âşık gibiydi şimdi. Ama Caroline'in merak ettiği bir şey vardı; bu zevk ve kendinden geçmek nasıl bir şeydi gerçekte? Matmazel Souvestre, Caroline'e öğrencilerine vermesi için bir tavsiye öne sürmüştü: öğrenciler, öğretmenlerinin 'evlilik yaşamı' diye pek de incelikli olmayan bir ironiyle neye gönderme yaptıklarını merak ederlerse, Bernini'nin Roma'da bulunan *Saint Terasa*'sını incelesinlerdi. "İddialara göre, aziz olan kişi dini bir coşkunluğun sancılarını çeker; gözler sımsıkı kapalı, ağızsa yarı açık. Yüzde aptalca bir ifade vardır. Bernini'nin Tanrı'dan değil, insan tutkularının en *büyüğünden* esinlendiği söylenir." Can alıcı bir 'evlilik yaşamı'nm, Kutsal Ruh'la karşılaşmaya benzeyip benzemediği sorulduğunda, Matmazel katı bir biçimde cevap verirdi, "Ben özgür düşünceli ve bakire biriyim. Coşkunluk ruhu içinde verilen bir eğitim için başka bir yere başvurmalısın ve bunu da Wimbledon'dan ayrıldıktan *sonra* yapmalısın."

"Gel" dedi Caroline şefkatli bir havayla, "sana gazeteyi gezdireyim."

Uzun dizgi odalarından içeriye girdiler. Trimble, üstünde gömleğiyle, uzun masanın üstünde dizgi teknesini düzeltiyordu. Kedi

hâlâ pencere eşiğinde mışıl mışıl uyuyordu. Bir muhabir yeni daktilo makinesinde bir şeyler yazıyordu. Caroline gazeteye sahip olduğunun ikinci günü satın almıştı bu makineyi. "Daktilo tuşlarından çıkan ses son derece huzur verici bana kalırsa." dedi. Blaise ise artık çıt bile çıkarmıyordu. "Remington'dan sorumluyum ben. Henry James'in kullandığı marka bu." Caroline rengi atmış kardeşine sanki ondan bir tepki bekliyormuşçasma baktı, ama Blaise'in sessizliği giderek daha da derinleşiyordu. "Muhabirlerden, aynı sonuçları elde etmemelerini rica ettim. Çok şükür ki yalnızca Stephen Crane ve Richard Harding Davis'i takdir edip örnek alıyorlar. Bu, yazı işleri yönetmeni Bay Trimble."

İki adam el sıkıştılar. Caroline, sonradan aklına gelerek ekledi: "Benim üvey erkek kardeşim Blaise Sanford. *Journal*'da, Bay Hearst'le birlikte çalışıyor."

"Artık bir gazetemiz var." Trimble pohpohluyordu. "Biliyorsunuz, geçen kış sizin bizim gazeteyi satın alacağınıza dair bazı söylentiler duymuştuk."

"O zamandan bu yana Bay Hearst boynuzlarını geri çekti" dedi Caroline. "Gazetede gözü yok şimdilik."

"Satış miktarınız nedir?" diye sordu Blaise.

"Yedi bin civarında" dedi bunun üzerine Trimble.

"Geçen kış on diye duymuştum."

"Bay Vardeman abartmaktan hoşlanıyordu tahmin ederim. Reklamlarımız geçtiğimiz ay hayli yükseldi" diye ekledi Trimble.

"Kuzen John, Apgar Mağaza'sınm reklamını sağladı bize. Mağazada indirim günleri başladı şimdi."

İnce boyunlu, kırmızı yanaklı bir politika muhabiri yanaştı yanlarına o sırada. Gözleri kanlı kanlı bakıyordu etrafa, biraz sarhoştu anlaşılan. "Bay Trimble, bir haber var. Pek önemli olduğunu düşünmüyorum. Beyaz Saray'dan."

"Aman, canım" dedi Caroline. Politikanın kendinden değil ama politikacılardan kişisel olarak çok etkilense de, bu konuyu, basında işlendiği şekliyle hem yavan hem de biraz netameli buluyordu. Yalnızca politikayla ilgilenenler, *Tribune*'ün politika haberlerini heyecan verici, hatta büyüleyici buluyorlardı. Neyse ki Washington'daki çoğu gazete okuru fiilen hükümetin içinde bulunan insanlardan oluşuyordu ve her tür politika haberi okuyorlardı. Ama Caroline, her zamanki gibi Hearst'ü taklit ederek politikayı tıpkı kendisi gibi yavan bulan çoğunluk için ilgi çekici hale getirmek,

kısacası okuyucu profilini genişletmek arzusundaydı. Cinayetlerin grafiksel ayrıntıları, soygunlar, tecavüzler insanların okumayı istediği haberlerdi; gri sayfalardan dehşet akıyordu sanki. Ne var ki Caroline okurlarının başını daha çok döndürmek istiyordu, ya da daha çok başı dönmüş okurlar istiyordu. Şimdiyse, sanki Caroline'in bu haykırışını duymuş da gökten inmiş bir politika muhabiri vardı yanında ve Caroline'in tam arzuladığını verecekti.

"Bay Cortelyou ile konuşuyordum..."

"Başkan'm sekreteri" diye açıkladı Caroline, Blaise'e yardım edercesine. Blaise eski, sağlıklı rengine yavaş yavaş kavuşuyordu.

"Filipinler'den hiçbir haber çıkmadığını söyledi. Sonra, Başkan'm o anda ne yapıyor olduğunu sorduğumdaysa şöyle cevap verdi bana, 'Arabayla gezintiye çıktı." Ben de dedim ki, 'Eh, bu, önemli bir hikâye sayılmaz." O zaman, o da şöyle cevap dedi, 'Aslında, ilk kez bir *otomobille* gezintiye çıktı.' İşte bu bir haber bana kalırsa. Küçücük bir haber, sanırım."

Trimble bir iç çekti. "Pek değeri olmayan bir haber. Cemiyet sayfası için."

"Hayır" dedi Caroline "İlk sayfa için." Hayatı boyunca bu denli kahraman hissetmemişti kendini. Blaise'e gövde gösterisi yapıyordu açıkça.

"Spot olarak ne yazacaksınız peki?"

"Otomobille gezintiye çıkan ilk Başkan." Caroline anında cevabını vermiş oldu böylece.

"Ama bu doğru mu? "diye sordu Trimble.

"Bay Hearst böyle bir şeye aldırmazdı ve korkarım ben de aldırmıyorum."

"Sanıyorum doğru" dedi politika muhabiri. "Grover Cleveland, yıllar önce bir otomobille gezintiye çıkmak istemişti. Ama çok şişman olduğundan arabaya sığmamıştı. İşin gerçeği, karısının nefret ettiği o turuncu takım elbisesi dışında hiçbir şeye sığamıyordu. Karısı, onu bir Ulsterman* olmak suçuyla tehdit edince, Cleveland da takım elbisesini giymekten vazgeçmişti."

"Harika!" Caroline bu işe gerçekten çok memnun olmuştu. "Bu, senin yaptığın haberde istediğimiz şey, kesinlikle. Hepsini kaleme al. Şimdi."

* Ulsterman: Bir İrlanda vilayeti olan Ulster'lı adamlara verilen ad. (ç. n.)

Muhabir, Remington daktilosuna doğru yönelirken Caroline onu durdurdu. "Bindiği ne tür bir otomobildi?"

"Bir Stanley Steamer'dı, Bayan Sanford."

Caroline bu sefer de Trimble'a döndü. "Alt başlığa koyun bunu. Sonra da Stanley Steamer'dan bize reklam vermesini isteyeceğiz."

"Pekâlâ..." Trimble sırıtıyordu şimdi; Caroline'in menziline girmişti artık. Biraz sonra hızla çarpıp kapanan kapıya bakakaldılar. Blaise odadan adeta uçarcasına ayrılmıştı.

"Kardeşiniz biraz... değişken biri, galiba?

"Şey, bugün kesinlikle aksiliği üstünde diyebilirim. O ve Bay Hearst bu gazeteyi almak istiyordu. Aslında, gazeteyi ona satmamı bile teklif etti; ben de ona hayır cevabını verdim elbette."

Trimble'ın suratı asıldı. "Gazeteyi satmak kâr sağlar mıydı peki?"

"Evet."

"Öyleyse satmalısınız. Başka bir şansımız yok. *Star* ve *Post* bizi ezip geçtiler bile."

Caroline'in Stanley Steamer haberi sırasına duyduğu sevinçten eser kalmamıştı şimdi. Sabahın erken saatlerinde uyanıp da ne demeye Georgetown'daki o ufacık evde bulunduğunu düşünürdü zaman zaman. İşte gene öylesi düşünceler kaplamıştı zihnini. Ve eninde sonunda onu bir felakete sürükleyecek bu işi hâlâ neden yaptığını merak ettiği zamanlarda hissettiği bir çeşit ölüm duygusu da yerleşiverdi içine. "Durum eğer bu kadar kötüyse, Hearst neden bu gazeteyi almak istesin ki?"

"Para dökmek için. O, ne kaybettiğini hiç mi hiç önemsemez. Ayrıca Hearst, Washington temelli bir gücün de sahibi konumuna gelecek. Başkanlığa oynuyor."

Caroline'in dikkati bir anlığına dağılmıştı.. "Bunu nereden biliyorsun peki?"

"*Journal*'da çalışan bir arkadaşım söyledi bana. Hearst, Bryan'ın kazanamayacağını ama kendisinin kazanabileceğini düşünüyormuş."

"Ne kadar da tuhaf! Onunla ilk konuştuğumda Amiral Dewey'i destekliyordu." Ama Caroline, politikayı ilginç bulmasa da kendisine çok ilginç gelen bir noktayı yakalamıştı. "Bir iş istemek için filan *Journal*'la görüşmüyordun, öyle değil mi?"

Trimble uçuk mavi gözlerini Caroline'in sabit bakışlarından kaçırıyordu. "Her ay tiraj kaybediyoruz" dedi Trimble en nihayetinde.

"Gazete bayilerinde kaybetmiyoruz."

"Oradan gelen satış çok para sayılmaz açıkçası. Reklam fiyatları ödenmiş aboneliklerle belirleniyor."

"O halde, biz, ne derler? Yani bilirsin, karşılıksız para, bir piyango tertipleriz."

"Hangi paraya?"

"Burada kalırsan eğer, her şeyi enine boyuna anlatacağım."

Trimble meraklı gözlerle bakıyordu Caroline'e "Bunu niçin yapıyorsunuz?"

"Çünkü yapmak istiyorum."

"Bütün hepsi bu mu?"

"Hepsinin bu olduğunu düşünüyorum."

"Ama hiçbir kadın... hiçbir hanımefendi bildiğim kadarıyla bir gazetenin sahibi olmamıştı ve çoğu erkekte de böylesi bir hüner yok."

"Sen" dedi Caroline, ses tonunda en ufak bir şüphe ve ricaya benzer bir ima yoktu kesinlikle "kalıyorsun."

Bunun üzerine Trimble gülümsedi. Gayet ciddi bir edayla el sıkıştılar.

Beş

Bir

Brooklyn Köprüsü'nün bir ucundan başlayıp ta öteki ucuna değin yanıp sönen ışıklar "Hoş geldin Dewey" diye haykırıyor, kutup ışıkları gecenin karanlığını delercesine parıldıyordu. Nehrin aşağı kesiminde, Amiral'in gemisi *Olympic* de aynı şekilde parlak ışıklarla donatılmıştı. Her yerden siren sesleri yükseliyor; Palisades boyunca birbirine ardına havai fişekler atılıyordu. Manila kahramanı evine dönmüştü.

Blaise otomobilin arka koltuğunda, Şef'in yanında oturuyordu. Arabanın üstünü, bu gösterileri daha iyi izlemek ve ağustos gecesinin serinliğini doyasıya hissetmek arzusuyla açmışlardı. Madam de Bieville tam karşıda, Millicent'le Anita Willson'm yanında oturuyordu. Blaise için şaşırtıcı olmuştu ama Anne, bu kızlardan hoşlanmıştı ve bütün diğer kadınlar gibi Şef'in karşısında da afallamıştı. Anne, bir haftalığına kızları yanma alarak onları bir Avrupalıya yakışır biçimde giydirmek için alışverişe götürmüştü. Hearst, Avrupa'ya kasımda gitmeye karar vermişti nihayet; bütün kışı Nil nehri üzerinde bir yatta geçirecekti. Blaise Avrupa'ya dönme konusunda atlatılmıştı ama Anne'nin gelişi onun için bir teselli olmuştu. Birlikte Rhode Island, Newport'a gitmişlerdi. Sert büyükanne Delacroix gencecik torunuyla bu Fransız kadını arasındaki ilişkiyi görünürde bir skandal olarak karşılamış, ancak şahsen heyecan verici bulmuştu. Ne var ki, her iyi Newport'lu gibi Bayan Delacroix da bir Fransız hanımefendisini daima yüceltirdi, hele de paralı olanı daha da severdi. Madam'a doğu yakasındaki Grand Trianon'da ev bulmuştu; Blaise'i de batı yakasında bir yere yerleştirmişti. Bayan Fish, haziranla ekim arasında bir vakitte evlilik çanlarının duyulabileceğini söylediğindeyse, Bayan Delacroix sözde gök gürlemesine benzer sesiyle şöyle demişti, "Mamie, sen kendi işine bak."

Bunun üzerine Bayan Fish de kendi işine bakmıştı gerçekten. İşi deniz kenarındaki kayalıkların üzerinde piknik yapmaktı. Üstelik yapay bir çağlayanın gürül gürül akmasına olanak sağlayacaktı Harry Lehr. Ama çağıldayan sular yerine Harry Lehr tarafından getirilip komisyonla satılan şampanya gümbür gümbür bir çağlayan gibi kayaların üzerine patlatılarak akıtılacaktı.

Anne, Fransız İhtilali'ni artık anlamaya başladığından bahsetmişti Blaise'e zamanında. Blaise de, niçin bir Amerikan İhtilali'nin olamayacağını artık kavramış olduğundan söz etmişti. Zengin insanların o muhteşem savurganlığı herkesin işine geliyordu açıkçası; özellikle de *Journal* okurlarına. Birleşik Devletler'de hâlâ hüküm süren, her yere hâkim bir görüş vardı; tıpkı Şef'in babası gibi herhangi biri zengin olup da köşeyi dönebilirdi pekâlâ; ne var ki o *herhangi* kişi, bir kere zengin olunca bütün herkesin daima hayallerinde canlandırdığı her bir düşü de yaşamaya mecbur bırakılıyordu aslında. Şanslı olanlar için zenginliğin kapıları hâlâ açıktı elbette; geri kalanlaraysa düş kurmak ve hayalleriyle beslenmek kalıyordu yalnızca; bunu da en iyi *Journal* sağlıyordu onlara. Anne, talihsiz olanları, talihi iyi gidenler ve onların savurganlıkları üzerine bir sürü hikâyeyle sonsuza dek oyalamanın mümkün olduğuna gerçekten inanamıyordu; ama Blaise, Şef'in dediği gibi onları sonsuza dek oyalamanın mümkün olduğunu düşünüyordu, tabii, yağmalanacak bir sürü altın ve gümüş madeni var olduğu ve yepyeni buluşlar ortaya çıktığı sürece. Doğuştan Amerikalı olan biri hâlâ çok çalışmanın ailesinin ihtiyacı olduğu ekmeği kazandıracağını düşünüyordu; dahası, kör talihin bir gün, belki de bir gece içinde, kendisine güleceğine ve gözünü Fifth Avenue'da bir sarayda açacağına inanıyordu. Göçmenler biraz değişik insanlardı.

Blaise, Bayan Fish'in yemek masasında bir sanayiciyle yaptığı sohbeti anımsadı. "Almanlar, sosyalizmden ve işçi sendikalarından hiç mi hiç haberdar olmasa, dünyadaki en iyi işçiler sınıfına girer. Öte yandan İrlandalılar işçilerin en kötüsüdür; üstelik her zaman körkütük sarhoşlar. İspanyollarla İtalyanlar ve zenciler tembel insanlardır. Bütün bunlara bakılırsa en iyi işçi, ortalama olarak, Buckwheat'lerdir diyebiliriz." Buckwheat, işverenlerin, doğuştan Amerikalı ve Protestan olan, taşralı ve son derece güçlü gençlere taktığı bir addı. Buckwheat'ler kurallara uyuyor, çok çalışıyor ve asla içki içmiyordu. Hayal kurdukları takdirde de gerçekleşebilmesi olası hayallerin peşinden gidiyorlardı yalnızca. Anne bütün bun-

ları anlaşılması güç buluyordu. Fransa'da herkes kendi yerini biliyordu çünkü. Böylece, ya kendi yerini değiştirmek istiyordu ya da daha da heyecanlısı, başkasını yerini daha kötüsüyle değiştirmek istiyordu. Hiç şüphesiz Fransa ağzına kadar insanla doluydu; oysa Birleşik Devletler, Fransa'ya oranla daha boştu. İki ülke arasındaki sınır çizgisinin belirlenmesi California'nın keşfiyle sonuçlandıysa da, daha yeni ele geçirilen Karayip Denizi'yle Pasifik Okyanusu, zengin adaları ve fırsatlarıyla Amerika suları içinde yer alıyordu artık. Asil Buckwheat'lerin gözlerinde uzaklara dalıp giden bakışlar yine geri gelmişti. Blaise, Buckwheat'leri öven bir yazı yazmış ve onu yazı işleri yönetmeni Arthur Brisbane'e vermişti. Brisbane ise yazıdaki Buckwheat dahil özgün olan her şeyi çıkarıp atmış ve o şekilde *Sunday Journal*'da yayımlamıştı. Ardından da "Doğuştan Amerikalı biri için onur kırıcı sözcükler kullanmak yok" demişti.

Şef, onları şehir merkezine doğru götürmesini söyledi şoföre. "Takın ışıklandırılmış halini görmek istiyorum" dedi, sonra "Dewey'i görmek istiyorum" diye Blaise'e bakarak ekledi. Blaise, Amiral'in koruyucusu gibiydi sanki ona göre. "Onunla konuşmak istiyorum."

Blaise, ertesi gün yapılacak yazı işleri toplantısında Amiral'in de *Journal*'da bulunmasını sağlayacakmış havasını vermek için elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyordu. Şef'in, "Manila habercisi" olarak bilinen gazetedeki kuryesi, yeni konumundan başka hiçbir şeye ilgi duymayan bu eski kahramandan hiç mi hiç yeni haber çıkaramamıştı. Kuryenin bildirdiğine göre başkanlık lafları kahramanın canını sıkıyordu.

Otomobil, Central Park'm serin ağustos karanlığında ilerlerken, Willson kız kardeşler de o güzel sesleriyle şarkı söylemeye başladı. "I Met Her by the Fountain in the Park".* Bu, kızların olduğu kadar Şef'in de en sevdiği şarkıydı özellikle. Step dansında ve şarkı söylemede usta olan Willson kardeşlerin babası, bu şarkıyı bir vodvil gösterisinde söyleyerek meşhur etmişti. Hearst'ün ruhsuz sesi de onlara katıldı. Anne, eldivenli eliyle tempo tutuyor, bir yandan da utangaç görünen Blaise'e bakıp gülümsüyordu. Şef'i bütün dünyaya ciddi bir adam olarak tanıtmak çok zor bir iş olmuştu daima; oysa o, ciddi bir adamdı.

* Ona, parktaki çeşmenin yanında rastladım. (ed. n.)

Fifth Avenue üzerindeki Madison Square'in kuzey kısmına düşen bölge kalabalıklaşmaya başlamıştı iyiden iyiye. Herkes Twenty-third Street üzerinde bulunan takı görmeye gidiyordu. Takın o bembeyaz ihtişamı aydınlatılıp da iyice gözler önüne serilmek için özel ışıklarla donatılmıştı. Bu, *Journal*'ın adlandırdığı gibi insan eliyle yapılan en muhteşem zafer takıydı. Bu abartılı söylemin sahibi Bay Brisbane değil, Blaise'di aslında. Septimius Severus'un Roma takının koca bir kopyası olan bu tak, önünden Broadway'le Fifth Avenue'un birleştiği noktaya doğru tramvayların geçip gitmesine karşın gerçekten de etkileyiciydi. Caddenin her iki tarafında bulunan üç dizi sütun, zafer takına geçiş sağlıyordu. Takın en üstünde, elinde defne yapraklarıyla bezeli çelenk tutan bir Zafer imgesinin heykeli bulunuyordu. Bayraklarla, süvari kılıçlarıyla, silahlarla çevrelenmiş gerçek boyutlu asker figürleri sütun kaidelerini süslüyordu.Takın üzerindeyse, Amiral'in bir imgesi yer alıyordu. Projektörlerin, faytonların, otomobillerin, kırmızılı beyazlı flamaların ve caddenin doğusundaki Knox Hat'in yarattığı kargaşanın içinde, zafer kazanmanın coşkusuyla evine dönen Nelson günlerinden kalma bir görüntüydü sanki bu. Hearst'ün otomobili Knox'un tam önünde durdu. Şef'in kendisi bile bu insan kalabalığından çok etkilenmiş görünüyordu. Vakit gece yarısını çoktan geçmesine karşın, yığınla insan bu kahramana ya da anıtına saygılarını sunmaya gelmişti.

Faytonu çeken at, birdenbire önüne çıkan yabancı bir otomobili geçmeye kalkmış ve tahmin edileceği gibi geride kalmıştı. Şef, bu durumu büyük bir memnuniyetle izliyordu. "Roosevelt, kocaman dişleriyle döşemeleri dişliyor olmalı şu an." Ama Anne kurnazca şöyle dedi, "Neden dişlesin ki? Amiral ihtiyar bir adam. O ise genç biri."

"Dewey altmış iki yaşında. Bu yaş başkan olmak için çok da yaşlı sayılmaz." Şef, ondan beklenmeyen bir davranışla yüzünü asmıştı. "O, âşık oldu."

"Atmış iki yaşında mı?" Willson kardeşler gene tek bir ağızdan konuşmuştu ve bu sözler üzerine herkes kahkahayı patlatmıştı bile. Biraz sonra, *Journal* satan bir gazeteci oğlan yanaştı yanlarına ve gazeteyi Hearst'ün suratına dayayıverdi. "İyi geceler, Şef!"

"Merhaba, delikanlı." Şef gülümsüyordu gene. Sixth Avenue tiplerinden oluşan pejmürde kılıklı bir müzik grubuna eşlik eden delikanlıya on sent uzatıverdi.. "There'll Be a Hot Time in the Old

Town Tonight" şarkısını söylemeye başlamışlardı.. Onların tam karşısında, sütunun tam altında şık giyimli bir kadın oturmuş ağlıyordu. "Adam, John McLean'in kız kardeşiyle evlenmeye hazırlanıyor. Kadın, generalin dul eşi. Adam da dul. Ayrıca kadın *Katolik*? diye ekledi Şef; konuyu da biraz aydınlatmış oldu böylece.

"Katoliklere karşı böylesi bir bakış açısı var mı hâlâ?" Madam de Bieville, sokak lambasından süzülen sert ışığın, tam başının üzerine vurmasıyla birlikte asıl yaşını neredeyse açığa çıkarıyordu. Blaise, Madam'ın kafasını bir iki santim sola doğru çevirmesini umuyordu; böylece pohpohlayıcı gölgeler Madam'ın yüzünü kamufle edebilecekti. Madam'ın bulunduğu yerde yaş konusunda konuşmak Blaise'i daima rahatsız ediyordu. Willson kardeşler, Madam'ın yabancı olmasından kaynaklanan göz kamaştırıcılığına karşın, Blaise'in nihayetinde onların gözünde yaşlı olan bu kadınla ilişkisini çözmüşlerdi çoktan. Şef bu durumdan şüphelense bile, konu hakkında hiçbir imada bulunmamıştı şimdiye kadar. Zaten konu cinselliğe gelince tıpkı bakire bir genç kız gibi hareket ediyordu.

"Katoliklere böylesi kötü adlar veren çoğunlukla İrlandalılar oluyor" dedi Hearst belli belirsiz bir biçimde. "Almanlar da veriyor, yanılmıyorsam. O çok güçlü biri, kadının kardeşi." Şef hiçbir sitemde bulunmaksızın bakıyordu Blaise'e şimdi; bu bakış sitemlerin en kötüsüydü aslında.

John R. McLean, *Cincinnati Enquirer*'ın sahibiydi. Washington'da yaşıyordu; annesiyle karısı burada ortaklaşa hükümranlık sürüyorlardı, tıpkı Bayan Astor'un New York'ta tek başına hükümranlık sürdüğü gibi. McLean acımasız, partizan ve güçlü bir adamdı. Hearst'ü Washington'dan uzak tutmak için elinden gelen her şeyi yapabilirdi. Blaise'in *Tribune*'ü alma girişiminin başarısızlıkla sonuçlanması Hearst için büyük bir darbe olmuştu; başkentte yoktan bir gazeteye konamayacaktı artık. *Tribune*'ü devralmak en ideali olacaktı. Blaise gazeteyi kız kardeşine kaptırdığını, artık patronu olmayan ama ortağı –Şef'e halihazırdaki faiz üzerinden öylece para borç vermişti– sayılan kişiye hiçbir zaman yeterince açıklayamamıştı. Bu arada Caroline, tam sekiz aydır, bütün güçlüklere karşın gazetecilikte ilerliyordu. Blaise ise bu duruma inanamıyordu bir türlü. Avukatlar aracılığıyla görüşüyorlardı. Anne, Blaise'in Caroline'le bir anlaşmaya varması gerektiğini belirtti, ama Blaise kesinlikle karşı çıkmıştı söylenenlere. Kız kardeşiyle sonuna kadar savaşacaktı. Bu da, nereden bakılırsa öyle ya da böyle beş yıl demekti.

"Bu takı kim inşa etti?" Anne bu tehlikeli konuyu değiştirmek istedi.

"Bir komite" dedi Blaise. "Ulusal Heykel Topluluğu."

"Tam Amerikan tarzı." Işığa bakarak hafifçe gülümsüyordu şimdi; Blaise, gülümsemesiyle yüzünde beliren çizgiler karşısında hem sinirlenmiş hem de üzülmüştü. "Peki, bu tak neden yapılmıştır? Mermerden mi? Yoksa taştan mı?"

"Sıvadan ve ucuz ahşaptan" dedi Şef gizli bir keyifle. "Ve çokça beyaz boya."

"Ama kış geldiğinde..."

"Parçalara ayrılacaktır." Şef'in ses tonu sakindi.

"Ama takın mermerden yapılması üzerine imzalı bir anlaşma var. Bu bir örnek yalnızca." Genç ve yeni yetme varlıklı bir New York'lu olarak Blaise fona yardım elini uzatmıştı.

"Hiç de geçiciymiş gibi görünmüyor." Anne bu takı hayranlıkla seyrediyordu şimdi.

"İşte bu da tam bir Amerikan tarzıdır" dedi Şef. Kendini bir nevi Amerika'yla özdeşleştirmişti. Belki de öyledir diye düşündü Blaise. Buradaki her şey, aynı ölçüde yeni, özgün ve gelip geçiciydi.

İki

Dışişleri Bakanı'yla, yeni Savaş Bakanı Elihu Root, Hay'in masasının iki tarafında birbirlerine bakıyorlardı. Ağustos ayında Alger gitmiş, yerine Root geçmişti. Olağandışı bir zekâya ve kurnaz bir nükteciliğe sahip olan New York'lu avukat Root, Bakanlar Kurulu'ndaki o budala insan topluluğundan çok daha keyif veriyordu Hay'e. Root'un da saçı Julius Sezar gibi kısaydı; kaşlarının tam üstünde bir tutam perçemi vardı. Bıyıkları sıradandı. Simsiyah gözleri, en az nükteciliği kadar capcanlıydı. Gülüşüne gelince; hem içten hem de hoş bir biçimde öldürücüydü. "Filipinler meselesini gerçekten istiyorsan eğer" dedi Hay, "onu devralabilirsin kesinlikle. Elimde, göründüğü gibi üzere çok iş var."

"*İstemiyorum*, sevgili dostum. Küba meselesiyle yeterince uğraşıyorum zaten." Root bir puro yaktı. "Aslında, Birleşik Devletler'in, bütün adalara ait mal ve mülkleri alması gerektiğini söyledim Başkan'a. Savaş, yalnızca barışın hüküm sürdüğü bir devirde herhan-

gi bir sömürge hükümetini yönetmek demek değildir. Elbette Küba gerçek bir sömürge de değil." Root kaşlarını çattı. "Keşke, 'mal mülk' yerine daha iyi bir sözcük bulabilsek; bizim?"

"Mal mülk mü dedin?" Hay gülümsedi; sırtındaki ağrılar hafiflemişti. New Hampshire'da bir yaz geçirmek, bitkin ruhunu olmasa bile belkemiğini oldukça iyileştirmişti. "Onların gerçekte ne olduklarıyla yüzleşmeliyiz."

"Küba'yı dört askeri bölgeye böldüm, daha doğrusu 1865'te Güney'de yaptığımız şekilde. Biz sonunda memleketimize döneceğiz, o zaman Küba'ya ne olacak peki?"

"Almanya'yı mı kastediyorsun?" Son zamanlarda, 'Alman tehdidi' Bakanlar Kurulu'nda sıkça tartışılır olmuştu; Genel olarak bir kanı vardı ortada: Alman filosu, hem Karayipler'de hem de Pasifik'te kendini oldukça rahat, hatta evindeymiş gibi hissediyordu. Bu nedenle herkes, ya da hemen hemen herkes bir konuda hemfikirdi; Almanya, Karayipler'de herhangi bir yerde tek bir liman elde etse bile savaş çıkacaktı hiç şüphesiz.

Binbaşı'nın, son zamanlarda keşfettiği Monroe Doktrini çok kışkırtıcıydı. Ama zaten, Henry Adams'ın da her zaman dediği gibi, ailesinin bu baş yapıtı hep bir iki kuşakta bir bu hırçın hayata merhaba diyebiliyordu. Planlar, Virgin Islands'ı, Danimarka'dan almak yolundaydı; ama ne yazık ki Danimarkalılar, Birleşik Devletler hükümetinin o denli yozlaşmış olduğunu düşünüyordu ki, konuyla ilgili resmi görevlilere para ödemek gerecek diye inanmışlardı.. İlk kaba adımı Hay'e attılar. Hevesli Danimarkalıya gayet sert bir şekilde şu sözleri söyledi. "İlk olarak Senatör Lodge'un parasını ödemelisin. O, bizim anahtar adamımız; bize çok pahalıya patlıyor açıkçası, çünkü kendisi tam bir Massachusetts'lidir. Ayrıca, oradaki senatörler de "unutulmaz" Daniel Webster'a hâlâ tapıyor; hatta ona benzemek için çabalayıp duruyorlar da diyebiliriz." Cabot kendisine getirilen bu tür tekliflerde hiç de eğlenceli bir taraf bulmamıştı elbette. Adams ise neredeyse bir gün boyunca gülmekten kendini alamamıştı.

"Almanya, Atlantik'in bu tarafında fazla bir şey yapacak gibi değil, bana kalırsa." İşaret parmağıyla, Wales Prensi'nin gümüş çerçeveli portresinin şöyle bir tozunu aldı. "Zavallı adam. Asla kral olmayacak o, öyle değil mi?"

"Bildiğimiz kadarıyla Kraliçe Victoria sonsuza kadar yaşayamaz.. Gerçi, gözümü açtığımdan bu yana kraliçe o; senin hayatın

boyunca da aynı şekilde. Yemek masasında kırmızı Bordeaux şarabının içine viski katıyor hâlâ."

"Bu, onun neden bu kadar uzun ömürlü olduğunu açıklıyor aslında. Küba'da, Leonard Wood seçilecek."

"Genel vali olarak mı?"

Root evet anlamında başını salladı. "Ya da biz her nasıl adlandırırsak işte. Küba'yı gerçek anlamda temizlemek istiyor. Bilirsin hani, çöpleri toplamak. Çocukları eğitmek. Yalnızca nitelik sahibi adamların oy kullanabileceği bir yapı kurmak istiyor."

Hay, Root'un purosundan süzülen dumanı keyifle içine çekti. Küba purosu diye dikkat etti, hem de en iyisinden. "Hiç kimse bizi, demokrasi ihraç etmekten dolayı hiçbir zaman suçlayamaz Zavallı Jefferson kazandığını düşünmüştü ve şimdi hepimiz birer Hamilton'ınız."

"İç Savaş sayesinde."

Birazdan Adee kapıyı açarak o zarif başını içeriye doğru uzattı. "Geliyorlar, Bay Hay" diye usulca belirtti.

"Kim" diye sordu Hay "onlar?"

"Bravo!" diye yükselen tiz bir çığlık gelenlerden bir tanesinin kim olduğunu açıklamıştı bile.

"Seni uyarmam gerekiyordu" dedi Root; beklenti ifade eden bir gülümsemeyle dişlerini ortaya çıkarmıştı.

"Theodore geliyor..." Hay masasının kenarına yaslanmış, açık çekmeceleri sıkıca tutuyordu.

"Buluşuyla..."

Kapı hızla ardına kadar açıldı ve tam kapının ağzında iri yapısıyla, New York'un genç valisi ve gene iri yapılı ama yaşlı Amiral Dewey göründü. "İşte buradasınız! Sekreter Long'la beraberdik biraz önce. Üçünüzün de aynı binada görmek ne güzel... Hay, mükemmel görünüyorsun."

"Kendimi... gayet mükemmel hissediyorum ben de, Theodore." Masanın çekmecelerini çarçabuk kapatmıştı . Hafif bir ağrıyla ayağa kalktı. Root da giderek daha hınzır gülümsüyordu. Amiral'in elini sıkmak için uzandı ama sol el uzatılmıştı. "New York'ta öylesine çok el sıkıştım ki kolum hâlâ felçli gibi" dedi. Dewey ufak tefek, bronz tenli bir adamdı; bembeyaz sakalı ve bıyığı vardı.

"İşte günün kahramanı" dedi Root saygılı bir havayla.

"Yalnızca günün mü? Yüzyılın!" diye haykırdı Roosevelt.

"İki ay içinde sona erecek olan yüzyılın." Hay, Roosevelt'in havasını söndürdüğüne memnun görünüyordu. "Sonra hepimiz yirminci yüzyılın ürkütücü bilinmezliğine doğru sürükleneceğiz."

"İki ay içinde değil, ama bu günden başlayarak bir yıl ve iki ay içinde." Root ukalaca konuşuyordu. "Bir Ocak'ta, 1901."

"Elbette" diye söze başladı Hay, ama Roosevelt araya girdi hemen.

"Neden ürkütücü peki?" Vali gözlüğünü indirerek ipek bir mendille sildi. "Ne zaman başlarsa başlasın, yirminci yüzyılda kesinlikle en tepede olacağız, bu doğru değil mi Amiral?"

Dewey pencereden Beyaz Saray'a bakıyordu. "Bana kalırsa başkan olmak pek de zor bir iş değil."

Bu sözler üzerine oldukça şaşıran üç adam nasıl tepki vereceklerini kestiremediler. "Demek istediğim, Donanma gibi bir şey bu. Sana ne yapacağını söylüyorlar, sen de onları uyguluyorsun."

"Kimin" dedi Root; biraz önce yaşadıkları şaşkınlıktan ilk kendine gelen o olmuştu, "emirleri vereceğini düşünüyorsunuz size, Başkan Dewey?"

"Ah, Kongre'nin elbette. "Amiral hafiften kendi kendine güldü. "Ben bir denizciyim ve elbette politik bir görüşe sahip değilim. Ama ticaret hakkında bir iki şey bilirim. Karım, yani yarın karım olacak hanımefendi, bu fikre bayılıyor. Erkek kardeşi John R. McLean de bayılıyor. Çok politik biri o, bilirsiniz. Ohio'da."

Hay, bu şaşırtıcı demeç ya da daha açık konuşmak gerekirse meditasyona benzer süreç boyunca Roosevelt'i izlemeye dalmıştı. Theodore, belki de hayatında ilk defa, sırıtmıyor, böylece dişlerini de göstermiyordu; dudakları ve bıyığı dişlerinin görünmesini engelliyordu. Mavi gözlerse son derece şaşkın bakıyordu etrafa; kelebek gözlüğü de gözünden düşmüştü.

"Bu kocaman ev kesinlikle baştan çıkarıcı." Dewey, denizcilere özgü bir hareketle Beyaz Saray'ı işaret ediyordu. "Ama elbette, 1747 Rhode Island Avenue'da bir evim var artık. Karım olacak hanımefendinin üzerine devrettiğim, halkımızın bana vermiş olduğu bir hediye."

Hay'in nutku tutulmuştu adeta. Amerikan tarihinde ilk kez bir kahraman, bir evle ödüllendiriliyordu. General Grant yoksulluk içinde öldüğünde, İngiltere'nin galip komutanlarına verilen ulusal hediyeler sayılan Blenheim Sarayı ile Apsley Evi gündeme gelmişti. Birleşik Devletler de kahramanlarına bir şey borçlu değil miydi

bu anlamda? Amiral Dewey'in ülkeye dönmesinden hemen sonra, onun son derece makul ve mütevazı isteği doğrultusunda başkentte bir ev verilmişti kendisine: Yemek salonu en az on dört kişilik olmalıydı; bu, Amiral için en uygun rakamdı. Şimdiyse Amiral bu ulusun kendisine vermiş olduğu hediyeyi gözden çıkarmıştı rahatça. "Bu akıllıca bir hareket mi?" diye sordu Hay, "Bu evi size halk hediye etmişti."

"Kesinlikle. Bu da evin benim olduğu anlamına geliyor ve ben de canım nasıl isterse öyle yaparım. Artık çok yakında Bayan Dewey olarak anılacak Bayan Hazen'm evi almasını istiyorum. Sonuç olarak" hiç duraksamadan konuşmasına devam etti, "sen bir şey söylemeden ya da yapmadan önce, insanların, senin ne zaman Başkan olabileceğini söylemelerini beklemelisin. Siz de aynı fikirde değil misiniz, Sayın Vali?"

Roosevelt'in sesi, bir aşçının bıçak darbelerinden kaçmaya çalışan çiftlik tavuğunun çıkardığı keskin çığlıklar gibi gelmişti Hay'in kulaklarına.

Root, her zaman olduğu gibi ortalığı sakinleştirdi ve yumuşak bir biçimde konuşmaya başladı, "Başkan olma düşüncesinin Albay Roosevelt'in aklından hiç mi hiç geçmediğine eminim; o, yalnızca salt bir makama ya da onun birtakım tuzaklarına ya da aslında bir makamın beraberinde getireceği *eve* ilgi duymuyor. Yo. Vali için *hizmet* her şey demek. Yanılmıyorum, öyle değil mi Albay?"

Bunun üzerine Roosevelt'in kocaman dişleri ortaya çıkıverdi gene, ama Albay gülümsemiyordu bu kez. Deyim yerindeyse bir kastanyet gibi birbirine çarpıyordu dişlerin Hay, sürekli birbirine çarpan dişlerden çıkan bu ses karşısında irkilmişti. "Yanılmıyorsunuz kesinlikle, Bay Root. Kendim için faydalı bazı amaçlar koydum önüme, Amiral. Şu anda, bir vali olarak kamu ayrıcalıklı şirketlere vergi koymayı istiyorum, böylece..."

"Ama sizin yasama organınız ne yapmanız gerektiğini söylemiyor mu size?" Amiral'in çirkin alık yüzü, Vali'den yana dönmüştü artık..

"Hayır, söylemiyor." Dişler bir tüfek atışı gibiydi; takır takır birbirine çarpıyordu artık. "*Onlara* ne yapmaları gerektiğini *ben* söylüyorum. Onların çoğu satılıktır ne de olsa."

"Söylediklerinizi aynen tekrar edebilir miyim, Sayın Vali?" Root'un bu son derece hınzır gülümsemesi Hay'e pek keyif veriyordu.

"Hayır, edemezsiniz Bay Root. Başımda yeterince dert var..."

"Albany konağı rahattır" dedi Amiral düşünceli bir havayla; kafası ev meselesine takılmıştı açıkça.

"Belki siz New York'un valisi olmayı isteyebilirsiniz" diye bir teklifte bulundu Hay, "önümüzdeki sene, Roosevelt'in süresi dolunca."

"Yo. Anlıyorsunuz ya, ben New York'u sevmiyorum. Vermont'luyum ben."

Hay, bu keyifle süre gelen konuyu değiştirdi. Ne de olsa Amiral, McKinley'in yarattığı bir kahramandı ve onu lekelemek, Yönetim'i de lekelemek anlamına gelirdi bir bakıma. "Filipinler'deki isyancıları yatıştırmamız ne kadar sürecek sizce?"

Amiral'in o gür bıyığının altından gülümseyip gülümsemediğini anlamak çok zordu; bıyığı, muazzam yüzünde bir kar yığını gibi duruyordu. "Sonsuza kadar, diyebilirim. Görüyorsunuz ya, bizden nefret ediyorlar. Niçin etmesinler ki? Onları özgür bırakacağımıza dair bir söz verdik, ama özgür bırakmadık. Şimdiyse özgür olmak için savaşıyorlar bizle. Aslında oldukça basit bir düşünce bu."

Roosevelt ağzını açıp bir şeyler söylememek için kendini tutuyordu, ama gayet de sakin görünüyordu. "Aguinaldo'yla suikastçılarını kanun kaçakları olarak görmüyorsunuz, öyle değil mi?"

Dewey'in Roosevelt'e bakışlarında küçümser gibi tehlikeli şeyler vardı. "Aguinaldo, İspanya'ya karşı bizim müttefikimiz. *Benim* müttefikim. Oldukça açıkgöz biridir o. Kendi kendilerini yönetmek konusunda Filipinlilerin Kübalılardan çok daha iyi olduklarını söylüyor."

"Bu" dedi Root, "önümüzdeki sene Demokratların takınacağı tutumdur işte."

"Lanet olası vatan hainleri!" diye en sonunda patladı Roosevelt.

"Ah, ben bunun çok doğru olduğunu zannetmiyorum açıkçası." Dewey ılımlı görünüyordu. "Sağduyu üzerine söylenecek epeyce söz var, Sayın Vali."

Adee kapıda beliriverdi yeniden. "Amiral Dewey, gazete muhabirleri sizi Bakan'ın odasında bekliyor."

"Teşekkür ederim." Dewey, Roosevelt'e döndü, "Öyleyse benimle hemfikrisiniz; iş başkanlığa gelince, devlet bizi çağırıncaya kadar sabırla beklemeliyiz, öyle değil mi?"

Boğuk bir haykırış, Roosevelt'in verdiği tek cevaptı bu soru karşısında. Kibarca gülümseyen Amiral Dewey de bu üç devlet adamı-

na ciddiyetle veda ederek oradan ayrıldı. Kapı kapanır kapanmaz da Hay'le Root çılgınca gülmeye başladılar; Roosevelt ise Hay'in masasının üstüne sağ avucuyla arka arkaya üç kez şiddetle vuruyordu. "Dünyanın bütün okyanuslarında seyretmiş gelmiş geçmiş en büyük salak" sözlerini sarf etti en sonunda.

"Ben, Nelson'ın da bir salak olduğunu duymuştum." Hay politik konuşmaya çalışıyordu ve Theodore'un bu mahcubiyetine tanıklık ettiği için son derece memnun olmuştu, çünkü o, ta başından beri Dewey'in kariyeri ve o meşhur zaferini kendine mal ediyordu.

"Umalım ki "dedi Root biraz tedirgin bir biçimde, "basının önünde Filipinler meselesinden hiç söz açmasın. Ayrıca gene umalım ki" diye tatlı bir havayla gülümseyerek devam etti, "o ev konusundan da hiç bahsetmesin."

"Bu adam aklını kaçırmış." Roosevelt çok kati konuşuyordu şimdi. "Daha önce hiç fark etmemiştim. Elbette ya, ihtiyar biri o."

"Benim yaşımda" dedi Hay nazikçe.

"Kesinlikle öyle! "diye gürledi Roosevelt, dinlemiyordu bile.

"Şu sıralarda" dedi Root, "Dewey, Demokrat adaylığı alabilirdi büyük olasılıkla."

"Ve McKinley seçimi yeniden kazanırdı" dedi Roosevelt. "Bu arada, beyler, ben gelecek yılki başkan yardımcılığı adaylığıyla hiç mi hiç ilgilenmiyorum. Aday gösterilirsem eğer, sizi uyarıyorum, kabul etmeyeceğim."

"Sevgili Theodore" Root'un gülümseyişi Kuzey Buz Denizi üzerinde parıldayan bir güneş gibiydi "hiç kimse sizi bir aday olarak düşünmemişti asla. Nedeniyse çok açık değil mi? Siz uygun biri değilsiniz."

Tamamdır, diye düşündü Hay; Theodore partiden çekilecek ve biz de New York'u kaybedeceğiz.

Ama Roosevelt bu sert hamleyi vurdumduymaz bir havayla karşıladı. "Ben farkındayım ki" dedi alçak bir sesle, "çok genç olduğum düşünülüyor; Mark Hanna'nın benzerleri için gereğinden fazla reformcu olduğumdan söz etmiyorum bile..."

"Sayın Vali, hiç kimse bir reformcu olarak sizden korkmuyor." Root acımasız konuşuyordu. "Reform gazetecilerin kullandığı bir sözcüktür ve *Nation*'ın editörü de bu sözcüğe inanıyor. Ama bu sözcük becerikli politikacıların ciddiye almaları gerekenlerden biri değildir."

"Bay Root" Ses tonu artık en uç noktaya ulaşmıştı şimdi, "New York eyaletindeki sözü geçenleri ayaklandırıp işe koştuğumu inkâr edemezsiniz ve..."

"Senatör Platt'la kahvaltıda buluşmuyorsunuz artık. Bu doğru. Ama aday olursanız, her zaman yaptığınız gibi, Platt'la yeniden birlikte çalışmaya başlayacaksınız, çünkü siz son derece becerikli birisiniz. Çünkü enerji dolusunuz. Çünkü övgüye değer birisiniz." Root'un bir avukat olarak bütün o şanı, bol kanıt toplaması ya da enfes konuşmalar yapmasıydı işte. Sonra da rakibinin büyük şaşkınlığı karşısında, bütün o tasarılarını aslında varmak istiyor göründüğü noktanın tam tersine çevirebiliyordu büyük bir ustalıkla. "Kesinlikle şuna inanıyorum; siz bir gün başkan *olmalısınız*. Ama bugün o gün değil açıkçası; hatta yarın da o gün olmayacak. Bunun nedeniyse sizin 'reform' sözcüğüne büyük bir tutkuyla bağlı olmanız. Diğer taraftan, her iyi Amerikalı için öylesine tiksindirici sayılan bu korkunç sözcüğü kullanmayı bıraktığınız gün, o ışıltılı şey, tıpkı ilahi bir güç gibi, nicedir bekleyen kucağınızın ortasına pat diye düşüverecektir. Ama şimdilik, McKinley'in çağında yaşıyoruz. O, bize bir imparatorluk kurdu. Siz...Siz..." Salondaki hava sert bir darbe alarak yaralanıp kanayabilseydi eğer, Root'un bir usturaya benzeyen gülümsemesi kesmiş olabilirdi onu ancak ve Roosevelt'le aralarına kıpkırmızı bir perde çekiliverirdi, "müthiş sevinçli anlar yaşattınız bize; son savaş üzerine yazdığınız kitaba göndermede bulunan Bay Dooley'in de aynen söylediği gibi 'Küba'da Tek Başına'. Yaptığınızla sizi daima saygıyla anacak olan bu ulusa da asla unutamayacağımız bir hediye verdiniz; bize Amiral Dewey'i getirdiniz işte. Ne var ki, burnu büyük şirketler hakkında pek hoş olmayan sözler söylediniz ve bildiğiniz üzere onların yasal danışmanları da benim. Ben de sizin bu hiddetli sözleriniz karşısında coşkuyla titriyorum. Sigorta şirketlerinin adaletsizliği üzerine yaptığınız yorumlarla ilham veriyorsunuz. Ah, Theodore, siz harika imgelerle dolu bir bereketin simgesisiniz! Ama McKinley, Pasifik'teki adaların yarısını ve Karayipler'deki adaların da hemen hemen tümünü ele geçirdi bizim için. Hiçbir New York valisi bununla yarışamaz. Tanrı'nın da yardımıyla McKinley harikalar yarattı, bizi çok yükseğe taşıdı. Sizin de zamanınız gelecek, ama böylesi yüce bir adama başkan yardımcılığı yapmak sizin işiniz değil kesinlikle. Ayrıca, bu etkili reform hayatından elinizi ayağınızı çekmek için de çok erken; hayvanların pek de keyifli bir biçimde

özel olarak katledilmesi uğraşınızdan söz etmiyorum bile. Kendinizi gelişmeye açık tutmalı, çok ciddi bir biçimde ve alenen inandığınız düşünceleri basitlikten çıkarıp daha farklı bir açıdan görmelisiniz. Gücüyle ve yaratıcılığıyla bize böylesine bir zenginlik sağlayan yüce şirketleri biraz daha anlamaya çalışın..."

Roosevelt haykırarak Hay'e döndü. "Savaş Bakanlığı'na bir avukat yerleştirmenin hata olduğunu söylemiştim size ve bir *şirket avukatı*..."

Root masum bir ifadeyle sordu: "Ne yanlışlık var sizce şirket avukatında? Her şeyi hesaba kattığımızda Başkan Lincoln da neydi ki?"

"Ne miydi gerçekten?" Hay çok eğleniyordu şimdi. "Elbette, Lincoln demiryolu avukatı olarak para kazanmaya başlarken başkan seçilmişti; oysa siz Bay Root, bu çağımızın baş avukatısınız."

"Eh, çok" diye fısıldarken alçakgönüllülük göstergesi olan zarif bir el hareketi yaptı Root, "abartmayın."

"Aman Tanrım, ikiniz de çok rezil insanlarsınız!" Roosevelt gülmeye başladı ansızın. Mizah anlayışına pek sahip olmasa da ilişkileri daima yoluna koyan belli bir tarzı vardı. Bu da, başka bir deyişle, oldukça çaba isteyen bir işti. Bu çaba sözcüğünü kesinlikle çok seviyordu. "Her neyse, benim için uygun görülen yardımcı başkanlık görevini istemiyorum. Özellikle Senatör Platt'la başlayıp da Root'la... "

Root bu söylenenleri onaylarcasına başını salladı. "Sizi New York eyaletinden çıkarmak için elinden genli ardına koymayacak o."

"Bravo!" Dolgun yanakların ardında yarı saklı duran mavi gözler parıldıyordu şimdi. "Platt benim çekilip gitmemi istiyorsa eğer, o zaman oldukça iyi bir reformcu sayıldığımı söyleyebilirim."

"Ya da yalnızca insanı bıktıran bir reformcu."

Roosevelt ayağa kalkmıştı. Sanki bir savaşa gidiyormuş gibi hızlı adımlarla yürüyor diye düşündü Hay. O, etrafa gösteriş yapmaktan asla bıkmazdı. "Dört yılımı, senatörlerin kendilerini nasıl aptal durumuna soktuklarını dinlemekle geçirmek için çok gencim ben. Ayrıca, o iş için yeterli paraya da sahip değilim. Masraflarını karşıladığım çocuklarım var. Morton'un ve Hobart'ın yaptığı gibi bir yılda sekiz bin dolarla ben asla yürütemem bu işi. Konuya daha açıklık getirmek istermiş gibi Hay'e dönerek şöyle dedi, "Hobart nasıl?"

"O, evde. Patterson New Jersey'de. Ölüm döşeğinde." Başkan, Hay'i çoktan uyarmıştı bu konuda. Anayasaya göre, seçilmiş bir yardımcı başkanın olmaması durumunda, dışişleri bakanı, başkanın yaşamını yitirmesi ihtimali karşısında başkanlığın varisi olarak devreye girecekti. Hay bu konuda son derece heyecanlıydı. Zavallı Hobert için bir tane dünyevi bir dileği ve de elverişli bir umudu vardı: Başkan Yardımcısı'nın yaşamını yitirmesi halinde,Lizzie Cameron planladığından bir yıl önce Lafayette Square üzerinde bulunan Tayler evine dönebilir ve hâlâ Paris'te bulunan Porcupinus'u, tam adıyla Henry Adams'ı mutluluktan havaya uçurabilirdi kesinlikle; Henry, Lizzie'ye çılgın gibi vurgundu hâlâ. Ne var ki Lizzie Cameron, bilindiği üzere, kendinden yirmi yaş küçük bir Amerikan şairine âşıktı. O, Adams'a acı çektirirken, şair de Lizzie Cameron'a acı çektiriyordu ve böylece aşkın o ebedi dengesi de sağlanmış oluyordu bir bakıma: Adams, kadına vurgun; ama kadın başka bir adama gönül vermiş. Ve o adam da yalnızca kendine âşık.. Hay, bütün bu gönül meselelerini nicedir unuttuğuna memnun görünüyordu. Bu konularda Adams'ın o sonsuz yeteneğine ya da kuvvetine sahip değildi kesinlikle.

"Bu işe yeninden baş koymadığım takdirde, sizi teklif ettim Bay Root, valilik için." Roosevelt elini anlamsızca havaya kaldırıp sonra hemen indirdi.

"Sizin, iyi yürekliliğin ta kendisi olmadığınızı hiçbir zaman söylemedim." Root ağır başlı bir havayla konuşuyordu. "Ama Senatör Platt, bu düzenin içinde yer alamayacağımdan çoktan bahsetmiş olmalı."

"Nereden bildiniz bunu, söyler misiniz?" Hay'in, kurnazlığıyla övünen Theodore'u son derece masum bulduğu bazı anlar çıkıyordu ara sıra da olsa.

"Kendi meselelerime karşı gereksiz bir ilgim vardır diyebilirim." Root aynı ağır başlılığını sürdürüyordu. "Bazı şeyleri duyarım. Çok şükür. New York'un valisi olmayı istemiyorum. Platt'ı tanıdığımdan daha fazla tanımak da istemiyorum; ayrıca, tıpkı Amiral Dewey gibi, Albany'den de nefret ediyorum."

"Ama Amiral valinin konağını çok beğeniyor" diye söze karıştı Hay.

"O, basit zevkleri olan basit bir savaş adamı yalnızca. Bense zevk düşkünü biriyim. Her durumda da, Sayın Vali, benim size teslim

olduğumu duymaktan hoşlanacaksınız. Gelecek ay arkadaşınız Leonard Wood, Küba'nın askeri valisi olacak."

"Bravo!" Güdük elleriyle söylenenleri alkışlıyordu; bu durumu onaylamıştı besbelli ki. "Buna hiç pişman olmayacaksınız! O, en iyisidir. Filipinler'in genel valisi kim peki?"

"Siz mi?" diye sordu Root.

"Bu görevi son derece cezbedici bulurum. Ama Başkan beni cazip bulacak mı acaba, ne dersiniz?"

"Bence bulacaktır" dedi Root; ama çok iyi biliyordu ki müşfik McKinley, Roosevelt'i ne kadar uzağa gönderirse kendi de o kadar mutlu olacaktı. Bu düşünceye Hay de katılıyordu hiç şüphesiz. Filipinler meselesi, Roosevelt'in daima gönlünde yatan bir arzuydu ve bu lanet olası direniş ne zaman kontrol altına alınırsa, o da harekete geçecekti. Onlarca, hatta yüzlerce, yerli insan öldürülmüştü. General Otis, Aguinaldo'yla isyancıların tamamen bastırılacağına dair söz vermişti. Ne var ki onlar, neredeyse artık kapıda olan seçim yılında Birleşik Devletleri'ni bölecek kadar büyük bir güce sahiptiler. Öte yandan, Mark Twain'in Rudyard Kipling'e verdiği cevap da yakında bütün her yere yayılacaktı. Hay, yakın arkadaşları sayılan Howells'tan duymuştu bunu. Tam bu sırada Hartford Connecticut'ta bulunan Mississippi'li bir kayıkçı da basına bazı açıklamalarda bulunmuş ve Amerikan bayrağının üstündeki yıldızlarla ince çizgilerin yerine, kuru kafa ve çapraz kemiklerin konması gerektiğini söylemişti. Bu, Birleşik Devletler'in uluslararası bir korsan ve leş yiyici olarak büründüğü yeni resmi rolüydü sanki.

"Binbaşı" diye devam etti Hay, dikkatli konuşuyordu, "bu çatışma sona erdiğinde sizin ideal bir vali olacağınızı düşünüyor."

"Bir işe yarayabilirim orada" dedi Roosevelt büyük bir arzuyla. Hakkında hiçbir şey bilmeyen ama savaşı seven çoğu romantik insan gibi o da hoşlanıyordu savaştan. Küba'da kurşunlar arasında bir gezinti yapmak, yalnızca bir saatten bile daha az süre içinde beş bin adamın öldüğü Antietam'da bulunmak gibi değildi kesinlikle. Hay bunları düşünüyordu şimdi. Roosevelt"in babasının savaşa hiç katılmadığı öyle iyi biliniyordu ki bundan utanç duyan oğlu, babasının bu suçunu ebediyen telafi etmeliydi görünüşe göre. Hay, Roosevelt'i çok mu sevdiğinden ya da ondan ölesiye nefret mi ettiğinden emin olamıyordu bir türlü. Adams da aynını hissediyordu: "Roosevelt olarak doğulur, sonradan öğretilmez" diye gözlemini belirmişti gün. Sonra da, Adams'ın kusurlu öğretisinin yarattığı ve

ancak bir kopya sayılan Cabot Lodge'un tam aksine bir gözlemdi bu. "Kendinizi koruyun, Sayın Vali." Root ayağa kalkıp şöyle bir gerindi. "Yapacak çok işimiz var şimdi. Dışarıya pek de hoş olmayan bir atmosfer hâkim." Çevik bir el hareketiyle Beyaz Saray seralarının tozlu camlarına işaret etti. "Ve önümüzdeki yıl bir de seçim var."

"Pek hoş olmayan bir atmosfer mi?" Roosevelt hızla ayağa kalktı. Böylesine tıknaz bir adam için muazzam şekilde çaba sarf ediyor diye düşündü Hay. Onun her ayağa kalkışı hem büyük bir problem oluyor hem de ağrılara sebep veriyordu.

"Evet" dedi Hay. "Siz, Platt'ın, Quay'in ve Albany konağındaki mükemmelliklerin tadını çıkarıyorken, biz yani Bakanlar Kurulu'yla Binbaşı, son altı haftadır ülke hakkında tartışıp duruyoruz. Seçimler yapıldığından..."

"Ohio'da ve Güney Dakota'da. Ben bir Dakota'lıyım. Ben..." Roosevelt, her şeyi gene 'ben'e döndürüvermişti.

Root elini kaldırdı. "Hepimiz *Winning of the West*'i* okumalıyız. Düşünmek için! Siz bizim yalnızca Daniel Boone'umuz değil, aynı zamanda Gibbon'ımız da sayılırsınız!"

Roosevelt, üst dudağıyla hava çıkarırcasına öyle bir pofladı ki dudağıyla bıyığı, mezar taşını andıran o dişleri üzerinde titreşti. "İroniden nefret ederim" dedi, bir kereliğine de olsa içtenlikle.

"Size bir zararı dokunmaz" dedi bunun üzerine Root. "Gerçek şudur ki, işçi sendikaları bize giderek daha fazla sorun çıkarıyor; özellikle de Chicago'da. Başkan'm gerçekten özel bir çaba sarf ettiği Ohio'da sesimizi ancak çıkarabildik. Mark Hanna bugüne dek hiç olmadığı kadar para harcasa da, John McLean, Demokratlar adına Cleveland'da çok büyük bir zafere imza attı."

"Oy kullanan on iki eyaletten sekizini biz aldık." Roosevelt canlı bir ses tonuyla konuşuyordu şimdi. "Bize yalnızca aklından zoru olanlar sırt çevirdi..."

"Ama onlar da kendi partimizdendi" diye söze karıştı Hay.

"*Her* partinin içinde tahtası eksik birkaç kaçık vardır mutlaka." Roosevelt'in uydurduğu bu deyiş çok keyif vermişti ona besbelli ve bunu da herkesle paylaşmıştı. "Çok şükür Demokratlar Bryan gibi

* Winning of the West: (Batı'nın Kazanılması) T. Roosevelt'in, 1769-1806 döneminde Amerika'nın Pasifik Okyanusu'na doğru yayılmasını anlattığı 4 ciltlik kitabı. (ed.n.)

birine sahip. Nebraska'sma, yeniden ortaya attığı o seçim adayları listesi sayesinde sahip olmuştu. Bu da, onun aday olacağı ve bizim kazanacağımız anlamına geliyor."

Hay, bir yandan sandalyesinde rahat etmeye çalışırken "Amiral, bu minnettar insanların aşikâr çığlıklarını duymazsa" dedi, "ve bize sağlamış olduğu imparatorluğun, ki burada sizin yardımlarınızı da yadsıyamayız Theodore, bir muhalifi olarak kendini bir aday olarak ortaya atmazsa tabii, biz kazanacağız. Artık bu, şahane ve *büyük* bir seçim olacak."

"Öylesi bir kâbus olur "dedi Root.

"Hayır, olmayacak" diye karşılık verdi Roosevelt.

Adee yeniden kapıda belirdi. "Albay Roosevelt, Amiral Dewey size soruyor." tam o sırada ayağa kalkmaya çalışan Hay, Adee'nin tıpkı bir ördeğinkini andıran ses tonunun bugün her zamankinden daha vak vakça yükseldiğini hissediyordu nedense, "fotoğrafa benzer bir şeyi, hem de konuşurken kulağınıza tuttuğunuzda, içinden bir deniz kabuğunu andıran seslerin çıktığı o şeyi denemek için gönüllü olup olmadığınızı bilmek istiyor; telefonumuz, deniz sesine benzer tuhaf sesler çıkarıyor artık."

"Bay Adee, tamamen sağırdır" dedi Hay odadakilere; yüzü Adee'den yana dönük değildi. Adee onu ne görebiliyor ne de dudaklarını okuyabiliyordu.

"*Ne* gibi sesler?" Roosevelt'in gözleri parıldıyordu. Reklamın her çeşidine bayılırdı o.

"Bir kamera gibi, Sayın Vali."

"Bir kamera gibi mi?" Hay'in aklı karışmıştı.

" Bir *hareketli resim*" dedi Roosevelt ve kapıya doğru yöneldi. "Beyler, size iyi günler dilerim."

"Hiçbir şey yapmayın, Sayın Vali" Root'un gözleri ışık saçıyordu etrafa, "insanların o aşikâr çığlıklarını duyuncaya kadar."

"Sizin" dedi Roosevelt, Hay'e yumruğunu göstererek "ve pek tabii Henry Adams'ın, küçümseyen alaycılığınızla hesabını verecek sürüyle meseleniz var; bu tıpkı... sarıhummaya benziyor, bu vazgeçilmez alaycılık." Roosevelt salondan ayrılmıştı artık.

Hay, Root'a dönüp şöyle dedi, "Başka bir şey diyemezsek de o bir ahmaktan bile daha eğlenceli."

"Vazgeçilmez alaycılık." diye kahkahalar attı Root. "Birlikteki en ahlaksız politik yöneticilerin, Platt ve Quay'in arka çıkmasıyla başkan yardımcılığı için Washington'a aday olarak geliyor.."

"Theodore, hiç şüphesiz iyi bir hükümet adına dürüstlükle onlara ihanet etmiş olacak ve reform..."

Root düşünceli bir şekilde başını salladı. "Alaycılık olmaksızın ihanet etmenin usta bir politikacının göstergesi olduğunu itiraf ediyorum."

"Kesinlikle, özgünlüğün göstergesi." Hay kapıya doğru yöneldi. "Binbaşı'ya uğramalıyım."

"Ben de çalışmaya geri dönmeliyim." Root kapıyı açtı ve kendinden daha kıdemli sayılan bu Bakanlar Kurulu üyesine yol vermek için kenara çekildi. Hay bir an için kapı aralığında duraladı. Adee masasının başındaydı; sırtı da onlara dönüktü. Gene koyu sessizliğine gömülmüştü anlaşılan. Bu durum üzerine Root'a bakarak şunları söyledi: "Binbaşı'nın başkan yardımcılığı için düşündüğü adı biliyor musun?"

"Söyleme sakın, Teddy..."*

"Teddy'i asla düşünmez. O..." Hay, Root'un yüzünü inceliyordu şimdi, "seni istiyor."

Root çok sakin görünüyordu. "Cumhuriyetçi Ulusal Komite beni istiyor" diye yineledi kendi kendine. "Başkan'm hiç onlardan etkilendiğini bilmiyorum."

"Etkilenmedi."

"Bu" dedi Root, "gelecek yaza ve senin, benim değil, yirminci yüzyılına kadar çok uzun bir süre demek."

Hay, durumdan istifade edip Adee'nin tam arkası dönükken, Root'la on dolarına, hatta daha büyük meblağa, bahse tutuştu; yeni yüzyıl, bir başka deyişle 1900, o Ocak ayının birinden itibaren başlayacaktı, dendiği gibi bir sonraki yıl değil.

Üç

Caroline için evlilik meselesi, Del, Pretoria'dan dönünceye kadar bir yıl ertelenmişti. Evet, Del'i görmeye Güney Afrika'ya gidecekti. Hayır, resmi bir nişan istemiyordu Caroline. "Bir kadın, o tür işleri yalnızca annesini memnun etmek için yapar ve ben omzum-

* Teddy: Theodore adının kısaltılmış kullanım şekli. (ed. n.)

da öylesi bir yük istemiyorum." Dışişleri Bakanlığı tarafından düğünler ve cenazeler için kullanılan kocaman atlı arabada gezerken karara varmışlardı bu konuda.

Farragut Square'e inceden yağmur yağarken Bayan Washington McLean'in K Street üzerinde bulunan evine doğru yol alıyorlardı. Bayan Washington McLean, genel valinin karısı ve aynı zamanda gelini olan Bayan John R. McLean'le birlikte, Washington sosyetesinde hiçbir Başkan eşinin şimdiye kadar yapmadığı gibi ortaklaşa bir hayat sürüyordu; üstelik bu kadın sara hastası da değildi. Hay ailesini yaşça büyük üyesi, artık Amiral Dewey'in de karısı olan Bayan Washington McLean'in kızı Millie için düzenlenen kabul törenine katılmamaya karar vermişti. Ohio'nun Demokratik Parti başkanı ve *Cincinnati Enquirer*'ın sahibi, ayrıca aynı zamanda Amiral Dewey'in de kayınbiraderi olan John McLean'in özellikle Yönetim'le arası pek iyi değildi. Ama Del, bu kabul törenine gitmemek için özel bir sebep göremiyordu ve Caroline de kendisi gibi bir yayımcı olan Bay McLean'le tanışmak için çok hevesli görünüyordu. Bu iki yayımcının yolları, Washington'ın kocaman kargaşası içinde hiç kesişmemişti şimdiye dek. Öte yandan Caroline, yaz boyunca yalnızca kendi yetki bölgesinde dolaşıp durmuştu hep; bu da, Kuzen John'un ona söz verdiği yetki alanına eşitti. Çok şükür, kendi de şaşırmış olmasına karşın, gerçekten övündüğü kadar güçlü olduğunu gösterebilmişti etrafa. Newport, Rhode Island'a ya da Bar Harbor'daki Maine'e nefes nefese bir geri kaçış söz konusu olmamıştı. Caroline, kavurucu sıcak altında Georgetown'la Market Square arasında mekik dokuyup durmuştu adeta ve temmuzun ortası geldiğinde, bütün şehrin tamamen Afrikalı olduğunu fark edebilmişti nihayet. Başkan ise Lake Champlain'den çekilmişti. Millet Meclisi üyeleri evlerine geri dönmüş ve daha üst sınıftakiler de kuzeyin serin sularına kaçıp gitmişti. Durum böyle olunca da Caroline Washington'm tadını doyasıya çıkarmış ve gerçekten çok eğlenmişti. Ancak tek bir şey vardı kafasına takılan. Gazete işini enine boyuna öğrenmesi gerekiyordu kesinlikle. İkinci olarak da Houghteling ve Kuzen John'un yasal olarak neler karıştırdıkları aklına takılıyordu elbette. Bu konuda hiçbir gelişme sağlamamak Hougteling'in en ustaca kilitlendiği hedefiydi ve gerçekten şimdiye kadar da hiçbir gelişme kaydedilmemişti. Bu sırada Trimble da Caroline'e gazetecilik işinin ince ayrıntılarını öğretmekle meşguldü. Görünüşe göre işin haberlerle pek ilgisi yoktu; hatta kârlı bir

bakış açısıyla düşünüldüğünde, bu yapılana iş demek bile gerçekten zordu. Gene de, Caroline'in oldukça cesurca Hearst'ü taklit etmesi sayesinde gazetenin tirajı yavaş yavaş artmaya başlıyordu. Hem *Post* hem de *Star*, Caroline'le röportaj yapmak için muhabirler göndermiş, ancak Caroline bu teklifleri geri çevirmişti bile.

Bütün gücün yalnızca kötü şöhret sahibi olmaya kilitlendiği bir kentte, Caroline de alışılmışın dışında görünüyordu insanlara. Zengin ve genç bir kadın, gazete sahibesi rolüne bürünmüştü ahlaksızca. Ne var ki, hakkında ne yazdıkları çok da moralini bozmuyordu Caroline'in. Artık şunu biliyordu ki gazetelerde yazılan hiçbir şey ciddiye alınmamalıydı. Çok başarılı bir gazete yayımlamayı bilmiyor olsa da bir gazeteyi nasıl okuması gerektiğini öğrenmişti artık. Aynı zamanda Trimble da, memurların yozlaşmasıyla ilgili beklenmedik bir ilgi göstermiş, hatta çok yaratıcı fikirler ortaya atmışı bu konuda. Caroline, bu konunun genel anlamda ilgi çekeceğinden şüphe duysa da, Trimble'ın ortaya çıkarabileceği suçlar hakkında yüreklendirmişti onu. Bu arada, nehir kıyılarında, orada ya da burada güzel kadın cesetleri bulunduğu haberlerini alınca da sevinçten havalara uçuyordu. Bu cesetler daima öfkeli tutkuların esiri oluyordu anlaşılan, çünkü hepsi paramparça bir haldeydi. Şimdiyse sıra, çöp kutularının içine bırakılarak terk edilen bebeklerdeydi; ama Caroline bu haberleri yaparken, terk edilmiş köpeklerle kedileri anımsatmayı ve halkın şefkatli yüreğini ateşlemeyi unutmuştu.

"Bunu daha ne kadar sürdüreceksin?" diye sordu Del. Tam önlerinde, gümüşi kıyafetler içinde Amiral Farragut oturuyordu; sol dizinin üstünde bir dürbün vardı. Biraz ötede, K Square'in ilerisindeyse McLean konağı bulunuyordu.

"Ah, sonsuza dek diyebilirim." Arabaları, K Street konağının önündeki uzun kuyruğa katılmıştı şimdi, ağır ağır ilerliyorlardı.

"İyi ama gazete çok para kaybetmiyor mu?"

"Aslında, küçük bir kâr payımız var." Ne var ki Caroline, bu payın hâlâ bastıkları davetiyelerden geldiğini söylemedi. Şimdilerde Kongre'nin en son aralık ayında bir araya geliyor olması nedeniyle siparişler her sezonkinden daha fazlaydı. "Her neyse, kendimi ve diğer insanları oyalamak için yapıyorum bu işi."

Del, bu sözler üzerine suratını asmamaya çalıştı; onun yerine gözlerini kıstı. Caroline, Del'in bütün yüz ifadelerini yakından tanıyor hale gelmişti artık. Özel olarak takındığı çok ifade yoktu,

ama çoğunu hoş buluyordu. Del, politikaya atıldığından bu yana daha kendine güvenli olmuştu ve birazcık daha iri yarı. Ne de olsa anasının oğluydu. "Buradaki sayısız suçu ortaya çıkarıyorsun." Del, hiç renk vermek istemiyordu açıkçası. "İnsanlar bunları okumaktan hoşlanıyor, yanılmıyorsam."

"Evet, burada ortaya çıkarılacak öylesine çok suç bulunuyor ki. Ama işin gerçeğine gelince" Caroline ansızın kaşlarını çattı "insanlara etrafta gerçekte neler olup bittiğini anlatırsan eğer, bu bir fark yaratır mı ki? Ya da şehirdeki gerçek yaşamı göz ardı edip de bu hükümeti senin istediğin biçimde tarif edebilir misin gerçekten?"

"Sen gerçekçi birisin. Balzac gibi. Flaubert gibi..."

"Ve korkarım Hearst gibi. Ama Hearst'ün gerçekçiliği her şeyi yaratmasından geliyor, çünkü her şeye sahip olmak istiyor o. Ve eğer bir cinayetin ya da savaşın ayrıntılarını sen kafanda yaratmışsan, artık o, *senin* cinayetin, *senin* savaşın haline geliyor pekâlâ; okurlarının ve ülkenin olmasını söz konusu bile etmiyorum."

"Sen yaratıyor musun peki?"

"Biz... *Ben* hiçbir şey yapmıyorum aslında. Kraliçe Victoria gibi teşvik ediyorum, öğütler veriyorum ve uyarıyorum. Bazen başkalarının atladıklarını, yayımlamadıklarını koyuyoruz haberlere..."

"Zevk olsun diye..."

Caroline güldü. "Zevk, gerçeğin düşmanıdır!"

"Gerçeğin dostu kimdir peki?"

"Washington'da tanıştığım hiç kimse gerçeğin dostu değil bence. Benim bu garip mesleğim seni utandırmıyordur umarım." Del'in geleneksel bir yapısının olduğunu söylemek, her şeyi söylemek demekti.

"Yo. Yo. Sen hiç kimseye benzemiyorsun, ne de olsa."

"Gayet iyi idare edersin..."

"Bir diplomat olarak mı?"

"Pretoria'yı kastediyordum ben." İkisi birden kahkahalarla gülerek o 'muhteşem konak'tan içeriye girdi şimdi. *Tribune*, bir balo salonu olan her evi böyle tarif ederdi. Salonun tam ortasında, alımlı Bayan Washington McLean duruyor, tam yanındaysa elmaslar içindeki güzel kızı Millie'yle kır saçlı, kumral tenli, sırmalı takımı içinde damat yer alıyordu. Caroline, Washington'ın sert topraklarında süre gelen ilişkilere (böyle adlandırılıyordu çünkü bu yeni zenginler, milyonlarını Batı koylarının sert kayalık topraklarından çıkarılan altınlar sayesinde elde etmişti açıkçası) şimdiye kadar

pek tanık olmamıştı. Ne var ki kendi gazetesinin haber sayfaları aracılığıyla, şehirdeki sayısız ünlüleri, Batı sakinlerini, Connecticut'la Massachusetts arasındaki büyük caddeleri, başka bir deyişle gözde Batı yakasının iki en büyük ana yolu üzerinde bulunan yeni görkemli evlerin mimarlarını pekâlâ tanıyordu. Caroline, Kuzeyli ya da Avrupalı ya da her neyse işte o özelliğinden dolayı etrafta hep bir kargaşaya neden olurdu. Bu genç kadın, sıkıcı küçük bir şehir gazetesinin sahibesi konumuna yükselmiş ve gazeteyi de hiç tartışmasızca son derece sansasyonel bir boyuta taşımıştı. Hiç kimse onu böylesine harekete geçiren gücün ne olduğunu tahmin edemiyordu. Ne de olsa o bir Sanford'dı; ayrıca, zenginlikte kendisiyle hemen hemen eşit biri sayılan Del Hay'le nişanlanmıştı. Ama günlerini Market Square'de cinayetlerle, son zamanlarda da şehirdeki yozlaşmalarla uğraşarak geçiriyordu. Geceleriyse evde oturuyordu ve, Washington'ın kocaman apartmanlarında yaşayanların ya da sert topraklara gömülü altın madenleri sayesinde zengin olanların pek azı davet edilirdi bu eve, çünkü ne olduğu belirsiz bir genç kadının evine adım atmak istemezlerdi açıkçası.

Bu durum karşısında Caroline, yalnız kalmamak, arkadaş edinmek için Avrupalılarla konuşuyordu; özellikle Fransız ortaelçisi Cambon ve son zamanların soylu İngiliz büyükelçisi Lord Pauncefote'la. Hayatında iki kere boşanmış Rusya büyükelçisi Kont Arthur (hiç şüphesiz, Arturo muydu? diye sormuştu) Cassini'yi hoş ve tahmin edildiği üzere çok kibar bulsa da, Bayan Hay'in kendisine verdiği öğüdü dinleyip hem ondan hem de onun on altı yaşındaki güzel 'yeğeninden' uzak durmuştu. Bu kız yeğen, Cassini'nin bir aktristen dünyaya gelen gerçek çocuğuydu aslında. Bir zamanların aktrisi bu kadın, şimdi Rusya elçiliğinde bir memur olarak çalışıyor, aynı zamanda da kıza mürebbiyelik yapıyordu. Washington gazeteleri de en az Washington dedikoduları kadar zalimdi işte. Caroline, Clara Hay'e duyduğu hürmetinden, Cassinilerden ve McLeanlerden uzak durmaya karar vermişti. Şimdiyse, bu görkemli odaya adım atarken çok heyecanlıydı. Hayler, Adams'lar ve Lodge'lar servetlerini akıllıca kullanarak daha normal bir görkemin içinde yaşarken, büyük zevklerin ve medeniyetin en hasına, en kibarına düşkün olan McLeanler de ülke topraklarından elde ettikleriyle sonsuz bir gösterişe devam ediyorlardı. Caroline, kendini biraz suçlu hissetse de bu bayağı krallık karşısında bildik olanından daha çok zevk alıyordu.

Caroline'le Del karşılama sırasına doğru yürüyordu. Amiral çok kibardı. "Bay Hay'e, mektubu için ne kadar çok müteşekkir olduğumu söyleyin, lütfen."

"Söylerim, efendim."

"Bay Hay de geliyor mu?" diye sordu Millie. Kırk dokuz yaşındaki bir kadın için oldukça güzel biri diye düşündü Caroline.

"Bu akşam Başkan'la beraber, sanırım" diye yalan söyledi Del; çok sakin bir konuşuyordu. Caroline, onun dünyayı bu denli iyi idare ettiğini gördüğüne memnun oldu; böylece nerede olursa olsun yolunu açıp içeriye girebilecekti.

"Biz, Başkan'ın da gelmesini *bekliyorduk*." Artık Bayan Dewey olan bu kadının yüzünde kocaman bir gülümseme belirmişti; dişleri hafif sarıydı. Kocaman bir bebeğinkine benzeyen gözleri ise harikulade bir biçimde mavi mavi parlıyordu.

"Bir kriz var" diye fısıldadı Del. "Filipinler'de."

Minyon tipli Bayan Washington McLean, hafif meraklı tavırlarıyla bu genç çiftin yanında alıverdi soluğu.. "Sizi buralarda pek göremiyoruz, Bay Hay. Siziyse hiç mi hiç göremiyoruz, Bayan Sanford." Hiç renk vermeden konuşuyordu; tarzı, Bayan Astor'unkine çok benziyordu.

"Umarım" dedi Caroline, "bu durumu değiştirebiliriz."

"Ben de öyle umuyorum." Küçük gözlerinin bir iki santim üzerinde, elmaslarla bezeli bir saç filesi vardı. Filenin koyu gölgesi altındaki yüzünü zayıf bir gülümseme ancak aydınlatabilmişti. "Ben ebediyen burada kalmayacağım."

"Yeni bir hayat kurmak için Cleveland'a mı dönüyorsunuz yoksa?"

"Hayır. Bütün her şeyden, günahlarımızdan kurtulmak için Heaven'a gidiyoruz."

Caroline, çok değil biraz sonra, John R. McLean'le yüz yüze bakarken buluverdi kendini. Bu adam uzun boylu biriydi; kız kardeşi gibi son derece ışıltılı gözleri vardı; ayrıca gayet düzgünce tıraş edilmiş bıyığa da sahipti. "İşte buradasınız" dedi Caroline'in yüzüne bakarken." Haydi, gelin, biraz sohbet edelim. Eğer benden para istemeyecekseniz tabii. Aile dışındakilere hiç para vermem ben."

"Ne kadar da akıllıca." Sonra Caroline, son derece kendini beğenmiş bir edayla, Goethe'nin sözlerinden alıntılar yaparak Almanca konuşmaya başladı: Bir babanın sorumlulukları.

Şaşkınlıktan neredeyse küçük dilini yutacak olan McLean, bu sözlerin devamını Almanca olarak tamamladı. "Almanca konuştuğumu nereden biliyordunuz?"

"Heidelberg'de bir okulda okumuştunuz. Görüyorsunuz, değil mi? Yayımcı dostlarımın neler yaptıklarını sıkı sıkıya inceliyorum."

McLean hıçkırmaya başladı; gözleri bulanıklaşmıştı. Bu, keyiften olsa gerek diye umuyordu Caroline. "Midem" dedi, "asit içinde, yanıyor. Kütüphaneye gelin. Bu insanlardan uzak bir yere."

Biraz sonra, iri kütüklerin çıtır çıtır yandığı kocaman bir şöminenin önüne oturdular. Alevler, kitapların koyu mavi deri ciltlerine yansıyordu. Bütün bu kitaplar, maun ağacından yapılma rafların üstünde bir resmigeçitteki asker birliğini andırıyordu aslında. "O gazeteyi asla yüksek bir başarıya taşıyamazsınız." Caroline'e bir kadeh şampanya uzattı, kendine de bir maden suyu koydu. Kütüphanenin kapısı diğer misafirler içeriye girmesin diye sıkı sıkı kapanmıştı. McLean, Caroline'in bakışlarının kapıya doğru odaklandığını görünce bir kahkaha patlattı. "İki yayımcı, birbirlerinin şerefine asla gölge düşüremez."

"Bay Hay'in de bizim ilişkimizi bu şekilde gördüğünü umalım, öyleyse."

"Onun çok mantıklı genç bir adam olduğunu duydum. Biz, hepimiz Ohio'luyuz, biliyorsunuz. En azından Clara Stone bir Ohio'lu. John Hay'se hiçbir yere ait değil. Bebekleri çalmak yerine gücü çalan bir çeşit Çingene."

"Başka nasıl" diye sordu Caroline, "elde edilir ki güç, eğer başkasından alınmazsa? Elbette, bazı güçlerin insana bir miras olarak geldiğinin farkındayım; tıpkı sizin *Enquirer*'i miras olarak devraldığınız gibi..."

McLean, bu sözlerden pek keyif almıştı. "Ben, aylak bir varisim! Eh, bu yeni bir şeydir. Bir mirasın üstüne konduğumu söyleyebilirsiniz, tıpkı arkadaşınız Hearst gibi." Şöminedeki kütüklerin birinden parlak mavi ve şeytani bir kıvılcım çakıverdi ansızın.

McLean, bir anlığına Caroline'e bakakaldı. "Bunu niçin yaptığınızı sormayacağım size" dedi en sonunda, "İnsanların bana bu soruyu devamlı sormasından bıkıp usandım artık. Eğer bu işi niçin yaptığınızı, yaptığımızı, anlamıyorlarsa" McLean, birden çok çekici göründü Caroline'e; ne de olsa kadının meslektaşıydı, "onlara bunu anlatmanın hiçbir yolu yok. Ne var ki siz, böylesi bir servete

sahip güzel genç bir kadınsınız; üstelik Del Hay'le de evlenmek üzeresiniz ve daha ne kadar böyle... kendine özgü kalabilirsiniz ki, soruyorum size?"

"Sizin kaldığınız kadar, diyebilirim ben de."

"Ben bir erkeğim. Biz, evlenebilir ve işimizi büyük bir keyifle sürdürebiliriz. Tanıdığım hiçbir hanımefendi bu kadar genç bir yaşta hedefini belirleyerek, üstelik de hâlâ bekârken, böyle bir işe kalkışmıştır."

Caroline, mavi kıvılcımın yerini beyazımsı bir dumana bıraktığını seyrediyordu şimdi. "Neden" diye sordu Caroline, "başkan olmaya bu kadar heveslisiniz?"

"Hevesli olduğumu nereden biliyorsunuz?"

"Kaçak oynuyorsunuz Bay McLean. Bu kadınca bir davranış. Benim size vermem gereken cevapları siz verdiniz bana. Başkan olmayı o kadar çok istemenizin nedenini söyleyeyim öyleyse. Öncelikle, başkan olmak için girişimlere başkanın kendi eyaletinde başladınız ve kaybedeceğinizi bile bile devam ettiniz, öyle değil mi? Ve sonuçta kaybettiniz de."

McLean gene hıçkırıklara boğulmuştu, ama bu kez şöminedeki o cayırtıyla karışık kıvılcım çatırtılarından bile daha yüksek sesler çıkarıyordu. "Kaybedeceğimi düşünmüyordum. Zafer yakındı. Başkan kendi eyaletinde adeta bir sünger gibi oy çekti kendine. Bu imparatorluk işine halk pek ısınamadı diyebilirim."

"Ama refah içinde yaşamaya ısındı ve Başkan da akıllı biri. Onun savaşı kötü günleri sona erdirdi. Bugün çiftçiler bile daha az şikâyetçi hallerinden. Bu da McKinley'in, Bryan'ı bir kez daha bozguna uğratacağı anlamına geliyor." Matmazel Souvestre ne kadar da gururlanırdı diye düşündü Caroline: Yetiştirdiği kızlardan biri, bir adamla gerçekten eşit şartlar içinde açıkça boy ölçüşüyordu işte.

McLean, Caroline'e gerçekten meraklı gözlerle bakıyordu şimdi. "Öyle ya da böyle sizin, yalnızca şehrimizdeki morgların o iğrenç halleriyle ilgilendiğiniz gibi bir izlenime kapılmıştım."

Caroline bir kahkaha attı. "Ben tamamen korkunç biri değilim. Aslına bakarsanız, morglar ve içindekilerden de hiç mi hiç hoşlanmam. Ama insanların en sonunda nasıl olup da o mermer tezgâhlara düştüğünü merak ediyorum açıkçası ve bu merakımı da ne kadar az olurlarsa olsunlar okurlarımla paylaşıyorum."

"Baba Bay Hay, sizinle açıkça, enine boyuna konuşmalı, bana kalırsa."

"Ben herkesi pür dikkat dinliyorum." diyerek ayağa kalktı Caroline. "Çok uzun kaldık burada. Şerefim lekelendi bile diyebilirim. Çığlık atsam mı acaba?"

"Bu, beni oldukça memnun eder ve Bayan McLean de benle oldukça gurur duyar." McLean de ayaktaydı artık. Yanan ateşin önünde durdular. Şöminenin hemen üzerinde muhteşem bir Rubens tablosu asılıydı. Caroline, bu tablonun aynı iki kopyasını New York'ta görmüştü zamanında. Eski Avrupa'nın sahtekâr ressamları masum Amerikalılarla iş yaparken oldukça dikkatsizlerdi. "Bizim politikayla dolu hayatımıza ilgi duyuyorsunuz ve ben buna şaşırdım açıkçası. Çoğu genç... kadın pek ilgilenmez. Bu nasıl oluyor?"

"Ben iyi bir okulda okudum. Bize her şeyi sorgulamamızı öğrettiler. Ben de sorguluyorum. O zaman Bay McLean, hangimiz, *Enquirer* mı yoksa *Tribune* mü, savaşı sorgulayacak?"

"Savaşı mı?" McLean gözlerini kırpıştırdı. "Hangi savaşı?"

"Filipinler'in özgürlük savaşı elbette, başka ne olabilir ki? Bu savaşı kaybediyor görünüyoruz."

"Kaybediyor mu? Bu sabahki Assosciated Press haber ajansından gelen telgrafı görmediniz sanırım. General Otis, Filipinler'in sözde Millet Meclisi'nin Başkanı'm ele geçirip merkez ada Luzon'un bütün etrafını emniyete altına almış. Savaş, bunu siz böyle adlandırıyorsunuz, sona ermek üzere.

"Aguinaldo hâlâ özgür. Ama siz, benim bildiğimden çok daha fazlasını biliyorsunuz bu konuda."

Caroline, biraz gönülsüzce olsa da, eski kibar genç kız haline dönmüştü artık. "Biri, o adalardaki... morgların nasıl ve neden öyle dolup taştığını bana açıklayabilir diye ummuştum."

McLean, Caroline'in koluna giriverdi, babacan bir hava vardı üstünde. Oldukça da şefkatli görünüyordu. "Bütün hayatım boyunca tanıdığım kadınlardan daha çok şey biliyorsunuz. Ama bütün bunlar karşısında pek bir ipucunuz da yok ..."

"Bir ipucu mu?"

McLean evet anlamında başını salladı. Kapının ağzındaydılar artık. "Size de söylemeyeceğim. Gerçekten, gereğinden fazla açıkgözsünüz çünkü."

Kapı hızla açılıverdi; tam karşılarında Bayan John R. McLean bekliyordu onları. "Siz ikiniz bir yüzkarasısınız" diye tatlılıkla süzdü her ikisini de.

"Öyleyizdir." McLean'in ses tonu alaycıydı. "Ama konu, bizim işimizle ilgili. Şimdi, genç bayan, size bir sorum olacak."

"Benim gözlerimin tam önünde" dedi Bayan McLean; durumdan hiç rahatsız değildi.

"Ve kulaklarının tam dibinde" diye ekledi kocası. Sonra Caroline'e döndü. "Gazeteyi Bay Hearst'e satmayı düşünüyor musunuz?"

"Hayır. Ayrıca, eğer engel olabilirsem tabii, erkek kardeşime yani üvey erkek kardeşime, Blaise'e de satmayı düşünmüyorum hiç.

"Eğer engel olabilirseniz mi?" McLean, Caroline'in yüzünü dikkatle inceliyordu; saatin kaç olduğunu öğrenmek için şöyle böyle çalışan bir saate bakıyor gibiydi gözleri.

"Blaise, mirasımızdan bana düşen payı elinde tutuyor. 1905'e kadar kendi payımı bile alamayabilirim. O vakitten önce param da bitmiş olacak büyük bir olasılıkla..." Caroline, bu para konusu üzerine dönen konuşmanın Bayan McLean'i, kocasıyla bu genç kadın arasında geçen romantik dakikalar düşüncesinden çok daha fazla hayretler içine düşürdüğünü görebiliyordu. Ama McLean durumu kavramıştı.

"*Tribune* için paraya ihtiyacınız olursa" dedi, "bana gelin."

"Ah!" Bir alevden sıçrayan kül parçası Bayan McLean'in koyu tenine değivermişti. Mat gözler yuvalarından dışarıya fırlamıştı nerdeyse.

McLean karısının çarçabuk koluna girdi. "Benim için dünyadaki en güzel şeyin, bu sevimli genç bayanın gazeteyi satacağına benim paramla *Tribune*'ü yayımlaması olduğunu anlamıyor musun? Hem de kime satacak, o adi piç..."

"Aaa!" Ses bir gök gürültüsünü andırıyordu bu kez.

"O sözcüğü duydum" dedi Caroline, "Market Square'de" diye ağırbaşlılıkla ekledi.

"... William Randolph Hearst." diyerek cümlesinin sonunu getirdi McLean ve sonra da bu iki hanımefendiye balo salonuna kadar eşlik etti.

Caroline'i, daha yeni yeni tanımaya başladığı kordiplomatlar karşıladı salonda. Jules Cambon, hayat dolu, epeyce konuşkan biriydi ve kendi deyimiyle bu ülkenin kadınlarıyla tanışmaktan her zaman mutluluk duyardı. Ayrıca o, *bekâr* bir Amerikan erkeğiydi; kendini de bu şekilde adlandırmaktan çok hoşlanıyordu besbelli. Madam Cambon, Washington'ın bu çılgın yaşamında ona katıl-

mamayı tercih etmişti. Lord Pauncefote ise avukatlıktan diplomatlığa geçmiş biriydi; on seneliğine Washington'a gönderilmiş ve böylece başkentin bütün kargaşasını neredeyse Dışişleri Bakanı'ndan daha iyi tanır olmuştu; en azından Hay böyle düşünüyordu. Pauncefote geniş yüzlü biriydi; kocaman kırmızı yüzünde öne çıkan yumuşacık beyaz favorileriyle daha da geniş görünüyordu. Uluslararası kanalların yönetiminde meydana gelen yasal karışıklıklar konusunda da uzmandı. Süveyş Kanalı'nın yapım aşamasında yer almıştı; şimdi gene iş başındaydı. Hay'le birlikte, Birleşik Devletler'in Orta Amerika kıstağı boyunca kurmayı planladıkları kanalın idaresini sağlayacak şartları hazırlıyordu. Atlantik ve Pasifik okyanusları birbirine bağlanınca, Amerika'nın askeri gücü iki katına çıkacaktı; bütün bunlar olup biterken, Senato vestiyerinde de İngiltere'nin gücünün yarıya ineceği kulaktan kulağa fısıldanıyordu.

"Umutluyuz" dedi ihtiyar adam kendisini çevreleyen bir grup hükümet görevlisine. Kongre henüz toplanmadığı için Manila kahramanının eve dönüşünü kutlamak üzere az sayıda kişi vardı ortalıkta. Pauncefote başıyla selam verdi Caroline'e. "Bayan Sanford. İşten söz ediyordum. Sanırım keseceğim artık."

"Kesmeyin! Devam edin. Benim de işim o. *Tribune*, Hay-Pauncefote Anlaşması'nı onayladığını bağırarak duyurdu bile."

"Aynısını gelecek ay Senato da yapsa keşke."

Aslında, Trimble kaleme aldığı *Tribune*'ün başyazısında bir fikir öne sürmüştü. Bu kanalı, Birleşik Devletler inşa etmiş ve kanalın parasını da ödemişti. Bu nedenle onu güçlendirme hakkına da sahip olmalıydı. Bu da, İngiltere'yle Birleşik Devletler arasındaki 1850 sözleşmesine uyarak, anlaşmanın reddedeceği bir şeydi aslında. Tam da Pauncefote kanallar üzerine kendi hükümetinin görüşlerini açıklamaya başladığı sırada, Bayan Amiral Dewey yanaştı yanlarına. Göz alıcı oyuncak bir bebeğe benziyor diye düşündü Caroline, kendisine uygun bir bebek evi bulmuştu en sonunda. Hemen Caroline'e birtakım açıklamalarda bulunmaya başladı. "Rhode Island Avenue'daki o üçüncü sınıf evde yaşayamazdık. Bu nedenle ben de Woody Lane'de çok sevimli bir yer olan Beauvoir'da bir ev aldım. Orayı biliyor musunuz?"

Caroline adı geçen bu yeri bilmiyordu.

"Taşrada yaşamaya benziyor; ama aslında hâlâ şehirde yaşıyor oluyorsun. O evi onarıp düzeltmeye can atıyorum. Yıllar boyunca

mavili beyazlı harika Delft seramikleri topladım; nihayet onları kullanabileceğim."

"Mutfakta mı?"

Bayan Dewey, oyuncak bebeğinkine benzeyen gözlerini tıpkı bir oyuncak bebek gibi kırpıştırdı. "Yo. Oturma odasında. Ev biraz küçük elbette, ama çok büyük bir şeye de ihtiyacımız yok. Şimdilik çocuk filan da yok ortada. Yalnızca kocamın ganimetleri. Ve ne ganimetler ama! Capitol'da, Başkan'm ona verdiği altın kılıcı gördünüz, değil mi?"

"Çok uzaktan gördüm." Tören biraz tuhaf geçse de çok etkileyiciydi. Daha önce hiçbir başkan, bütün dikkat ve ilginin kendisinde değil de bir başkasının, bir asker adamının üzerinde olduğu sırada sundurmanın önünde oturmamıştı herhalde. McKinley, bu zor görevini her zamanki papa çekiciliğiyle gayet iyi idare etmişti. Hay'e göre Başkan, ortaçağdaki İtalyan din adamlarını andırıyordu. Caroline bu benzetmeyi hoş ve tatmin edici bulmuştu. Amiral, büyük bir kalabalık tarafından kutlanırken Başkan hiç kimseye gülücük dağıtmak durumunda kalmamıştı.Yalnızca bir kez kendini gösterebilmişti. Amiral Dewey'e o altın kılıcı vermek zorundaydı, yanı sıra birkaç sözcük mırıldanmıştı, hiç şüphesiz kutsal Latince dilinde.

"Kılıç altın kaplama bu arada. Şaşılacak şey! Kongre *som* altından olacağını söylemişti, hem de en iyisinden..."

"Ve en sert toprakların altından çıkmalıydı, öyle değil mi?" Caroline dayanamamıştı.

Ne var ki Millie bu ifadeyi bilmiyordu anlaşılan. "Bu otuz yıl içinde sahip olduğumuz ilk amiral için som altının en uygun şey olduğunu düşünüyordum. Amiral, ülkedeki her askerden çok daha yüksek bir rütbede artık" diye gururla ekledi. "Bu da her çeşit sorunu beraberinde getiriyor diyebilirim size. Anlıyorsunuz ya, General Miles" Caroline, o korkunç görünümlü savaşçıyı, gene korkunç görünümlü karısı Mary Sherman'la, yani Lizzie Cameron'ın ablasıyla, birlikte hayalinde canlandırabiliyordu gerçekten, "eh, General Miles, ordudaki en yüksek rütbeli kişi olabilir, ama o yalnızca bir korgeneral aslında. Oysa benim kocam, Donanma'nın amirali; Secession Savaşı sırasında, Mobile Bay'de pek de önemli olmayan bir zafer elde eden Farragut'tan sonra o rütbeye çıkan ilk kişi ne de olsa."Ayrıca, *benim* amiralim, bütün Asya'yı da ele geçirmiş..."

"Ne var ki *hepsini* değil. Çin duruyor hâlâ."

"Ruslarla Japonlar bizden daha önce gitmezse oraya eğer, Çin'i de alacağımızı söylüyor. Ruslardan bahsetmişken, bu benim Mamie Halam." Kısa boylu, şişman ve kızıl saçlı bir kadın katıldı onlara. Som altından kocaman takılar, kulaklarını, göğsünü ve belini süslüyordu. Bu haliyle Bizans kadınlarını andırıyordu ve öyleydi de aslında. "Madam Bakhmetoff, evden çok çok uzakta, St. Petersburg'da yaşıyor."

"Bir insanın gidebileceği en uzak yer" diyerek Caroline de katıldı bu görüşe. Bu ailenin üyeleri hayrete düşürmeye devam ediyordu onu. Ailedeki bir kız kardeş, Iowa'da bir çiftçinin karısıyken, öteki kardeş Devonshire Düşesi'ydi.

"Ruslar uygar bir halk değil" dedi Madam, sonra da beklenmedik bir biçimde ekledi; "O yüzden kendimi burada evimde gibi hissediyorum. Bizler çok benziyoruz, Amerikalılarla Ruslar. Burası benim yerim."

Mamie'nin Rus kocası da en az Mamie kadar çirkindi. Gözünde tek çerçeveli bir gözlük vardı. Yüzü çiçek hastalığından kalma izlerle gerçekten çok çirkin görünüyordu. Caroline'in elini kibarca öptü ve hiç düşünmeksizin ya da bilinçli de olabilir, Fransızca konuşmaya başladı. Tahminen, Mamie'yle Millie'nin orada bulunduğunu bile unutmuştu "Başkentlerin en iç karartıcısı için inanılmayacak derecede şahane bir görüntünüz var." Bakmetoff'in ses tonu son derece pohpohlayıcı ve keskindi.

"Amerika doğumlu olmadığımı nereden anlayabildiniz?"

"Öncelikle, sizin kim olduğunuzu biliyorum..."

"Saint-Cloud-le-Duc'ta bulundunuz o zaman..."

"Yo. Ama annenize hayrandım ben, neredeyse yüzyıl geçti üzerinden. Kuzey Kutup Bölgesi'nin ucundayız; orada bizi ziyarete gelmelisiniz bir gün."

"Ben şimdilik ekvatoru tercih ediyorum."

Bayan Dewey, biraz abartılı bir aksanla olsa da mükemmel Fransızcasıyla konuştu. "Her sözcüğü anlıyorum. Ne de olsa, rahmetli eşimle ben, yıllar boyunca Avusturya saray halkı arasındaydık..."

Del, Caroline'in yardımına en nihayetinde yetişmişti; yoksa bu uluslararası görkem, daha başka numaralara yelken açacaktı hiç şüphesiz. "Onlar, bir Beal'dir ve bunu da asla unutamazlar."

"Beal nedir peki? Ve böyle bir şey niçin asla unutulamaz?"

"Onların babası. O adam, savaş sırasında bir generaldi; sonra, hiç beklenmedik bir anda Kaliforniya'da voliyi vurdu..."

"Voliyi..." Caroline duraksadı. "Vurmak. Ne kadar da tuhaf bir deyiş bu böyle; birine karşı düzenlenen bir tür şok darbe gibi bir şey."

"Çoğu insan bu darbeleri yiyince tekrar kendine gelemiyor açıkçası."

"Bana kalırsa" dedi Caroline, "babam da bu insanlardan biri olabilir."

"Ama o, en başından beri çok zengin biriydi."

"Sonradan daha da zenginleşti, tıpkı Bay McLean gibi."

Lord Pauncefote balo salonunun tam kapısında durdurdu Del'i. "Güney Afrika'dan güzel haberlerimiz var" dedi. Caroline sırtını döndü onlara; böylece ihtiyar adam da Del'e, babasına iletmesi için ne söylemek istiyorsa söyleyecekti. Caroline, salonu baştan aşağı incelerken enfes bir Cassini heykeli gördü. Bu çocuk denecek yaşta genç kız, Parisli bir hanımefendi kadar zarif giyimliydi; yuvarlak dolgun bir yüzü, minyon hatları ve bir tilkininkine benzeyen ışıltılı gözleri vardı. "Diyorlar ki " diye söze başladı Bayan Benedict Tracy Bingham, "o, ne bir kız çocuğu ne de bir kız yeğen ama" heyecanlı alçak sesi daha da alçalmış, daha da heyecanlı hale gelmişti şimdi, "bir metres."

"Ah, eminim öyle değildir!" Caroline biraz şoka uğramıştı. Bayan Bingham'ı hepten o kadar iyi tanımasa, daha da çok şok olabilirdi. Caroline, Bayan Bingham ve onun enfes mücevherlerini, soylu geçmişini ve yetkin varlığını *Tribune*'ün ilk sayfasına taşıdığı günden beri yalnızca Silversmith Dairies üzerine bir miktar reklam almakla kalmamış, Bayan Bingham'ın "görkemli konağı"na ziyaret için de sayısız davetiye almıştı. Böylece hem Apgar akrabalarının tümüyle hem de henüz toprak zengini olamamış çoğu Washington'lılarla tanışabilmişti burada. Mağara sakinleri ya da sarp kayalık sakinleri de diyebiliriz biz bunlara, Batı Yakası'ndaki yeni lüks yerlerde ya da evlerde nadiren ortaya çıkarlardı açıkçası. Ayrıca, Washington'm o resmi dünyasının da içine girmezlerdi asla. Ne var ki Bayan Bingham'la bir Apgar hanımefendisi, Washington'm acayip olsa da görkemli sayılan bu sosyal yaşamında ikiz kutuplar gibiydi. Kuzen John, Caroline'e bu sosyal yaşam içindeki yerini sağlamıştı, ama o, bu yeri mümkün olduğunca az işgal ederek, yalnızca şirketinin memnuniyeti söz konusu olduğunda,

bir başka deyişle *Tribune*'e reklam sağlamak uğruna ortaya çıkıyordu. Bu katı yürekliliği sonucunda, Trimble'ın da oldukça şaşırmasına karşın, gazetenin gelirini yüzde on iki civarında artırmıştı. "Bu bir bedel, aslında" diye açıkladı Caroline "onların törenlerinde görünmem için. Benim zengin olduğumu düşünüyorlar, bu nedenle bana para vermeye can atıyorlar. Benim aslında ne kadar fakir biri olduğumu bir öğrenseler, ölüm fermanım anında imzalanıverir."

Bütün bunlar olup biterken, evlenme çağına gelmiş her oğlan annesi, itinalı bir görkem ve ciddiyetle Caroline'e hoşça vakit geçirtmek istiyordu haliyle. Caroline'in içinde bulunduğu tartışmalı miras davası ya bilinmiyor ya da anlaşılmıyordu. Kardeşi Blaise'in ortalıkta hiç gözükmemesi etraftakilerin gözünden kesinlikle kaçmamıştı aslında; bütün Apgar'lar, Kuzen John'un da uzun uzun anlattığı gibi, kardeşler arası bu bozuşmadan üzüntüyle bahsediyorlardı. Ayrıca, ne de olsa yalnızca mağara sakinlerinin beğenerek okuduğu gazetenin sahibi Caroline'in içinde bulunduğu durum da, genç kadının Avrupalı olarak yetiştirilişinden kaynaklanan hoş bir çılgınlık olarak kabul görüyordu etrafta.

Bayan Bingham bu gerçeği öğrendiğinde epeyce keyif almıştı kuşkusuz. Caroline'in, Connecticut Avenue soygunu hakkında kaleme aldığı o müthiş yaratıcı hikâyesine kadar, Bayan Bingham da gayet ağırbaşlı bir hayat sürmüş, mandıra işindeki kocasıyla birlikte krallar kraliçeler gibi yaşamaya çabalamıştı. Ne var ki Bayan Astor'un üstü kapalı olarak Washington'lı sütçü kız diye adlandırdığı Bayan Bingham, gerçekten fark edilip tanındığında onu durdurmanın hiçbir yolu yoktu artık. Büyük bir gayretle basının gözüne girmeye çalışıyordu. Hal böyle olunca da, kenti ziyarete gelen her ünlü kişi onun konağına davet ediliyordu. Bayan Bingham'ın bu davetine cevap veren birkaç ünlü sima daha sonra *Star*, *Post*, *Tribune* gazetelerinin sayfalarına konuk oluyordu. Caroline, her şeyi düşünüldüğünde, bu canavardan oldukça keyif alıyordu. Bayan Bingham, bir skandal hazinesiydi her şeyden önce. Hakkında yüz kızartıcı bir şey bilmediği insan yoktu; en güzeli de, hakkında iftiralar üretip yaratıcısı sayılan Caroline'e zevkle rapor etmeyeceği hiç kimsenin bulunmamasıydı. Şimdi Caroline, altmış yaşlarındaki bu sıska, yüzü hafif sararmış kadına bakıyordu; dudağının üstünde bir gölge gibi duran hafif bıyığı, Caroline'in yatağının altında Marguerite'in sürekli bulduğu kuş tüyünü andırıyordu. Ne var

ki Marguerite, o Afrikalı hizmetçiyi, bırak o kuş tüyünü oradan temizlemeye, hiç olmazsa orada olduğunu kabullenmeye ya da bildirmeye bile ikna edemiyordu bir türlü.

"Nasıl söyleyebiliyorsunuz bunu? Yani bir metres olduğunu?"

Bayan Bingham'ın boğuk sesi, bir çellonun bas telindeki hüzünlü tınıyı andırıyordu. "Benim kâhyamın kız kardeşi, Rusya elçiliğinde yüksek mevkide bir hizmetçi aslında. Gecenin geç saatlerinde *adamın* odasından o *genç kızın* odasına *ayak sesleri* duyduğunu söylüyor kendisi."

"Ağır Kazak adımlarıyla mı?"

"Hem de botlu ve mahmuzlu!" diye adeta gürledi Bayan Bingham; nüktedanlığına kendisi de bayılmıştı. Caroline, onun sürekli uydurduğundan kuşkulanıyordu biraz. Bu kadın, Kraliçe Victoria'dan bahsetsen, Kraliçe'nin Balmoral'daki yazlık evde bir İskoç uşağıyla yaptığı gizli evliliğin ayrıntılarını da açıklayıverirdi anında. Sonra, Kraliçe'nin bir zamanlar bütün dünya için bir doğurganlık simgesi sayılırken artık gebe kalma yeteneğinin onlarca yıl geride kalmış olmasından üzüntüye kapılırdı. "Aksi takdirde, Taht'a karşı Morganatik* Talepçiler olurdu!" Bu sözleri, konunun ihtişamından korkarcasına alçak sesle söyledi.

"Benim için sosyete olaylarıyla ilgilenmelisiniz, Bayan Bingham. Siz her şeyi biliyorsunuz."

"Ama ben hiçbir şey *anlatmıyorum*." Her şeyden söz ediyordu ama herkesle konuşmuyordu elbette. "O gencecik kızın bir metres olduğunun ikinci kanıtıysa" diye başladı birden. gerçek bir sanatçıydı ve zihninde bu yarattıklarını güzelce süslemeyi de pekâlâ biliyordu. "Kız, adama gerçekten bir ev sahibesi olmak için ısrar edip duruyor ve hükümet yemeklerine katılıyor. İnsan, böyle bir şeyi kızıyla yapmaz..."

"Rusya'da, her zaman" diye gayet kibarca anlatmaya başladı Caroline; bir hikâye yazıyordu zihninden, "kadınlar evlerinde, dacha'larında** oturur ve ailenin en büyük kız evladı saraya kadar babasına eşlik eder."

"Ne kadar da garip, bunu daha önce hiç duymamıştım." Bayan Bingham, Caroline'e kuşku dolu gözlerle bakıyordu. Çoğu yalancı

* Morganatik: Soylu bir erkekle halktan bir kadının evlenmesiyle ilgili; dengi olmayanla evlenme. (ç. n.)

** Dacha: Rusça. Sayfiye evi. (ç. n.)

kişilerin aksine, başkalarının yalanını nadiren yakalardı. "Mamie Bakhmetoff'a sorayım bunu" dedi uğursuz bir ses tonuyla.

"Ah, yalan söyleyecektir. Onurunu kurtarmak için. Hepsi böyle yapar." Bu sözlerin ardından Del, Caroline'in koluna girerek onu oradan götürmeye yeltendi; ama daha oradan kaçıp gidemeden Bayan Bingham pat diye ağzını açmıştı bile.

"Bay Hay, Matmazel Cassini hakkındaki her şeyi anlatabilir size. Ona, çiçekler yollar hep."

Del sinirli bir biçimde öksürmeye başladı. Washington'da bir adam, evlenmemiş bir kıza çiçekler gönderiyorsa eğer, bu, o kıza kur yaptığı anlamına gelirdi açıkça. "Bunu bilmiyordum" diye mırıldandı Caroline.

"Onun için üzülüyorum, hepsi bu. Zavallı kız." Odayı terk ederlerken Dell, genç Cassini'ye başıyla selam verirken Caroline'in kulağına fısıldadı. "Baba, Ruslara göz kulak olmamı istiyor."

Del, arabada Caroline'in evine doğru yol alırlarken durumun Pauncefote'un anlattığının tam tersine olduğundan bahsediyordu; İngilizler için Afrika'da işler pek de iyi sayılmazdı. "Güney Afrikalılar savaş yolunda, bu da bizim için iyi bir şey."

"Bizler, baban da buna dahil, İngiliz taraftarı değil miyiz?"

"Elbette öyle. Ama önümüzde düşünmemiz gereken anlaşmalarımız da var. İngiltere büyük bir başarı elde ederken, alışkanlığı gereği bize her yerde karşı çıkmaya devam ediyor. İşler kötü gittiğindeyse, bize karşı son derece uyumlu davranıyorlar. Bu da, Baba'nın anlaşmasını itiraz etmeksizin kabul edecekleri anlamına geliyor."

"Peki, ama Senato kabul edecek mi?"

"Neden etmesin ki? Lodge orada, sonra Başkan da son derece popüler görünüyor."

"Ama gelecek yılın seçimi..."

Del, pencereden Hazine Bakanlığı binasına bakıyordu; bina, yağmur damlaları altında granit bir dağ gibi görünüyordu. "New York'ta, Blaise ve kendinden daha yaşlıca bir kadın, aslında Fransız bir kadını, hakkında söylentiler dolaşıp duruyor."

"Madam de Bieville mi? Evet, onu tanıyorum. Çok büyüleyici biridir. Ayrıca onlar çok eski arkadaştır."

"Ama o kadın evli değil mi?"

"Pek evli sayılmaz" dedi Caroline. "Her neyse, artık dul biri o." Caroline ne zaman böyle bir konu açılsa olduğundan daha dikkatli bir biçimde konuşmak zorunda hissederdi kendini. Amerikalılar

ne söylediklerine gerçekten inanıyorlar mıydı; yoksa cehaleti ve gücüyle bu ulusal ses tonunu belirleyen uğursuz çoğunluktan mı ürküyorlardı? İnsanlar, halk arasında, evliliğin yalnızca kutsal olduğunu değil, romantizm açısından da çok soylu bir amaca hizmet ettiğini düşünüyordu elbette. Caroline, yalnızca Bayan Bingham'dan değil, etrafındaki herkesten şu ya da bu şekilde kötü giden evlilikleri duysa da, özelikle zinadan, saygınlık sınırları içinde nadiren söz edilirdi kuşkusuz.

Del, Caroline'in buraya özgü olmayan tedbirliliğini olumlu buluyordu."Blaise, New York'un Paris olmadığını unutmamalı. Buradaki yaşam ölçülerimiz sizinkinden farklı."

"Peki ya Bay Hearst?"

Del'in yüzü kızardı. "Öncelikle, bu toplumun dışında biri o. İkincisiyse, insanların bildiği kadarıyla, hiçbir zaman tek başına göremeyiz onu; yanında mutlaka bir genç kız vardır Annesinden korkar, ne de olsa para annesinde."

Caroline evet anlamında salladı başını; bu kasım günü kadar içi kararmıştı. "Annesi, yerini bilmiyorum ama bir gümüş madeninden büyük paralar elde ederek gene voliyi vurdu anlaşılan."

"Bakırdan. Colorado'da."

"Hearst'e yeniden para veriyor."

"*Tribune*'ü satın alması için mi?" Del, son derece meraklı gözlerle bakıyordu. Caroline, genç adamın bir yayımcı olarak onun yaşamına hayret ettiğinin pekâlâ farkındaydı.Bir yandan da utanıyor olmasından korkmuyor değildi. Hanımefendiler böyle işler yapmazdı. Hanımefendiler hiçbir şey yapmazdı aslında; evi idare edip evli oldukları beyefendilerin kendilerine aldığı mücevherleri takıp takıştırırlardı yalnızca. Bu mücevherlerse, kocaların eşlerine gösterdiği bir aşkın ya da sadakatin simgesi değil, erkeklerin bu altın dünyasındaki zaferinin iktidarıydı gerçekte.

"Ah, gazeteyi hiçbir zaman satmayacağım. Ayrıca, Hearst'ün gözü Chicago'da şimdi. Ortabatı'ya ihtiyacı var. O, her şeyi istiyor hiç şüphesiz."

"Senin gibi mi?" Del gülümsedi.

Ama Caroline bu soruyu çok ciddiye aldı. "Ben" diye başladı, "ilgilenmek istiyorum. Bu, bir kadın için kolay bir şey değil. Özellikle de bu yerde."

Altı

Bir

Hay'e göre, yirminci yüzyıla tam 1 Ocak 1900'de adım atmışlardı, ama Root'a göre yirminci yüzyıl daha başlamamıştı bile. Hay, boş zamanlarında '19' yazma alıştırmaları yaptıysa da, doğduğu ve altmış yaşına kadar yaşadığı ve avutucu bulduğu on sekizinci yüzyılı geride bırakıp da her nedense uğursuz kokan '19'a alışamıyordu bir türlü. Başka bir şey olmasa da bu yüzyılda yaşamını noktalayacaktı hiç şüphesiz. En iyi ihtimalle, önünde on yılı daha vardı; en kötü ihtimalle de, vücudundaki ağrılar başlayınca bir an önce bu dünyadan göçüp gitmek için dua ediyordu.

Hay'le Clara, büyük yemek odasının pencere kısmında bulunan küçük bölmede, Lafayette Park'la Beyaz Saray'a nazır kahvaltı ediyordu. Park, gece durmaksızın yağan karla bembeyaz olmuştu. Beyaz Saray'a giriş yolunda, siyah adamlar bembeyaz karların üzerini testere talaşlarıyla örtüyordu. Kendi dışındakilerin böyle çalışmasından sanki huzur duyan Clara, önündekileri iştahlı bir biçimde mideye indiriyordu. Hay ise ölçülü bir biçimde yiyordu. Zaman akıp gittikçe, Clara irileşip durmuş, Hay ise giderek küçülmüştü. Clara bir yüzyılı daha geride bıraksa, şimdiki cüssesiyle bu odayı pekâlâ kaplardı; oysa Hay, o zamana kadar daha da küçüleceğinden neredeyse yok olup giderdi. Kahvaltı masasının üstünde, halen Paris'te olan Henry Adams'dan gelen bir telgraf duruyordu. "Cherbourg'dan 5 Ocak'ta yola çıkıyorum."

"Bizim Porcupine'ı gene iş başında, Cabot'la diğer senatörleri idare ederken görmeye can atıyorum." dedi Hay. İşin aslı, Hay-Pauncefote Anlaşması adı altındaki belgeyi Senato'ya sunmaktan korkuyordu. Bu belge, şu an Güney Afrika, Birleşik Devletler ve Filipinler'le savaşta olan İngiltere'yle süre gelen ilişkilere yepyeni bir bakış açısı getirecek biçimde ve çok büyük bir dikkatle hazırlanmıştı. Bu

defalık Birleşik Devletler, başrolde olmasa da, bir yükseğe doğru tırmanıyordu kesinlikle. White, artık imparatorlaşmış bu ülkeyle ilişkiler söz konusu olduğunda, İngiliz elçiliğinin ağzından neler çıktığı hakkında düzenli olarak Hay'e rapor veriyordu. Kanada'yla aralarında süre gelen sınır sorunuysa acil halledilmesi gereken konuların dışındaydı artık. Kanadalılar, kendi sınır sorununu kendileri çözsünler demişti Başbakan. Londra'yla Washington'ın ortaklığı dünyanın bütün umuduydu bir bakıma; burada, faal, becerikli ve sağduyulu Anglo-Saxon ırkından bahsetmeye gerek yoktu elbette.

"Bu, bir kâbus olacak." Clara, *Washington Post*'u elinde bırakıverdi. Benzi atmış ay parçası yüzünü Hay'e döndü. "*Trenler gibi*" diye ekleyerek inledi.

"Zihninde yolculuk yapıyor gibisin. Ama hiçbir yere gitmiyoruz biz. Yakın geleceğimizde ne kâbus dolu ne de normal *trenler* filan yok."

"Bugünkü kabul töreni. Orada." Parmağıyla, Beyaz Saray'ı işaret etti. "Hanımefendiler. Onların var. Bütün hepsinin. *Uzun etekler.* Bu sene." Aralarındaki sessizlik, Rock Creek'in yanında bulunan Pierce Mill'den aldıkları mısır ekmeğini kibarca çiğnedikleri sırada bozuluyordu.

"Elbiselerinin ucundan yere doğru uzayan etekler demek istiyorsun." Hay anlamıştı. "Ama bunda o kadar kötü olan ne var ki?"

"Bu kalabalıkta mı? Neredeyse dokuz santim uzunluğunda etek kuyruğuna sahip binlerce kadın da mı kötü olan ne var?"

Hay, Clara'nın ne demek istediğini anladı. "Bütün yirminci yüzyıl adına orada bulunmalıyız."

"Bayan McKinley, aşağıya ineceğini söyledi." Clara bir iç çekti. "Diğer insanlar huzursuzken, onun kendini harika hissettiğini fark ettim. Yeşil Oda gereğinden fazla sıcaktı geçen hafta. İçeride iki kadın bayıldı. Ama Bayan McKinley havasını hiç bozmayarak bulunduğu yerde oturdu da oturdu."

"Sıcağa bayılan bir ev çiçeği. O ikisinin ne de sefil bir hayatı olmalı." Hay, kendi ağzından çıkan bu gözlemine çok şaşırmıştı. Başkalarının özel hayatı üzerine asla tahminler yürütmemek için karar almıştı; özellikle Clara'yla birlikte böylesi tahminlerde bulunmayacaktı kesinlikle. Bu sırada Clara hiç değişmeyen yargı dolu bir ifadeyle oturuyor, söylenenlerin her bir parçasını inceliyor, sonra da bütün bunları kendi normlarıyla oluşturduğu kusursuz Adalet kefesinde ölçüp biçiyordu.

"Sefilce yaşadıklarından haberdar olduklarını *sanmıyorum*." Clara bir eliyle havaya kaldırdı peçeteyi; tıpkı Adalet gibi gözlerini bağlayacaktı sanki ve kararını açıklayacaktı. "Kaybettikleri çocuk için hâlâ yas tutuyorlar. Ama bu da onların birbirleriyle konuşmalarına bir olanak sağlıyor, bana kalırsa. Bayan McKinley ona tapıyor biliyorsun. Oysa o..." Clara duraksadı; erkek tarafının tanığı olarak Hay'in söz alması gerektiğini düşünüyordu.

"McKinley *kendini adamış* görünüyor. Hayatında başka biri de yok."

Clara suratını asmıştı bile. Bir evlilikteki düzensizlik, en az kötü çekip çevrilen bir ev kadar rahatsız ediyordu onu. Hay yavaşça ekledi "Erkek ya da kadın fark etmez, arkadaşlardan söz ediyorum, tatlım. Binbaşı çok yalnız biri; bu da onun bir Başkan'a benzemesini sağlıyor pekâlâ."

"O, zaten bir Başkan."

Hay gülümsüyordu; ekmeğinin içini çıkararak bir kenara koydu. "Öyle bir Başkan'dan söz ettiğimde, ciddi olarak yalnızca bir tanesini kastediyorum."

"Bay Lincoln. Onu tanımayı çok isterdim."

"Ben de çok isterdim." Hay, bu Ata'yı gözünde canlandırmaya çalışıyordu; ne var ki, çalışma odasındaki Lincoln maskesi gelebildi aklına yalnızca. Konu üzerine gereğinden fazla, belki de gereğinde az düşünmekle zihninden uçup gitmişti Lincoln nedense. "Ama çoğu zaman aklı yerinde olmayan Bayan Lincoln dışında hiç kimse tanımıyordu onu; öte yandan, Binbaşı'yı hiç kimse gerçekten tanımıyor..."

"O korkunç Bay Hanna bile mi?"

"Özellikle o korkunç Marcus Aurelius Hanna. Yo, Bay McKinley hepsini kendi başına başardı." Bunun üzerine Hay güldü.

Clara, gözlerinde sert bir ifadeyle bakıyordu kocasına. Herhangi bir konu dışında bırakılmaktan nefret ederdi daima. Hay, aklından ne zaman geçmişe dair bir konuşma ya da cümleler dizisi geçirse, her zaman gülümserdi böyle. Clara da bu gülümseyişi fark ettiğinde şöyle derdi hep, "Anlat işte bana! Ne düşünüp de böyle gülümsüyorsun anlat bana. Aklından geçen çok komik olmalı." Şimdiyse söze şöyle başladı, "Ne düşünüyorsun?"

"Binbaşı'nın geçen akşam söylediği bir şeyi düşünüyorum. İkimiz birlikte yukarıdaki oval odadaydık ve o dedi ki, '1848'deki Meksika savaşından 1898'e kadar milletçe derin bir uykunun ta

içindeydik. Uluslararası olarak diyebilirim. Kendi yalnızlığımızla mutluyduk. Şimdiyse her şey değişti. Biz her yerdeyiz artık. Benim göreve başladığım günlerin tam tersine, bize büyük bir saygıyla davranıyorlar şimdi.'"

Clara gözlerini kırpıştırdı. "Bunlar yeterince doğru, diyebilirim. Ama sen neden güldün biraz önce?"

'Güldüm çünkü ona, başlangıçta Filipinler'e özgürlüklerini vermeye eğilimli olduğunu anımsattım; o da, böyle bir şeye *hiçbir zaman* niyetlenmediğini söyledi bana. Başlangıçtan bu yana her şeye sahip olmak istediğinden bahsedip durdu. Tanrı'yla olan sohbetini anımsattığımdaysa, gizli ve kibar gülümsemesini yöneltti bana.

"Lincoln'dan daha yüce biri mi o sence?"

"O en az onun kadar... önemli Bu da onları aynı kefeye koyuyor bir bakıma." Hay, *Washington Tribune*'ü eline aldı. Gazetenin başlığı, Arlington'daki ahırlardan birinin yanıp kül olmasından bahsediyordu. "Bizim şu gelinimiz yangınlara çok düşkün, galiba."

"Kendini de o tür bir ateşin içine atsa keşke." Clara ciddi görünüyordu.

"Onun yaptığı işten oldukça hoşlanıyorum." dedi Hay. Caroline'i çok seviyordu. "Del şanslı biri, bence."

"Sanırım ben de seviyorum o kızı. Ama bizim gibi değil o. Gerçekten tam bir Fransız."

"Fransızların tümü o kadar da hain değil. Mösyö Cambon'ı ele al mesela."

Clara, evlilikleri boyunca daima iki arzunun pençesinde kıvranıp durmuştu bugüne dek. Bir yandan Hay'in Avrupa'da geçirdiği yıllar ve onun sağlam inancı hakkında her şeyi bilmek istiyordu. Diğer taraftansa, günahın bütün o derin bilgisini de kendinden uzak tutmak istiyordu. Saçma bir arzu ve katı bir inanç arasında bocalayıp duruyordu böylece. Şimdi de bocalıyordu anlaşılan. "Sanırım, benim bir türlü alışamadığım onun bu özgür halleri. O, adeta genç bir adam gibi..."

"Tanıdığım genç adamlardan daha da iyi biri o diyebilirim sana."

"Del, öylesine genç görünüyor ki onun yanında." Clara yer değiştirdi birden. Sıra dışı olana uyum sağlayamamıştı hiçbir zaman. Hay'se, kolayca uyum sağlamakla kalmamış, çoğu zaman onlarla sıcak bir ilişki bile kurmuştu.

Hay karın tekrar serpiştirmeye başladığını fark etti. Ne zaman Beyaz Saray'ın yolu zahmetlice temizlenip bir güzel açılsa, yeniden kar bastırırdı böyle. "Bir de genç Cassini kızı var."

"Sence Del ondan hoşlanıyor mu?"

"Kıza biraz kur yapmasını söyledim, ülkesi uğruna."

"Vatanseverlik!" Clara bir iç çekiverdi. Hay, yaptığı şakaların karısı tarafından anlaşıldığından hiç mi hiç emin değildi. Clara, bütün bu söylenenleri kibarca zihnine kaydediyordu ve bir kez kaydettiğinde de nadiren kahkaha atıyordu.

"Olağanüstü derecede güzel bir kız..."

"Ama gayri meşru bir kız, öyle söylüyorlar." Clara böylesi konularda merhametsizdi hiç şüphesiz. Temmuz'da, Glenwood Mezarlığı'nda yapılan Kate Chase'in cenaze törenine gitmemişti. Bunun üzerine karı koca kavga etmişlerdi ve Hay, bu kıza güle güle demek için cenazeye tek başına gitmeye karar vermişti. Kate'e, toparlak suratı ve boyalı saçıyla ortalıkta dolaşırken rastlamıştı zamanında ve kim bilir kaç zaman önceydi bu karşılaşma, Hay anımsayamıyordu bile. O gün Kate, Maryland çiftliğinden topladığı yumurtalarını satmaya çalışmıştı kendisine. Bu, Kate'i son görüşüydü Hay'in.

"Yo. O, meşru bir kız. Petersburg'daki büyükelçiye bunu araştırmasını söylemiştim; o da gerçeği bulup söyledi bana. Ama Cassini, öteki eşlerinden ve kumarda onca kaybının ardından, o kızın annesiyle evlenmek için Çar'dan izin istemeye cesaret edemedi anlaşılan. Anne, Cassini'den epeyce aşağı sınıfta biriydi; böyle bir görüntüyü hayal etmesi bile çok güç." Meydanın tam karşısında, gökyüzü bir demir levha gibiydi şimdi. Beyaz Saray'ın önündeki kar küreyicileri önlerindeki kar yığınlarını gördükçe çaresiz gözlerle bakıyorlardı artık. Kabul töreni bir keşmekeş olacaktı görünüşe göre. Yağan karlar ve uzun etek kuyrukları. Hay ürperiverdi ansızın.

"Burada önemli olan tek şey" dedi Clara, "Del. Genç insanlar, onun Matmazel Cassini'ye âşık olduğunu düşünüyor; Del, o kızı Silah Deposu'nda bulunan Alman Bekârları Yeri'ne götürdüğünden beri düşünüyorlar bunu."

"Sen de gittin oraya, onlara gözcülük bile yaptın, öyle değil mi?"

"Elbette, *benim* hiçbir itirazım yok..." Clara'nın tamamlanmamış cümleleri, çoğunlukla onun yargılarıydı aslında.

"Marguerite Cassini gibi yabancı kızlara ya da bir yabancıdan farkı olmayan Caroline Sanford gibi kızlara hiç itirazın yoktur za-

ten. Ama Del için saf kan Amerikalı bir kız istersin daima, öyle değil mi?"

"Bu konuda yanılıyor muyum sence?"

"Sen hiçbir zaman yanılmazsın, Clara."

"Burada çok genç kız var. Warder kardeşler, Bessie Davis ve Julia Foraker gibi mesela..."

"Artık konuşma! Senato'daki oyları düşünmeme sebep oluyorsun. Del'le genç Cassini'ye gelince, bu konuda epeyce bilgi edindim. Ruslarla Fransızlar, bize ve Çin'deki İngilizlere karşı entrika çeviriyor." Hay, Kutsal Rusya'nın niyetleri hakkında Del'in neler öğrendiğini açıkladı Clara'ya. Clara da bütün söylenenleri onaylıyormuşçasına gülümsüyordu; oysa Hay'in bu anlattıklarını hiç mi hiç dinlemiyordu aslında. Önemli olan konu evlilikti şimdi. Çin ilgilendirmiyordu onu kesinlikle. Bu sırada Beyaz Saray da bembeyaz kar yığını altında kalıyordu yavaş yavaş; bu kocaman konak kaybolup gidecekti neredeyse. Çok şükür ki Hayler, arabaların geçit törenine katılmak zorunda değildi. John Hay, başkan yardımcısı Hobart'ın ölümünden bu yana Başkan'ın anayasal varisi sayılıyordu. Bu da, uğruna savaşmaktansa hep özlemini çektiği başkanlık makamına birinin ölümüyle yükseldiğini aklına getirdiğinde onu çok korkutuyor, adeta paniğe sürüklüyordu. Bunun nedeniyse açıktı aslında; o makamı dolduracak gücü yoktu Hay'in artık.

Diğer taraftan Hay, aniden, Clarence ve onun bazı arkadaşlarıyla odada bir yastık kavgası yapacak gücünün olduğunu da hissetti ve yalnızca Clara'nın "Giyinmezsen eğer, geç kalacağız" uyarısı bu zevkli oyunu bozdu. Clarence hem düşünceli hem de oyunbazdı; daimi bir gizem içindeki Del'in tam tersiydi bu anlamda. Del de Beyaz Saray'daki kabul törenine gelecekti, evet. Böyle söylemişti. Ama hayır, yalnız başına gidecekti.

Hay'le Clara arabalarına binerken kar durmuştu nihayet. Daha o sabah temizlenen yollar Sibirya bozkırlarını andırıyordu şimdi. Upuzun bir kuyruk oluşturan arabalar, Kont Cassini'nin "sevimli taşra evi" diye adlandırdığı sütunlu girişin altında yavaş yavaş ilerliyordu. Görevliler yola talaşlar atıyor, yayalar da eşleriyle birlikte Pennsylvania Avenue'dan Beyaz Saray'a doğru ağır adımlarla yürüyorlardı.

Daha önceden Bay Cortelyou ile kararlaştırıldığı üzere, Hay'in arabası Beyaz Saray'ın güneye bakan girişine park edilmişti; burası yalnızca özel misafirler için kullanılan kapıydı. Şehir pamuk pa-

muk karların altında iyiden iyiye gözden kaybolmaya başlarken, Hay de kış günlerinin Lincoln'ün zamanında nasıl olduğunu anımsamaya çalışıyordu; ama o zamanlar çok genç olduğundan, anımsadığı tek şey son derece sıcak geçen yazlar eşliğinde sıtma ateşinin verdiği daimi bir halsizlikti.

Alman kapı görevlilerinden biri Hay ve Clara'nın arabadan inmesine yardım etti. "Hemen Mavi Oda'ya giderseniz Bay Cortelyou çok memnun olacaktır."

Hay'le Clara, nispeten daha kasvetli bir atmosfere sahip olan Beyaz Saray'ın alt koridorunda kol kola (Clara, Hay'in ona destek olduğundan daha çok destek veriyordu kocasına) yürümeye başladı; artık giriş salonunda toplanmaya başlayan meraklı kalabalığı bakanlık bölümlerinden ayıran Tiffany camekânın tam gerisindeki merdivenlerden yukarıya çıkıyorlardı. Yeşil, Kırmızı ve Mavi Odalar seçkin misafirlerle dolmuştu bile çoktan. Clara'nın da tahmin ettiği gibi uzun etek kuyrukları tam bir kâbus olmuştu; ayakkabılardan süzülen erimiş karla çamur karışımı da bu durumun üstüne tuz biber ekmişti açıkça. Halılar ıpıslak çuvallar gibiydi; bu görüntü Hay'e gençlik günlerindeki Kongre toplantılarını anımsatıyordu. O zamanlar tütün çiğnemek çok gözde bir alışkanlıktı ve oturumların sonunda Senato'nun koyu kırmızı halısı pis bir çamur rengine dönüşürdü hep.

Mavi Oda'da, Bakanlar Kurulu üyeleriyle diplomatik kurulların başkanları bulunuyordu. Hay, her zaman olduğu gibi diplomatların –onları kendi diplomatları olarak düşünürdü hep– kıyafetlerinden hem etkilenmiş hem de onları komik bulmuştu. Pauncefote, amiralin üniformasına benzer bir kıyafet giymişti; neredeyse her yanı, bir Bizans imparatorunu memnun etmeye yetecek derecede altınla doluydu. Günlük yaşamında son derece sade ve zarif biri olan Bayan Pauncefote ise koyu gri saçlarının arasından bir çift boynuz gibi uzayan bir saç süsü takıyordu; bu, öylesine şahaneydi ki kraliçe tacını bile yerinden edebilirdi hiç şüphesiz. Gümüşi elbisenin içinde bir ikonu andırıyor diye düşündü Hay; yaradılıştan sarımtırak bir rengi olan yüzü, adak mumlarından süzülen dumanlarla kararmış gibi görünüyordu. Her zamanki derbeder halinden çok daha farklı görünüyordu; ne var ki hiç yanından ayırmadığı o çirkin şal da omuzlarındaydı, " bir hediye" diye fısıldardı hep "sevgili Kraliçe'mizden". Cambon kırmızılar ve altınlarla süslüydü; Cassini'niyse altına batmıştı neredeyse. Kızı Margueri-

te da tam yanı başında bütün güzelliğiyle parlıyordu; odadaki en genç, en güzel kişiydi belki de. Hay, Del'in yerinde olsaydı eğer, bu kızı hemen kapıp götürür ve evlenirdi kuşkusuz.

Büyükelçiler, Hay'in mevkisinden dolayı büyük bir titizlikle selamladılar onu. Clara büyükelçi eşlerine övgüler yağdırıyordu. Giriş salonunda Deniz Kuvvetleri orkestrası çalmaya başlamıştı bile.

Biraz sonra Bay Cortelyou, Hay'i bir kenara çekiverdi. "Bir sorunumuz var efendim."

"Bana asla 'biz' deme. *Senin* bir sorunun var. Ben bu sorunu hiç üstüme almayacağım."

"Şey, efendim. Protokol..."

"Bay Adee'ye sor. O, protokole bayılır."

"Donanma, efendim."

Hay ilgilenmeye başlamıştı şimdi. "Ordu'dan önce mi yer almak istiyorlar?"

"Evet, efendim. Berbat bir haftaydı. Bu, savaş ve ayrıca Donanma'mn yaptığı yüzünden..."

Hay sorunun ne olduğunu biliyordu aslında, bütün Washington biliyordu bunu. "Amiral Dewey, General Miles'dan rütbece daha üstün" dedi Hay anında. "Bu nedenle, Donanma'mn Başkan'ı görmeye giderken Ordu'nun ilerisinde yer almasını istiyor."

O halde biliyorsunuz, efendim?

"Yo, bilmiyordum. Ama bu tip durumları anlamakta oldukça ustayımdır. Aptallık, benim özelliklerimden biri olmuştur daima. Şimdi, icabına bakacağın kişi..."

"...benim." Elihu Root, ikisinin arasında duruyordu şimdi. "Çok katı bir kural koydum. Bu ülkenin var olmasından bu yana Ordu, Donanma'dan önce gelmektedir. Ve bu budur diye söyledim Dewey'e."

"O ne cevap verdi size, efendim?"

"Bayan Dewey'le konuşmam gerektiğini söyledi bana." Root'un kendine özgü gülümsemesi bir bıçak gibi parıldadı. "Gereğinden fazla meşgul olduğumu söyledim kendisine. Önemsiz konuşmalara ayıracak zamanım da yok, ayrıca."

"Daha önce hiç fark etmemiştim bunu" dedi Hay sakin bir biçimde. "Yaptığın *bütün* konuşmalar önemli mi peki?"

"Hayati derecede önemli."

"Eh, benimkilerin hepsi pek önemsiz konuşmalar. Bu nedenle senin söylediğin sözcüklerden gerçekten hiçbir şey anlamıyorum, sanırım."

Cortelyou aceleyle oradan uzaklaştı; bu kıdemli devlet adamlarının oyunbaz atışmalarından hoşlanmamıştı. Root o zaman esas meseleyi açtı. "On dolar, Hay. Ver bakalım. Ben kazandım."

"Yüzyılın ne zaman başlayacağı hakkında mı?"

Root evet anlamında başını salladı; frakının cebinden bir gazete kupürü çıkarttı. "Bu, bir otorite simgesidir" dedi Root, "*Review of Reviews.*"

"Hemen hemen... "diye söze başladı Hay.

Ama Root'u durdurmak imkânsız görünüyordu artık, okumaya başladı: "'31 Aralık'la beraber?... "Dr. Shaw düne işaret ediyor... '1899 yılına nokta koyduk, yani bir yüzyıl boyunca doksan dokuz seneyi doldurduk; bu, tam bir yüzyıl devirmek için gerekli olan sayı.' Şimdi, sevgili Hay, dikkatle kulak ver buna; Dr. Shaw'un, mantıklı bir biçimde..."

"İş rakamlara gelince ümitsiz bir vaka olduğumu biliyorsun, sevgili Root."

"Geniş gayrimenkul yatırımlarının da bu özelliğini açığa vurduğu gibi. Her neyse, şimdi gelecek olan noktayı anlamaya yetecek kadar matematik kafasına sahipsin sen. 'Yirminci yüzyılın ilk yılına başlamadan önce, on dokuzuncu yüzyıla, yüzüncü ve son yılı nedeniyle üç yüz altmış beş gün daha eklemeliyiz.' Bu kısmı seveceksin." Root, büyük bir keyifle ışık saçıyordu etrafa. Onun tam arkasında, Mavi Oda'nın tam orta yerinde, safir mavisi elbisesin içinde Bayan Dewey'in durduğunu fark etti Hay. Cortelyou ise panik içinde ona bakakalmıştı.

Root, oynanan oyunun farkında olmaksızın devam ediyordu konuşmasına. "'İnsandaki matematik yeteneği finans konularında öteki yeteneklerine göre daha keskin biçimde kendini gösterir...' Dr. Shaw, seni şahsen tanıyor gibi konuşuyor, Hay."

"Ben, Herhangi Biriyim, Root. Biliyorsun bunu. Sıradan ve alçakgönüllü bir insanın süre gelen karışımıyım. Herhangi bir büyükannenin örneğinde bulunabileceği gibi."

"Dediğin gibi olsun; bir yüzyılın karşılığı olarak doksan dokuz yılın eşitlenmesine izin verecek insanların hiçbiri, bin dokuz yüz dolar borcun, bin sekiz yüz, ve de doksan dokuz dolar para teklifiyle bütünüyle kapanacağını düşünmüyordur. Sen ne diyorsun buna peki?"

"Çok acımasızsın." Hay, Root'a on dolar verdi böylece. "Sen kazandın. Ve şimdi, on dokuzuncu yüzyılda ölme dileğim mümkün, hatta olası görünüyor diyebilirim."

"Ne kadar da tuhaf bir istek. Aman Tanrım, Bayan Dewey'i görüyorum orada."

"Ne zamandır Bay Long'u esir almış durumda kendisi."

Bayan Dewey'in oyuncak Çin bebeklerine benzeyen kocaman gözleri, Donanma Bakanı'mn üzerindeydi şimdi; küçük oyuncak bebeklere benzeyen eli de hafifçe bakanın kolu üzerinde geziniyordu.

"Şeytanlık hazır olda" diye söze başladı Hay; ama tam o sırada Deniz Kuvvetleri orkestrası, "Başkan'a Merhaba" ezgisini çalmaya başlamıştı. Yeşil, Kırmızı ve Mavi odalarda bekleyen misafirler de merdivenlerin tam aşağısında toplanıyordu yavaş yavaş. Bir iki dakika içinde de Başkan ve herkesin şaşırmasına karşın Bayan McKinley merdivenlerden ağır adımlarla inmeye başladı. Bayan McKinley eşine sıkı sıkı tutunurken, Başkan da onu dimdik tutmaya çalışıyordu yanında. Hay, onların bu kusursuz sıradanlığında dokunaklı bir şeyler hissetti. Öteki misafirlerse Batı Odası'na doluşmaya başlamışlardı bile çoktan.

McKinley, ilk olarak kendisine selam veren Hay'e karşılık verdi ve sonra diplomat konukların arkasında, Bakanlar Kurulu üyelerinin arasında yavaş yavaş gözden kaybolup gitti.

Bu arada Hay, Bayan Dewey'in, bir yandan Donanma Bakanı'nın sağ koluna asılmışken öte yandan da kendisinin sol koluna girdiğinin farkına vardı. "İyi seneler, Bay Hay!" Çok zeki bir şekilde bir masumu oynuyordu aslında; kirpikleri bile bir oyuncak bebeğinki gibi garip bir şekilde tutam tutam ayrılmıştı; bu görüntü, o masmavi gözlere pırıltılı yapay bir hava vermişti.

"Bu ne büyük bir mutluluk" diye mırıldandı Hay; böylesi minik bir samimiyetsizlik içinde daha mutlu görünemezdi kesinlikle, "sizi, bizim aramızda, Bakanlar Kurulu'nda görmek."

"Beni içeriye alan sevgili Bay Long oldu. Amiral'in ve benim buradan erken ayrılmam gerektiğinden bahsettim kendisine. Ve eğer Bakanlar Kurulu, diplomatlar, Kongre *ve* Ordu'nun sırasının gelmesini beklersek, sevgili Amiral'in savaşından bile daha uzun kalmış oluruz burada. Bay Long da beni içeriye alabileceğini söyledi. O kadar kibar..."

Hay, tam sağında bulunan Clara'nın bütün bunları hiç onaylamayan gözlerle kendilerine doğru baktığını hissetti; ayrıca Root'un, Bayan Dewey'in hem Ordu'ya hem de Root'un kendisine karşı kazandığı bu zafere yönelik keyifli öfkesini ya da öfkeli keyfini de görebiliyordu.

Başkan, Batı Odası'nın tam kapısında duraksadı ve endişeyle Bayan McKinley'e baktı; Bayan McKinley'se renksiz ve güçsüz bir yüzle bakıyordu eşine. Sonra Başkan odaya girip odanın karşı ucunda bulunan ve bir tahta benzeyen mavi sandalyeye doğru yöneldi ve Bayan McKinley'i bu sandalyeye oturttu. Bayan McKinley yerine oturur oturmaz sandalyeye gömüldü adeta; göğsünün tam üstünde bir buket orkideyi sımsıkı tutuyordu.

Hay'le Clara, bu kalabalık odaya girerlerken Lincoln'ün tabutunun bulunduğu o özel bölümden uzak durmaya dikkat etmişlerdi.Bu, Hay'in hayattaki tek batıl inancıydı ve bunun dışında da Batı Odası'nın dikkate değer bir özelliği yoktu Hay için. Burası bir çeşit tiyatro salonunu andırıyordu daima; sahnedeki yıldız o dönemin başkanı her kimse oydu; odaya hiçbir iz bırakmadan eş zamanlı girip çıkan yüksek rütbeli kişiler de seyircilerdi. Washington, hiç kimseyi özlemeyen ama hiç kimseyi de unutmayan bir şehirdi işte. Hay, bu kocaman evi, şehri ve onun ötesinde de cumhuriyeti, repertuarında sınırlı birkaç oyun ve oyun türlerinin bulunduğu bir tiyatro gibi düşünüyordu. Batı Odası en hareketli günlerini, Kentucky alayı gönüllülerinin Başkan Lincoln'ü korumaya hevesli olup da bütün geceyi odada geçirdiği ve odadaki şömineleri yemek yapmak için kullandıkları haftalarda yaşamıştı. Bütün bunlardan sonra Bayan Lincoln, Batı Odası'nı şahane bir yer haline getirmişti; bu, hem hükümete hem de pek tabii kocasına son derece şaşırtıcı bir fiyata mal olmuştu. Bu nedenle Bay Lincoln, karısının daha çılgın bazı masraflarını üstüne almak için ısrar etmişti. Şimdiyse Batı Odası, eski püskü ve iç karartıcı havasına yeniden bürünüvermişti; artık sezonu kapatan yazlık bir oteldi adeta. Bayan Lincoln'ün, zemini boydan boya kaplayan o pahalı, muhteşem deniz yeşili halısının yerine, parlak, hardal sarısı bir halı vardı ve şimdi bu halı, çamurlu ayak izleri için kusursuz bir parlak folyo vazifesi görüyordu. Pencerelerle şömineler arasında gene eski püskü, balkabağı şeklinde bir dizi koltuk sıralanmıştı; her sıranın ortasından boynu bükük palmiye ağaçlarının yaprakları yükseliyordu. Bu görüntü, kocaman avizelerden yayılan göz kamaştırıcı ışıkta tuhaf bir şekilde kasvetli bir his uyandırıyordu insanda.

Bayan McKinley, başkanın eşine yaraşır biçimde oturmaya ancak bir saat dayanabildi; sonra Başkan, eşini yukarıya götürmek zorunda kaldı. Bu sırada misafirler de bir süreliğine kendi hiyerarşik düzenlerine dönerek etrafta gezinmeye başlamışlardı. Bayan

Dewey'in nihai darbesi herkes tarafından fark edilmişti. General Miles da gerçekten çok suratsız görünüyordu. Amiral'se, karısıyla oradan ayrılırken hiçbir şey fark etmemişe benziyordu. O sırada Pauncefote, Hay'i bir kenara çekiverdi. Odanın tam karşı tarafında, Rusya Büyükelçisi iki komplocuya dikkatle bakıyordu. Cassini'nin, onu yalnızca İngiliz Hayranı olarak değil, İngiltere tarafından kandırılan bir kişi olarak da gördüğünü biliyordu Hay. İşin aslına bakılırsa İngiltere, Birleşik Devletler için ciddi sonuçları olabilecek çoğu konuda Amerika'nın rehberliğinde ilerlemişti; karşılığındaysa Yönetim, Güney Afrika'da sessiz bir teşvik konumunda kalmıştı. Hay, yakında Senato'nun onayına sunulacak olan Hay-Pauncefote Anlaşması'nı görüşmeye hazırdı, ama ne sürprizdir ki Pauncefote'un aklında kanallar değil, Çin vardı artık. "Biliyorsunuz, Bay Hay" ihtiyar adamın ikna edici avukat sesi, bir arının tatlı vızıltısı gibiydi "Çin'in parçalanması sürüyor; hepimizin arasında en meşgul olan Ruslar eşliğinde..."

"'Hepimiz'mi? *Biz* meşgul değiliz."

"Hain Avrupa'dan bahsediyorum elbette; masum Amerika'dan değil."

"Teşekkür ederim."

"Mançurya'yı güçlendiriyorlar. Yakında da, tekstil sanayiniz için oldukça önemli bir pazar alanı sayılan Pekin ve Kuzey Çin'i Ruslaştıracaklar. Ruslar bu pazarı kapatmaya niyetleniyorlar."

Birkaç metre uzakta bulunan Cassini, monoklını takarak Cambon'ın kafasının üzerinden ters ters bakmaya başladı onlara. Cassini her söylenen sözcüğü dinliyor görünüyordu.

"Kongre'deki New England delegasyonu, bütün bunlara çok hassas yaklaşıyor." Hay, ortalığı sakinleştiriyordu. "Ben de öyle yaklaşıyorum. Bay Henry Adams'ın, gelecek yirmi beş yıl içinde Rusya'nın parçalara ayrılacağını düşündüğünü biliyor muydunuz? Ve o zaman biz, Sibirya'yı Amerikanlaştırmak zorunda kalacağız; Asya'da sahip olmaya değer tek bölgeyi."

Lord Pauncefote, bunun kesinlikle kavrayamadığı bir tür Yankee şakası olup olamayacağını anlamak istercesine sert sert bakıyordu Hay'e. Hay başka bir şey söylemeyince de gülümsemeye başladı. "Bay Adams bir makam sahibi değil, öyle değil mi?"

"Hayır. Ne yazık! Bizim için."

"Evet, öyle" dedi Pauncefote; Adams, aklından uçup gitmişti sonsuza dek artık. Sonra Hay'i o balkabağına benzeyen iç karartıcı

koltuklardan birine doğru yönlendirdi ve yaprakları odadaki aşırı sıcaktan dolayı kahverengiye dönüşmüş bir palmiye ağacının altında esas meseleyi açtı. "Rusya'nın tam aksine, Çin nicedir parçalara dağılıyor zaten. Buradaki soru parçaları kimin toplayacağıdır. Rusya'yla Japonya parçaların çoğunu aldı bile. Alman İmparatoru ise nerede isterse orada balık avlayabiliyor. Fransızlar..."

"Bildiğiniz gibi balık avına çıkmayan tek biz varız." Hay, Pauncefote'a ne dereceye kadar güveneceğini tam bilmiyordu. Birleşik Devletleri'ni, bu Çin denkleminin tam ortasına koyacak ve hiçbir maliyet getirmeyecek bir çözüm yolu geliştirmişti çoktan. Hay içgüdüleriyle hareket ediyordu artık. "Son derece huzursuz olan Filipinler'in üzerinde oturup Çin'de süre gelen Altına Hücum'u dehşetle izliyoruz. Shansi vilayeti hakkında tedirginlikleriniz var elbette. Rusya, Çin'in kuzeyini bize kapatacak mı? Bunu yaparlarsa eğer, bizim tekstil endüstrimiz çökecek mi? Ben" Hay, sığ sularda yüzmeye karar vermişti şimdi, "hepimizin bildiği gibi başa çıkılması imkânsız biri olan Cassini'yi atladım doğrusu. Kendini beğenmişin teki; ayrıca oldukça budala biri o. Daha da kötüsü, Çin'de büyükelçilik görevini sürdürüyor ve belki de gereğinden fazla şey biliyor... bizim iyiliğimiz için. Bu nedenle Petersburg'daki Kont Mouravieff'le doğrudan bağlantı içindeyim. Geçen hafta çok açık sözlü, Rusya'ya göre çok açık sözlü diyelim biz buna, bir mektup yazdı bana. Ben yalnızca tek bir şey rica etmiştim ondan. Bütün uluslar için Çin'e girmeye açık bir kapı. O da bana, şu anda Çin tarafından Rusya'ya kiralanan bölgelerin dışında..."

"Kiralanan mı!" Pauncefote başını iki yana sallamaya başladı; gözlerini kapadı; insanoğlunun bu büyük vefasızlığını zihninden atmaya çalışıyordu.

"Kowloon, Çin tarafından İngiltere'ye kiralanmamış mıydı?"

"Açık, dürüst bir iş, tek bir limanı içeriyor." Pauncefote hazır cevaptı. "Hiçbir şey, Mançurya ve Port Arthur'u ele geçirmeye benzemez; bu, bütün bir krallık demek neredeyse."

"Her neyse o, her birimizle yapılan eski Çin anlaşmalarının Rusya tarafınca kabul edeceğinin güvencesini veriyor."

"Siz ona inanıyor musunuz peki?"

"Elbette, hayır. Ama onu, harekete geçmeye, hamle yapmaya, ki Ruslar aslında bundan nefret eder, zorladım. Bu konuda asla bir şey açıklanmasını istemiyorlar. Şimdiyse o, sözlerini istediğim gibi yorumlamak için bir fırsat verdi bana. Bu nedenle ben de birkaç ay

içinde harekete geçeceğim. Tahminimce ben, aslında biz, sevgili Pauncefote, onların hepsinin önünü kesebiliriz."

"Bu durumu artık kavrıyor görünüyorsun." Pauncefote ilgisizdi.

"İnsanoğlunun temiz içgüdülerine cevap veriyorum yalnızca."

"Japonlarla ilgilenmek durumunda kalıncaya kadar bekleyin. Onlar temiz değiller. İnsan bile değiller diyebiliriz."

"Onlar dünyalı değil mi?"

"Kaçık milletin teki, evet! Onlar bir nevi ayda yaşayan insanlar."

Başkan, yeniden Batı Odası'ndaydı. Bu kez yanında Bayan McKinley değil, Del ve Caroline vardı.

"Oğlu ve kızı gibi görünüyorlar" dedi Pauncefote; biraz patavatsız konuşmuştu.

"Kesinlikle oğul ve gelin olarak görünüyorlar" diye dalga geçti Hay. Başkan'm, Del'e neden çekici geldiğini kavrayamamıştı henüz. Oğlu hiçbir şey anlatmıyordu Hay'e. Del'in, McKinleylerle bir aile yemeği yediğini ya da Başkan'a araba gezintisinde eşlik ettiğini kazara öğrenmişti. Bu delikanlı dalkavukluk için yaratılmıştı açıkça.

Caroline de böyle düşünmüştü, ama artık bundan pek de emin değildi. Hayatında ilk kez, McKinleylere 'akşam yemeği'ne davet edilmişti. Davet edilen diğer misafirlerin arasında Del, Bayan ve Bay Charles G. Dawes da bulunuyordu. Caroline artık, 'hiç sahip olamadığı oğul' görüşüne daha yakındı. Del'e yaranmaya çalışan Başkan'ın kendisiydi aslında; her şey hakkında, ne yemesi gerektiği de buna dahil, tavsiyeler vermişti ona. Yemek salonunda onlarca yiyecek vardı. Ne var ki, sohbetin s'i bile yoktu. Bayan McKinley et suyu çorbası içip tavuk yemişti. Dawes'lar, bir saat boyunca hem konuşmuş hem de kahkahayla gülmüşlerdi. Bu, onların bir görevi sanki diye düşünmüştü Caroline. Başkan'sa adeta iki kişilik yemeği indirmişti midesine; Del ise ağırbaşlıydı.

Caroline'in gözüne korkunç görünen o Batı Odası'nın bir ucundaki mermer şöminenin önünde duruyorlardı şimdi. Başkan, yanına gelenlerin elini sıkıyor ve onlarla heybetli bir havayla konuşuyordu. El sıkışmalardan arta kalan kısa aralarda da yanındaki genç kadına Del hakkında bir şeyler anlatıyordu. "Ben burada bulunduğum sürece" dedi; Caroline'in kusur bulan kulakları bile bu ses tonundan hoşlanmıştı, "çok büyük işler başaracak, gerçekten. Onun gibi birine ihtiyacımız var bizim; burada..."

Şöyle ya da böyle McKinley, potansiyel olarak ilginç hiçbir cümlenin sonunu getirmiyordu kesinlikle; bu nedenle de onun cümlelerini alıntılamak asla mümkün olmuyordu. Caroline Başkan'ın konuşmaları karşısında ilk başta sıkılmıştı, ama sonra, onun şansa tek bir tutsak vermeyen, kusursuzca tedbirli konuşmasından büyülenmişti. Akıllı olmasa da politika sanatında son derece kurnaz biriydi. Diğer taraftan Caroline, kendi akıl ölçütünün hem geleneksel hem de Avrupai olduğunun farkına vardı. Ona göre akıl, en basitinden, zihnin ne ölçüde medenileştiğiydi. Bunun sonucunda da, medeniyet masumu bir zihnin, hâlâ seri çözümlemelere ve keskin eylemlere yatkın oluşuna hazırlıklı değildi. McKinley, Sezar'ı ve İskender'i biliyordu pekâlâ; ama dünyanın bir o kadarını da zapt etmişti; bunu da, evdeki en önemli araç sayılan telgraf makinesi ve gene hemen hemen aynı öneme sahip telefonuyla tamamlanan o çirkin ulusal evden çıkmadan başarmıştı.

"O, " dedi McKinley, "zamanında görevinin başındayken babası burada nasılsa, tıpkı öyle." Del, Başkan'm kendinden önce görev yapan kişilerin adını nadiren kullandığını anlatmıştı Caroline'e; bu, onun Lincoln'le paylaştığı eşiz bir özellikti belki de "Bence Pretoria ona deneyim kazandıracak ve sonra..." Başkan, Senatör Lodge'u görür görmez içtenlikle gülümsemeye başladı. Bay McKinley'den, davranışlar hakkında öğrenecek çok şey var diye düşünüyordu Caroline. Bu sırada kulak menzili dışında kalan Del de, Başkan'la birlikte yeni yılı, daha doğrusu yeni yüzyılı, sözde kutlayanlardan açıkça saklanıyordu. Odanın ta öteki ucundaysa Marguerite Cassini duruyordu; çok güzeldi; aslında, bu haliyle bir hanımefendi gibi giydirilmiş bir balerin görünümünde diye düşündü Caroline, çabuk bir nezaketsizlikle. Oldukça yaşlı birkaç kongre üyesinin aklını başından alıyordu ama gözleri Del'in üzerindeydi. Görünüşe göre Del, itiraf ettiğinden daha ciddi bir biçimde flört etmişti Marguerite'le. Caroline bu durumu kıskanmış ve kıskandığı için de kendi kendinden rahatsızlık duymuştu. Kıskançlık aşkın bir göstergesi değil miydi? diye sormuştu kendi Marguerite'ine; o da aynen şu sözleri söylemişti ona "Aşktan ziyade bencil bir insan mizacının göstergesidir."

Başkan, Senatör Lodge'u müthiş zekâsından dolayı tebrik yağmuruna tutmayı sona erdirmişti. Lodge kurnaz gülümsemesiyle Caroline'e doğru döndü "Bu barbar ülkeden hâlâ keyif aldığınızı söyleyebilir misiniz?"

"'Barbar' sizin deyiminiz, Bay Lodge. Ben, sizin medeniyetinize, aslında *bizim* de denilebilir, aşığım. Bütün dünyaya bir ışık yayıyor, bana kalırsa"

"Bunu, *Washington Tribune*'de söylüyorsunuz."

"Ah, ben liderleri okumuyorum. Ben yalnızca..."

"Cinayet haberlerini mi seviyorsunuz?"

"Kayıp çocuklar meselesi bizim şu anki sevdamız, aslında. Ben bizim gazetemizi okuduğunuzu düşünmüyordum."

"Ah, ben sizin dikkatli bir takipçinizim."

"Cinayetlerimizin mi?"

"Kayıp çocukların da."

"Ya anlaşmalar?" diye sert bir hamle yaptı Caroline, tatlılıkla olduğunu umarak. Bu sert senatörün yüzünde bir kaş çatılmasına yol açma mutluluğuna ermişti. Lodge'un, arkadaşı Hay'in kanal anlaşmasına yönelik birtakım karşı çalışmalar yürüttüğünden şüpheleniliyordu.

"Sevgili Bayan Sanford. Bir anlaşma, Senato'ya sunulmadan önce yalnızca Platonik bir gerçektir. Sonra biz, yani bizim üçte ikimiz, onu gerçeğe dönüştürürüz."

"Sizin cümlelerinizden alıntı yapabilir miyim?"

"İlk olarak ben Senato'da kendimi anlatayım. Sonra bütün hepsi sizindir. Devam edecek misiniz?"

Caroline bu soruya oldukça alışmıştı artık. "Neden olmasın? Ayrıca Bay McLean parasal açıdan bana destek olmaya can atıyor."

"McLean mi? Neden peki?"

"Gazeteyi Bay Hearst'e satmak zorunda kalmamam için."

"Ah!" Lodge bu işe memnun olmuştu. "Çoğumuz, onu Washington'dan uzak tutmak için ne isterseniz ödemeye hazırız." Lodge, Del'e baktı. "Pretoria'ya ne zaman geri dönüyor?"

"Gelecek ay."

"Yalnız başına mı?"

" Yalnız başına."

İki

Henry Adams, Del için bir uğurlama yemeği verdi. Hay de Adams'ın Washington'ın en sevimsiz ayı olan şubat kadar sert gö-

ründüğünü düşünüyordu. Yemeğe ilk Hay gelmişti. Adams'ın, Lafayette Square'deki o efsanevi melek-kirpi halinden daha çok şeytan-kirpi görünümünde olduğu gözünden kaçmamıştı.

"Tütüne ve şampanyaya karşı bütün ilgimi kaybettim." Adams, Blake'in Nabukadnezar tablosunun altında duruyordu. William ateş için biraz daha odun getirdi.

"La Dona var mı hâlâ" Hay, Clara'nın yasakladığı akşam yemeği öncesi purosunu yakıverdi.

"O, bir şairin ilham perisi artık. Tanrı yardımcımız olsun. Üstelik gülünç derecede genç bir şairin." Adams, hiç çekinmeden konuşuyordu; ve neredeyse söylediği kadar asabiydi. "Don Cameron'dan bir mektup aldım. Şu anda St.Helens'da ve benim onu ziyaret etmemi istiyor. Ona karısını hatırlatıyorum, sanırım. On üçüncü yüzyıl için olmasa, kendimi öldürürdüm."

"Öyleyse, Madam Poulard'a omletlerinden daha çok şey için teşekkür etmeliyiz."

"Onlar da, en az Mont-St.-Michel kadar Gotik bir görüntü sergiliyor, bana kalırsa." Hay, bu Bakir adam düşüncesinden Adams'ın olduğu kadar etkilenmemişti. Bu eski dostunun geniş görüşlü, liberal birine dönüşeceğinden de giderek korkmaya başlıyordu.

"Belki de fazlasıyla hoş bir imge bu. Cabot bu akşam gelmiyor."

Hay'in sol bacağında siyatikte heyecan verici bir hareketlenme hissetti. " Bu, anlaşmaya karşı çıkacağı anlamına mı geliyor?"

"Onun ne demeye çalıştığını bilmiyorum artık. En az Brooks kadar kötü biri oldu."

Hay, Brooks Adams'ın en yeni romanı olan *Natural Selection In Literature* [Edebiyatta Doğal Seçilim] eserini daha yeni okumuştu. Karl Marx'm bütün iyimserliğiyle, Brooks, İngiltere'nin çöküşünü ülkenin edebiyatı yoluyla açıklamıştı; kırsal kesimli güçlü savaşçı Walter Scott'tan kentli, verimsiz, ödlek biri olan Charles Dickens'a kadar iz sürmüştü. Görünüşe göre Bay Micawber'in yükselişi, İngiltere'nin düşüşünün habercisiydi. "Brooks, düzenli olarak yazıyor bana" dedi Hay; ses tonuna dikkat ediyordu. Bu genç kardeşin, ağabeyinin sinirlerini ne kadar bozduğunun da bilincindeydi. "Rusya'nın ya toplumsal bir devrim geçirmesi ya da haricen genişlemesi gerektiğine karar vermiş."

"Neden her ikisi birden değil peki?" Adams hiç olmadığı kadar sivri oklu bir kirpiye dönüşüvermişti.

"İkisinden birinin olmasını eşzamanlı olmalarına tercih ediyor. Bana bir sırrını açıkladı; Ruslarla Almanların, Çin'in Shansi bölgesini elde ettikleri takdirde, bizim onların merhametine kalacağımızı..."

"Öyleyse sonuna kadar silahlanmalıyız. Bu da, daha çok gemi, Amiral Mahan'dan daha çok iş ve Teddy'den yükselen daha çok yaygara anlamına geliyor! Ah, bütün bu işlerden o kadar midem bulandı ki!" Tam o sırada ateş, sanki Adams'la aynı düşünceyi paylaşıyormuşçasına ansızın harlayıverdi. İki adam da birden irkildiler. Sonra Adams, Hay'in en sevdiği küçük deri sandalyesinin tam karşında bulunan kendi en sevdiği küçük deri sandalyeye oturdu. İri cüsseli Clara'nın çocukların çalışma odası diye adlandırdığı bu oda, minyon tipli mühim adamlarla sevimli kız yeğenlerin rahat edebilecekleri bir tarzda döşenmişti. "Brooks'un bu kuramını anlayabildiğim kadarıyla takdir ediyorum; organizmalar gibi bir ulus düşüncesi. Enerji deposu uluslar, eğer yeniden yakıt ikmal etmezlerse yavaş yavaş tükenecektir. Bunun hepsini anladım. Ne var ki ben bir tek kuramı anlamak istiyorum; tam olarak da bir türlü anlayamıyorum; ve bu kahrolası şeyi *uygulamak* isterken Brooks da kendi kuramını anlayamıyor aslında. Aklını kaçırmış o. Etrafında, daha iyi nasıl heyecanlanacağını bilmesi gereken bir sürü insan tipi var; buna sen de dahilsin."

"Senin heyecanın dışında hiçbir şey beni heyecanlandırmaz, Henry."

"Eh, ben onu düşündüğümde heyecanlanıyorum. Brooks İngiltere'nin yakında çökeceğini düşünüyor. Ben de öyle düşünüyorum. Bizim, onların imparatorluğunu miras olarak alacağımızı söylüyor. Ben öyle düşünmüyorum, en azından uzun bir süre için. Bizim, bir çeşit Çin Seddi inşa etmemiz ve mümkün olduğu kadar uzun bir süre onun arkasında saklanmamız gerektiğine inanıyorum. Gelecek çeyrek yüzyıl içinde dünya parça parça olacak. Ben, mümkün olduğu kadar uzun bir süre bu parçalanmanın dışında kalma taraftarıyım. Görüyorsun ya, ben bir anti-emperyalistim. Bundan Teddy'e, Lodge'a, ya da Mahan'a bahsetme sakın. Bütün her şeyin paramparça olmasına izin verilmesinden yanayım; sonra da toplamaya değer birkaç parça bulabiliriz diye düşünüyorum. Bu arada, Filipinler'i unut. Çin'i unut. İngiltere de batsın. Rusya'yla Almanya bu çarkı döndürmeye çalışsın; biz de onlarınkinden daha büyük olan iç kaynaklarımızla yaşayalım. Ve onlar, en sonunda

bir bakmışsın ki gerçekten parçalanarak bir iflasın eşiğine gelivermiş. Niçin biz de onlarla birlikte bu iflasa sürüklenelim ki?"

"Belki de..." Hay beklenmedik bu kadar yoğun bir hararet karşısında ürkmüştü; Adams'ın kozmogonisindeki bu büyük değişiklik de bir yanaydı tabii. "senin, parçaları toplamaya yönelik politikanın, leş toplayıcı politika da diyebiliriz biz buna, izinden gitmek için bütün bunların dışında kalmamıza izin verilmemeli."

"Leş toplayıcıları, diğerlerinin mücadelesinden güç alır. Her neyse, Asya'nın fazla derinliklerine giriyoruz.."

"Bizim her zaman Sibirya'ya sahip olmamızı istediğini sanıyordum..."

"Ama yalnızca bir leş toplayıcı, bir yağmacı olarak. Çar ve onun ahmak adamlarının, yani o otuz beş yüce dükün, yıkık dökük imparatorluklarını paramparça etmeyi başarmalarının ardından. Ben olsam, Amiral Dewey'le General Mahan'ı Port Arthur'a göndermezdim kesinlikle."

"Peki ya Teddy? Onu her zaman tek başına, elinde bir silahla Petersburg'a gönderebiliriz. Balonla, elbette."

"Teddy'nin güçlü ciğerlerinden süzülen havayla doldurulmuş bir balon. Geçen hafta buradayken gördüm onu. Başkan yardımcısı olmak istemediğine yemin etti gene."

Hay içini çekti. "Binbaşı onu istemiyor. Mark Hanna bir kalp krizi geçirdi zaten, Teddy yüzünden olabilir.. Senato'da, tam masasının başındayken Teddy'nin başkan yardımcısı olmak istememesine dair ateşli kararını okurken korkunç bir çığlıkla yere düşüvermiş; Teddy'den esinlenen bir kalp krizinden ölüyordu neredeyse."

"Eh, tamamen iyileşti artık." Adams ateşe bakarken sıkıntılıydı. "Kahvaltıya getirdiler, buraya."

"Mark Hanna mı!" Hay dehşete kapılmıştı; bu denli alçak hiç kimse Adams'ın kahvaltı sofrasında bulunmamıştı bugüne dek. "Onu buraya getirmeye kim *cüret* etti peki?"

"Cabot. Başka kim olabilir ki? Benim eğitimim içinmiş; kendisi aynen öyle dedi."

Clara'yla Helen birlikte girdiler odaya. Adams ve Hay de onları selamlamak üzere ayağa kalktı; biraz önce, aynı çatı altında kahvaltıda bir araya gelmemişlerdi sanki. Hay, akıl sağlığım, bir başka deyişle sahip olduğu bakış açısını, korumak için her öğleden sonra Adams'la birlikte yürüyüşe çıkardı; hava ne kadar soğuk olursa olsun fark etmezdi. Sonra, yürüyüş dönüşü hep birlikte Clara'nın çay

saatine katılırlardı. Bu uzun yürüyüşler sırasında, Hay zihnini kurcalayan her şeyden bahsederdi; Adams'sa Dışişleri Bakanı'nın zihnini nelerin kurcalamadığını ama nelerin kurcalaması gerektiğini büyüleyici bir biçimde anlatırdı.

Helen daha zayıftı artık; ve babasının peşin hükümlü gözlerine bütünüyle hoş görünüyordu. Bir yıl içinde, yakışıklı bir delikanlı olan Payne Whitney'le evlenmesine garanti gözüyle bakılıyordu. Payne Whitney'in babası da yakışıklıydı; ama politikada dibine kadar yozlaşmıştı; üstelik bir Tammany efendisiydi. Ayrıca William C. Whitney sürekli para basan biriydi. Hay gibi o da zengin bir kadınla, Flora Payne ile evlenmişti –bu kadın mirasçılar niçin hep iri cüsseli oluyorlardı acaba? Ne var ki kadın bir süre sonra ölmüştü. Ardındaysa, ailenin en varlıklısı olarak kabul edilen bekâr erkek kardeşi Oliver Payne kadar mahzun bir koca bırakmışa benzemiyordu. Sonra Oliver, Whitney yeninden bir başkasıyla evlendiğinde, bir zamanlar kayınbiraderi olan bu adama savaş açmış ve olağanüstü bir para rüşvetiyle Whitney'in dört çocuğundan ikisini babalarından ayırmayı başarmıştı: Kızı Pauline ile oğlu Harry Payne'i. Neyse ki, araları bozuk bu kayınbiraderlerin her ikisi de, savaş içinde olan iki ev arasında mekik dokuyarak adeta bir elçi görevini gören Helen'ı sevip aralarına kabul etmişlerdi zamanında. Vali Roosevelt, bir zamanlar başkanlığa aday olacağı söylenen William Whitney'i, soruşturuyordu şimdi, çünkü New York'ta önemli birkaç tramvay hattının sahibiydi. Whitney, Cleveland'ın Bakanlar Kurulu'nda görev yapmıştı; Bryan'ın müttefikiydi; ayrıca Teddy'den de daha büyük bir rakip sayılırdı; çünkü Teddy'nin şimdiye kadar süre gelen reform eğilimleri gerçeklikten ziyade yalnızca etkileyici birer fikir olarak öne çıkmıştı.

"Albay Payne geliyor, değil mi?" diye sordu Helen; sesindeki endişe, babasının mazur görebileceğinden daha fazlaydı..

"Bana saygı gösteriyor; o sevgili çocuk. Öte yandan, evimin kapıları bütün Ohio'ya daima açıktır. Bu, dördüncü nesli süren bir Adams kaderidir."

Clara, bir kahkaha attı. "Bir Stone ve bir Payne, pek de bütün Ohio'ya bedel sayılmaz."

"Ama bir Mark Hanna'yla bir McKinley bir ulus demektir" dedi Hay.

"Söylediğin şey bir Cumhuriyetçi Parti demektir; her neyse. Öyle görünüyor ki" diye söze başladı Adams, neşelenmeye başlamıştı,

"bütün başkanlar Ohio'dan çıkıyor artık. Garfield, Hayes, Binbaşı. Western Reserve'deki zaferleri sonucunda bütün başarısızlıkları silip yok ettiler."

"Sevgili Henry" diye mırıldandı Hay, "konuyu abartıyorsun."

Oda ağzına kadar dolmuştu. Adams, yirmi kişi davet etmişti. Bu, onun bir akşam yemeği için en ideal misafir sayısıydı. Ev sahibi dışında birinin daha parlak ve yetenekli çıkması halinde genel bir sohbet havası oluşabilirdi pekâlâ. İçlerinden öyle bir kahraman çıkmazsa eğer, misafirler de istedikleri takdirde karşılarında bulunanlarla sohbet edebilirlerdi; ama böylesi büyük bir akşam yemeğinde sohbet etmek neredeyse imkânsızdı; çünkü gelen her yemekle sohbetler bölünerek bir o yana bir bu yana savrulup duruyordu.

Hay, odada alışılmışın dışında bir şey fark etti. Adams'ın bir yemeğe asla davet etmeyeceği birkaç senatör de vardı. Adams, Hay'in gündemdeki o anlaşması söz konusu olmasa, asla davet etmezdi onları. Hay, dostunun bu fedakârlığı karşısında gerçekten duygulanmıştı. Biraz sonra pek kılıksız bir biçimde giyinen Lord ve Lady Pauncefote da katıldı misafirlere; yanlarında da aynı derecede kılıksız kızları vardı.

Misafirlerin en kötüsü ve aslında Hayler dışında hiç kimsenin artık misafiri bile olmayan Adams, ev sahiplerinin içinde en incelikli, en iyi olanıydı. Yabanıl hayvanlar koleksiyonunu bir çoban köpeği edasıyla odada dolaştırarak misafirlerine ustaca sergiliyordu şimdi. Del ise babasıyla konuşmak için onu atlatmıştı. Konuşurlarken Hay, Del'in yüzünün yansımasında kendi burnunu inceliyordu; yaradılışı Del üzerinden devam edecekti anlaşılan ve Del'den sonra, yıllara yenik düşmeyen burunları gelecek nesillere aktarılacaktı. Bu burun, her işi bilen ama hiçbir şeyi iyi yapamayan bir insanı, Warsaw-Illinois'lu Johnny Hay'i anımsatacaktı. Johnny Hay, her işi bildiğini en, kibirli haliyle açıklamıştı Adams'a zamanında.

"Başkan, bana bazı bilgiler vereceğinizi söylüyor, Bay Bakan."

"Her zaman belirttiğimin dışında başka bilgilere ihtiyacınız yok, Başkonsolos. Asla söylememiş olduğunuz bir söz, aleyhinize kullanılamaz."

"Güney Afrikalılara ve İngilizlere karşı susmalıyım..."

"Ama bana ve Başkan'a uzun raporlar yazmalısınız, öyle değil mi?" Hay, Binbaşı'nın Del'den neler beklediğini çok merak ediyordu.

"Onu, her durumdan haberdar etmek için çalıştığımı söyledi. Daha fazla bir şey söylemedi. Nasıl biri olduğunu bilirsiniz."

"Sizin kadar iyi bilemem." Del bu söz üzerine kıpkırmızı kesildi. "Siz, onun güvenini kazanmış birisiniz." Hay, sesindeki anlamlı tonun bilincindeydi. "Onu kötüye kullanmayın." Neden, diye düşündü Hay, Del'le konuşurken neden hep yanlış notaya basıyor da, iş başka herkese gelince her zaman kusursuz bir ses tonuyla konuşuyordu? Belki de bunu kariyerine borçluydu, kim bilir?

"Neden kötüye kullanayım ki?" Kibar Del öfkelenmişti şimdi ve Hay onu nasıl yatıştıracağını bilemiyordu. Oyalanacak bir şeyler düşündü ve buldu. Davetlilerin sonuncusu, şahane, koyu altın sarısı elbisesiyle kapının ağzında duruyordu. Caroline'i Adams karşıladı; kız yeğenlerine nadir yaptığı bir davranışla genç kadının elini kibarca öptü. Ne de olsa o, sıradan bir Amerikalı yeğenden ziyade çok şık bir Paris hanımefendisiydi. Hay, Clara'nın tam aksine onun kaçırılmayacak kadar mükemmel olduğunu düşünüyordu; Clara ise, bu konuda o kadar coşkulu değildi, ama Del'in böylesine sıra dışı nadir biriyle evlenmemesi için de bir neden gösteremiyordu. Gene de Clara, Amasa Stone'un Cincinnati'deki evinden ayrılan kendisi değilmiş gibi, yabancı olma meselesini nedense hâlâ sorun ediyordu. Hay'in korkusuysa, Caroline'in, Del'in bir yıllık yokluğu sırasında kendisine daha iyi bir eş adayı bulmasıydı. Hay, alışılmış Amerikan *nouveau riche* inancına, yani yeni biri ve varlıklı olmanın, Tanrı'nın kutsal isteğinin bir göstergesi olduğuna inanmıyordu. Gene bu durumun bir sonucu sayılan o birikmiş çeyrekliklere, küçük taçlara ve paraya sırtını dönmeye de inanmıyordu. Hay, tıpkı kayınpederi gibi hiçbir yere ait değildi ve ait olmadığı o yere her an geri dönebileceğinden korkuyordu açıkçası. Yüzyılın son günlerinde, kazanılan servetlerdense, kaybedilen servetler pek yeni bir şey değildi.

Caroline yanlarına gelince, "Geciktin" dedi Del.

"Ben" diye ansızın kekelemeye başladı Caroline, "ofisteydim. Bu, bir kadının söyleyeceği en korkunç şey, öyle değil mi?"

"Söyleyeceği mi yoksa yapacağı mı" diye sordu Hay, etkilenmişti.

"Her ikisi de. İlk olarak, bir ofise sahip olmam bu şehirde yepyeni, alışılmadık bir durumdu. Şimdiyse bir *chagrin** kaynağı adeta." Fransızca sözcük kullanmıştı.

* Fr: Hayal kırıklığı, öfke. (ç. n.)

"Diğer kızlar seni sadece kıskanıyor."

"Ah, 'diğer kızlar' daha ziyade bundan memnunlar.Benim tamamen yoldan çekildiğim ve rakip olmadığım anlamına geliyor. Bu konuda dertlenen erkekler."

"Biz, gereğinden fazla tasalanan bir cinsiyetiz." Del, Caroline'e düşkün olmanın çok ötesinde bakıyordu. O, en az Hay'in düşündüğü kadar bu genç kadına âşıksa eğer, insanın Del'i kıskanması işten bile değildi; en azından kendi babası kıskanabilirdi; çünkü Hay'in Clara'ya karşı hissettiği düşkünlük, aşkın yanından bile geçmemişti ne yazık ki. Elbette, Hay'le Clara tanıştıklarında bu genç çiften yaşça daha büyüktü ve dünya da daha gençti. Evlilik, çoğunlukla gümüş takımların ve keten örtülerin söz konusu olduğu, akrabaların bir araya gelip birbirlerinin gönlünü aldığı ve elbette paranın gündemde olduğu bir olaydı.

"O uğursuz ofisinde seni alıkoyan neydi acaba?" Hay, sefil bir yer olan Market Square'de bir genç kadının gazete yayımlaması fikrinden oldukça hoşlanıyordu.

"Siz" diye cevap verdi Caroline; ela gözleri doğrudan Hay'inkine bakıyordu şimdi. Hay, bir bu şahane varlıkla oğlunun değil kendisinin nişanlı olduğunu hayal etti çılgınca. Bu şahane varlığın yanağında , güzellik lekesi gibi konmuş küçük, büyüleyici bir mürekkep lekesi vardı Hay, gençliğinin çoğunu baskı makinelerinin arasında geçirmişti.

"Ne olmuş Baba'ya?" Del endişeli görünüyordu. Hay'se, uçuk pembe yanaktaki cilveli mavi-siyah mürekkep beneğini düşünebiliyordu keyifle; başka bir şey yoktu aklında.

"Akşam yemeğini bitinceye kadar bekleyemez misiniz?" Caroline, geri adımlarla oradan uzaklaşmaya başlamıştı ki yanlarına yaklaşan Root'un ayağına yanlışlıkla basıverdi.

"Basının benimle ilgili ne gibi korkunç planlar hazırladığını öğrenmezsem eğer, hiçbir şey yiyemeyeceğim." Hay, hangisinden daha çok nefret ettiğine karar veremiyordu; patırtıcı, cahil ve rüşvetle kandırılmaya uygun Senato'dan mı yoksa gene eşit derecede patırtıcı, cahil ve rüşvetle kandırılması kolay basından mı? Teraziye vurulursa, hayatında hem bir gazeteci hem de bir editör olarak görev yaptığından, basından daha çok nefret ediyordu aslında. Bir gazeteciyi anladığı gibi bu anormal derecede benmerkezci, kendini ulusun vücuda bürünmüş hali olarak gören ve akılsız ve de yaygaracı, yaygaracı, yaygaracı senatörü asla anlayamıyordu.

"Bayan Sanford, bizi gergin bekletmeyin. Gelen telgrafta neler yazıyor?" Root, Hay'e bakıyordu şimdi. "Savaş Bakanlığı, geçen dondurucu kıştan bu yana adeta dünyayla bağlantılarını koparmış durumda. İstila edilebiliriz ve bunu bilmeyebiliriz bile."

"*New York Sun* büyük olasılıkla sizi durumdan haberdar eder" dedi Caroline ve çantasından bir gazete kupürü çıkardı. "Bu, yarınki *Sun* gazetesi. Vali Roosevelt sizin anlaşmanız aleyhinde konuşmuş."

Hay, kelebek gözlüğü olmamasına karşın gazeteyi alıp okuyormuş gibi yaptı. "Bana kalırsa" diye ılımlı bir havayla gözlemde bulundu, "bu, Cabot'nun bu akşam neden gelmediğini açıklıyor."

"Teddy'den çok sıkılmaya başladım" dedi Root dişlerini göstererek. Gazete kupürünü Hay'in elinden aldı. "Kanalın silahlandırılmasını istiyor; bizim tarafımızdan."

"Senato anlaşmayı onaylamazsa eğer" Hay'in kendi sözleri sanki çok uzaklardan yankılanıyormuş gibi geldi kendisine bir an, "istifa etmekten başka bir seçeneğim kalmayacak."

"Eğer istifa edersen" dedi Root düşünceli bir tavırla, "Teddy'i de kendinle birlikte mahvedersin. Başkan hiçbir zaman affetmez onu."

"O zaman *iki* mükemmel iş başarmış olurum." Hay gülümsemeyi ihmal etmemişti. "Bunu" dedi, "başkalarıyla tartışmayalım. Benim bu rezaletimi yarın okusunlar."

Sonra Caroline'e döndü, "Teddy'nin bu açıklamalarını yayımlıyor musun?"

"Sayfa üçte..."

"Tam layık olduğu yerde" dedi bunun üzerine Root.

"Birinci sayfada, tek bir balta ile katledilen kocaman bir ailenin haberi var."

"Aferin sana!" Hay'in keyfi yerine gelmişti en sonunda. "İlk olanlar her zaman ilk sıradadır. Del'in burnu benimkine benziyor mu?"

"Evet. Kusursuz bir kopyası hem de. Ailelerde fiziksel özelliklerinin nesillerden nesillere aktarılarak bu şekilde devam etmesine hayranım." Caroline'in bu sözleri, hoş bir biçimde Hay'in görüşlerini yansıtıyordu.

"Senin annen..."

"Biliyorum."

Ama Hay, Caroline'in o meşhur Prenses d'Agrigente hakkındaki söylentileri bilmediğinden emindi.

Yemekten sonra, Caroline, Del ve Helen Hay, bir atlı kızağın arkasına doluşarak Chevy Chase'in küçük köyüne doğru uzun bir mehtap gezintisine çıkmaya karar verdi.

"Rusya böyle bir yer olmalı. Aynen böyle olmalı! diye haykırıyordu Helen. Şehirden çıkıp apaçık, karlarla kaplı kırlara doğru ilerliyorlardı. Renksiz bir dünyaydı; gri tonları, siyah ve beyaz seçiliyordu yalnızca ve, ay ışığının buzlara çarpmasıyla oluşan ani elmas pırıltıları. Clara, içinde hiçbir şeytanlık barındırmayan bir düşünceyle, Helen'ın onların bu son gezintisine katılmasına ısrar etmişti. Caroline, bu durum karşısında ne kadar memnun olduysa, Del de o kadar memnun kalmamıştı. Siyah kürkünün altında elinin tutulmasından hiç hoşlanmıyordu ve birdenbire pat diye öpülüvermek de canını sıkıyordu. O, diğer kızlar gibi değildi; eşi benzeri bulunmayan biri olduğunu sıkıntı duymaksızın kabul etmişti; iki anatominin bir bütün olarak birbirini sarmalaması meselesiyle incir yaprağının yırtılması da dahil, ya da her neyse işte, her şey için hazırdı; hazır olduğunu düşünüyordu. Ne var ki, ağır adımlarla, büyük bir dikkatle ilerleyen Amerikan flörtlerine de dayanamıyordu. En azından Paris'te evlilikler, demiryollarının birleşmesini andıran iş ilişkileri gibiydi.

Helen, durmaksızın Payne'den söz ediyordu. Nasıl olmuş da, o ve kız kardeşi Pauline, yakışıklı, *yakışıklı* diye yineledi Helen, babalarını değil de o bekâr amcalarını seçmişlerdi! Öteki erkek kardeş Harry'le kız kardeş Dorothy'nin babalarıyla kalmayı seçmelerine hiçbir yorum yapmayacaktı elbette. "Böylesi Shakespearevari duygularla dolu bir aileyle birlikte yaşamanın nasıl olduğunu bilemezsin Caroline!"

"Ama *düşünebilirim*, Helen." İşin gerçeği Caroline kendi ailesinde Jakoben* bir takım özellikler olduğundan da şüpheleniyordu. Babası neden 'esmer' Emma'dan hiç ama hiç bahsetmemişti? Blaise, Emma'nın adı geçtiğinde Bayan Delacroix'nm gözlerini insanlardan kaçırdığını neden anlatmıştı peki? Bütün bunların ardında, onlarca Whitney'e ve düzinelerce Payne'e bedel Aaron Burr olabilir miydi? Bununla beraber ihtiyar Oliver Payne, kız kardeşi Flora'nm ölümünden hemen üç yıl sonra kayınbiraderinin yeniden bir başkasıyla evlenmesi yüzünden, babayla çocuklar arasına

* Jakoben: Fransız devrimine önderlik eden siyasi kulüp. (ç. n.)

girerek çocuklardan ikisini babalarından tamamen kopardığından kötülüğün ta kendisi olarak gözüküyordu Caroline'e. O, kız kardeşi Flora'ya tapıyordu; tıpkı bir zamanlar kayınbiraderi olan ve Helen'ın çok yakışıklı bulduğu o adamı çok sevdiği ve onunla olmaktan büyük keyif aldığı gibi. "Öte yandan, kendi ailelerimizin daima başkalarınkinden daha orijinal olduğunu düşünürüz nedense." Caroline, sözü tam on ikiden vurduğunu hissetti. O sırada kızak bir tarlanın içinde hızla yol alıyordu; tarlaya ve elbette zamana, küçük bir evin tek penceresinden süzülen sarı ışık hâkimdi artık; ve bu, gecenin dünyasında gördükleri tek renkti.

"Ah, *biz* orijinal değiliz" dedi Helen, "biz çok tekdüzeyiz, öyle değil mi Del?"

"Bazılarımız diğerlerinden daha çok tekdüzedir" Del mantıklı konuşuyordu. Kalın paltosunun altındaki nemlenmiş eli Caroline'in elini tutuyordu.

"Ama babanızın yaşamı öylesine ilgi çekici ki". Caroline, bu son akşamın nihai sevgi gösterisine kendini hazırlıyordu. Ara sıra, çok incelikli figürlerin söz konusu olduğu bir köy dansına kapılıvermiş gibi hissediyordu; ne var ki hiç kimse ona bu dansın nasıl yapıldığını tamamen anlatmamıştı. Artık el kavranmıştı; artık topuk yere vuruluyordu; ve şimdi baş öteki tarafa çevriliyor ve işte geliyor; öpücük.

"Baba'nın, gerçek anlamda hayatını yaşadığına inandığını düşünmüyorum" dedi Helen; hiç beklenmedik sözler dökülüvermişti ağzından.

"Kimin yaşadığını düşünüyor ki?" Caroline, Helen'ın profilden görünüşüne bakıyordu; karın göz kamaştıran parlamasıyla birlikte arkadan ışık vuruyordu şimdi.

"Bunu düşündüğünü sanmıyorum aslında. O daima içinde bulunduğu zamanı düşünür, anlarsın ya, ve her zaman ters giden bir şeyler vardır. Bu nedenle de tedirgindir hep. Nicolay ve Başkan Lincoln'le birlikte çekilmiş o ünlü fotoğrafını gösterdim ona. Biliyorsun hani, Başkan'ın ofisinde, şöminenin tam önünde otururlarken çekilen fotoğraf. Ve o, bu fotoğrafın ne zaman çekildiğini anımsamadığını, ama kendini John Hay olarak adlandıran o sıska adama bir kez bile asla göz dikmediğinden emin olduğunu söyledi bana."

"O fotoğrafın bir stüdyoda çekildiğini ve fotoğrafın arka planının da sonradan hazırlandığını anımsayabildi ancak." Del, Caroli-

ne'in elini sıkıca kavramıştı şimdi. O da aynı şekilde cevap verse miydi acaba?

"Umarım ben öylesine ihtiyarlamam." Helen tam da anlatmak istediğini kaçırıvermişti ağzından sanki. "Senato anlaşmasını kabul etmezse eğer, istifa edecek, bana kalırsa"

"Ben öyle düşünmüyorum" dedi Del. Caroline elini çekerek bir yumruk haline getirdi. "Başkan'ın ona ihtiyacı var. Ve eğer istifa ederse, ne yapacak sonra peki? Onu, Senato'nun düşmanlığı ayakta tutuyor açıkçası."

Az sonra Chevy Chase'de, on sekizinci yüzyıldan kalma bir tavernada durdular ve yanan büyük ateşin önünde sıcacık romlarını yudumladılar. Yanlarındaki masada,dört yerli çiftçi sessizce iskambil oynuyordu. Helen incelikle özür dileyerek Caroline'e doğru döndü.

"Keşke sen de Pretoria'ya gelseydin."

"Keşke" dedi Caroline; sesi neredeyse çok içten çıkmıştı. Hayatında Del'den başka cazip biri var mıydı ki? "Ama gazetede çok işim var ve bir de Blaise'le başa çıkmam gerekiyor burada."

"İşleri senin için neden bu kadar zorlaştırıyor ki? Ne de olsa birkaç yıl içinde payına düşeni alacaksın."

"Çünkü benim planım tekledi. O, tahminimden daha çok benziyor bana. Onun arzuladığı bir şeye sahip olduğumda bu işin peşini bırakacağını düşünmüştüm. Şimdiyse, hiç pes etmeyecek, elbette."

"Sen de onun gibi biri misin?"

"Eğer böyle bir biçimde test edilirse, evet diyebilirim. Her neyse, benim onunla birlikteliğim böyle işte. Ayrıca Bay Hearst de bana öfke duyuyor artık " diye keyifle ekleyiverdi.

"Biz evlendiğimizde..."

Köy dansı gene başlamıştı şimdi; bir anlık yaşanan panik; ya bir sonraki adımı ne olacaktı? "Evet, Del?"

"Bu işe devam etmeyeceksin, öyle değil mi?"

"Devam etmememi mi tercih ederdin?"

"Bu, evli bir kadının yapacağı bir iş mi sence peki?"

"Etrafta" dedi Caroline bilge bir havayla, "evli kadınlar ve gene evli kadınlar vardır. Bir gazete yayımlayarak hem babana hem de Başkan'a daha faydalı olmaz mıyım sence?"

"İşe devam edersen bana daha faydalı olur musun peki?"

"Bilmiyorum." Caroline bunu hiç düşünmemişti açıkçası. Eşli dansa gelindiğinde birkaç adım geri kaldığını fark etti şimdi. "Diplomat olup da yurt dışında yaşayacaksan, eh, hayır diyebilirim

o zaman. Ama, Pretoria'daki görevden sonra politikaya burada devam etmeyi tercih ettiğini söylüyorsun!"

"Ya da ticarete. Bilmiyorum. Pretoria'daki görev Başkan için. İngilizlerle Güney Afrikalılar arasında gerçekten neler olup bittiğini ona anlatacak, güvenilir bir insana ihtiyacı var orada. Baba'nın gereğinden fazla..."

"İngiliz yanlısı mı olduğunu düşünüyor sence?"

Del bir kahkaha attı. "Bunu hiçbir gazete yayımcısına söyleyemem, öyle değil mi?"

"Neyse ki anlatmak zorunda da değilsin. *Tribune* bunu çoktan kaydetti bile. Unuttun mu?"

"Bazı senatörler Dışişleri Bakanı'nın İngiliz okulundan mezun olduğu hakkında birtakım şikâyetlerde bulunmuşlardı Başkan'a... yanlış hatırlamıyorum, öyle değil mi?"

"Başkan da demişti ki, 'Onun, Abraham Lincoln'ün okuduğu okuldan mezun olduğunu sanıyordum.' Evet, o hikâyeyi ilk biz yayımlamıştık. Ve sonra da herkes bizi taklit etmişti."

"O haber gerçek miydi?"

Caroline güldü. "Haberin özü doğruydu, evet. *Tribune*'deki işlere çok yoğunlaştım, şimdilik."

"Gazeteyi *ben* almak istersem ne olur peki?"

"Ah, gazeteyi almaya karşı seni uyarırdım! Sana o kadarını borçluyum."

"Çok para kaybediyorsun, öyle değil mi?"

"Küçük bir miktar kazanıyoruz." İşin gerçeği, gazete tezgâhlarındaki satışlarda görülen artışla, Apgar'lardan gelenler bir yana, Caroline'in Bayan Bingham'm arkadaşlarından acımasızca gasp ettiği ek reklam gelirindeki artış arasında, gazete, yayım hayatı boyunca ilk kez, ucundan da olsa artıdaydı. Bay Trimble, tam beklenildiği gibi korkuyla karışık bir saygı içindeydi, Caroline ise kurum kurum kuruluyordu. "Senin için bir şey var burada." Caroline, dansı artık kendi ölçülerince uyarlamayı tercih ediyordu. Çantasından küçük bir paket çıkardı; dansın aşina adımlarındaki bu ani değişikliğin Del'i çok şaşırttığını fark etti. Alman dansı açıkça bir valse dönüşüvermişti. Del paketi açtı; içinden, üzerinde alev kırmızısında bir opal taş bulunan ağır, altın bir yüzük çıktı. "Bu, benim babamındı" dedi Caroline; birdenbire rahatız hissetmişti kendini. Çok mu ileri gitmişti acaba? "Opaller kötü şans getirir ama ona iyi şans getirmişti ve eğer bu, senin burç taşınsa..."

"Evet, benim burç taşım da kesinlikle bu" Del yüzüğü parmağına takıp Caroline'i öptü. Yanlarındaki iskambil oynayan adamlara hiç mi hiç aldırış etmemişti ve o ağır başlı adamlar da artık nişanlı sayılan bu genç çiftin hiç farkında değildi. Caroline, hiçbir açıklama yapmaksızın, kendi safir yüzüğünü tam bir aydır parmağında taşıyordu. Bundan durmaksızın şikâyet eden Marguerite'e göre, ortada resmi bir nişan olmadan hiçbir erkeğin yüzüğü takılamazdı. Oysa şimdi, bir kadının yüzüğü bir adamın parmağmdaydı; eğer birinin bundan haberi olsa, söz konusu skandal o renkli Lafayette Square'den ta ruhsuz Scott Circle'a kadar yankılanır dururdu kesinlikle. Öyle görünüyor ki dünya üzerindeki hiçbir kız bir adama yüzük vermemişti daha önce.

Del bu duruma hiç aldırış etmedi ve aksine "Bak!" diye gösterdi; o sırada Helen da tam yerine oturuyordu.

"Tanrım! Ne kadar da güzel! Ne kadar cüretkâr! Ve ne kadar şanssız!"

"Opal benim için kötü şans demek değil." dedi Del.

"Babam bu yüzüğü daima takmış ve uzun yıllar gayet mutlu bir biçimde yaşamıştı diyebilirim."

"Ama o bir kazada yaşamını yitirdi. " diye söze başladı Helen.

"Babamın ölümü, onunla yaşıt olanların yaşamış olduğu sondan daha iyiydi aslında." dedi Caroline. "Üstelik ihtiyarlamıştı" diye de ekledi hemen.

"Bir şair olarak çok heyecanlandım. Çok heyecanlandım!" Helen, babasının eseri gibi popüler olmasa da en az onunki kadar güzel bir şiir kitabı yazmıştı zamanında. "Ne var ki, bir kız kardeş olarak ben, siz ikiniz sağ salim evleninceye kadar hepimizin bu konuda sessiz kalması gerektiğini düşünüyorum."

Bu sözler üzerine üçü şerefe kadeh kaldırdı. Caroline, birden bire kendini dünyadaki en uyumlu ailenin bir parçası gibi hissetti. Bu, kendi evinde hiç yaşamadığı, ama yalnızca okul arkadaşlarının evlerine yaptığı ziyaretlerde bir parça da olsa tattığı bir duyguydu. Artık şehre dönüyorlardı.Ebediyen tek başına yaşamını sürdürmemesi mümkün olacak mıydı acaba diye aklından geçirdi.

Yedi

Bir

Blaise, Lexington Avenue'nun bir ucundaki Twenty-eight Street'in üzerinde bulunan dört katlı kahverengi taş binanın önünde duruyordu. Kahverengi merdivenlerin her iki tarafına daha yeni yeni boy atmaya başlayan ağaçlardan hastalıklı yapraklar dökülmüştü. Eski Worth House bir çamur çukuruna dönüşmüştü artık toprakta. Hearst, her zamanki özel yeteneğiyle –ya da iyi şans mı?– tek değilse de en müşkülpesent ve en modern başkanlardan biri sayılan Chester Arthur'un evini satın almayı başarmıştı.

Kapıyı Blaise'e George açtı. "Burası bir eve benziyor artık, Bay Blaise" dedi. "Çekip çevirecek oda sayısını göz önüne aldığımda neredeyse bir saray bile diyebilirim buraya.

Blaise, maun merdivenlerden aynalı salona doğru yürümeye başladı.Oda, paketi henüz açılmamış sanat eserleriyle ya da 'sanat'la dopdoluydu ve duvarlar, tablolar ve duvar halılarıyla kaplıydı. Tabloların bazıları antika Aubosson ve Gobelin duvar halılarını sabırsızca delip geçmiş çivilerle tutturulmuştu. Mısır mumyalarının mahfazaları ve heykeller odanın her bir yanına dağılmıştı. Bütün bunlar sanki Şef'in geçen kış Nil nehrine yaptığı geziden elde ettiği, yeni açılmış bir firavun mezarının ganimetiydi.

Şef, üstünde sayısız kırmızı toplu iğne bulunan kocaman bir Birleşik Devletler haritasının tam önünde duruyordu. George gibi onun da üzerinde bir gömlek vardı yalnızca. Ayrıca, gene George gibi, Worth House'daki halinden daha da şişman görünüyordu şimdi. Ama bütün bunların dışında hiç değişmemişti. Willson kız kardeşlere hâlâ sadıktı anlaşılan, ama evlenmeye de hazır değildi. Kendisine arkadaşlık etmesi için Arthur Brisbane adındaki kibar editörünün bu evde yaşamasına da ses çıkarmıyordu şu günlerde. Blaise'e ise bu editör, mankafa ve zengin bir oğlan çocuğuna dalka-

vukluk eden özel bir öğretmeni anımsatıyordu. "Demokrat Kulüplerinin Ulusal Birliği. İşte buradalar. Her kırmızı toplu iğne bir kulüp demek." Şef ya gereğinden fazla açıklamalarda bulunur ya da oldukça az aydınlatırdı insanları.

"Ve siz de başkansınız."

"Ben başkanım. Bilmiyorum." Hearst, kendini bir divana atarak ayakkabılarını fırlattı; çorapları çizgili, lila ve sarı renkteydi. "Burası Chicago gibi görünüyor" dedi en sonunda.

"Demokratik Toplantı için mi?"

"Gazeteler için de. Ben hemfikirim. *Chicago Evening American.* 'Amerikan' sözcüğüne bayılıyorum. Bir gazete için."

"Peki ya 'Evening'?" Blaise, gerçek boyutta bir sfenksin yanındaki sandalyeye oturdu; gerçek hayatta, sfenkslerin boyutlarının koro kızlarınınkine benzediğini varsayıyordu.

"'Evening'le başlamak zorunda kalabilirsin. Sonra sinsi sinsi 'morning'e geçiş yaparsın. Bu, zaman alır. Sanırım bir şaka yaptım. Kazara. Senin Fransız hanımefendisinden ne haber?" Hearst hiçbir Fransız adını asla hatırlayamazdı.

"Fransa'da. Fransız bayanların yaşadığı yerde."

"O harika giyiniyor" dedi Hearst düşünceli bir biçimde. "Kızlar onun kıyafetlerinden çok hoşlanıyor. Ve kendisinden de" diye ekledi bir mumya mahfazasına bakarken. Onun, Şef'e sevgilisini anımsatmamasını umuyordu Blaise.

"Kiminle hemfikirsiniz peki?"

"Hangi konuda? Brisbane bu mumya mahfazasının sahte olduğunu söylüyor, ama nereden bilebilir ki bunu o?"

Blaise, Brisbane konusunu atladı. "Chicago'da bir gazete yayımlamaya başlamak konusunda."

"Demokratik Ulusal Komite. Bir Chicago gazetesi olmaksızın bu sene kendileri için hiçbir fırsat olmayacağını söylediler; bu nedenle hemen ardından beni bütün bu kulüplerin başkanı yaptılar, anlıyorsun ya? Üç milyon üye." Eliyle haritaya doğru işaret etti. Bu, parti içinde onun güç zeminini oluşturacaktı. "Sonuç olarak ben de bir gazete yayımlamaya başlayacağımı söyledim onlara. İlk sayı iki Haziran'da çıkacak; Demokratik Toplantı'dan iki gün önce. Basımı Bryan başlatacak."

"Bryan aday mı peki?"

Şef homurdanmaya başladı. "*Ben* aday değilim, herhalde" dedi tarafsız bir ses tonuyla. "Bu çok pahalıya patlayacak." Divanın al-

tından tozlu bir banço çıkardı; başparmağını tellerinin üstünde gezdiriverdi. Bu işe meydan okurcasına bançoyu çalmayı başaracağını düşünüyordu sanki. Oysa bastığı her akorttan apayrı sesler çıkıyordu. Çok şükür ki Hearst aleti gerçekten çalmaya yeltenmedi.

Blaise, kendini Şef'in ne olduğunu bildiği bir sonraki hamlesine hazırlıyordu. Ne var ki Hearst, o beklenilen hamleyi yapmadı. "Annemin şansı, Babamın şansından çok daha iyiydi her zaman" dedi. "Annem Homestead Maden'inde şimdi. Güney Dakota Altını. Yılda altı milyon dolar kazanıyorlar ve kendisi de baş hissedar konumunda artık."

"Bu, para işini halleder." Blaise şimdilik rahatlamıştı.

"Olabilir. Croker yolda, buraya geliyor. Bryan için Tammany'den adam topluyor. Bu, bütün şehir demek. Eyaletin geri kalanını da sırf onun için kazanacağım."

"Siz Bryan'ın seçilmesini mi istiyorsunuz?"

"Onu durduramıyorum. Ama gümüşle ilgili bir sorun çıkarmayacağına dair söz veriyor bize. Bana çok şey borçlu o. Chicago işinde varsın değil mi?" Böylece Hearst, Blaise'i yatırım yapması için tavlamıştı bile. Hearst, gazetelerinin hepsinin sahipliğini elinde bulundursa da yürürlükte olan borçlarının da dahil olduğu bazı şahsi kredilerini elinden çıkarmak zorundaydı. Bir gazeteyi ya bir gücü başkasıyla paylaşmak söz konusu bile olamazdı elbette. Homestead Madeni'yle ilgili ayrıntı, Bayan Hearst'ün her zaman oğluna kefil olabileceğini anımsatmaktı Blaise'e, ama o kadar işte. Hearst'le beraber çalışan iş adamı Solomon Carvalho'ya göre, Bayan Hearst'ün serveti, kocasının ona bırakmış olduğundan daha büyüktü şimdi. İyi şans Hearstlerin aile dostuydu.

"Varım sanırım. Carvalho'yla konuşacağım." Blaise, iş adamlarıyla iş yapmayı tercih ediyordu. Öte yandan Şef de bir iş adamı değilse neydi öyleyse? Bir hayalperest mi? Pek değil. Daha çok bir öncü, bir girişimci, tabiatın bir gerçeği.

"Tamam, konuş. Washington gazetesi ne âlemde?"

"Kız kardeşim yönetiyor."

"O işe sonsuza kadar dayanamayacaktır."

"John McLean, ne zaman paraya ihtiyaç duyulursa onu destekleyeceğini söylemiş; yeter ki sizi şehrinden uzak tutsun."

Hearst'ün ince dudakları giderek daha da incelerek birden yok oluverdi sanki; bembeyaz kesilmiş yüzünde incecik, hafif bir çatlak vardı yalnızca şimdi. "*Post*'u bir gün satın alacağım. McLean'i

de şehrinden uzak tutmuş olacağım. O, kesinlikle bunu istiyor o. Ama ihtiyar Wilkins ona satmayacak. O, bana satacak."

Blaise, Şef'in zamanla her arzuladığına sahip olma kararlılığına hem hayran kalıyor hem de ona biraz acıyordu açıkçası. '*Baltimore Examiner*'ı araştırıyorum şimdi."

"Fena değil" dedi Hearst. "Ucuz. Gelişmeye de açık." Farkında olmaksızın, Carvolho'nun iş adamı edasıyla konuşmuştu şimdi. "Onların, Washington'da bir gazeteye ihtiyacı var ya da ihtiyacı olabilir..."

George, Tammany'nin baş adamı ve Senatör Platt'ın Demokrat bir eşdeğeri sayılan Bay Richard Croker'ın geldiğini bildirdi. Croker, Senatör Platt'la çalışmaktan hiçbir zaman pek gurur duymamıştı. Aslında İrlanda doğumlu olan Croker, bir ücret karşılığında herhangi bir iş adamıyla çalışacak kadar basit bir iş adamı olarak görüyordu kendini. Şehrin, politika nabzını tutuyordu o bir bakıma. Beraberindekilerle iyi vakit geçiriyor, hatta Demokratik Parti patronlarının arkadaşlıklarından, özellikle de William C. Whitney'den hoşlanıyordu. Hepsi bir ahır sahibi insanlardı ve at yarıştırmaktan da zevk alıyorlardı. Croker'ın yalnızca New York eyaletinde değil, İngiltere'de de at çiftlikleri bulunuyordu. Çok etkileyici bir insandı; saçından, sakalından tutun da pahalı İngiliz tüvidine kadar baştan aşağı griydi.

Croker'la Hearst, oldukça isteksiz bir havayla tokalaştılar. Croker sonra da Blaise'e elini uzatıp delikanlının elini içtenlikle sıktı. Blaise, işinde böylesine yükselmiş bu sokak delikanlısı karşından biraz dehşete düşmüştü. Bu adam, adı kötüye çıkmış Patron Tweed'in hizmetkârı olarak hayata başlamış ve artık mazide kalan o seçim gününde, patronu adına bir adam öldürmüş olabilirdi.. O söylentiye karşı, on iki ahlaksız ve bir sahtekâr adamdan oluşan jüri, Croker'm suçlu olup olmadığına karar verememişti bir türlü; böylece o da serbest bırakılmıştı ve sonra giderek yükselmeye başlamıştı. "Önümdeki fırsatları gördüm." derdi hep uzun kariyeri boyunca "ve onları değerlendirdim." Şehir sözleşmeleri için para topladığı bir iş, 'namuslu bir meslek' edinmişti kendine. 'Pis meslek' ise meyhanecilerden ve fahişelerden zorla haraç toplamak gibi polisin ilgileneceği türden işlerdi kesinlikle. Croker, bu yolsuzlukları hiç mi hiç uygun bulmasa ve o tür işlere asla bulaşmasa da, bir keresinde üzüntüyle aynen şöyle demişti Blaise'e. "Belli bir miktara kadar tahammül etmeliyiz. Buna genel adalet de diyebiliriz. Ne de

olsa polis, bütün bu iyi işleri yaptığımızı görüyor ve sonra Astor'ların her bir yasayı çiğneyerek o kiralık konaklarından ne kadar büyük paralar elde ettiklerini de görüyor. Bunu, Tanrı bizi bağışlasın, yapmalarına izin veriyoruz çünkü biz, saygın diğer insanlar gibi Dört Yüz* kişiyle iş yapıyoruz; bu nedenle, birkaç meyhaneciden on dolar civarında birazcık haraç isteyen on çocuklu bir polis yardımcısına karşı nasıl o kadar merhametsiz olabilirim ki?" Blaise, Croker'la böylesine etkileyici sohbetler gerçekleştirmişti zaman zaman ve ona daha ziyade hayranlık hissetmişti. Croker özellikle reformcular konusunda çok acımasızdı. Şimdiyse bu yırtıcılığını Hearst ve Blaise'e sergiliyordu.

"Böylesi ikiyüzlü bir insan topluluğu hiç görmedim hayatımda." Purosunu yaktı, dumanını Şef'in suratına doğru üfürüyordu. Şef öksürmeye başladı, ama misafirinin hiç dikkatini çekmedi bile bu. "En kötüsü de Roosevelt; çünkü oyunu biliyor o. Kurallarına göre oynuyor..."

"Para mı alıyor?" Blaise, merhamet dolu iki çift göz bir an için kendisine doğru dönünce, sorduğu sorudan dolayı pişmanlık duydu.

Her iki adam da böylesi saf bir soruya cevap verme zahmetine katlanmamıştı elbette. "Ailesi ve bu şehirdeki her büyük aile bizim tarafımızdan, şehir tarafından desteklenirken, burada bir adam iş yapabilsin, iyi yaşasın diye o ve onun gibilerin yaptığı yasaların etrafından dolanırken, o, her gün, günahı sanki yeni keşfetmişçesine hareket ediyor. Platt da kim?" Boğuk sesi yapmacık bir havayla gürledi. Gri gözleri Blaise'e döndü ama Blaise, hiçbir cevap verme girişiminde bulunmayacak kadar akıllıydı artık. "İrlanda aksanıyla ve eğitimsiz haliyle Platt, Croker'dır; Croker da Platt'tır. Ama işleri aynı yolla yürütüyoruz. Hayattakilerle ölmüş olanların ve hâlâ Avustralya'da yaşadıklarını düşünenler de dahil, bütün göçmenlerin oylarını topluyoruz. Tanrı yardımcımız olsun! Eh, bu hesapları onların gözleri önünde yırtıp da yok edecek kadar kalpsiz biri değilim; buna emin olabilirsiniz kesinlikle." Croker bu özel konuşmasına hiç istifini bozmadan devam ederken, Şef susması için eliyle işaret etti ona.

* Dört Yüz: İngilizce Four Hundred. Yüksek tabaka. (ç. n.)

"Biliyorsunuz Bay Croker, Cumhuriyetçilerin neler planladıklarını öğrenmek istediğimde derhal size gelirim; Demokratlar hakkında bir şeyler öğrenmek istediğimdeyse Platt'a giderim."

Croker bu sözleri onaylarcasına başını salladı ve belli belirsiz gülümsedi. "Arkadan dolanarak gerçeğe çok yakın bir şey elde edeceksiniz de diyebilirsiniz buna."

Şef, evet dercesine bir hareket yaptı; ardından da ayaklarını bir sfenks heykelinin tam arkasına dayayıverdi. "Roosevelt meselesi hakkında Platt ne yapıyor peki?"

"O, Roosevelt'in bir an önce eyaletten çekip gitmesini istiyor. Hepimiz istiyoruz bunu. Onun bir şey *yaptığından* değil, aslında. Yanlış anlamayın beni. Ama o, öyle çok konuşuyor ki. Bütün zengin insanları, durumu daha iyi bilmediklerinden dolayı değil ama bizim yüzümüzden sinirlendiriyor."

"O, bir demagog." diyerek konuya can alıcı bir bakış açısı getirdi Blaise.

Croker da onayladı Blaise'i. "Onu öyle de adlandırabilirsiniz, elbette. Zavallı ihtiyar Platt gitti ve kaburga kemiğini kırdı. Şimdi buradan ta buraya kadar alçı içinde." Croker, kendi boynunu işaret ediyordu; gri sakalının ve gri tüvit takımının ardında saklı kalan bir tarafının olduğunu varsayıyordu belki de. "Bugün çok hasta. Ateşi var. Ama kararını verdi; Teddy'nin yeniden valiliğe aday olmasına izin vermeyecek."

"Onu nasıl durduracak peki?"

"Seçimi bizim üzerimize atması onu durdurmanın yollarından biri. Teddy ilk turda çok da başarılı değildi. Platt'la ben, daha önce bir seçim düzenlememiş değiliz. Ama bu yıl Platt'ın başka planları da var. McKinley'in başkan yardımcısı olarak Teddy'i seçmesini istiyor."

Hearst bir eliyle karnını ovuştururken orta yerdeki inek başlı Mısır tanrıçasına bakıyordu. "Dewey'in işi bitti artık" diye tanrıçaya bir açıklamada bulunuverdi ansızın.

Croker bir kahkaha attı; sesi hiç hoş değildi. "*World*'deki o röportaj hedefi vurdu."

"Onu kandırabilirdim." Hearst gözlerini yumdu. "Onu başkan olarak seçebilirdim."

"Ama Bayan Dewey'i kandıramazdınız ve bütün gerçek de bu aslında."

Diğer herkes gibi Blaise de Amiral'in röportajını büyük bir merakla okumuştu. Biraz düşündükten sonra Amiral, başkanlık için

hazır olduğunu söylemiş, bu oldukça kolay bir iş diye iddia etmişti. Kongre'nin sana yapmanı söylediği işleri yapıyorsun yalnızca. Sonra, bütün bu maskaralığın nedeni olarak Bayan Dewey gösterilmişti.

"Hiç kimse "dedi Şef, bir gözünü açmış ve Croker'a dikmişti, "Teddy'i istemiyor."

"Bu ne zamandan beri önemli peki? Platt, onun New York'tan çıkıp gitmesini istiyor. Bunu başarmanın tek yolu da onu başkan yardımcısı yapmaktan geçiyor. Pennsylvania'daki Patron Quay..."

"Senato'dan atıldı.

"Bu" dedi Croker, her hecenin tadını çıkarıyordu şimdi, "çok-önem-siz bir-şey. Senato'ya kimin ihtiyacı var, söyleyin bana? Ama herkesin Pennsylvania'ya ihtiyacı var ve Matt Quay de buna sahip. New York ve Pennsylvania, Teddy'i başkan yardımcısı konumuna taşıyacak."

"Yöneticiler." Hearst'ün ses tonu tarafsızdı; inek başlı tanrıçayı taklit ederek iki gözünü birden kocaman açmıştı.

"Öyleyse Mark Hanca neci, sorabilir miyim? Bütün Cumhuriyetçi Parti'nin yöneticisi o."

"Hayır" diye beklenmedik bir şekilde atıldı Hearst. "McKinley bütün bu gösteriyi yürütüyor; sonra da Hanna'nın ganimetleri toplamasına ve suçu üzerine almasına izin veriyor. Teddy geçen hafta Washington'daydı; işi almak için yalvarıyordu, ama Hanna bu isteğe asla olmaz cevabını verdi. Ve McKinley de en iyi adam seçimi kazansın diyor. O, Allison'ı istiyor."

Blaise, Amerikan devlet adamlarının adlarını daha pek iyi öğrenememişti. Allison adındaki yaşlıca Iowa senatörünü hayal meyal anımsıyordu. Bu adam, yüksek sadakatiyle Iowa'lıları değil ama Senato'daki şirket oluşumlarını temsil ediyordu. "McKinley, Allison'ı almayacak" dedi Croker. "Bu, onu gerçekten istemediği anlamına geliyor."

"Belki işte tam da bu yüzden onu *istediğini* söylüyor." Şef, her geçen gün bir editörden çok bir politikacıyı andırıyordu. Blaise bu değişimin hikmetinden şüpheleniyordu. Capcanlı kelebekler donuk tırtıllara dönüşmemeliydi. "Dolliver, Beyaz Saray adamlarının hoşlandığı biri. Dawes onu istiyor."

"Dolliver." Croker'ın, bu adın, yüce cumhuriyette en yüksek mevkide olabilecek insanların pis bir köpük tabakası gibi yüzeye bile çıkmayı başaramadığı o ebedi belirsizlikte kalmasına göz

yumduğunu kafasına not etti Blaise. Gazete yazarlığı işinin püf noktasını yakalamaya başlıyordu yavaş yavaş. Tek yaptığı iş gazete okumak olan birinin aklına, ilkin utanç verici bir şekilde hangi sözler gelirse gelsin, hepsi o muğlâk aşinalığın içinde konuşlandırılmalıdır.

"Lodge, Long'u destekliyor. Kuzeydoğu bölgesi de Long'u destekliyor." Hearst, bançosunun tek teline şöyle bir dokunuverdi; artık ona pek aldırış etmeyen Croker bile bu sesle ansızın irkiliverdi.

"Lodge, Teddy uğruna gece gündüz demeden çalışıyor." Croker, bançoya bakıyordu; fiyatı ikiye katlanmış bir yargıç gibiydi bu alet artık. "Onun, Long için hareket etmesi gerekiyor. Bu, göstermelik bir kılıf. Allison değil ama Dolliver gibi Kuzeydoğu'dan aday biri, gerçek bir Orta Batılıdır. Şimdiyse Root..."

"Evet, Root..." diyerek kaşlarını çattı Hearst. Blaise, politikacıların kendilerine özel o tuhaf sohbetlerine dalıncaya kadar labirenti izleyebiliyordu. Bu tuhaf tarz, Paris hırsızlarının konuşmalarını andırıyordu tıpkı. Belli ki Root, adamlardan her birini etkiliyordu. Ve belli ki Root umutsuz bir vakaydı.

"Biz kimi istiyoruz, Bay Hearst?" Croker, dolaysız bir soru sormuştu en sonunda.

"Teddy dışında herhangi birini. "Bay Hearst da kesin konuşmuştu.

"O, sizin görüşünüz elbette. Bense, Platt gibi düşünüyorum. Teddy'nin New York'tan gitmesini istiyorum. İnsanı bezdiren biri olduğundan onunla birlikte bir iş yapmamız mümkün değil."

Hearst, Blaise'den yana döndü. "İşi ayarladım. Bu çevrede bulunan tek beyefendinin sen olduğunu düşünüyor o. Bu nedenle arabasında, onunla birlikte gidebilirsin. Her gün alabildiğin kadar not al ve telefonla bildir. Biz de hikâyeyi yazalım."

"'Onunla' diye kastettiğiniz Albay Roosevelt mi?"

Hearst, İtalyan ressam Tintoretto'nun şahane okul tablosuna gözlerini dikmiş bakıyordu.Blaise'e göre bu resim, bir öğrenci olarak okula gitmemeye mahkûm olmuş Tintoretto'nun içindekilerinin dışa yansımasıydı bir bakıma. Eğer bir eser Sanat değeri taşıyorsa, herhangi biri istediği her şeyi satabilirdi Şef'e. "Walton Hotel'inde yerin ayrıldı; Teddy'le aynı katta kalacaksın. Yola Cuma günü çıkıyorsun. Pennsylvania İstasyonu. Öğle vaktinde. Bütün kimlik kartların ve diğer eşyaların ofiste. Toplantı salı gününe kadar başlamayacak; böylece Teddy de bu avantajı kullanmaya hazır-

lanıyor. Etrafta koşturarak insanlara nasıl aday *olmadığını* anlatacak; rafa kaldırılmak için çok genç, bu iş için de çok yetersiz olduğundan bahsedecek. Bütün bu saçmalıkları kaydetmek zorunda değilsin elbette. Bay Brisbane, alışılmış Teddy röportajlarını uykudayken ya da *onlar* uyurken yazabilir." Şef, en sonunda espriye benzer bir şey yapmıştı işte. İnce sesi, zapt edilemez kahkahalarla astımlı birinden çıkan hırıltıları andırıyordu şimdi.

"Bu, en az Weber ve Fields kadar iyiydi" dedi Croker, gözlerinin içi gülüyordu. Bu haliyle, İrlandalı, minnacık leprikonlara* benzemişti ansızın.

Blaise ise, bu konuda pek hoşgörülü değildi. "Bütün bunların içinde Hanna nerede yer alıyor peki?"

"Haverford'da zengin dostlarının yanında kalıyor o. Cumartesiye kadar o da Walton'a gelecek. Ama senin göz kulak olacağın kişi Charlie Dawes. Beyaz Saray'da, McKinley'le telefonda konuşacak kişi de odur. Eğer Teddy seni sıkmaya başlarsa, Dawes'a yönel." Blaise, Başkan'ın birkaç yakınından biri olan kızılımsı saçlı bu adam hakkında hayal meyal bir şeyler anımsıyordu. "Illinois'li delegelerle birlikte olacak." Hearst birkaç talimat daha verdi; sonra Blaise, Şef'e ve Patron'a veda ederek oradan ayrıldı.

Odayı terk ederken leprikonun o kurnaz, tekdüze ses tonunu duydu " Ve Teddy, Washington'a gittiğinde bizim de birlikte iş yapabileceğimiz iyi bir valiye ihtiyacımız olacak, Bay Hearst."

"Ben reformdan yanayım Croker."

"Kim değil ki? Sonbahar yaprakları dökülürken ve Kasım ayının ilk Salı gününde, Bunker Hill'de vurulan cesur atalarımızın o çok kıymetli hediyesinin zamanı gelir ve bu eyalet için yeni bir vali seçeriz, reformcu bir vali. Ve bu neden William Randolph Hearst olmasın ki, söyleyin bana?"

Ne yazık ki George kapıyı kapatmıştı ve Blaise, Şef'in bu sözler üzerine ne cevap verdiğini duyamamıştı.

* Leprikon: İrlanda hikâyelerinde adı geçen büyük hazineye sahip ve kısa boylu ayakkabıcı cin. (ç. n.)

İki

Theodore Roosevelt, Blaise'i büyük bir içtenlikle selamlayarak küçük trenine buyur etti. İçerideki kirli yeşil koltukların üzerleri gene kirli örtülerle kaplıydı; böylesi büyük bir eyaletin valisi için oldukça sefil bir durumdu bu aslında. Arabanın içinde, yaverler, gazeteci arkadaşlar ve bir süredir hiç ortalıklarda gözükmeyen Senatör Platt bulunuyordu. Yüzü, bembeyaz favorileriyle hoş bir tezat oluşturacak biçimde gök mavisi gibiydi. Redingotunun altında, vücudunun göğüs kısmı tamamen alçı içindeydi; bu, yalnızca ölümü değil, ölüm sonrası vücudun kaskatı kesilmesini de vurguluyor gibiydi.

"Gelebilmenize çok memnun oldum !" Roosevelt, üç hatta iki kere bile "memnun oldum" sözlerini yinelememişti; belki de hayatında ilk kez yapıyordu bunu. Karakterine hiç de uymayan bir şekilde baskı altında, hatta gergin hissediyordu kendini anlaşılan. Tren ani bir sarsılmayla yol almaya başladı. Blaise'le Roosevelt, Senatör Platt'ın koltuğuna doğru devriliverdiler. Ardından da koltuktan ince bir çığlık yükseliverdi. Blaise, başını indirdi ve mosmor kesilmiş bir surat eşliğinde bir çift suçlayıcı gözün kendilerine ters ters baktığını fark etti.

"Senatör. Bağışlayın beni, yani bizi. Tren..." Roosevelt, özür üstüne özür yağdırıyordu.

"Haplarım." Sanki ölüm döşeğindeki bir adamın sesiydi bu. Haplar, vagon görevlisi tarafından çarçabuk getirildi. Senatör haplarını yuttu ve uyku, aslında afyon demeliyiz, ölüm değil, bu Cumhuriyetçi Yönetici'yi kolları arasına alıverdi böylece.

"Çok acı çekiyor" dedi Roosevelt, biraz da bu durumdan tatmin olurcasma. Sonra kaşlarını çattı. "Ama ben de acı çekiyorum." Roosevelt, mezar taşı gibi kocaman dişlerinden birine vurdu hafifçe. Blaise, her zaman bu dişlerin üzerinde 'RIP'* yazısının kazınmış olduğunu görmeyi bekliyordu. "Istırap. Ama o kadar çok konuşma yapıyorum ki diş çektirmeye vakit bulamıyorum bir türlü. Yapamıyorum. Acı çekmeliyim o halde. Ben tamamen serbest bir dele-

* İng: RIP; Rest In Peace; Huzur İçinde Yatsın. (ç. n.)

geyim, biliyorsunuz. Başkan yardımcılığına aday değilim. İnsanlar bana neden inanmıyor acaba?"

Blaise, "Çünkü yalan söylüyorsunuz" dememek için kendini tutuyordu.

Roosevelt onun bu sessizliğini doğru bir biçimde yorumlamıştı. "Yo. Ben naz yapmıyorum" dedi, "Çok karışık bir mesele bu. Bütün insanlar için doğru tercih olma durumu söz konusu ve bir de toplantı için sıkıştırılıyorum" alışkanlığından, sağ yumruğuyla sol eline vurarak cümleyi tamamladı, "politikacı patronlar tarafından."

Ne var ki New York'un patronu bu sözleri duymuştu. Uykulu gözlerini açıverdi; bembeyaz bıyığının altından hafifçe dudağını büktü; sonra da derin uykusuna tekrar kaldığı yerden devam etmeye başladı.

"Arkanızda Platt'la Quay bulunuyor" dedi Blaise.

"Bir patron nedir ki? Yalnızca insanlar tarafınca yönlendirilen biri değil midir söylesenize?" Bu yeni bir çeşitlemeydi. "Yargıçları, binbaşıları, sulh yargıçlarını denetleyip anlaşmaları hazırlıyorlar, evet. Bütün bunları biliyorum. Ama o" Roosevelt, sesini alçaltarak sırtı kendilerine dönük olan Platt'ı işaret etti, "bir vali olarak beni istemedi; başkan yardımcısı olarak da istemiyor, ama insanlar öylesine sıkıştırıyorlar ki bu nedenle patronlar da öne çıkmak zorunda kalıyor tıpkı... tıpkı?"

"Mirabeau."

"Evet! Ta kendisi! Caddede başıboş bir insan kalabalığı gördüğünde onların nereye gittiğini bilmediğini, ama liderleri olarak da neresi olursa olsun onlara yol göstermesi gerektiğini söylemişti zamanında."

"Ya da onun gibi bir şey" diye mırıldandı Blaise. Ama Roosevelt duymak istemediği bir şeyi asla duymazdı. Blaise ise, Roosevelt'i sıkıştırmayı sürdürüyordu. O, eğer aday değilse, niçin toplantıdan üç gün önce ve Mark Hanna'nın şehir dışında olduğu bir zaman Philadelphia'ya gitmek istediğini açıklamalıydı.

"Senatör Lodge büyük bir hata yaptığımı söylüyor. O her daim böyle söyler elbette. Kimin ne yaptığı önemli değildir onun için." Roosevelt, kocaman kalçasını şöyle bir hareket ettiriverdi koltuğunda. Bir garson ona çay getirdi, Blaise de kahve sipariş etti. Öteki gazeteciler gizliden gizliye Blaise'i izliyor, Vali'nin yanındaki koltuğu boşaltmasını bekliyorlardı. Ama Roosevelt, hayatı boyunca pek yaşamadığı böylesi hassas bir zamanda, yanında bir beyefen-

dinin varlığına ihtiyaç duyuyor görünüyordu. Blaise, Vali'nin yalnızca gergin değil, ne yapması konusunda da kararsız olduğu izlenimine kapılmıştı. Sonuçta, McKinley adının altında, düşmanı Mark Hanna tarafından düzenlenen bir toplantıya gidiyordu. Albay ulusal bir kahramandı, ama toplantılar, kolayca manipüle edilen bir basının ve onun saf okurlarının hediye ettiği türden popülerliği dikkate almazlardı.

Roosevelt bu gerçeği kabul ediyordu. "Küba'daki kocaman alkışlardan sonra valilik koltuğuna oturuverdim. Ama bir alkışın politika yaşamında ne kadar ömrü vardır ki?"

"Amiral Dewey'le yalnızca birkaç ay."

"Bütün onları bir kenara atmak." Roosevelt, şaşkın bir ifadeyle başını sağa sola salladı. "Ben bir tepeyi ele geçirdim. O ise dünyayı ele geçirdi. Şimdiyse ona kahkahalarla gülüyorlar ve onun *daimi* zafer takı, Fifth Avenue'da mahvoluyor. Onu yıkıp yerle bir etmesini söyledim Binbaşı'ya. Ama o, yani Binbaşı, beni dinlemiyor bile. Çünkü ben bir savaş kahramanı değilim artık. Whitneyler, sigorta şirketleri... tarafından kabul gören çalışkan bir valiyim yalnızca" Vali'nin sesi erkek arının vızıltısı gibiydi. Blaise, bu cesur başarı açıklamasına ara verilir verilmez bir Roosevelt gazetesi sayılan *New York Sun* gazetesinin muhabirine koltuğunu bıraktı.

Yolculuğun sonuna doğru Platt yarı uykulu gözlerini açtı; karşısında Blaise'i gördü ve yanına yaklaşması için eliyle işaret etti. "Roma Katolikleri Sanford ailesinden Bay Sanford." Gülümsemesinin yarattığı gölge, adeta bir cesede benzeyen yüzünü daha da korkunç hale getirmişti. "Bay Hearst nasıl?"

"Gelişip büyüyor, Senatör."

"Tiraj? Kilo? Politika? Yoksa bütün o kulüplerin başkanı olarak mı gelişip büyüyor peki?"

"Diğer şehirlere doğru. Daha çok gazete anlamında."

"Eh, gazete işini *bilir* o." Platt, daha dik bir biçimde oturdu; yüzü de ekşimişti biraz. Acı çekiyordu anlaşılan.

"Merak ediyorum efendim, Senatör Hanna'nın, başkan yardımcılığı için Cornelius'u desteklemesine ne diyorsunuz?"

"Bence bu, Hanna'nın ne kadar da aptal olduğunu gösteriyor; o, her zaman aptalın teki olmuştur zaten." Kül rengindeki yanağının tam ortasında başparmak izi gibi kırmızı lekeler oluşmuştu şimdi. "Sonuçta Hanna dediğin aptal bir esnaftan başka kimdir ki, bir bakkal parçası değil mi? Yo, beni söylettirme şimdi. Düşündükleri-

mi Senato'da anlatayım ilk kez ya da son kez. Hanna'nm yapmayı bildiği tek iş, McKinley için para toplamak. Ama politika hakkında en ufak bir fikri bile yok. Bliss, lanet olasıca, benimdir!" Dindar Platt, Blaise'in karşısında iki kez açıkça küfretmişti. İlaçların etkisi kendini göstermişti; hararetli bir hali de vardı.

"Sizin mi, efendim?"

"Bliss, New York'ludur. *Ben* de New York'luyum. Hanna, Ohio'dan. *Benim* eyaletimden biri için nasıl çalışabilir o?" Platt gözlerini yumdu; sanki bayılmıştı. Yüzündeki kırmızımsı lekelerse kül rengine dönüyordu yavaş yavaş.

Roosevelt, Blaise'e, kendisi ve sekreteriyle birlikte arabada Walton'a kadar gelmesi için çok ısrar etti. "Böylece, adaylık için nasıl hiç çaba harcamadığımı ilk ağızdan anlatabileceksiniz Bay Hearst'e." Roosevelt konuşurken arabanın penceresinden başını çıkarıyor ve Broad Street'teki insan kalabalığına amaçsızca gülümseyip duruyordu. Ama hiç kimse, seçime adaylığını koymamış bu adamın şehre bu kadar erken teşrif edeceğini bilmediğinden fark etmiyordu bile onu. Bu durum, Roosevelt'i biraz üzmüştü açıkçası. Sekreterse, dizlerinin üstünde yuvarlak siyah bir kutuyla Blaise ve Vali'nin tam ortasında oturuyordu.

Blaise hayatında bir kere bile olsun Philadelphia'ya ayak basmamıştı. Onun için bu şehir, Washington ve New York demiryolundaki bir duraktı yalnızca. Meraklı gözlerle pencereden dışarıya bakıyordu şimdi ve bir Hollanda kentinde ya da Ren topraklarında seyahat ettiğini düşünüyordu. Her yer tuğla örgülerle kaplıydı; etraf çok düzenli görünüyordu; ama insanlar hiç şüphesiz Amerikalıydı. Sokaklarda, çoğu fakir olan sayısız Zenci ve çoğu hali vakti yerinde, tiril tiril yazlık kıyafetleri içinde sayısız beyaz vardı. Yanına bir şapka almayan Blaise, hemen hemen herkesin bu tropikal sıcaktan korunmak için yuvarlak hasır şapkalar taktıklarını fark etti.

Araba Walton'ın tam önünde dururken, hatırı sayılır bir kalabalık da orada toplanmaya başlamıştı bile; çok mühim adamların sahneye çıkışını seyretmeye gelmişti insanlar sanki. Ellerinde rengârenk pankartlar tutuyorlardı. İçlerinden bir tanesinin üstünde "Rough Rider Roosevelt" diye övgü dolu sözler yazılıydı. Ama hepsinin üzerinde, şefkatli bir Amerikan Buda'sı gibi derin derin düşünen McKinley'in gülümseyen yüzü ısrarla yerini almıştı.

"Çabuk!" Roosevelt, sekreterinin kucağındaki kutuya vurdu hafifçe. Sekreter kutuyu açarken görevli de arabanın kapısını açmış

ve kalabalık, içeride kimin bulunduğunu görmek için öne doğru atılmıştı. Roosevelt, melon şapkasını çıkarıp sekreterine verdi; sonra da tıklım tıklım insanların içinde, siyah kutudan o ünlü Rough Riders sombrerosunu çıkararak hiç vakit kaybetmeksizin başına takıverdi. Ardından da çalım satan bir edayla şapkanın yukarıya doğru kıvrık kısmını iyice yukarıya kaldırdı. Ağrıyan dişini bir an için unutmuştu anlaşılan. Biraz sonra bir ışığa benzeyen o ünlü gülümsemesiyle arabadan kaldırıma doğru bir hamlede atladı...

Artık Vali, otele doğru ağır adımlarla yürürken gördüğü her eli sıkıyor ve aniden oluşan tezahürattan pek memnun görünüyordu.

"Bana kalırsa" dedi Blaise sekretere, "vali adaylığa çok uygun görünüyor."

"İnsanlar ne istiyorsa o da onu istiyor." Sekreter pek kibar konuşuyordu. "Ama o, bir makam arayışı içinde değil ve politikacı patronlardan da hiçbir şey kabul etmeyecek."

Pennsylvania'nın patronu Senatör Quay, Roosevelt'i karşılamaya gelmemişti; ama odada, onun vekili, Pennsylvania'nm bir diğer senatörü Boies Penrose hazır bekliyordu. Bu iki adam yatak odasında oturmuş sohbet ederlerken, oturma odası Roosevelt'in destekçileriyle dolup taşıyordu adeta.

Blaise, daha şimdiden puro ve viski kokularının sindiği köhne koridorun bir ucundaki odasına çekildi birazdan. Yazdığı notları düzenleyip lobinin dışındaki telefon odasına gitti ve New York'taki Brisbane'i aradı. "Hikâyeyi buldum, şapka." Blaise kendinden son derece memnun görünüyordu. Hayatında bir kerecik olsun bir hikâyede ilk kalemi o oynatmıştı. Brisbane pek sevinmişti bu işe. "O şapkanın bir kabul anlamına mı geldiğini söylüyorsunuz bana?"

"Ben söylemezsem siz söyleyeceksiniz, Bay Brisbane."

"İyi bir iş çıkardınız, Bay Sanford. Bizi bilgilendirmeye devam edin. Büyük gün yarın."

"Ama yarın Pazar."

"Politikacılar ve Müslümanlar, Şabat gününe dikkat etmez bile. Gözlerinizi dört açmaya devam edin. Roosevelt toplantı başlamadan önce orada panik yaratmak istiyor."

Pazar günü gelip çatmıştı nihayet. New York Valisi, Şabat tatiline aldırmamıştı gerçekten. Blaise'in söylediği kadarıyla, o gün ne bir kilisenin kapısından adım atmış ne de Tanrı'nın buyurduğu gibi yalnızca dinlenmişti. Otel dairesinde bir Hollanda yel değirmenini andırıyordu; kollar, bir şeyler anlatırken daima yukarıya aşa-

ğıya inip kalkıyor, sonra da kendisine uzatılan elleri içtenlikle sıkmak üzere düzenli aralıklarla alçalıyordu.

Blaise, *Baltimore Sun* gazetesinden yaşını başını almış bir politika muhabiriyle oturuyordu bir köşede. Muhabir, Blaise'e birtakım tavsiyeler vermekle meşguldü; Hearst'ü *Baltimore Examiner*'ı alması konusunda uyarmalıydı Blaise. "Gazete, alışılmış bir lanet gibi" dedi ihtiyar adam; cebinden gümüş, ufacık bir cep şişesi çıkararak mısır viskisi gibi kokan içkisinden bir yudum aldı. "Philadelphia pazar günleri çok sıkıcı oluyor" dedi bir açıklamada bulunurcasına. Karşılarında Roosevelt, daracık Broad Street'e bakan pencereye arkasını vermiş, ipe sapa gelmez bir biçimde konuşup duruyordu; onu keyifle dinleyen delegelerin bakışlarında, yalnızca heyecanı, hatta buna ihtiras bile diyebiliriz, değil endişeyi de görebilmek mümkündü. Oyun kaleme alınmamıştı henüz ve kaleme alınıncaya kadar da bu koro, kime övgüler yağdıracağı hakkında en ufak fikre bile sahip değildi. Günün gözdesi Dolliver, Çarşamba günü aday gösterilirse eğer, Roosevelt'in odasında koro filan da kalmayacaktı ve bu koro çılgınlığının sıcak rüzgârları dindiğinde, şimdi pencerenin önündeki coşkuyla dönen yel değirmeni artık duracaktı.

"Neler oluyor?" diye sordu Blaise. Ne zaman bir şeyden şüphe duyuyorsan konu hakkında bilgili birine sor. Bu, Brisbane'in gazetecilere verdiği, ama çoğunlukla pek de dikkate alınmayan bir tavsiyeydi.

"Her şey. Hiçbir şey. Bu züppe" diyerek Roosevelt'i işaret etti, "karar veremiyor. Başkan yardımcısı olursa eğer mahvolacağını düşünüyor. Genellikle bu insanlar bir şekilde kaybolup gidiyor ortalıktan. Yeniden vali seçilmek ister, ama Platt izin vermeyecektir. O zaman Platt'la mı rekabet edecek peki? Meseleyi onunla çarpışarak mı halledecek? Buna cüret etmez. Bu, onun sahip olduğu tek şey artık."

"O, hâlâ genç biri." Blaise, neredeyse kendinden yirmi yaş daha büyük olan şişman ve kısa boylu bu validen "genç?" diye söz etmeye alışmıştı artık.

"Bir dahaki turda başkan olmayı hedefliyor. Ama Van Buren'dan beri her başkan yardımcısının atlatıldığını biliyor pekâlâ. Buna karşın, New York valileri hep sıradadır. Platt, dışarıya ya da yukarıya atıyor onu. Theodore da işte bu nedenle hiç ilerleme kaydetmeden dönüp duruyor yerinde."

Muhabirin anlattıkları gerçekten de Vali'ye cuk oturan bir tanımlamaydı; Vali, odanın etrafında gerçek anlamda daireler çizerek yürüyordu şimdi. Üstelik durmaksızın konuşuyor da konuşuyordu. Senatör Penrose, Pennsylvania delegasyonunun Roosevelt'in yanında olduğunu belirterek geri çekilmişti artık. "Örgüt" dedi Baltimore'lu ihtiyar adam. "Bir reformcunun, patronların bir numaralı tercihi sayılması ne kadar da tuhaf bir şey."

Ne var ki bir sonraki delegasyonda sıra, başında tek bir patron bulunmayan California'ya gelmişti. Roosevelt'in destekçilerinden tezahüratlar yükselirken, Vali de göz alıcı gülüşüyle birkaç California'lıyı adıyla selamlıyordu. "Yolun sonuna kadar Roosevelt'in yanındayız!" diye haykırdı delegasyon başkanı.

"Batı Roosevelt'i destekliyor!" diye yüksek sesle bağırdı bir başkası.

"'Geri kalanı peki?" diye sordu ihtiyar adam; kocaman kirli manşetinin üzerine bazı notlar alıyordu.

"Geri kalanı değil, Batı" diye cevap verdi Blaise.

"Benim kulaklarım biraz ağır işitiyor" diye gülümsedi ihtiyar adam. Ağzının içindeki takma dişleri takırdayıp duruyordu. "Senin anahtarın işte burada. Bu, tam Teddy'nin aradığı bir şey. O, insanların kendisini Platt ve Quay'in bir keşfi olarak görmelerini istemiyor. Ama Batı'dan aday olmak...

"Bir kovboy... gibi mi?"

"Bir kovboy. Bir Rough Rider. Şimdiyse o, bütün bunları bir araya getiriyor kesinlikle."

"Hanna durdurabilir mi onu peki?"

"Bana kalırsa McKinley onu durdurabilir mi? Asıl soru bu."

"McKinley onu emekli ederek çorak arazilere bile gönderebilir. Ama o gider mi bakalım?"

Pazartesi sabahı, Mark Hanna pek de ihtişamlı olmayan bir şekilde otele adımını atarken, Blaise de otelin kalabalık lobisinde oturuyordu. Bu politika adamı, oldukça şişko ve biraz bodur haliyle sayısız karikatürün konuğu olarak pek meşhur bir hale gelmişti zamanında; karikatürlerin içinde en muzip olanıysa Hearst'ünkiydi hiç şüphesiz. Şimdiyse oldukça bitkin görünüyordu; kamburu bile çıkmıştı artık ve topallaya topallaya yürüyordu. Hanna'nm arkasında Senatör Lodge'u görmek Blaise'e sürpriz olmuştu. Roosevelt'in en yakın arkadaşıydı o. Donanma Bakanı Long'a verdiği destek, Vali'nin bir son dakika darbesine karşı statükoyu koruma

hareketinden öte görülmemişti. İşte şimdi son dakika gelip çatmıştı. Blaise, o kalabalıkta Hanna'nın yanına gitmeyi denedi ama başaramadı. Sonra, bir an için Lodge'la göz göze geldi ve Lodge da başıyla kibarca selamladı Blaise'i; ama o kadar. Oysa Lodge, Hearst için çalışan bir beyefendi gördüğü zaman selam sırasının başındaki en sağlam yeri alırdı. Hatta bu kişi bir beyefendi olmasa da bu durum değişmezdi; ya da Lodge, bu sözcüğe yeniden bir tanım vermek gerektiği durumlarda bile o sağlam yeri bırakmazdı hiç.

Biraz sonra Blaise, Hanna'nın konaklayacağını bildiği asma kata çıkan mermer merdivenlere doğru yöneldi. Bunaltıcı derecede sıcak bir gündü; delegelerden süzülen kokular insanı adeta boğuyordu. Blaise merdivenlerden çıkarken bu kokuları içine çekmemek için nefes almamaya çalışıyordu. Asma kata gelmişti en sonunda. Burası McKinley'in, kırmızı, beyaz ve mavi kumaşlarla süslenmiş kocaman portreleriyle doluydu. Bir yangın çıkışı kapısının tam üzerindeki asılı duran pankarttaysa gülünç bir biçimde şu sözler yazıyordu, "Cumhuriyetçi Ulusal Komite."

San Francisco Examiner'dan James Thorne adlı bir muhabir Blaise'in elini sıktı. Bu, genç, zayıf ve çalışkan adam, Ambrose Bierce'in, zehirli ama büyüleyici sarmaşığının hem düzyazı hem de şiir olarak sözleriyle ustaca bezediği Washington bürosunda çalışıyor ve asıl işleri omuzluyordu. "Bu odayı Hanna kullanıyor" dedi Thorne "Sizi sima olarak tanıyor mu acaba?"

"Tam emin değilim."

"Beni tanıyor, bu nedenle şapkamı biraz aşağıya indirip yüzümü gizliyorum. Eğer buradan atılırsam, notları da siz alırsınız, öyle değil mi, Bay Sanford?"

"Sanırım alabilirim" dedi Blaise bunun üzerine. İnsanların, ona geri zekâlı zengin çocuğu olarak davranmasına alışmıştı artık.

Thorne'la Blaise, pencerenin tam önünde bulunan iki sandalyeye oturdu. "Burada, ışık tam onun gözlerine doğru gelecek" dedi Thorne. "Böylece bizi fark edemeyecek. Öyle umuyorum. Ulusal toplantı hakkında bir şey söyleyeyim. Hiç kimse daha önce birbirini görmedi açıkçası. Bu yüzden, nereye aitmiş gibi yaparsan bu durumu da gayet iyi idare edebilirsin."

Bu sözler üzerine Blaise, yaldızlı kanepelerle ve sandalyelerle dolu olan bu kocaman odada, pencerenin tam önündeki yere aitmiş gibi görünmek için elinden gelenin en iyisini yapmaya başlamıştı bile. Odanın bir köşesinde, belki de her şeyden daha önemli

sayılan bir telefon kulübesi bulunuyordu. "Beyaz Saray'a bağlanıyor" dedi Thorne.

Oda, giderek politikacılarla dolup taşıyordu ve Hanna da dikkatlice bir koltuğa atıvermişti kendini. O, diye düşündü bir an Blaise, fazla yaşamaz bu dünyada artık. Lodge ise ortalıkta görünmüyordu.

Hükümet liderleri tek tek Hanna'nın huzuruna çıkıyorlardı şimdi. Hanna, her birini sorguya çekiyor, onlar da Hanna'yı soru yağmuruna tutuyordu. Toplantıda McKinley'in hiçbir şekilde yer almayacağı doğru muydu acaba?

Bu soru üzerine Hanna'nın cevabı hiç değişmiyordu. Başkan'la çok sıkı bir iletişim içindeydi. Toplantı herkese açıktı elbette. Ve herkes en iyi olanın kazanmasını umuyordu. Roosevelt'in potansiyel olarak 'en iyi' aday olduğu söylentileri karşısında Hanna öfkesinden kuduruyordu hiç şüphesiz. Ardından da Dolliver'dan, Allison'dan, Long'dan ve Bliss'den bahsediyordu: Bu saydıkları, deneyimli adamlar, iyi Cumhuriyetçiler ve güvenilir kişilerdi. Ama delegelerin biri gidip biri geldikçe Hanna giderek daha da tükeniyordu. Terliyordu ve mat gözleri ateş gibi parlıyordu.

Hanna'nın yaverlerinden biri telefon kulübesinden çıktı, "Hiçbir haber yok, Senatör."

"Öyleyse" dedi Batılı bir Roosevelt yandaşı, bu adamın adını ne Thorne ne de Blaise duymuştu, "toplantı sizin kontrolünüz altında, Senatör."

Hanna, bu Batılıya ters ters bakıyordu. "Benim kontrolümde mi? Hayır, değil. Onu, ne kahrolası mutlu ediyorsa, herkes o şekilde davranıyor."

Hanna'nın yaverlerinden biri onu sakinleştirmeye çalışıyordu; ama Hanna çok sinirlenmişti bir kere. "Kontrolüm altında değil. Olması gerekiyor. Ama değil. McKinley, Roosevelt'i alt etmem için başkanlık gücünü kullanmama izin vermiyor. Onun ya gözleri kör ya da korkuyor ya da öyle bir şey işte. Ben tükendim artık. Bittim. Bu mücadeleyi yürütmüyorum. Ulusal Yönetim Kurulu Başkanı olarak bu işten vazgeçiyorum". Bu uzun ve sıkıcı konuşmasına bir süre daha devam etti. Bu arada Throne'la Blaise de, başları önlerinde, harıl harıl not almakla meşguldü elbette.

Kaliforniyalı bir delege, Hanna'nın Kral Lear'i andıran bu kusursuz gösterisini böldüğünün farkında olmaksızın odaya giriverdi ansızın. "Şey, Senatör, Batı'nın tümü Roosevelt'i destekliyor artık..."

"Aptal!" diye haykırdı Hanna. Kaliforniyalı ise sanki suratına bir tokat yemişçesine sersemleyiverdi. Hanna, üç adamın yardımıyla sendeleye sendeleye ayağa kalktı... "Siz aptallar, o deli adamla başkanlık arasında yalnızca tek bir kişinin hayatının söz konusu olduğunu anlamıyor musunuz?"

Tam bu sırada, söz konusu o deli adam da dişlerini takırdata takırdata içeriye giriyordu. Onun bu diş takırtısı, ya bir sevincin ya da Blaise'in düşündüğüne göre bir etoburun açlığının göstergesi olabilirdi. "Senatör Hanna, ne kadar da me-e-e-mnun oldum."

Roosevelt, ayakta zor durabilen Hanna'nın elini sıktı. Oda Roosevelt'in destekçileriyle dolmuştu artık. "Böylesi bir kargaşaya sebep olduğumdan dolayı üzgünüm." Bir eliyle Rough Riders şapkasını düzeltti. "Sıradan bir delege olarak şehre öylece gelebileceğimi düşünmüştüm..."

Hanna, usulca bir çığlık attı. Ne var ki hiç kimse en ufak bir şekilde aldırmadı bile ona. Tam son dakikada çıkıp gelen deli adam, başrolü çalmıştı. "Herkesin ne kadar da kararsız olduğunu hiç fark etmemiştim..."

Hanna sesine tekrar kavuşmuştu nihayet... "Kararsız mı? Hepimiz kararımızı verdik. Siz aday gösterilmeyeceksiniz. Long ve Dolliver gerçekten adaylıklarını ortaya koyunca, bir kovboy gibi giyinerek buraya geliyorsunuz ve açıkça toplantıyı bozmaya çalışıyorsunuz."

"Senatör Lodge, Bay Long'un bu işte o kadar da ciddi olmadığını söylüyor ve..."

"Ben, ciddi diyorsam eğer, Sayın Vali, ciddidir öyleyse."

"Başkan ne diyor bu duruma peki?" Blaise, bu en can alıcı noktaya içgüdüsel sıçramayı takdir etmişti.

"En iyi olan kazansın. Hepimizin söylediği şey bu. Sonunda gerçekleşecek şey de bu olacaktır gene. Sizin sahip olduğunuz tek şey, Sayın Vali, Platt'la Quay. Eh, biz de kocaman şehir örgütlerinin buluşu olan bir adayla, bir başka deyişle Bryan'la seçime katılamayız. McKinley, ülkenin can damarı adına konuşuyor; Patron Platt ve Patron Quay adına değil..."

"Patron Hanna'nın adına da mı?" diye sordu kapı ağzında duran biri.

"Patron mu? Ben, bir patron ha! Bana söylendiğine göre, ben bu işten hoşlanıyormuşum. O Hearst gazetelerinde okuduklarınıza inanmayın. Ben, emirlere uyuyorum ve yolun sonuna kadar da

uyacağım Başkan'ın tek bir emri var. Büyük şehir patronlarıyla anlaşmak filan da yok. *Onlar* sizi istiyor olabilir, Sayın Vali. Ama biz, onlarla alakalı hiçbir şey istemiyoruz. Yeterince açık anlatabildim mi?"

Roosevelt'in yüzü kıpkırmızı kesilmişti artık ve zorlukla nefes alıp veriyordu. "Bana destek reformculardan geliyor; Batı'dan..."

"Platt ve Quay. Platt ve Quay!" diye yinelemeye başladı Hanna; Roosevelt'in sesini bastırıyordu artık. Blaise, Roosevelt'in bir an için alaşağı edildiğini bile söyleyebilirdi.

"Haliyle her zaman nerede duruyorsam gene orada duruyorum." Roosevelt elini dişine değdirdi; Blaise, o dişin ağrıdığını biliyordu. "Yeniden aday olmak istiyorum; New York valisi olarak..."

"Bu açıklamaya göre davranın öyleyse. Bu öğleden sonra dörde kadar haber ajanslarına iletmek istiyoruz bunu." Hanna bu sözlerin ardından her zamanki soğukkanlılığına yeniden kavuşmuştu. "Bu sözleri Platt'a ve New York delegasyonuna da aynen ileteceğim. Batı'ya sahip olduğunuzu düşünüyorsunuz ama biz de Güney'e ve Ohio'ya sahibiz." Hanna, kapıya doğru yürüyordu şimdi; etrafı, gene o neşeli tayfasınca sarılmıştı. "En iyi olan kazansın!" diye yüksek sesle bağırdı Roosevelt'e. Roosevelt ise Blaise'den yana bakıyor, ama ne onu ne de bir başkasını gerçekten görüyor gibiydi. Korkutucu bir şekilde birbirine vuran dişleri şimdi sımsıkı kenetlenmiş duruyordu. Altın kelebek gözlüğünün ardındaki küçük mat mavi gözleri hiçbir yere odaklı görünmüyordu. Şimdi sırada ne var? Blaise meraklanmıştı.

Ertesi sabah ve günün geri kalanı Hanna'nındı artık. Batı Philadelphia'daki geniş, havasız binadaydı. Kongre salonunun orta yerinde gözükmesiyle birlikte coşkulu alkışlar da birbiri ardına kopuverdi haliyle. Blaise, basın mensuplarına ayrılan özel bölümde oturuyordu; tam aşağısında bulunan hükümet delegelerini de yakından görebiliyordu böylece. New York özel bayrağı salonun orta yerindeydi, ama görünürde siyah şapkalı Rough Rider filan yoktu. Vali, Hanna'nın kendisine söylediğini yapmıştı gerçekten de; basına, gene vali olarak kaldığı yerden devam etmek istediğini belirten bir açıklamada bulunmuştu en sonunda. Platt'a bu konuda yorumları sorulduğunda, müthiş keskin acılar içinde kıvrandığını söylemiş ve artık kimin ne olarak seçileceğini umursamadığını belirtmişti. Roosevelt'in sekreterine göre Vali, Güneyli delegeleri Hanna'dan uzaklaştırma için hiçbir çabada bulunmamıştı; bunun yeri-

ne, dişini yerinden oynatmadan ağrısını dindirecek bir diş doktoru aramakla meşguldü. Mezar taşına benzeyen o dişlerde kocaman bir boşluk düşüncesi Roosevelt destekçilerinin hepsine korkunç geliyordu elbette.

Blaise, konuşmalar yavaş yavaş başlarken Thorne'un yanında oturdu. Thorne, toplantıda Başkan'ın gözü ve kulağı görevini üstelenen Dawes'la gece boyunca ara sıra da olsa konuşma fırsatı yakalamıştı. "McKinley'le Hanna arasında bir şey oldu." Thorne çok şaşkındı. Buna karşın politikadan hiç anlamayan ama insan kibri hakkında epeyce bilgi sahibi olan Blaise'in buna bir cevabı vardı. "Onu, Patron Hanna tarafından oraya buraya yönlendirilirken gösteren karikatürlerimizden bıktı usandı artık."

Ama Thorne akla gelebilecek her çeşit karanlık entrikayı düşünüyordu. Bu sırada, New York eyaleti delegasyonu da kimin onaylanacağı hakkında bir karara varmaya çalışıyordu. Anlaşılamaz bir nedenle, Theodore Roosevelt'i hiç göz önünde bulundurmuyorlardı; sonra, toplantının ikinci gününde, New York delegasyonunun gözde çocuk olarak hiç aday gösterilmemiş bir kişiyi, Yüzbaşı Vali Timothy L. Woodfruff'ı seçtiği söylentileri salonu adeta sallamaya başladı. Bu gözde çocuk, Platt'ın o muhteşem keşiflerinden biriydi elbette; ötekilerden yalnızca biraz daha az muhteşemdi, o kadar. Aynı anda, Roosevelt'in Platt'a meydan okuduğu haberi de gelmişti. "Bu, çok saçma" dedi Blaise yanında oturan Throne'a; ellerindeki palmiye yaprakları, havasız ve bunaltıcı bu salonda birer yelpaze görevi görüyordu şimdi.

Bu kez politika habercisi yanında oturan insan sarrafına bilgiler veriyordu. "Teddy, bu işi gayet iyi sıyırdı; Platt da aynı şekilde iyi sıyırdı. Teddy, Platt'm bir adayı olarak görünemezdi asla; bu nedenle böyle bir oyun hazırladılar işte; Batı'nın, Güney'in ve bütün ülkenin, Roosevelt'in kendi eyaletinin patronuyla kavga ettiğini düşünmesini sağladılar."

"Bunların hepsini Platt mı tasarladı peki?"

Thorne evet anlamında başını salladı ve gülümsedi. "Kolay bir iş bu, Bay Sanford. Hiç iz bırakmadan diyebilirsiniz."

Öğle vakti, Batı'dakiler ve Wisconsin eyaletindekiler Roosevelt'i ziyarete gelmişlerdi. Ardından da komitenin daimi başkanı, eski dostu Rough Rider'ın eşliğinde kürsüye getirilmişti. Roosevelt'le Lodge kürsü önünde belirdiğinde, toplantı salonu da gürültüden yıkılmıştı adeta. "Her şey bitti artık!" diyerek yüksek sesle bağırdı Thorne.

Roosevelt, Lodge'un bulunduğu konuşma kürsüsünün bir kenarında duruyordu. Bu coşkulu alkışlar karşısında gerçekten de şaşırmış görünüyordu. Bakışları ilk olarak Lodge'a yöneldi; sonra selam vermesi için Lodge'a eliyle bir iki işaret yaptı; ama kibar Lodge yalnızca hafifçe gülümsemekle yetindi; kollarını kavuşturdu ve Roosevelt'i yalnızca başıyla selamladı.

Tam o sırada orkestra, "There'll Be a Hot Time in the Old Town Tonight" şarkısını çalmaya başladı. Roosevelt şapkasını başından çıkardı; bir şeref madalyasıymışçasına havada sallayıp duruyordu şapkayı. Senatör Hanna ise Ohio pankartının tam altındaki sandalyesine gömülmüş, gözlerini yummuştu.

Perşembe günü mesele bir karara bağlandı nihayet. Blaise, akıllı bulduğu kadar da çok etkileyici biri olduğunu ve bu iki özelliği ustaca bünyesinde birleştirdiğini düşündüğü Dawes'la konuşmuştu. "Başlangıçta, Başkan'm Roosevelt'i hiç istemediği bir sır değildi aslında. Şimdiyse, bunun herkes için en iyisi olduğunu düşünüyor."

Basın bölümünden aşağıya bakılınca, toplantı salonu, insanların giydiği, elinde salladığı ya da tuttuğu kırmızı, beyaz ve mavi tüylerle rengârenk bir görüntüye bürünmüştü. Sapsarı ayçiçeği desenli ipekler giymiş olan Kansan delegasyonu, Roosevelt için bir gösteri yapıyordu. Biraz sonra Lodge, oturumu açmak için tokmağını masaya vurdu ve Ohio'dan Senatör Foraker'ı takdim etti. Senatör Foraker, Başkan William McKinley'i, duruma uygun bir debdebeyle ve meslektaş olmaktan gelen bir hevesle tekrar aday olarak göstermek için yavaşça kürsüye doğru ilerlemeye başladı. Aynı anda gösteri de sona erdi. Orkestraysa, İç Savaş, zamanın baş partisi ve Binbaşı McKinley'in anısına "Rally'Round the Flag" melodisini çalmaya başlamıştı. Biraz sonra, Lodge kürsüde yerini alırken salondan çıt çıkmıyordu artık. Birkaç saniye içinde de Lodge'un o kibar sesi doldurmaya başladı salonu "Başkan McKinley'in adaylığını onaylamak için, New York Valisi..."

Bu sözlerle birlikte bütün salonda alkışlar, coşkulu çığlıklar kopmaya başladı. Hatta Blaise bile çok heyecanlanmıştı. Salonun başkanlığını kim yaparsa yapsın, artık her şeye Roosevelt hâkimdi. Orkestra yeniden "There'll be a Hot Time" şarkısını çalmaya başlamıştı; ama bu sefer, İspanya-Amerika savaşına şükranlar sunmak için çalınıyordu bu parça. Şişman, kısa ve miyop Roosevelt ise Rough Rider şapkasını havada tutarak New York eyaleti pankartının bulunduğu koridordan hızla aşağıya koşmaya başladı ve kürsüye

doğru gene hızlı adımlarla yol almayı sürdürdü. Salon coşkulu alkışlardan adeta yıkılıyordu artık ve bu tezahüratlar eşliğinde Roosevelt de tıpkı bir balon gibi şiştikçe şişiyordu. Dişleri parıldıyordu (dişindeki ağrı bir şekilde dindirilmiş olmalıydı); şapkasını, eski kahramanların defne yaprağından yapılma taçları gibi yukarıya kaldırıyor, bir kere bile aşağıya indirmiyordu.

Lodge bu görüntü karşısında gerçekten duygulanmışa benziyordu. Roosevelt'in elini sıkarak kürsüyü ona devretti. Böylece Roosevelt'in tiz sesi salonu doldurmaya başladı yavaş yavaş. Hatırlanmaya değer pek bir şey söylemedi; ama kendisi kesinlikle unutulmayacak biriydi; tıpkı... Blaise, bu adamı neye ya da kime benzeteceğini bilemiyordu açıkçası. Bu adam, her ayrıntı tek tek ele alındığında, Blaise'in hayatında tanıdığı en gülünç yaratıktı hiç şüphesiz; ne var ki, şimdi ulusa takdim edildiği şekliyle bir bütün olarak düşünüldüğünde, yüce gönüllü, dürüst biri gibi görünüyor ve gerçekten tertemiz bir güçle dolu olduğu izlenimini veriyordu etrafa; o, gerçek anlamda bir fenomendi. McKinley'in adaylığını onaylarken, hükümdarlık tacını da yakalamıştı artık. En sonunda sahnedeydi ve sahneden de asla inmeye niyetli görünmüyordu. Blaise, birdenbire tarihin o tuhaf değiştirilemezliğinin farkına vararak düşündü bunu. Neyse ki Roosevelt konuşmasını kısa kesmişti. Tarih, kendi süreçlerinin böylesi sıkı sınavlardan geçirilmesinden hoşlanmazdı ne de olsa.

Sıra eyaletlerin yoklamasına gelmişti. Ama McKinley'in tekrar aday gösterilmesinde oybirliğini sağlamak için öylesine çok bağırış çağırış vardı ki, Lodge, artık allak bullak olmuş bu parlamentoda esen genel fırtına eşliğinde McKinley'in adaylığını oy birliğiyle tam anlamıyla kabul ediverdi... Tam o sırada Iowa silahını ateşledi ve mermi Roosevelt'i başkan yardımcılığına aday gösterdi. Salon büsbütün karışmıştı artık. En sonunda Lodge, toplantı sonucunda Vali Roosevelt'in başkan yardımcısı adaylığının oybirliğiyle kesinleştiğini duyurdu; Roosevelt, oyların biri hariç hepsini almıştı. Vali, alçakgönüllülük galeyanına tutulduğu sırada kendisine oy vermemişti besbelli ki. O şahane dakikalar yaşanırken kırmızı, beyaz ve mavi renkli tüyler eşliğinde kocaman, içi doldurulmuş bir fil* de yerini aldı salonda. Tarih yazılmıştı artık.

* Fil: Cumhuriyetçi Parti'nin simgesi. (ç. n.)

Blaise, Walton Hotel'ine girerken, basın mensuplarınca etrafı sarılmış olan Platt da otelden çıkıyordu. Bu Uysal Patron, her zamankinden daha da uysal görünüyordu. Üstelik hafta sonundaki soluk gri rengi yerini daha normal bir solgunluğa bırakmıştı artık; gene de sanki düşmekten korkuyormuş gibi dimdik ve çok dikkatlice yürüyordu. "Vali Roosevelt'in adaylığına sevindiniz mi?"

"Ah, evet. Evet" diye mırıldandı Platt.

"Ama Senatör, siz Woodruff'tan yana değil miydiniz?"

"Biz hepimiz Cumhuriyetçi Parti'nin yanındayız" diye nazikçe cevap verdi Platt. "Ve dolu sefertaslarmm elbette."

"Dolu ne?"

"Sefertası" diye bir başka muhabir cevapladı Blaise'in sorusunu.

Bu, diye düşündü Blaise, bir kampanya deyişi olmalı; McKinley'in genişleme politikası ve elbette yüksek vergi yasası sayesinde, ülkede yeni filizlenmeye başlayan refahı vurgulamak için kullanılan bir deyiş olmalıydı kesinlikle.

"Konu hakkında başka yorumlarınız var mı, Senatör?"

"Sevindim, haliyle" dedi artık kapıya yaklaşan Platt, "Biz, kendi yolumuzu çizdik diyebilirim."

"Ne?" diye sordu bir gazeteci şaşırmış gibi görünerek, "Yani demek istiyorum ki 'biz'" dediğiniz kim?"

Platt kibarca konuyu geçiştiriverdi. "İnsanlar, kendi yollarını çizdiler." dedi ve ardından otelden ayrılarak gözden kayboldu.

Biraz sonra Blaise, Thorne'u barda otururken buldu; delegelerle dolup taşmamıştı henüz bar, toplantı hâlâ devam ediyordu. Ciddi bir otel barından çok bir dondurma dükkânını andıran küçük, mermer masalardaki taburelere oturdular. Blaise, en gözde içkisi olmasa da Thorne'a viskide eşlik etmeye kararlıydı bugün. "Çoktan dosyaladım bile" dedi Thorne sevinçle. " Aslında, bu sabah toplantıdan önce dosyaladım. Bütün hikâyeyi."

"Ne olacağını biliyor muydunuz ki?"

Thorne evet dercesine onayladı Blaise'i. "Neler olacağını görmek çok kolay. Artık bütün ayrıntıları yolladım. Bütün olaylardan ilk *Examiner*'ın haberi olacak. Demek istediğim Batı'da."

"Ben de Bay Brisbane'i aradım biraz önce. O, bütün hikâyeyi yazacak."

"Aynen. Şimdi, Bryan temmuzda tekrar aday gösterilecek ve biz de '96 seçimini tekrar etmiş olacağız. Bunu uykumda bile yazabilirim ben. On altı ayar gümüş meselesi tam paraya karşı...

"Peki ya emperyalizm?"

"Lincoln'ün partisi" dedi Thorne çarçabuk, "İspanyol köleliğin boyunduruğundan on milyon Filipinliyi kurtarmıştır."

Üç

John Hay, Başkan'la birlikte Bakanlar Kurulu odasında oturuyordu. Dawes toplantı raporunu bitirmişti. McKinley, her zamanki yerine geçmişti. Bakanlar Kurulu masasının bir ucundaydı; sol dirseği masanın üstünde, bacakları da her zamanki gibi sağa doğru ve yine masanın altında değil. Ağırlığını sol dirseğine vermiş halde, sağ kolu yeleğinin altındaki koca göbeğinin üzerinden uzanarak yazabiliyordu. Bütün o oturma düzeninin geçici olduğunu var sayıyordu nedense. Hay, her zamanki Bakanlar Kurulu sandalyesinde oturuyordu. Dawes ise onların karşısına geçmişti. Tam tepede, içerideki boğucu havayı biraz olsun serinletmek amacıyla bir vantilatör dönüp duruyordu. Dawes'un tam solunda bulunan kocaman dünya küresi de çok tozlanmış görünüyordu. Aslında, diye düşündü Hay suratını asarak, bütün Beyaz Saray'ın şöyle bir güzel temizlenmeye ihtiyacı var. Hayat dolu, capcanlı bir başkan eşinin yokluğunda, bu yerin çarçabuk politikacıların döküntü bir lokaline dönüşmüş olması ne kadar da tuhaf bir durumdu.

"Sanırım, neticede" dedi McKinley en sonunda, "bu işin kahramanı şapkadır, aslında."

Hay, elinde olmadan güldü. Başkan, eğlenceli biri olabilirdi, ama mizahi yanı nadiren ortaya çıkardı. "Kabul şapkası, diyoruz biz ona." Hay, bir gazetenin yazdığını aktarmıştı aynen.

"Bu Rough Rider şapkasının asıl adı nedir peki?" McKinley, gerçekten de meraklı görünüyordu.

"Sanırım onlara 'sombrero' adını veriyorlar" dedi Dawes. "Bütün süre boyunca o şapkayı asla başında çıkarmadı biliyorsunuz; şapkasıyla insanları selamlamanın dışında, elbette..."

"Tuhaf bir yaratık" dedi McKinley; bir dünya kadar kocaman olan göbeği gene kocaman kalçalarının üzerinde rahat edebilsin diye bacaklarını uzatmıştı. "Onunla yaşayabiliriz, sanırım. Elbette Bryan'dan patronlar hakkında epeyce şey duyacağız." McKinley kaşlarını çattı, gözlüğünü çıkardı ve gözlerini ovaladı.

"Mark Hanna bütün bunları çok iyi karşıladı" dedi Dawes. Hay bu sözlerle, Dawes'un, Başkan'ın ima ettiği Platt ve Quay konusuna biraz ani bir refleksle karşılık verdiğini düşündü.

"O hasta bence. Çok kötü görünüyor. Onun için endişeleniyorum. Konu hakkında ne dedi?" McKinley, sol omzu üzerinden, yüzü maun büfenin camına güzelce yansıyan Dawes'a baktı. O büfede, Hay'in bildiği kadarıyla hiç kimsenin el atmadığı birtakım belgeler bulunuyordu.

Dawes kıkır kıkır gülüyordu. "Her zaman olduğu gibi partiyle birlikte hareket ettiğini söyledi. Ne var ki, Roosevelt'in başkan yardımcısı sıfatını almasıyla birlikte, bizi o çılgın adamdan kurtarmak için önümüzdeki dört yıl boyunca hayatta kalmanız sizin anayasal bir görevinizdir."

McKinley gülümseyerek cevapladı. "Eh bu, anayasanın belirlediği en düşük süre, yanılmıyorsam. Başkanın görev süresi dolduğunda başkan seçilmiş en son başkan yardımcısı kimdi peki?"

"Martin Van Buren" dedi Hay. "Altmış yıldan daha fazla bir süre önce. Korkarım, zavallı Teddy kadro dışı bırakılmışa benziyor."

Dawes kahkahayla güldü. "Açılış törenine gelip gelmeyeceği sorulduğunda Platt'ın ne cevap verdiğini biliyor musunuz? Dedi ki, '"Evet. Teddy'nin nasıl yemin edeceğini görmek için orada bulunmanın benim görevim olduğunu düşünüyorum."'

Hay, Roosevelt'e karşı cana yakın hisler beslememişti hiçbir zaman; ama şimdi de her zamankinden daha düşmanca duygularla yaklaşmıyordu ona kesinlikle. Mart gelince Lodge, Hay-Pauncefote Anlaşması'nın feshini duyurmak için Senato'daki yerini almıştı; Roosevelt'inkine benzer bir dil kullanmıştı ama anlaşma onayının esasen Senato'nun elinde olduğunun savını da eklemişti sözlerine. Hay istifa mektubunu yazmış ve Bakanlar Kurulu toplantısının sonunda Başkan'a vermişti. McKinley'in bu durum üzerine cevabı çok etkileyici ve kesindi. Hay sonuna kadar görevinin başında kalacaktı. İkisi birlikte doğruluk adına mücadele edeceklerdi omuz omuza. Hay, aslında öteden beri bu görevde kalacağını biliyordu pekâlâ ve şimdi görevinin başındaydı gene. Sağlığı ve bir makamı olmaksızın onun için hayat diye bir şey kalmayacaktı çünkü. Ayrıca, Çin'in yıkılmasına yönelik geliştirdiği yaratıcı yaklaşımıyla yakaladığı hatırı sayılır başarıdan da oldukça keyif almıştı. Hay, bir dünya görüşü olarak Çin'e 'bir açık kapı' yaklaşımını benimsemişti. Konuyla ilgili yağmacı ulusları bunun, işin peşinden koşmak

için tek mantıklı yol olduğunu üzerine bilgilendirmişti; Ruslarla Almanlar, şahsen büyük öfke duymalarına rağmen, hiç seslerini çıkarmayarak da olsa, uluslararası doğruluk ve kendine hâkim olma adına onaylamak zorunda kalmışlardı. Hay bir gece içinde oldukça takdir edilen bir dünya devlet adamı haline gelivermişti. Henry Adams bile dostunun bu kurnazlığını övmüştü. Bunun formülü çok anlamsızdı elbette; Adams bunu fark etmişti, ama içeriği boş bir düşünce için çok da güçsüz görünmüyordu. Hay, bu 'açık kapı' düşüncesinin, Birleşik Devletler'e, Asya toprakları üzerindeki hedefine ulaşması için daha güçlü hale gelinceye kadar zaman kazandıracağını düşünüyordu. Amerikan basını için "Jim Bludso"nun gözde yazarı, açık sözlü, terbiyeli ve tam Amerikan tarzına uygun bir biçimde davranmıştı; bir editörün ileri sürdüğüne göre aynen şöyle demişti, "En gerideki aptal adam karaya ulaşıncaya kadar kıyıya bakan burnunda kocaman bir delik açılsın." McKinley, editörün söylediğini Bakanlar Kurulu'nda, "Jim Bludso"dan alıntı yaparak yüksek sesle böyle okumuştu işte. Hay, kendini meşhur eden bu şiir için her zamanki nefret hisleriyle doluydu.

Dawes, Çin'deki kargaşa hakkındaki son haberleri sordu. McKinley bir iç çekerek Hay'e döndü; Hay de aynen şu sözleri söyledi, "Boxer* olarak bilinen 'erdemli, birbirleriyle uyumlu yumruklar' ağır hamlelerle uzaklaşıyor. Pekin'den hiçbir haber alamadık. Çoğu yabancı diplomatlar İngiliz temsilciliğinde saklanıyor."

"Öldüler mi peki?" diye sordu Dawes.

"Sanmam." Ülkelerinden yabancıları defetmek için ayaklanan Çinli fanatiklerin, Pekin'de Tartar şehrine sığınmış birkaç büyükelçiyi gerçekten öldürebilmeleri halinde, bunu bütün dünyaya da duyuracaklarını düşünüyordu Hay. Ne de olsa bu, onların umarsız girişimlerinin amacıydı.

"Bu çok hassas bir konu." McKinley, oturduğu sandalyeyi masanın bulunduğu yerden daha öteye itti, böylece sırtını da Dawes'a verebilecekti. Hay, onun papayı andıran sol profilini görebiliyordu şimdi; gözleri, Laokoon** ve oğullarını bile aciz bırakırcasına karmakarışık bir biçimde düzenlenmiş yeni tel yığınına, aydınlatma

* Boxer: 1900'lerde bir araya gelmiş, yabancı güçlere karşı ayaklanan kuvvetli bir Çin topluluğu. Yabancıların, ticarette, politikada ve dinde uyguladıkları baskılara karşı bir ayaklanma çıkarmışlardır. (ç. n.)

** Laokoon: Çanakkale'de eski Troia'da bugün kemersuyu denilen (thymbreus) yerde bulunan Thymbrea şehrindeki Apollon mabedi rahibi (ç. n.)

teçhizatına takılmıştı. "Bryan, yılın geri kalanında daima emperyalizmden bahsedip duracak; zaten hali hazırda konuşup duruyor..."

"O gümüş meselesinden kurtulmak için her şeyi yapabilir." Dawes, Yönetim'in Bryan üzerindeki otoritesiydi.

"Her neyse." McKinley rakiplerinin hiçbirini umursamıyordu artık. Bu, Hay'in yaşamı boyuca tanıdığı herhangi bir politika adamından daha farklı kılıyordu onu. Lincoln bile McClellan'ın kişiliğini çözmeye uğraşmaktan hoşlanırdı. Ne var ki, McKinley papayı andırıyordu. Kendisine göre o, öylesine korunaklı ve bulunması gereken sağlam bir yerdeydi ki onu koltuğundan kaydırmak isteyenleri hemen hemen hiç fark etmiyordu bile. Her durumda da, sadık, coşkun ve alkolün kollarında kendini kaybetmiş olarak adlandırılmasında bir sakınca olmayan Mark Hanna'nın, kendisine zalimce saldırmasına izin veriyordu; üstelik bu saldırı, McKinley tahtını korumak içindi hiç şüphesiz.

"Bana kalırsa biz, gönül rahatlığıyla söyleyebilirim, Filipinler konusunda özgürüz." McKinley, kablolar yığınına pek keyifsizce göz atıyordu. "Seçimin amaçları için konuşuyorum yalnızca" diye ekledi. Sonra Hay'e baktı. Kocaman gözlerin altındaki koyu göz torbaları, gündüz vakti ortaya çıkan bir baykuş görüntüsünü andırıyordu; aldatıcı bir biçimde pasparlak, aşırı derecede çarpıcı ve kör. "Yargıç Taft çok gözde bir tercih bence."

McKinley, Federal yargıçlığa başvurmuş ve Cincinnati, Ohio'dan bir bölge hâkimi tayin etmişti; Daima Ohio diye düşündü Hay, kendisi de Birlik'in siyasi efendisi olan o eyaletten yarar sağlayan biri olarak. Yargıç William Howard Taft, kendisinin de biraz tedirgin biçimde ifade ettiği üzere, bir emperyalist değildi. Ne var ki McKinley, takımadalara bir ölçüde sivil idareyi hâkim kılma görevini üstlenmiş olan heyetin başına geçmeye ikna etmişti onu. Bu arada oradaki mücadele giderek daha vahşileşiyor ve Aguinaldo kendisinin, Filipinler cumhuriyetinin ilk başkanı olarak meşrutiyetini iddia ediyordu. Artık daha çok desteği vardı; Demokratik Parti ve onun anti-emperyalist lideri tarafından vahşi orman misali sığınağında gayet iyi korunuyordu. Bryan'ın, anlaşmaya yönelik 1899 Şubat'ındaki Mermer Oda çalışması Aguinaldo'ya yabancıydı anlaşılan.

"Yargıç Taft'm, General MacArthur'la olan sorunlarını basından nasıl saklayacağız peki?" Dawes'un, Yargıç Taft'ın 3 Haziran'da Manila'da verdiği konuk kabul yemeğinden haberdar olma-

ması gerekiyordu. General, sözü geçen o konuk kabul yemeğinde, vali olmanın verdiği aşırı bir güvenle heyeti tek tek karşılayıp selamlamayı reddetmişti. Ama ertesi gün, heyete bir açıklama yapmaya tenezzül etmiş ve heyetin varlığını kendi yönetimine karşı bir kınama olarak gördüğünü söylemişti. Ayrıca, hali hazırda savaş sürüyorken, adalara herhangi bir sivil idare getirmeyi uygun bulmadığını da belirtmişti

Hay, MacArthur'un derhal görevden alınması taraftarıydı. Bu adam, hepten başarısız olmasa da askeri kumandan olarak yetersizdi. McKinley, kendi kendine bir şeyler mırıldanıyordu o sırada. Hay, içlerinden yalnızca 'seçim' sözcüğünü net bir biçimde duymuştu açıkçası. Bu sırada Root da, sivil idare demekle neyi anlatmak istediklerini bu küstah adama açıklamakla mutluluk ötesi bir his duyacağından bahsediyordu. Bunun üzerine Hay, Lincoln'ün hep yakındığı birkaç generali anımsadı birden; onlar, dış hizmetlerde Sezar'ın mutlak gücü üzerinden konuşan ama Crassus'un yeteneksizliğini örnek alarak hareket eden generallerdi.

"Çin'de bir şeyler yapmamız gerekiyor." Binbaşı, hiç olmadığı kadar bir Buda gibi görünüyordu.

"Kesinlikle, bir 'açık kapı' yeter de artar bile."

"Ama ne yazık ki Boxer'lar o kapıyı kapattı. Biz onu yeniden açmalıyız Albay Hay, ya da açıyor gibi görünmeliyiz. İlk olarak Boxer'lar." Buda, bu kusursuz aydınlama anında hissettiği mutlulukta gülümsüyordu. "Sonra Boer'ler."

"Evet, Boer'ler" dedi Dawes kaşlarını çatarak. Adayın yeniden seçilmesinde doğrudan rol almıştı. Çin çok uzaktaydı ve Boxer'lar da insana hem heyecan veriyor hem de yabancı olmalarından dolayı insanda bir tedirginlik uyandırıyordu açıkçası. Ne var ki, hiçbir Amerikalı öldürmedikleri takdirde, şu ya da bu şekilde seçimi etkileyemezlerdi kesinlikle. Şeytani dehaları sayılan o uğursuz Dul İmparatoriçe'nin bile popüler basın çevresinde büyük bir hayran kitlesi vardı. Ama Boer'ler derhal ele alınması gereken bir meseleydi. Alman ve İrlandalı seçmenler İngiltere'den nefret ediyordu. Onlara göre Boer'ler, İngiltere'ye karşı bağımsızlık savaşı veren dürüst Hollandalılardı. Bu nedenle, sağduyulu her Amerikalı İngiltere'ye karşı gelmeliydi; elbette Hay gibi akıllı Amerikalılar hariç; onlar, Boer'leri, medeniyetin her kılığına bürünmüş şekliyle savaşan, kökten dinciliği benimsemiş ilkel Hıristiyanlar olarak görüyorlardı.

McKinley de Hay'in görüşüne daha yakındı. Ama onun, İrlandalılarla Almanların oyuna ihtiyacı vardı. Bütün bunlar olup biterken, geçtiğimiz baharda, Boer delegasyonu Washington'ı ziyaret etmişti. Hay, elinden geldiği kadar gösterebildiği bir sevimlilikle karşılamıştı onları. Bu sırada Del de Pretoria'dan oldukça endişe verici raporlar gönderiyordu babasına. Görünüşe göre İngiltere savaşı kaybedebilirdi. Hay'in, iki tarafın uzlaşmasına yönelik önerisi mümkün görünmüyordu artık. İngiltere herhangi bir uzlaşmayı da kaldıramazdı. McKinley dürüst bir arabulucuyu oynamak için can atıyordu, ama Hay, Boer'lerle İngiltere arasında bir seçim yapmak gerekirse Birleşik Devletler'in İngiltere'ye ihtiyacı olduğu kanısındaydı. McKinley'i de bu düşüncesine inandırdı. İspanya savaşı sırasında, İngiltere Başkanı'nın desteğini anımsattı ona; o sırada Almanya, Uzakdoğu'daki Amerikan güçlerine karşı harekete geçme konusunda Birleşik Devletler'e açıkça tehditler yağdırıyordu.

"Ben şuna inanıyorum, Bay Dawes" Hay, masanın tam karşısındaki kısa boylu adama bakıyordu "Başkan, savaşın bile ötesinde meselelerle uğraşarak Amerika'nın çıkarı uğruna harıl harıl çalışıyorken, İngiltere'nin bir şekilde kuklası olduğum için *bana* tamamıyla güvenilmeli bence. "Bu sözler sırasında Buda, en yüce tebessümüne bürümüştü adeta. "Başkan, Alman ve İrlanda çıkarları için de çalışıyor ayrıca." diye ekledi Hay hemen; Buda'ysa dudaklarından hiçbir izi yok etmemişti; hâlâ tebessüm ediyordu.

"Uyanık olmalıyız" dedi McKinley. "Yargıç Taft'ın yüz kırk kilo civarında olduğunu biliyor muydunuz?" Düşünceli görünüyordu. "Aynı zamanda, *Sun*'ın yazdığına göre onun kurul üyesi arkadaşları da neredeyse yüz kiloymuş."

"Bu, iyi bir izlenim yaratır mı, Binbaşı?" diye sorarak kaşlarını çattı Dawes; bu adam oldukça ufak tefek ve sıska biriydi.

McKinley, dalgın dalgın açık kahverengi yeleğinin ardındaki kocaman göbeğini hafifçe sıvazladı. "Asya'da istemeyerek de olsa, benim politik bir deha olduğum düşünülüyor. Şişman adamlar, itibari en yüksek olanlardır ve Filipinler, ben oraya gönderinceye kadar hayatlarında daha önce gerçekten böylesine iri, beyaz tenli Amerikalılar görmemişlerdi. Ben eminim ki yalnızca birkaç hafta içinde Aguinaldo kendini... bırakacak ve teslim olacak..."

"Amerikan ağırlına mı teslim olacak?"

McKinley üzüntüyle "Daha fazla egzersiz yapmalıyım" dedi.

Dawes, Bryan'ın durumu hakkında edindiği raporları iletmeye başladı artık. İmparatorluğun kendisine değil ama yeni imparatorluğun Cumhuriyetçi yönetimine saldıracaktı hiç şüphesiz. Martta, Kongre'nin de onaylaması sonucu, Amerika'nın geçerli para birimi gümüş yavaş yavaş yitip giderek yerini altına ayarlı Amerikan para birimine bırakacaktı.

Bay Cortelyou, Ordu'nun genel cerrahı General Sternberg'i takdim etti. Hay ve Dawes gitmek için ayaklanmıştı artık. McKinley'se derin bir iç çekti. "Emperyalizm çok önemli bir konu olmaktan çıkabilir" dedi, " tabii eğer Küba'daki sarıhummayı durdurmazsak."

"Bu, yalnızca oradaki bütün o pislik yüzünden, öyle değil mi?" diye sordu Dawes.

General Sternberg, Bakanlar Kurulu odasına girerken Dawes'un sözlerine kulak misafiri olmuştu. "Sebebinin başka olduğunu düşünüyoruz."

"Ama ne olabilir?" diye sordu Başkan; ufak tefek görünümlü bu generalin elini son derece candan bir biçimde sıkıverdi.

"Bu meseleyi araştırması için dört hekimden oluşan bir heyet gönderiyorum, efendim. İzniniz olursa, tabii."

"Elbette. Benim deneyimlerime göre, bir heyet kadar etkili başka bir düzen yoktur." Böylece McKinley, hükümetin en temel uyuşukluğunun süregelen gülünçlüğüne dair o nadir sapmalarından birini yapmıştı. Bu sapma ters enerji kanunu diye düşündü Hay. İmkân dahilinde hiçbir şey yapılamıyorsa eğer, çok gayret gösterilmesi halinde de kesinlikle hiçbir şey yapılamıyor demektir.

Birkaç dakika içinde Hay, tek başına Dışişleri Bakanlığı binasının yolunu tutmuştu bile. Pek yakında kapıyı çalacak aşırı sıcaklar için hükümetin işleri neredeyse durdurduğunu gösteren işaretler çoktan belirmişti. Mühim görünen donanma subaylarının dışında bu şaheserdeki bütün merdivenler bomboştu şimdi.

Adee, Hay'i candan bir sesle karşıladı. "Sizin için biraz daha açık kapı yazıyorum, Bay Hay. Açık kapı yazmaya bayılırım ben."

"Aman sizi durdurmayayım öyleyse. Pekin'den bir haber var mı?"

"Bilebildiğimiz kadarıyla diplomatlar kayıplara karıştı. Onlar, büyük bir olasılıkla..." diyerek elinde olmadan kıkırdamaya başladı. Hay onun aynen şöyle demesini umuyordu aslında, "öldü, hepsi birden."

Hay ofisine girdiğinde hangilerinin kendisiyle ilgili hikâyeler yazdığını görmek için oradaki gazete yığınına şöyle bir göz atıverdi çarçabuk. Adee bunları, bazen kenarlarına notlar da alarak kırmızı kalemle işaretliyordu. Hay için, Bakanlar Kurulu'nda İngiltere'nin gizli ajanı ve özgürlük tutkunu Boer'lerin de ezeli düşmanı olduğunu yazan *Journal* dışında basın, Dışişleri Bakanı'yla pek ilgilenmiyordu. Başkan yardımcısı adayı bütün başlıklara el koymuştu.

Yorgunluktan bitap düşen Hay, Helen'ın hediyesi olan o 'işini bilen' gümüş kalemini eline aldı. Bazı nedenlerden dolayı bu özel kalem, kâğıdın başına geçtiği zaman, her kime yazacaksa hemen karar verip gümüşiliğini de konuşturarak o adı göklere çıkarırdı; şimdi de kalem, kusursuz övgü dolu sözler sarf ederek gerçekten doğru notalara basıyordu. Bu seferki mektup, hiç şüphesiz, "Sevgili Theodore" diye başlıyordu.

Hay'in eli bir an bile hiç duraksamadan kalemi resmi mektup kâğıdının hareket ettiriyordu. "21 Haziran 1900. Her şey sona erdi ama yankıları hâlâ sürüp gidiyorken, yılın en uzun gününün serin sabahından candan tebriklerimi sunuyorum size." Başka herhangi bir kalemle yazıyor olsa şunları da eklemeye can atardı, "ve bize sizi, bu kıymetli hediyeyi veren Platt ve Quay'e de tebriklerimi sunuyorum." Ama bu gümüş kalem, sivri uçlu olmamakla beraber sivri dilli de değildi. "Ülkenin size verebileceği en yüce övgüyü aldınız..." Bu cümle Hay'in gözünü yaşarttı; tansiyonu düşmüş olmalıydı; gözünün böyle yaşarması yüksek tansiyon göstergesiydi çoğunlukla. "...ve bu, sizin ve arkadaşlarınızın tam olarak arzu ettiği şey olmasa da" Bir an için Hay, Roosevelt'in Filipinler'in genel valisi olarak sivrisineklerle boğuştuğunu canlandırdı zihninde; sıcaktan fena halde terleyerek onları yakalamaya çalışırken kurnaz Malezyalılar da balta girmemiş bir ormanın diplerinden ateş açmıştı Roosevelt'e. "Bunun, herkes için en iyisi olduğundan hiç mi hiç şüphe duymuyorum." İşte tam bu satırlar dökülürken Hay ve kalemi bir bütün olmuştu adeta. McKinley kadar güçlü bir başkanın altında başkan yardımcısı olarak görev yaparken hiçbir haylazlık ya da kurnazlık düşünülemezdi. Mektubunu giderek daha kibar cümlelerle devam ettirip sonlandırdı. Alçak Lodge'un, Hay'in büyük uğraşlarla üzerinde çalıştığı kanal anlaşmasının onaylanmamasına destek vermesi yüzünden Hay'in Roosevelt'e karşı hissettiği en ufak bir sempati de etkisini yitirmişti. Henry, Lodge'u ikna

edeceğine söz vermişti, ama ne yazık ki bunu başaramamıştı. Hay, mektubu içtenlikle imzaladı. Mühürledi. Tam bu sırada Adee beliriverdi kapıda. "Del'in mektubunun kopyasını Bayan Sanford'a gönderdim. Ama Bayan Sanford buradan ayrılmış."

"Nereye gitmiş peki?"

Adee pencereden dışarıya bakıyor ve söylenenleri duymuyordu. Hay, "Nereye gitmiş o?" diye yüksek sesle bağırmak zorunda kaldı en sonunda.

"Mikado'ya gönderdiğiniz mektuba hâlâ bir yanıt gelmedi." Adee, kulakları her zaman gerçekten çok güçlü işitiyormuş gibi davranmaktan hoşlanırdı. "Tokyo'dan bir cevabın gelmesi ne kadar uzun sürer, bilirsiniz."

"Bayan Sanford nereye gitmiş?"

"Port Arthur'dan da hiç haber yok. Yurt dışında bulunan Cassini'ye müteşekkir olmalıyız. Çar'ın kendi kızını kabul etmek için hazır olması gerekir kesinlikle."

"Çar'ın kendi kızı mı?" Hay, Adee'nin olağan şaşkınlığıyla konudan sapıvermişti bir anlığına.

Adee bir kutu Havana purosu açtı ve Hay'e bir tane ikram etti. Hay kendini yenilgiye uğramış hissediyordu. Adee, Hay'in Havana purosunu yakarken o soruyu öteden beri duyduğunu göstermek istercesine şöyle dedi: "Bayan Sanford Newport, Rhode Island'a gitmiş. Hangi adreste bulunacağını da bırakmış. Bayan Delacroix'nın yanında. Üvey erkek kardeşinin büyükannesi."

"Böylesi ayrıntıları nereden biliyorsun?" Hay merak etmişti ve de etkilenmişti.

"İnsan, bir mahkemenin ve Saint Simon'un yokluğunda her şeye göz kulak olmalıdır."

"Bu ülkede öylesine çok mahkeme var ki."

"Yalnızca bir tane Newport, Rhode Island var." Adee, izin istemeden kendine de bir puro aldı. Sonra iki eski arkadaş, odadaki gül dolu vazolardan süzülen yoğun ve insanı boğan kokuyu mis gibi dumanlara çevirerek sohbet etmeye başladı. "Bana bir not bırakmış; Del'den herhangi bir haber duyarsa mutlaka sizi haberdar edecekmiş. Ve sizin de aynı şeyi yapacağınızı umuyor olduğunu yazmış."

"Elbette." Belindeki ağrı dinmişti; bu, kötüye alamet bir şeydi belki de. Nedense Hay, belli bir dereceye kadar ağrıyı yalnızca makul bulmuyor, vücudunun kendisini düzeltmesinin bir göstergesi

olarak da yorumluyordu; bu, koca bir kazanın içindeki boru tesisatı ya da bir elektrik kablosu düzenlemesinde olduğu gibi işlerin ters gitmesini andırıyordu bir bakıma. Şimdiyse, her eklemine yayılan genel bir güçsüzlük hissediyordu ve her daim uykulu olmasına neden olan sıcağa karşı bir duyarlılığı da vardı. Ama uyku bile bu duyarlılığına bir çare olmuyordu artık. Yakmda ya New Hampshire'a yerleşmeliydi ya da bu hayattan göçüp gitmeliydi; ya da her ikisi diye düşündü Hay; hiç korkmuyordu. İçinde bulunduğu anda, Adee'nin 'Çar' sözcüğünü yanlış algılamasından keyif alabilmişti en azından.

Savaş Bakanı, kapı girişinde duyurulmadan beliriverince, Adee kibarca geri çekildi; purosunu tüttürmekten hiç vazgeçmeden sırtını da bu büyük adamlara asla dönmedi.

Root, Hay'in masasının kenarına oturdu. "Binbaşı, Amerikalıların tümünün Çin'i terk etmesini istiyor."

"Boxer'lar onları Pekin'de kıstırmışken bunu nasıl yapabiliriz ki?"

"Ruslar Çin'i terk etmedikleri takdirde ki terk etmeyecekler, bunun kötü bir düşünce olduğunu söyledim ona. Seçimi etkileyeceğinden endişeleniyor."

Hay bir iç çekti. "Asya'yı senin ellerine bırakıyorum artık. Dışişleri Bakanlığını da senin ellerine bırakıyorum. Ve gene..."

"Bana oldukça fazla şey bırakıyorsun."

"Eh, Teddy'i bırakmıyorum." Hay, New York Valisi'ne gönderilecek olan mühürlü mektuba göz attı yeniden. "Her eyalette bir konuşma yapacakmış, öyle diyor."

"Konuşmalarında Başkan'dan da söz edip etmediğini görmek ilginç olacaktır." Root'un Roosevelt'i küçümsemesi kesinlikle kişisel değil, son derece anlık biçimde kendini gösteren bir histi.Politik açıdan iyi de anlaşıyorlardı; Teddy, kendi yorumuyla toplantının nasıl geçtiğini bile yazmıştı Root'a; Root da bunu Hay'e göstermişti. "Philadelphia'da uzun, zorlu dört gün." Teddy sanki bir savaş kazanmışçasına yansıtmıştı kendi adaylığını sayfalara. "Binbaşı ne yapacak peki?"

"Evine, Canton'a gidiyor" dedi Hay. "Seçim gününe kadar verandasında oturacak ve oradaki insanlarla sohbet edecek..."

"...ve telefonun çalmasını bekleyecek."

"Filipinler meselesinde zayıfız." Root konuya girivermişti böylece. "Taft gereğinden fazla uysal. MacArthur da askeri bir başkonsolos olarak oldukça zorluyor."

"General'i sen idare edebilirsin."

Root kıkırdadı. "Ah, bana itaat etmezse eğer, parlamentodaki güvenlik görevlisine devrederim onu. Ama Taft'a destek veremem. İçinde bulunduğumuz şu an ile kasım arasında bir sorun çıkarsa..."

"Bryan ne yapması gerektiğini bilemeyecek. Biz tekrar seçileceğiz ve ben de cumhuriyet için her daim muhtemel bir varis olmaktan çıkacağım artık. Benim yerime geçmek istemediğinden emin misin?"

Hay, en azından o an için makamından gerçekten de vazgeçmeyi düşündü. Ama Root onun yerini kabul etmezdi. "Biz şu anki halimizle oldukça iyi bir takım oluşturuyoruz." dedi. Ulusal gazetelerin her gün düzenli olarak konulduğu yan masadan *Washington Tribune*'ü eline aldı. Bir zamanlar Hay de Başkan Lincoln'e aynen bu şekilde hazırlık yapardı. Hayatında hiç gazetecilik yapmamış olan Lincoln'ün aksine Hay'in, basında çıkanları ciddiye almaktansa gerçeği daha iyi bilmesi gerekirdi. Ancak Hay, fabl yazarlarının abartılı öykülere inanmaya daima eğilimli olduklarını da biliyordu.

"Del'in nişanlısı bu işte epeyce kâr ediyor görünüyor."

"Para kaybetmediğini ve bu işten zevk aldığını söylüyor" dedi Hay.

Dört

Ne var ki Caroline bahardan bu yana para kaybetmişti ve bu işten hiç de zevk almıyordu. Ulusal toplantıları izlemek için gereğinden çok para harcamıştı. Hearst, ülkedeki her muhabire değerinin çok üzerinde paralar verdiğinden, Caroline de eski bir *New York Herald* muhabirine Philadelphia toplantısını yazması için karşılayabileceğinden çok daha fazlasını ödemek zorunda kalmıştı ama yazı da sürpriz bir şekilde harika bir toplantı raporu haline dönüşüvermişti. Hearst haklı olabilir miydi acaba? Ne ekersen onu mu biçerdin? Şimdi Delacroix 'yazlık evi'nde, elinde *Tribune*'le çimenlerin üzerinde oturmuş, William Jennings Bryan'm 5 Temmuz'da Kansas City'deki adaylığına dair yazılan hikâyeyi okuyordu. Aynı partiden aday olarak, Grover Cleveland'm eski başkan yardımcısını, Illinois'den Adlai Stevenson'ı seçmişti Bryan. Caroline, rakip

gazetelerle kendi gazetesinde yazılanları dikkatlice karşılaştırdı. Hearst, Bryan'ın desteklenmesine yürekten katılıyor olsa da, anti-emperyalist Bryan'ın görüşlerini bir emperyalist olarak pek az tasdik ediyor, gümüş meselesine dair ise pek fazla bir şey söylemiyordu. Ne mutlu ki Hearst'le Bryan, "Suçlu Tröst" olarak birbirlerini bütünlüyordu. *Onlar* her neyse ne diye düşünerek, Hearst'ün yeni gazetesi *Chicago American*'a göz atmaya başladı Caroline. Bu gazete, Şef'in o karakteristik enerjisi ve zengin çarpık haberleriyle resmi olarak 4 Temmuz'da yayım hayatına merhaba demişti.

"Bu gerçekten tuhaf" dedi boğuk bir kadın sesi, "genç bir kadının böylesi bayağı yayınları okuması ve bu süreçte eldivenlerine mürekkep bulaştırması."

"Öyleyse ben de eldivenleri çıkarırım." Caroline kucağındaki gazete yığınını çimlere bıraktı ve beyaz eldivenlerini çıkardı. "Ama rakiplerimi okumayı sürdürmeliyim ve kendi bayağı sanatımda mükemmel hale gelmeliyim."

Bu iki kadını gerçekten tuhaf bir durum bir araya getirmişti aslına bakılırsa. Caroline, Washington sıcağına artık dayanamayacak hale geldiğinde temmuz ayını Bayan Jack Astor'un yanında geçirmeye karar vermişti; aynı zamanda Bayan Delacroix da ona mektup yazarak yazı birlikte geçirmeleri gerektiğinden söz etmişti. Ne de olsa o, Caroline'in büyükannesi sayılırdı. Böylece Caroline Bayan Astor'un yanından ayrılarak muhteşem güzellikteki o serin Atlantik'in yukarısında bulunan Ochre Avenue'nun tepelerine, Grand Trianon'a gelmişti. Ve bu deniz kokan tepelerde Washington'ın boğucu sıcağı da kısa sürede unutulmuştu.

Bayan Delacroix ufak tefek, zayıf bir kadındı. Yüzünün çizgileri, kırlaşmış saçlarının da öne düşmesiyle bir örümcek ağını andırıyordu. Saçları kalın telli olması bir yana, aşırı derecede kıvırcıktı. Newport'luların yarısı, onun Bayan Astor gibi peruk taktığına inanmışlardı. Ama hem saç hem de o örümcek ağına benzer yüz tamamıyla onundu ve gerçekti. Bu yaşlı kadın konuşmaya başlayınca, heceler tuhaf bir şekilde çarçabuk ve kesik kesik çıkıyordu ağzından nedense; bütün bunlar Caroline'e onun New Orleans kökenli olduğunu anımsatıyordu. Bayan Delacroix, Caroline'in yanına geldiğinde soluk cildinin parlak güneşten zarar görmesini engellemek amacıyla bir güneş şemsiyesi tutuyordu elinde. Caroline, bu haliyle onun bir hayalet gibi göründüğünü düşündü; birazdan, Ahretten kötü ama gerçekten kötü haberler iletecekti sanki.

"Bay Lispinard Stewart, komşumuz, uğradı. Senin meşgul olabileceğini düşündüğümü söyledim. Ama elbette meşgulsen..."

"Tamamıyla emrinizdeyim."

"Avrupa'da siz kızlara nasıl konuşulması gerektiğini öğretiyorlar." Leylaklarla çevrili çitin gerisinde özel üniformalı bir uşak Bayan Delacroix'nın arkasına bir sandalye yerleştirdi ve o da sandalyeye hiç bakmadan oturuverdi. "Bay Lispinard Steward yolun aşağısındaki White Lodge'un sahibidir. Çok züppe biridir."

"Tıpkı buradaki diğer herkes gibi. Ya da bana öyle söyleniyor" diye ekledi Caroline; konuşmalarında eleştirel olmamaya yemin etmişti zamanında.

"Bazılarımızın züppe tavırlar sergilemesi için daha çok nedeni bulunuyor. Bay Stewart bekâr bir erkek ve peşinde de onunla evlenmek isteyen sayısız genç kız var. Ama ben öyle tahmin ediyorum ki o hep bu haliyle kalacak, gençliğimde rahibelerin de söylediği gibi İsa'nın güveyi olarak daha yüksek bir mertebeye alınana kadar mükemmel iffetini koruyacak."

Caroline, bu ihtiyar kadının ne zaman kasten gülünç olduğunu kestiremiyordu bir türlü. Her iki durumda da kahkahayı patlatıveriyordu çünkü. "Ben, İsa'nın yalnızca gelinlerle mutlu olduğunu düşünüyordum."

"Biz" dedi Bayan Delacroix, "bu yüceliğin gizemli yönlerini sorgulamamalıyız." Şemsiyesinin ucuyla yerdeki gazete yığınını çevirip duruyordu. " Hayatım boyunca tanıdığım insanlar içinde gazetelerin ön sayfalarını okuyan ilk ve tek hanımefendi sensin."

"Hayatınız boyunca tanıdığınız hanımefendiler içinde ilk kez gazete yayımlayan da benim, yanılmıyorsam."

"Ben olsam" dedi Bayan Delacroix, "övünmezdim."

"Övünmek mi? Ben, siz biraz sempati duyarsınız diye ummuştum açıkçası."

"Bende sempati diye bir şey söz konusu olmaz." Bayan Delacroix bu halinden oldukça memnun görünüyordu.

"Zerresi bile yok mudur gerçekten, hiç kimse için mi?"

"Kendim için bile yoktur. Ne hak ediyorsak onu alıyoruz, Caroline." Ta ilk günden bu ihtiyar kadın Caroline'e hem bir çocuk hem de bir akraba gibi davranmıştı. "Ama benim özellikle hak ettiğim şey sende yok" Gazeteleri çevirmeyi bıraktı ve üzüntüyle kaşlarını çattı. "Burada değil."

"Siz ne arıyorsunuz acaba?"

"*Town Topics*. Başka bir şey okumam. Hizmetlilerin bizim hakkımızda neler düşündüğünü bilmek akıllıcadır her zaman. O gazetenin yayımladığı şeyler!"

"Onları, yayımlanmayan ya da atlanılan haberler için okuyorum."

Bayan Delacroix, pastel sarısı, ucu dantel tüllerle bezeli geniş şapkasını tekrar dikkatlice düzeltti. Altın takıları tam göğsünün üstünde sallanıyor, rastgele gidip geliyordu. "Elbette, yazılmayan haberler erdemli olanlardır ve hizmetlilerimizi de o haberler hiç ilgilendirmez."

"Ya da adlarını Albay Mann'in o ünlü 'Avareliğinin' dışında tutmak için yüklüce miktarda para öderler."

"Bu çok müstehzi!" Bayan Delacroix'nın sesi evin aşağısında bulunan sarp kayalıklardaki deniz çanı gibi çınlıyordu. "Gazete okumaktan da böyle bir sonuç doğar işte! Gazeteler beyaz eldivenleri kirlettiği gibi insanın ruhunu da kirletir."

Caroline eldivenleri şöyle bir tuttu. Gerçekten de mürekkep lekesi vardı üzerlerinde. " Gidip tekrar üzerimi değiştirmeliyim" dedi.

"Öğle yemeği için üstümüzü değiştirinceye kadar bekle." Caroline, Newport'ta gün içinde, eğer insan tenis oynamıyor, yat gezisine gitmiyor ya da ata binmiyorsa, beş kereden fazla elbise değiştirmek gerekmediğini öğrendiğinde rahatlamıştı. Paris'teyse gün içinde yedi kere üst baş değiştirmek minimum moda sayılıyordu. Artık bu yeni uygulamayla astımlı Marguerite de kendini Cennette gibi hissediyordu. Deniz havasının serinliğiyle mest oluyor ve bu eski kasabanın biraz dışındaki bir tepede, Newport 'yazlık evleri'nde çalışan neredeyse binlerce Fransız bayan hizmetçi bulunduğu için pek de keyif alıyordu. Eski kasabanın daimi sakinlerine, XIV. Louis'in sözlerinden alıntı yapan Harry Lehr, "bizim ayak taburelerimiz" diyerek ad takmıştı. Söz konusu 'Ayak Taburelerı', son derece seçkin 'Ayaklar'dan nefret etmelerine rağmen, sekiz haftalık temmuz ve ağustos sezonunda onlara ekşi yüzlerle hizmet verirlerdi. Yılın en son şenliğinin, bir başka deyişle Bayan Fish'in Hasat Festivali Balosu'nun hemen ardından, sarayları andıran kocaman evler birbiri ardına kapılarını kapatır ve burası yılın geri kalan on ayı boyunca sessizliğe gömülürdü. Böylece Ayak Taburelerı de Newport'taki alışılmış saltanatına yeniden kavuşurdu.

"Blaise'le niçin kavga etmek zorundasın?" Bayan Delacroix, rahatsız edici bir biçimde, torununun eskimiş hali gibi göründü Caroline'e ansızın.

"Biz yalnızca para konusunda kavga ediyoruz. Bu da elbette olağan ve hoş görülebilir bir durum, bana kalırsa."

"İnsan para konusunda *anlaşmazlığa* düşebilir, ama kavga etmez. Ona, kız kardeş olarak çok iyi bir örnek olabilirdin."

"İyi bir örneğe ihtiyacı var mı sizce? Bana kalırsa..." Caroline muzip bir ses tonuyla konuşuyordu, "Madam de Bieville denilen o kadın, gayet iyi *anne babalık* yapıyor Blaise'e."

Bayan Delacroix gülmemek için kendini zor tutuyordu. "Ben de bir *anne babanın* yerini tutuyorum aslında. O zavallı delikanlının gerçek anlamda sahip olduğu son akrabası benim, senin dışında elbette."

"Ve ben de öylesine gencim, deneyimsizim ve hâlâ bir *jeune fille*'im [genç kız]. Oysa Blaise, sizin yokluğunuzda elbette, Madam'ın ona yol göstermesiyle artık neredeyse olgun bir adama dönüşüverdi; hatta bir insan sarrafı da diyebilirim."

"Şimdi sen benle dalga geçiyorsun sanırım." Bu varlıklı dul, neredeyse genç kız edalarına sokmuştu kendini. "Ama bu gibi durumlarda Blaise'den daha rahat görünüyorsun. Arkadaşlarını dikkatli seçiyorsun..."

"Kızlar asla arkadaşlarını seçmezler. Tam tersine seçilen taraf daima biz oluruz."

"Sanıyorum, Hay ailesinin gönlünü kazandın bir şekilde. Helen sana bayılıyor. Bu arada o da Payne Whitney'le beraber geliyor bugün. Elbette ayrı evlerde kalacaklar. Biz daha o kadar Fransızlaşamadık. Ama Blaise, o hoş Madam de Bieville dışında da gelip gidiyor buraya; onun Newport'ta hiç arkadaşı yok..."

"Hiç arkadaşı yok mu? Neden öyle söylüyorsunuz, Payne var, sonra Del Hay var ve bütün o Yale'deki sınıf arkadaşları..."

"O, yalnızca Bay Hearst'ü ve gazeteleri düşünüyor..."

"Benim gibi. Bazen sütannemizin bizi sütle değil mürekkeple emzirdiğini düşünüyorum."

Bayan Delacroix ellerini kulaklarına götürdü. "Bunu duymamış olayım!" Elindeki tepside iki kâse et suyu çorbasıyla birlikte uşak beliriverdi o sırada. "Haydi, iç "dedi ihtiyar kadın. "Dirençli olman gerekecek. Zorlu bir mevsim bizi bekliyor."

"Beni davet etmekle ne iyi yaptınız." Caroline, ev sahibesine baktı, onu giderek sevmeye başlıyordu. Karşısında her çeşit insan görmeye alışmıştı, ama burada ağzından ateşler püskürten bir ejderhayla karşılaşacağını hiç beklememişti açıkça. Gene de bu davet (emir mi demeliydik acaba?) gecikmiş bir şefkatin göstergesi değilse bile, derin bir merakın işaretiydi. Merak, bu iki duygu içinde Caroline'i her zaman daha çok ilgilendirirdi. O da bazı nedenlerden dolayı Bayan Delacroix'nın kişiliğini, yaşamını merak ediyordu.

Geçmişten pek konuşmamışlardı şimdiye kadar. Salondaki duvarda, Denise Sanford'ın bir portresi asılıydı; çok genç ve biraz da ürkek görünüyordu. Yüz ifadesi dışında Blaise'e benziyordu. Babaları William Sanford'ın hiç portresi yoktu etrafta. "Onu kaldırmış olmalıyım" dedi Bayan Delacroix. "Görmek ister misin?"

"Evet, isterim."

"Üniformalı bir portre. Savaşta Yankeelerin tarafında çarpışmıştı."

"Çarpışmak bile sayılmazdı o bence." Caroline kendini tutamamıştı artık.

"Bu, onun hakkında duyduğum en iyi şeydi. Yıllarca, birbirimizle olan bağımızı yalnızca Blaise nedeniyle sürdürdük; benim yaşayan tek torunum, herkesle bir şekilde akraba olduğum New Orleans dışındaki en son akrabam aslında."

"Bu ne büyük bir külfet!"

Bayan Delacroix, Caroline'in koluna girdi ve ikisi birlikte çimenlerin üzerinden pembe mermer taraçaya doğru dikkatlice yürümeye başladılar. "Mamie Fish bizi öğlen yemeğine davet ediyor. Seni öyle çok merak ediyor ki!"

"Ben" dedi Caroline "hiç de merak etmiyorum onu."

"Bunu, ona söyle bakalım! Mahvolur. Dünya üzerinde en ilginç kadının kendisi olduğunu düşünüyor. Artık Bayan Astor da yaşlanmaya başladığına göre Mamie onun yerini almaya niyetli ya da Harry Lehr, onu, taçsız kraliçemiz olarak başımıza getirmeye pek hevesli bana kalırsa."

"Ne kadar da heyecan verici" diye mırıldandı Caroline. Bütün bunların içinden, *Tribune* sayfalarına isim vermeden geçecek bir hikâye çıkıp çıkmayacağını merak ediyordu açıkçası.

Muhteşem güzellikteki oymalarla bezeli duvar panolarının bulunduğu odaya girdiler; Karşılarında duran Marie Antoinette'in bembeyaz büstü, dışarıdaki otlanmaya müsait yemyeşil çimenlere

asil bir kraliyet koyunu gibi bakıyordu. "Bayan Leiter, bu büstü Rodin'in yapıp yapmadığını sormuştu bana zamanında."

Caroline, bu varlıklı Chicago hanımefendisinden ne zaman söz edilse gülerdi nedense. Bu varlıklı hanımefendi tam üç tane şahane kızı yüce evlilik dünyasına kazandırmıştı. İçlerinden birini, beyefendiler arasında en çekici sayılan Lord Curzon'la evlendirmişti. Lord Curzon, şimdi Hindistan genel valisiydi ve karısı da yönetici sınıfından sayılırdı artık. "Haliyle ben de Bayan Leiter'a, ta Charlemagne'le başlayarak bütün Fransız kraliyet ailesinin üyelerinin heykellerinin Rodin'in elinden çıktığını söyledim. O da, Rodin'in hep en iyilerin heykeltıraşçısı olduğunu bildiği için bu duruma hiç de şaşırmamış olduğunu söyledi bana. Aslında..." Bayan Delacroix nefes alırken horultuyu andıran bir ses çıkardı burnundan birdenbire, "Bayan Leiter, kendi kızının elinin *büstünü* nasıl yaptığını görmem gerektiğinden de bahsetti."

Bayan Delacroix, bütün bu konuşmalardan sonra Caroline'e Casino'ya gitmeyi önerdi. Casino ahşaptan yapılma basit bir taşra binasıydı. Çoğu mermer olan Newport'a bir köy havası veriyordu burası. Etraf, sıradan insan havasına girecekler için bir Petit Trianon'u* andırıyordu. Burada çim avlularda tenis oynanırken, Horse Shoe Piazza'da Mulllalay orkestrası da bütün gün şarkılar çalıyordu. Aynı zamanda üşengeç hanımlar çoğu zaman birlikte hava almak için dışarıda gezinirken, enerjileri tam yerinde olan erkekler de yelkenlileriyle denize açılıyordu. O kadar enerjik olmayanlarsa, Casino'nun Okuma Odası'na çekiliyordu çoğu zaman. Burada, hanımlardan, aşağılık adamlardan ve kitaplardan uzakta, kendi hallerinde kalıp dinleniyorlardı açıkçası.

Caroline, hiç söylenmemesi gereken "işim var" cümlesini az kalsın ağzından kaçıracaktı ki o alışılmış cümleyi anımsadı çarçabuk "yazmam gereken mektuplar var". Ayrıca üstünü de değiştirmesi gerekiyordu. Böylece Bayan Delacroix da ona izin verdi. Arabasına doğru giderken yanma yaz boyu ona arkadaşlık eden Bayan Aspinall adındaki fakir bir akrabasını aldı. Bayan Aspinall, yılın geri kalan günlerini Monroe, Louisiana'da geçiriyor, orada tek başına, evlenmemiş bir kız olarak doğanın tadını çıkarıyordu.

* Petit Trianon: Fransa'da Versay Sarayı arazileri üzerindeki küçük bir şato. XV. Louis'nin emriyle metresi Madame de Pompadour için inşa edilmiştir. (ed.n.)

Marguerite, Worth'den almış olduğu ince işli elbiseyi yatağın üstüne sermişti. Harika bir elbiseydi, ama yeni değildi, üç yıl önce alınmıştı. Bu da Newport hanımefendilerinin keskin gözlerinden hiç kaçmazdı kesinlikle. Ama Caroline'in acayipliğinin ünü de iyiden iyiye biliniyordu artık. Üstelik o bir Sanford değil miydi? Ve annesi Emma'nın sözüm ona can düşmanı olan Bayan Delacroix tarafından kabul görmemiş miydi?

Sözüm ona mı? Caroline yıpranmış bir Aubusson kumaşıyla kaplı sandalyeye oturup denizi seyretmeye başladı. Yelkenliler bir o yana bir bu yana gidip duruyordu. Bembeyaz yelkenler rüzgârla şişiyordu birbiri ardına. Caroline'in aklına hamile kalan rahibeler geldi; ev sahibesinden etkilenip de böyle bir şeyi düşünmeye başlamıştı hiç şüphesiz. İhtiyar kadın, Caroline'in annesi hakkında gerçekten ne hissediyordu? Peki ya onun kızı hakkında neler düşünüyordu? Ve Caroline, Bayan Jack'te kalıyorken onu niçin hiç beklenmedik bir anda buraya davet edivermişti acaba? Bununla beraber, birbirlerinden de hoşlanmışlardı aslında; ama yaz mevsiminin en gözde günleri yaşanmasına karşın, evde başka hiçbir misafirin bulunmayışı da biraz tuhaf görünüyordu. Yolculuk yapamayacak kadar hasta Louisiana'lı akrabalardan belli belirsiz söz edilmesi, Caroline'in başka bir şeyi düşünmesine yol açıyordu: Onların yerini bir şekilde dolduruyor ya da son dakikada bir arkadaşa ihtiyaç duyulduğundan bu evde misafir olarak kalıyordu. Bunlardan başka bir şeyden söz edilecekse eğer, kocaman mermer ev her daim olduğundan daha da keyifli gibiydi. Hizmetçiler son derece iyi eğitilmişlerdi; ihtiyaç bulunmadıkça ayak altında dolaşmıyorlardı ve Marguerite'in da aşırı sevindiği üzere, etrafta birçok Fransız hizmetçi vardı. Büyük, serin ve aydınlık odalar, mis gibi gül ve limon karışımı cila kokuyor ve denizden süzülen iyot içeriye ferah bir hava veriyordu.

Bu boş lüks hayat adına söylenecek çok söz var diye düşündü Caroline; her gün okuduğu dokuz gazetenin ön sayfalarını parke zemine yan yana dikkatli bir biçimde yerleştiriyordu. Okuduğu her gazete, eskilerden kalma bir tanıdık gibi olmuştu şimdiye kadar. Editörler, söz konusu haberi uydurmadıkları zaman, bir gazetenin Güney Afrika'daki her Boer zaferini niçin acımasızca abarttığını biliyordu artık: Yayımcının karısıyla kızı St. James Sarayı'na kabul edilmemişti. Bir başka gazeteyse yalnızca İngiltere'nin zaferlerinden söz ediyordu; bu, genel yayın yönetmeninin bir İngiliz hanı-

mefendisiyle yaşadığı uzatmalı ilişkiye ithaf edilen bir övgüydü adeta; hanımefendinin kocasıysa New York'ta bir açık artırma şirketinin sahibiydi. Caroline, herhangi bir önemli olaya bir Amerikan gazetesinin nasıl tepki vereceğini çok iyi tahmin ediyordu artık. Yalnızca Hearst şaşırtıyordu Caroline'i ara sıra. Çünkü o, kendine özgü haliyle bir sanatçı, kurnaz, ne yapacağı belli olmayan biriydi ve kendini uydurma haberlere adamıştı.

Yalnızca iki tane New York gazetesinde Newport'a yer veriliyordu; başka herhangi bir yerde pek sözü geçmiyordu. Bugünlerdeyse Newport, William K. Vanderbilt, Jr. sayesinde haberlerin ana konusuydu. Bu adam, Newport'tan Boston'a kadar arabayla yolculuk etmiş ve aynı yoldan da geri dönmüştü; üç saat elli yedi dakika içinde yaklaşık dört yüz seksen kilometre yol gidip gelmişti. Caroline bu haberi iyice hafızasına kazıdı. Bu, Bayan Fish'in öğle yemeğini güzelce atlatmasını sağlayacaktı bir bakıma. Harry Lehr ise, evi idare eden baş kişilerden biri haline gelmişti artık. İhtiyar Bayan Astor da eskisi kadar eğlence tertip etmiyordu; daha çok küçük yazlık evinde kalmayı ve yalnızca sadık dostlarını kabul etmeyi tercih ediyordu. Newport'ta yaşayan Livingston doğumlu Bayan Ogden Mills'in, Amerikan arşidüküne denk bir konuma yükselmesine karşın, herkes bu gücün Bayan Fish'e doğru yer değiştirdiğinden bahsediyordu.Bayan Astor asanın düşmesine göz yumduğunda, Bayan Mills demokratik yandaşlarının desteğiyle istediğini başarmış olacaktı. Dört Yüz* konusu hakkında yorumları sorulduğunda, Bayan Mills soğuk bir edayla şöyle demişti: "New York'ta gerçekten yalnızca yirmi aile bulunuyor." Bayan Mills'in harikulade, hatta eşi benzeri bulunmayan bir kabiliyeti vardı; herhangi biri onun varlığı karşısında kendini son derece rahat hissediyordu daima. "Paha biçilmez bir yetenek" diye üzüntüyle için için düşünüyordu Bayan Delacroix; her zaman yanı başında oturan, hiç evlenmemiş Bayan Aspinall'in yüzündeki o daimi ürkek ifadenin farkında bile değildi.

Newport tahtının öteki adaylarının arasında son derece hayat dolu ve akıllı biri olan Bayan Oliver Belmont da bulunuyordu;

* Dört yüz: New York sosyetesi Dört Yüz olarak biliniyordu. Bu ad, Ward McAllister'ın kullandığı bir cümleden çıktı. McAllister, New York'ta bir balo salonunda kendini rahat hissedebilecek dört yüz insan bulunduğunu söylemişti. Bir söylentiye göre de Bayan Astor'un balo salonuna sadece dört yüz insan sığabildiği için bu deyiş yerleşmişti. (ed.n.)

"Vanderbilt'le evlenen ilk *hanımefendi*" diye bahsederdi kendisinden. Odada, özellikle eski bir römorkör kaptanının soyundan gelen herhangi biri bulunuyorsa pek de büyük bir gururla söylerdi bütün bunları, "ve kendi şartlarına göre boşanan ilk hanımefendi. Ayrıca, kızını Marlborough düküyle evlendiren ilk hanımefendi gene benim; öbür dünyaya göçtüğümde bundan dolayı acı çekeceğim hiç şüphesiz. Ama ben iyi bir şey yapmak istemiştim aslında. Ve elbette, ilk kez bir Yahudi'yle, yani sevgilim Oliver Belmont'la evlenen hanımefendi de benim. Şimdiyse..." Zeki bakışlı koyu gözlerindeki o müthiş parıltı büyülerdi Caroline'i, "her Amerikan kadınının günün birinde oy vermesi gerektiğini görecek ilk kadın, *hanımefendi* demiyorum, benim. Çünkü kadınlar bu ülkenin umududur. Bundan şüphe duyuyorsan eğer, o zaman Tanrı'ya dua et" Bütün bunları Caroline'le ilk kez tanıştıklarında söylemiş, kadınların oy kullanma meselesinde onu da kendi yanına çekmek istemişti, "ve *O** yardım edecektir sana." Caroline, Alva Vanderbilt Belmont'ın konuşmalarından çok keyif alıyordu, ama görünüşe göre bu dünya üzerindeki hiç kimse Caroline gibi düşünmüyordu bu konuda. O, popüler biri olmak için gereğinden fazla şaşırtıcı ve modern bir kişiliğe sahipti ve görmezlikten gelinmeyecek derecede zengin ve çok güçlüydü. Gene de, Bayan Astor'un yerini almak için bekleyenler arasında değildi ve artık olmak da istemiyordu. Alva, Astor-Plantagenet'lerin, Vanderbilt-Tudor ailesinin yerini almasına yönelik tehditler de savurmuştu zamanında. Ama tam o sırada araya boşanma meselesi ve daha da sevimsizi, hayır işleri girmişti.

Bütün bu zenginliğin olası mirasçısı sayılan Bayan Stuyvesant Fish, misafirlerini kolonyal tarzda yapılmış Crossways'in büyük girişinde karşıladı. Harry Lehr, Caroline'i içtenlikle selamlarken bu salonun iki yüz kişiyi ağırlayabileceğinden bahsediyordu.

" Bu demek olur ki Dört Yüz'ün yarısını elemek zorundasınız" dedi Caroline. "Öyleyse, hangisini eleyeceksiniz? Beyefendileri mi yoksa hanımefendileri mi?"

"Böyle bir şeyi asla deneyemeyiz, çünkü Morton bize izin vermez bile. Öğle yemeklerinde azami on altı kişi olmak zorundayız artık."

* O: Özgün metinde, İngilizcede "o" anlamına gelen "she" sözcüğü dişi anlamında, zamir. Gore Vidal, Tanrı'nın erkek değil kadın olduğu fikrini roman karakteri üzerinden veriyor. (ç. n.)

Morton evin baş kâhyasıydı ve İngiliz'di; bu adam, hayatında sayısız düke hizmet etmiş olmalı diye düşündü Caroline. Ayrıca Morton'un, hizmet etmiş olduğu büyük patronlarının sayısını Bayan Fish'i neden bu kadar ilgilendirdiğini de merak ediyordu; üstelik hepsiyle çok kısa bir süre çalıştığını da dikkate almıyordu. Morton uzun boylu ve yakışıklıydı. Bayan Fish ve misafirlerine sanki bir şeyi hak etmişler, ama onu elde etmeye izinleri yokmuş gibi davranıyor, onlara tepeden bakıyordu. Caroline hiç hoşlanmamıştı bu adamdan.

Hanımlar sezonun en iyileri arasında yer alırken, erkekler için böyle bir şeyi söylemek mümkün değildi. Genç ve güçlü kuvvetli olan erkekler ya Hazard Beach'de yelkenlileriyle denize açılıyorlar ya da orada burada araba kullanıyorlardı. Lispinard Stewart da misafirlerin arasındaydı; ne var ki on dokuzuncu yüzyılının başlarında ortaya çıkan o ünlü akımdan, "silver fork" romanlardan fırlayıp gelmiş gibi görünüyordu; zarif, biraz kadınsı ve inanılmaz derecede sıkıcı biriydi. Caroline'in etrafından dönüp duruyordu adeta; Caroline de onu kırmamak için elinden geleni yapıyor, zaman zaman da Bayan Fish'le konuşmaya çalışıyordu. Bayan Fish ise gözlerini yemek odasının kapısına dikmişti; yemeğin hazır olduğunu duyurduğunda muhteşem Morton'u bekletmek olmazdı.

Caroline, insan ilişkilerindeki mücadelede daha deneyimsiz biri olsaydı eğer, Bayan Fish'in gösterdiği ilginin içtenlikli olduğunu bile düşünebilirdi. Mamie Fish, sade ama ilginç bir görüntüye sahipti. Her şeye ilgi duyan bir kadındı; yay gibi kaşlarının altında derin, kocaman gözleri vardı; ama yüzünün geri kalan kısmı aynı özenle yaratılmamıştı sanki; çenesi kocamandı ve karakteristik değildi; ağzı da pek güzel sayılmazdı, kabaca çizilmişti. Sanki, Bayan Belmont'un belirttiği gibi besbelli bir kadın olan İlahi Sanatçı, Mamie Fish'in zekâsını münasebetsiz bir güzellikle baltalamama kararı almıştı. Her neyse Mamie Fish, ülkenin, yalnızca Puritan değil aynı zamanda Hollandalı olan kurucularının soyundan gelen ve Mamie'nin Puritan tabiriyle 'İyi Adam' dediği Stuyvesant Fish'i kapmıştı gençlik yıllarında. Gerçekte bu iyi adam, Newport ya da New York yerine Hudson üzerindeki Garrison bölgesinde bulunan eski evinde oturmayı tercih ediyordu nedense. Bu düzen, Bayan Fish'e ve parıltılı Harry Lehr'e mükemmel derecede uyuyordu aslında. Ama maalesef Harry Lehr biraz değişmişti artık; şişmanlamış ve eski parıltılı halinden de pek eser kalmamıştı.

"Seni asla göremeyeceğimizden korkuyorduk." Bayan Fish, Caroline'e meraklı gözlerle bakıyordu. "New York'taki Blaise'e alışığız. Ama sen, hiç kimsenin ziyaret etmediği bir şehrin, Washington'ın bir bilmecesisin adeta. İhtiyar Bayan Astor, ah bu arada o iyi değil, hiç iyi değil hem de, senin harika bir katkı olduğunu söylüyor. Ama neye katkı diye sordum ben de ona, elbette."

"Washington'a belki de." Caroline tereddütlü konuşuyordu. "Eğer haklıysanız, hiç kimsenin asla beni ziyaret etmeyeceği yere."

"Washington'ın pek bir önemi yok, sevgili kızım. Öyle yerleri seviyorsan, özellikle açelya mevsiminde Charleston'a gitmeyi dene; ya da Bayan Delacroix'nın hâlâ emrinde köleler çalıştırdığı New Orleans'a git. Ah, o bunu inkâr edecektir elbette! Öte yandan dünyanın o bölgesinde de savaş hiçbir zaman onaylanmadı zaten. Tıpkı bizim Washington'ı onaylamadığımız gibi. İçimizden biriyle evlenmek istemediğine emin misin?" Bayan Fish, her zamanki gibi gene sözcükleri uzata uzata sormuştu bu soruyu da.

Caroline bu soru üzerine yüzünün kızarıvermesine şaşırmıştı. "Çok fazla seçenek yok aslında." Caroline, en yakınında bulunan ve son derece paralı bir dul olan beyefendiyi ima etmişti; James Van Alen, Londra sosyetesinden ziyade Broadway sahnelerinde görünen türden bir İngiliz beyefendisi portresi çizmişti kendine. Van Alen, Caroline'le Bayan Belmont'un evinde karşılaşmıştı ilk kez ve o gün yüksek sesle aynen şöyle demişti, "Aman Yarabbim!" Caroline, bu sözcüğe günlük konuşma dilinde hiç rastlamamıştı o güne dek. Van Alen, Caroline'e bakmayı sürdürerek bir iki adım geri çekilmiş ve gene şunları söylemişti, "Hayatımda gördüğün en sevimli taşralı, çok ciddiyim" ve sonra tekrar monoklını bir gözüne takıvermişti.

"Bence" dedi Bayan Fish, "Bay Van Alen'a eş olmak kadar basit bir şey yoktur senin için."

"Ben biraz miyobum." Caroline gözlerini kırpıştırdı. "Kim olduğunu görmedim."

"Öte yandan sen Del Hay'le evleneceksin. Görüyorsun ya? Takip ediyoruz. Peki, ama Güney Amerika'dan ne zaman dönecek?"

"Güney Afrika."

"Hepsi aynı, yavrucuğum. Her neyse, işte Helen da geldi. Ve elbette Payne."

Biraz sonra Caroline'le Helen kucaklaştı. Payne'in bileği tenis oynarken hafif incindiğinden sarılıydı. "Yoksa bugün yarışa katı-

lacaktım." Payne, yaşını başını almış güzeller ve yakışıklılarla dolu odaya gençliğin verdiği memnuniyetsizlikle bakıyordu. Odadakilerin hepsi de, silahla donanmışçasına onun mirası sayılan gümüş kaşıklarla çatalları tutuyordu ellerinde.

"Baba, New Hampshire'da. New Hampshire!" Helen, her zamankinden daha coşkun görünüyordu. "Bütün açık kapıları sımsıkı kapansa bile en azından iki ay geçirecekmiş orada."

"Del'den haber almış mı?"

"Geçen hafta sen haber aldığından bu yana başka bir şey yok. Her şey diplomatik alanda olup bitiyor. Bu nedenle asıl anlatmak istediklerinden pek söz edemez. Ama İngilizler kaybediyor. Kaybediyor! Bu korkunç bir şey!"

Tam o sırada Morton öğle yemeğinin hazır olduğunu duyurdu. Bayan Fish, sorumluluğunun son derece farkında olarak, hatta telaşla kıdemli beyefendinin koluna giriverdi ve onu Sheraton'daki maun masaya doğru götürdü. Bu masa, Morton'un ziyafetler için ideal misafir sayısı olan on altı kişiye göre hazırlanmasına rağmen her şey yerli yerindeydi ve her misafire sezonun moda olan geniş eteklerini rahatça yayabilmeleri için yeterince yer vardı. Masanın ortasına doğru uzanan son derece süslü minnacık altın tapınaklar ve köprüler, ev sahibesinin Çinli görüntüsünü tamamlıyordu.

Caroline, daha önceden tahmin ettiği gibi Lispinard Stewart ve James Van Alen'ın arasına oturtulmuştu. Birden, Market Square'deki ofisine, hayatta kalanlar ve ölenler hakkında hazırladığı haber dosyalarına ve oradaki bütün tanıdıklarına karşı son derece yoğun bir özlem hissetmeye başladı.

"İyi bir aşçı" diye söze başladı James Van Alen, "morina kekinden belli olur."

"Bayan Fish'in aşçısı bize bugün o kekten verir mi dersiniz?"

"Öyle şey olur mu, Hanımefendi! Bu bir kahvaltı *değil*."

Lispinard Stewart, Caroline'e Stuart'larla olan ilişkisini ayrıntılarıyla anlatıyordu; ailesinin, şimdiki İngiliz hanedanını utandırmamak için 'u' harfini 'ew' harfleriyle nasıl alçakgönüllülükle değiştirdiklerinden bahsediyordu. İngiliz hanedanmdakilerse Lispinard'ın ailesinden herhangi birinin tahtlarında hak talep etmesinden son derece korkuyordu. "Bu ad, onların da bildiği üzere bizimdir zaten."

"Peki, hangi krallıktan" diye sordu Caroline; sohbet etmeye başlamıştı en sonunda, "geliyor Lispinard ailesi?"

Burke-Roches tarafından Elms'de bir dans gecesi düzenlenecekti o gece. Bayan Delacroix artık gitmesi gerektiğini söyleyince Caroline de derhal ona katıldı. "Yarın" dedi, "bütün sabahı Washington'la telefonla konuşarak geçirmeliyim."

"Ben gençken, bütün gece dans ederdim. Daima birilerine âşık oluverirdim."

"Ben âşık filan değilim, Bayan Delacroix. Bu nedenle de geceleri uyuyorum... ve telefonla konuşuyorum."

"Biz, sizden daha çok eğlenirdik. O zaman telefon diye bir şey yoktu, elbette." Salonun bir ucundaki küçük çalışma odasında oturuyorlardı şimdi. Temmuzun sonları olsa da gece serindi ve şöminede ateş yanıyordu. Bayan Delacroix kendine bir kadeh konyak koyarken Caroline de maden suyu aldı. İhtiyar kadın bir kahkaha attı. "Baş kâhya, Mamie'yi parmağının ucunda oynatıyor kesinlikle. Mühim sayılan bütün İngiliz evlerinde, maden suyunun içilmeden önce kaynatılması gerektiğine inandırmış onu."

"Ben Mamie'nin yerinde olsam o kâhyayı da kaynatırdım bir güzel."

Bayan Delacroix, fildişinden küçük bir tablo çıkardı. "Bu, senin babanla benim kızım."

Sizde üniformalı halinden başka bir resminin bulunmadığını sanıyordum.

"Bu resme göz attığımda, ona gerçekten hiç bakmadığımdan böyle demiş olabilirim sana. Ben yalnızca Denise'i görüyorum burada. Öylesine mutluydu ki. Görebiliyor musun?"

Ama Caroline, tıpkı bu ihtiyar kadın gibi ne görmek istiyorsa onu görüyordu şimdi; biraz sıradan ama oldukça güzel kızda değil, yuvarlak yüzlü, küçük dudaklı genç adamdaydı gözleri. Hayatında hiç tanımadığı bu adamı, kendi gençliğiyle, al rengindeki yüzüyle ve çok da incelikli olmayan vücuduyla pek bağdaştıramamıştı. "Onların ikisi de mutlu" dedi Caroline tarafsız bir biçimde ve resmi Bayan Delacroix'ya geri verdi.

"Annen bir kez '76 yazında buraya gelmişti. Güzel bir kadındı."

"Mutluydu da. Öyle değil mi?"

"Benim kızım Blaise'i dünyaya getirirken öldü." İhtiyar kadının örümcek ağı gibi yüzü geriliverdi birden: Bir sinek mi yakalanmıştı? Her daim tetikte olan örümcek çok yakınlarda mıydı? "Senin annen, o zamanlar onun en yakın arkadaşıydı."

"Bütün bunlar benim doğumumdan önceydi." Caroline bu konuşmanın aldığı şekli pek sevmemişti. "Babam ilk karısından hiçbir zaman söz etmezdi, en azından bana. Annemden de nadiren bahsederdi. Bu nedenle Blaise'le ben annesiz sayılırız."

"Evet." Bayan Delacroix ufacık ayaklarını birbirinin üstüne atıverdi; uçuk mavi ipek elbisenin altından ayak bilekleri neredeyse görünmüyordu. "Emma'nın da Denise gibi aynı şekilde, tam doğum sırasında ölmesi ne tuhaf."

"Emma. En sonunda. Onun adını söylediniz. Şimdi söyleyin bana, gerçekten o kadar esmer miydi? Ve *neden*?" diye göz açıp kapayıncaya kadar sordu Caroline. Bayan Delacroix ise ilk önce ürktü, sonra hemen kendini toplayıverdi. "Senin annen" dedi, tamamen tarafız görünmeye çalışarak, "benim kızımı öldürdü ve bu da onun karaya çalan teninin kesin kaynağı ve niteliği."

Caroline, ya çok sıkı korseler giydiklerinden ya da çaresizlikten gelen bir taktik olarak kadınların baygınlık geçirdiğini gözlemlemişti çoğu kez. İçinde bulunduğu anın bunu denemek için uygun olup olmadığı konusunda kararsızdı; tamamen bir taktik uygulayarak ansızın bayılma numarası yapacaktı. Ama sonra kendine geldi. Böyle bir darbeye o da darbeyle karşılık verecekti. "Peki bu... sizin deyiminizle cinayet nasıl gerçekleşti?"

"Denise hiç çocuk sahibi olamayacağına dair uyarılmıştı. Senin annen, kendisinin evlenmek istediği adamdan, yani baban olacak Albay Sanford'dan bir çocuk doğurması için teşvik etti onu."

Caroline sinirle dişlerini sıktı; bunun, şöminede yana ateşin ışığında genç bir kızın tatlı gülümsemesi olarak anlaşılmasını umuyordu. "Bunda hiçbir kötü taraf göremiyorum. Yalnızca sizin düşünceniz bu. Her iki kadın de sonunda kendilerini ne beklediğini bilirken, biri çocuk doğurmak için ötekini nasıl teşvik edebilir ki?"

"Böylesi meselelerde uzmanlaşmış bir hanımefendi vardı; hanımefendi sözcüğü kesinlikle lafın gelişi elbette. Emma onu çağırdı. Ve ona, Denise'in çocuk doğurması halinde sağ salim yaşamını sürdüreceğini söyletti, daha doğrusu bunları söylemesi için ona para verdi diyebilirim. Kızım da bir çocuk sahibi olmayı gerçekten çok istediğinden doğum yaptı. Sonra öldü ve kocası da..."

"Esmer olanla evlendi, değil mi?"

"Evet. Sonra sen doğdun ve aynı anda *o* da öldü; bu, müthiş bir intikamdı diye düşünmüşümdür daima."

"Hikâyenize inanmıyorum Bayan Delacroix ve bana niye böyle korkunç bir şeyi anlattığınıza da akıl sır erdiremiyorum; kısaca toparlarsam; ben sizin evinizde kısa bir süreliğine misafirken, bana anlattıklarınıza *inandığınızı* da varsayarak, bunu niçin yaptığınızı anlamıyorum."

"Umarım kısa olmaz." İhtiyar kadın biraz daha konyak koydu kendine. "Sana anlattım, çünkü bütün bunlardan torunuma hiç söz edemiyorum."

"Blaise'den korkuyor musunuz?"

Elmaslarla bezeli gümüşi kafasını evet dercesine salladı. "Korkuyorum. Ona anlatırsam eğer, Blaise'in nasıl tepki vereceğini bilmiyorum."

"Tamamen vicdansız biri olarak doğmuş olduğundan hiçbir şey yapmayacaktır kesinlikle. Bu konuyla ilgilenmeyecektir bile."

"Şimdi Blaise' karşı çok düşüncesizce davranıyorsun. Görüyorsun ya, ne kadar ona benziyor." Hiç beklenmedik bir anda o ışıltılı siyah gözlerden yaşlar akmaya başladı. "Ona bakıyorum ve sanki Denise'i tekrar görüyorum. Anlıyorsun ya, ondan vazgeçmiştim. Ölenlere tutunmaktan vazgeçmemiz gerekiyor, ta ki... Böylece, çocuğumu hafızamın derinliklerine gömerek, onun içimden gitmesini sağladım, bir iki resim sakladım yalnızca. Sonra, tamamen zavallı bir benzerlikle ansızın kızım capcanlı ve gencecik olarak bana geri dönüyor ve ben kızıma, yani o genç adama, bakıp gözlerime inanamıyorum bir türlü. Bu bir düş olmalı diye düşünüyorum. Aynı gözleri, saçı, teni, sesi görüyorum..."

"Blaise tam anlamıyla gerçekten bir erkektir."

"İyi ya da kötü bir şansla keşfedeceğin gibi, sevilen bir çocuğun yaratıcısının gözünde cinsiyeti yoktur." Bayan Delacroix sol elindeki dantel eldivenini çıkardı; gözlerindeki yaşları sildi. "İnsanların zannettiği kadar varlıklı olduğumdan değil ama o, benim varisim."

"Güzel. Öyleyse babamızdan kalma malikâneden bana düşen payı vermesine ikna edebilirsiniz onu belki."

Ama ihtiyar kadın başka bir işle meşguldü şimdi; modası geçmiş kocaman elmas yüzüklerini çıkarıyordu parmaklarından teker teker. Parmaklarında kireçlenme olduğundan oldukça yavaş ve karışık görünen bir süreçti bu. "Vasiyetnamemde seni de unutmayacağım."

"Vasiyetnamenizi yazarken babam gibi bir hata yaparak yedi yerine bir yazmayacağınıza güveniyorum." Ne var ki Caroline, pa-

ra konusunu içeren bu kadar riskli bir konuda böylesi ihtiyar birinin egoizminin eşi benzeri olmayacağını biliyordu.

"Blaise sana çok kötü davrandı. Nedenini bilmiyorum. Ama tahmin ediyorum yalnızca. Bence, nasıl olduysa, bütün olanları biliyor."

Caroline hayır anlamında başını salladı. "Bilseydi eğer, bütün bunları bana çok önce anlatırdı. Ayrıca, gene bu hikâyeyi bilseydi eğer, korkarım hiç mi hiç umursamazdı. Yalnızca kendi için yaşıyor o."

"Baban biliyordu." Bayan Delacroix ne duymak istiyorsa onu duyuyordu artık. "Onunla konuşmayacağımdan değil elbette, ama benimle görüşmeye de asla cüret edemedi. Benden uzak durmak için Fransa'ya yerleşti ve o ne yaptıysa, *kızım* da aynısını yaptı."

Caroline, ayağa kalktı. "Çok yorgunum Bayan Delacroix. Ayrıca pek keyifli olduğum da söylenemez." Öfkesinden dolayı biraz modası geçmiş bir İngilizceyle konuşmaya başlamıştı. Tam içinde bulunduğu ana uygun olarak dolu dolu Fransızca konuşmayı öyle istiyordu ki şimdi!

"Elbette, benim yanımda değil, tatlım." İhtiyar kadın gene eski kibar ve çetin havasına bürünmüştü. Yüzüklerini küçük el çantasına koydu ve ayağa kalktı. "Sana güvenip sırlarımı açtım, çünkü ben öldüğümde bütün bu gerçekleri Blaise'e anlatmanı istiyorum."

"Bence" dedi Caroline, "bu hikâyeyi de vasiyetnamenizin bir köşesine ekleyin. Blaise, bunu parayı aldığı zaman öğrensin. Eğer isterseniz ben size Fransızca, Alexandrine* biçimi yazmanıza yardım edebilirim. Bu tür 'oyunlar' için gerçekten yararlı bir yazım biçimidir."

"Bu bir oyun değil, kızım. Yalnızca senin..."

"Sizin gözünüzde öylesine büyük bir kötülüğün kızı olduğumdan, neden *benden* bir şey istiyorsunuz peki?"

Caroline'in şaşkın bakışları karşısında Bayan Delacroix haç çıkararak Latince bir şeyler mırıldandı. "Ben kefarete inanıyorum."

"Ben annem için mi bir kefaret ödeyeceğim yani?" Hiç düşünmeksizin Caroline de Bayan Delacroix gibi haç çıkarmıştı.

"Bence ödemelisin. Bunun yanı sıra, Sanford ailesinden geriye tek sen ve Blaise kaldı; gerçek Sanford'luları kastediyorum ben. Bu

* Alexandrine: Mısraları on ikişer heceli şiir. (ed.n)

nedenle bir şekilde yapıcı davranmalısın Bu, onunla uzlaşmanın yollarından biri."

"Ben daha az tehlikeli yollar düşünüyorum, aslında."

"Düşündüğüne eminim." Oda, şömineden yansıyan ateşle pembemsi bir atmosfere bürünmüştü ve Bayan Delacroix'nın yüzündeki örümcek ağı görüntüsü yok olmuştu, bir genç kızı andırıyordu adeta. "Blaise, Newport'ta şu an" dedi gencecik yüzlü ihtiyar kadın; Caroline'in koluna girivermişti. "Jamie Bennett'in Stone Villa'sında kalıyor. Zavallı Jamie ise hâlâ Paris'te sürgün hayatı yaşıyor. Ama elbette, sen bütün bunları biliyorsun zaten. Her neyse her yıl evini kiraya veriyor. Blaise de evi ağustos ayı için kiralamış."

"Onun, burada, sizinle kalmamasına neden olduğum için üzgünüm."

"Yo. Yo. Ben *senin* burada bulunmanı istiyorum. O yeterince yakın bir yerde."

"Bana göre fazla yakın bir yerde, belki de." Ne var ki Bayan Delacroix, Caroline'i odadan çıkarmıştı artık.

Caroline, ertesi sabah tek başına Bailey's Beach'te aldı soluğu. Orada, yaldızlı şeritleriyle mareşal üniformalı biri tarafından şık bir selamla karşılandı. Bu üniformalı adam, plajın yalnızca üyelerini değil, onların arkadaşlarını da ilk görüşte teşhis etmekle görevliydi. Plajın daimi sakinleriyle davetsiz misafirlerini birbirinden nasıl ayırt ettiğine bütün Newport'lular akıl sır erdiremiyordu bir türlü. Ama o hiçbir zaman yanılmazdı; ayrıca, koyu yeşil ve mat kırmızı kaygan yosunların yıkadığı bu küçük plaj, dünya üzerindeki en özel ve gene Caroline'in de fark ettiği gibi belki de en pis kokan kumun bulunduğu bir yerdi. Bir gece, Portekiz donanmasındaki adamlar Bailey sahiline saldırmışlardı ve onların yanardöner, şişmiş, jelatine dönmüş bedenleri kumlara saçılmıştı. Görevli mareşalin, Harry Lehr tarafından 'çocuksu Ayak Tabureleri' diye adlandırılan yardımcıları çok uğraşarak sahili tırmıklarla temizleseler bile, Bailey's Beach sakinlerinden sayıca oldukça fazla olan cesetler pırıl pırıl gökyüzünün altında hâlâ öylece yatıyordu orada.

Caroline, Bayan Delacroix tarafından ayrılan büyük şemsiyeli bölgeye doğru yürüyordu; bir adım ötede Fish'in partisi başlamıştı bile; hanımların hepsinin üstünde sabah saatlerine özel elbiseleri vardı. Bugün denize girmeyeceklerdi, ama Harry Lehr, sanki bir deniz tanrısıymışçasına bugüne özel giyinmişti pek tabii. Zümrüt

yeşili mayosunun üst kısmı, kaymak gibi bembeyaz göğsünü ve boynunu etrafa sergilemek için cüretkâr bir dekolteydi. Pembemsi yüzü, burgonya kırmızısı tuhaf bir güneş şapkasının altında zorlukla görünüyordu. Tıpkı Caroline'in güneş şemsiyesi gibi Harry Lehr'in şapkası da onu güneşten kesinlikle koruyordu. Bununla beraber bacakları, plaj sakinlerine harika bir eğlence sunuyordu. Mayosu, kocaman gamzeli dizlerinin tam üstüne kadardı. Dizlerinde ta baldırlarına kadar uzayan incecik, şeftali rengi ipek çoraplar vardı. Harry, bu uzun ipek çorapları XIV. Louis'inkiyle kıyaslardı kibirli bir edayla. Caroline'e göreyse bu bacaklar, sirkte çalışan Parisli binici hanımlarınkini andırıyordu. Her durumda da Harry, hem erkek hem de dişi çekiciliğinden kaynaklanan bir mucizeye sahipti.Yapış yapış deniz analarını tırmıklarla temizlerken bıyık altından gülen çocuksu Ayak Tabureleri'ne karşı son derece ilgisiz görünürken, yalnızca *kendi* çevresindekilerin ona karşı duyduğu gerçek hayranlıkla gurur duyuyordu. Harry Lehr kesinlikle kendine özgü biriydi. Bunu da Bayan Fish'in, plajın öte tarafında verdiği partinin yarattığı hayal kırıklığına karşın, Caroline'e göstermek istiyordu. "Böylesi bir güzellik!" diye haykırıverdi. "Bailey's Beach'te yalnız başına!"

"Sizin güzelliğiniz mi Bay Lehr yoksa benimki mi?"

"Benimle dalga geçiyorsunuz. Ve ben buna bayılıyorum, biliyorsunuz." Gevrek ve candan bir kahkaha atmıştı. Sonra bacak bacak üstüne atarak Caroline'in yanı başına oturuverdi. Bacakların çok *güzel* olduğuna karar verdi Caroline; öte yandan doğa annenin her şeyi birbirine karıştırma gibi bir alışkanlığı vardı. Her zaman bıyığının olmasını isteyen Blaise'in hiç bıyığı çıkmamıştı, ama kesinlikle bir bıyığa sahip olmak istemeyen Bayan Bingham ise çıkan kılları her gün ağdayla almak zorundaydı. Caroline, günün zevkine göre gereğinden fazla ince uzun olan bacaklarını Harry'nin bacaklarıyla değiştirmekten hiç gocunmayacaktı kesinlikle. Okuldayken, Roma mitolojisindeki Av Tanrıçası Difana'nın muhteşem güzelliğine yönelik sayısız göndermeler bile tatmin etmemişti onu. "Burada öylesine büyük bir başarı elde edebilirsiniz ki! Biliyorsunuz bunu, değil mi?"

"Ama ben öyle değil miyim zaten? Başarının ta kendisi. Kendi sınırlarımın içinde haliyle."

"Şey, siz yalnızca sizsiniz elbette ve doğuştan bir başarı örneğisiniz ve görüntünüz de öyle hiç şüphesiz. Ama ben sizi daha güzel

giydirebilirdim. Worth modasından çok biraz daha Doucet tarzı mesela."

"Worth modasını daha az takip edeyim, daha çok para mı harcayayım yani?"

"Para ne içindir ki zaten? Ben tıpkı Bavyera'lı Ludwig gibiyim. Günlük hayatın çıplaklığından nefret ederim. Ruhumu çürütür. Ama sizin gibi ben de pek varlıklı sayılmam. Buradaki diğer herkes gibi." Güneşliğin altındaki gözlerini kıstı. "Bu nedenle ben de diğer insanları eğlendirmekle yolumu buluyorum. Bu, bir ofise kapanıp da ter dökmekten kesinlikle daha iyi bir iş."

"Ama daha da çetin bir iş, bana kalırsa." Caroline, Harry Lehr'in durumuna insani bir vaka olarak giderek ilgi duymaya başlamasına kendi de çok şaşırdı. Yoksa o da Harry'nin o ünlü ya da kepaze çekiciliğine kapılan kurbanlardan biri mi oluyordu?

"Ah, sizin tahmininizden daha kolay, aslında. Çoğu insan budalanın tekidir, bilirsiniz; onlarla uyum içinde yaşamanın ve onları kendinize benzetmenizin tek yolu aptallıklarını yüreklendirmektir. Onlar eğlenmek istiyor. Kahkahalar atmak istiyorlar. Onları eğlendirdiğin sürece seni bağışlayacaklardır."

"Ama ihtiyarladığınız zaman..."

"Yakında evleneceğim. Bu, işimi kolaylaştıracaktır."

"Peki, kim bu... şereflendireceğiniz kız, karar verdiniz mi?"

Lehr evet anlamında başını salladı. "Onu tanıyorsun, aslında. Ama büyük bir olasılıkla düşüneceksin ki..." Lehr'in konsantrasyonu iki genç adamın yanlarına yaklaşmaya başlamasıyla bozuldu. Biri, incecik hatta sıskaydı; diğeriyse daha ufak tefek, biraz daha topluydu ve kaslı bir yapıya sahipti. Lehr, kendilerine yaklaşan bu delikanlılardan ikincisini görünce kaşlarını çattı. "Onun bacakları benimkinden daha mı güzel dersiniz?"

"Ah, hayır!" Caroline incelikle idare etmek için dikkat kesilmişti. "O, bir jokey kadar kaslı görünüyor. Bir jokey gibi, anlıyorsunuz ya? Ve bacakları hafif eğri, oysa sizinki öylesine zarif bir biçimde dümdüz ki!"

"Onu bu kadar ayrıntılı olarak anlattığınıza göre uzağı oldukça iyi görebiliyor olmalısınız." diyerek kadınsı bir muziplikle gülümsedi.

"Ah, onun neredeyse bütün özelliklerini bilirim. Anlıyorsunuz ya, benim erkek kardeşim o."

"Blaise Sanford! Tabii ya." Lehr heyecanlanmıştı. "Onu tanımam gerekirdi. Öylesine çekici, öylesine zarif."

"Britanya'dan gelmiş bir seyis yamağı hoşunuza gidiyorsa eğer, evet, çekicidir; ama ben zarif demezdim ona."

"Eh, öteki zarif ama. Leyleğe benziyor aslında, ama yüzü ilginç."

"Korkarım, sevgili Bay Lehr, o da benim kardeşlerimden biri. Kumsal, onlarla çerçöp içinde kaldı bugün; tıpkı Portekizli savaşçılar gibi."

İki genç adam onlara katılmıştı artık. Lehr, kafası karışık görünen Blaise'i cilveli bir havayla karşıladı; Prens d'Agrigente, başka bir deyişle Plon adıyla bilinen Caroline'in en büyük üvey kardeşinin de elini sıktı. Plon yirmi beş yaşında görünüyordu, ama aslında otuz yedi yaşındaydı; karısından ayrılmıştı; beş çocuğu vardı. Her birinin, mucizevi bir şekilde Plon'un kendi çocuğu olduğu konuşuluyordu Jokey Kulübü'nde; orada her ilginç mesele asla sır olarak kalmaz su yüzüne çıkardı; sonra da herkes tarafından konuşulan bir konu haline geliverirdi işte.

"Plon Paris'ten kaçıp gitmek istedi. Ben de New York'tan kaçmak istedim. Bu nedenle ihtiyar Jamie'nin villasını kiraladık. Her yer küflenmiş" diye ekledi Blaise; bütün bunlardan nedense Lehr sorumluymuş gibi dik dik bakıyordu ona.

"Hizmetçiler Stone Villa'yı düzgünce havalandırmıyor. Çünkü sahibi asla eve gelmez. Gelin, siz iki harika insanı tanıştırayım; Bayan Fish..."

"Onu tanıyorum." Blaise ruhsuz konuşuyordu.

"'Fish', bizim bildiğimiz *poisson** gibi mi?" diye mırıldandı Plon derinden gelen sesiyle.

"Amerika'da böyle şahane adlarımız vardır işte..." diye söze başladı Caroline.

"Ama *menteur*** anlamında Lehr değil" diye ekledi Lehr; konuşmada başrolü kapmıştı artık. Ansızın iki genç adam da kahkahayı patlatıverdi ve Lehr de zafer kazanmanın sevinciyle Fishlerin partisine doğru yavaş adımlarla yürümeye başladı.

"Paris'te de bu tiplerden var." Plon düşünceliydi. "Burada da bir tane olduğunu bilmiyordum."

* Fr: Balık. (ç. n.)
** Fr: Yalancı. (ç. n.)

"Daha fazla seyahat etmelisin, *chéri*. Caroline, kardeşini içtenlikle öperken Blaise'den uzak duruyordu. "Burada her şeye sahibiz. Dünyanın en özel plajı da buna dahil."

"Her zaman çöp mü doludur böyle peki?" Plon burnunu ovaladı; böylece kötü koku da yok olup gidecekti sanki.

"Yalnızca insanla" dedi Blaise bunun üzerine.

Tam o sırada Bayan Jack, kulüp binası boyunca uzanan tahta iskelenin üzerinde göründü. Üstünde, kendi deyimiyle 'tenis kıyafeti' bulunuyordu: beyaz tenis ayakkabıları, siyah çoraplar, beyaz ipek bir gömlek ve cüretkâr kısacık bir etek; başında, iki yanından cibinlik gibi bir tülle tutturulmuş bir denizci şapkası vardı. Onları daha net görebilmek için tülünü kaldırdı hemen. "Caroline" diye bağırdı. "Buraya gel ve yanındaki iki erkeğini de getir." Caroline kendine söyleneni derhal yerine getirdi. Bayan Jack, genç adamlarla tanıştığına memnun olmuştu. Blaise'le Plon ise Bayan Jack'in kendisinden bahsetmesinden ve boğuk Comedié Française ses tonuyla o kaçınılmaz saçmalıklarından söz etmesinden keyif alıyorlardı. "Siz kesinlikle aradığım insanlarsınız. İkiniz de tenis oynar mısınız?"

"Evet, ama... "diye söze başladı Blaise.

"Harika" dedi Bayan Jack. "Kocam tenise başladığında ben tenis oynamayı bıraktım. Şimdi o, tekrar briç oynamaya başladı ve bir briç partisi veriyor. Bu nedenle ben de tenis kortuna sizin gibi iki harika genç adamla gideceğim şimdi. Sen akıllı birisin Caroline; iyi ki böylesine çok kardeşin var."

"Üvey kardeşlerim..."

"Çok daha iyi. Onları yarı yarıya sevmek zorunda kalırsın, yalnızca." dedi ve hemen sonra gözden kayboldu.

"Paris'te bu tiplerden de var" dedi Plon, "ama o, çok ihtiyar biri."

"İhtiyar olan Bayan Astor'dur. Bu da onun gelini. La Dauphine. O, seni güldürür. Her şeyden nefret eden biridir."

"Oldukça güzel görünüyor" dedi Plon bunun üzerine. "Peki, o... şen şakrak bir tip midir?"

"Burası Amerika. Hanımefendilerin hepsi son derece namusludur." Caroline karşısındakini uyarırcasma konuşuyordu.

"Biliyorum" dedi Plon suratsız bir ifadeyle. "Buraya gelmemeliydim aslında."

Astor partisindekilerin yarısı tenis oynuyor, öteki yarısıysa briç masasının başında oturuyordu. Bayan Jack, Caroline'i Plon'la baş

başa bırakarak Blaise'le tenis oynamaya gitmişti. Plon ise her zaman nasılsa gene öyleydi; anlaşılmaz, sevecen ve elbette züğürt görünüyordu. "Blaise öğrendiğinde, yani cüzdanımın *vid*... siz nasıl diyorsunuz?"

"Meteliksiz."

"Meteliksiz olduğunu, yaz tatili için beni buraya getirmeyi teklif etti. Böylece ben de buradayım işte."

"Kendine yeni bir eş mi arıyorsun?"

"Biz hâlâ Katoliğiz. Öyle değil mi, Caroline?"

"Evet. Ama daima hazırlıklar vardır."

Plon hayır anlamında başını salladı; gözleri Bayan Jack'in zarif görüntüsünde ve gelişigüzel atılan toplardaydı. "Tenis dersleri verebilirim belki" dedi, "Burada çok kötü tenis oynuyorlar."

Kocaman kahverengi kayın ağacının altında oturarak aylak aylak dedikodu yapıyorlardı. Ara sıra Albay Astor verandaya çıkıp ağzı açık bir şekilde karısına bakıyordu. Biraz sıra dışı biriydi; bıyıklıydı ve çenesiyle çok uyumlu görünen açık bir alnı vardı. *Nourmahal* adlı yatında, Bayan Jack'ten uzakta çok mutlu olduğu söyleniyordu. Bayan Belmont, bu sosyetenin çılgın kalabalığında, uğraşıp didinerek kendine yeni ve heyecan verici bir yol açtığından, Excalibur kılıcı değil belki ama elinde tuttuğu kapı gibi boşanma belgesi belki de ilk kez bir Astor'un bile boşanabileceğinin makul olduğunun kanıtıydı. Herkesin kabul edeceği üzere Vanderbiltler, talihli ve zengin Astorlardan birkaç gömlek daha aşağıdaydı, ama Alva Vanderbilt Belmont her ne yaptıysa, Ava Willard Astor'un da aynı şeyi yapması mümkündü. "Boşanma çok sıradanlaşacak." Caroline'in ses tonu öğüt verir gibi çıkıyordu; artık bir gazete sahibesi ve genel bir otorite olarak ciddiye alındığından bu alışkanlık giderek onun bir parçası oluyordu.

"Fransa'da değil. Bizde sıradanlaşmayacak" dedi Plon. "Senin şu Bayan Astor'dan hoşlandım."

"Ama yalnızca baştan çıkarmak için. Gerçekten tam bir Fransız'sın, Plon."

"*Sen* de tam bir Amerikalısın" dedi üvey kardeşi soğuk bir sesle. "Plajda senin yanında gördüğüm o tuhaf adamın..."

"Hoş adamın mı?"

"Sevimli adamın... zengin Amerikalılara şampanya sattığını söylediler bana. Bunu ben de yapabilirim. Şarap hakkında epeyce bilgi sahibiyim." Koyu renkli, sonsuz bir derinliği varmış gibi gö-

rünen gözlerini kırpıştırdı. Caroline, ölmüş olan annesinin gözlerine bakıyormuş gibi hissetti birden. Bayan Delacroix benzerlik ipuçlarını yakalaması için ilham vermişti Caroline'e.

"Annemizin gözlerini almışsın" dedi.

"Öyle diyorlar, evet." Plon, çimlerin üzerindeki kortta kendinden geçmişçesine tenis oynayan Bayan Jack'in ayak bileklerine bakıyordu.

"Nasıl biriydi?"

"Kim nasıl biriydi?" Plon'un aklı çimlerin üzerindeki tenis kortundaydı.

"Emma. Senin annen. Benim annem."

"Ah, bu çok uzun zaman önceydi. O da senin gibi bir Amerikalıydı."

"Plon sen gerçekten böylesine aptal mısın yoksa bu, Amerikalı hanımları nasıl etkilesem diye yarattığın bir özellik mi?"

Plon kartala benzeyen yakışıklı suratını Caroline'den yana döndü; gülümseyerek inci gibi dişlerini gösterdi. "Elbette, bir *üvey* kız kardeşi etkilemem gerekmez. Yoksa senin bu Newport dediğin yer, o ıvır zıvır Mısır kültüründen izler mi taşıyor?"

Caroline bu uygunsuz sözlere hiç kulak asmadı. "Sence Emma..."

"Birinci Bayan Sanford'ı öldürmüş olabilir mi?" Plon tenis kortuna bakıyordu hâlâ; Bayan Jack, belki de hayatında ilk kez bir maçta sayı kazanmıştı. "Bravo!" diye haykırdı Plon. Bayan Jack her zamanki öfkeli bakışlarıyla sesin geldiği tarafa döndü, ama kendisine hayran hayran bakan o zarif Fransız'ı görünce hafifçe eğilerek selam verdi.

"En azından bir sigara kutusu alman gerekiyor" dedi Caroline ters bir ses tonuyla, "refakat için."

"Korkarım bir sigara kutusundan daha fazlasına ihtiyacım olacak."

"Söylentileri duydun mu?"

"Yalnızca herkesin duyduklarını. O alık Albay Astor teknesini karısına tercih ediyor. Bir oğulları var; demek oluyor ki karısı görevini yerine getirmiş..."

"Ben Emma hakkında konuşuyorum!"

"Geçmişle ilgili kafanı kurcalayan bir şey var, öyle değil mi? Pekâlâ. O, benim için tapılası biriydi. Onunla dışarıya gezmeye çıktığımda, insanların, onun benim metresim olduğunu zannetmeleri-

ni umardım her zaman. Evet, evet, biliyorum. Tam bir Fransız'ım ben. Ayrıca, öldüğünde on dört yaşındaydım ve yaşıma göre de gerçekten tam anlamıyla olgunlaşmıştım."

Caroline, bu oğlan çocuğu Plon'u ve tablolardaki esmer hanımefendiyi üstü açık bir arabada, Bois de Boulogne boyunca yol alırlarken hayal etmeye çalıştı, ama başaramadı. "Babana karşı önyargılıydım, elbette. Onun, fazlasıyla... fazlasıyla..."

"Amerikalı olduğunu mu düşünüyordun?"

"Bu, kesinlikle tam benim aradığım sıfattı. Hiç gücü kuvvetti olmamasının haricinde, gerçekten Amerikalı biriydi o; gerçekte biz bunu imkansız bir bileşim olarak görüyorduk. Ama Annem bizi bir araya getirmek için elinden geleni yapıyordu. O son aylarda oldukça güçsüz düşmüştü, özellikle de..."

"Benim doğumundan sonra."

"Evet. Gün be gün eriyip gidiyordu. Kardeşimle ben, onun yavaş yavaş o hale gelmesine üzülüyorduk."

"Yalnızca üzülüyor muydunuz?"

"Erkek çocukları öyledir işte. İnsanın gerçekten bir yüreği olduğu çok daha sonra ortaya çıkar."

"Eğer gerçekten bir yüreği varsa, tabii."

"Annem hiç kimseyi öldürmüş olamazdı."

"Öyleyse, daha çok yeni duyduğum bu söylenti niçin yeniden ortalıkta dolaşıp duruyor sence?"

Plon tam Fransız adamlarına özgü bir biçimde omuz silkip bacak bacak üstüne atıverdi. "Söylentilerin sonu yoktur dünyamızda. Yo, *chérie*, herhangi biri, birinci Bayan Sanford'ı öldürmüş olsaydı eğer, ki ben bundan son derece şüpheliyim, bu, yalnızca kendi yolunda gitmek için her şeyi yapmaya hazır kaçık baban olurdu, bence."

Caroline, ansızın elektrik verilmiş gibi irkildi. "Sana inanmıyorum." Dudaklarının arasında çıkabilen tek cümle bu oldu.

"Neye inandığın umurumda değil." Koyu gözleri, Caroline'in daha önce hiç görmediği biçimde bakıyordu ona şimdi. Bu, kızının gözlerinin içine böylesine doğrudan bakan Emma olabilir miydi acaba?

"Şimdi de onu güçlü kuvvetli olmakla onurlandırdın." Caroline başka tarafa döndü. Plon'un gözleri ansızın değişivermişti; ne insan ne de hayvan gibi bakıyordu etrafa; doğanın bambaşka bir gücüyle hepten farklı bir şekle bürünmüştü. Kesinlikle hiçbir his yansıtmayan bir mineral gibi görünüyordu artık.

"O iş için yeterince kuvveti olurdu" diyerek esnedi Plon. "Her neyse, her şey olup bitmiş. Her zaman geçmişi düşünmek fazlasıyla Amerikan tarzı, bence" diye ekleyerek sırıttı.

Caroline, Prens d'Agrigente'den açıkça çok etkilenmeye başladığını fark edince dehşete düşüverdi ansızın; bu, çok değerli düşman Blaise'in ahlaksız cazibesinden oldukça farklıydı. "Benim" dedi Caroline, "içeriye girmem gerekiyor."

Bayan Jack çoktan eve girmişti bile. Tenis şapkasını çıkarıyordu; soluk yüzü hoş bir şekilde pembeleşmişti. Bakıcısının elini tutan gösterişsiz, küçük bir oğlan çocuğu Caroline'e baktı.

"Caroline! Bu, benim oğlum. Dokuz yaşında. Bayan Sanford'a mer-ha-ba de bakalım."

Oğlan eğilerek selam verip. "Merhaba, efendim" dedi. Caroline, çocuğun babasına davranır gibi çok kibarca karşılık verdi; babaysa salondaki düzinelerce briç masalarından birinde oturuyordu, sırtı onlara dönüktü.

"Beşinci yoksa Altıncı John Jacob mı oluyor? diye sordu Caroline. "Aileniz, George'larıyla bilinen Hanover'lere benzeyecek kesinlikle."

"Ben o sırayı bozdum. Onun adı William Vincent. Fazlasıyla sıradan, öyle değil mi?" dedi Bayan Astor çocuğa yol gösterirken. "Bu, babanın kim olduğunu kesinlikle bildiğimiz nadir durumlardan biri. Jack'in iç karartıcı hatlarını ve ürkek bakışlı gözlerini almış, baksana. Ama annesinin kim olduğu oldukça şüpheli. Hiç mi hiç bana benzemiyor. O yakışıklıdan, üvey erkek kardeşinden bahset bana, haydi."

Caroline, Plon'dan bahsederken Bayan Jack de çok ilgili görünüyordu. "Onu akşam yemeğine davet etmeliyiz; Blaise'le birlikte elbette" diye ekledi. "Stone Villa'nm tümünü, seni ve eğer beni bu yıl geri çevirmezse Bayan Delacroix'yı da davet edeceğim."

"Sigaranızı ona doğru üflemeyin yeter."

"Şu ihtiyarlar da ne kadar dar kafalı oluyor! Otuz yedi yaş için çok genç görünüyor." diye ekledi hemen. Zavallı Plon; Caroline'in yüreği şefkatle dolmuştu şimdi. Ne yapacağını bilemeyecek kadar sürüyle sigara kutusuna sahipti zaten. Çok yakında bir tanesine daha sahip olacaktı. Ama eninde sonunda, en azından o kutuları dolduran sigaraların parasını ödeyen karısına geri dönmek zorunda kalacaktı ne yazık ki.

Caroline, Plon'a bakarken ölmüş olan annesini görüyormuş gibi bir hisse kapılsa da, Blaise'e bakarken ölmüş babasından tek bir

iz bile göremiyordu onda. Hiç şüphesiz Bayan Delacroix, onun gerçekten Denise'e benzediğini ima ettiğinde bu benzerliği abartmıyordu. Caroline yemek için hazırlanırken, Emma'nın gözlerinin Plon'un üzerinden kendisine baktığını hayal ediyordu ve Blaise'in de tamamen Denise'in yüzüne büründüğünü düşünüyordu. Bu iki genç adam bu durumdan ne çıkar sağlayacaktı? Caroline merak ediyordu ve eğer Bayan Delacroix'nın o çılgın hikâyesi doğruysa, Blaise tehlikede miydi? Tam tersi, aslında diye düşündü sonra. O sırada Marguerite, o eski moda Worth imzalı balo elbisesini giydiriyordu genç kadına. "Buraya daha sık gelmeyiz" dedi Marguerite; Caroline'in fil dişi rengindeki elbisesindeki son düzeltmeleri yapıyordu. "Burası, neredeyse medeniyetin kendisi."

"Bütün gün İngilizce konuşman gerekmediğini anlatmak istiyorsun sanırım."

"Ve erkek kardeşlerin de burada. Bu çok doğru bir şey. Biliyorsun. Aile sahibi olmak." Marguerite, tamamen kendine adadığı evde kalmış kadın hayatıyla bir aile yaşamının sorumlulukları ve bedelleri üzerine sıkı öğütler vermekten daima hoşlanırdı. Caroline'in evlenmesini, sonra da çevresindeki diğer seçkin kadınlar gibi gerçekten çok mutsuz olmasını sabırsızlıkla bekliyordu. Diğer insanların mutlu olması Marguerite'in tüylerini diken diken ediyordu adeta. O, çaresiz hanımlara şefkat göstermeye bayılıyor, onlara acı gözyaşlarını silmeleri için limon ve mine çiçeği kokulu tertemiz, keten mendiller dağıtıyordu.

Plon, Caroline'i mermer salonda bekliyordu. Bayan Delacroix yatağına çekilmişti ve Plon da bir kutlama dansının verileceği Casino'da eşlik edecekti kız kardeşine. Ne Plon ne de Caroline kutlamanın ne için olduğunu anımsayamıyordu bir türlü. Plon, bu kutlamanın Bay Vanderbilt'in arabasıyla ilgili olabileceğini düşünüyordu. O da bu geceye özel, üstü açık bir at arabası kiralamıştı. Tatlı sıcak esintiler eşliğinde, mehtabın aydınlattığı gecede Casino'ya doğru ilerliyorlardı. Her yer Japon fenerleriyle ışıl ışıl görünüyordu. Dahası, Mullalay'in ezgileri de kulakları dolduruyordu. Plon o kadını da davet etmişti buraya; bir çeşit randevu gibi. Ne var ki Bayan Jack inanılmaz derecede soğuktu; hatta bir Anglo-Saxon bile ondan daha sıcak davranırdı. Anlaşılan o taraftan bir sigara kutusu gelmeyecekti. Daha da kötüsü Plon, evli oluşunu belirgin bir şekilde vurguladığı halde, ev sahipleri onu, masalarda yalnız başına oturan kızların ya da daha da beteri, hayatlarında ikinci bir şansı yakalamak isteyen

şen şakrak dulların yanına doğru itip duruyorlardı devamlı. "Onlara yalnızca evli kadınlardan hoşlandığımı söyleyemem."

"Hayır" dedi Caroline, "söyleyemezsin."

Casino'ya görkemli bir şekilde girdiler. Çok geçmeden Plon ortadan kayboldu. Lady Pauncefote ve onun sayısız bekâr kızlarından biri el koymuştu ona. Lord Pauncefote ise sade gece takımıyla görülmemiş derecede sıradandı. Caroline, göğsüne iğnelenmiş madalyaları ve sırma şeritli takımıyla daha çok beğeniyordu onu nedense. Lord Pauncefote hiç vakit kaybetmeden Helen Hay'in yanında alıverdi soluğu. Caroline de yardımcı olmak için Helen'ın yanına gitti. O sırada Helen'a, Boer'lere karşı savaşan İngilizler hakkında tamamen yanıltıcı bilgiler aktarılıyordu. Helen, Caroline'e sarıldı. "Ama en son haberleri sen almışsındır, hem de Del'den. Del'den."

"Bana yazmış olduğu en son mektubu, New Hampshire'daki babana yolladım derhal."

"O genç adam Pretoria'da harika bir etki yarattı. "Lord Pauncefote'un ses tonu bir yargı belirtiyordu sanki.

"Keşke ben de Pretoria'ya gitseydim demiyor musun?" Helen muzip bir sesle sormuştu bu soruyu.

"Ah, ben oraya çok katkıda bulanabilirdim... bozkırda? Böyle mi adlandırıyordunuz?

Blaise Caroline'in tam arkasında duruyordu. Helen'a dönerek, "Payne seni arıyor" dedi. Böylelikle genç kadını Pauncefote'un o amansız çenesinden kurtarmış oldu. Be sefer de Pauncefote, James Van Alen tarafından alıkoyulmuştu.

"Aman Tanrım!" diye haykırdı ve büyükelçiyi bara doğru sürükledi. "Bana kalırsa çok solgun görünüyorsunuz."

"İşte" dedi Caroline "burada, Newport'ta çok sayıda can sıkıcı insan bulunuyor."

"Üvey kardeşleri de buna dahil ediyor musun?"

"Ancak yarı yarıya sıkıcılar onlar, bence. Bu yıl, konuşmadığımızı sanıyordum."

Blaise, Caroline'in koluna girdi ve birazcık zorla olsa da onu dans pistinin kenarında, çiçeklerle süslenmiş kameriyeye, Mullalay orkestrasını duymayacakları sessiz bir bölgeye doğru götürdü. Burada, sanki öğrencilik günlerindeymişler gibi yan yana tahta sandalyelerin üstüne oturdular. "Öğlen yemeğinde büyükannemi gördüm. Bayan Astor'da. Onu gerçekten çok etkilemişsin."

"Bayan Astor'u mu?"

"Bayan Delacroix'yı; onu... etkilemek çok daha zor."

"Büyükannen hakkında birtakım planlarım varmış gibi konuşuyorsun."

"Yok mu?"

Caroline, Blaise'e bakıyor ve onun annesini, Denise'i düşünüyordu. "Kendi mülküm dışında hiçbir şey üzerine herhangi bir planım yok."

"Mahkemeler..."

"Hayır, Blaise. Zaman. Takvim yaprakları. Aldığım her nefeste benim olana çok daha yaklaştığımı hissediyorum."

"Kaderi zorlama sakın." Blaise, kem gözü başından savuşturmak için eliyle bir işaret yaptı. "Annem yirmi yedi yaşına gelmeden ölmüş."

"Ben çocuk doğurmayacağım. Bu, ölümü önlemenin bir yolu."

"Hiç evlenmeyecek misin peki?"

"Öyle söylemedim. Ama çocuk filan istemiyorum."

"Böylesi şeyler daha önceden ayarlanamaz pek."

"Madam de Bieville nasıl?"

Blaise sakin bir biçimde cevap verdi. "Deaubille'de şu an. Del'den ne haber?"

"Pretoria'da."

"Şef, Bay Hay'e zor günler geçirtiyor."

"Ama bu Şef'in özelliği, öyle değil mi?"

"Bu yaz, her neyse. Şef elinden geldiğince Bryan'ı destekliyor."

"Elinden geldiğince mi?" Caroline gülümsüyordu. "Bryan'ın gümüş konusundaki saçmalığını ciddiye almıyor ve Bryan'ın saldırıp durduğu imparatorluğa da bayılıyor."

Blaise bu şekilde düşünmemesine karşın bir kahkaha attı. "Eh, tröstleri sevmiyorlar ve Mark Hanna'dan hoşlanmıyorlar."

"Bu, gerçekten de devlet adamın yakışır bir düşünce. *Chicago American*'ın para kaybettiğini duyuyorum."

"Hem de çok büyük bir miktar."

"*Benim* param mı söz konusu yoksa?"

"Miktarın bir bölümü benim param, evet. Ama çoğu Bay Hearst'e ait. Güney Dakota'da altın çıkarmaya devam ediyorlar." O sırada Harry Lehr, kolunda sıradan genç bir kadınla beliriverdi yanlarında. "Elizabeth Drexel." Üvey erkek kardeşle üvey kız kardeş, sanki tamamen kendisiyle ilgileniyormuşçasına yüksek sesle söyle-

mişti bu adı. "Ben Eğlendiren Adamım" derken bir kertenkele gibi hızla göz kırpmıştı Blaise'e.

"Benim sayısız üvey erkek kardeşlerimi de eğlendirmelisiniz." Caroline, bu söylediklerini Blaise'in öfkeyle tasvip etmediğini hissedince, Lehr'den oldukça hoşlandığına karar verdi.

"Öncelikle, takım elbiselerini Wetzel diksin, Kaskel de pijamalarını ve iç çamaşırlarını..."

Lehr insanların önünde hiç çekinmeksizin Blaise'e pijamalarla ilgili bir yorumda bulunmuş, dahası, kesinlikle iç çamaşırlardan söz ederek şehvet düşkünlüğüne de gönderme yapmıştı açıkça. Bütün bunlar karşısında Blaise bir öksürük krizinde tutulmuş, neredeyse boğuluyordu. Bu, elbette öfkeden diye düşünüyordu Caroline; doğrusu onun bu halinden tatmin olmuştu. Ayna anda Lehr böylesi bir sıkıntıya neden olduğuna sevinirken, belki de geleceğin Bayan Lehr'i sayılan Drexel ailesinin genç kızı da en az Blaise kadar utanmış görünüyordu. En sonunda, Bayan Astor'un, yanında gelini Bayan Jack'le birlikte bir kraliçe edasıyla yanlarına yaklaşmasıyla rahatladılar. Artık kendine gelen Blaise de bu yüce hanımefendilerin yanlarına yaklaşmasıyla eğilip selam verdi. Ardından Caroline kibarca selamladı onları. Lehr, bu kraliçelerin etrafında sapsarı tüylü kocaman bir köpek gibi hoplayıp zıplıyordu şimdi. Her iki Bayan Astor da, Casino'nun kapı sövelerini süsleyen iki bronz baykuş heykelini aratmayacak bakışlarla bakıyordu ona. Görünüşe göre Lehr, Mamie Fish'e ihanetinin bedelini ödeyecekti.

"Gelip beni ziyaret etmelisiniz, Bayan Sanford." Yakutlarla bezeli kocaman siyah peruğu parıldıyordu. "Siz de tabii, Bay Sanford; ama ben, sizin ihtiyar hanımlara ayıracak pek vaktinizin olmadığını duydum açıkçası."

Blaise'in yüzünün kızarması ona yakışmıştı. "Üvey erkek kardeşimle ben henüz adım attık buraya, Bayan Astor..."

"Bu Prens'in hanımlara ayıracak epeyce vakti var" dedi Bayan Jack ağır bir ses tonuyla, "hem de her yaştan hanıma."

"Beni ne kadar da rahatlattın böyle." Kayınvalide gelinine hoşnutsuzlukla gülümsedi. Gelinse pür dikkatle Blaise'i incelemekle meşguldü.

"Sakın" dedi Bayan Jack, "evlenmeyin."

"Evlenmek gibi bir niyetim yok." Blaise özgüvenine yeniden kavuşmuştu. Kayınvalide için olmasa da gelin, yani Bayan Jack için uygun bir eş adayıydı.

"Sevgili Harry gibi mi?" diye sordu Bayan Astor; tam yanı başında soytarılık yapan bu yaratığı fark edebilmişti en sonunda.

"Onu bilmiyorum işte." Blaise hiç çekinmeksizin Bayan Jack'i süzüyordu, ama Bayan Jack, bakışlarını kendisine bakan gözlerden kaçırdı ansızın. Soğuk biri miydi acaba? Caroline içten içe merak ediyordu, ama soğuk bir yaradılışa sahip olmak, Amerika'nın bu tehlikeli dünyasında yalnızca bir strateji geliştirmekten başka ne olabilirdi ki? Üstelik burası, adı ne kadar yüce, serveti ne kadar kabarık olsa da bir hanımefendinin faziletini yitirmesi sonucunda içinde yaşadığı biricik dünyadan koparıldığı bir yerdi. Paris ise böyle dışlanmış Amerikalı hanımefendilerle doluydu. Bir Fransız hanımefendisi zinadan dolayı alkışlanırken, Amerikalı hanımefendiler aynı sebepten dolayı açıkça tonlarca bedel ödüyordu.

"Sonsuza kadar bekâr bir erkek olarak kalmayacağım." Lehr heyecandan titriyordu. Bayan Drexel sanki havaya bir öpücük gönderiyormuşçasına dudaklarını büzmüştü. Zavallı kızcağız diye düşündü Caroline. Öte yandan, birbirlerine mükemmel derecede uyabilirlerdi de. Bu genç kız, bir diğer Matmazel Souvestre olabilirdi pekâlâ.

"Biz haberini aldık" dedi Bayan Astor. "Sen ve Mamie..." diye devam ederken Mamie'ye bakarak aynen şöyle dedi: "Ah ne kadar da kendine özgü bir kız, öyle değil mi?" Bayan Astor'un içindeki kötülük kendine güvenin asaletini taşıyordu, "köpekler için bir akşam yemeği düzenliyormuşsunuz."

"Köpekler için mi?" Bayan Jack'in boğuk sesi iyiden iyiye kısılmıştı; bir köpeğin hırlamasını andırıyordu neredeyse.

"Köpekler, evet." dedi Lehr havlar gibi. "Hepsinin sahibi de gelecek, elbette."

"Ne kadar da eğlendirici." Bayan Astor, "eğlendirici" sözcüğünü üstüne basa basa hecelemişti.

"Aynı masada mı peki?" diye sordu Caroline.

"Farklı masalarda, elbette."

"Öyleyse köpeklerin kime ait olduğunu sahiplerinden mi tanıyacağız?" Caroline bu lafları sarf ederken bir kez daha çok ileri gitmiş olduğunun farkına vardı. Kıvrak zekâlı olmak, Newport'ta hem hiç sevilmiyor hem de korkutucu bir şey sayılıyordu. Kıvrak zekâya sahip bir kadınsa halkın gözü önünde yalnızca bu özelliğinden dolayı bir cadıymış gibi alenen yakılabilirdi hiç şüphesiz.

Astor hanımefendileri Caroline'in bu uygunsuz sözlerine kulak asmamıştı. Ama Caroline, cadılar gibi büyülerle uğraşsaydı eğer,

her birinin onun aleyhinde sağlam kanıtlar bulacağına kesinlikle emindi.

Lehr, Astor hanımefendilerini koluna takarak onları partinin tam içine doğru sürüklemeye başlamıştı. "O korkunç biri" dedi Blaise.

"Ama bu yerin onsuz nasıl sıkıcı olacağını düşün bence."

"Plon'un zengin bir dula ihtiyacı var." Blaise konuyu değiştirivermişti.

"Sakın bana bakma. Ben sana yardımcı olamam. Bu dünyanın dışındayım. Washington'da..."

"Neden Plon'u da yanında götürmüyorsun, sonbaharda mesela?"

"Plon'u her yere götürürüm elbette. Bildiğin üzere onu çok seviyorum..."

"Bildiğim üzere." Birbirlerine bakakalmışlardı. Orkestra, *Tales of Hoffmann*'ı çalıyordu. "Kuzen John'un karısının ölmüş olduğunu duydum."

Caroline evet dercesine başını salladı yalnızca. "Bay Houghteling nasıl?"

"Avukatlar!" Blaise bu konuyu es geçti açıkça. Onları birbirine düşüren para konusunda konuşmaya ikisinin de pek gücü kalmamıştı artık. "Plon'a, genç Bayan Astor'un yalnızca öylesine flört ettiğini söyledim."

"Sanırım Plon o işi çözdü. Amerikalı kadınları gerçekten çok iyi anladığını düşünüyor, çünkü çoğunu Paris'te baştan çıkardığını da söylüyor."

"Sana bu tür şeyleri mi anlatıyor ?"

"Sana anlatmıyor mu?"

"Evet, ama ben bir erkeğim."

"Eh, ben *Amerikalı* bir kadın değilim. Her neyse, o insanların Paris'te yaptığı tek bir şey var." Caroline, güzel Bayan Cameron'ı yakışıklı delikanlı şairiyle birlikte hayal etti; son derece görkemli bir çift boynuz Don Cameron'ın kafasından bir kez daha yükseliyordu; ayrıca, Henry Adams'ın pembe kel alnından yükselen o narin tek boynuzu da unutmamak gerekiyor.

Artık, Lord Pauncefote de onlara katılmıştı. Hiç şüphesiz, kendisine yöneltilmeyen sorulara verdiği alışılagelmiş kötü cevaplarıyla Helen Hay'i gerçekten bezdirmişti. "Arkadaşınız Bay Hearst, tam anlamıyla formunda." Blaise'in de orada bulunduğunun farkına vardı nihayet. "Zavallı Bay Hay'i İngiltere'nin adamı olmakla suçluyor."

"Ah, o yalnızca yer doldurmak için yazılan bir şey" dedi Blaise.

"Cinayet haberlerin arasında" diye ekleyiverdi Caroline hemen.

"Aslında o, Roosevelt'le epeyce dalga geçecek!"

Pauncefote bir süreliğine gözlerini yumdu; bu haliyle Dışişleri Bakanlığı'na şifreli bir mesaj yolluyor izlenimi yaratıyordu. Biraz sonra "Evet?" diyerek tekrar gözlerini açtı.

"Şef, goo-goolar'ın liderlerinden bazılarıyla görüşüyor..."

"Neyin liderleri?"

"Goo-goo "dedi Caroline, "Amerikan sisteminin reformcu olarak adlandırdığı kişilere deniyor; bu sistemden hoşlananlar bu şekilde hitap ediyor onlara. Goo-goo, sanırım 'good government'* deyişinin kısaltması ve her iyi Amerikalı gibi Vali Roosevelt'in de hor gördüğü türden bir şey. Bu doğru, öyle değil mi Blaise?"

"Eh fena değil." Erkek kardeşi hiç de istemeden övmüştü Caroline'i.

"Goo-goo" diye mırıldandı Pauncefote; bu işten pek hoşlanmamıştı anlaşılan.

"Goo-goolar, Roosevelt'e saldırıyor çünkü o patronların adamı ama reformdan bahsetmeye de bayılıyor; üstelik en az Senatör Platt kadar da reforma karşı. Kampanya başlayınca Şef bütün bunlarla epeyce dalgasını geçecek."

"Ben zannediyorum ki" dedi Pauncefote, "Vali Roosevelt bu sert politika hayatına askeri kişiliğiyle pek uymuyor."

"Asker mi!" Blaise keyifle güldü. "O, Küba'da şansı yüzüne gülen bir politikacı yalnızca."

"Ama İspanya'ya karşı kazanılmış ünlü bir zaferdi o ve Roosevelt de onun bir parçasıydı."

"Bir mimar olarak parçasıydı, evet" dedi Blaise. Caroline, erkek kardeşinin Roosevelt, Lodge, Adams'lar ve Yüzbaşı Mahan arasındaki bütün bu olup biten olaylardan haberdar görünmesine şaşırmıştı. "Ama kesinlikle bir asker olarak değil. Küba hakkında Şef'in asla yayımlamayacağı, gerçekleri anlatan hikâye, gözü pek yedi yüz İspanyol'un yaklaşık altı bin beceriksiz Yankee'yi yenmiş olmasıyla ilgilidir hiç şüphesiz; bizim İspanyolları ne kadar cesurca bozguna uğrattığımızla ilgili değildir kesinlikle."

Pauncefote gözlerini kocaman açmış Blaise'e bakıyordu şimdi. "Bunu bugüne dek hiçbir gazetede okumadım."

* Good-Goverment: İyi Hükümet. (ç. n.)

"Okumayacaksınız da zaten" dedi Blaise. "Bu ülkede, her ne olursa olsun."

"Ta ki ben yayımlayıncaya kadar." Caroline, Amerikan kibri ve şovenizmiyle ebediyen şişerek genişleyip duran bu balona bir iğne batırmak için yanıp tutuşuyordu artık.

"Yayımlamayacaksın." Blaise kesin tavrını koymuştu. "Yayımlarsan eğer, elindeki birkaç okuru da kaybedersin. Biz haber yaratıyoruz, Lord Pauncefote."

"İmparatorluklar da yaratıyor musunuz peki?" Büyükelçi profesyonel mesleki özgüvenine kavuşmuştu artık.

"Eğer zamanlama doğru yapılırsa biri diğerini izler." Blaise umursamaz görünüyordu ve tam anlamıyla Hearst tadında şimdi diye düşündü Caroline.

"Clive'm ve Rhodes'un kariyerlerini, yaşadıkları dönemleri araştırıp, o günlerin *Times*'larına ulaşarak etraflıca ve çok dikkatlice tekrar incelemeyi düşünüyorum."

"Lord North'un kariyerini incelmek daha anlamlı olur bence." Blaise, sert konuşuyordu. Caroline onu kimin eğitmiş olduğunu çok merak ediyordu; bu, Hearst değildi kesinlikle. Birazdan Plon da onlara katıldı; Pauncefote ise yanlarından ayrıldı.

"Zengin bir hanımefendi buldun mu kendine?" diye sordu Caroline.

"Ah, siz İngilizcede nasıl diyorsunuz... Yeryüzünde onlardan sürüyle bulunuyor. Ama tek bir şey var, konuşamıyorlar."

"Onu Washington'a getir." Sonra Plon'a dönerek şöyle dedi, "Kocaları yerin altında olan hanımefendi sayısı bakımından zenginizdir orada. Ve *onlar*, yani hanımefendiler, konuşabilirler."

"Seçimden sonra belki ikimiz birlikte geliriz." Blaise, kolunda yağız bir delikanlıyla yanlarına yaklaşan sarışın kıza bakıyordu şimdi. Caroline böylesine zıt bir çiftin çocuklarının nasıl olacağını düşündü bir an. "Ne var ki New York, Plon'un istiridye* konusundaki damak tadına daha uygundur."

"İstiridye mi?" Plon'un İngilizce deyişleriyle arası pek yoktu. "*Huitre*** mi demek istiyorsun" diye şüpheli bir biçimde sordu.

* Özgün metinde İngilizce 'oyster':istiridye. Burada mecazi olarak 'yararlanılacak şey' anlamında kullanılıyor. (ed.n.)
** Huitre: Fransızca istiridye.

Caroline'in şaşkın bakışları karşısında sarışın kız içtenlikle selamladı onu. "Frederika, Bayan Sanford. "Ses tonu Güneyliye benziyordu; utangaç bir hali vardı; yüzüyse ne kadar da asil diye düşündü Caroline. "Ben, Bayan Bingham'ın kızıyım. Washington'dan. Hatırladınız mı?"

"Ne kadar da büyümüşsün." Caroline, Washington'daki o çocuğu zar zor hatırlayabildi: Bu yaza kadar gerçekten de çocuk sayılırdı çünkü.

"Elbise sayesinde, aslında. Annem evde giyinip süslenmeme izin vermiyor."

"Bayan Bingham tam bir Washington'lı" diye açıklamada bulundu Caroline.

"Dul mu peki?" diye Fransızca soruverdi Plon.

"Henüz değil" diye mırıldandı Caroline de. Yanlarındaki yağız delikanlı Arjantin elçiliğindendi; John Hay'in bıktıracak kadar söylediği 'dago* takımı'nı temsil ediyordu. Caroline en sonunda, gayet sert bir şekilde bütün Latin ırkından yana çıkmış ve böylece, onun bulunduğu ortamda 'dago' kelimesi artık kullanılmaz olmuştu.

Frederika, bu üvey erkek kardeşler karşısında çok heyecanlanmıştı; tabiatıyla onu umursamıyorlardı. Frederika, Plon için oldukça genç ve masumdu ve Blaise'in aklıysa –Caroline, 'yürek' sözcüğünü böylesine sarışın ve acımasız bir canavarla hiç mi hiç bağdaştırmayı düşünmemişti zaten– bambaşka yerlerdeydi..

"Annen burada mı?" Caroline, Washington süt kralının karısı Bayan Benedict Tracy Bingham'ın, böylesi bir gecede Newport'taki Casino'ya gelmesinin mümkün olmadığını biliyordu aslında.

"Ah, hayır. Ben arkadaşlarımı ziyarete geldim buraya. Biliyorsunuz Annem Washington yazlarını çok sever." Frederika'nın gözlerinde haylaz, hatta hileli bakışlar beliriverdi ansızın. Caroline bu kızın yeteneklerini düşünürken, Arjantinli araya girerek Frederika'yı başka tarafa doğru sürükledi.

"Babası" dedi Caroline Plon'a, "bütün Washington'ın sütünü sağlıyor."

"Ne kadar da komik!" Plon içten bir kahkaha patlattı.

"Neden komik sence?"

* Dago: Yabancı, özellikle bir İspanyol. (ç. n.)

"Sanırım benim İngilizcem yüzünden; bir anlığına babasının 'süt sağdığını' söylediğini düşündüm." Caroline, Plon'un söylediklerinin hiç üstünde durmadı. O, Paris'e aitti. Blaise –ve kendisi,– güçlü ve aptal bir ihtişamın yaşandığı, israf, her şeyin kesin israf edildiği bu yeni dünyaya daha uygundular. Birden bayılacakmış gibi hissetti, bu arada, herkesin de mi israf edildiği diye düşünerek merak etti.

Sekiz

Bir

John Hay sevinçliydi. Kupa Beşlisi'nden dördü Henry Adams'ın çalışma odasında toplanmıştı. Nisan güneşinin solgun ışığı odayı doldursa da Adams her zaman şömineyi yakardı Çatırdayan odunlardan süzülen duman, eşsiz hizmetçi Maggie'nin odanın her bir köşesine yerleştirdiği fulya ve zambakların mis kokusuna karışırdı daima. Kupa Beşlisi'nin dördüncüsü Clarence King, ateşe sırtını vermiş, ayakta duruyordu. Sağındaysa okullu bir kız çocuğu gibi Clarence'e hayran hayran bakan Adams bulunuyor, onun hemen solunda da sevgi dolu bir kız kardeş edasıyla Clarence'in ağzından dökülenleri dinleyen Clara yer alıyordu. Aynı anda King de hızlı bir ses tonuyla zekice konuşuyor, öksürüyor, sonra kendi öksürmesine kendi gülüyor ve ardından yeniden öksürüyordu. "Akciğerimde dolar büyüklüğünde bir leke var. Neden böyle şeyler hep dolarla ilgili oluyor çok merak ediyorum açıkçası. Ama madeni para kâğıt paradan daha iyidir. Daha evvel her zaman yaptığı gibi güneşin beni iyileştireceğini sanmıştım; oysa Florida, daha önce sen de dahil John, birçoklarına yaptığı gibi beni de hayal kırıklığına uğrattı. 1864'te oradan kongre üyesi olmak istemiyor muydun?"

"*Oradan*, ah evet" dedi Hay. "Kongre'ye birtakım arkadaşların girmesini sağlamak Başkan Lincoln'ün fikriymiş gibi davranmaktan hoşlanıyorum. Ama Florida'ya yanımda götürdüğüm küçük çantam tamamıyla benimdi..." Ve sonra Hay, cümlesini kendi kendine tamamladı. Başkan'm sekreterliğinden tam istifa edecekken Başkan vuruldu. Bir kez daha içten içe düşünüyordu şimdi. Geceleri çok sık rüya görmeye başlayan Hay'in bu kadim insanı rüyasında artık hiç görmemesi ne kadar da tuhaf bir durumdu.

Clarence King, ölüm döşeğinde olmasına karşın aklını, nüktedanlığını ve enerjisini büyük bir gayretle sergilemeye kararlıydı. O

da Hay ve Adams gibi sakallıydı. Üçü de aşağı yukarı aynı sakal tıraşına sahipti; her biri, gençlik günlerinden kalma gösterişli bıyıklarının orta yaşın o ağırbaşlı sakallarına bir zemin oluşturmasına izin vermişti.

Hay, birkaç gün önce şehre gelen King'deki değişimi görünce çok sarsılmıştı; son derece bitkin ve perişan görünüyordu. Ama William'la Maggie onunla derhal ilgilenmeye başlamıştı; onu yatağa yatırıp bir güzel beslemişlerdi. "Tüberküloz insanın iştahında mucizeler yaratıyor" demişti King. Bu sözler, Kupa Beşlisi'nin toplu halde ilk yemeğinde dökülüvermişti ağzından. Adams, bu yemeği 'Üst Düzey Komünyon' olarak adlandırmıştı. Hay, masadaki beşinci tabakla sandalyenin, adının asla ağza alınmayacağı Kupa Beşlisi üyesi Clover Adams'a ayrıldığını fark etmişti. Ne var ki King, gayet doğal olarak laf arasında Clover'ın bir zamanlar söylemiş olduğu bir sözü ya da cümleyi tekrar edecek olursa Adams hiç de rahatsız olmuş görünmüyordu. Öte yandan King, Henry Adams'a hiçbir yanlış davranışta bulunamazdı; çünkü Adams, bu sevgili arkadaşını kendi kuşaklarının en yüce adamı ilan etmişti çoktan. Bu durumsa Hay'in, yüz kızartıcı bir biçimde kıskançlık sancılarına yakalanmasına neden oluyordu. Ama işin aslına bakılırsa Henry Adams, yerbilimci, doğabilimci, filozof, dünya gezgini ve madencilik endüstrisinin yaratıcısı ve bir Rönesans adamı olan King'e aşktan başka hiçbir sözcükle açıklanamayan derin bir bağlılık hissetmişti ta en başından bu yana. Ve artık hayatının sonuna yaklaşan bu adam, çok büyük ölçüde başarısızlığa uğramıştı. '93 depresyonunda adeta yitip gitmişti; Yukon ve dünyanın diğer bölgelerini keşfe çıkmaktan geri kalmamasına karşın, artık yalnızca başkalarının kendisine iş verdiği zeki bir yerbilimciydi. King'in madeni, King'in serveti, King'in dul eşiyle sevgili çocukları diye bir şey söz konusu olmayacaktı kesinlikle. Kupa Beşlisi'nin, günün ilk ışıklarına kadar oturarak hayatın kökeninden söz eden o muhteşem arkadaşlarının anısı dolduracaktı zihinleri. Muhtemelen Sierra Nevada'da Clarence King'in adı verilen harikulâde zirveye gidip bakabileceklerdi.

Aslında, bir dağla böylesi bir anının pek büyük bir değeri yoktu Hay'e göre; öte yandan King, ne hayat yaşamıştı ama! Adams'la Hay vakitlerini masaların başında oturup bir şeyler okuyarak, yazarak ya da mutlak gücün etrafında dönüp dolaşarak geçirirken, King de Doğu'yu keşfe çıkmış ve keşfettiği yeni dünya üzerine bir sürü harika yazı kaleme almıştı. Bu yazdıklarının arasında, diğer

adamların sömürmek istediği yerbilim üzerine elde ettiği zenginliklerden de söz etmişti. Adams, King'in fikrine kapılarak Harvard'dan firar edip onunla birlikte Uzakdoğu'yu keşfetmek için yola koyulmuştu bir keresinde. Sonraki yıllarda da çoğu kez birlikte yolculuk yapmışlar, en son Küba'ya gitmişlerdi. Bu geziler sayesinde her ikisinin de, 'koyu altın sarısı' güzeller olarak gizlice atıfta bulundukları Polinezyalı kadınlara karşı aşırı tutkusu ortaya çıkıvermişti. Bütün bunlarsa Hay'e tamamen yabancıydı. King, 1879'da United States Geological Survey (Birleşik Devletler Jeolojik Etüt)'in başkanı olmuş ve yalnızca ona tahsis edilen bir büronun da başına geçmişti. Bunların gerçekleşmesinde Senatör James G. Blaine'in hatırı sayılır yardımları vardı hiç şüphesiz. Senatör James G. Blaine, Kupa Beşlisi'nden birinin yazmış olabileceği *Democracy* romanının, kendisini rüşvetçi Senatör Ratcliff olarak hicvetmesinden pek hoşlanmamıştı elbette. Hay, Henry Adams'ın bu çok sevdiği adama ister istemez içgüdüsel bir şekilde zarar verip vermediğini ve herkesten çok onu kıskanıp kıskanmadığını da merak ederdi çoğu zaman. King, hayatında en çok istediği o tek şeyden, bürosundan 1880'de ayrılmıştı ne yazık ki. Ayrıca o yıl John ve Clara Hay'in hayatına da tam anlamıyla girmişti. Böylece, son derece seçkin insanlardan oluşan bu beş kişilik topluluk giderek daha da yakınlaşarak tek bir yürek gibi atmaya başlamıştı. Bu mükemmel uyum, Clover Adams'ın siyanür içerek hayata veda etmesine kadar sürüp gitmişti ve sonra Dört kişi kalmışlardı. King'in o hararetli gözlerine nisan güneşi vururken, Hay de içten içe durgun bir biçimde düşünüyordu. Yakında Üç kişi kalacaklardı işte; sonra İki, Bir ve en sonunda Hiç kimse. Neden olmasın ki?

King, sanki Hay'in zihninden geçenleri duyuyormuşçasma cevap verdi. "O gün Central Park'ta hayvanat bahçesindeki aslanların yanında çılgına döndüğüm an, Tanrı'yı gerçekten gördüğüme çok emindim. O, kocaman bir ağız ve mideden ibaretti yalnızca ve dişleri öylesine keskin, keskin görünüyordu ki! Karnı da çok aç gibiydi, ah bizi mideye indirecek kadar olduğunu söyleyebilirim. Biz bu nedenle varız diye düşündüm ben de; O'nun karnını doyurmak için. Sonra, Madison Avenue üzerindeki evlerden birinin baş kâhyası olan bir Zenci beni öfkeden deliye döndürdü ve ben de ona bir yumruk atıverdim. Hayvanat bahçesinde insan, özellikle kendisinin hem Yaratıcısı hem de Yok Edicisi olan bir varlığın karşında zorbalığa daha çok meyilli oluyor diyebilirim. Sonra polisler tara-

fından coşkunluktan kendinden geçmiş bir şekilde bulunarak oradan uzaklaştırıldım ve Bloomingdale Akıl Hastanesi'ne kapatıldım..."

"Cadılar Bayramı'nda" diye ekledi Adams; bu kutsal hikâye üzerinde yeniden düşünmekten mutlu görünüyordu. "Sonra, şubatta Küba'ya gittik. Orada aslan filan yoktu."

"Ah, ama her zaman hali hazırda bekleyen o mideye ne demeliydi peki? Karnı her zaman aç olan. Artık başkan yardımcısı olan Theodore gene her zamanki gibi dehşet saçıyor mu?"

"Tam da bugün, bu adın hiç ağza alınmayacağını umuyordum ben" dedi Adams. "Theodore'un şansı, tıpkı Chicago Express gibi amansız ve karşı konulamaz."

"O" dedi Clara adilane bir sesle, "her zamankinden daha az yaygara çıkarıyor. Bunun için onu takdir etmelisin, Henry."

"Ama yaygara koparmak için pek neden de yoktu zaten." Hay, Teddy'nin, parlamentonun pek ateşli olmadığı bir zamanda, özellikle, o rezil konuşmaların kürsüyü işgali sırasında Senato'daki açılış törenine yönelik yaptığı konuşmanın oturaklılığına çok şaşırmıştı açıkçası. Yorgun argın senatörlerin uyukladığı puro kokulu o odada Teddy, başkan yardımcı olarak yeni görevini üstlenmek üzere yemin etmişti; sonra, bu özel Amerikalı nesil için zihninde hali hazırda bulunan birtakım yüce laflar etmişti. "İşleri iyi ya da kötü idare ettiğimize bakarak, insanoğlu gelecekte ya yükseklere çıkacak ya da yerle bir olacaktır." Tam o sırada, Capitol'ın üzerinde şimşekler çakmaya başlamış ve hemen ardından bir fırtına kopmuştu. Senato odasının tepe camını şiddetle döven damlalarının sesi, Hay'in zihninde bir savaşın patlamasına neden olmuştu. Teddy, kendisine bir şans verildiği takdirde Amerikan imparatorluğunu genişletmeye çalışırdı kesinlikle; ama Teddy'nin de bildiği üzere başkan yardımcılarına böylesi fırsatlar sunulmuyordu. "Bu makam, benim politika kariyerimde nihai bir mezar" diye açıklamıştı Lodge'a suçlarcasına. Başkan ya da parti liderleri tarafından kendisine asla teklif edilmemiş olan bu adaylığı kabul etmeye zorladığı için Lodge'u da suçlamaktan hep zevk alırdı zaten. Teddy, büyük ödülü ya da Hay'in deyimiyle en lezzetli "meyveyi" kapmıştı kolayca. Sonbahar boyunca, tam yirmi dört eyalette konuşmalar yapmıştı. Onu dinleyenler karşısında öyle heyecanlanmıştı ki William Jennings Bryan'a da "benim rakibim" diye göndermede bulunmuştu. Binbaşı, böylesi dil sürçmelerinden keyif aldığını *söyle-*

mişti; ama Hay, Binbaşı'nın Albay'a karşı büyük bir hoşgörüsünün olduğunu pek düşünmüyordu açıkçası. Cumhuriyetçilerin Kasım'da elde ettiği karşı konulamaz zafer, McKinley için berbat bir duruma dönüşmüştü kesinlikle. Bunu nedeniyse birtakım kişilerin, Cumhuriyetçilerin kazandığı oyların McKinley tarafından değil, tam tersine aynı partiden diğer parlak aday sayesinde garanti altına alındığını öne sürmesiydi.

"Teddy uzun bir süredir şehirde değil" dedi Adams. "Mart'ın dördünde Senato'ya başkanlık etti. Sonra Kongre bir sonraki aralığa ertelendi ve o da Long Island'daki o çirkin evinin yolunu tuttu."

"Merak ediyorum, nerede yaşayacaklar acaba" dedi Clara, "ve nasıl yaşayacaklar? Edith, hiç paralarının olmadığını söylüyor ve elbette bir de bütün o çocuklar. Theodore'un kız kardeşi Bamie burada bir ev bulmuş; ama yalnızca kendisi için."

"Bizim Madam Maintenon mu" diye sordu King; şöminenin yanı başından ayrılarak bir sandalyeye oturuverdi; ama Kupa Beşlisi'nin ikinci en iri yarısı sayılan King için oldukça alçak ve dar bir sandalyeydi bu. İçlerinde en iri yarı olanı Clara'nın yalnızca kendisine ait, yani Adams'ın hiç elinin değmediği özel bir sandalyesi bile bulunuyordu. "Aksi takdirde, çalışma odandayken sürekli ayakta dikilmem gerekecek."

"Daha kötüsünü yapabiliriz." Adams, bembeyaz ellerini fulya sarısı ateşe doğru uzattı "O, Teddy'den daha mantıklı. Ama Teddy de sosyal hayattan koparak yitip kaybolacak. Mart'ın dördüyle bir sonraki Aralık'a kadar başkan yardımcısının yapacak hiçbir işi olmadığını öğrendiğine gerçekten çok şaşırdı. Gene yarım düzine kitap yazmaya koyulur büyük bir olasılıkla."

"Hayır" dedi Hay; arkadaşlarını daha büyük bir dedikoduyla neşelendireceği için memnun olmuştu. "Teddy, birdenbire kendi hırsına boyun eğdi. O gerçekten niyetli... nasıl anlatsam? İçimizde yalnızca Clarence'in yapmış olduğu bir şey için kolları sıvamaya niyeti var."

"Güney Pasifik Okyanusu'nda zamparalığa çıkmaya mı?" Adams'ın gözleri ışıl ışıldı.

"Yo. Daha sıradışı, daha... dehşet verici bir şey."

"Ne?" diye haykırdı Clara.

"Çalışmak!" diye yüksek sesle bağırdı Hay.

"Aman Tanrım, sen bizi koru! Sen *onu* koru! Clarence kendini sandalyesinden yere atıvererek dizlerinin üstüne çöküp ellerini de

sanki dua ediyormuş gibi sıkıca birbirine kenetledi. "Theodore Roosevelt, para kazanmak için gerçekten çalışacak mı?"

"Henry'le benim hayatımızda yapmayı aklımıza hiç mi hiç getirmediğimiz bir şey..."

"Yo, yo. Sen masum değilsin, John. Bir editör, bir gazeteci ve bir iş adamı olarak çalıştın sen. Bense hiç çalışmadım..."

"Peki, Harvard'daki profesörlük? Ya da *North American Review*'nın editörlüğe ne demeli?"

"Onların ikisi de doğru dürüst bir iş değildi. Bütün onlarla gösteriş yaparak para kazanmadım ben..."

"Lütfen söyleyin bana, ne..." King dizlerinin üstündeydi hâlâ, "iş yapmayı düşünüyormuş başkan yardımcısı peki?"

"Hukuk! Hukuk okuyacak." Hay ansızın yayılıveren bu genel heyecan dalgası karşısında pek keyiflenmişti.

"Amerikan başkan yardımcısı, ***hukuk*** okuyacak öyle mi?" Adams'ın gözleri hâlâ dehşet saçıyordu.

"Senin büyük-büyükbabanın, General Washington'ın ölmesini beklerken Columbia'da öğrenim gördüğünü düşünemiyorum; ama Teddy..."

"...gözlerden ırak" dedi King; Bowery argosunun tiryakisi olduğunu da belli ediyordu böylece. Ama hemen ardından, biraz güç de olsa kendine çeki düzen vermeyi başardı. Hay, tekrar o ufacık sandalyesine oturduğunu fark etti. "Bunu nereden biliyorsun peki?"

"Beyaz Saray'da, Baş Hâkim'i bir köşeye sıkıştırıp ona hâlâ oldukça genç olduğunu, bol zamanının bulunduğunu ve avukatlığı denemek istediğini söylemiş. Baş Hâkim dehşete düşmüş elbette. Ama Teddy'nin konu üzerinde ne kadar ciddi olduğunu anlayınca, yazın ona bir okuma listesi vereceğini söylemiş. Kongre toplandığında da Teddy'e özel ders verecekmiş ve her cumartesi gecesi onu 'kısa bir sınav 'la sınayacakmış."

"Theodore öteki insanlara benzemiyor" dedi Clara; söyleyebildiği ölçüde tarafsız konuşuyordu.

"Clarence, bizim Rönesans adamımızsa eğer... "diye söze başladı Adams.

"... Teddy de bizim Barok adamımızdır" diye tamamladı King. "Harikulâde bir zamanda yaşıyoruz. Bütün bunlar hakkında Binbaşı ne düşünüyor peki?"

"Bilmeseydim eğer, sana söylerdim." Hay, Seward'm en sevdiği satırı harfi harfine tekrar etmişti şimdi. "İşin aslına bakılırsa Baş-

kan, her zaman olduğundan daha ağır bir hava içinde. Gene derin Buda düşüncelerine dalmış görünüyor bu günlerde. Bu ayın sonunda, ülke çevresinde altı haftalık bir seyahate çıkıyor; ona ben de eşlik ediyorum. En sonunda" dedi Hay, King'e dönerek, "Senin şu California'nı göreceğim. Başkan, San Francisco'ya bir savaş gemisi indirecek ve ben de, General MacArthur Filipinlileri katletmeye devam ederken, orada bulunup açık kapılar ve barış hakkında laflar edeceğim." Hay beynindeki hangi sorumsuz elektrik devresinin, hem kendisinin hem de Yönetim'in doğruluğunu asla tanımadığı bir konuya böyle bir atıfta bulunmasını sağlamış olduğunu merak ediyordu. Özellikle de, yerini başka bir sözcüğün dolduramadığı savaşın sona erdiği bu günlerde. Aguinaldo martta, açılış töreninden hemen sonra ele geçirilmişti. Başkan şu sıralarda, ülkeyi baştan sona gezmeye başlamadan hemen önce 'ayaklanma'nın sonra erdiğini bildiren resmi bir karar çıkaracaktı.

Hay, 'katletmek' sözcüğünü böyle beklenmedik bir şekilde kullanmasının odadaki diğer kişiler tarafından didiklemesine izin vermedi. "Ayın sonunda, elbette, bu iş sona erecek." Hızlı hızlı konuşuyor, ara sıra nefesten kesildiğinin de farkına varıyordu. Kalbi mi yoksa? Bu Kupa Beşlisi toplantısının tam da kalbinde ölmek çok şairane olurdu aslında. "Aklıma gelmişken gidip almalıyım onları."

"Neleri almalısın?" diye sordu King bir yandan da kuru kuru öksürüyordu. Belki de bütün bu Kupa Beşlisi'nin yüreği bir kerede durabilirdi; birinin kurmayı unuttuğu dört tane ayrı saat gibi.

"Filipinlileri. Binbaşı, onları, Savaş Bakanlığı'nm değil, Dışişleri Bakanlığı'nın idare etmesi gerektiğini düşünüyor. Sevinerek söylüyorum ki Root da bu fikre katılıyor. Ekimde bütün adaların efendisi olacağım."

"Peki ya kanal ne olacak?" King yeniden öksürdü. "Kıstağın da efendisi olacak mısın?"

"Öncelikle anlaşmayı Senato'dan geçirmeliyiz." Hay gene nefes nefese kalmıştı, paniğe kapılmamalıydı. "İngiltere'nin şaşırtıcı hoşgörüsüne karşın, şimdiye kadar anlaşmanın iki yorumunu da reddettiler. Pauncefote ve ben, aralıktaki Senato toplantısında yöneticilerimize teslim edeceğimiz üçüncü yorumu da hazırladık artık." Hay derin bir nefes aldı; kendini daha iyi hissediyordu şimdi. Clara'nın biraz endişeli gözlerle ona baktığını fark edince kendisi de endişelendi. Gerçekten çok mu hasta görünüyor ya da sesi çok mu zayıf çıkıyordu? Adams'a söyle bir göz attı; onun herhangi ters

bir durumu fark edip etmediğini anlamak istiyordu. Ama Porcupine'nın gözleri Clarence King'in üzerindeydi şimdi. Öksürük krizi durmuşa benziyorsa da, King, ağzının çevresindeki mendili hâlâ çıkarmamıştı. Ne kadar da çıtkırıldım hale geldik diye düşündü Hay; sonra tekrar kendine geldi. "Arkadaşlarımızın içinde en çok Cabot Lodge'dan nefret ediyorum."

"John." Clara paylayıcı bir ses tonuyla belirtti düşüncesini.

"Ah, Cabot iğrençtir." Adams, bakışlarını ölmekte olan King'den uzaklaştırarak yanan ateşe doğru çevirdi. "Arkadaşlığından hoşlansam da ondan her zaman iğrenmişimdir aslında. Bence Cabot'm sorunu utangaç olmasıdır."

"Senatörlerin hiçbiri asla utangaç olmamıştır." King, sanki mermer bir taşa kalemle yazıyormuşçasına bastıra bastıra söyledi bu sözleri.

"Utangaçlık mı?" Hay, her daim sırıtan Cabot'ı hiç mi hiç utangaç düşünemiyordu. Ama belki de utangaçtı ve bu gerçeği, arkadaşlarına karşı ani vefasızlık örnekleriyle sekteye uğrattığı bitip tükenmez yorumlarının ardında gizliyordu.

"Evet, utangaçlık" diye tekrarladı Adams. "O, her zaman karanlıklar içindeki Iago gibidir; şeytanca işler çevirmeyi hiçbir şey yapmamaya..."

"Ve iyi bir şey de yapmamaya tercih eder." diye bu suçlamaya kendi görüşünü katmış oldu Hay. "Öyleyse Cabot, Iago'ysa, McKinley de Othello olmalı."

"Yo, yo." Adams kendinden çok emindi. "Ne de olsa Othello, Iago'ya güvenmişti. Bana kalırsa, bizim Ohio'lu Augustan'nın Cabot'a güvenmesi, hatta onu fark etmesi bile kesinlikle mümkün değildir. Hayır. Theodore'u Othello'nun rolünde görüyorum. Böylece birbirlerini tamamlıyorlar. Theodore, bütünüyle hareketten ve yaygaradan ibaret; Cabot ise tamamıyla üçkâğıt peşinde. Cabot, Theodore'un üstünde suya batacağı bir kaya parçasıdır."

"Ben Cabot'tan hoşlanıyorum" dedi Clara ve bu konuşmaya bir son verdi. "Ayrıca o, Brooks'un kayınbiraderi. Senin akraban da sayılır, Henry."

"Atreus evinin bir üyesi için iyi bir referans değil bu, Clara ..."

"Quincy, Massachusetts'den üye." King, Adams'ların havasını söndürmeye bayılıyordu. Onların o tuhaf özsaygılarına yalnızca yine onların genel değerbilmezlik duyguları eşlik ediyordu. Bütünüyle düşünüldüğünde Hay, büyük bir ailenin dördüncü kuşaktan üye-

si olmadığına seviniyordu. İnsanın, kendi kendisinin atası olması, kendinin kurucu babası olması daha iyi bir şeydi. Yirminci yüzyılın 1 Ocak 1901'de Root'un belirttiği gibi başladığı şu günlerde, Del ne yapıyor acaba diye merak ediyordu Hay. Kendisi bu yeni yüzyılda dört ayı geride bırakmıştı çoktan (Kraliçe Victoria, bu yeni çağın başlamasından hemen üç hafta sonra hayata gözlerini yummuştu) ve önündeki bu yüzyılın neredeyse tümünü kaçıracağına da hepten inanmıştı artık. Öte yandan Del, yüzyılın yarısından çoğuna tanıklık edebilecekti. Baba oğluna bol şans diledi.

İki

Caroline, baharın, onun için çok kıymetli olan ilk böceklerinin vızıltılarıyla dolu ofisinin kapısında karşıladı Del'i. Gittiğinden bu yana daha da genişlemiş, kilo almıştı sanki; göğsü daha da şişmiş, karnı daha da büyümüştü; ayrıca daha da uzun görünüyordu. Acemice el sıkıştılar. Bay Trimble sevecenlikle izliyordu onları. Ne düşündüğü sorulmamasına karşın bu uygun eş adayı hakkındaki şükranlarını sunmuştu zamanında "Bir kadın çok uzun bir süre yalnız başına kalmamalıdır" demişti, "özellikle de Washington gibi Güney kentlerinde."

Caroline, New York'ta Plon'a veda ettikten sonra ancak gelebilmişti şehre. Plon ise yanında iki sigara kutusuyla evine doğru yola koyulmuştu.

Şimdi Del, Caroline'i öğle yemeğine çıkarmaya gelmişti. Çalışma masasının üzerinden birbirlerine bakıyorlardı. "Sen gerçekten Boer taraftarı mıydın?" diye sordu Del.

"Sen gerçekten gizliden gizliye de olsa İngilizleri mi tutuyordun peki?" Bryan'ın, McKinley'e karşı saldırılarının çoğu Başkan'ın İngilizlerden yana politika gütmesinden kaynaklanıyordu. Bu politika, işbirlikçi İngiliz sever Dışişleri Bakanı Hay'le onun eşit derecede kötülük saçan ve Pretoria'da Amerika başkonsolosu olan oğlunun, ki burada bir de adam kayırmadan da bahsedebiliriz, eseriydi.

"Evet" dedi Del. Bu cevap Caroline'e sürpriz olmuştu. "Ama yalnızca gizliden gizliye. Diplomatik bir şekilde mühürlenmiş dudaklarımdan şimdiye kadar hiçbir sözcük dökülmemiştir. Tıpkı Baba gibi ben de son derece tedbirliyim."

"Eh, biz Boer taraftarıydık çünkü okurlarımız ve reklam verenlerimiz öyle ya da öyleydi. Her neyse, artık bitti. Sizin takım kazandı. Bizimkiyse kaybetti."

"İrlandalı ve Alman süprüntülerinin hepsi de her zaman ait oldukları yere, Demokratik Parti'ye katıldılar. Sırada ne var peki?"

John Hay, Del'in bu diplomatik görevde kalmak isteyeceğinden şüphelendiğini söylemişti Caroline'e zamanında; ama zaten Hay, diğer insanların duymak istediklerini söylerdi çoğunlukla. O, Caroline'in bir diplomatın eşi olarak ülke içinde oradan oraya dolaşma fikrine hiç katlanamayacağını biliyordu.

Ama Del, Caroline'in sorusunu dolaylı yoldan yanıtlamayı tercih ediyordu. "Sırada ne olduğunu göreceksin."

"Ne zaman?"

"Bugün. Öğle yemeğinde."

Caroline, son derece merak içinde Hay ailesinin arabasındaki yerini aldı. Market Square'den çıkarak Pennsylvania Avenue'ya, oradan da kuzey bölgesine doğru ilerliyorlardı. "Motorla çalışan daha çok araba var etrafta" diye bir gözlemde bulundu Del." Ve telefon kabloları." Spagetti gibi her direkten kablolar uzuyor, sarkıyordu. Parlak öğle güneşiyle birlikte bütün bu kabloların gölgesi de kocaman caddeye yansıyor ve bu görüntü muazzam bir örümcek ağını andırıyordu. Kaldırım boyunca uzayıp giden ağaçlar yeni yeni çiçek açıyordu. Washington'ın nisanı, Paris'in haziranına ne kadar da benziyordu. Caroline memleket hasretiyle yanıp tutuşmaya başladı yeniden. Bu, nişanlısını tam bir yıl boyunca görmeyen bir hanımefendi için hiç de uygun bir durum değildi elbette. Del'in parmağındaki opal yüzüğü fark etti; kendi parmağına takılan bir nikâh yüzüğünü hayal etmeye çalıştı; onun yerine Saint-Cloud-le Duc'u düşünüyordu şimdi. Blaise'le Caroline, vasiyetname gerçekten bir çözüme ulaşıncaya kadar oraya gitmeme kararı almışlardı. Marguerite intiharın eşiğine bile gelmişti bu yüzden. Caroline ise acıya daha dayanıklıydı.

"Ben acıya dayanaklıyım" dedi Del'e hiç yeri değilken. Neyse ki Del şoförle konuşuyordu. "Güney kapısından gireceğiz." Mükemmel bir biçimde restore edilmiş ve yeniden dekore edilmiş Williard binasının ön cephesindeydiler. Kaldırımın kenarında duran siyah çocuklar, ellerinde bir dolu nergisle, uçuk pembe ve beyaz kızılcık dalları tutuyordu. Beyaz.

"Beyaz Saray'a mı geldik?" diye sordu Caroline.

"Evet. Öğle yemeğini Başkan'la birlikte yiyeceğiz." Del'in küçük gözleri ışıldıyordu; bir gün en az annesi kadar iri yarı biri olacak diye düşündü Caroline ve yanında öylesine kocaman bir erkekle birlikte mutlu olup olamayacağını merak etti.

Beyaz Saray'ın güney kapısı, aynen konağın büyük girişi gibi tasarlansa da, Washington'daki hiçbir şey planlandığı gibi yürümezdi asla. Örnek vermek gerekirse, tepede yer alan Capitol bir gecekondu bölgesine bakarken, mermerden yapılma arka cephesi Pennsylvania Avenue ile şehrin merkezini görürdü. Bu şehrin batıya ve güneye doğru genişlemesi bekleniyordu, ama şehir bunun yerine doğuya ve kuzeye doğru yayılmıştı Executive Mansion diye de adlandırılan bu yapıya nehri aşıp parkın içinden geçerek ulaşılabiliyordu; bu yoldan nehrin öte yanındaki Virginia tepelerinin harika manzarası da seyredilebiliyordu. Ama Pennsylvania Avenue'nun beklenmedik üstünlüğü, mülk sahiplerini revaklı kuzey kapısını ana giriş olarak kullanmaya zorlamıştı. Yalnızca gizli ya da çok özel ziyaretçiler, artık bir çamur deryası haline dönüşen parkın içinde ilerleyerek o terk edilmiş büyük girişten geçmeye teşvik ediliyordu. O büyük girişteki kıvrımlı merdivenler, Venedik Dukası'nın aynı ihtişamdaki merdivenlerin tepesinde durup katlandığı türden, açık havada yapılacak cumhuriyetçi bir taç giyme töreni için özel olarak inşa edilmişti sanki.

Aşağı kattaki koridor bomboştu. Beyaz Saray'ın gündelik rahat halinden her zaman olduğu gibi gene büyülenmişti Caroline. Kapı aralığında oturmuş gazete okuyan tek bir polis dışında bu loş koridorda tek başmaydılar şimdi. "Ne kadar da kolay olurdu" diye fısıldadı Caroline, yerin kulağı yoktu işte, "bir darbe başlatmak."

"Bununla kim uğraşır ki?" Del bu düşünce karşısında gerçekten şaşırmıştı. "Yer çok büyük."

"Bu ev çok küçük."

"Evle alakası yok" dedi Del gıcırdayan merdivenlerden yukarıya çıkarlarken. "Öylesi bir hareket için çok büyük olan bu ülke."

Cortelyou, her zamanki gibi ziyaretçilerle dolu ana giriş koridorunda, Tiffany camekânınm tam önünde karşıladı onları. "Başkan aile yemek salonunda bekleyecek sizi. *Eşi* de size katılıyor."

"Durumu biraz daha iyi mi peki?" diye sordu Del.

Ama Cortelyou asansöre bindiriyordu onları, sonra da kapıyı arkalarında kapatıverdi. Asansör ürkütücü bir biçimde takırdayarak yükselmeye başladı. Caroline, Del'in kolunu sıkıca tutuyordu.

Bu makine ansızın sıkışıp kalır mıydı acaba? Yardım gelmeden önce boğulup kalırlar mıydı peki? Başkanlık dönemini değil ama Araf süresini anımsatan bir zaman sonra asansör nihayet durdu ve Del'le Caroline içeriye doğru yürümeye başladı. Görevli Almanlardan biri, dört kişilik bir masanın hazır olduğu yemek salonunun kapısını açtı. Bayan McKinley'in çoktan yerini almış, onları bekliyor olması Caroline'i şaşırttı. Oraya getirilmiş ve sandalyeye tıpkı oyuncak bir bebek gibi dimdik yerleştirilmiş miydi? Yüzünün güzelliği gerçekmiş gibi değildi. Kariyeri hastalık olan birçok kadın gibi, o da yaşından daha genç görünüyordu. "Bayan Sanford" sesi bir karganın ötüşü gibi genizdendi. "Sizi tekrar gördüğüme sevindim. Oturun buraya, benim yanıma. Binbaşı bu yanıma oturuverir. Bay Hay'in bakanlığındakiler neden böylesi bir telaşa kapılır hiç bilmiyorum açıkçası; bir kocayla karısı akşam yemeğinde baş başa oturmak isteyemez mi! Ne de olsa insan bunun için evlenir, öyle değil mi?"

"Ben pek emin değilim, Bayan McKinley. Öte yandan ben evli değilim..."

"Evet" dedi Başkan Eşi ve gülümsedi. Gülümsemesi gerçekten çok sevimliydi; genç bir kızınkini andırıyordu. "Eh, siz iyi, ayrıca da paralı bir çift olacaksınız. Binbaşı'nın, gelmiş geçmiş tek dürüst başkanımız olduğunu biliyor muydunuz? Bay Cleveland, fakirin biri olarak gelmişti buraya ama görevden ayrıldığında Princeton'daki konağını satın alabilecek güce sahipti. Binbaşı'yla ben de, o tutumlu yıllardan sonra en nihayetinde Canton, Ohio'daki evimizi satın alabildik ve tahmin edin ne kadar ödedik?"

"Bilmiyorum" dedi Caroline, ama biliyordu. *Tribune* bu konuyu sayfalara taşımıştı elbette.

"On dört bin beş yüz dolar. Ve Binbaşı evin tamiratı için elimizde avucumuzda kalan son üç bin doları daha gözden çıkaracak. Böylece, tıpkı geçen yaz olduğu gibi kendimi çok kötü hissettiğim zamanlarda oradaki köşemize çekileceğiz. Binbaşı da telefonlar ve benzeri iletişim araçlarıyla hiçbir sorun yaşamadan başkanlığa devam eder. Cribbage* oynar mısın?"

"Hayır. Ama her zaman öğrenmeye hazırım."

* Cribbage: Bir çeşit iskambil oyunu. 17. yüzyılın başlarında Avrupa'da soylular tarafından oynanmaya başlanmıştır. (ç. n.)

"Oynamalısınız. Euchre de güzel bir iskambil oyunudur. Ben her zaman kazanırım, bilirsiniz. Evlendiğin zaman yapacak bir işinin olması önemlidir."

"Bayan Sanford'ın gazetesi var." Del konuya bir katkıda bulunmak istemişti anlaşılan, ama başaramadı.

Bayan McKinley, suratındaki ani bozgunu, tabağının tam yanında duran ve Saray'ın serasından toplanan bir buket gülün ardına saklamıştı şimdi. "Ben hiçbir zaman... okumuyorum o şeyleri."

"Ben de okumuyorum" dedi Caroline bunun üzerine çarçabuk. "Yalnızca yayımlıyorum; bence bu da çok benziyor... yani cribbage'a" diye saçma bir şekilde ekledi ardından. Neden buradaydı ki? Del'in karısı olarak hem Binbaşı'dan hem de eşinden onay görmek için buradaydı besbelli, ama bu neden bu kadar önemliydi?

Binbaşı kapı girişindeydi şimdi; iri yarı ve çok sakin görünüyordu. Gözleri kızarmıştı; içmesi gerektiği şey afyon muydu acaba? Ida'nın pembe güllerini gölgede bırakırcasına sol ipek klapası karanfil pembesi rengindeydi. Caroline oturduğu yerden kalkıp reverans yaptı. Başkan da onun yanına yaklaştı, elini tuttu ve kibarca yeniden sandalyesine oturttu. Bu alçak ve güzel sesin en az Ida'nınki kadar taşralı bir tonu vardı, ama genizden çıkan yapmacık bir ses tonu gibi de değildi kesinlikle. "Gelebilmenize çok sevindim, Bayan Sanford. Oturun, Bay Hay. Ida..." Karısının yüzünü büyük bir sevgiyle şöyle bir okşadı; o da Bay McKinley'in elini öptü. Caroline her ikisinin de ne kadar solgun göründüğünü fark etti. Başkan, Yeni Yıl kabul töreninden sonra neredeyse zatürreeden ölüyordu ve Bayan Mckinley de geçen yaz bir sinir krizi geçirmişti. Caroline, böylesi canlı ve patırtılı bir ulusun başında bulunmanın nasıl bir şey olduğunu hayalinde canlandırmaya çalıştı, ama başaramadı.

Öğle yemeği, en az Başkan'm gri yeleğinin altındaki göbeği kadar basit ve aynı zamanda çok büyüktü. Başkan'ın göbeği iyiden iyiye büyümüş, adeta kendinden önde gitmeye başlamıştı. Masaya yakın oturmasını bile engelliyordu. Hiç şüphesiz bu da, o kocaman özerk karnının solundan ve sağından tıpkı bir tiyatro perdesi gibi dik olarak aşağıya inen siyah redingotunun kıvrımlarında niçin bir yonca yaprağı şeklinde et suyu lekesi olduğunu açıklıyordu. Şimdi bıldırcın eti gelmişti masaya; onu biftek izlemiş ve en sonda kızarmış tavuk servis edilmişti. Her bir tabağın yanında çeşit çeşit sıcak ekmek, buğdaylı çörek, mısırlı çubuk kraker, kızarmış ekmek

ve tereyağı bulunuyordu. Her şeyin üstüne de mutlaka tereyağı sürülüyordu. Binbaşı önüne gelen her yiyeceği silip süpürürken, Ida da ona buna burun kıvırıyordu. Yemek yerken Del, Caroline'in da fark ettiği üzere, Başkan'a ayak uyduruyordu. Bu konuda, ikisi birbirine benziyordu besbelli. Del de Başkan kadar şişman mı olacaktı? Caroline'in geleceğine, her parçası Başkan McKinley'in göbeği kadar büyük ve kaçınılmaz bir gölge düşüvermişti şimdi.

Başkan ülkenin dört bir yanında yapacak olduğu seyahatten söz açtı. "Bayan McKinley de gayret gösterecek." Derin bir sevgiyle bakıyordu ona. Bayan McKinley'se, bıldırcının bacağını hatır hutur yemekle meşguldü. "Doktoru da geliyor bizimle. Ve baban, elbette. Aslına bakarsan bütün Bakanlar Kurulu'nun gelmesini istiyorum. Bizi, burada, Washington'da, herkes ziyaret edemiyor..."

"*Herkes* ziyarete gelebiliyor diye görünüyor, bence." Bayan McKinley kaşlarını çatmıştı.

"Ama gelmiyorlar. Biz onlara gideceğiz. Canton'da, evde öylece oturuyor olmak ve verandamdan siyasi kampanyalar yürütmek gerçekten çok sinirlerime dokunuyor. Çünkü ben... ben gerçekten halka iç içe olmaktan, onları görmekten hoşlanıyorum..."

"*Ben* hoşlanmıyorum." Ida mısır ekmeğinin üzerine bolca tereyağı sürdü. "Hiçbir zaman da hoşlanmadım. Halk benim sevgili kocamdan her zaman bir şeyler istiyor."

Başkan karısının bu obligatosuna hiç aldırmadı. "Onların ne düşündüğü hakkında bir fikir sahibi oluyorsun; burada kesinlikle yapamıyorsun bunu. Ayrıca onlarla, arada gazeteler olmaksızın yüz yüze, dolaysız konuşma fırsatın da var."

"Bildiğin üzere, Bayan Sanford da o gazetelerden birine sahip, canım. Ona, euchre oynamasını öğrenmesi gerektiğini söyledim. Vakit geçirecek daha iyi bir uğraş, bence. Eğer kumar oynarsan para bile kazanabilirsin ama tabii bu bir suçtur." Ida kurnaz bir görünüme bürünüverdi ansızın.

"Gazetenizi okumayı seviyorum, Bayan Sanford. Çoğu zaman" diye ekledi Binbaşı kocaman gözlerini tuhaf bir şekle kırparak.

"Biz de sizin Yönetiminizi seviyoruz, Bay Başkan. Çoğu zaman."

McKinley bir kahkaha attı. "Bu seyahatten sonra bizi daha da çok sevebilirsiniz."

"Başkan" Del, en sonunda söze katıldı, "vakıflara karşı konuşma yapacak..."

"Albay Bryan gibi mi?" Caroline daha fazla dayanamamıştı.

"Daha çok Albay Roosevelt gibi belki de." Binbaşı uysalca konuşmuştu.

"Ama *en çok* da Başkan McKinley gibi, bence." Del, Binbaşı'dan gerçekten büyülenmiş görünüyor diye karar verdi Caroline.

"Başkan bu sorunla derhal ilgilenecek. Ayrıca gümrük vergisi konusunu da ele alacak. O, iki devlet arasında ticari bir anlaşma istiyor.

Ida, Del'in yüzüne karşı tuhaf bir biçimde tıs diye birtakım sesler çıkarıyordu şimdi. Bu durum karşısında Başkan'ın surat ifadesi hiç değişmedi. Del konuşmasına devam ediyordu. "Senato'ya meydan okuyacak en sonunda..."

Ida'nın tıslamaları giderek daha yükselemeye başladı. Caroline'in bakışları ona yönelirken McKinley de alışılmış bir el hareketiyle yağlı bir peçeteyi karısının kafasının üzerine fırlatıverdi. Caroline tam bu sırada Bayan McKinley'in ağzının dehşetli bir şekilde aralandığını görebilmişti; kocaman açılmış gözlerinin de yalnızca akı seçilebiliyordu artık. Peçetenin ardındaki tıslamaların sonu gelmiyordu bir türlü.

"Umarım bu durumu gazetenize haber yapmazsınız." dedi McKinley. Caroline, artık tıka basa doymuş olduğundan masaya daha fazla yemek gelmemesi için dua ettiği sırada İspanyol omleti beliriverdi önlerinde. McKinley hiç vakit kaybetmeksizin gene afiyetle yemeğe koyuldu.

"Hayır, Bay Başkan. Bütün bunların" Ida boğazından çok tuhaf sesler çıkarıyordu şimdi, "aile sırrı olduğunu biliyorum."

"Caroline'in ağzı sıkıdır, efendim." Ama Del bu konuda tedirgindi.

"Buna eminim. Bay Hearst'ün tam tersine." Bay McKinley başını sağa sola salladı; ağzı doluyken konuşuyordu. "Son günlerde *New York Journal*'ı okuyor musun hiç? Yeninden seçilmeme karşın Amerika kıtasındaki en nefret edilen adamın ben olduğumu yazıyor, harfi harfine söylüyorum size; ayrıca yalnızca bu da değil..."

"Siz kendi eyaletinde Bryan'ı bile alt ettiniz..."

"Ama otuz bin oyla New York City'i kaybettim. Her neyse, kötü adamlardan kurtulmanın tek yolu onları öldürmekten geçiyorsa eğer, o zaman öldürmeliyiz diye yazmışlar şimdi de."

"Bu çok çirkin!" Caroline çok şaşırmıştı; bu hikâyeyi hiç okumadığına daha da çok şaşırmıştı aslında. Del bunun nedenini açıkladı hemen. "İlk yarıştan sonra Bay Hearst hikâyeyi yayımlamadı.

Böylece sonraki sayılarda da hiç göremediniz bunu. Yellow Kid, hayatında ilk kez, kendisi için bile olsa gerçekten çok ileri gittiğini anlamıştı. Ve Blaise" diye ekledi Del. Bayan McKinley peçetenin ardında sessizdi artık.

"Her şeyden daha da tuhafı " dedi Başkan ılımlı bir sesle, "Bay Hearst, seçim sırasında hakkımda yazdıklarından dolayı benden özür dilemek için editörlerinden birini bile yollamıştı buraya."

Kentucky valisi öldürüldüğünde, Hearst'ün o zalim çalışanı adeta bütün ulusu sarsan bir dörtlük kaleme almıştı.

> Goebel'in bağrını delip geçen mermi,
> Bulunamadı aransa da batının her köşesi;
> Haklı bir sebeple, son hızla buraya gelmekte şimdi
> Sermek için McKinley'i katafalkına.

"Hearst, '04'te Demokrat Parti'den aday olmak istiyor" dedi Del. "Bryan'ın artık son şansını da kullandığını düşünüyor ve onun yerine geçmeye hazırlanıyor."

"Şansı açık olsun." McKinley ılımlıydı. Caroline, onun göründüğü gibi sakin olup olmadığını merak ediyordu, yoksa mükemmel bir oyuncu muydu yalnızca? "Her neyse, ben bütün bunların dışında kalacağım. Hiçbir zaman bu yarışa katılamayacağım artık."

"Bu, Baba'yı üzecek" dedi Del. "Üçüncü dönem için sizin lehinizde konuşmalara çoktan başladı bile."

"Bu işe bir dur demeliyiz, bence." McKinley karısına döndü. Boynu ve omuzları artık kaskatı olmadığından, Bayan McKinley'in yüzünü kaplayan peçeteyi çıkardı.

"Gümrük vergisi üzerine konuşmaktan daha sıkıcı bir şey yoktur diyebilirim." Ida kaldığı yerden devam etmeye başladı.

"Öyleyse bu konudan daha fazla söz etmeyelim biz de." Binbaşı, karısına gülümsedi ve günün ilk meyveli turtalarından getirmesi için garsona eliyle işaret etti. "Bu ikinci görev dönemimde tamamen yansız olmak istiyorum. Yeniden seçilmeniz konusunda endişeleriniz varsa yapamayacağınız ama aslında gerçekten yapılması gereken işlere yoğunlaşmak istiyorum."

"Zavallı Mark Hanna" diye mırıldandı Caroline.

McKinley, keyif alan ve takdir eden bir bakış attı Caroline'e. "Onun da kendine göre sorunları olacaktır, sanırım. Ama ben kararımı verdim."

"O hasta." Ida mutlu bir ses tonuyla konuşuyordu. Elmalı turtayı yemeğe başlamıştı bile; başka bir şey olmasa da geçirdiği kriz iştahını epeyce açmıştı. Caroline, bunu biliyor mu acaba diye merak etti. Ya da, önlerine gelen av eti yemeklerinden alelacele tatlıya geçildiğini fark etmemiş miydi?

"Sizce" diye sordu Caroline, "Bay Hearst'ün aday olması için *hiç* şans var mı?"

McKinley hayır anlamında başını salladı. "O, aşırı derecede vicdansız, ahlaksız ve zengin. Ama bunu, yani adaylığı *satın almayı* bir şekilde başardı diyelim, gene de asla seçilemez. Gerçekte, nefret edilen kendisiyken ve ben oldukça sevilen biriyken beni Amerika'nın en nefret edilen adamı diye adlandırması ne kadar da tuhaf."

"Yalnızca nefret edilen değil, oldukça nefret edilen biri o" diye ekledi Caroline.

"Oldukça nefret edilen" diye yineledi McKinley, sonra Del'e doğru döndü. "Ona söylediniz mi?"

"Hayır, efendim."

"Babanıza söyledin mi peki?"

"Henüz hiç kimseye söylemedim."

"Bu" dedi Ida, son derece dikkatle süzüyordu Caroline'i, "benim fikrimdi."

"Nedir bahsettiniz *şey*, Bay Başkan?"

"Del'i, Başkan'ın yardımcı özel sekreterliğine atıyorum. Bay Cortelyou da ayrılınca Del yeni sekreter olacak.

Del memnuniyetten al al olmuştu.

Caroline aradaki bu ürkütücü bakışımı bir çırpıda görüverdi. "John Hay, Washington'a Başkan Lincoln ile birlikte geldiğinde aynı mevkideydi."

"Bence gerçekten yakışık alır bir durum bu." Başkan gülümsüyordu; bir peçeteyle ağzını sildi ama Napolyonvari çenesinin üstündeki yağlı bir noktayı atlamıştı.

"Ah, o çok uzun bir zaman önceydi." Ida, kendini hepten kaybettiği durumlar dışında bulunduğu anı yaşamaya kaptırırdı kendini daima.

"Ama çok uzun bir zaman sonrasına bakacak olursak" dedi Caroline, " bundan otuz sekiz yıl sonra, sen de baban gibiysen eğer, dışişleri bakanı olacaksın öyleyse."

"Evet" McKinley duraksadı; bu ilginç durumu hesaplamak çok da zor değildi aslında, "1939'da. Kim bilir, o zaman biz ne durumda oluruz acaba?"

"Göçüp gitmiş oluruz, canım. Katie ile birlikte Cennet'e. Ve, bu dünyadan kurtulup giderken diğer herkese de kolay gelsin." Bayan McKinley, peçetesini masaya koydu. "Kahvelerimizi oval salonda içeceğiz." Del'le Caroline, bu asil çiftin yanında dururken, Başkan da karısının ayağa kalkmasına yardım ediyordu. "Del'in sizle evleniyor olmasına çok memnunum." Ida hem bu karşılaşmaya hem de bu evliliğe olan onayım da belirtmiş oldu böylece. Caroline, Del'in adına ferahlık hissetti. Onunla evlensin ya da evlenmesin, her şeyin Del için gönlünce gitmesini istiyordu çünkü. Del'in hayatında şimdiye kadar en büyük günün bu olduğunu fark etmişti. Lincoln'ün, gencecik John Hay'i yükseklere taşıdığı gibi, McKinley de onun oğlunu yükseklere çıkarıyordu şimdi.

Birazdan oval oturma odasında geçtiler; kahve servisi çoktan masadaki yerini almıştı.

"İşe ne zaman başlıyorsun?" Caroline, oldukça halsiz olan Bayan McKinley'i yeşil kadife sandalyeye oturtmaya çalışan Başkan'a yardım ediyordu.

"Sonbaharda" dedi Del.

"Seyahatten sonra." Bay McKinley sallanan sandalyesinde bir ileri bir geri gidip geliyor, midesindekileri yavaşça yerine oturtuyordu. "Babanıza söyleyeyim mi? Ya da siz mi söylemek istersiniz?"

"Siz söyleyin, efendim."

"Hayır." Caroline kararlı bir sesle konuşmuştu. "Del, ne olursa olsun bu kez babasına bu haberi kendisi iletmeli."

"Sizin bu genç bayan doğuştan politikacı bana kalırsa." Binbaşı, ağızdan çıkabilecek en büyük övgüyü hediye etmişti genç kadına. Sonra da Caroline'e tatlılıkla gülümsedi. Genç kadın, Başkan'ın yalın suratının güzelliğine bir kez daha vurulduğunu hissetti. Geçen yıllar boyunca, karakterinin iyiliği, donuk ve hatta oldukça can sıkıcı olabilecek görüntüsünü neredeyse tanrısal bir parlaklığa kavuşturmuştu. Neredeyse diyoruz, çünkü çoğu tanrının tam aksine, William McKinley'de hiddetten, kötülükten ve fani mutluluğa karşı duyulan bir hasetten eser yoktu. Kocaman kafasının etrafında, insana huzur veren bir yağmur bulutu gibi sabit, ışıklar saçan bir iyiliği vardı, o kadar. McKinley'in yuvarlak çenesindeyse, tıpkı kutsal yağ gibi görünen küçük bir tereyağı lekesi de öğle güneşini yansıtıyordu tatlılıkla.

Üç

Nicolay, şömine ateşinin yanı başındaki bir sandalyeye yaslanmış duruyordu. Bacaklarını, ekose desenli soluk bir battaniyeyle örtmüştü. Vücudunun alt kısmı neredeyse bir iskelete dönüşmek üzereydi ki, yakından bakılınca şu an bile kemik yığınından başka bir şey görmek pek mümkün değildi. Sakalı bembeyaz ve upuzundu. Neredeyse kör olan ve ışığa da aşırı derecede duyarlı gözleriyse yeşildi. Bu adamın Başkan Lincoln'ün üzerinde çok etkisi olmuştu zamanında. Johnny Hay'i Washington'a getirtmeye ve yardımcı sekreter olarak yanma almasına ikna etmişti, ama Hay, o günlerin genç sekreterine dair hiçbir iz göremiyordu bu ihtiyar adamda artık. "Bütün Illinois'u getiremeyiz buraya" diye yakınmıştı Lincoln. Ama Hay, Beyaz Saray ailesine bir şekilde katılmıştı; kendinden beş yaş büyük olan Nicolay'la birlikte aynı yerde kalmışlar, aynı ofisi paylaşmışlardı. Sonra, Hay'in her zaman Amerikan *İlyada*'sı olarak adlandırdığı o kahramanlık devrinin ardından, bu iki adam Lincoln'ün hikâyesini yazmak tam on yıl harcamışlardı birlikte. Nicolay, Yüksek Mahkeme tarafından mareşalliğe atanmış, ardından hasta düşmüş ve emekliye ayrılmıştı. Şimdi, Capitol Hill'de kızıyla birlikte küçük bir evde oturuyordu; Amerikan başkanlığının tam sınırında, ama başkanlığın geçmişinin de tam ortasında yaşıyordu.

Nicolay artık eski halini andırmıyor olsa da Hay, sayısız zayıf noktalarına karşın hâlâ aynı Johnny Hay olduğunun bilincindeydi. Suratına, bembeyaz sakalı ve kırışıklıklarıyla yaşlı bir adam maskesi yapıştırmıştı; ihtiyar bir adam, yaşlı bir devlet adamı kimliğine bürünmüştü ve böylece kendi dışında herkesi bir güzel kandırmayı başarmıştı. Hep nasılsa sonsuza kadar da öyle görüneceğine dair sarsılmaz bir inancı vardı nedense; genç ve çekici. Ayrıca, kendisine yakıştırdığı bir başka sözcük daha vardı; büyüleyici. Hay, bu sözcükten ne kadar nefret etse ve içinde bulunduğu durumu ne kadar yadsısa da, etrafındakileri büyülemeye devam ediyordu hâlâ. Tanrılar, hayal kırıklığına uğratmayı istedikleri kişileri büyüleyici kılar öncelikle.

"Umarım bir ilerleme kaydediyorsundur." Hay, kâğıtlarla ve kitap sayfalarıyla dolu masayı işaret etti. Nicolay, bir başka Lincoln

kitabı üzerine çalışıyordu; ama kitap, geçtiğimiz günlerde Nil nehrine yapılan bir geziyle yarıda kesilmişti.

"Ah, çalışmaya çabalıyorum. Ama kafam eskisi gibi işlemiyor artık." Hay, Bavyera doğumlu Nicolay'ın hâlâ Alman aksanıyla konuşuyor olduğuna hayret ediyordu.

"Kiminki çalışıyor ki?"

"Seninki, Johnny." Nicolay, King Lear'inkine benzeyen bembeyaz azgın sakalının ardında gülümsüyordu. "Senin zamanla daha da tilkileştiğini söyleyebilirim..."

"Tilki güçten düşüyor, Nico. Köpekler kokuyu aldı. Avcının borazanını duyuyorum." Hay, ağıt yakmakta ustaydı bir bakıma.

"Toprak olup gideceksin." Nicolay'ın eli, ekose desenli battaniyeyi sıkıca kendine doğru çekerken titriyordu. O el bembeyazdı, kanı çekilmişti. Bir ölünün eli gibiydi. "Oğlun hakkında ne kadar da güzel bir haber."

Hay başıyla onayladı; bu duruma kendisinin niçin sevinmediğini içten içe merak ediyordu. Son yıllarda, Pretoria'dan bu yana oğlunu takdir ediyordu ve seviyordu aslında; gene de, onun bu denli heyecanlı ve kesin olarak kendisinin yerini almasını istemiyordu açıkçası. Artık oğlunun zafer merdivenlerini tırmanmaya başladığı düşünülürse, baba da kendi yerini ve elbette merdiveni de daha da yükseğe çıkarmalıydı. "Del uzağa gidecek" dedi. "Onun bu iş için uygun olduğunu hiç düşünmemiştim; ama Başkan düşünmüş, yani düşünüyor. Del, Başkan'a bir oğul kadar yakın."

"Ve sana bir oğul kadar yakın değil, öyle mi?" Nico, doğrudan Hay'e bakıyordu; Hay'in gözüyse eskilerden kalma, rengi atmış bir litograftaydı şimdi; Lincoln, sekreterleri Nicolay ve Hay ile birlikte poz vermişti. Hay bir zamanlar gerçekten böylesine genç miydi?

"Şey, bana da yakın elbette. Ama annesine daha çok benziyor... Her neyse, o daha yolun başında, bizse yolun sonundayız."

"Sen yolun sonunda değilsin." Nico keyifsizdi. "Yolun sonuna gelen benim. Bu yıl göçüp gideceğim bu dünyadan."

"Nico..." diye söze başladı Hay.

Nico, cümlesine devam ediyordu, "Sırada hiçbir şey kalmadığını düşünüyorum artık. Sen ne düşünüyorsun?"

"Ben... düşünmüyorum. Şimdi fazla bir şey kalmadı. Bunu diyebilirim yalnızca."

"Din" diye söze başladı Nicolay ama sonra devam etmedi. Her ikisi de öylece yanmakta olan ateşe bakakaldı.

"Ben, en sonunda, California'ya gidiyorum." Hay'in ruhu bu düşünceyle aydınlanıverdi birden. "Yarın başlıyoruz. Başkan, Postane Müdürü, ben ve diğer kırk kişiyle. Güney'in yaralarını bir kez daha saracağız ve sonra Los Angeles'a geçeceğiz, hemen ardından bir şenlik düzenleyerek San Francisco'ya gideceğiz. Orada, akıllı Root dışında Bakanlar Kurulu'nun bütün geri kalanı da bize katılacak. Root ise bizim ücra yerde bulunan imparatorluğumuzu yönetirken Savaş Bakanlığı'na yakın durması gerektiğini söylüyor. Sence bu akıllıca mı?"

"Ne akıllıca mı?" Nico'nun zihni başka yerlerde geziniyordu.

"Bir araya toplamaya çalıştığımız imparatorluk. Sence," Hay, Nico'nun bu soru üzerine ne cevap vereceğini çok merak ediyordu, "Eski [Lincoln] bunu onaylar mı?"

Nico hiç beklemeksizin cevapladı. "Hayır, Eski onaylamaz. Evet, Tycoon* onaylar. O, farklı iki düşünceye sahip biridir her zaman."

"Ama tek bir bakış açısıyla *hareket etti*."

"Evet, ama harekete geçmeden *önce* öylesine uzun bir süre düşündü ki. Tedbirli Eski'yle acımasız Tycoon uzun müzakereler düzenledi ve en sonunda Bay Lincoln, bir hakem görevini üstlenerek kararını açıkladı."

"Binbaşıysa kararını verebilmek için gerçekten uzun bir süre harcadı."

"Binbaşı, Bay Lincoln değil."

"Değil elbette. Ama kendine has yoluyla bizim için gerçekten gerekli biri o. Sanırım, biz doğru olanı yaptık. İngiltere'deyken bu düşünceye gerçekten inandım. Ve imparatorluğun onlara nasıl bir refah ve medeniyet getirmiş olduğunu gördüm. Şimdiyse sendelemeye başlıyorlar. Bu nedenle biz de bu yükü onlardan almalıyız."

Nico, Hay'e gözlerini dikmiş bakıyordu. "Bay Lincoln hiç kimsenin efendisi olmamızı asla istemezdi."

"Muhtemelen istemezdi." Hay, Lincoln'ün bu çağdaş dünyaya karşı nasıl tepkiler vereceğini düşünmeyi bırakalı epeyce uzun zaman olmuştu. "Her neyse, her şey oldu bitti zaten. Kendimizi bu işe adadık biz."

* Tycoon: Eskiden yabancıların Japon ordusu kumandanlarına verdikleri ad. Kabine üyelerinin Başkan Lincoln için kullandıkları sevimli bir takma ad olarak bilinir. (ç. n.)

"Del, Beyaz Saray'a ne zaman taşınıyor?"

"Sonbaharda. Şimdilik, benim yokluğum sırasmda Dışişleri Bakanlığı'nda Bay Adee'yle birlikte çalışacak... Sanford kızıyla evlenmeyi planlıyor."

"Hayler para arayışı içindedir her zaman."

"Del, ayrıca bir Taş..."

"Altın bir Taş. Sen bu işe sevindin mi peki?"

Hay sevindiğini söyledi; gerçekten sevinmişti de. "Sonbaharda evleniyorlar. Helen de evlenecek sanırım. Şu Whitney oğluyla..."

"Illinois'den bu yana çok yol kat ettik."

"Bundan tam emin değilim." Hay, yaşı ilerledikçe, 'neler olabilirdi'yi her zamankinden daha bilinçli hayal edebiliyordu; gene de, neredeyse hiç çaba sarf etmeksizin ta en tepeye kadar tırmandığı merdivenden daha iyi, sağlam bir merdivenin bulunduğunu aklına getiremiyordu bile. "Ben hiçbir zaman başkan olmayı istemedim." Hay'in bakışları şöminedeki korlara takılıp kalmıştı.

"Elbette istedin. Yoksa o halini unuttun mu?"

"Unutmuş olmalıyım."

"Ben unutmadım. Çok hırslıydın. Tam iki kez Kongre'ye girmeye çalışmıştın. O zamanki çaban orada edineceğin dostlar uğruna değildi, elbette."

"Belki de haklısın." Hay, Nico'nun kendisine yönelttiği ve yanıtının pek de kesin olmadığı bu soruyu cevaplamıştı böylece. "Her neyse, ben kendimi fazlasıyla unuttum zaten. Gene de, bir yıl boyunca Başkan'ın gelecek varisi olmak tuhaf bir durum. Böylece, bu işi istemiş ya da istememiş olsam da o özel merdivenin gerçekten en tepesine kadar çıkmış bulunuyorum."

"McKinley'in sağlık durumu harika." Diyerek güldü ve öksürdü Nico.

"Benimkinin tam aksine. Bu yolculuktan sonra yazın geri kalanını geçirmek üzere New Hampshire'a gideceğim. Hepimiz oraya gideceğiz. Del ve Caroline de gelecek." Hay duvarda asılı duran litografı işaret etti. "Onu hiç rüyanda gördüğün oluyor mu?"

Nico evet dercesine başıyla onayladı bunu. "Her zaman. Seni de görüyorum. O zamanki halinle."

"Ne tür rüyalar peki bunlar?"

"Yolun sonunda bulunan bizler için çok alışılmış rüyalar." Nico narin parmaklarıyla tel gibi sakalını şöyle bir çekti. "İşler kötü gidiyor. Önemli belgeleri bulamıyorum. Masasındaki küçük bölme-

lerine bakıyorum. El yazısını hiç mi hiç okuyamıyorum ve Başkan endişeli; ayrıca bu sıkıntı..."

"'Bu büyük sıkıntı'" diyerek Nico'yu onayladı Hay. "O, asla 'İç Savaş' tan söz etmedi. İşin aslı, ağzından savaş sözcüğü bile çıkmamıştı kesinlikle. Yalnızca bu büyük sıkıntı. Bu ayaklanma. Düşlerinde sana nasıl görünüyor o?"

"Kederli. Ona yardım etmek istiyorum, ama edemiyorum. Çok sinir bozucu."

"Ben rüyalarımda hiç görmüyorum onu artık."

"Öyleyse sen, yolun sonuna benim yakın olduğum kadar yakın değilsin."

"Böyle söyleme! Gene de yolun sonuna gelmenin rüyalarla ne ilgisi var ki? Ben çoğu gece rüya görürüm ve rüyalarıma giren çoğu kişi de ölmüş kişilerdir zaten. Ama *onu* rüyamda görmedim hiç. Bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum açıkçası."

Bunun üzerine Nico omuz silkti. "Seninle konuşmak istiyorsa eğer, konuşacaktır bana kalırsa."

Hay bir kahkaha patlattı. "Gelecek sefer onu gördüğünde beni ziyaret etmesinin çok hoşuma gideceğini söyleyiver öyleyse."

"Söylerim" dedi Nico, Almanların o ürkütücü mizah anlayışıyla, " hem de yüz yüzeyken. Cennet'te ya da biz politikacıların sonu nerede olursa artık."

Dört

Blaise'le Payne, bir sürü bayrak ve afişlerle süslenen avludan karşıya geçti. Küçük ve büyük sınıfların yeniden birbirine kavuşmasını kutlayan bir mezunlar toplantısı düzenleniyordu. Bu, onların üçüncü toplantısıydı. Blaise, kız kardeşinin, toplantıya Del Hay'in de geleceğini söylemesi üzerine katılmıştı bu eğlenceye. Del Hay, hepsinin arasından sıyrılarak dünyaya bir nevi damgasını vurmuştu. "Çok kıskanacaksın" demişti Caroline büyük bir sevinçle. Hepsi birden New Haven'da buluşacaklar ve sonra Del, Caroline ve Payne, Oliver Payne'in kocaman yatıyla geziye çıkacaktı. Ardından da Del ve Caroline, şu sıralar pek de sıhhatli görünmeyen Bay Hay'in, günlerini ailesiyle birlikte geçirdiği New Hampshire'daki Sunapee'ye gidecekti. Blaise, bu toplantıdan Şef'e bah-

settiğinde, Şef de aynen şöyle demişti, "Genç Bay Hay'le arkadaşlık kur."

Connecticut'ın yazı son derece sıcak geçiyordu; etrafa, neredeyse tropikal bir hava hâkimdi Her yer mis gibi gül ve şakayık kokuyordu; ayrıca, mezun öğrencilerin bir partiden ötekine koşarken ceplerinden çıkarıp içtikleri küçük içki şişelerinden süzülen viski kokusu da burunlardan kaçmıyordu elbette. Blaise, Yale'de okurken okulunun tadını niçin daha çok çıkaramamış olduğunu düşünüyordu şimdi. "Hayata atılmak için oldukça aceleci davrandın" dedi Payne; sanki onun düşüncelerine sızıvermişti bir şekilde. "Okulda, mezun olmaya yetecek kadar kalabilirdin, oysa bunun yerine..." Payne sözlerini yarım bıraktı; sınıf arkadaşının bir şeytanın yani Hearst'ün vücuduna bürünmesi üzerine söyleyecek yeteri kadar kibar sözcük bulup çıkaramıyordu çünkü.

"Mezun olmak ya da olmamak, hiçbir şey fark etmiyor kesinlikle." Blaise kesin bir sesle konuşmuştu. Şimdi, sözde Gotik kampusun tam bitişinde duruyorlardı. Dizi dizi ağaçların hemen ötesinde Chapel Street ve otelleri New Haven House yer alıyordu. Tam bu sırada, kampusun girişinde bir tramvay durdu. Hasır şapkalı adamlarla çiçekli elbiseler ve geniş kıvrımlı şapkalar içindeki kadınlar, araçtan sıra sıra inip kampusa doğru yol alıyorlardı. Del ve bir grup sınıf arkadaşı hâlâ bulundukları yerde, yani oteldeydi. Del, "Boer'lerle İngilizlere karşı kazandığım zafere içelim" diyerek Blaise'i şampanya içmeye davet etmişti.

"Sen Bay Hearst'ün ortağı mısın?" diye sordu Payne caddeden karşıya geçerlerken; her yer üniversiteye doğru gelmekte olan faytonlarla ve arabalarla doluydu.

"Bilmiyorum. Ortağı değilim sanırım." Blaise, Şef'le ilişkisinin gerçekte ne olduğuna hiçbir zaman tam anlamıyla emin değildi. Çoğunlukla ödünç para veren biriydi. Yatırımcı olmayı tercih ederdi aslında, ama Hearst, kesinlikle hiç kimsenin bir Hearst gazetesini satın almasına izin vermezdi. Ayrıca Hearst, para konusunda her ne kadar teklifsiz de olsa borçlarını faiziyle birlikte her zaman öderdi Blaise'e. Bu sırada Blaise de işi öğreniyordu; hatta, bu işi Hearst'ten bile daha iyi idare ediyordu; çünkü Blaise işi gerçekten yalnızca olduğu gibi görürken, Hearst de gazetelerini iyiden iyiye tek bir önemli sonuca bağlıyordu: 1904'te başkan olmak. Bunu, Napolyonvari bir diktatörlük ve taç giyme töreni izleyecekti hiç şüphesiz.

Blaise, politika dünyasında hırslı biri değilse de bir gazete sahibi olmayla birlikte gelen o güçten de hoşlanıyordu açıkçası. Bir yayımcı, ulusal olmasa da yerel şahsiyetleri yaratabilir ya da yok edebilirdi pekâlâ. Blaise, kendisinin şimdiye kadar çoktan yapmış olması gereken işlerin, Caroline tarafından hayata geçirilmesini biraz da olsa öfkeyle karşılıyordu. Caroline Washington'da gerçekten ciddiye alınmaya başlanmıştı; çünkü gazetesi artık hem okunuyor hem de hiç para kaybetmiyordu. Blaise, istemeyerek de olsa kendisinin istediği yola kız kardeşini sürüklemişti. Bu durumun yarattığı ironi özellikle dayanılmazdı. Birkaç kere Blaise, Caroline'e mirastan payına düşenini verip, karşılığında *Trib*'i almayı bile düşünmüştü; ama böylesi bir değiş tokuş Caroline'in her şeyi tümüyle kazandığını kabul etmek olurdu. Caroline'in de böyle bir anlaşmayı kesinlikle kabul edeceğine emindi. Birkaç yıl içinde yalnızca mirastan payına düşeni almayacak, Başkan Sekreteri'nin karısı durumuna da gelecekti. Üstelik, yeniden gazete sahipliği de söz konusuydu. Oysa bütün bunlar olup biterken Blaise hâlâ Hearst'ün gölgesi olarak hayatını sürdürecekti. Dahası, Dakatos madenlerinden Phobe Hearst'ün banka hesabına altınlar akarken, kendisi de giderek daha az ihtiyaç duyulan bir para kesesini taşıyor olacaktı. Blaise, otelin tam köşesine vardıklarında, her ne kadar uğursuz bir yayın organı olduğu söylense de günün birinde *Baltimore* gazetesini, satın almak için kendi kendine ant içti. Kendi hayatını kurmaya bir yerden başlamalıydı artık.

"Hayatımın en iyi günlerini Yale'de geçirmiş olduğumu söyleyebilirim size." Yirmi dört yaşındaki Payne geçmişi özlemle anıyordu şimdi. "Henley'de yedek kürek olmama karşın, Yale uğruna kürek çekmenin ötesine hiçbir şeyin geçebileceğini sanmıyorum açıkçası."

"Ah, gelecek elli yıl boyunca başka güzelliklerin de başına geleceğinden eminim ben."

"Ben de geleceğine eminim. Ama anlamıyor musun? O zamana kadar ihtiyarlamış olacağım. Buradaysa gençtim." Payne'in bu ağıtı, otel lobisindeki bir sürü genç adamla genç kadının, aniden patırtıyla ve etrafı yararak hep birlikte ana caddeye fırlamalarıyla yarıda kesilmişti. Bu kargaşada Blaise'le Payne duvara adeta yapışmışlardı. Blaise hayretler içinde gençlerden birinin Caroline olduğunu gördü; sağ elini yukarıya kaldırmış, boş bir şampanya kadehi tutuyordu; şerefe kadeh kaldıracakmış gibi bir görüntüsü vardı.

"Caroline!" diye yüksek sesle bağırdı. Oysa Caroline, Blaise'i duyduysa da hiç aldırış etmedi; bir dondurma satıcısının karşısındaki kaldırımda, insanların daire biçiminde bir kalabalık oluşturduğu yere doğru gitmeye çalışıyordu aceleyle. Aylak aylak gezen biri bu manzarayı şöyle yorumlayabilirdi: düzinelerce genç insan, tıpkı ortaçağ bağnazları gibi, Tanrı için değilse bile dondurma için besledikleri güçlü bir tutkuya esir olmuş görünüyorlardı. Blaise'le Payne de bu kalabalığa katılmak için acele ederlerken dondurmacı da ekmek teknesinin yanından ayrılmış, dairenin içine dahil olmuştu. Kalabalığın tam orta yerinde, Blaise'in kanını donduran bir çığlık yankılanıverdi ansızın. Hayatında hiçbir zaman Caroline'i, değil yaralı bir hayvan gibi çığlık atarken, ağlamaklı bir halde bile görmemişti.

Blaise kalabalığı yararak en sonunda Caroline'in yanına ulaştı; dizlerinin üstüne çökmüş olan Caroline, boş şampanya kadehini, çoktan dökülmüş damlaları tekrar dökmekten korkar gibi hâlâ elinde sıkı sıkıya tutuyordu. Caroline'in tam önünde Del Hay sırt üstü yerde yatıyordu; kollarını ve bacaklarını öylece açmış, oyuncak bebek gibi kıvrılıp kalmıştı.

Caroline, boş olan öteki eliyle Del'in yüzüne dokunuyordu hafifçe. Del'in ağzı aralıktı; çenesinden aşağıya doğru kanlar akıyordu; gri gözlerindeki zeki bakışları ise etrafındakilere takılıp kalmıştı.

"Geri çekilin! Geri çekilin!" diye bağırdı yetkili bir kişi. Ama hiç kimse kulak asmadı ona. "Caroline" diye fısıldadı Blaise. Caroline erkek kardeşinin suratına bakmadı bile, ama tutması için kadehi verdi eline. "Üçüncü kattan aşağıya düştü" dedi. "Açık pencerenin tam önünde oturuyor, bizimle konuşuyordu; sonra arkasına yaslandı ve düşüverdi. Aynen böyle." Blaise kız kardeşinin ayağa kalkmasına yardım etti. Diğerleri olay yerine gelen iki polis memuruna yol açmıştı. Polisler kaldırımda yatan adama dilleri tutulmuşçasma bakakaldı bir süre. Sonra bir tanesi nihayet yere çömeldi ve Del'in sağ bileğini kavrayarak nabzını yoklamaya başladı; tam bu sırada Del'in eli ters dönüverdi ve parmağındaki altın yüzük göründü, ama yüzüğün taşı yerinde yoktu.

"Yüzüğüm" dedi Caroline. Blaise, onun bu denli harikulade biçimde hemen kendini toparladığını ya da yaşadığı sarsıntıdan dolayı bütünüyle bu denli çılgına döndüğünü hiç görmemişti daha önce, "opal taşı düşmüş." Polisler Del'in yaşayıp yaşamadığını anla-

maya çalışırken, Caroline de kırmızı taşlı kaldırımda ellerinin ve dizlerinin üzerinde kaybolan o değerli taşı arıyordu. Hem hayretler içinde kalan hem de utanan görgü tanıklarıysa Caroline'in kibarca söyledikleri karşısında geri çekiliyordu, "Özür dilerim. Biraz çekilir misiniz acaba? Yüzüğü kırık, görüyorsunuz. Taşı düşmüş."

"Bu adam ölmüş" dedi polis memuru; boyundan da nabzı yoklamıştı artık. Sonra bir noktaya takılı kalan gözleri de kapattı.

"Ah, harika" diye aniden bağırdı Caroline, "Buldum işte!" Bir zafer kazanmışçasına ayağa kalktı. "Bak" dedi Blaise'e; tam bu sırada polisler de Del'in cansız bedenini yerden kaldırmakla meşguldü. Kalabalık yavaş yavaş dağılmaya başlamıştı. "Ateş kırmızısı opal burada işte; bu taş bazılarına uğur getiriyormuş, yani öyle söylüyorlar. Ama" avucunun içindeki taşa daha yakından bakınca kaşlarını çattı, "ikiye ayrılmış." Güneş ışığı taşa öyle bir vuruyordu ki, Blaise'in gözleri sanki bir alev topuna bakıyormuşçasına kamaşmıştı. "Tamir edilir mi emin değilim açıkçası." Caroline elini sımsıkı kapattı; taş avucunun içindeydi. Blaise hemen onun koluna girdi. Payne de Caroline'in öteki kolunu kavradı.

"Tamir edilebileceğine eminin ben" dedi Blaise. "Haydi içeriye girelim."

Caddenin hararetinden sonra lobi çok loş ve serindi. Kapının tam girişinde Caroline kendine gelmişti artık. Payne'e döndü. "Bunu Bay Hay'e nasıl anlatacağız?"

"Bilmiyorum." Payne şoktaydı şimdi. "Çok şükür ki Helen burada değil."

"Bay Hay'in bunu kendi kendine öğrenmesini beklemeliyiz, bence." Blaise pratik zekâsını konuşturmuştu. "Yapabileceğimiz hiçbir şey yok."

"Evet, hiçbir şey yapamayız artık." Caroline kırık taşı çantasına koydu. "Opallerin kötü şans getirdiği söylentilerini ciddiye almalıydım." Birazdan Marguerite de yanlarına katıldı neyse ki; yüksek sesle ağlayıp duruyordu. Caroline, Marguerite'i t teselli etmeye çalışırken Blaise de onun düzeleceğini biliyordu pekâlâ. Bir yandan da evren üzerine düşündü kısaca. *Burada*, her şey yolunda mıydı acaba? Yoksa içinde bulunduğumuz bütün bu evren anlamsızlıklar, tesadüfî yaşamlar ve insafsız acımasızlıklarla dolu bir yer miydi?

Dokuz

Bir

"Neden sonbahar çiçekleri, ilkbahar çiçeklerinden daha koyu olan yaz çiçeklerinden de koyu renktedir?" diye sordu Lizzie.

"Bu bir soru mu?" Caroline ıslak çimlerin üstüne bir şal sermiş oturuyordu. "Eğer öyleyse, yanlış kişiye sordunuz. Ben kapı dışında yer alanların öylece gene kapı dışında kalmaları ve hiçbir şekilde cesaretlendirilmemeleri gerektiği inancıyla yetiştirildim diyebilirim."

"Fransızlar çiçeklere bayılır." Lizzie zinya ve kasımpatı buketleri yapıyordu; o da altına bir örtü serip oturmuştu çimlerin üstüne. Arkaya doğru attığı geniş kenarlı hasır şapkasıyla yakışıklı bir taşra delikanlısını andırıyordu.

"Ama çiçekleri daha ziyade evlerimizde, vazolarımızın içindeyken severiz. Kasımpatılarından korkmuyorsunuz, öyle değil mi?"

"Hayır. Zaten hiçbir şeyden korkmam ben" dedi General Sherman'ın bu kız yeğeni ve Caroline de ona inandı elbette.

"Marguerite'in burada bulunmamasına seviniyorum. Boşuna patırtı çıkarırdı çünkü. Bizim inancımıza göre kasımpatıları yalnızca ölüler içindir. Aslına bakarsanız, *o* böyle düşünüyor."

"Buraya geri gelecek mi peki?"

Caroline evet anlamında başını salladı. "Washington'a döndüğüm zaman, bu ayın sonunda gelecek. Sizde geçirdiğim tatil için çok teşekkürler."

"Asıl ben teşekkür ederim *sana*. Sen olmasaydın bu evde yalnızca sevdiklerimle baş başa kalmaktan çılgına dönebilirdim."

"Senatör her zaman olduğundan daha huzurlu görünüyor." Caroline tarafsız konuşuyordu. Don Cameron gözle görülür bir şekilde yaşlanıyordu artık ve hiç çaktırmadan içkiye de başlamıştı. Onların karşısında alenen içki içmese de hiçbir zaman bütünüyle ayık

gezmiyordu. Kızı Martha ise tam anlamıyla idaresi güç olan yaştaydı ve bir ömür boyu da o zor yaşta kalacakmış izlenimini veriyordu etrafındakilere. İri yarı, hantal ve mutsuz biriydi; güzel ve kibar annesinin tam tersiydi bu bakımdan. Lizzie, kız için en iyi olanını yapmak istiyor, ama bir şekilde en kötüsünü yapmış oluyordu nihayetinde. Kan bağı, ki bu bağların en zayıfıdır aslında, dışında neredeyse hiçbir ortak yönleri yoktu. Nahant'tan pek uzak olmayan, Massachusetts'in kuzey kıyısında yer alan Beverly'deki bu evi almalarını Henry Adams ayarlamıştı. Burada Cabot Lodge'un da bir yazlık evi bulunuyordu. Ancak bu yaz Lodge'lar ve Adams'lar Avrupa'ya gitmiş, Cameron'ları kendi halleriyle baş başa bırakmıştı. Bir tek,Quincy'de oturan Brooks Adams kalmıştı vakit geçirmek için; o da Cameron'lara pek yakın oturuyor sayılmazdı aslında.

Yılın ilk aylarında Don, Lizzie'ye her zaman düzenli olarak verdiği parayı azaltmıştı. Lizzie, Paris'te sekiz yüz dolara bir aylığına zar zor geçinebiliyordu. Lizzie, Don Cameron'dan bin dolar isteyince, Don önce sekiz yüz doları da azalttı ve ardından da kapris yaparak Birleşik Devletler'de bulundukları süre boyunca birlikte kemerleri sıkmak gerektiğine karar verdi. Ne de olsa Martha, okulu bir yana, sosyetede yerini alacaktı çok yakında. Şimdiyse baba, anne ve kızları Pride's Hill'de oturuyordu; etrafları kiralık taşra güzellikleriyle dopdoluydu ve bütün güzelliklere de bir tek Caroline eşlik ediyordu.

Caroline, Del'in ölümden sonra, biraz endişeli bir havayla New Hampshire'ın yolunu tutarak Hay ailesini ziyarete gitmişti. Aslında, yazın geri kalanını Washington'ın o çılgın sıcağı altında *Tribune*'de çalışarak geçirmeyi tercih ederdi; ya da Bayan Delacroix'nın yanına, Newport Rhode Island'a dönmeyi bile düşünebilirdi. Ama Clara Hay çok ısrarcıydı ve böylece Caroline, hiç beklenmedik bir anda dul kalıveren bir kadın rolünü canlandırmak üzere Sunape-e'nin yolunu tutmuştu.

Hay bu ölümü gerçekten güçlükçe karşılamıştı. "Onun yüzünü daima, her yerde görüyorum diyebilirim; her zaman benden önde gidiyor ve gülümsüyor." Sonra, Henry Adams'ın Clara'ya tuhaf bir samimiyetle yazdığı o çok özel ve sıra dışı mektubu okumaya başlamıştı. Clara'ya göre Adams, hayatında ilk kez karısının intiharına bir gönderme yapmıştı yazdıklarında: "Bir daha asla ayağa kalkamadım ve yaşam için gerekli olan enerjiyi ya da ilgiyi şimdiye

kadar da asla yeniden kazanamadım." Hay'in kendisi gibi yıkılmasına olanak vermemesi için Clara'yı uyarıyor, yoksa onun başına geldiği gibi, Hay'in kendisiyle ilgili sarsıcı bir farkındalığa varabileceğine usulünce dikkat çekiyordu: "Bu dünyadaki hiçbir şeyin değerli olmadığını düşünme gibi bir alışkanlığım var artık! Böylesi bir alışkanlık bulaşıcıdır ve kritik bir anda, bu anlayışın etkisi altında kalabilecek bir zihinle çok yakın ilişkiler içinde olma riskini göze almamalıyım." Hay, Porcupine'ın bu keskin açık sözlülüğünden ve yardımından hem çok duygulanmış hem de çok keyif almıştı.

Cameronlar, Caroline'i Beverly'e davet ettiklerinde, Clara da gitmesi için ısrar etmişti. "Onlar kendileriyle öylesine meşgullerdir ki, kendini, içinde bulunduğun durumu düşünecek zamanın bile kalmaz orada." Bu sözler üzerine Caroline de Cameronlarm davetini kabul etti. Ardından da Marguerite'i Fransa'ya yolladı; nedense kaçınılmaz bir şekilde her hanımefendi yardımcısının hasta bir annesi vardı; bu anneler, *memento non mori** olarak neredeyse yüz yaşına kadar yaşayabiliyordu. Bu nedenle Marguerite de annesini görmeye gitmişti şimdi.

Cameronlar gerçekten de kendi içlerine gömülmüş olarak yaşıyordu, ama Caroline, hiçbir zaman Lizzie'ye doyamadığından yazın sonuna kadar onlarla birlikte kalmaktan çok memnundu. Artık deniz esintileri sonbaharın serinliğiyle sert rüzgârlara dönüşmüştü. Denize yakın olmasından dolayı her daim rutubetli bu evde de hiç kimse kalmayacaktı yakında ve o zaman, Caroline nereye gidecekti acaba? Hepsi, ayrı ayrı yollarda gezinen bir grup 'Uçan Hollandalı'ya benziyorlardı bir bakıma; her birinin yolu, tıpkı şimdi olduğu gibi bir tesadüf sonucunda kesişiyordu.

Lizzie'nin küçük ama tombik finosu Kiki, çıkageldi birdenbire; derhal Lizzie'nin kucağına atlayıp alışıla gelmiş üzere çenesini bir güzel yalamaya başladı.

"Martha'nın sorunu hem tembel hem de kibirli olmasından kaynaklanıyor. Hangisi daha kötü sence?" Lizzie konuşurken Kiki'ye yönelmiş, ona soruyordu sanki.

"Her iki özellik de sevimlidir bence, en azından arkadaşlar arasındayken. Tembel insanlar size asla sıkıntı vermez ve kibirliler de

* Yazar burada, asıl olan "memento mori" (Ölmen gerektiğini hatırla!) deyişine gönderme yaparak onu, ölmemen gerektiğini hatırla anlamında kullanıyor. (ed.n.)

kendilerini sizin hayatınızdan uzak tutar. Keşke öyle bir kız çocuğum olsa" diye ekledi Caroline; bu son söylediğine çok şaşırmıştı açıkçası; aynı şekilde Lizzie de hayretler içinde kalmıştı.

"Sen gerçekten çocuk sahibi olmak *istiyor* musun?"

"Bir saniye önce istediğimi söyledim, bu nedenle de istiyor olmalıyım herhalde." Ne gariptir ki Caroline, Del'in çocuğunu dünyaya getirmeyi asla düşünememişti bile. Daha da kötüsü, onunla sevişmenin nasıl bir şey olabileceğini bile hayalinde canlandırmamıştı.

"Benim geçen seneki elbiselerimi giyiyor." Lizzie tarafsız konuşmaya çalışıyordu. "Don, ondan çok hoşlanıyor. O, Sherman'dan ziyade bir Cameron. Biz çok geniş bir aile değiliz. Sanırım o Yahudi'yle evlenmek niyetindeydi. Ama ben, bu düşünceden zamanla uzaklaştırdım onu."

Birkaç zaman önce, Palermo'da, Cambridge'de okuyan on dokuz yaşındaki Lionel Rothschild, Martha'ya deli gibi tutulmuştu. "İşin tuhafı" dedi Lizzie, "o genç adam kesinlikle büyüleyici ama..."

"Bir Yahudi." Caroline, Dreyfus meselesinin gündemde olduğu o sıkıntılı günleri Fransız olmayan birinin asla anlayamayacağı bir şekilde atlatmıştı elbette. Caroline, bütün bu akılcı niyetler göz önüne alınırsa, bir Amerikan hanımefendisinin kimliğine bürünmüş bir Fransız kadınıydı kesinlikle. O, Paris salonlarında patlak veren iç savaş sırasında Dreyfus'un tarafını tutmuştu açıkça. Birçok Aubusson'luyla kavga etmiş, düşmanların iğneli sözlerini içeren o uğursuz sesleriyle, birbiri adına yapılan o uzun konuşmaların gümbürtülerini duymuştu; ne var ki Caroline, bir Yahudi'yle de hiç tanışmamıştı. "Rothschild'ler, en azından çok zengin bir aile."

"Bu daha da kötü ya!" Lizzie başındaki hasır şapkasını iyice geriye doğru itti. "O genç adam çok çekici biri. Ama ırkı lanetli..."

"Henry Amca gibi konuşuyorsun."

"Eh, bizim dünyamızın işleri böyle yürüyor, öyle değil mi? Her neyse, , evlenmek için çok genç o..."

"Ve bense çok yaşlıyım." Caroline konuyu kendine çekivermişti böylece. Del'in ölümünden bu yana kendisiyle her zamankinden daha çok ilgilenir olmuştu ve bu sıra dışı insanla ne yapacağına dair aklı fena halde de karışmıştı artık. Uzun bir hayat yaşaması mümkün görünüyordu. Ama zamanım nasıl geçireceği hakkında en ufak bir fikri yoktu. Yarım bir yüzyıl yaşama düşüncesi, sonsuzluğun kucağında ölüp gitmekten daha ürpertici görünüyordu.

"Evlenmek için yaşın çok da geçkin değil." Lizzie dolaysız konuşuyordu. "Ama elini çabuk tutsan iyi olur. Dünya üzerinde ya da Washington'daki ilk ve tek kadın yayımcı, ya da her ne yapıyorsan işte, olarak kalmak istemezsin, öyle değil mi?"

"Bilmiyorum, ben gerçekten bilmiyorum. Del'i özlüyorum."

"Bu çok doğal bir his. Büyük bir sarsıntı geçirdin. Ama bazı büyük sarsıntılar, acıyı atlattıktan sonra insana iyi görünür. Bir ağacın yıldırım çarpmasının ardından nasıl göründüğünü fark ettin mi hiç? Canlı olan kısmı önceki halinden iki kat daha canlı görünür ve tam o kısımdan da zamanla daha çok dal, yaprak çıkıverdiğini fark edersin..."

"Yıldırım çarpmasının sonucunda defnedilen bir kadının tam aksine..."

"*Sen* marazi durumların kadınısın. Ayrıca şanslı birisin de. Sen zenginsin ya da öyle olacaksın. Benim gibi değilsin. Kendisini, yalnızca tek başınayken dünyadaki en mutlu insan gibi hisseden bir adama bağlı yaşamıyorsun."

Yalnız başınayken dünyanın en mutlu insanı sayılan bu adam, koyu kaşlı, uzun boylu ve şişman Martha'yla birlikte kol kola dolaşmaktan çok hoşlanıyordu. Evden çıkmışlardı şimdi ve halk dilinde 'piazza' olarak adlandırdıkları, modası geçmiş çitlerle süslü verandaya gelmişlerdi. Lizzie burasını gerçekten harikulade düzenlenmişti; saksılar içindeki ortancalar adeta alev alev parlıyordu. Kiki, Lizzie'nin kucağını terk ederek Martha'nın kollarına atılıverdi. Evin pembe suratlı ailesi reisi de bu tatlı manzara karşısında gülümsemekten kendini alıkoyamıyordu.

Don Cameron hemen hemen yetmiş yaşındaydı artık; birazcık şişmanlamıştı. Geçen ay borsadaki ani düşüş sonucunda birkaç gün iki kişilik içki içtiyse de, aşağı yukarı zengin sayılırdı. Şimdi hepsi birden dışarıdan gelen haberlerle oldukça sarsılmıştı. Tarih işini gerçekten iyi yapıyor, hatta Lizzie'nin deyimiyle "fazla mesai"ye bile kalıyordu.

"Gazeteler, hâlâ ortada yok" dedi Don; Lizzie'nin battaniyesini aldı; geniş cüssesini, yavaşça ve dikkatlice örtmeye çalışıyordu. Martha da kollarında Kiki'yle birlikte ayakta duruyordu. "Her neyse, sanırım adını telaffuz edebiliriz" dedi Martha ve çarçabuk ekleyiverdi "Leon Czolgosz" ağzından iki 'ş' harfinin sesi çıkmıştı. "Polonyalı, yanılmıyorsam."

"Bir anarşist!" diye gürledi Don. "Her yerdeler artık. Dünya üzerindeki her yöneticiyi öldürmeye programlanmışlar sanki; geçen yaz öldürdükleri İtalya kralı gibi ve ondan önce de, adı neydi, unuttum?

"Elizabeth" dedi Caroline, "Avusturya imparatoriçesi. Onlar, artık her kimlerse, ayrıca İspanya Başbakanını ve Fransa Başkanını öldürdüler... İmparatoriçe öylesine güzeldi ki." Caroline, annesinin bu imparatoriçeye ne kadar da çok benzediğinin orada burada konuşulmasına daima kulak kesilmişti. Güzel imparatoriçe, bir gemiye binerken tam kalbinden bıçaklanmıştı ve bu olay bütün dünyayı derinden sarsmıştı. Avusturya imparatoriçesi kadar güzel bir kadının böylesine yok yere öldürülmesi gerçekten tuhaf bir durumdu.

"İşin garibi" dedi Cameron, "Hanna, bir yılı aşkın bir süredir endişe içinde kıvranıp duruyor. 'Daha fazla koruma istiyorum' diye Gizli Servis'in başının etini yiyordu. Sonra, New Jersey'de o adi İtalyanların yapmış olduğu listeyi buldular; listede, öldürmeye niyetli oldukları bütün o yöneticilerin adları bulunuyordu elbette. Hanna da bu işe fena halde öfkelenmişti, çünkü Binbaşı'nın adı da listedeydi. Ama Binbaşı bu konuyla hiç ilgili görünmüyordu; son derece kaderci, Binbaşı."

"Ayrıca çok da şanslı" diye ekledi Lizzie; vefasız Kiki'yi Martha'nın kollarından alıverdi. Martha'ysa, Caroline'in şalının üzerinde bacak bacağa atmış oturuyordu. Sonra, dördü birden tarih üzerine çeşitli yorumlar, açıklamalar yapmaya başlayarak koyu bir sohbetin içine daldılar.

Başkan McKinley, 6 Eylül 1901'de, öğleden sonra saat dördü üçbeş geçe, Buffalo'daki Pan-American Exposition'da bulunan Temple Of Music'deki yerini almıştı; kocaman bir Amerikan bayrağının tam önünde duruyordu; sağında ve solunda bir sürü bitkiler, saksılar içinde renkli renkli çiçekler bulunuyordu. Salondaki orgdan Bach ezgileri de yükseliyordu. Hava sıcaktı. Redingotunun yakası tam iki kez değiştirilmişti. Bayan McKinley her zaman olduğu gibi hastaydı ve International Hotel'e yatırılmıştı. Başkan'a yalnızca Cortelyou ve Gizli Servis'ten üç ajan eşlik ediyordu. Sergi binasının polisleri de hazırda bekliyordu; ama Başkan, insanlar içeriye girsin de tokalaşmalar başlayabilsin diye kapıları açma emrini verdiğinde, her zamankinden daha çok kargaşa çıkıvermişti. Her şeyden önce, kalabalığın oluşturduğu sıra hiç de düzgün değil-

di. Üstelik Başkan'ın istediği gibi süratli bir biçimde de ilerlemiyordu kesinlikle; bir vatandaşın elini öteki vatandaşın eli izlemeliydi çarçabuk; bir çift göz, Başkan'ın ışık saçan gözleriyle buluşmalı ve kısa süre için bile olsa derin derin bakmalıydı ona. Bütün bunların yerine, vatandaşlar ya tek başlarına ya çift çift ya da bazen bir grup şeklinde ağır ağır hareket ediyorlar, üstelik tereddütlü bir biçimde ilerliyorlardı. Onları düzene sokmanınsa imkânı yoktu artık.

Sağ eli bandajlı, zayıf genç bir adam yaklaştı Başkan'ın yanına. Birbirlerinin yüzüne bakarken bir an için küçük bir şaşkınlık hissi doğdu nedense. McKinley el sıkışmak için her zamanki gibi sağ kolunu uzatınca bir sorunla karşılaştı. İnsan bandajlı bir eli sıkabilir miydi? Ya da o elin sahibi kendisine sol elini mi uzatırdı? Genç adam bu sorunu derhal çözdü. Ani bir hareketle Başkan'ın uzattığı kolunu diğer tarafa doğru itiverip, aynı anda da bandajlı elinin altında tuttuğu tabancayı iki kez ateşledi. Fena halde sersemleyen Başkan, ayakta öylece dururken, korumalar devreye girerek adamı hızla yere düşürdüler. Onu salondan sürükleyerek çıkarırlarken Başkan'a da bir sandalye getirildi. Başkan, yarı baygın bir halde sandalyeye otururken yeleğini yokladı ve kan sızdığını fark etti. Ama kendi yarasından çok kendisine saldıranla ilgileniyor gibiydi. Cortelyou'ya en sakin ses tonuyla aynen şöyle dedi, "Ona zarar vermelerine sakın göz yummayın." Sonra, parmaklarındaki kanı görünce de şu sözleri söyledi, "Karıma bunu açıklarken dikkatli olun, Cortelyou."

Başkan tam on bir dakika sonra Exposition hastanesinin acil servisinde ameliyat masasına alındı. İki kurşundan biri göğsünü sıyırıp geçmişti. Ötekiyse kocaman karnını delerek ta midesine kadar girmişti. Doktorlar kurşunun delip geçtiği noktaları dikmeye çalışıyordu; ancak kurşunu bulmayı başaramadılar. En nihayetinde Başkan'ın yarası dikilmişti. Hiçbir hayati organı da zarar görmemişti; ne var ki yarası tam olarak dezenfekte edilmemişti ve iltihap kapma olasılığı bulunuyordu. Ülkedeki sağlık sisteminin göründüğü kadar sağlam olmadığının açığa çıkmasının yarattığı şok da işin cabasıydı.

Bundan sonraki iki gün boyunca Başkan Yardımcısı, Bakanlar Kurulu ve Mark Hanna'yla beraber McKinley'in kız kardeşleriyle erkek kardeşleri de Buffalo'ya akın etti. Yüksek ateşle geçen bir hafta sonundan sonra Başkan'ın ateşi normale döndü ve hayati

tehlikeyi atlattığı söylenildi. Bu haberden hemen sonra Başkan Yardımcısı, Adirnondacks tepelerinde gözden kaybolurken Bakanlar Kurulu da oradan ayrıldı. Bu sırada Leon Czolgosz da ayrıntılı bir sorguya çekiliyordu. Emma Goldman adlı önde gelen bir anarşiste karşı hayranlık beslediğini itiraf edince, Emma Chicago'da derhal kıskıvrak yakalandı; böylece, Başkan'ı öldürme planının gerçekte kime ait olduğu da açığa çıkmış oldu.

Haberler Beverly Farms'a çok geç geliyordu. Don Cameron, kendisine günü geçmiş gazeteleri getirecek ziyaretçilere bağlıydı haliyle. Yakınlarda bir yerde ne telefon ne de telgraf ofisi bulunduğundan Caroline, Washington'a dönüp *Tribune*'ün dümenini eline alması gerekip gerekmediğini düşünüyordu. Ama Lizzie de bir bakıma haklıydı, "Şu an hükümetten hiç kimse şehirde değil. Bütün her şey Buffalo'da olup bitiyor ve oraya da kim gitmek ister ki zaten?"

Ziyaretçiler evin verandasında görününce Kiki havlamaya başladı. Brooks Adams'la karısı Daisy, çimlerin üstünde oturanlara el sallıyordu. Sonra Brooks yüksek sesle bağırıverdi, "Teddy!"

"Ne olmuş Teddy'e?" diye karşılık verdi Cameron; önce dizlerinin üstüne, ardından güçlükle de olsa en sonunda ayağa kalkmıştı.

"Teddy Roosevelt" diye gürledi Brooks; karısı kaşlarını çatmış, elleriyle kulaklarını kapatıyordu, "Birleşik Devletler'in başkanı."

"Aman Tanrım" diye fısıldadı Cameron.

Caroline kendi kendine haç çıkarıyordu şimdi. Zavallı sevecen McKinley, tıpkı Del gibi bu hikâyenin içinde yok olup gitmişti artık. Bütün bu düşüncelerin arasında herkesin içeriye doğru koşmasından Kiki besbelli memnun kalmıştı.

"Ne zaman, nasıl?" diye sordu Lizzie.

"Dün akşamüstü. Ayın on üçü, Cuma akşamı. Kangren teşhisi konuldu. Bu sabaha karşı ikiyi çeyrek geçe de öldü. Teddy, dağ tepe bir yerlerde dolaşıyordu. Ama şimdiye kadar Buffalo'ya gelmiş ve hatta yeni görevi için yemin bile etmiş olması gerekiyor. Hay dışında, bütün Bakanlar Kurulu da orada. Hay ise Washington'da hükümeti bir arada tutmaya çalışıyor. Hiç kimse bu suikastın uzantısını bilmiyor. McKinley'in Küba'da yaptıklarından ve yapmadıklarından dolayı intikam almak isteyen İspanya Kübası'nın bu işin arkasında olduğu düşünülüyor." Brooks neredeyse hiç nefes almadan bir çırpıda konuşmuştu. Sonra, verandada tıpkı bir çocuk gibi yukarı aşağı zıplamaya başladı; Kiki de onun tam yanı başın-

da zıplayıp duruyordu. "Teddy her şeyin sahibi artık! Onun, Roma imparatorluğunun en parlak dönemindeki Trajan'dan da daha büyük bir yer edindiğini fark ediyor musunuz?" Brooks, tıpkı erkek kardeşi gibi karşısındakine bir konferans verebileceğini hissettiği an asla konuşmazdı. "Bir kişinin eline tarih boyunca böylesine uygun bir zamanda bu denli güç verilmemiştir! Bütün Asya'yı zapt edecek fırsatın ve elbette gelirin sahibi konumuna gelecek ve böylece Amerika'ya dünya egemenliğini sağlayacak; bu da bizim alın yazımızdır! Ayrıca..." diyerek Brooks günün ikinci bombasını da patlattı, "Daisy'le benim için çok önemli bir gün bu. Bugün bizim evlilik yıldönümümüz."

"Tarih bizi tam boğazımızdan yakalamışa benziyor" dedi Lizzie yumuşak bir sesle. "İçeriye gelin."

"Şampanya" dedi Cameron neşeli bir edayla. "Evlilik yıldönümünüz için..."

"Ve en nihayet saltanat sürmeye başlayacak olan Büyük Theodore için."

"McKinley için kısacık da olsa yas tutmayacak mısınız peki?" diye soruverdi Caroline; Del için, sonra Binbaşı için gerçekten çok derin ve yoğun bir acı hissetti o an; yüreğinin derinlikleri sızlıyordu; ama sevdiğinden ayrı düşmüş biri gibi de hissetmiyordu nedense.

"Kral öldü" dedi Brooks soğuk bir sesle. "Çok yaşa Kral."

İki

John Hay, Pennsylvania Station'ın aydınlık misafir salonunda yaldızlı bir sandalyede oturuyordu. Adee tam onun yanında duruyor, Gizli Servis'ten yarım düzine adam da yüksek rütbeli kimseler için ayrılan küçük, şatafatlı ve küf kokulu o odanın etrafında sinsi sinsi dört dönüyordu. Buffalo'dan kalkan tren sekiz buçukta gelecekti; içinde yeni başkan ve bir önceki başkanın cansız bedeni bulunuyordu. Hay Beyaz Saray teşrifatçılarına bir görev vermişti; Bayan McKinley'le Cortelyou'ya, McKinley'in katafalka konulacağı konağa kadar eşlik edeceklerdi. Orada, ailesi de Bayan McKinley'e, Başkan'ın kişisel eşyalarını paketleyip hazırlamakta yardım edecekti. Bu, Hay'in daha önceden de tam iki kez tanık olduğu çok kederli bir görevdi; Lincoln'ün ve Garfield'ın dul eşleri de bir haya-

tın böyle, küçük düşürücü biçimde ve herkesin gözü önünde sona erişiyle başa çıkmak zorunda kalmışlardı.

Dört yıl içinde hükümette bir başkan yardımcısı söz konusu olmayacağı için Hay, şaşkınlığına karşın, bir kez daha Başkan'ın anayasal varisiydi. Yalnızca bu nedenle bile Roosevelt'in onu dışişleri bakanı olarak yeniden atayacağına emindi. Kırk iki yaşında, tarihin gelmiş geçmiş en genç başkanı olan Roosevelt, potansiyel varisi olarak altmış iki yaşındaki bu enkaz yığınını almamalıydı yanına. Hay, gerçek anlamda kendisi hakkında böyle düşünüyordu; hem fiziksel hem de zihinsel açıdan tam bir enkaz yığınıydı işte. Del'in ölümü onu fena sarsmıştı; McKinley'in ölümüyse hayatında hiç yaşamadığı derin bir kedere boğmuştu onu. "Ben, ölümün müjdecisiyim" diye yüksek sesle ve dramatik bir havayla dert yanıyordu kendi kendine: Ama bu acılar içindeki dünyasını onunla birlikte paylaşabilecek birini bulması da gerekiyordu kesinlikle. Bu ulusun tarihinde yalnızca üç başkan cinayete kurban gitmişti ve her biri de John Hay'in yakın arkadaşıydı. Öldürülen üç adamın da son derece iyi kalpli olmaları ne kadar da tuhaf bir durumdu; onlar, şeytanca planlar yapan zorba kimseler filan değillerdi kesinlikle. Bununla beraber, Hay'in zorba sözcüğünü yeniden tanımladığı şu günlerde, çoğu Filipinli ve İspanyol asıllı Kübalılar, McKinley'i bir zorba olarak görüyordu. Ne var ki Gizli Servis de şu ana kadar, Czolgosz'un anarşistliğiyle, kendilerine yapılan haksızlığın sözde öcünü almak isteyen o İspanyol asıllı Kübalılar arasında bir bağlantı kuramamıştı nedense.

Roosevelt, Buffalo'da bir duyuru yapmıştı. Kendisi yalnızca McKinley'in bir uzantısı olduğundan dolayı Bakanlar Kurulu'nu hiç dağıtmadan aynen koruyacaktı. Buna rağmen Hay, belli bir zaman sonra serbest bırakılacağını bekliyordu. Pazar sabahı, yatağında uzanırken Roosevelt'e hem üzüntüsünü bildiren hem de tebriklerini sunan keyifsiz bir mektup kaleme almıştı: "Resmi görev hayatım sona ermiş bulunuyor ve normal hayatım da pek uzun süreceğe benzemiyor; bu nedenle çok güzel ve şahane olacağından hiç şüphe duymadığım bu geleceğin tam şafağında, tüm kalbimle geçmiş kutsamalarımı da sunmaya cüret ediyorum şimdi." Hay bu cümleyi yazarken gözyaşlarını tutamamıştı; şimdi o günü tekrar anımsadığında, yaşamış olduğu o geçmişi düşündüğünde, gözleri yeniden doluverdi; önünde yaşanacak öylesi günler yoktu artık; bu belliydi.

Hay kabul salonu dışında bekleyen kalabalıktan yükselen birtakım sesler duydu ansızın. Ayağa kalktı ve odanın bir ucuna doğru yürümeye başladığı anda da istasyon şefi kapıyı ardına kadar açıp "Başkan" diye seslendi ve sonra hemen ortadan kayboldu.

Gürbüz, güçlü kuvvetli ve kısa boylu olan Theodore Roosevelt, odayı kat ederek Hay'in yanına geldi ve elini sıktı. Dişleri gözüküyordu, ama yüzü hiç gülmüyordu. Hızlı hızlı konuşmaya başladı. "Mektubunuzu okudum. Sonuna kadar ya da sizin istediğiniz süre boyunca benimle birlikte devam edeceksiniz, elbette. Yaş konusundaki düşüncelerinize gelince, bana göre yapmacık davranıyorsunuz. Siz ihtiyar biri değilsiniz. Benim gerçek yaradılışım ihtiyarlamama nasıl el vermiyorsa sizinki de elvermiyor."

"Bay Başkan..." diye söze başladı Hay."

"Theodore, lütfen. Size, saygısızca her zaman John diye hitap ettiğimden siz de bana alışıla geldiği gibi Theodore diye hitap edin; ancak, çevremizde insanlar varken her ikimiz de toplumsal konumumuzun gerektirdiği unvana sadık kalmalıyız, elbette."

"Çok naziksiniz... Theodore." Hay, Roosevelt'in bu hararetli konuşmasından çok keyif almıştı. Bu uzun yolculuk boyunca, protokolün birtakım kişisel ilişkileri nasıl etkileyeceği üzerine epeyce çalışmıştı anlaşılan.

"Kendimi, öteki başkanların yapmaya eğilimli oldukları gibi eski dostlarımdan, eski sosyal hayatımdan uzak tutmayı istemiyorum. Mesela, sizin evinizde herhangi bir misafir gibi oturup akşam yemeğine kalabilmeyi istiyorum. Ya da bu durum Cabot için de geçerli, ama elbette..." ansızın ciddileşti; hatta majestelerine yakışır bir havayla sıkıntılı bir hale bürünüverdi, "bu teşebbüsün ayrıcalıklarını da korumalıyım." Hay, bu duruma uygun bir cevap ararken, Roosevelt bir başka konuya atlamıştı bile "Root bana görev yeminini ettirdi. Hepimiz o salondaydık; çok dokunaklıydı. Root ilk on dakika yemin lafını ağzına alamadı. Çok tuhaf. Onun duygusal bir adam olduğunu hiç düşünmemiştim. Şimdilik, Filipinler'i onun bakanlığı altında tutmak istiyorum. Sizin için bu bir sorun yaratır mı?"

"Yo, yo. Benim başımda da ilgilenecek yeterince iş var. Karınız ve genç Ted buradalar. Bu öğleden sonra geldiler."

"Harika! Haydi, gelin onlara katılalım."

Theodore, Hay'in kolunu sıkıca kavradı; sonra birlikte, Hay için oldukça hızlı bir tempoyla bekleme salonuna doğru yürümeye

başladılar. Salonda bekleyen küçük kalabalık Theodore'u görür görmez alkışlamaya başladı; o da ağırbaşlı bir havayla şapkasını yukarıya kaldırarak selam verdi. Hay, Theodore'un dişlerini açığa vuran o kocaman gülümsemesiyle bu özel olayı lekelemediğini görünce ferahladı açıkçası. Az sonra, bir sürü polis memuru her ikisini çevreleyerek dışarıya çıkmalarına yardımcı oldu.

Biraz ötede, Capitol'ın kubbesi ışıl ışıl parlıyordu; şekerlemelerden yapılan bir kafatası gibi görünüyor diye içinden geçirdi Hay. Beyaz Saray'a konu hakkında hiçbir duyuru yapmamasını emrettiğinden istasyonun dışında hiç kalabalık yoktu; yeni başkanın ertesi gün geleceğini sanıyorlardı. Hem Roosevelt hem de Hay, McKinley'in cansız bedenini Beyaz Saray'a taşımak için orada hazır bekleyen siyah atlı ve abanoz rengindeki kocaman arabayı görmezden gelmeyi tercih ettiler. Roosevelt, kaldırımda yürürlerken bir an duraksadı; bir şeyler söyleyecekti, ama hiçbir söz çıkmadı ağzından.

"Beklemeniz gerekmiyor" dedi Hay.

Bunun üzerine Roosevelt rahatlar gibi oldu; başkanlık arabasına atlayıverdi hemen; Hay de çarçabuk izledi onu. "Seventeen thirty-three N Street" dedi Roosevelt; taksiciye nereye gitmesi gerektiğini söylüyordu sanki.

"Biliyorlar" dedi Hay gülümseyerek. "Bu onların işi."

"Çok haklısınız. Buna alışmalıyım. Pek çok şeye de alışmalıyım artık; mesela Beyaz Saray gibi. Bütün o mektup kâğıtlarının, zarflarının değişmesini istiyorum. "The Executive Mansion" adına katlanamıyorum. Bu günden sonra orayı, 'Beyaz Saray' diye adlandıracağız yalnızca. Daha sade bir ad. Kaç tane yatak odası bulunuyor orada, biliyor musunuz?"

"Devlet adamlarının yaşadığı kısımda beş tane var; üçü oldukça küçük."

"Üçüncü katta ne var peki?"

"Tad Lincoln'ün zamanından bu yana o kata hiç çıkmadım; konaktaki, yani saraydaki, bütün zilleri birbirine karıştırmıştı ve ben de onları birbirinden ayırmak, çözmek zorunda kalmıştım."

"O kata birkaç tane fazladan oda yapabiliriz sanıyorum. Alice artık on sekiz yaşma basacak ve bu nedenle kendisine ait bir odası olmalı diye düşünüyorum." Roosevelt, yarıya inmiş ve aydınlatılmış bayrağın dalgalandığı postaneye bakıyordu o sırada.

"Bütün bayraklar gün batımında aşağıya çekilmeli. Bu şekilde kalmaları moral bozucu" diye hiç de ondan beklenmedik bir şekilde ekledi. "Buraya başkan sıfatıyla geliyorsun ve herkes yas tutuyor."

"Cinayet her zaman moral bozucudur ve insanı dehşete düşürür."

"O anarşistin arkasında kimin olduğunu biliyor muyuz?"

"Gizli Servis önüne gelen herkesi tutuklamak istiyor. Lincoln vurulduktan sonra gündeme gelen Stanton'ı anımsatıyorlar."

"Daha iyi bir sonuç elde etmeyi umalım. Lincoln gibi vurulmak pek umurumda olmazdı; zavallı McKinley. Lincoln neler olup bittiğini asla anlayamadı..."

Hay elinde olmadan ürperiverdi. "Ben öyle olduğuna emin değilim. Onun hayatını kaleme alırken otopsi raporunu okumuştum. Görünüşe göre, kurşun başının arkasından değil sol şakağından girmişti; bu da, locanın tam girişinde Boot'u duymuş olduğu anlamına geliyor ve bu nedenle de yanına tam olarak kimin yaklaştığını görmek üzere yüzünü çeviriyor..."

"Ve neyi görüyor peki?"

"Ve yalnızca bir an için, silahı görüyor."

"Ne kadar da tüyler ürpertici!" Roosevelt bu korkunç ayrıntıdan açıkça zevk alıyordu.

N Street'te, Anna Roosevelt Cowles'un evinin tam önünde iki polis memuru duruyordu. İkinci kattaki pencereden kocaman bir Amerika bayrağı yarıya indirilmiş bir halde dalgalanıyordu. "Neden bütün bayrakları aşağıya *çekmiyorlar*?" Roosevelt çok dırdırcıydı. Hay onun, McKinley'e karşı gösterilen bu saygıdan her nedense rahatız olduğundan şüpheleniyordu.

Aşağıdaki salonda, Roosevelt karısı Edith'i, sonra sırasıyla Bamie diye hitap ettiği kız kardeşi Anna'yı ve oğlu Ted'i karşıladı. Hanımların üzerinde yas elbiseleri vardı; mükemmel bir ruh hali içindeydiler. Hay'le ziyadesiyle ilgileniyorlardı ve ona, çok eskilerden kalma değerli bir porselen parçasıymış gibi davranmaları da Hay'i memnun etmişti. Sandalyeye oturmasına da yardımcı olarak ona bir puro ikram ettiler ama Hay bu ikramı geri çevirdi. Bu sırada, yeni başkan da odanın etrafında kasıla kasıla dolaşıyor, herkese sorular yöneltiyordu; ama sonunda soruları gene kendisi cevaplıyordu. Bu gösteri sırasında güzeller güzeli Edith de görkemli sakinliğini koruyordu. Hay, Edith'i, yaygaracıdan başka bir sözcükle adlandırılamayan Theodore'a daima tercih etmişti.

Edith Kermit Carow, Jonathan Edwards ailesinin kızlarıyla evlenen Huguenot ailesinden geliyordu. Theodore'u ise neredeyse çocukluğundan beri tanıyordu. Carow ailesi, yıllarca New York Union Square'de Theodore'un büyükbabasına kapı komşusu olarak yaşamıştı. Edith, içinde bulunduğu dünyada hiç mi hiç övülmeyen bir özelliğe sahipti; okumaya ve kitaplara çok düşkündü. Bu, asabi bir kişiliğe sahip ve üstelik astım hastası Roosevelt'le aralarındaki bağı oluşturuyordu. Roosevelt, yalnızca okumaya ve kitaplara düşkün biri değil, fiziksel zayıflığını telafi etmek için inatla atletik bir yapıya sahip olmayı isteyenlerdendi.

Hay, Theodore'un mükemmel karısının gerçek değerini hiç göremediğini düşünüyordu. Kesinlikle, onun varlığını öylesine doğal karşılıyordu ki, belki de Edith'i bile şaşırtmış ve Theodore, yirmi ikinci yaş gününde, Alice Lee adında çok güzel bir genç kızla evlenmişti. Edith Carow'ın da davetliler arasında sakin sakin oturduğu söyleniyordu. Öylesine nazik ve duygularını hiç açığa vurmayan biriydi ki, kim bilebilirdi zaten? Bir süre sonra Alice, kendi adını taşıyan bir kız çocuğu dünyaya getirdi, ama çok geçmeden, ne yazık ki Theodore'un annesiyle aynı gün yaşama gözlerini yumdu. Bu ani iki ölüm, Theodore'un politikadan uzaklaşmasına neden oldu. Halbuki hem New York Eyalet Meclisi'nin bir üyesi hem de New York dışında politik olarak faaliyet gösteren biriydi. Sonra, Dakotas arazisi üstünde büyük bir hayvan çiftliği satın aldı, ama büyükbaş hayvancılıkta pek başarılı olamayıp büyük paralar kaybetti. Bütün bunların ardından, son derece kendini beğenmiş bir şekilde yalnızca kendi kahramanlığını anlatan yazılar kaleme almaya karar verdi. Gözlüklü olmasından dolayı Batılı kabadayılar tarafından Dört Göz olarak tanınıyordu; oysa Roosevelt kendisini gerçekten kahraman biri olarak görüyordu; bu haliyle, tam istediği gibi olmasa da arkadaşlarına, özellikle Kupa Beşlisi'ne de büyük bir eğlence sunuyordu elbette. Theodore, Clarence King'le kıyaslandığında salt bir züppe sayılıyordu ne de olsa.

Hay, Amerika başkanlarının arasında başkan olmaya en uzak kişinin hayatını dinlerken, Henry Adams'ın Stockholm'den gönderdiği mektuptaki o ürkütücü öngörüyü anımsayıverdi. Mektup Başkan'm vurulduğu gün gelmişti. "Teddy'nin şansı" mektubun ana konusuydu; Adams, onun yazgısından da bahsediyordu elbette; çünkü bunun doğruluğu kanıtlanmıştı işte. Adams'ın açığa

vurduğuna göre Theodore, tıpkı Tanrı gibi, "tertemiz eylemler"in adamıydı: Plansız programsız sonsuz bir enerjiye sahipti.

Roosevelt, Batı'dan nihayet dönmüştü. Şehirden ayrıldığından çok daha meteliksiz bir haldeydi, ama dergi okuyucuları tarafından daha iyi tanınıyordu artık. New York belediye başkanlık seçimini kaybettiği yıl olan 1886 sonbaharında, Edith Kermit Carow'la Londra'daki Hannover Square'de bulunan St. George Kilisesi'nde çok görkemli bir törenle evlendi. Sağdıç, Kupa Beşlisi'nin en sevdiği İngiliz diplomat Cecil Spring-Rice'tı. Sonra, Roosevelt'in Long Island'da Oyster Bay'deki Sagamore tepesine yaptırdığı o çirkin ama konforlu eve taşındılar. Theodore orada altı ciltlik bir tarih serisini kaleme aldı; *Winning the West* [Batıyı Kazanmak]. Bir süre sonra çocukları dünyaya geldi. Bu arada, , Henry Cabot Lodge'la birlikte oluşturmak istediği politik kariyer planı, yalnızca kişisel felaketlerle değil, Cumhuriyetçi Parti lideri James G. Blaine'in güvensizliği sonucunda sekteye uğramıştı. Neyse ki bu soğukluk, gerçekten erdemli olan birinin partiden çekilip de Bağımsızlık ve Bağımsız Politikacı bayrağını açmasına yol açacak türden bir değişiklik değildi. Roosevelt'le Lodge, bu çeşit ideal bir hareket için gereğinden fazla pratik zekaya sahipti açıkçası. 1884'te, Cleveland'a yenik düşen Blaine'le çalışmayı sürdürmeye karar verdiler.

Theodore, hem Thomas Hart Benton'ın ve Gouverneur Morris'in yaşamöykülerini yazarken hem de Henry James'a acı veren o Amerikanizm'i kutlayıcı denemelerini kaleme alırken, başkalarına da başkan seçilmelerinde yardım ediyordu bir yandan. Başkan olmasına yardım ettiklerinin arasında Benjamin Harrison da vardı. Theodore'a politikadaki bu girişimlerinden dolayı ödül olarak Sivil Hizmet Komisyon'da bir mevki verilmişti.

Gerçekte Theodore müsteşar olmaya pek hevesliydi ve Başkan da bu hevesi paylaşıyordu, ama sekreter James G. Blaine, politikacıların alışılmış o uzun süreli hafızasına sahipti elbette. Bu nedenle Theodore da kendini Sivil Hizmet reformuyla teselli etmek zorunda kaldı; Herkül'ün bile içeriye girip kürek sallamayı asla düşünemediği Augean ahırları misali bir görev bekliyordu onu. Aslında Theodore, Herkül olmasa da yaradılışı gereği kendini hep meşgul tutan biriydi. 1889'da tam otuz yaşındayken, komisyonun ta en tepesine oturmayı başarmıştı. Ayrıca, memuriyet sistemine de karşı çıkarak bir birlik oluşturdu; bu haliyle basının da ilgisini çekiyordu. Cumhuriyetçi Başkan Harrison'ın yerine Demokratik

Başkan Cleveland geçince, Roosevelt gene aynı görevde çalışmaya devam etti. Altı yıl boyunca komisyon için didinip durdu; aynı zamanda Kupa Beşlisi'ni de tanımaya başlayarak onların hayatlarının bir parçası haline geliverdi. 1895'te, New York City'nin reformcu belediye başkanı, Roosevelt'i polis idaresi yönetim kurulu başkanlığına atadı. Artık Roosevelt, kötülüğün ateşli ve amansız davacılarından biriydi ve basın da onun bu çılgınlıklarından oldukça büyük bir zevk alıyordu. Roosevelt, meyhanelerin Şabat gününde alkol dağıtmasını yasaklayan kanunun çoğunlukla hiçe sayılmasından dolayı bütün meyhaneleri kapatma kararı aldı; bu da meyhane sahiplerinin Tammany Hall'dan Bay Croker'a haraç ödemeyecekleri anlamına geliyordu. Ama Bay Croker'ın elinde Roosevelt'inkinden daha çok kaynak bulunuyordu. Yemek servisiyle birlikte alkol verilmesinin kanuna aykırı olmadığını ispatlamak üzere bir yargıçla anlaştı. Böylece, bir şişe viski içerken yalnızca bir tane tuzlu kraker mideye indirmek, kanuna aykırı olanı meşru hale döndürüvermişti.

Roosevelt, aynı zamanda, her zaman etkisinden korunduğu bir dünyayı , fakir dünyayı da tanıdı. Bu nedenle, Danimarka doğumlu, Jacob Riis adlı bir gazetecinin yazdığı *How the Other Half Lives* [Öbür Yarı Nasıl Yaşıyor] adlı kitabını kendine yol gösterici olarak seçti. Roosevelt, yalnızca bu koca şehirdeki fakirliğin boyutunun ne kadar büyük olduğunu değil, aynı zamanda, kendi ailesini de içeren yönetici sınıfın bu konuda ne kadar kayıtsız kaldığını görüyordu.

Hay, Roosevelt'in ara sıra baş gösteren o coşkun suçlamalarından hiçbir zaman çok etkilenmemişti; özellikle o büyük zenginliği 'kötüye kullananlar'a karşı yönelttiği kınamalar öyle büyük bir etki bırakmamıştı Hay'in üzerinde. Henry Adams'm da dile getirtmekten hoşlandığı gibi, onların hepsi siyasi partilerin hali hazırdaki durumuna boyun eğiyordu. Polis Komisyonu Başkanı, sahtekârlık yapan polisleri dize getirmekten dolayı belli bir üne kavuşmuşsa da, Roosevelt'in daha önceleri çok takdir ettiği bir gazeteci olan Stephen Crane sorunu da söz konusuydu. Bu gazetecinin, mahkemede iki polis memurunun bir kadını fahişelik yaptığı gerekçesiyle haksız yere tutuklaması aleyhinde tanıklık etmesi, var olan durumu tersine çevirmişti hiç şüphesiz. Roosevelt de, çevresindekileri şaşırtarak bu polis memurlarını savunmaya geçmiş ve Crane'i tutuklunun görgü tanığı olarak alenen suçlamıştı. Crane,

Kupa Beşlisi tarafınca pek sevilip sayıldığından, Roosevelt sert eleştirilere maruz kalmıştı. Ne var ki o, tıpkı savaştaki iyi bir komutan gibi adamına arka çıkmayı ihmal etmemişti.

1897 yılının Mart ayında, tam otuz sekiz yaşındaki Roosevelt'in şansı bir anda değişivermişe benziyordu. Yeni başkan McKinley, onu Donanma'ya müsteşar olarak atadı; bu, sıradan ve alçakgönüllü bir görevdi aslında. Ama güçsüz ve cana yakın bir sekreter ve elbette Roosevelt, Yüzbaşı Mahan'm ve Brooks Adams'ın yüce görüşlerinin esareti altında bir filo kurabilecek konumdaydılar. Bu filo olmadan savaşa girilemez, zaferler kutlanamaz ve imparatorluk olamazdı. Sonraki dört yıl boyunca bu cesur tıknaz adamın etrafı, zafer çelenkleriyle dolup taşacaktı. Şimdi bu adam, dünyanın karşısında devasa bir heykel gibi değilse bile, sonuna kadar kurulmuş ve güç odasındaki bütün oyuncaklara hükmeden bir çocuk oyuncağı gibi duruyordu ve tiz sesi sürekli olarak yükseliyordu. "Almanya, John. Neredeyse kapımıza dayanan bir sorun var ortada. Kapımızı hemen çalacak mı? Yo, zaten burada, kapımızda. Alman İmparatoru her yerde harekete geçmiş durumda. Bize ya da İngilizlere ya da içimizden birine, ama kesinlikle *her ikisine* değil, karşı çıkmak için bir filo kurdu bile. Ayrıca, bu kumandayı ele geçirdiği takdirde arkasını da iyice kollamak zorunda kalacak; çünkü iri yarı, buzlarla kaplı yabani Rusya oracıkta öylece duruyor ve tıpkı olgunlaşmış leziz mi leziz bir meyveyi andıran bu dünyayı pençeleriyle kapmaya hazır görünüyor." Theodore kendi pençelerini şiddetle birbirine vurdu. Hay, dünyanın o yumuk yumuk ellerin arasında nasıl da paramparça olabileceğini düşünüyordu "Rusya geleceğin devi" diye yüksek sesle açıkladı Roosevelt.

Hay bu sözler üzerine araya girmek zorunda hissetti. "Gelecek hakkında bir şey bilmiyorum, ama şu anda Rusya'nın ne çeşit bir dev olduğunu biliyorum; dev bir cüce."

Roosevelt bir kahkaha patlattı ve dişlerini tıkırdattı. Bamie, Edith'in de yardımıyla kahve servisi yapıyordu. Ne o ne de Edith, Theodore'la pek ilgilenmiyordu, ama bu dalgınlıkları tehlikesiz görünüyordu. "Bunu alıp kullanacağım John, izninle elbette."

"Sakın cesaret edeyim demeyiniz. Ben, özel konuşmamızda böyle şeylerden bahsedebilirim. Ama siz asla söz edemezsiniz. Burada, Cassini ve Rusya'yla ilgili yeterince sorunumuz var. Siz, böyle şeyleri *düşünebilirsiniz*? Hay kabul etmişti artık, "ama bir başkan nüktedanlıktan daima kaçınmalıdır..."

"Ve gerçekten de mi kaçınmalı sizce?"

"Gerçekten devlet adamları kaçınmalıdır her şeyden önce. Yüce bir duyarlılık ve belirsiz totolojiler artık sizin üslubunuz olmalıdır..."

"Ah, siz benim içimi karartıyorsunuz. Ben, müthiş bir Birlik Toplantısı yapmayı umuyordum Vecizeli sözlerle ve dev cücelerle dolu. Eh, pekâlâ. Cücelerden söz etmeyeyim."

"Arkadaşlık bağlarımızı daha da genişletmeliyiz" Hay'in sesi tekdüze çıkıyordu artık, "bulabildiğimiz her açık kapıdan içeriye girmeliyiz."

Roosevelt gene bir kahkaha patlatıverdi; ya da havlama sesi çıkardı de diyebiliriz biz buna. Sonra odada boylu boyunca volta atmaya başladı. "Almanlar hakkında anımsamamız gereken bir şey var. Ülkenin nüfusuna yetecek kadar bir yerleşim bölgesine sahip değiller. Batılarında Fransa'yla İngiltere ve onların tam gerisinde de biz varız. Sizin o cüce dev diye adlandırdığınızın doğusunda ve onun gerisinde de Çin bulunuyor. Böylece, Alman imparatorluğu için gerçekten hiçbir bölgede yaşanacak bir yer kalmıyor..."

"Afrika" diye söze giriverdi Hay.

"Afrika, evet. Ama *hangi* Afrika? Orada bir dolu yaşanacak yer var ve hiçbir Alman oraya gitmek istemiyor kesinlikle. Son on yıl içinde, aralarında en iyi ve en yürekli olan Almanlardan bir milyonu Almanya'dan da çekip gitti. Ve onları kim kabul etti? Çoğunu biz kabul ettik, elbette. Alman İmparatoru'nun, kendi imparatorluğunu Çin'de kurmaya heveslenmesine şaşırmamalı. Ama Asya'ya girecek olursa eğer, bizimle baş etmek zorunda kalacak..."

"Avrupa'ya girdiğini düşünürsek peki?" Hay'in sırt ağrıları yeninden başlamıştı; Bamie Cowles'un ikram ettiği kahve de her zamankinden daha hassas olan sindirim sisteminde ufak bir rahatsızlığa neden olmuştu.

"Spring-Rice, onun günün birinde Avrupa'ya da gireceğini de düşünüyor. Ben Almanları severim. Alman İmparatoru'nu da severim, bir bakıma. Demek istediğim, eğer ben onun durumunda olsaydım ben de bir şeyler yapmaya çalışırdım kesinlikle."

"Eh, '98'de, sonunda bize karşı kullanmak üzere İspanya'ya yardım için İngiltere'yi de kendi yanlarına çekmeye çalıştılar. O zaman onlardan hiç hoşlanmamıştık."

"Yo. Yo. Yo. Ama bunun, Alman İmparatoru için ne kadar da cezbedici bir durum olduğunu anlayabilirsiniz. O, Filipinler'i isti-

yordu. Orayı kim istemiyordu ki zaten? Her neyse, İngilizler bizim yanımızdaydı." Roosevelt ansızın kaşlarını çatıverdi.

"Kanada şöyle iddia ediyor" diye başladı Hay.

"Şimdi değil! Şimdi değil, sevgili John. Bu konu beni sıkıyor."

"Sizi sıkıyor mu? Bir de beni düşünün; saatlerce, günlerce Bizim Kar Kraliçesi'yle görüşüp duruyorum..."

"Bana kalırsa o da çok sıkıcı bir hanımefendi."

"Bak şimdi!" Edith'in bu uyarıcı ses tonu her zamanki sesinden daha alçaktı; ama etkisinden de bir şey yitirmemişti kesinlikle.

"Ama Edie. Ben yalnızca John'la dertleşiyordum..."

"Sanıyorum" dedi genç Ted, "Groton'a bir dönem daha katlanabilirim."

"Bu, ilgiyi üzerine çekmek için bir haykırış mı" diye sordu baba; şeytani bir şekilde dişlerini tıkırdatıyordu.

"Hayır, hayır. Bu, yalnızca bir gözlemdi; o kadar."

"Alice nerede?" diye sordu Başkan karısına dönerek.

"Farmington'da, öyle değil mi?" Edith görümcesine döndü.

"Benim evimde, evet. Ya da benim evimdeydi. O çok sosyal, biliyorsunuz."

"Bu huyunu kimden almış bilmiyorum." Theodore, Hay'den yana döndü. "Biz asla öyle çok revaçta olan bir aile değiliz; bugüne kadar da hiç olmadık."

"Belki de bu bir ilerlemedir; o eski kısmetinizin yepyeni bir şansla değişmesidir."

"Kısmetli de değiliz ki biz!" diye iç çekti Edith. "Yaşamımızı nasıl sürdüreceğimizi bilmiyorum şimdi. Bu siyah elbise" yavaşça döndü; böylece kocası, yaptığı fedakârlığı takdir edebilecekti, "Hollander'da bana yüz otuz beş dolara mal oldu bu sabah. Hazır giyim, elbette. Sonra, siyah krep vualeti olan, gerçekten çok çirkin bir şapka almak zorunda da kaldım."

"Öyleyse, buna benzer sayısız cenazeye katılmanızı umalım demekten başka bir söyleyemeyiz, sanırım." dedi Hay, "çok yaşlı diplomatların elbette ve hangi yaştan olursa olsun senatörlerin cenazesine."

Theodore, yuvarlak aynada kendini seyrediyordu şimdi; en az diğer insanların büyülendiği kadar büyülenmiş görünüyordu kendinden. Sonra sırrını açıklamaya başladı, "Buradaki cenaze töreninden sonra Canton'a gitmem gerekiyor." Ardından dönüp sandalyesine oturdu; kıpırdamadan kalakaldı. Oyuncağın kurgusu

bitmişti sanki. Hatta gerçekten oyuncak bir bebek gibi oturuyordu sandalyede diye içinden geçirdi Hay; bacaklar sere serpe uzanmış, kollar öylece iki yana düşüvermişti.

"Ben de gideyim mi? diye sordu Hay.

"Hayır. Hayır. Asla birlikte yolculuk yapamayız artık; siz ve ben. Bana bir şey olursa eğer, başkan olabilecek bir tek siz varsınız geride."

"Zavallı ülke" dedi Hay ayağa kalkarken, "Zavallı ben."

"İhtiyar adamlar gibi konuşmayı bırakın." Oyuncak yeniden kurulmuştu anlaşılan; ayaktaydı şimdi. "Bakanlar Kurulu'yla Canton'dan döndükten sonra, yani Cuma günü görüşeceğim; her zamanki saatinde."

"Sizin için hazır bulunacağız. Alice'e gelince, Washington'ı ziyaret etmeye karar verirse eğer, Helen bizimle kalabileceğini söylüyor."

"Alice, sizin kızlarınıza tapıyor" dedi Edith; konuşmasında göze çarpan bir neşe yoktu. "Öylesine güzel giyiniyorlar diye anlatıp duruyor bana."

"Alice, fakir bir aileye sahip olmaktan hoşlanmıyor" dedi Başkan Hay'i kapıya doğru uğurlarken.

"Bize yollayın onu. Çok sayıda odamız var."

"Yollayabiliriz. Benim için dua edin, John."

"Dua ettim bile Theodore. Ve tekrar ederim."

Üç

Blaise nihayet Şef'i yakalamıştı; ofisinde, *Journal*'daki ofisindeydi. New York'ta kaldığı günlerde prensip gereği evde çalışmaktan hoşlanırdı aslında; ne var ki, şu son günlerde oldukça az gelip gidiyordu New York'a. Demokratik kulüplerin dâhi başkanı sayılan Hearst, tüm gücünü kullanarak ülkeyi baştan aşağı dolaşmış, yanına güvenilir insanları toplamış ve dört yıl sonraki seçim için hazırlanmaya başlamıştı. Hearst, McKinley vurulduğunda Chicago'da bulunuyordu.

Brisbane kanepede otururken, Şef de ayaklarını masanın üstüne koymuş, gözlerini pencereye dikmişti. Dışarıda lapa lapa yağan kardan başka bir şey gözükmüyordu. Bu iki adamdan hiçbiri Blai-

se'e hoş geldin bile dememişti; o, aileden sayılırdı ne de olsa. Ama Blaise, "Durum ne kadar kötü?" diye ortaya bir soru yöneltince Hearst cevap verdi, "Kötü ve daha da kötüye gidiyor." Blaise'e *World*'ün bir kopyasını uzattı. Ambrose Bierce'ın dörtlüğü koyu harflerle yazılmıştı. Hearst'ün cinayete karşı takındığı kasıtlı kışkırtıcı tavır da hikâyeye eşlik eden temalardan biriydi. Blaise haberi okurken, Hearst da parmaklarını masaya vurarak tıkırdatıp duruyordu; bu, genellikle soğukkanlı bu adam için bir tedirginlik göstergesiydi aslında. "Katilin, Buffalo'dayken cebinde *Journal* taşıdığını iddia etmeye çalışıyorlar. Elbette taşımıyordu."

"Onlar, her ne olsa uyduracaklardır" dedi Brisbane üzüntüyle. Uydurma haberlerin yaratıcı babası bu iki adam, kendilerinden daha az vicdanlı sayılmayanlarca gene kendileri hakkında uydurma sözler yazıldığını görmekten hiç de memnun olmamıştı haliyle. Bu durumun yarattığı ironi de Blaise'in gözünden kaçmamıştı.

"*Chicago American* üç bin tirajına yaklaştı." Hearst'ün kafası bir gazetenin birinci sayfası gibi çalışıyordu; birbirinden tamamen farklı birkaç haberin yan yana gelerek, içlerinden bazılarının büyük, bazılarınınsa daha küçük harflerle yazılmasını andırıyordu. "*Journal*'ın başına '*American*' sıfatını getireceğim. Özellikle de şimdi. Croker, Tammany Hall'dan ayrılıyor. Onun yerine Murphy geçiyor. Meyhane sahibi ve elbette bir zamanların rıhtımdan sorumlu müdürü. O buz şirketinde hisse senetlerine sahip olduğunu tespit ettiğimiz kişi."

"Öyle olsa bile" Brisbane kendinden emin konuşuyordu, "onun, bir sonraki sonbahar seçimlerinde vali olarak sizi aday göstereceğine bahse girmeye canı gönülden hazırım."

"Ben o kadar emin değilim." Sağ ayağını sallamaya başlamıştı; enerjisini artık vücudunun tam aksi tarafına yönelttiğinden parmakları tıkırdamıyordu. "Belki de onu denemelisin. On birinci Bölge'de seni Kongre'ye aday gösterecek mi anlamaya çalış. Ödemen gereken ücret yalnızca ilk yılın kongre maaşı ne de olsa. Sonra bütün oylar sayılınca, şehri ilgilendiren ve başka hiç kimsenin umursamadığı oylamalar dışında seni artık Washington'da yapayalnız bırakacakladır." Şef doğrudan Blaise'e bakıyordu.

"Ama ben Kongre'ye gitmek istemiyorum" diye söze başladı Blaise.

"Ben, Brisbane'le konuşuyordum." Şef sakin görünüyordu.

"Daha önce de tartışmıştık bunu." Brisbane'in favorisiz tertemiz yüzü ansızın bir devlet adamı havasına bürünüverdi. Bir dedikoduya göre, onun sosyalizme eğilimi vardı. "Bir çeşit deneme balonu. Şef'in 1904'ten önce yüksek bir makam elde etmesi gerekiyor ve Beyaz Saray yolunu ona açacak tek kişi de New York valisidir."

"Peki ya Albay Roosevelt? O, yeniden aday olacaktır." Blaise, Şef'in bütün gazetecilik becerilerine karşın, onun dinamik yapılı ve tam da İncil'e uygun bir portre çizen Roosevelt'e gerçekten denk olabileceğini pek düşünemiyordu açıkçası. Dahası Şef, topluluk huzurunda konuşmaktan nefret ederdi; kalabalıklardan hiç hoşlanmazdı; el sıkışmaktan da haz etmezdi; terli eliyle söyle bir el sıkışması Newspaper Row'da sıkça taklit edilirdi.

Yardımcı editör elinde gazetenin provasıyla içeriye girdi. "Başkan'ın Kongre'ye bir mesajı var. Haberi biraz önce telgrafla geldi." Hearst kendisine uzatılan provayı aldı ve hızla okumaya başladı; en nihayet satırların arasında aradığını buldu; daha da yüksek sesle okumaya başladı. Kendininkinden pek de farklı olmayan Roosevelt'in tiz sesini taklit ediyordu: "Yeni başkanımıza göre Leon, adı her nasıl telaffuz ediliyorsa, 'sözde anarşistlerin öğretilerinden tahrik olmuş...?"

"Zavallı Emma Goldman" dedi Brisbane.

"'... ve büyük bir olasılıkla, kürsülerde meydan okuyanlarla basın yayın kuruluşlarındakilerin' ah sanırım bu ben oluyorum; Annem bu yazılanları okumaz umarım, 'pervasız sözlerinden çılgına dönmüştür; bu da, kötülüğün karanlık şeytani ruhunu, açgözlülüğü, hasedi ve koyu bir nefreti körüklemiştir. Sert rüzgârların esmesine böylesi öğretileri salık verenler neden olmuştur ve yarattıkları kasırganın sorumluğunu paylaşmaktan da asla kaçamazlar.'"

Hearst okuduğu sayfaları küçük bir top haline getirerek Brisbane'in tam yanındaki çöp kutusuna doğru isabetli bir atışla fırlatıverdi. Sonra, ayaklarım masanın üstünden çekip bir çekmeceyi açtı ve içinden bir tabanca çıkardı, çarçabuk ceketinin cebine koydu. "Bir süredir ölüm tehditleri alıyorum" dedi Blaise'e. "Ve Bay Roosevelt'in konuşması da olumlu etkilemeyecek. Eh, onu da önümüzdeki günlerde ele geçireceğiz."

"Bir başka kurşunla mezara mı göndereceksiniz onu?" Blaise, Şef'in bu melodramatik dünya görüşünde kara mizah denecek bir taraf görmüştü.

"Tanrı korusun." Hearst'ün rengi atıverdi. "Ben şiddetten nefret ederim. McKinley'in haberini duyduğumda midem ağzıma geldi. Korkunç. Korkunç." Blaise, tuhaf bir biçimde Hearst'ün bir çeşit hayal dünyasında yaşadığım fark etti; Hearst, gerçek insanları sansasyonel gazeteciliğiyle kurmaca karakterlere dönüştürüyor ve onları canının istediği gibi ustaca yönlendiriyordu. Sahip olduğu kurmaca karakterlerle gerçek dünyanın çakıştığı o nadir zamanlarda ise gerçekten çok şaşırıyordu. Hearst için, Jack adlı birinin bir fasulye ağacının dalı üzerinde Cennet'e kadar yolculuk etmesini yayımlamak gayet olağan bir şeydi; ama onu bu dünyanın ta en tepesine taşıyan gerçek bir fasulye dalı başkaydı elbette.

Brisbane, onların yanından ayrılmıştı. Başkan'ın mesajı yayımlanmalı ve mesaj hakkında yorumlar yapılmalıydı. Sonra Hearst, Baltimore gazetesinden ne havadisler getirdiğini sordu. Blaise gerçeği olduğu gibi bir bir anlatmaya başladı. "Orası yalnızca bir basamak."

"Nereye peki?"

"Ben Washington'ı istiyorum. Ne de olsa siz, sahip olmaya değer bütün diğer şeylerin sahibi konumundasınız."

"Benim gazetelerimden birini yönetebilirsin." Hearst, dışarıda yağmakta olan lapa lapa karı seyre daldı; bembeyaz kar taneleri pencerenin camına yapışıp duruyordu. Odaya tuhaf, kırık bir mavi ışık hâkimdi.

"Onları *siz* yönetiyorsunuz. Ben, kendiminkini istiyorum."

"Baltimore'da mı?"

"*Examiner*, yalnızca bir başlangıç; ta ki..." Ama Blaise o "ta ki" sözcüğüyle nereye ve neye göndermeye yaptığını bilmiyordu gerçekte.

"Hay'in oğlu ölmemiş olsaydı eğer, büyük bir ihtimalle gazeteyi ona satardı." Hearst, Caroline'i tahlil etmekten hoşlanıyordu kesinlikle. Kadınlar, insan olarak Hearst'ün pek ilgisini çekmezdi aslında. Ne var ki Caroline, salt kadın olmanın ötesindeydi artık; o, bir yayımcıydı.

"Ben pek o kadar da emin değilim. Bir gazete sahibi olmaktan çok hoşlanıyor."

"O duyguyu bilirim." Hearst, kendi hakkında o çok nadir yaptığı kibar şakalarından birini patlatıvermişti. "Eh, seni özleyeceğim buralarda." Bu cümleyle birlikte Blaise'e de yol verilmişti en nihayetinde işte. O, Şef'e parasal olarak yarar sağlayacak biri değildi ar-

tık. Şef'in annesinin serveti, oğlunun harcamaya başladığı o ilk günkü servetten kat kat daha fazlaydı şimdi. Artık Blaise de bir gazete yayımcısı olduğuna göre, usta-çırak ilişkisini sürdürmenin bir anlamı yoktu. "Baltimore'da mı yaşayacaksın peki?" Şef gerçekten meraklı görünüyordu.

"Hayır. Yönetim bensiz yeterince iyi durumda." Bu, işin gerçeği değildi aslında; ama Blaise, *Chicago American*'ın yazı işleri kadrosuna çoktandır bir baskın hazırlığı içinde olduğunu da söylemeyecekti Hearst'e. Harika bir yazı işleri müdürünü kestirmişti gözüne; bu adama, Hearst'ün ona ödediğinden fazlasını ödemek gerekecekti. Biraz gereğinden fazlaydı, ne var ki *Baltimore Examiner*'ı kurtarabilecek biri varsa eğer, o da Charles Hapgood olabilirdi ancak. Aslen Maryland'in doğu yakasında doğmuştu, ama Chicago'nun o dondurucu kışlarıyla bunaltıcı sıcaklarını, ılıman bir havaya sahip Baltimore için terk etmeye hevesli biriydi kesinlikle.

"Pekâlâ iyi idare edebilirsin." Hearst bu söylediğine gerçekten tam anlamıyla inanmış görünmüyordu. "Demek istediğim, paran var ve mühim olan da bu. En iyi insanları satın al ve işte sana başarıya giden bilet." Gri gözleriyle kısacık bir an baktı Blaise'e. Blaise, Şef'in Hapgood konusundan haberdar olduğuna emindi artık. "Dergi işini hiç düşünüyor musun peki?" Bu, Şef'in yeni ilgi alanıydı. Belli başlı kadın dergilerinin aldığı reklam miktarından çok etkilenmişti. Ama dergilerden birini satın almaya kalkışınca, derginin maliyeti onu bu işten alıkoymuştu açıkçası. Artık kendisi bir ya da iki –ya da bin– taneyle işe başlamak zorundaydı.

"Dergi işlerinin nasıl yürüdüğüne dair yeterince bilgim yok." Blaise dobra dobra konuşuyordu. "Sizin de pek bilginiz yok. Öyleyse, kendimizi niçin sıkıntıya sokalım ki?"

"Bana kalırsa bu işi öğrenebiliriz. Konu üzerinde ne zamandır düşünüyorum; belki *Electrical Machine* [elektrikli makine] diye bir dergi ya da öyle bir şey işte, ne dersin?"

"Kadınlar için mi?"

"Eh, onlar da araba kullanıyor. Ama ben erkekleri hedef almıştım. Öylesine bir düşünce. Önümüzdeki günlerden birinde Bayan Willson'la evleniyorum."

Blaise şaşırmıştı. "Seçimden *önce* mi?"

"Orası biraz meçhul işte. Belki de ben..." İnce sesi giderek alçaldı. Belli ki Hearst, bir şov kızıyla evlilik dışı uzatmalı ilişkisinin bir skandala dönüşmesinden endişeleniyordu; evlilik, bazı katı ahlak-

çıları yatıştırsa da, daha önceki evlilik dışı ilişkilerini de gündeme getirmeyecek miydi sanki?

Blaise ayağa kalktı. Şef ona elini değil, birkaç parmağını uzatmakla yetindi yalnıza.

"Hangisi?" diye sordu Blaise kapıya doğru yürürken.

"Hangisi ne?"

"Hangi Bayan Willson'la evleniyorsunuz?"

"Hangisi mi...?" Hearst, bir anlığına düşüncelerin arasında kaybolup gitmişe benziyordu. Evliliğin erkekler üzerinde böyle bir etkisi olduğunu Blaise fark etmişti daha önce. "Anita" dedi Hearst. Sonra çarçabuk düzeltiverdi. "Demek istediğim Millicent, elbette. Biliyorsun bunu" diye neredeyse suçlarcasına ekledi. Hearst böyle nadir bulunan bir insandı işte; şakadan anlamayan ama başkalarının şakacı yanını gören biriydi. "Senin Fransız hanımefendisi" Hearst şimdi de karşı saldırıya geçmeye hazırlanıyordu.

"Şehirden uzaklaşıp taşraya çekildi. Onu görmüyorum artık."

"Demek Fransa'da işler böyle yürüyor."

Blaise, yeri ayrılmış, rahat, koltuklu bir vagonla Pennsylvania İstasyonu'ndan ayrıldı; Baltimore'a uğramak niyetindeydi aslında, ama tren penceresinden gördüğü o manzara içini karartıverdi. Baştan aşağı bembeyaz taş merdivenlerle dolu ve birbirinin aynı sıra sıra tuğla evler durmaksızın uzayıp gidiyordu. Blaise Washington'a doğru devam etmeye karar verdi.

Tren yolculuğu sırasında Blaise, her zamankinden daha yoğun bir biçimde kendisi hakkında düşünmeye başladı. Yirmi altı yaşındaydı; zengindi; kadınlara, gerçek anlamda büyük bir hayranlık duymasa da, kadınlar ondan gerçekten çok etkileniyordu. Anne de Bieville, Blaise'e *gâté* (şımarık) diye hitap ederdi çoğu zaman. Ama Blaise, karlar altında kalan soğuk ve kasvetli Havre de Grace kasabası geride kalırken bundan daha fazlası olduğunu da biliyordu.. Kur yapılan erkek ve baştan çıkarılan adam olmaya oldukça alışmıştı nicedir. Tenderloin'in o çok özel genelevlerine ara sıra yapılan ziyaretlerin dışında Blaise'in, kendisine bir metres hatta belki de bir eş bile bulması için hiç mi hiç çaba sarf etmesi gerekmiyordu. Plon bu durum karşısında hayretler içinde kalmıştı ve Blaise'in kötü bir hastalığa yakalandığına dair endişelenmeye başlamıştı açıkçası. Fransızlara özgü her şey gibi ilk önce karaciğerde ortaya çıkan, sonra da amansızca ve insanın canına okurcasına vücudun ta aşağı bölgelerine doğru yayılan bir hastalık. Ama Blaise en az bir

midilli kadar sağlamdı. Böylece Plon da bu hastalığın fiziksel değil, ruhsal bir sorun olabileceğini düşündü en sonunda. Anglo-Saxonizm, bütün erkekleri kötü bir biçimde etkileyerek onları güçten düşüren bir ruh haliydi kuşkusuz. Plon, Blaise'e daha fazla egzersiz önermişti son olarak; mesela tenis oynayabilirdi.

Blaise, Williard'ın yenilenen lobisinden gerçekten çok etkilenmişti; lobi hâlâ bir caddeden ötekine uzayıp gidiyordu. O muazzam puro tezgâhının tam arkasında, politikanın kalbinin tam attığı yerde, yeni bir telefon odası bulunuyordu. Blaise, *Washington Tribune*'ün numarasını görevli operatöre verdi. Operatör bayan prizlerin içine çeşitli telefon kablolarını taktı.

"Numaranız hazır." diye telefon kulübesini işaret etti.

Blaise ahizeyi kaldırıp Caroline'le görüşmek istediğini söyleyince, derinlerden gelen bir Zenci sesi karşıladı onu, "Burada Bayan Sanford diye biri yok. Burası Beller'ın evi."

"Ama numara bu değil mi?"

"Hayır, efendim, değil. Bütün bir hafta boyunca hep yanlış numaralar aradı." dedi ve telefonu kapatıverdi. Blaise, ancak bir iki denemeden sonra *Tribune*'e ulaşmayı nihayet başardı.

Caroline, Blaise'in yaşadığı bu talihsizlikten keyif almıştı. "Artık hikâyeyi yazabiliriz. Washington'daki herkes, düzgün çalışmayan tek telefonun Alexandar Graham Bell'inki olduğunu biliyor kesinlikle. "İtibarsız mucit." Başlık için bu nasıl sence? Ama elbette telefonu icat etmekle sayısız itibar kazandı o. Belki de " Tamircisiz mucit" başlığa daha iyi gider." Caroline, Blaise'le Bayan Benedict Tracy Bingham'ın 'saray yavrusu evi'nde buluşmayı kabul etti. "Bu toplantı çok önemli değil. Kongre üyeleri için bir çay daveti veriyor. Benim de orada bulunmam gerekiyor. Senin gerekmiyor, elbette. Ah, ama gerekiyor da. Sen de bir yayımcısın artık, en sonunda!" diye belirgin ama şahsi olmayan bir kötü niyetle ekledi.

Bayan Bingham, Galler'deki bir şatodan alman muhteşem şöminenin tam önünde duruyordu; bu şömine Bay Bingham'm anne tarafına ait atalarından, Beowulf'tan miras kalmıştı. Columbia Yöresi'nin süt kralı her zamanki gibi ortalıkta yoktu. "Etrafımız Apgar'larla çevrilmiş durumda" dedi Caroline. Blaise'i kapıda karşılamıştı. Ama Blaise, bu kalabalık odada hangi kişilerin Apgar olduğunu kestiremiyordu. Yeni kongre üyeleriyle eşleri, Bayan Bingham'ın coşkun karşılamasına karşın son derece huzursuz bir şekilde oturuyorlardı odada. Bayan Bingham, tarihten ve kesinlikle mi-

tolojiden hiç haberdar olmamasına karşın, bir politikacı yeteneğiyle hem adları hem de bütün kongre muhitini aklında tutabiliyordu. Caroline'le birlikte üzerinde pek çok kez düşündükten sonra, Bayan Bingham'ın kaderinin Washington'ın sosyal hayatındaki o boşluğu doldurması ve böylece politik bir ev sahibesi konumuna gelmesi olduğuna karar vermişlerdi. Nicedir gerçekten güzel bir kabul salonu ayarlayamamışlardı bir türlü. Hay-Adams salonu, bu fani insanlar ve gezgin politikacılar için oldukça havasızdı; elçilikler ulaşılabilir uzaklıkta değildi. Beyaz Saray, Roosevelt'lerin gelişiyle birlikte bir aile, hatta kabile havasına bürünmüştü. Bu nedenle Caroline de Bayan Bingham'ı nispeten daha üstün bir mevkie yönelmesi ve standartlarını o noktada çizmesi için yüreklendirmişti.

Bayan Bingham "Blaise Sanford!" diye bir çığlık attı Caroline, kolunda üvey erkek kardeşiyle salondan içeri girerken. Blaise, oniks taşına benzeyen donuk gözlerin bakışıyla ve güçlü bir elin elini kavramasıyla yerine çakılmış gibi kaldı."Baltimore, New York'tan daha yakın *ve bilirsiniz ki kan*, " diye ekledi anlamlı bir şekilde "*sudan daha yoğundur.*"

"Evet." Blaise için Amerikalı hanımefendilerle konuşmak, genç kızlarla konuşmanın tam aksine hiçbir zaman kolay olmamıştı. Öte yandan Bayan Bingham gibi hanımefendilerin, daima iki kişiye yetecek kadar da sözü bulunurdu. Böylesi bir karşılaşmada ara sıra "evet" ya da "hayır" demek bir genç adamın işini rahatça görürdü. "Burada yaşayacaksın, haliyle. Baltimore söz konusu bile değil. Washington her bakımdan çok daha elverişli. Duydun mu Caroline? Alice Roosevelt bütün dişlerini kaybetmiş. Üstelik daha on sekiz yaşında. Bence bu oldukça romantik bir durum, sen ne dersin? Böylesi hassas bir yaşta bu denli büyük bir felaket."

"Nasıl" diye sordu Caroline "kaybetmiş dişlerini peki?"

"Kızcağızı at tepmiş." Bayan Bingham, kötücül gelgitler yarattıkça gençleşiyordu sanki. "Şimdiyse, alt çenesinde bir apse oluşmuş ve bütün dişler *parçalanarak* dökülüyor..."

"Zavallı kız" dedi Blaise. Bayan Roosevelt'le hiç tanışmamıştı şimdiye kadar, ama bu kızın hem akıllı hem de dünya üzerinde döküntü Washington dışında herhangi bir yerde yoğun bir sosyal hayat yaşamaya hevesli olduğu söyleniyordu. Blaise, onu böyle düşündüğü için suçlayamazdı. Bu kızla evlensem mi diye boş boş düşünmeye başladı. Güzel olduğu da söyleniyordu. Ama Blaise, çok ya-

kında ağzını süsleyecek olan takma dişleri düşününce Beyaz Saray'da düğün hayali diye bir şey kalmadı ortada elbette.

Caroline, Bayan Bingham'ın misafirlerini karşılamasına yardım ediyordu. Blaise de " ben senin beşinci kuzeninim" diyen bir Apgar hanımefendisi tarafından bir kenara çekilmiş, adeta zapt edilmişti. Apgar'lar bir şekilde bütün kuzenlerinden haberdardı. Blaise, bir yanda kuzeniyle konuşmaya çalışıyor bir yandan da odayı inceliyordu; her şey yaldızlı ve kristaldi; etraf, modası geçmiş, parlak ve siyah at kılı kumaşıyla kaplıydı. Blaise politikacılardan kimlerin odada bulunduğunu anlamaya çalışıyordu, ama pek başarılı olamadı. Öte yandan, içeridekilerden hangilerinin politikacı *olduğunu* hemen kavrayabiliyordu; hepsi, aynı tarzda siyah Prens Albert frakı giymişti. İster istemez devasa bir biçimde açılan ağızları ve muazzam kalabalıklar karşısında konuşma yapmaya elverişli kocaman bağırları bu sırrı belli ediyordu açıkça. Vaiz kılığına girmiş birçok opera sanatçısı diye düşündü Blaise. Caroline'in de tam havasında olduğuna dikkat etti. Bayan Bingham, bu genç kadını yeni devlet adamlarıyla tanıştırırken son derece kendine güvenen bir kadın portresi çiziyordu açıkçası. Ayrıca adamların hepsi, Caroline'in *Tribune*'ün sahibi olduğunu öğrenince bir değil iki elle ve çok candan bir biçimde tokalaşıyorlar ve Caroline'in omzunu sıvazlıyorlardı. Bu genç kadının derinliklerinden matbaa mürekkebi çıkaracaklardı sanki. Ve bu mürekkep, politikacıların adlarını tekrar tekrar sayfalara dökerek onların seçmenlerini memnun edecek ve sponsorlarına da kâr sağlayacaktı.

Blaise, *Baltimore Examiner*'ın aşırı heyecanlı bu adamlar üzerinde asla aynı etkiyi yaratmayacağını umutsuzca fark etti; çünkü bu adamlar, uzak durulması gereken birine karşı daima Maryland delegasyonunu yeğlerlerdi. Neyse ki Hapgood, bir tampon olarak devreye girmeye söz vermişti ve Hapgood onların hepsini iyi biliyordu.

Sırım gibi ince biri Blaise'e doğru döndü: Adamın bakır rengine çalan gür saçları kafasını kaplıyordu; nedense, gür saçlı olmak politika hayatında çok nadir rastlanan bir durumdu. "Siz Bay Sanford'sınız, Caroline'in erkek kardeşi." Genç adam çok profesyonelce el sıkışmıştı. Karşısındaki adamın parmaklarını sıkıca kavrayıvermiş, böylece, kendini kötü niyetli işçi sınıfından ayrı tutmayı da başarmıştı; çünkü bu işçi sınıfı, insanın elin neredeyse ezecekmiş gibi son derece sıkı sıkıya kavrar ve en güçlü devlet adamının bile

kendisinin önünde boyun eğmesini sağlardı. McKinley'in, dürüst bir çiftçinin elini sıkarken başvurduğu o ünlü küçük hile bu gibi durumlar için bir tür önlemdi aslında. McKinley, aynı anda hem karşısındakinin elini sıkar hem de o kişinin dirseğini kibarca sıvazlardı. Elini sıktığı kişi, başkanın parmaklarını sıkı sıkıya kavramaya başlarsa eğer, dirsekteki o sevecen sıvazlama keskin bir hamleye dönüşüverirdi ansızın. Böylesi beklenmedik bir acıyla karşılaşan kişi de sıkıca kavradığı parmakları bırakmak zorunda kalırdı neticede. Blaise, Şef'in yanında bu tür numaraların hepsini öğrenmişti.

"Siz, yeni kongre üyelerinden biri misiniz?" Bu genç adam, politik bir biçimde el sıkışmasına karşın halk meclisinde olamayacak kadar atletik ve yakışıklı görünüyordu; ama gerçekten de aslen öyleydi işte. "James Burden Day" dedi ve hangi eyaletten geldiğinden, nerede görev yaptığından bahsetti; ayrıca akrabalıktan da söz etti. "Hepimiz birer Apgarız burada" dedi.

"Evet" dedi Blaise belli belirsiz bir biçimde. James Burden Day'i hiç anımsamıyordu aslında; ama Kongre'de, uzak bir kuzeninin bulunduğuna sevinmişti: Barbar bir devleti temsil etmekle birlikte bir beyefendi görüntüsü sergiliyordu. Tabii devletin o barbar aksanına kendisi de katkıda bulunuyordu; dehşetengiz bir düşünceyle, o aksan doğrudan kendisine ait değilse elbette.

"Ben, daha önce de buradaydım, hesap kontrol memuruydum. Del Hay'le ve elbette Bayan Sanford'la o zaman tanışmıştık." Ardından, Del'in ölümüne ilişkin o aşina başsağlığı dilekleri izledi birbirini. "Pretoria'ya gittiğinden bu yana bir daha hiç göremedim onu. Bayan Sanford'la evlenmek üzereydi, öyle değil mi?" diye sessizce sordu Day.

"Evet. Bu ay, sanırım. Ayrıca Başkan'ın bakan kadrosuna da katılacaktı."

"Zavallı... Bay Hay" dedi genç adam ansızın; uçuk mavi gözlerinden süzülen bakışlar, doğrudan ve biraz da utangaç bir havayla Blaise'in gözlerine odaklandı. Blaise bir eliyle alnına dokundu; bu tuhaf bakıştan bu yolla kurtulmayı amaçlamıştı bir bakıma. Bay Day'i neden bu kadar rahatsız edici bulduğunu düşünmeye başladı. Caroline'in, Del'i umursamadığına dair imada bulunması Blaise'i ilgilendirmezdi ne de olsa. Ama bu genç adam Blaise'in canını sıkmıştı ve Blaise bu durumdan hiç de hoşlanmamıştı haliyle. Bir Sanford olmasına karşın, Washington'ın aslında bir nevi Caroli-

ne'in şehri sayıldığı da aklının bir köşesindeydi hep. Caroline, kendine çok yüksek ve sağlam bir yer edinmişti; Blaise ise henüz böyle bir kariyerin yanından bile geçmiyordu.

Day'in ağzından beklenen sözler döküldü. Del çok genç ölmüştü; Başkan da çok trajik bir şekilde hayata veda etmişti; Bay Hay ise yıkılmıştı. "Hele şimdi daha çok" dedi Blaise; en az Day kadar uzun boylu olsaydım keşke diye içinden geçirdi o arada; çünkü Day, Blaise'le böylesi yakın ve sıcak bir şekilde konuşabiliyorken, aynı zamanda, Blaise'in başının üzerinden bakarak odayı rahatça inceleyebiliyor, içeriye hangi büyük patronların gelip gittiğini görebiliyordu. Ama Blaise konuşmaya devam ediyordu: "Bay Hay'in en eski dostu, Clarence King de geçtiğimiz günlerde yaşamını yitirdi. Bilirsiniz hani, yerbilimci olan."

"Ben bilmiyordum..."

"Kız kardeşim birkaç hafta önce Arizona'da öldüğünü söyledi. Yani zavallı Bay Hay, tam altı ay içinde oğlunu, dostunu ve başkanı kaybetti."

"Eh" dedi Day; ansızın soğukkanlı bir havaya bürünmüştü, "Neyse ki işini kaybetmedi, öyle değil mi? Roosevelt'in onun yerini değiştirmemesi ne tuhaf. Öte yandan..." gülümsemesi çocuksu ve alımlıydı,. "ben bir Demokratım ve elimde insanların adına Bryan için bir mızrak taşıyorum diyebilirim."

"Biz onlara çile çektiriyoruz" dedi Blaise; yanı başındaki delikanlı kadar soğukkanlıydı şimdi, "bu kez onları gümüşten bir çarmıha geriyoruz." Bu sözler üzerine her iki adam da kahkahalarla gülmeye başladı.

"Ben Frederika Bingham." Solgun, sarışın bir kız gayet ruhsuz bir edayla kendini tanımıştı. "Ben sizin kim olduğunuzu biliyorum elbette ama Annem, sizin de benim kim olduğumu öğrenmeniz gerektiğini düşünüyor." diyerek Blaise'e gülümsedi; keskin dişlerini tuhaf bir biçimde açığa çıkaran yamuk bir gülümseyişti bu. Genç kız mis gibi leylak kolonyası kokuyordu. Day'in üstündeki takımsa pek temiz değildi ve güzel de kokmuyordu. Koku duyusu, Blaise'in bu konudaki bütün yetenekleri arasında en güçlü olanıydı. Ayrıca bu, cinsel konularda insanı en kesin biçimde sonuca götürenlerin de başında geliyordu elbette. "Ben de sizi Casino'da, Newport'ta görmüştüm" dedi.

"Politikada daha da ilerleyeceksiniz" dedi genç kadın; sesi incelmişti; bakışları Blaise'de değil, James Burden Day'in üzerindeydi.

"Bay Sanford politikaya hiç atılmadığı takdirde elbette" dedi Day. "Buna da gerek yok zaten; o çok şanslı biri."

"Herkesi birbirine karıştırdım, sanırım" dedi Frederika tatlılıkla. Blaise, Day'in onu etkilediğini ve kendisinin bunu başaramadığını görebiliyordu. Erkek rekabeti bir gelgit gibi yükselmeye başlamıştı; bu gelgit ayın şeklinden mi kaynaklanıyordu yoksa leylak kokusu ya da her neyse işte diğeri mi neden olmuştu bütün bunlara? Diğeri...

Caroline de katılmıştı onlara artık. Onun da etkilendiğini görebiliyordu Blaise. Erkeğe özgü kararlılık fırtınası gözlerinde –ya da her nerede öyle fırtınalar oluyorsa– patlak veriyordu. Kabul etmek gerekir ki kendisinden daha uzun boylu bir adam, her iki kadını da cezbetmişti. Bir yolunu bulup kendi üstünlüğünü koymalıydı artık. "Söylediğiniz gibi geri gelmişsiniz." Caroline, Day'i çok sıcak bir havayla selamladı. "Kongre'de, nihayet."

"Baba, süt konusunda bir şeyler yapmanızı istiyor" dedi Frederika, Blaise'e düşünceli bir şekilde bakarken. Blaise, en azından bu genç kızın dikkatini öteki adamdan biraz olsun çekebilmişti.

"Ama ben mandıra eyaletinden gelmiyorum ki" dedi Day, Blaise'in yerine cevap vererek.

"Siz saf birisiniz!" Caroline'in ağzından güzel bir iltifat dökülmüşe benziyordu, ama Day'in yüzü kızarmıştı; Caroline de kızarmasını istemişti aslında. "Eyaletinizde tek bir ineğin bile olmayışı, ülkedeki bütün ineklerle ilgili olarak en sonunda bir girişimde bulunduğunuzda –tam olarak ne yapmanız gerektiğini bilmiyorum, ama Bay Bingham bu konuda çok bilgilidir– sizi, önyargıları olmayan, fedakâr biri olarak tanıtacaktır ve gerçek bir dost..."

"... mandıra çıkarlarının gerçek dostu" diye devamını getirdi Day; alışılmış, sağlıklı bronz teni parlıyordu şimdi.

"Hayır. Hayır. İneklerin gerçek dostu, elbette." Caroline empati yapıyordu.

"Baba onları gerçekten seviyor." Frederika, dikkatle ve o yamuk gülüşüyle gene Blaise'e bakıyordu. "İnekleri demek istiyorum. Chevy Chase'deki mandırasında gün boyu hiç sıkılmadan öylece dolaşabilir."

"Onun neler hissettiğini bilirim." Blaise, Caroline'in neredeyse bir arya okuyacağını hissedebiliyordu. O, hiç çaba sarf etmeden etrafındakilerin duymak istediklerini şaşılacak bir doğaçlamayla söyleyebiliyordu. "Saint-Cloud-le-Duc'ta ben de öyleydim. Anım-

sıyor musun Blaise? İnekleri, süt sağma odalarını, XV. Louis günlerinden kalma yayık kabında yapılan tereyağları anımsıyor musun? Orası bir Cennet'ti; merkezinde Tanrı değil İnek vardı..." Caroline, methiyesinin daha sonuna gelmemişti ki Day araya girerek kısa boylu, balıketli ve sevimli bir kadını yanma doğru çekti, "Bu benim karım, Kitty."

"İnek..." diye dalgın dalgın tekrarlıyordu Caroline; sonra sesi giderek alçaldı; kadına elini kibarca uzattı. "Ama bu çok heyecan verici" diye söze başladı.

Blaise, Caroline'in düş kırıklığını anlamıştı. James Burden Day, olağandışı biçimde çekici biri olduğundan, Caroline'in hayali ihtimaller listesinde bir zamanlar bu genç adamın da adı bulunduğundan şüpheleniyordu. Kız kardeşinin, Kitty'i etkileme çabalarına bu denli hızlı başladığını görünce bu şüphesinde haklı olduğuna karar verdi. "Bay Day, bize asla böyle bir şeyin olabileceğini çıtlatmamıştı... Ve *sizle* hem de!" diye çığlık attı; gözleri sanki Kitty'e hayran kalmışçasına ışık saçıyordu. "Ah, Day çok şanslı! Biz de sizi Washington'da görmekten dolayı çok şanslıyız. Öyle değil mi Blaise? Ama sen Baltimore'da yaşıyorsun artık..."

"Ah, hayır, yaşamıyorum" diye homurdandı Blaise.

Ama Caroline'i durdurmak imkânsızdı artık. "Çok mu ani oldu? Burada hiçbir şey duymadık biz ve güya Frederika'nın annesiyle *Tribune*'ün 'Sosyetik Hanımefendi" sayfası arasında bütün olup bitenleri bilmemiz gerekiyor."

"Evet, çok ani oldu" dedi Kitty. Alçak sesle ve genzinden konuşuyordu; Blaise'in en sevmediği ses tonuydu bu; bu ülkedeki herkesin ses tonu sinirine dokunuyordu zaten.

"Biz" dedi Day, "tam seçim gününde evlendik. Bunu her zaman planlamıştık aslında" diye ekledi.

"Ama yalnızca seçildiğin takdirde demiştik." Kitty'nin mizah anlayışı çok yavandı. "Bir Amerikan şehrinde yaşayan ve diğer herkes gibi hukukla uğraşan biriyle evlenmeyecektim aslında. Hayır, bayım" diyerek Caroline'e döndü; Caroline ise bu "bayım" sözcüğünü sakinlikle karşılamıştı. "Bu eyaletten kurtulmayı en az Jim kadar çok istiyordum; bu arada artık Jim'e de Milletvekili Day diye hitap etmeliyim, sanırım."

"Sabah kahvaltılarında böyle demeyin sakın." Caroline çok cana yakındı.

Bayan Bingham, aralarındaki uyuşmazlığı ya da en azından giderek varlığını hissettiren o dramatik durumu hissederek yanlarına yaklaşmış, bu arada Frederika, göz açıp kapayıncaya kadar kaybolmuştu. "Ne kadar da büyük bir sürpriz değil mi?" Ses tonu suçlayıcıydı. "Bay Day, evine hem milletvekili seçilmek hem de Yargıç Halliday'in kızıyla evlenmek üzere gittiğine dair hiçbir şey söylememiş bize." Bayan Bingham konuya daha da açtı, "Mark Hanna, Ohio için ne anlama geliyorsa Yargıç Halliday de o eyalet için aynı anlamı taşıyor, hatta daha fazlasını.

Blaise, Day'in utangaç bir edayla gülümsediğini fark etti. Diğer taraftan Kitty, bir kanaryayı mideye indiren inanılmaz bir kedi gibiydi. Caroline, samimiyetsizliğin yeni zirvesine doğru çıkmaya hazırlanırken, Blaise aniden kız kardeşindeki cinselliğin derecesinin ve yoğunluğunun bilincine vardı; masumiyetine ya da bilgisizliğine göre hiç de güçsüz sayılmazdı. Kız kardeşiyle rolleri değiştirmek nasıl bir şey olurdu diye ahlaksızca düşünmeye başladı; sonra Day'le Kitty'e baktı ve bu fikrinden derhal vazgeçiverdi. Bir erkeğin delip geçebileceği duvarı, en azından kendi dünyalarında hiçbir kadın delip geçemiyordu. Burada kartlar, kadınlara karşı dizilmişti; yalnızca erkekler nispeten serbest oynayabilirlerdi.

Kitty evlerden ve hizmetçilerden bahsediyordu. Caroline, ona bu konularda yardım etmeyi teklif etti. Day, Blaise'e dönerek, "Umarım sizi daha sık görürüz; söylendiğine göre yakınlarda bir yerdeymişsiniz" dedi.

"Umarım." Sonra pervasız bir havayla ekledi, "Ama yakınlarda bir yerde değil, tam burada yaşayacağım."

"Washington'da mı?" Kızıl sarı kaşları yukarıya kalkmıştı.

"Evet, Washington'da. New York çok uzak ve Baltimore da kesinlikle ne olduğu belirsiz bir yerde. Şimdiyse yaşayacak bir ev arıyorum." Planlamadan çıkmıştı ağzından sözler; Caroline'den esinlenmişti anlaşılan. Ortalığa parlak bir fikir atıp karıştıracak tek kişi kız kardeşi değildi.

"Öyleyse, seni gerçekten daha sık göreceğiz demektir bu." Day kaygısızdı; çekiciydi. "Gerçi Del'in yokluğunda hiçbir şey eskisi gibi olmayacak."

"Sanırım bir ev yaptıracağım" dedi Blaise; duygusallığa hiç yer vermek istemiyordu şimdi. "Connecticut Avenue. Taşra hayatının en iyisi, köy hayatının en güzeli. O asla" Blaise, sesini alçalttı; Ca-

roline'le Kitty, o gürültülü salonda zaten kimseyi duyamazdı aslında, "asla Del ile evlenmeyecekti."

"Bundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?"

"Onu tanıyorum ben" diye yalan söyleyiverdi Blaise, "kendimden bile daha iyi tanıyorum" Bu kez gerçeği söylemişti.

Dört

John Hay, Henry Adams'ın çalışma odasındaki pencerenin kenarında oturuyor, caddeden gelip geçenleri izliyordu. Porcupine, Hay'in ne kadar çok insan tanıdığına hep hayran olmuştu; özellikle de tanıdıkları herkesin ihtiyarlayarak büyük bir değişme uğradığı şu günlerde Hay'e karşı olan bu hayranlığı daha da artmıştı. "General Dan Sickles, koltuk değnekleriyle" dedi Hay; pencerenin aşağısındaki buzlarla kaplı H Street'te, gözleri pek iyi görmeyen bir savaşçı, katil ve kraliçenin sevgilisi ihtiyar bir adam topallaya topallaya yürüyordu.

"Kesinlikle ölüdür." Bu mevsimde Adams, tanıdıkları herkesin, eğer aksi kanıtlanmadığı takdirde ölmüş olduğuna inanıyordu nedense.

"Gerçekten de ölü biri gibi." Hay mantıklı konuşuyordu. "Ama çok ağır adımlarla hareket ediyor, tıpkı Lazarus gibi. Bacağına ne olmuş bu arada?"

"Gettysburg savaşında kaybetmiş; savaşı da neredeyse kazanamıyordu; dört flaşör yüzünden."

"Yo. Yo." Hay, pencerenin önünde oturduğu sandalyede öbür tarafa döndü ve sırtını olabildiğince rahat bir şekilde yastıklara dayadı. "Bacağı bir güllenin çarpması sonucu kopunca, Sickles bacağını bulması için birini görevlendirmişti. Sonra, sevimli bir kutu yaptırmış ve bacağını da içine koyarak her gittiği yere yanında taşımıştı. Sanırım onu New York'taki kulüplerinden birine vereceğini söyledi."

"New York'a karşı bir puan daha. Ben, ne Sickles'ı ne de bacağını *herhangi* bir kulübe sokmam." Adams şöminenin yanında oturuyordu; koyu kırmızı kadife bir ceket giymişti. Her pazar olduğu gibi kahvaltı masası alışılmışın dışında, çok özenli bir biçimde hazırlanmıştı. Öğleye doğru misafirler gelmeye başlayacaktı. Hay,

kaç kişinin davet edildiğinden ve en sonunda kaçının teşrif ettiğinden asla emin olmazdı. Kimlerin geleceğini sorduğundaysa Adams anlaşılmaz bir havaya bürünürdü, "Herkes rastgele işte " diye mırıldanırdı, "Tıpkı evren gibi."

Ne var ki bu sabah, herkes rastgele bir şekilde yaşamıyordu günü. Adams, Avrupa'dan aralık ayının sonunda dönmüştü; yeni yılın ilk gününde Clarence King'in New York'taki cenazesine katılacaktı. Şehirde her zamankinden daha uzun kalıyordu bu kez. Hay'e, King'in vasiyetnamesi karşısında hayretler içine düştüğünün yazmıştı, ama başka hiçbir şey söylememişti.

Adams, önceki gece, Hay'lerdeki akşam yemeğinde Hay'in kulağına bir şeyler fısıldamış ve ertesi gün kahvaltıdan önce onunla yalnız olarak görüşmek istediğini söylemişti. Hay geldiğindeyse, Adams insanı delirtircesine gizemli bir hava içindeydi; yazı masasının çekmecelerine yönelip birtakım kâğıt parçaları çıkarmaya başladı. Bu sırada Hay de pencerenin önüne oturmuş, yoldan gelip geçenleri izlemeye koyulmuştu; çoğu, buzla kaplı kaldırımda kayıp düşüyordu. Yalnızca tek bacaklı Sickles emin adımlarla yürüyordu.

"Vasiyetname" dedi Adams en sonunda.

"Malikâne mi...?" Hay konuya daha dolaysız giriş yapmıştı.

"Eh, bir de para konusu var. Dostumuzun tablo koleksiyonuyla antika eşyaları New York'taki Tenth Street'te duruyor ve o parçalar açık arttırmada satılmaya görsün o zaman, beklenmedik makul bir durum için yeterince para sağlayabilir."

"Sevgili Henry bu 'makul' ve 'beklenmedik bir durum' dediğin nedir Tanrı aşkına?"

Ama Adams, yanan ateşe sanki o bir güneş ve kendisi de güneşe tapan biri gibi bakıyordu adeta. "Biliyorsun John, en sıhhatli olduğu zamanlarda King için ve en huysuz olduğum anlarda da benim için kadın her şeydir, Cennetteki ve dünyadaki..."

"Senin on ikinci yüzyıl bakire kız modelin..."

"*Bizim* Bakire Kız modelimiz; bu modele, insanları birbirine bağlayan o son yüzyılda çok saygı duyulmuştur. Ayrıca, Mont-St.-Michel ve Chartres'da gene saygıyla anılıp kutlanmıştır."

Hay, Adams'ın bu konudaki coşkunluğundan, kadınların bakire ve bir bakıma Tanrı'nın annesi olması fikrine odaklanmasından asla bıkmamasına karşın, Porcupine'm bu bitmek bilmeyen edebi ayiniyle, bir bekâr olarak hayata gözlerini yuman Clarence King'in

vasiyetnamesi arasında bir ilişki kuramıyordu bir türlü. Ne var ki Adams'ı aceleye getirmemek gerekirdi. Hay, pencere kenarındaki sandalyesinin arkasına yaslanarak yeniden dışarıyı izlemeye başladı. "King, erkekleri birer yengeç kabuğu olarak görürdü çoğu zaman; yengeç, gerçekte kadın, artık kabuğuna ihtiyacı kalmadığında onu bir kenara atıverir. Kadın kabuğu kullanan esas güçtür ve sonra onu bir kenara bırakır. Anlaşılan King, benim olduğumdan daha ilkel ve basit inançları olan bir adammış. Her ikimiz de kadın fikrini övsek de ben, kadını düzgün, hatta mükemmel bir dünyanın bakire kraliçesi olarak görüyorum. King ise kadınları daha bedensel, daha ilkel bir yüce-anne tanrıça olarak adlandırıyor; poliplere ve kristallere kadar, vücut bulan her enerjiyi kalıtımsal olarak geçirebilen bir zenginlik."

Bu tanımlama Adams için bile oldukça şatafatlıydı diye düşündü Hay. Kuşkusuz bu iki adam, Güney Pasifik adalarında çılgınlar gibi dolaşmışlar, bronz tenli kadınlara kur yapmışlardı; ama bu iki utangaç Amerikalı adamdan ve aynı zamanda da on dokuzuncu yüzyıl beyefendisinin iyi şansından, dünya çapında bir sistemin çıkmasını beklemek muhtemelen çok fazlaydı.

"Neyse, dostumuz kendisi için ideal olanı ve esin perisini buldu ve 1883'te de onunla evlendi."

Hay, az kalsın oturduğu sandalyeden düşüveriyordu. "Clarence King evli miydi?"

Adams, pembemsi o kel kafasını aşağı yukarı salladı. "New York'ta, Twenty-fourth Street'te Ada Todd diye bir kadınla evlendi ve ondan tam beş tane çocuğu oldu."

"*Gizlice* yani!" Hay neredeyse aklını oynayacaktı.

"Hem de Ada'ya gerçek adını hiç söylemediği bir gizlilik içinde; ta ki ölümüne kadar. Asıl adını James Todd olarak değiştirip karısını ve çocuklarını, Flushing adlı şirin bir New York taşra evine yerleştirdi."

"Henry, tekrar roman yazmaya başlamış olsaydın eğer..."

"Yo, yo. Gerçek, salt bir tarihçi için yeterince tuhaf zaten. King, ailesine, Romalı şair Horatius'un dizelerindeki gibi rahat bir köy hayatı yaşatmaya yetecek kadar para kazanıyordu. Her yer ginkgo ağaçlarıyla doluydu ve hakikatli uşaklar, onlara nefis, pastoral ama kimsenin bilmediği bir rahatlık sunuyorlardı."

Hay, giderek daha sabırsızlaştıkça Adams da iyiden iyiye lirik bir havaya bürünüyordu. "Bu arada 'kimsenin bilmediği' derken

yüz ifadendeki ince değişimi gördüm, bu nedenle senin de kuşkulanabileceğin üzere, King'in, bu gizli sürdürdüğü yaşamı kimseye, hatta ne yazık ki Kupa Beşlisi'ne bile söylememek istemesinin gerçekten iyi nedenleri var. Ada, tam anlamıyla ideal bir kadındı elbette, bereket tanrıçası, gerçek öz, kozmik enerjinin koruyucusu..."

"Henry, Tanrı aşkına..."

"John." Adams, kibar bir itiraz ifadesiyle elini havaya kaldırdı. "O gizli hayatı anlatmayı bitirmedim henüz. Hikâye devam ediyor. King, yeniden Batı'ya gitmeden önce, ki hâlâ Todd adını kullanıyordu, dünyanın senin için şu sıralarda en çok sorun yaratan o bölgesine ailesinin gitmesinin en iyisi olacağına karar verdi. Şu kötü şöhretli Alaska sınırının ötesine..."

"Kanada mı?"

"Kar Kraliçemiz, evet. Hemen hemen bütün ailesini toplayıp Toronto'ya götürdü; oğullarını da" Adams kucağındaki kağıda şöyle bir göz attı "Logan adında bir okula yazdırdı..."

"Neden Kanada peki?"

"Çünkü oraya, bizim ülkemizdekine hemen hiç benzemeyen bir hoşgörü hâkim; bizdekiniyse, ah kimlik konusu üzerine bir *şiddet* diye de adlandırabiliriz bunu. Bizim, her uygunsuz izdivaca karşı gösterdiğimiz ulusal bir itiraz söz konusu."

Hay söylenenlere katılıyormuşçasına başını salladı. "Bunu anlayabiliyorum; özellikle de gerçek adını ona söylemiş olduğu şu günlerde. Karısına gerçek adını söyledi, öyle değil mi?"

Adams evet anlamında bir işaret yaptı. "Karısı, eğer adı kullanmak isterse, elbette. Bunu vasiyetnamesinde de açık bir biçimde belirtmiş; şimdi sana da vasiyetnamenin bir kopyasını vereceğim. Sen bir mütevellisin..."

"Vasiyetnamenin kopyası sende var da bende niçin bir kopya yok peki?"

"Bir dostum, aslında *bizim* dostumuz, Gardiner, çok önceden kaleme alınmış bu taslağı vermişti bana zamanında. Vasiyetname onaylanınca ve King'in antikaları satılınca, o dul kadın gayet makul bir rahatlık içinde ister Bayan Todd ister Bayan King olarak sürdürsün hayatını; Toronto'da ya da Flushing'de ya da..."

"Bu, zavallı Stephen Crane'in hikâyelerini andırıyor. Bir beyefendiyle günahkâr bir kadın, gayri meşru bir aile ve yalan yanlış adlar..."

"Ah, bu Bay Crane'in yarattığından çok daha çarpıcı bir hikâye. Görüyorsun ya sevgili John, King'in mükemmel kadını, beş çocuğunun annesi, erkeğinin biyolojik vazifesi sona erer ermez onu bir kenara atan yaratıcı ve evrensel tanrıça, tarih öncesinden gelen bu görkemli varlık... Demek istediğim, Ada Todd bir Zenci."

Hay ansızın derin bir nefes verdi. Beynindeki bütün kan birdenbire çekilivermişti sanki. Bir an için bayılacakmış gibi hissetti. Sonra kendini toparladı. "Clarence King, bir Zenci kadınla evlendi. Ama bu imkânsız bir şey."

"Sen hayatında Tahiti'ye gitmedin." Adams kendinden emin bir şekilde ateşe bakıyordu.

"Ama sen gittin ve ben senin yanında esmer tenli bir Bayan Henry Adams göremiyorum..."

"Çünkü ben bulunduğum yerde kalmadım, dolaştım. Virgin of Chatres'a gittim; mükemmel derecede ilkel tanrıçaların bulunduğu yere; onlar..."

"Bütün bunlar karşısında ağzım açık kaldı" dedi John Hay; tam o sırada William yavaşça odanın kapısını açtı. "Genç hanımlar, hürmetlerini iletmek istiyorlar..."

Adams çarçabuk ayağa kalktı; bakışlarındaki o emin ve yabancı parıltı, içinde hâlâ gizli bir şeytanlığın kaldığını gösterse de saygın aile büyüğü maskesini takma zamanıydı artık.

Odada üç genç kız vardı şimdi. Hay, iki kızıyla onların arkadaşı Alice Roosevelt'in odada nasıl olur da bu denli geniş bir yer kapladığına akıl sır erdiremiyordu bir türlü; sanki bütün havayı içlerine çekiyorlar, odada öylesine yoğun bir atmosfer yaratıyorlardı. Hay, atmosferden daha uygun bir sözcükle açıklamayı istedi bu durumu, ama aklına da başka hiçbir şey gelmemişti.

Üç kız birden Henry Amca'nın etrafını sardı. Henry Amca da papaya özgü bir kutsama havasıyla kaldırdığı ellerinin saf ve iffetli dokunuşlarıyla bu genç kızlara sevgisini gösteriyordu. Helen giderek Clara'ya benziyor, Alice ise Hay'e benziyordu. Başkan'ın kızı Alice, kocaman, uzun dişlerle dolu ince ağzı dışında çok şükür ki babasına çekmemişti. Alice Roosevelt sevimli bir genç kız olmaktan ziyade güzel bir kızdı; dal gibi ince bir yapıya ve mermer gibi kurşuni gözlere sahipti; her zaman dik dururdu ve gösterişli bir prenses edasıyla hareket ederdi. Ayrıca, aşırı heyecanlı bir yapısı ve bitmek bilmeyen bir enerjisi vardı; hiç demokratik olmayan, usta ama öte yandan pek de asil olmayan bir zekâ kıvraklığının da sin-

yallerini veriyordu etrafına. Henry Adams, onu biraz korkutucu bulmuştu. Gönülleri hoş tutmaya çok hevesli görünen Alice, Henry Amca'nın 'gözünü korkutmak üzere' yaklaştı. "Partimize gelmelisiniz. Beyaz Saray'da her gün bir davet vermiyorum ne de olsa..."

"Ben, bunun için oldukça ihtiyarım, sevgili kızım..."

"Elbette öylesiniz. Bu nedenle biz de size destek verip elinizden tutacağız; tıpkı... hani şu ziyafetteki kimdi?"

"Themistocle..."

"Bay Hay, onun gelmesini siz sağlayın!" Alice Roosevelt, Hay'den yana dönmüş, bir kolunu zafer tanrıçası gibi yukarıya kaldırmıştı.

"Elimden geleni yapmaya çalışacağım."

Helen, Adams'm karşısındaki sandalyeye büyük bir gürültüyle atıverdi kendini. Bu geniş sandalye, kızından daha iri bir yapıya sahip Clara için tahsis edilmişti ve Hay, karısının kızından hâlâ daha iri yarı olduğunu görünce pek rahatladı. Ayrıca Helen'ın, gelecek ay Payne Whitney'le evleneceğini öğrenince içi daha da ferahladı. Acaba o da giderek daha şişmanlar mıydı? Kocaman bir Scylla'yla, yani karısıyla ve onunla eşit derecede iriliğe sahip Charybdis'le, yani muhtemel kız kurusu Helen'le aynı evi paylaşma düşüncesini aklına getirmeye cesaret bile edemiyordu.

"Diğer *herkes* geliyor." Alice Roosevelt bir tabureye oturdu. "Elbette sıkıcı olacak. Babam ve Annem para harcamak istemediler. Diğer kızlar kadril dansı yapacaklar. Ben yapacak mıyım? Elbette hayır! Basit cumhuriyetçi Alice Roosevelt yalnızca dans edecek ve meyve suyu içecek. Şampanya bile değil. Meyve suyu!" diye haykırdı; sesi, babasının "Bravo!" çığlığı gibi yankılanıyordu odada.

"Elbette, genç insanlar için meyve suyu uygundur." Hay, şefkatli bir büyükbaba gibi konuşmaya başlamıştı, ama zihninde bambaşka hayaller dolaşıyordu; şehvetli, iri göğüslü, güzel kıvrımlı hatlara sahip zenci kadınlardan başka bir şey düşünemiyordu artık: Henry'nin yarattığı çirkin imgeye karşılık olarak kabuklarına uygun yengeçler. King ne kadar da şanslı bir adamdı. Ölüm döşeğindeyken bile bir 'kadın' vardı hayatında ve görünüşe göre öyle bir kadın ki, maceracı Hay'in ta gençlik günlerinden, Avrupa'da bekâr bir genç olarak yaşamını sürdürdüğü yıllardan bu yana hiç tatmadığı gibi. Artık çok mu geçti? Elbette, çünkü hayatının son günlerine gelmişti artık; öte yandan King de hayatının en son

demlerindeydi bir zamanlar. Bir niyetin olduğu yerde Eros da vardı kesinlikle. Ama Thanatos'u* da unutmamak gerekir diye ümitsizce bu hayalini sona erdirmek zorunda kaldı Hay. Bir daha asla sıcacık ve ipek gibi yumuşacık bir tene dokunamayacaktı.

"Doğu Odası'nda, o berbat hardal rengi halının ve ortasından palmiye yapraklarının fışkırdığı yuvarlak koltukların yerine sert parkeli bir zeminimiz olacak. Çok korkunç bir ev, öyle değil mi Henry Amca?"

"Eh, orası hiçbir zaman çok *revaçta* olan bir yer olmamıştır" diye söze başladı Adams.

"Babam, Kongre'den para alır almaz her şeyi yeniden düzenleyecek. Hepimizin yukarı katta oturması ve Baba'mın ofisinin öylesine küçük bir yere sığışıp kalması kesinlikle dayanılmaz bir durum. Bütün o zemini baştan aşağıya, batıdan doğuya doğru..."

"Peki, Başkan'ın Ofisi nerede olacak?" Hay'in anımsadığı üzere her gelen başkan Beyaz Saray'ı değiştirmeye çalışmıştı; ama Lincoln'ün devrinden bu yana o tuhaf Tiffany camekânı dışında da çok büyük bir değişiklik yapılamamıştı.

"Babam, seralarla limonlukları yıkıp yerine ofisini yaptıracak. Böylece Dışişleri Bakanlığı'na, size daha yakın olacak."

"Bu akıllıca mı peki?" Yerleşmiş geleneklere karşı çıkan Adams bile bu fikir karşısında ürkmüştü. Aslında Adams istese, yıkmak için Beyaz Saray'dan iyisini bulamazdı.

"Ya bizim aile biraz daha küçülecek ya da o ev biraz daha genişleyecek." Böylece, Cumhuriyetçi prenses kararını bildirmişti.

"Alice zekidir, zekidir!" diye alkışladı Helen.

William yeniden kapı aralığında göründü; bu kez kimin geldiğini duyururken dimdik duruyordu, "Bay Başkan."

Cumhuriyetçi prenses de dahil herkes yerinden kalktı; gündüz takım elbisesiyle Roosevelt adeta zıplayarak giriverdi içeriye. Sanki alışık olduğu şekilde ikişer ikişer merdivenleri çıkmayı sürdürüyordu. Bu, eninde sonunda Roosevelt'in tıknaz vücudunu gerçekten yorgun düşürecek diye mutlulukla içinden geçirdi Hay. "Kilisedeydim!" Başkan, bu harika haberi odadakilerle paylaşıyordu şimdi. Son zamanlarda, kiliseden dönüşte Hay'e uğramayı alışkanlık haline getirmişti; böylece hükümdarla vekili birkaç dakika yal-

* Lat: Ölüm, ölüm içgüdüsü. (ç. n.)

nız kalıp, sekreterler ve ziyaretçiler olmaksızın sohbet ediyordu. Hay, Başkan'ın yalnız kalamadığına dikkat etmişti. Kitap okuduğu zamanlarda bile yanında başkalarının da bulunmasından hoşlanırdı; bu, bir tür aile düşkünlüğü gibiydi. "Sizin burada bulunduğunuzu duydum, kahvaltı için..."

"Bize katılın, Bay Başkan." Adams riyakârlığını konuşturuyordu.

"Ah, hayır! Sizin yemekleriniz benim gibilerin damak tadı için fazla lezzetli."

"İnce dilimler halinde kesilmiş bir et Başkan'ın işini görür" diyerek yüzünü buruşturdu Alice. "Ve üzerine yumurta kırılmış kıymalı patates. Ve ketçap."

"Mükemmel bir kahvaltı! Eğer Alice biraz daha kendini zorlasa, o da kıymalı patatesten hoşlanacak. Prusya Prensi Henry." Roosevelt, Hay'e doğru seslendi; sonra, imparatorlara yaraşır bir edayla yanan ateşin önüne oturdu; dişlerini de arkaya arkaya tam üç kez takırdattı.

"Baba!" Alice'in tüyleri diken diken olmuştu adeta. "Yapma bunu. Biliyorsun, en ufak bir esinti bile alt dişlerimin sallanmasına..."

"Ben esinti filan yapmıyorum ki."

"Ama dişlerini takırdatıyorsun; bu da bana şeyi anımsatıyor... Bak" Alice ağzını kocaman açtı, "dehşet!"

Ne var ki Hay'in görebildiği tek şey, alt dişlerin, üst sıradaki mezar taşı misali dişlere oranla bir dereceye kadar daha küçük olduğuydu. *"Hepsi sallanıyor"* dedi muzaffer bir edayla; ağzı hâlâ açıktı ve doğru dürüst konuşamıyordu.

"Ağzını kapa lütfen! "Roosevelt, çocuğuna örnek bir baba havasında kendi ağzını sımsıkı kapatmıştı.

"Hepsini çektirmeliydim aslında. O zaman, Amerika'daki her sosyetik kız beni taklit ederdi. Dişsiz kızlardan oluşan bir ulus; tıpkı Çinli kadınlar gibi, ayakları bağlı..."

"Alice, senin şu diş konun bizi fazlasıyla yordu artık..."

"Ben" dedi Adams, "Henry James'in Amerikalı genç kızının diş üzerinden geçirdiği bu evrimden daha yeni zevk almaya başlıyordum ..."

"Tükenmiş züppe!" diyerek ters ters baktı Roosevelt.

"Prusya Prensi Henry." Hay tekrar konuya dönmeye çalışıyordu.

"Ah, evet. Alman İmparatoru için yaptırdığımız yatı almak üzere şubatta buraya geliyor; ihtiyar Holleben öyle söyledi bugün

kilisede; bu arada o, Presbiteryenlik mezhebine geçiş yapmış, en azmdan bugünlüğüne. Her neyse, bu konuda ne yapalım?"

"Onun için resmi bir yemek verin. Ama ülkeyi gezmesine pek izin vermeyin..."

"Sosyeteye yeni girmiş olduğum için" dedi Alice, "onu etkilemek işi bana düşecek, öyle değil mi? Evli mi peki?" Alice odanın etrafında dolaşıyordu; bu haliyle tıpkı babasının kopyası gibiydi. Aralarında yalnızca tek bir fark vardı; Alice yürürken upuzun elbisesi, sanki kraliyet treniymiş gibi bir o yana bir bu yana salınıp duruyordu. "Onunla evlenirsem eğer, Prusya Prensesi Alice olacağım, öyle değil mi? Oyster Bay'den çok daha hoş..."

"Prenses Henry olacaksın, sanırım." Adams aile büyüğü havasına bürünmüştü gene. "Bu Germen'i sen medenileştireceksin. Bu mümkünse, elbette."

"Hatta onları daha da barbarlaştırıver." diye atıldı Roosevelt "Her neyse, o zaten evli biri ve hiçbir Roosevelt bir Prusyalıyla evlenemez."

"Bir sonraki seçim çok yakın değilse eğer" diye ekledi Hay.

"Fevkalade!" Roosevelt'in ağzından alışılmışın dışında birkaç hece daha çıkmıştı en nihayet. "Vefakar toplum Amerika, Almanya'ya mecbur kalıyor. Hollanda için aynı duyguyu hissettiğimizi bir düşünün."

"Uzun zamandır uzak kaldık" dedi Alice, "Yürüyün, kızlar." Hay'in kızlarıyla birlikte odayı hızla terk etti.

"Alice'i yanınıza aldığınız için çok teşekkürler." Roosevelt, Helen'ın sandalyesine oturdu. "Öylesine faal bir kız ki."

"Tıpkı babası gibi." Hay, zenci kadınları düşünüyordu ama ağzından Prens Henry'le ilgili yorumlar dökülüyordu. "O, tek bir amaç için burada. Alman kökenli Amerikalıları karıştırmak için."

"Biz buna izin vermeyiz. Beyefendi olarak geçiniyor. Erkek kardeşi gibi değil. Sonuçta Alman imparatoru aşağılık adamın teki. Günün birinde gerçekten çizmeyi aşacak. Başını gerçekten sert bir kayaya çarpacak." Roosevelt, elini çırptı; çıkan ses bir tabanca atışı gibiydi. "Baş yok. İmparator da yok."

"Öyleyse, kalenin kralı biz mi olacağız bu durumda?" Adams'ın sesi yumuşaktı. Hay, bunun daima bir tehlikeye işaret ettiğini biliyordu. Adams, yalnızca bu aksi Başkan'm karşısında değil, Amerikan kartalının çığlığını asla dindirmeyen kendi kardeşi Brooks'un karşında da giderek daha sabırsız birine dönüşüyordu.

"Olabilir." Roosevelt de eşit derecede ılımlıydı ve tetikte görünüyordu.

"Brooks, içinde bulunduğumuz şu günlerin bizim için hayati önem taşıdığını söylüyor." Adams gülümsedi. "Dünyanın hâkimiyeti bizim ve Avrupa arasında gerçekleşecek. Öyleyse, hangisi hâkim olacak sizce?"

"Ah, Perşembe günleri buraya gelip bizi bu konularda aydınlatmalısınız." Roosevelt, açık vermiyordu. Hay, onun kurnaz olduğunu keşfedince hayret etmişti. Bütün bu yaygaranın ardında, görevini asla sekteye uğratmayan bir hesap makinesi vardı. "Saat dokuzda buluşuyoruz ve..."

"Erkek kardeşime kulak veriyoruz. Ben buna katlanamam, Bay Başkan. Benim canım ne zaman isterse, daha doğrusu *onun* canı ne zaman isterse, dinlemeye mecburum kardeşimi."

"Burada bulunmadığı bir Perşembe akşamını seçeriz biz de." Roosevelt ayağa kalkmıştı. "Misafirleriniz gelmek üzeredir. Beyefendiler." Adams'la Hay de yerlerinden kalktı; hükümdarları bütün ihtişamıyla onları selamladı ve yanlarından ayrıldı.

"Savaş söz konusu olduğunda bizi yanında isteyecek." Adams'ın sesi son derece soğuktu.

"Ben o kadar emin değilim." Hay, yanan ateşe doğru yaklaştı; ansızın üşümüştü. "Ama dünyanın bütün hâkimiyetini elde etmek istiyor, bizim için..."

"Kendisi için. Ne tuhaf, ne ufak tefek bir adam" dedi Adams. Kendisi de Theodore kadar kısaydı ve de Hay kadar. *Üç tuhaf* ufak tefek adam diye düşündü Hay. "Artık üç kişiyiz" Adams mahzun gözlerle bakıyordu Hay'e.

"Üç tuhaf ufak tefek adam mı?"

"Hayır. Şimdi üç kişi kalan Kupa Beşlisi'ni kastediyorum."

Hay, yıllardır kendisini hiç yoklamayan ani bir heyecana kapılıverdi; yok, hayata gözlerini kapamak üzere değildi kesinlikle. "Bir fotoğrafı var mı?" diye sordu; sesi kulaklarında titriyordu adeta.

"Kimin?" Adams, yanan ateşin parlak alevinden serseme dönmüştü.

"Siyah kadının." Bu iki sözcük Hay'in zihninde yankılanıp duruyordu; aklı, genç bir oğlan çocuğununki gibi dişi bedenlerin imgeleriyle doluydu.

"Vasiyetnamesinin bir mütevellisi olarak fotoğrafı ondan kendin de rica edebilirsin. *Droit de l'avocat** da diyebiliriz biz buna. King, bu konuda hepimizi geçti hiç şüphesiz. Biz, çok önce öldük aslında, ama yaşamaya devam ettik. King ise ölmüş olması gerektiği günden sonra gerçek anlamda yaşamaya başladı denilebilir."

Kupa Beşlisi'nden iki Kupa bu hayattan göçüp gidiverdi işte diye düşünüyordu Hay; geriye üç Kupa kalmıştı. Sıra kimde acaba diye içinden geçirdi, sanki bu sorunun yanıtını bilmiyormuş gibi.

* Fr: Avukat hakkı, hukuku. (ç. n.)

On

Bir

Dakikliğiyle övünen yüce kişi, her zaman olduğu gibi geç kalmıştı. John Hay, Presbiteryen Kilisesi'nin kapı ağzında duruyor; başkanın davetinin ne kadar geciktiğini vurgulamak istercesine cep saatini avucunun içinde tutuyordu. Kilisenin orta yeri ileri gelen, yüksek mevkili insanlarla dolmaya başlamıştı. Kilise yaşlılarının Tanrı'nın evine adım atması için Cennet'e kabulün tam aksine bir kart uygulaması vardı; bu durum onları hayret ve korku içinde bırakmıştı. Senato, Bakanlar Kurulu, Yüksek Mahkeme ve kordiplomatik hep temsil ediliyordu; bunların dışında kalanlar ise mevsim boyunca sosyal anlamda bir endişe yaratmaya yetecek sayıdaydı. Henry Adams'ı, Çin büyükelçisi Wu ile Japonya büyükelçisi Takahira'nın tam ortasına oturtma fikri Clara'dan çıkmıştı. Hal böyle olunca, melek gibi Porcupine, Doğu'nun girdabında boğulmakta olan ve artık pek de melek sayılmayan eski zamanlardan kalma bir Çin memuruna benzemişti.

Whitney ailesi kanal anlaşmasından neredeyse daha çok sorun yaratmıştı Hay'e. William C. Whitney'le eski kayınbiraderi bekâr Oliver Payne arasındaki savaş sona ereceğe benzemiyordu; bilindiği üzere, çocuklardan ikisi babalarına sadık kalarak William C. Whitney'le kalmışlar, günün yıldızı damat Payne'in de dahil olduğu öteki iki çocuk da eski kayınbiraderin tarafına geçmişlerdi. Hay, Payne'le birlikte gelenleri koridorun bir tarafına, Whitney'in tarafınıysa koridorun ta öteki ucuna yerleştirmişti. William Whitney giriş kartı olmaksızın kiliseye adım attığında, polis memurları onun kiliseye girişini engellemek istemişti. Bu durum, sandalyesinde gayet emin ve rahat biçimde oturan Oliver Payne'e tatsız da olsa bir keyif vermişti haliyle. Hay ise, Whitney'i polis memurlarından kurtarmaya çalışırken artık mevki sahibi olmayan en şanlı

namlı bir adamın bile nasıl bu denli çabuk hafızalardan silinebileceğine gerçekten çok şaşırmıştı. Bir kimseyi kral olarak göklere çıkarabilen ve kendinin de bir zamanlar bir nevi kral sayıldığı Whitney, oğlunun Helen Hay'le evlendiği bu günde diğer kişilerden farklı bir ayrıcalığa sahip değildi. Whitney de düğün misafirlerinden biriydi yalnızca.

Başkan'ın aracı, at hırsızlarınca kovalanan bir posta arabası gibi Massachusetts Avenue boyunca tangır tungur hızla ilerliyordu; hava soğuktu ve arabayı çeken atların ağzından buhar yükseliyordu. Kilisenin ön kapısındaki görevliler arabanın kapılarını açmak üzere ilerlerken Başkan aracından dışarıya atlayıvermişti bile. Başında silindir ipek bir şapka vardı. Hemen ardından Edith Roosevelt göründü; kocasından daha görkemli bir şekilde arabadan indi. Şimdi de sıra Alice'teydi; koyu mavi kadife elbisesiyle Gainsborough tablolarından fırlamış gibi görünüyordu; başında çok gösterişli siyah bir şapka vardı. Hay, Başkan'ın önünde, gene elinde cep saatiyle duruyordu.

"*Tam* zamanında geldik" diye yalan söyledi Başkan.

"Kesinlikle. Kesinlikle."

Kilise görevlileri kapı ağzında belirdi. Haşmetli bu Cumhuriyetçi aile, kendilerine çarçabuk çeki düzen verip bir papaz edasıyla kiliseden içeriye doğru, Hay'in gözlemlediği şekliyle paytak paytak yürüdüler ve ön sıradaki yerlerine geçtiler.

Roosevelt ailesi yerine oturur oturmaz düğün marşı da yükselmeye başladı. Hay kendini güçsüz hissetse de sırtı ağrımıyordu bugün. Köşede, bembeyaz saten tüller içinde korkuyla bekleyen Helen'a doğru adım atmaya başladı. Helen, kesinlikle özgün olmak istediğinden dantel kullanılmasını istememişti. Sonra Hay, Washington'ın o resmi bakışları altında, uzun boylu, yakışıklı Payne Whitney'e teslim etti kızını. Clara, oturduğu yerde usulca gözyaşı dökmeye başlamıştı. Adeta Asya tarafından kuşatılan Henry Adams ise inanılmaz derecede ihtiyar ve ufak tefek görünüyordu.

Düğün yemeği gerçekten de Hay'in istediği gibi gidiyordu; ruhsuz değildi. Tam olarak yetmiş beş misafir davet etmişti. Bu da misafirlerin yalnızca yemek odasını değil, Hay'in çalışma odasını da doldurduğu anlamına geliyordu. Hay, çalışma odasındaki cumbanın hemen yanı başına da bir masa hazırlatmış ve William C. Whitney'le Oliver Payne'i yan yana oturtmuştu. Başkan'la eşi Bayan Roosevelt de bu yuvarlak masada bulunduğundan tatsız bir

davranışa kesinlikle yer yoktu. Ayrıca, Whitelaw Reid'leri de bu masaya dahil etmişti Hay; böylelikle bu insanların, toplumda fark edilir olmaya, öne çıkmaya karşı duydukları sönmek bilmeyen hırsı şimdilik doyurabilecekti. Başkan, Clara'nın sağında, Bayan Roosevelt de Bay Hay'in sağ tarafında oturuyordu.

Mahcup sessizliklerden korkmaya hiç gerek yoktu. Bu iki adam arasındaki düşmanlığın pekâlâ farkında olan Theodore, vakıflar meselesinden söz ediyordu; ara sıra da yanında oturan iki para prensine öylesine bakışlar atıyordu; onlara, her ikisinin de bir zamanlar aynı gemide bulunduklarını anımsatmak istiyordu sanki. Yakışıklı Whitney her zaman olduğu gibi gayet sakindi, ama huysuz adamın teki olan Payne öfkeden kuduruyordu açıkça.

Bu durum sözcüklerle anlatılamayacak kadar tuhaf diye düşünüyordu Hay; Theodore'un süre gelen konuşmasının bu tuhaflıktan etkilenmediğini görünce de memnun olmuştu. İlk kez Edith bile kocasına, onu uyaran bir bakış atmamıştı, kısa kısa öksürmemiş veya bu da yetmediyse sert sesiyle " Ah, Thee!" diye haykırmamıştı. O da bu iki adamın birbirine hissettiği nefret karşısında hem korkuyor hem de saygı gösteriyordu. Onlarsa, Başkan'ın yalnızca nefes almak için konuşmayı bıraktığı anlarda kibarca ama kısa cümlelerle katılıyordu söylenenlere. Whitelaw Reids de, bu mükemmel topluluğun sessiz üstünlüğü içinde ilk kez bile olsa kendisini rahat hissediyor, yemekler masaya gelip gittikçe tatlılıkla gülümsüyordu; cumbanın hemen yanına kurulan yuvarlak masa, içeriye süzülen parlak kış güneşiyle daha da canlı bir hale bürünüyordu. Burası, Kuzey Kutbu'nda Kral Arthur misali bir masa diye düşündü Hay.

"Helen hediyelerinize bayıldı, Bay Whitney." Clara'nm sesi tam da bir anne gibi çıkıyordu. "Hepsi öylesine muhteşem ki; yüzükler, broş."

"Beğendiğine memnun oldum." Whitney, Chesterfield misali bir kibarlık sergiliyordu. Son zamanlarda işi başından aşkındı;politika kariyerine de son vermişti artık. Çeşitli iş bağlantıları yüzünden topun ağzmdaydı deyim yerindeyse. Kendi oğlu şerefine Albay Payne tarafından Arlington Hotel'de verilen bekârlığa veda yemeğine bile davet edilmemişti. Gene de, hayatında hiçbir sorun yokmuş gibi davranıyordu. Öte yandan Payne de abuk sabuk bir öfke içinde yanıp tutuşuyordu nedense. Hay buna hiçbir anlam veremiyordu. Oliver Payne'in kız kardeşinin ölümünden hemen sonra

Whitney'in yeniden evlenmesi gerçeği, bu denli uzun süren ve sonsuz dek bitmeyecek bir kan davası için yeterli bir sebep olamazdı. Payne'in, artık biri Hay'in damadı olan iki çocuğu da acımasızca Whitney'den uzaklaştırması için daha şeytanca bir nedeninin olması gerekiyordu. Payne'in hiç çocuğunun olmaması en temel neden sayılabilirdi belki de. Whitney'in çekiciliğini ve erkekliğini onu iki çocuğundan yoksun bırakmış ve onu mali açıdan da çökertmeye çalışmıştı. Öte yandan, Oliver Payne daha varlıklı olsa da, Whitney ondan daha akıllıydı ve asla başarısız olmak için gelmemişti bu dünyaya.

Edith Roosevelt, Oliver Payne'in bu genç çifte ne hediye verdiğini sorma gafletinde bulundu. "Pek bir şey değil" dedi Oliver; gözü, tabağındaki nedense müstehcen görünen jöleli bıldırcın yemeğindeydi. "Her zamanki gibi elmaslar" diye geveledi ağzında. Bu sırada Whitney, şampanya içiyor ve Bayan Whitelaw Reid'e gülümsüyordu. "Thomasville'de bulunan ev, Georgia'daki" dedi Payne. "Balayını orada geçirecekler. Georgia avcılık için harika bir yerdir."

Ağzı tıka basa dolu olan Başkan, av konusu açılınca kendi yorumlarını eklemeden geçemezdi elbette. "*Yabani* hindi!" derken az kalsın boğuluyordu.

"Thee!"

Ne var ki güçlü, enerjik o delikanlının zihni tüfekler ve hindilerle doluydu şimdi. "Ayrıca yatımı da onlara ödünç veriyorum" dedi Oliver Payne masadakilere. "*Amphitrite.* Avrupa'ya onunla gidecekler, bu yaz..."

"*Okyanusa* açılan bir yat mı?" Bayan Whitelaw Reid'in keyfine diyecek yoktu.

"Evet" dedi Oliver Payne; Whitney'in yüzüne doğrudan bakmıyor, onun omzunun üzerinden süzüyordu bir şekilde. Kendisinin daha varlıklı olduğunu da vurguluyordu böylece.

"Bir transatlantik genişliğinde" diye söze karıştı Hay. Bu arada Reid'in Başkan'la sohbet etmesine olanak bırakmak istemişti; çünkü Başkan, masadaki ilgiyi bütünüyle kaybettiğini hissediyor ve daha çok Reid'e yöneliyordu. Reid de gayet dalkavukça gülümseyerek her söylenene başıyla onay veriyordu. Hal böyle olunca Başkan da daha çok coşuyor, av köpeğinin, ta en eskilerden başlayarak günümüze kadar uzanan en ayrıntılı tarihçesinden bahsediyordu.

"Ayrıca, New York'ta da onlara bir ev yaptırıyorum." Oliver Payne, Clara'ya döndü; onun bu konuyla yakından ilgilendiğini düşünüyordu. "Kızınız, New York'u Washington'a tercih ettiğini söyledi..."

"Ve *sizi* de bize tercih ediyor!" Clara'nın ani kahkahaları, Francois Premier hikâyesini, av köpeklerini ve Poitiers'deki bir av partisini yarıda kesiverdi.

"Ağzından asla öyle bir söz çıkmadı" diye mırıldandı bu kalantor adam. "Ama New York'ta yaşamak Payne ve onun için en iyisi. Seventy-ninth Street'in yakınında Fifth Avenue'da bir arazi buldum; evi de tam oraya yaptırıyorum..."

"Ve böylece" dedi William Whitney, "hepimiz Fifth Avenue'da bir arada olacağız."

Bu sözler hem Oliver Payne'i hem de Theodore Roosevelt'i dondurmuştu adeta. Hay, Henry Adams'ın da bu gülünç duruma tanık olmasını ne kadar da isterdi şimdi.

"Delikanlı Ted nasıl?" diye sordu Clara, aradaki bu sessizlikten faydalanarak.

"Güçsüz düşmüştü ama iyileşti. Groton yeterince iyi bakıyor ona."

Ted az kalsın zatürreeden ölüyordu. Bay ve Bayan Roosevelt, oğullarını görmek için Groton'un yanına gitmişti. Geride kalan Hay de geçici Başkan sayılıyordu. Ara sıra da olsa hâlâ hayallere dalıp gidiyordu: Theodore'un kendisi zatürreenin pençesine yakalanıp sonra da ölseydi, ya da bir katilin tabancasından fırlayan kurşunla yere serilseydi, o da olmadı bir tramvayın altında kalsaydı, tıpkı geçen sonbaharda bir tramvayın Başkan'ın arabasını paramparça ederek Gizli Servis'ten bir adamı öldürmesi gibi. Kazara yaşamını yitiren Gizli Servis adamı değil de Theodore olsaydı eğer, Hay bugün başkan koltuğunda oturuyor olacaktı hiç kuşkusuz. İhtiyar ve hasta adamın teki de olsa, bu düşünce bütünüyle çekici olmaktan uzak değildi. Elbette, büyük işler gerçekleştirmek için oldukça güçsüzdü artık. Öte yandan, Birleşik Devletler'in dünya sahnesinde, İngiltere'ye denk olup da bir yıldız gibi parlamasını sağlamak için bütün yetkileri elinde toplayabilecekti. Öngörülebilir gelecekte, bu iki donanma –aslında ulus diye düzeltti hayalini– arasında bütün dünya ayaklarının altında olacaktı. Theodore da aynı yolu takip etmekle birlikte, yerinde duramayan, kolayca taraf değiştirebilen biriydi; ayrıca 1904'te kendi zorlu çabası sonucunda

başkan seçilmeye kafayı fazlasıyla takmıştı. Cecil Spring-Rice'la olan yakın dostluğuna karşın, yalnızca Hollanda asıllı bir Amerikalının yapacağı gibi ataları pahasına İngiltere'nin Birleşik Devletler'deki uzun süreli üstünlüğüne karşı öfkesini dile getirmesi rahatsız ediciydi. Hatta Pauncefote hakkında konuşurlarken, İngilizlere dair aynen şunları söylemişti Hay'e: "Onları hiç kafa dengi bulmuyor ve onlarla arkadaş olmayı hiç umursamıyorum. Ona iyi dileklerimi sunarım elbette, ama benden uzaktayken yaparım bunu." Bu davranış, McKinley'inkiyle karşılaştırılamazdı bile; onun Boer Savaşı'ndaki iyi kalpli tarafsızlığı İngiltere için son derece önemli olmuştu.

Whitelaw Reid, Rusya'dan söz ederken Başkan, Hay'e anlamlı bir bakış fırlattı. Hay'in gözünde akılsız ve açgözlü bir ulusla olan gündemdeki sorunları tartışmayacaklardı. "Bu konuda söyleyecek hiç sözümüz yok, sevgili Whitelaw." Hay, bu eski meslektaşının adını bir çeşit resmi unvan gibi dile getirmişti: White Law, White Rod, Black Law, Black Rod, İngiliz krallığına hizmet eden eski resmi uşaklar gibi. "Cassini önermeler karşısında pusuya yatıyor; bütün olanları da Çar'a anlatacak."

"Onun, Takahira'ya görünmemek için nasıl kaçtığını fark ettiniz mi?" Başkan az kalsın patavatsızca konuşmaya başlayacak gibiydi gene.

Hay çarçabuk araya giriverdi. "Cassini etrafını çok net göremez. Gözlüğünden dolayı, yanılmıyorsam..."

"Rusya ve Mançurya konusunda Japonya ne yapmaya karar verdi?" Whitelaw, Hay'in üstü kapalı sözlerini anlamamayı tercih etmişti. Böylece, elindeki yabancı misyon fırsatını da kaçırmış oldu.

"Onu Japonlara sormalıyız." Hay sakin konuşuyordu." Kesinlikle hiçbirimiz, Rusya'nın Mançurya'daki sanayi bölgelerini işgal etmesini istemeyiz..."

"Shansi vilayeti!" diye en sonunda adeta patlayıverdi Roosevelt ve Hay, sanki Brooks Adams'ın tatlı yumuşak sesinin Rooseveltvari tiz bir sese dönüştüğünü hissedercesine ürperdi. "Bugün, dünya üzerindeki her imparatorluğun esas amacı. Shansi vilayetini kim elinde tutarsa, güç dengesinin anahtarına da o sahip olur..."

"Theodore, birazdan düğün pastasını kesecekler." Edith, Clara'yla birlikte ayağa kalktı ve Hay de derin bir oh çekti en nihayetinde. Yaklaşan Amerikan egemenliğini hiçbir şekilde reddetmiyordu; zaten gündemdeki bu konuyu, Brooks da yakında yayımla-

nacak *The New Empire* [Yeni İmparatorluk] adlı polemiğinde ana hatlarıyla anlatıyordu. Gene de Hay, Yönetim'in, imparatorluk gibi Amerikan olmayan kavramlarla kendini ilişkilendirmemesi gerektiğini düşünüyordu. Bıraksınlar da bu imparatorluk adı, mutluluğun, hürriyetin, özgürlüğün peşinden koşma adına çıksın ortaya. Birleşik Devletler, daima etik ve asil olmamış olsaydı eğer, İngiliz İmparatorluğu'nun bu uzantısını yalnızca ana topraklarından değil, diğer huzursuz ve genişlemekte olan uluslardan da koparan bu büyük yeni-dünya tüzüğünü dünya daha az ciddiye alabilirdi belki.

Körfeze bakan pencerenin dibindeki masa boşalır boşalmaz, Whitney'le Payne de sanki önceden bir anlaşma yapmış gibi anında farklı yönlere doğru ayrıldılar. Hay ailesi, bütün misafirlerin ellerinde şampanya kadehleriyle bekledikleri yemek odasına kadar Roosevelt'lere eşlik etti. Bembeyaz kocaman pastanın ardında Helen'la Payne duruyordu; şerefe kadeh kaldırmaya ve pastayı kesmeye hazır görünüyorlardı.

Gelinin nedimesi olarak Caroline, upuzun, açık gri renginde ipek bir elbise giymişti; düğün için pek de uygun bir renk değildi aslında; hatta elbise gayet renksiz bile sayılabilirdi, ama Helen nedimesi olması için çok ısrar etmişti Caroline'e. "Senin, aslında evli bir kadın olarak eşlik etmen gerekiyordu bana, ama ne yazık ki öyle olmadı." Caroline bu yakarış üzerine teslim bayrağını açmak zorunda hissetmişti kendini.

Caroline, Henry Adams'la Cabot Lodge'un arasında duruyordu. Üçü birlikte herkesle kadeh tokuşturuyor, özellikle de Başkan'ın keyifle kadeh kaldırmasına eşlik ediyorlardı. Başkan ise gelin ve damadın arasına girmişti; genç çiftin evlilikleri değilse bile düğünleri, o yakınlarında, hatta ortalarında olmasa eksik kalacaktı sanki.

"Theodore" diye mırıldandı Adams, "kendini fazlasıyla kendine kaptırmış."

Caroline için Lodge'un kahkahaları dünyadaki en tatlı seslerden biri değildi elbette; ama bu koşullar altında kaçınılmazdı. "İlginin başka biri üzerinde olmasına tahammül edemiyor. Damadın yerinde olmak istiyor..."

"Ve gelinin" diye söze katıldı Caroline.

"*Her şeyin*" dedi Adams da bunun üzerine. "Benim asıl merak ettiğim" diye korkunç bir gülümsemeyle ekledi, "bir cenazede nasıl görünür o sizce?"

"Tabutta" dedi Lodge.

"Eğer bir devlet cenaze töreniyse, elbette" diye bu fikre katıldı Adams. "Onun, ölüm de dahil her şey için öylesine çok enerjisi var ki."

"Biz şanslıyız." Lodge ağırbaşlı havasına bürünmüştü artık. "Böylesi bir zamanda, tam bulunduğu yerde ona sahip olduğumuz için."

"Misafirlere pasta dağıtırken mi?" Caroline, Lodge'un havasını biraz olsun söndürmek istiyordu; ama Lodge inancı gerçekten kuvvetli biriydi ve Theodore'un talihi onun da talihi sayılıyordu bir bakıma.

Bu sırada Frederika Bingham'ın görünmesi Caroline'i şaşırttı. Genç kız uçuk yeşil elbisesi içinde olağanüstü hoş görünüyordu. Bayan Bingham yüksek sosyetenin yaldızlı kapısından henüz içeriye adım atmamış olmasına karşın, kızının o yamuk gülüşü her kapıyı açıyor görünüyordu. Caroline bu durumu çok takdir ediyordu. Ne de olsa, toplumsal açıdan yüksek bir 'kariyer' elde etmek, zengin Amerikalı bir kızın karşılaşabileceği tek meydan okumaydı ve şans yardım ederse bu mücadelenin üstesinden gelinebilirdi pekâlâ. "Beni Alice davet etti." Frederika, Caroline'in zihninden geçenleri bir çırpıda okumuştu.

"Roosevelt mi?"

"Hay. Washington'da tanımadığım bu denli çok insan bulunduğunu bilmiyordum ve az sayıda" bıyık altından gülümsüyordu adeta, "harika bir şekilde öylesine az sayıda kongre üyesi var ki!"

"*Onlar*, annenizin tekelinde artık."

"Annem onları istediği gibi alıkoyabilir. Sanırım bu gördüklerimiz de New York sakinleri." Frederika, New York'taki o efsanevi Lion House'da, Clarence King'in kriz geçirerek aklını oynattığı o evdeymiş gibi hissediyor, bütün odayı dikkatle inceliyordu şimdi.

"Ben burada bir yabancıyım." Caroline, hâlâ bu kimliğe sığınıyordu, ama hoşlansa da hoşlanmasa da Washington'ın eski sakinlerinden sayılıyordu artık. "Ohio'dan buraya gelen çok kişi var. Albay Payne gibi mesela. Ve Stone ailesi. Ve Senatör Hanna." Aynı anda, iri yarı ve solgun yüzlü Mark Hanna başıyla selam verdi onlara; bir anlığına da olsa bütün Ohio'yu bu adamın gözlerinde görmek mümkündü adeta. "Erkek kardeşiniz de burada mı?" diye sordu Frederika ve iki genç kadın, daha birkaç dakika önce evlenen çiftin ve onlara neredeyse bir zamk gibi yapışıp duran Başkan'ın ardından salona doğru ilerlediler.

"Hayır. Ortadan kayboluverdi. Ama burada bir ev yaptıracağını sanıyorum."

"Baltimore'da yaşamayacak yani?"

"Hayır. Eğer bunu ayarlayabilirse, elbette." Caroline, *Examiner*'ın tirajına dair resmi olmayan bir rapor almıştı yakın zamanda. Gazete yılın sonuna doğru epeyce para kaybetmişti; onu elde tutmak masraflı olacağa benziyordu. *Tribune* ise, Bay Trimble'a ve Caroline'in başkalarından esinlendiği vurdumduymazlığına şükür, gayet kazançlı günler geçiriyordu. Hatta Bay McLean, gazeteyi almak için bir Yeni Yıl teklifi bile götürmüştü Caroline'e. Genç kadın bu teklifi keyifle geri çevirmişti. Böylece McLean de artık *Post*'u satın almaya mecbur kalabileceğini üzülerek de olsa belirtmişti.

"Bana kalırsa Bay Hearst büyüleyici biri olmalı." Frederika'nın ağzından hiç beklenmedik bir söz dökülüverdi. Prensip gereği, bütün hoş hanımefendiler bu ulusal haini hiç beğenmezlerdi aslında.

"Eh, siz de öyle düşünüyorsanız eğer, Blaise'le aynı kafadasınız demektir. O, Bay Hearst'ün büyüsüne fena halde kapıldı; tıpkı... tıpkı..."

"Ateşe doğru kanat çırpan küçük bir kelebek gibi mi?"

"Aslında tam olarak bu sözcükleri kullanmayacaktım, ama bir yayımcı olarak herkesin aşina olduğu deyimlerden asla kaçınmamam gerekiyor. Kesinlikle. Ateşe doğru kanat çırpan bir kelebek gibi. Umarım en sonunda alevler içinde kalıp da kül olmaz." Caroline, gerçekte ne kastetmek istediyse aynen onu söylemişti; öte yandan, Blaise'i kendine bir düşman olarak da görmüyordu artık. Ne de olsa, Blaise ona bu şekilde davranmamış olsaydı, Caroline de tıpkı Bay James'in giderek daha ayrıntılı bir biçimde anlattığı o muazzam ve üstelik mirasçı genç kadın portresine benzeyecekti. Onun yerine, hiç kimsenin yapamadığı gibi bir yer edinmişti kendine. Marguerite, içinde bulundukları durumun ne kadar aykırı olduğunu düşünerek ağlayıp sızlasa da, Caroline böylesine özgür olmaktan ve inkâr etmeye gerek yok, şimdilerde yaşamın merkezi haline gelmeye başlayan Washington dünyasında güçlü bir kadın portresi çizmekten hoşlanıyordu. Sol küçük parmağına taktığı yüzüğe baktı. Del'e verdiği ateş kırmızısı opal tam ortadan ikiye ayrılınca, Caroline arta kalan parçaları simetrik olmayan sarı bir safirin her iki yanma yerleştirmişti. Sonuç güzel olmaktan ziyade insanın içindeki bütün anıları, hisleri uyandırıcı bir etki yaratmıştı: iki parçaya ayrılmış bir hayatın simgesi; yaşanmamış bir hayatın...

Caroline, salon kapısının girişinde Bayan Jack Astor'u görünce çok şaşırdı; Washington'ın ta arka bahçelerinden fırlamış tanrısal bir tavus kuşunu ya da yalnızca tavuğu andıran bir görüntüsü vardı. "Brueghel'in tablolarından biri gibi" diye boğuk bir ses yükseldi kalabalığın arasından. "Kıza hayran köylü genciyle sütçü kızın düğünü."

"Periler diyarından bir vaftiz annesi tarafından eşlik ediliyor; tüller ve sayısız mücevher içinde..." diye söze başladı Caroline.

"... *cadı*, sevgili Caroline. Böylesi bir taşra atmosferinin kol gezdiği bu yerde ne işim var benim?"

"Size Newport'u, Rhode Island'ı anımsatıyor, sanırım."

"Yo. Rhinebeck-on-Hudson'da köylülere verdiğimiz yıllık hasat ziyafetini anımsatıyor aslında ve masalarının zehirli sarmaşıklarla taçlandırılması için özen gösteriyorum." Bayan Jack'in kahkahası bulaşıcı olmasa da oldukça keyif vericiydi. Etraftaki bütün Washington hanımefendileri, başkentte daha önce hiç görmedikleri modern Bayan Astor'a korku dolu gözlerle öylece bakıyorlardı. Caroline, gazetesi için stok haber sayısının hızla arttığının keyifle farkındaydı.

"Hay ailesinin dostu olarak mı bulunuyorsunuz burada?" diye sordu Caroline.

"Hayır, pek öyle sayılmaz. Ama ben, işte bu harika kıza tutkunum; öylesine genç, potansiyel olarak öylesine şaşırtıcı ki..."

Bayan Jack bir kolunu Alice Roosevelt'e dolayarak onu yanı başına çekiverdi hemen. "Gördün mü? Geldim işte. Taşravari eğlencenize diyecek yok artık."

"Astorları çok iyi ağırlayınız!" diye haykırdı Alice; harikulade Bayan Jack bile asla böyle bir ses çıkarmazdı. "Onlar, Alman Yahudi'si ve koşer kasabı olmaktan başka bir şey değilken, biz Roosevelt'ler..."

"...hantal tahta pabuçlarınızla Kızılderiler'den kaçıyordunuz. Bakıyorum o ayakkabıları giymişsin bugün" diye ekledi. Alice'in geniş küt burunlu pabucuna şöyle bir göz attı. "Ne kadar da uygun..."

"Ne kadar da acımasız öyle değil mi?" Alice sevinçle Caroline'e doğru döndü.

"Yo, yo. Yalnızca dürüst biri. Ama iğnesi insanı gerçekten öldürebilir."

"Kudurmuş!" Alice, Bayan Jack'e neşeli gözlerle bakıyordu. Başkan'ın en büyük çocuğunun, Roosevelt'in kendi deyimiyle "aramızda paralı olan tek kişi" nin, ölmüş annesinden Bayan Jack Astor'a miras kaldığı bir sır değildi. Ayrıca o, etraftaki en Modern kadın olmaya baş koymuştu; bu durumsa, konu insanın kendi rüküşlüğünden hoşnut kalmasına gelince, Apgar'lardan farkı olmayan Roosevelt aile çevresi için oldukça yabancıydı.

Birdenbire etraflarında mırıldanmalar başlamıştı; Başkan'la Bayan Roosevelt, tıpkı bir saray nazırı gibi görünen John Hay'in eşliğinde onlara doğru yaklaşıyordu. "Alice, biz gidiyoruz." diye belirtti Başkan.

"Siz gidiyorsunuz. Bense burada kalıyorum."

"Alice" diye mırıldandı üvey annesi.

"Bayan Jack Astor." Böylece Alice, bu kuğuyu çiftlik kazıyla tanıştırmış oldu.

Bayan Jack,gösterişli bir biçimde selam verdi.

"Buna bir son ver!" Başkan, hiç de keyifli görünmüyordu şimdi.

"Ah, çok iyi beceriyor bunu." Edith bir kraliçe edasıyla gülümsüyordu.

"Teşekkür ederim." Bayan Jack ayağa kalkmıştı. "Siz, neden bize 'aylak zenginler' diye hitap ediyorsunuz?" Başkan'a alaycı bakışlarla gülümsüyordu. "Biz aylak insanlar değiliz kesinlikle."

"Bazıları diğerlerinden daha az aylaktır" diye söze başladı Başkan; kendini pek de rahat hissetmiyordu açıkça.

"Aynı zamanda, bazıları da diğerlerinden daha az zengindir" diyerek laf attı Bayan Jack de. "Öyle olsa bile, sadık vatandaşlarınızı bir genelleme altına sokmamalısınız; yoksa gelecek yıl hepimiz oyumuzu Bryan'a veririz."

"O zaman *herkes* zenginliğini biraz daha yitirecektir." Başkan odadan ayrılmıştı artık. Alice ise onlarla birlikte gitmemiş, salonda kalmıştı. Caroline onun en azından hoş ve değişik biri olduğunu düşünüyordu. Öte yandan Roosevelt ailesinin tümü, Beyaz Saray'ı, emekli olmuş ama onursal unvanını hâlâ taşıyan budala politikacıların kaldığı eski püskü bir pansiyon olarak gören bu dünya için bir sürpriz niteliğindeydi gerçekte. *Tribune* sayfalarındaki "Sosyetik Hanımefendi" rumuzuyla yazan hanımefendi, Washington'ın 'ton'undaki bu değişiklikten müthiş heyecan duymuştu. Bu hanımın Fransızca 'ton' [usul, tarz] kelimesini İngilizcede bir ağırlık ölçüsü anlamına gelen kelimeyle

kafiyeli kullanması ise Caroline'i sonsuz derecede neşelendirmişti.

"Burada imkânlar çok." Bayan Jack odayı baştan aşağıya inceliyordu. Kordiplomatik her zamanki gibi renkli kişiliğini sergiliyordu; gerçekte beyefendi olmasalar da birkaç devlet adamı, öyleymiş gibi görünmeye çalışıyordu. Yalnızca hanımlar, zavallı eşler diye düşündü Caroline, oyunu açığa vuruyordu. Onlar küçük kasabaların arka bahçelerindeki mis kokulu çiçeklerdi ve her zaman endişeli bir havayla kaşlarını çatarlardı; *ton*'u hayal kırıklığına uğratmaktan korkarlardı.

Caroline, James Burden Day'in karısıyla karşılaşmaktan şaşırmış ve pek de sevinmemişti. Öncelikle James'in bu kadar ani bir şekilde evlenmesini beklemiyordu. İkincisi, onun, Washington'ın büyük dünyasına girmişken ve orada, Apgar'lar gibi her yerde hazır ve nazır soylu kişilerle göreceli olarak ilişki kurmuşken, gidip de kendi yöresi'nden bir kızla evleneceğini aklına bile getirmemişti. Caroline, Day'in karısının, kongredeki koltuğunun bedeli olduğunu varsaydı. Bunların hiçbiri onu ilgilendirmezdi.

"Şu hanımefendiler, bir şekilde bu topluluğun dışına çıkarılabilse" Bayan Jack, Caroline'in düşüncelerini okuyordu adeta, "sonuç, New York'ta sahip olduğumuzdakilerden çok daha matrak olurdu."

"Ne var ki" dedi Caroline üzüntüyle, " topluluktan çıkarılmayı reddediyorlar."

"Öyleyse, çıkarma yerine bir de onları bölmeyi deneyelim." Bayan Jack'in gözlerinde o ani keskin ve bilmiş bakış vardı. Caroline, keşfedemediği bir nedenden dolayı güçlükle soluk alıp vermeye başladı ansızın.

Clara Hay yanlarına gelince toparlandılar. "Siz ikiniz, haydi gelin. Albay Payne'i oyalayın biraz."

"O, hanımlardan hoşlanmaz, bildiğim kadarıyla" dedi Bayan Jack.

"Kim hoşlanır ki zaten?" diye fısıldadı Caroline, Clara Hay'in işitme güçlüğünden yararlanarak..

"Gereksiz yere sizin canınızı sıkmak için onun adına iyi bir neden, Bayan Astor." Clara'nın ses tonu katıydı; her zaman katıydı aslında; ayrıca çoğunlukla da doğruyu söylerdi. Albay Oliver Payne, Bayan Astor ve Bayan Sanford tarafından kuşatılır kuşatılmaz heyecandan titremeye başladı.

"Biz" dedi Bayan Jack, sesi her zamankinden daha boğuk ve tehditkâr çıkıyordu, "size bir *koca*, yani bir kadın eş bulmalıyız artık, Albay."

İki

Blaise, New York'a kadar editörü Hapgood'a eşlik etmişti. Kongre yolundaki Şef'in seçimini izleyeceklerdi birlikte; bu, Hearst'ün hiçbir işini şansa bırakmadığını gösteren bir ön seçimdi aslında. Seçimin asıl Demokratik adayı Brisbane, patronunun önünü açmak için geri adım atmıştı ve böylece Hearst da, tam beklenildiği gibi Tammany'in Demokratik adayı olarak 11. Bölge'de kabul edilmişti. Sağlam temellere dayalı bu Demokratik koltuk için, Tammany'in yeni başkanı, şen şakrak Charles Francis Murphy, Tammany'in vali adaylığı için *Journal*'ın tüm kalbiyle kendilerini desteklemesini rica etmişti yalnızca. Hearst da bunu kabul etmişti.

Blaise'le Hapgood, kırk bin kişinin seçim sonuçlarını duymak ve *Journal* tarafından gerçekleştirilecek olan havai fişek gösterisini izlemek için toplandığı rüzgârlı Madison Square'deydiler. "Nasıl para harcayacağını iyi biliyor" diye hayranlıkla gözlemini dile getirdi Hapgood.

"Onun yalnızca bunu yapmayı bildiğini düşünüyorum bazen." Blaise'in yüzü gülmüyordu. O da, Baltimore'da para harcamıştı; aslında harcadığı para şu an tam yanı başında duruyordu; gür bıyıklı, tıknaz bir Germen: Hearst'ün sahip olduğu kıvrak zekâlı gazetecilerinin bol miktarda ete bürünmüş ideal modeli. Ne var ki Hapgood bile gazetenin tirajını artırmayı başaramamıştı bugüne dek. Şimdiyse, bütün umutlarını melezleşme meselesine bağlamışlardı; okurları kesinlikle müthiş derecede heyecanlandıracak bir konuydu bu; ya da Maryland'li Hapgood böyle görüyordu. Blaise, *Caroline'in* şehrini kıskanıyordu içten içe. Başkent çok sıkıcı olduğunda, Elçilik'in şamataları başlardı; elçiliklerde ilginç haber sıkıntısı yaşanırken de Beyaz Saray gelirdi akıllara; günün moda deyimini kullanırsak, 'sıcak insan ilişkileri'nin sonsuz kaynağıydı bu yer. Roosevelt'in çocuklarının ve ambarlarındaki midillilerinin hikâyeleri, onların hükümet toplantılarındaki görüntüleri, masalarının üzerinde gezinen yılanlarıyla kaplumbağaları ve bütün bun-

ların ötesinde, eski Roma imparatoru Jove edasıyla ortalıklarda gezinerek kaderinde doğuştan kral yazdığına inanan Theodore. Caroline, gazetesinin sayfalarını doldurmak için kılını kıpırdatmasa da olurdu; zaten sayfalar kendi kendini dolduruyordu. Hapgood'un elindeyse yalnızca melezleşme meselesi vardı; peki ya sonra?

Blaise, Lexington Avenue'daki eve, Hearst'ü görmeye gitmek istemişti; ama Hapgood öncelikle kalabalığın nabzını ölçmelerini önermişti ona. "Unutmamalıyız, Şef", artık Hapgood'un Blaise'le birlikte çalışmasına karşın Şef hâlâ Şef'ti onun gözünde, "1904 seçimlerinde aday olacaksa eğer, bunu önümüzdeki duran şu kalabalıktan anlayabiliriz pekâlâ."

"Bir sürü Bowery'li." Blaise, Manhattan kalabalığını iyi tanırdı. "Ayrıca Tammny'den de çok insan bulunuyor." Herkes bir çeşit şenlik havasındaydı. Kocaman ışıklı pankartlar Hearst'ün zaferini kutluyordu; Cumhuriyetçi aptal rakibini on beş bin sekiz yüz oyla yerle bir etmiş, ayrıca üç bin beş yüz oyla öne geçerek eyaletteki en geniş oyu toplayan Demokratik aday olmuştu. Tammany'den çıkması beklenen valinin yerindeyse yeller esiyordu. Başa baş giden bu yarışta, Cumhuriyetçilere yenilmişti. Bu, Hearst'ün nicedir hayalini kurduğu bir geceydi esasen. İlk seçimini olabildiği en açık farkla ve başarıyla kazanmıştı.

Blaise'le Hapgood, oldukça pervasız bir biçimde "California, Here I Come" [California, İşte Geliyorum] melodisini çalan bir orkestranın yakınında buluverdiler kendilerini. Bu şarkı, Hearst'ün şu anki yaşamından çok, ta köklerinin boy atmaya başladığı o eski günlere yönelik bir methiye gibiydi aslında. Oysa Hearst, Washington yolundaydı artık. Tam tepelerinde, içinde insanların bulunduğu bir balon rengârenk fenerlerle aydınlatılmıştı. Kalabalık olması gerektiği gibi tam bir bayram coşkusu içindeydi. "William Randolph Hearst Emekçi Dostu" yazılı bir pankartın altında, meydanın aşağısındaki bir uçta, kocaman bardaklar içinde bedava bira dağıtılıyordu; yakınlarda bir yerdeyse ışıklı bir tabela şu sözleri haykırıyordu: "Kongre Tröstleri Denetlemeli". Bugünkü başkanın, ülkeyi ellerinde bulunduranlara söz geçirmek için öyle büyük bir çaba sarf etmediğini anımsatmaktan pek çekinmeyen bir nottu bu.

Hearst'ün sosyalizmi, eğer inandığı sosyalizm demekse elbette, Blaise'i daima serseme çeviriridi; Blaise kendi sınıfına sadık kalmayı bir an bile bırakmamış ve başka bir sadakat arayışı içine de girmemişti. Hearst, sıradan insanların savunucusu olarak William

Jennings Bryan'ın yerine geçmek istiyorsa, işçilerin dostu zenginlerin düşmanı gibi görünmek durumunda kalsa da, diğerlerinin düşündüğü gibi tam bir halk avcısı değildi. Miras yoluyla zengin biri haline geliveren Bay Hearst, gene miras yoluyla büyük servetlere konanlardan nefret ederdi çünkü. Toplumdan dışlananlara uyum sağladığı kadar zavallı, değerli işçilere uyum sağlayamamıştı. Bir çeşit kanun kaçağı gibiydi; bütün düzene aykırı yaşamakla kalmıyor, kanunu hiçe saymak için gene kanunu kullanıyordu. Hearst, hâlâ vahşi olan bir ülkede bütün o cesareti, kuvveti yaratabilirdi; bu da onun ülkenin lideri olmasını sağlardı. Blaise, tarihi bir anın içinde bulunduğunun farkına vardı ansızın; insanda büyük bir hayret uyandırabilen, hatta Napolyon misali bir kariyer diyebileceğimiz bir anın doğuşuydu bu.

Madison Square, Napolyon misali bu imgenin önemini daha da vurgulamak istercesine ansızın patlayıverdi; gerçek bir patlamaydı bu. Blaise, kaldırımın kenarında dizlerinin üstüne düşerken Hapgood da büyük bir gürültüyle onun yanına çöküverdi. Yankılanan sesler sanki Montauk dalgaları gibi çarpıyordu insana. Orkestra durmuştu. Ardından da çığlıklar yükselmeye başladı; ambulans sirenlerinin sesleri her yerden duyulmaya başlamıştı bile. Tepedeki balon önce yerinde öylece duruyordu, ama sonra hızla yere düşmeye başladı. Işıklı reklam panoları tröstleri tehdit etmeye devam ediyordu hâlâ; ama insanlar ellerindeki pankartların çoğunu bir kenara atmış, meydandan hızla kaçıyor, oraya buraya koşuşturuyordu. Blaise bu patlamaya neyin yol açtığını anlayamamıştı.

"Anarşistler!" Hapgood ayağa kalkmış, her zamankinden daha canla başla sarılmıştı muhabirlik görevine; gerçekten tam bir Hearst muhabiri gibiydi şimdi.

Serin sonbahar gününde, yakıcı bir koku geziniyordu havada, bu neydi peki? Barut diye karar verdi Blaise ve Hapgood'la birlikte meydandan büyük bir panik içinde kaçan insanların tam aksi yönüne doğru hızlı adımlarla yürümeye başladılar. Bırakın diğerleri savaştan kaçsınlar; *onlar* savaşın tam içine doğru koşacaklardı.

Blaise'le Hapgood patlamanın kaynağını bulduğunda, itfaiye de patlama yerine gelmişti. Patlamaya, küçük, dökme demirden yapılma bir havan topu neden olmuştu; içindeki havai fişek bombası ateş alarak öteki bombaları da tutuşturmuştu. En çok hasar gören yer patlamanın yakınlarında bulanan bir binaydı; binanın camları tuzla buz haline gelmişti ve öldürücü mermiler halinde düzine-

lerce adam, kadın ve çocuğu yere sermişti. Bazılarıysa ayakta öylece dikiliyor, çığlıklar atıyordu; yüzleri kan içindeydi; diğerleri de kaldırımda dehşet içinde öylece yatıyordu hâlâ. Blaise önünde yatan bir adama bakmaya başladı; yüzü ters tarafa dönmüştü ve aşırı derecede gerilmişti; boynunun tam arkasına elmas şeklinde bir cam parçası saplanmıştı; omurgayı fena zedelemiş olmalıydı. Tek bir kan damlası bile görememesine hayret etmişti Blaise; sokak lambasının altında parıldayan cam parçası vardı yalnızca ve de tıpkı bir posta kutusuna benzeyen kopkoyu bir yarık göze çarpıyordu, o kadar. Biri bu posta kutusuna camdan bir mektup atmak istemişti sanki.

"Kaç ölü, kaç yaralı var?" Blaise, bu durum karşısında soğukkanlılığını koruyabildiğine memnun olmuştu ve Roosevelt'in, San Juan Hill'de ne kadar da rahat saatler geçirdiğinin farkına vardı böylece. Her şey ne kadar da hızlı olup bitmiş, her şey ne kadar da sarsıcı ve anlamsız bir hal almaya başlamıştı.

"En azından yüz kişi, diyebilirim." Hapgood defterini çıkarmıştı bile; sürekli etrafa bakıyor ve bir şeyler yazıyordu; sonra polisler ve itfaiyeciler gelip onları da oradan uzaklaştırdılar.

Hearst, Napolyonvari masasının başındaydı; Prens Hal günlerinin parlak ekoselerini ve festival havasına yakışır kravatlarını sonsuza dek geçmişte bırakmıştı. Artık tam bir devlet adamı gibi giyinmişti; içinde beyaz gömleği, üstündeyse siyah frakı ve gene siyah papyonu vardı. Her zaman gelişi güzel olarak masasının üstüne koyuverdiği bacakları düzgün bir biçimde yan yana masanın altında duruyordu. *Journal* ofisinde bulunan Brisbane'le telefonda konuşuyordu. Fil gibi hantal biri olan George Thompson, Blaise'i "Şef, Madison Square'deki talihsizlik hakkında konuşuyor" diye uyarmıştı.

Blaise, Hearst'ün masasının karşısındaki, çoğunlukla çıraklık günlerinde oturduğu divana yerleşti. Willson kız kardeşler, parıldayan balo elbiseleri içinde, müzeye benzeyen bu odanın bir ucunda Parcheesi oynuyorlardı. Odanın bir yerinde, yıldızı parlayan bu politika adamının zaferini kutlamak üzere akşam yemeği partisi düzenleniyordu. Hearst ise telefonun ucundaki sesi dinliyor, bir takım sorular mırıldanıyordu; patlamayı kafasında daha iyi canlandırmak için gözlerini yummuştu. Başlıklar zaten bu olayı gayet iyi anlatacaktı ne de olsa. En sonunda ahizeyi kapattı.

"Ben oradaydım" dedi Blaise.

Bunun üzerine Hearst, her zamanki profesyonel havasıyla olay hakkında Blaise'e sorular sormaya başladı. Önündeki kağıda notlar düşüyor, Willson kardeşlerin gevezeliklerine de hiç aldırmıyordu. "Dava açılacak" dedi en sonunda, "bölge vekili bizi beraat ettirmeye hazır olsa bile. Neyse, her şey bitti. İşin en önemlisi Roosevelt'i bütün bunlardan uzak tutmaya çalışmak. Kömür madeninde çalışan işçilere berbat davrandı. Görüyorsunuz ya, emekçilerin düşmanı o."

"Evet" dedi Blaise. Şef'in politik düşüncelerini böyle dile getirmesi tuhaftı. Prensip gereği, herhangi bir konunun haklı ve haksız yanlarına karşı kayıtsız kalırdı. Önemli olan tek şey haberin nasıl verileceğiydi. Şimdiyse Şef, haberin ta kendisi olmuştu adeta. Blaise, Hearst'ün kucak açtığı bu riskin farkında olup olmadığını merak ediyordu. Bütün yaşamını diğer insanlar hakkında korkunç haberler yapmaya adamış biri olan Şef, gazete sütunlarında yer alacak, hakkında hikâyeler yazılan biri haline gelecekti şimdi. Blaise, Hearst'ün bunu nasıl becerdiğinden pek emin olmasa da onun kendi kazdığı kuyuya düşeceğini hissediyordu. Bu arada, politika dünyasının bu yeni yıldızını tebrik etmeyi de unutmadı.

Hearst çok gerçekçi konuşuyordu. "Valilik için baş koymalıydım. Ama vakti değildi ve 1904 de neredeyse kapımızda; Roosevelt'e karşı bir adayımız yok. Ben Los Angeles'ı aldım."

"Los Angeles'ı mı?"

"Orada bir gazete. Ben ona *Examiner* diyorum. Sonra sırada Boston var."

"Baltimore ne olacak peki?"

"Orada bazı düzenlemelere ihtiyaç duyuyorum, Blaise. Onları da sen halledebilirsin belki." Hearst, gazeteler ve politika arasında, sanki ikisi de aynıymış gibi gidip geliyordu. Belki de söz konusu bu iki konu, Şef'in gözünde aynıydı şu sıralarda ve eğer gerçekten aynılarsa, Blaise kapıyı çalacak olan sorunu görebiliyordu şimdiden. İnsan, Amerikan dünyasının hem yaratıcısı hem de yaratılanı olamazdı.

George Thompson kapıdaydı şimdi; geç saatlere dek süren gece kutlamaları yuvarlak yüzünü her zamankinden fazla al al yapmıştı. "Beklediğiniz beyefendi geldi, efendim" diye esrarlı bir biçimde bildirildi.

Hearst birden ayağa sıçradı, Blaise de ayağa kalkmıştı. Willson kardeşler hâlâ Parcheesi oynuyordu. Kapı aralığında, William Jen-

nings Bryan'ın, simsiyah alpaka frakı ve ince kravatıyla devlet adamı olduğu konusunda şüpheye yer bırakmayan görüntüsü belirdi.

"Albay Bryan!" Hearst, yaratıcı basında 'Büyük Halk Adamı' diye bilinen Bryan'a elini uzattı; o da Şef'in elini kendine özgün o sıkı el hareketiyle bir güzel kavrayıp ağzını kocaman açarak gülümsedi. Blaise, kitlelerin birer idol olarak gördüğü bu adamı hiç bu kadar yakından görmemişti hayatında; onun, yakından da toplantı salonunun aydınlık uzaklığında göründüğü kadar etkileyici görünmesine şaşırmıştı; o salonlardaki sesi, değil Bryan'ın, insanoğlunun kontrol edemeyeceği bir doğa gücü gibi geniş bağrından yükselirdi.

"Zaferlerin ilkini kazanmış bulunuyorsunuz." Bryan'ın sesi hoş bir biçimde alçaktı; seçim arifesindeki politikacıların gürlemelerine benzemiyordu kesinlikle. "Ben de Temsilciler Meclisi'ndeki bir seçimle başlamıştım bu işlere" diye ekledi; bu, sanki gerçekten de gerekli bir tavsiyeydi diye düşündü Blaise. Sonuç olarak arzulamış olduğu her mevkii bir başkasına kaptırmıştı bugüne dek.

Hearst, Albay Bryan'ı Bayan Willson'la tanıştırdı, "Nişanlım ve kız kardeşi." Büyük Halk Adamı, sanki Eski Ahit'ten fırlamış gibi göründüğü o kutsal havasını hiç bozmadı. Blaise'e gelince, *Baltimore Examiner*'ın son sayısı için övgüler yağdırdı ona. Şef'in kendisini engellemediği takdirde, 1904 seçimlerinde üçüncü kez başkanlığa aday olacağına inandırmaya çalışıyordu Blaise'i. "Üçümüz de birer gazete yayımcısıyız." diyerek gözlemini aktardı Bryan; Napolyon tarzı arılarla bezeli gerçek bir altın iskemlede oturuyordu. Hearst, bir taht gibi görünen bu iskemle için aynen şunları söylerdi her zaman: "İmparator'un gerçek iskemlesi." Ne var ki, Fransa'da her demiryolu otelinde buna benzer iskemleler bulunduğundan haberi yoktu. Bryan cebinden, memleketi Nebraska-Lincoln'de yayımlanan kendi gazetesi *Commoner*'ın birkaç nüshasını çıkardı. "Keyfinize bakın, beyefendiler."

Hearst sayfaları çabuk çabuk çeviriyor, başını üzüntüyle iki yana sallıyordu. "Görüyorum ki Albay, benim tavsiyeme kulak asmamışsınız."

"Eh Bay Hearst, ben sizin halkınızdan ziyade daha sakin insanlara hizmet etmeyi amaçlıyorum." Bryan son derece yumuşak konuşuyordu. Willson kardeşlere bile belli belirsiz gülümsemiş, ama genç kadınlar ona hiç aldırış etmemişlerdi. Blaise, çiftçi görünümlü bu sıradan adamın bütün ulusun hayal gücünü nasıl böylesine kavrayabildiğine şaşıyordu. Bütün bunların kaynağı gerçekten hü-

ner miydi yoksa her şey bir oyundan mı ibaretti yalnızca? Yalnızca mükemmel bir konuşma yapmak, bu denli güçlü bir şevk ve böylesine dayanıklı bir antipati yaratabilir miydi? Bu ulusun en azında üçte biri, Bryan'ın asla yanlış bir hareket yapmayacağına emindi ve Amerikan dünyasının yaratıcıları, Bryan'ı, basın yoluyla, bir hain, bir sosyalist, anarşist, eşitlik yanlısı olarak bu kadar ustaca lanse etmeseydi, bu ülkenin Başkanı olabilirdi o; hatta kurnaz geçinen Roosevelt'ten daha popüler hale bile gelebilirdi. Çünkü Bryan'ın popülerliği, genelde sıradan insanların sesini duyurmayı esas alan popülist kişiliğiyle açıklanabilirdi ancak.

Bryan seçim hakkında bilgilendirici yorumlarda bulunuyordu, ama bunların hiçbiri iyimser yorumlar değildi. "Kongre koltuklarını dışarıdaki parti kapar çoğunlukla. Ama Roosevelt'in hayatı tuhaf bir biçimde büyülü adeta. Biz, her ne olursa olsun işleri gayet iyi idare ediyoruz ve bu da sizin seçiminizin neden bu denli anlamlı olduğunu açıklıyor bize."

Hearst, Bryan'ın sözlerine katıldığını gösterircesine başını sallıyordu. Blaise, Şef'in kendini Bryan'dan hem daha akıllı hem de daha popüler görmek gibi bir yanılgıya düşüp düşmeyeceğini çok merak ediyordu. Şef, dünyanın bütünüyle Tammany tarafından düzenlenen bir seçimle alt edilmesine yeterince alışkın değildi henüz. Blaise, ara sıra gerçekten de masum olabilen Şef'in elde ettiği muhteşem oyları kişisel bir popülerlik elde etmek için yanlışlıkla harcayacağından korkuyordu. Böyle yoğun bir popülerliği ilk kez Bryan yaratmayı başarmıştı ki yalnızca Hanna'nın bol miktarda para harcaması ve açıkgözlülüğü, onu başkan koltuğundan uzak tutabildi. "Şeref duydum, haliyle" dedi Hearst yavaşça; kafası ağır işleyen bir gazeteciyle konuşuyordu sanki, "insanların, o fakir insanların, On Birinci Bölge'nin bana duyduğu güvenden dolayı ve ben de emekçinin ezeli düşmanı Theodore Roosevelt'le savaşmak için elimden geleni ardıma koymayacağım."

Bu sırada Blaise, Bryan'ın yüzünü seyrediyordu. Tıpkı papazlar gibi politikacılar da, aynı meslekten olmayanların yüce görüşlerinden pek hoşlanmazdı. Bryan'ın köşeli çenesi ve incecik dudakları birbirine paraleldi ve üst dudağının her iki yanından dik inen hafif çizgiler bulunuyordu. Bu haliyle tam karikatürlük bir görüntü sergiliyordu. "Washington'da işleri gayet iyi idare edeceğinizden hiç kuşkum yok." Bryan'ın bakışları, adeta gözleri kamaştıran Willson kardeşlere doğru kaydı bir anlığına, sonra suçlu bir edayla

gözlerini kırpıştırdı. "Tavsiyede bulunmama izin verirseniz eğer" diye naçizane bir şekilde söze başladı, "bizim sözde imparatorumuza karşı bir başka zengin atak planımız var aslında ve bu da imparatorluğun ta kendisi."

Hearst, Filipinler'deki Amerika'nın varlığını desteklediği için Bryan'nın fırlattığı oltadaki bu yeme pek kanmamıştı. "Bana kalırsa, Bay Taft Filipinler'i denetim altında tutuyor..."

"Hayır, Bay Hearst. Bizim nicedir işlemiş olduğumuz suçlardan bahsetmiyorum ben. Theodore'un hayalini kurduğu şeyden söz ediyorum. O savaşı methediyor; bense savaştan nefret ediyorum. Nefret!" Odada, yaklaşmakta olan bir gök gürültüsünü andıran sesler yankılanmaya başlamıştı. Willson kardeşler de Parcheesi oynamayı bırakmıştı artık; sahneye çıkacakmış gibi görünen o büyük yıldıza, başka ne denilebilir ki, bakıyorlardı öylece. Politikaya hiç aldırış etmezlerdi ama gösteri dünyası hakkında da bilmedikleri yoktu; bu dünyaya ait kişilerden biri de Chautauqua* turnesinin büyücüsü sayılan Bryan'dı elbette. "Ne zaman ağzını açarsa, savaşa duyduğu sevgiden bahsetmesinden nefret ediyorum." Bryan, odadaki iki genç kadının dikkatini bir şekilde çektiğinin farkına varmış, klapasının her iki yanını alışılmış bir el hareketiyle kavramıştı; birliğin en azından iki eyaletine eşit hissediyordu kendini artık. "West Point Akademisi'ndeki askeri öğrencilere aynen şöyle demiş: 'İyi bir asker, savaşmaya yalnızca gönüllü olmamalı, ayrıca savaşmak için hevesli de olmalı.' Bu, Kutsal Kitap'ın ve Peygamberimiz İsa'nın sözlerinin bir kopyası neredeyse." O sırada Arthur Brisbane'le birkaç Hearst çalışanı, paldır küldür, George'un anons etmesini beklemeksizin içeriye dalıverdi. "Yüzden fazla kişinin öldüğünü tahmin ediyorlar!" Brisbane çok heyecanlıydı; Napolyon tahtında oturan Büyük Halk Adamı'nı görünce bu heyecanı daha da arttı. "Özür dilerim, W.R. Ben bilmiyordum..."

"Sorun değil. Albay Bryan'la ben her zaman bir bütünüzdür. Birbirimizi tamamlıyoruz biz." Blaise, Şef'in 'iltifat'la 'tamamlama' arasındaki farkı asla çözemediğini biliyordu; neyse ki çözmesi de gerekmiyordu.**

* Chautauqua Hareketi: Geç 19. yy. ve erken 20. yy'da, Amerika'nın küçük kasabalarına ve köylerine eğitim, kültür ve daha sonra da eğlence götürmeyi amaçlayan hareket. (ed.n.)

** Yazar burada İngilizce *compliment* –iltifat ve *complement*– tamamlama kelimeleri arasında bir oyun yapıyor. (ed.n.)

"Bize katılmaz mısınız, Bay Brisbane?" Böylece Şef, herkese artık gitmesini söylemenin çok kibar bir yolunu seçmiş oldu; odayı terk edenlerin arasında o büyük oyuncuya hâlâ öylece bakıp duran Willson kardeşler de dahildi; parlak altın iplikli elbiseleri içinde Bryan'ın yanından geçerlerken ağır bir parfüm kokusunu da beraberlerinde sürüklüyorlardı. Bryan ise yalnızca ciddi bir havayla gülümsedi onlara.

Brisbane, Bryan'ın tam karşısına oturdu; Bryan'a karşı öyle aman aman bir hayranlık duymuyordu; bunun gerçekten çok basit bir nedeni vardı. Mavi gözlere sahip olmayan hiçbir insan tarihi büyüklüğe erişememişti. Zamanında Blaise, Julius Sezar örneğini verdiğinde, Brisbane konu hakkındaki yazılı kanıtların pek de açık olmadığından söz etmişti; ayrıca, Sezar'ın hayatına dair elde edilen bulgular, cinsel bir başıbozukluğa işaret ediyordu ki bu da onun yüceliğini gölgeliyordu bir bakıma. Blaise, dünyanın fethinin terazide bir ağırlığı olması gerektiğini düşünse de, Brisbane tam bir Amerikan ahlakçısıydı ve onunla tartışmanın hiç yolu yoktu.

"Albay Bryan buraya" dedi Hearst; klapasının her iki tarafını Bryan'ı taklit eder gibi sıkıca kavradı, "Avrupa turunu tartışmak için geldi."

Brisbane bu sözleri onaylarcasına başını salladı. "Bütün yolculuk hazırlıklarını tamamladım, efendim. İki hafta içinde yola çıkacaksınız; şartlar kararlaştırıldığı gibi."

"Şartlar, biz en son haberleştiğimizde gayet uygun görünüyordu. Ben bir taşra gazetesi editörüyüm ne de olsa." Blaise bu sözlere hem çok şaşırmıştı hem de bu tavır karşısında etkilenmişti. Nasıl olduysa Hearst, Büyük Halk Adamı'nı maaş çizelgesine yerleştirmeyi başarmıştı. Besbelli Şef, 1904 seçimini sağlama bağlamak için her şeyi yapmayı hazırdı ve neden yapmasındı ki zaten? Parti liderliği satın alınabiliyorsa eğer, Hearst da bedeli neyse ödeyecekti kesinlikle. Hearst yayınlarında seri halinde makaleler kaleme alması için William Jennings Bryan'ı Avrupa turunu çıkarmakla ilk ödemeye imzasını atmış gibiydi. Halen altı tane Hearst gazetesi vardı ve bu sayı çok yakında sekize çıkacaktı. Şefin, Demokratik Parti'yi ve onun güçlükle temsil ettiği cumhuriyeti fethediş biçimi Napolyonvari izler taşıyordu.

Brisbane konunun ayrıntılarına girmişti. Hearst'ün bakışları tavanda geziniyordu. Bryan ise bu sıradan insana bir abideden bile

daha büyük görünüyordu neredeyse. "En iyi yazarlarımızdan birini gönderiyorum sizinle birlikte. Adı Michelson, gelişmeleri kaleme alacak kişi de o olacak. Tabii, neyi nasıl öne çıkaracağınıza siz kendiniz karar vereceksiniz."

"Elbette öyle. Şu Rus kontu Tolstoy'la tanışmak istiyorum ben." Bryan'ın ağzından hiç beklenmedik laflar dökülüyordu. "Yazılarını okurken onunla bir sürü ortak noktamın bulunduğunu fark ettim. İşin aslı, onun kendi konuşmaları, kitapları demek istiyorum, üzerinde büyük etkim olduğu söyleniyor. Ayrıca, Rusya bizim için önemli, çok önemli hem de. Ve görünüşe göre Tolstoy, Rusların sıradan insanlarını temsil ediyor; tıpkı benim, bizim sıradan insanlarımızı temsil ettiğim gibi."

"Ben" dedi Brisbane, hayretler içinde kalmıştı açıkça, "sizin Kont Tolstoy'un bir okuyucusu olduğunuzu hiç fark etmemiştim."

"Yo, onun kitaplarından birini bile *okuduğumu* söyleyemem aslında. Ama onun hakkında epeyce yazı okudum. Tıpkı onun da benim hakkımda bir şeyler okuduğu gibi dergilerden takip ettim Tolstoy'u. Alev alev yanmakta olan iki komşu ev gibi iyi anlaşacağız onunla." Bryan, ayağa kalkmıştı; Blaise, bir abide nasıl dikilirse onun da öyle göründüğünü düşündü. Diğer üç adam da ayaktaydı artık ve Bryan, gayet uygun biçimde selam verdi karşısındakilere. Bu adamın ağırbaşlılığı ve kendine olan güveninde ürkütücü bir şeyler vardı nedense. "Yemeği iple çekiyorum" dedi Hearst'le kapıda vedalaşırlarken. "Biliyorsunuz, yaşamımın çoğunu demiryolları tezgâhlarında aceleyle bir şeyler atıştırarak geçirdim daima; hiç ara vermeksizin bir konuşmadan ötekine koşuyordum. Albay Bryan'm, diğer herhangi bir Amerikalıdan daha çok hamburger yediği haberini sizin gazetelerinizden birinin muhabiri yazmıştı, yanılmıyorsam."

Hearst bile buna gülmeyi unutmamıştı. Ardından Bryan ayrıldı.

"Onun ahı gitmiş vahı kalmış neredeyse" dedi Brisbane.

"Ama benim onu tam iki kez desteklediğim gibi bu kez de o bana destek olacak mı?" Hearst kıpır kıpırdı; yerinde duramıyordu bir türlü.

"Neden olması? Şu an görünürde başka hiç kimse yok."

"Bunu gene kendisi için isteyecek" dedi Blaise; Amerikalı politik hayvanın doğasını herkes gibi yeterince anlamıştı artık.

Hearst bu sözleri onaylarcasına üzüntüyle başını salladı ve şöyle dedi, "Bu da, Bryan'ın seçimi kazanamadığı takdirde benim ya da başka herhangi birinin de kazanmasına kesinlikle izin vermeyeceği anlamına geliyor."

"Bir sürü insan bizi dava edecek." Brisbane'in aklı Madison Square'deydi hâlâ.

"Öyleyse bırak da dava etsinler." Hearst kayıtsız görünüyordu. "Hukuk dilindeki deyimiyle Tanrı'nın Yasası."

"Bay Pulitzer, Hearst'ün Yasası olarak adlandıracaktır bunu" dedi Blaise.

"Aynı şey" diye kıkırdadı Brisbane.

Hearst, karşısında konuşan her iki adama da öylece bakıyordu şimdi; klapalarına sımsıkı yapışmıştı; sanki böylelikle Bryan'ın belagat yeteneğini kendinde toplayabilecekti. Ama bu sefer onun gülmeyi unuttuğunu fark etti Blaise. "Bryan kırk iki yaşında" dedi Hearst. "Roosevelt ise kırk üç. Ben nisanda kırk yaşına basacağım. Onlardan oldukça gerideyim. Beyaz Saray'ın tam aşağısındaki Lafayette Parkı'nda bulunan Elihu Root'un evine taşınacağım."

"Öyleyse, bugünden başlayarak iki yıl içinde yalnızca caddenin tam karşısına taşınmak zorunda kalacaksınız." Brisbane, Hearst'ün bu durumunun kaçınılmazlığına gerçekten inanıyor görünüyordu. Blaise ise buna inanmıyordu. O, Şef'i yalnızca bir başkandan daha yüce biri olarak görüyordu. Başkan, Hearst'ün kendisi sözü geçen o yasaların kaydedilmesine, tekrar yazılmasına ya da yok sayılmasına karar verirse haber olabilen şeyleri yapan kişiydi. O yepyeni, tuhaf ve güçlü bir şeydi. Blaise, tanıdığı herkesten önce bu yeniliğin farkına vardığı için Caroline'e tam not verdi. Yaratıcı olarak bilinen Hearst artık kendi kendini yaratmaya çalışıyordu. Ayna, gerçekte bir imgeyi yansıtmanın yerine kendi içinden bir izdüşümü atıveriyordu ortaya sanki. Hearst ortada olanı herhangi bir şekilde değiştirebilirdi, ama o ortada olanın, Hearst'ün o garip sihrini hayata geçirmeden önce baştan var olması gerekirdi. Bir dev aynası önüne hiçbir cisim konulmadan kendi kendini yansıtabilir miydi? Böyle düşünüldüğünde, Hearst gerçek miydi acaba? Soru buydu. Blaise, Hearst'ün kongre üyeliği süresince Washington'da yaşıyor olacağına çok sevinmişti.

Üç

Bayan James Burden Day ("Bana Kitty diyebilirsiniz, Bayan Sanford") Paskalya Yortusu'nda evde kalmayı tercih etmişti. Caroline de, Bay ve Bayan Trimble'la birlikte Connecticut Avenue'nun ucundaki dik tepede bulunan Mintwood Place'deki o evdeydi. Buradan, Rock Creek Park'ın vahşi hatta biraz da eski çağları anımsatan manzarasını görmek mümkündü; her yer, beyazlı pembeli kızılcıklar ve çiçek açan erguvanlarla doluydu.

"Demokratları tanımaya çalışmalıyız" dedi Caroline Bay Trimble'a; Trimble aslında tam bir Bryan adamıydı ve Caroline'in, Roosevelt'e karşı bu ihtiyatlı tutumunu takip etmekte zorlanıyordu. *Tribune* herkes tarafından okunması amaçlanan bir gazeteydi. Bu da, Bay Trimble'ın hoşlandığı türden gerçek bir politik uyuşmazlığın, giderek çoğalan kraliyet tipi eğlencenin kaynağı Roosevelt ailesiyle kuşatılmış bir şehirde mümkün olamayacağı anlamına geliyordu. Beyaz Saray'daki bu asilzade yenilik, o kocaman evin sakinlerine her zaman tepeden bakan Washington nöbetçilerini yerinden oynatmakla kalmamış, iş toplumsal tanzimlere gelince bir taşra Cumhuriyeti başkenti düşüncesiyle burayı geleneksel olarak küçümseyen kordiplomatiği de oldukça bozguna uğratmıştı; üstelik onları ta Maryland ormanlarına kadar sürmüştü. Caroline, Roosevelt'lerle iyi geçindiğinden, daha çok *Tribune* için bile olsa olumlu ilişkilerini korumaya, Beyaz Saray'a giriş hakkını tehlikeye atmamaya çok dikkat ediyordu. Roosevelt ailesinden en çok sakin mizaçlı Edith etkiliyordu onu; çok büyük çabalar sarf etmeden bu Roosevelt sirkini idare edebiliyordu o.

Kendini çok güçlü kuvvetli, etkileyici ve dal gibi ince yapılı gören Başkan, Beyaz Saray'da spor yapmaya da başlamıştı; güreşçiler, akrobatlar bu evin daimi konuklarıydı. Başkan da onlara büyük bir zevkle katılıyordu. Hatta bir seferinde, kondisyon topunun biri Başkan'ın pancar gibi olmuş suratına çarparak az kalsın bir gözünü çıkarıyordu. Bu olay basından saklansa da, daha sonra Caroline işin gerçeğini Alice'ten öğrenmişti. Daha sonra diğer kaynaklardan Başkan'ın bir gözünün nicedir kör olduğunu da keşfetmişti. Ama halkın bundan hiç haberi yoktu elbette. Başkan hiç istifini bozmaksızın o hareketli yaşamına devam ediyordu; Rock Creek'in

tehlikeli sarp patikalarında ve daracık yollarında son sürat ata biniyor, yoluna çıkanlara aynen şu şekilde bağırıyordu: "Kenara çekilin! Ben Başkan'ım!"

Trimble, böylesi bir saray hayatı ve Hay-Adams tarzı asil yaşamı arasında gidip gelirken, sıradan ahaliden ve Bryan'ın izinden gidenlerden oluşan okuyucusundan uzaklaşmakla suçluyordu Caroline'i. "Ama *Post*, Demokrat bir gazete. Öyleyse, biz de niçin Cumhuriyetçi olmayalım ki?" Caroline, Bay Trimble'ın düşüncelerini oldukça mantıksız buluyordu, ama bir konuda da haklıydı; okurları eğlendirerek böylesine geniş kitlelere ulaşan bir gazete yalnızca tek bir tarafa saplanıp kalmamalıydı. Bu nedenle Caroline, bir bakıma Trimble'ın gönlünü hoş tutmak için Bayan Day'in davetini kabul etmişti.

Day ailesi sıra sıra dizilmiş benzer evlerin birinde yaşıyordu; evlerin hepsinin dik bir sundurması vardı. Ayrıca Gotik görünümlü pencereler ve insanın görmeyi hiç tahmin etmediği, burç duvarlarıyla bezeli çatılar göze çarpıyordu. Bütün bu görüntü Rock Creek'i hâkimiyeti altına almak isteyen büyük bir kaleyi andırıyordu adeta.

Kitty, gümüş çaydanlığının, gümüş kahve takımının ve büyük bir özenle sıralanmış fincanlarının arkasında oturuyordu. Ablası gibi görünen genç bir kadının yardımıyla fincanları doldururken gelenleri selamlıyor ve havadan sudan konuşuyordu. Caroline, odadaki bir kısım Demokrat meclis üyelerini ismen olmasa da yüzlerinden tanıyabilmişti. Yalnızca, Millet Meclisi'ndeki azınlık partisinin lideri Tennessee'li John Sharp Williams'ı akşam yemeği davetlerinden gerçek anlamıyla tanıyordu. Alaycı bir yapıya sahip olan, her zaman perişan görünen ve asla tamamen ayık gezmeyen bu adam, kıvrak zekâsıyla çevresindekileri ürkütürdü. Gayet basit ve özensiz bir şekilde Caroline'in koluna girerek onu yemek salonuna doğru götürmeye başladı. Yemek odasının bir köşesinde sadece ona ayrılmış bir şişe viski duruyordu. "Ben Jim Day'in patronuyum, biliyorsunuzdur herhalde. Beni kollamak zorunda." Williams, kendine viski koyarken Caroline de fincanının tam dibinde birkaç koyu çay yaprağının hoş bir desen meydana getirdiğini fark etti; bunlar, Kitty'nin o adi süzgecinden kaçıp kurtulan tanelerdi anlaşılan. "Kitty'i tanıdığınızı bilmiyordum, Bayan Sanford."

"Tanımıyorum. Ama kocasını tanıyorum." Caroline bir an duraksadı ve hemen ardından da ekledi, "Tanıyorum bile denmez as-

lında; hesap kontrol memurluğundayken birkaç kez görmüştüm onu."

"Kitty'nin babasının da desteğiyle büyük işler başaracak."

"Yargıç mı?"

"Evet, Yargıç. Ah, sözünü ettiğim o adam olağanüstü bir enerjiye sahip. Biliyorsunuz bir bacağını kaybetmiş. Jim'in seçimi kazanmasını da sağlamıştır."

"Bay Day, Yargıç'ın kızıyla bu nedenle mi evlenmişti acaba?" Caroline bu sorunun pervasızlığını, özür ifadesi taşıdığını umduğu bir kahkahayla yumuşattı. "*Ben*, daima çalışan bir gazeteciyim, Sayın Kongre üyesi."

"*Tribune*'ün böylesi hikâyeleri de kurcaladığını hiç bilmiyordum." Williams'ın yuvarlak al yüzü ciddi bir havaya bürünüvermişti; bu, Caroline'in artık çok iyi bildiği bir ifadeydi: Basma, kastetmek istediklerinden çok daha fazlasını söyleyen ve bu söylediklerinin yaratacağı sonuçtan korkan bir politikacı.

"Kurcalamıyoruz aslında. 'Sosyetik Hanımefendi' sayfamdaki o kibar kadın, ben ona izin verdiğim takdirde konuya ilişkin birkaç laf edebilir. Ama izin vermeyeceğim. Evlilik, bizim için kutsaldır."

"Bu cumhuriyetin sahip olduğu ahlak değerinin gerçek muhafızları gibi konuştunuz; bana kalırsa siz da öyle birisiniz, Bayan Sanford. Bundan en ufak şüphe bile duymuyorum ben." Williams odayı dikkatle inceliyordu şimdi." Bakın işte, Meclis Başkanı."

"Bay Cannon mı?" Caroline etrafına bakındı; bu seçkin kişiyi görmek için sabırsızlanıyordu açıkça. Ama Williams yanılmıştı. Meclis Başkanı'na benzeyen biri girmişti salona, o kadar. Caroline bu adamı içeriye girer girmez tanımıştı; Kongre üyelerine oturacakları 'ev' bulmakta uzmanlaşmış olan bir emlakçiydi. "Sözünü ettiğiniz Bay Cannon değil." Williams derin bir nefes almışa benziyordu." Öte yandan, şimdiye kadar çoğu başkan evinin yolunu tutmuştur bile. Birçoğumuzun hâlâ niçin burada oylandığına şaşırıyorum..."

"Potomac ateşi diyebilir miyiz buna?"

"İnsan bir yenilgiye uğradığında o deyişten bahsedebiliriz ancak. O zaman şehri asla terk edemezsiniz. Ama *biz,* hâlâ gidip geliyoruz ve evimize ne kadar sık gidersek, buralarda da o denli uzun kalıyoruz diyebilirim."

"Kasımda yeniden buraya gelmenizi sabırsızlıkla bekliyorum, öyleyse."

"Çok naziksiniz, Bayan Sanford." Williams son derece tatlı bir edayla gülümsedi Caroline'e. Genç kadın da bir anlığına kalçasının üstünde belli belirsiz bir el gezindiğini hissetti; çok hafif bir dokunuş. En azından, adı kötüye çıkmış bazı senatörlerin, hatları kendilerine çekici gelen güzel hanımefendilerin nazik tenlerinde çoğu zaman çürük izi bırakan çimdiklerinden kurtulmuştu bu kez.

"Ben, genel olarak Kongre'den bahsetmiyordum" dedi Caroline; sandalyelerden birini son derece becerikli bir edayla ve hiç çaktırmaksızın aralarına koyuvermişti "William Randolph Hearst'ün gelişini kastediyordum."

Williams suratını asıverdi. "Bana ilk emirleri gönderdi bile. Mali Tedbirler Komisyonu'na *ve* İşçi Sendikası'na girmek istiyor."

"Onu bu duruma mecbur mu bıraktınız?"

"Lanet olsun ki evet. Zaten o, bu komisyonları ancak cehennemin tam ortasından geçerek elde edebilir; ben ona yardım etmem. Biliyorsunuz, o budala Hearst başkanlığa oynuyor. Sonunda parsayı toplayan da o."

"Hearst bu işe kalkışan ilk budala değil elbette ya da" diye ekledi Caroline; Day'in kendisine yaklaştığını görebiliyordu, "seçilen ilk budala da olmayacak, bu işi başarırsa tabii."

Williams bir kahkaha patlattı; nefesi keskin viski kokuyordu. "Bu oldukça gülünç Bayan Sanford. Evet. Beyaz Saray'dan sayısız budala gelip geçmiştir bugüne dek. Ve tam şu günlerde, gene çok kıymetli bir budalanın orada bulunduğunu düşündüğüm anlar da yok değil açıkçası; bütün o 'Bravo!' saçmalıkları ve hilekârlık... Jim, senin yüksek sosyetenin parçası olmak istediğinden hiç haberim yoktu."

Day, Caroline'e gülümseyerek elini sıktı. "Biz eski dostuz ya da ben öyle düşünmekten hoşlanıyorum. Genç delikanlı Hay'i tanırdım" dedi Williams'a; o da bu duruma yakışır biçimde vakur havasına bürünmüştü yeniden.

"En verimli zamanında, sanki bir yıldırım çarpmışçasına yerle bir oldu" diye tekdüze bir sesle yorumda bulundu; sonra, bir elinde viski bardağıyla ev sahibiyle misafirini baş başa bırakarak başka tarafa yöneldi.

"İşleri o kadar da iyi idare edemedik" diye düşüncesini belirtti Day. Önlerinde, içinden kocaman bir parça alınmış bembeyaz, vanilyalı bir pasta duruyordu. Salondaki kadınlar masanın öteki

ucunda toplanmışlar, hem küçük pastalardan atıştırıp hem de çayların yudumluyorlar ve tabii dedikodu yapıyorlardı.

"Seçimden mi söz ediyorsun?"

"Burada, üstü kapalı da olsa konuştuğumuz her şey seçimle ilgili zaten." Day ona dikkatle bakıyordu; gözleri, Sosyetik Hanımefendi'nin son zamanlarda "dürüst mavi" diye sözünü ettiği türdendi. Son günlerde Caroline de Sosyetik Hanımefendi'nin kafasını gerçekten allak bullak edecek hilekâr bir çift mavi gözle karşılaşmayı umuyordu. Bu sırada, Sosyetik Hanımefendi de muazzam biçimde vücut bulmuş, son derece yöntemli ve amacına uygun bir biçimde kendi yolunda ilerliyor ve tabaktaki parmak şeklindeki çörekleri silip süpürüyordu. Çöreği yemeğe ilk önce 'tırnaktan', bir başka deyişle beyazlatılmış parlak bademden tadarak başlamak onun âdetiydi; sonra tam iki ısırıkta parmağı mideye indiriverirdi; ardından da doymuş olmasına karşın pişmemiş parmak çörekleri düşünerek karalar bağlardı. Caroline, aklından bunları geçiriyordu şimdi işte; biraz çılgınca olsa da zihni yemek imgeleriyle ve bu tür benzetmelerle dolup taşıyordu. Bunu nedeniyse belliydi aslında; yanında kale gibi yükselen bu genç adam çok çekiciydi ve Caroline'in aklına yemek imgesini getiriyordu nedense. İkisi arasında bir bağ var mıydı? Bir peygamber devesine dönüşüp, nefis vanilyalı pasta gibi bir çırpıda yiyip yutar mıydı onu; yoksa bütün aşkların ve ısrarcı Marguerite'in de gerekli gördüğü gibi tam anlamıyla teslim mi olurdu ona? Bedeni onun yumuşak dişleri arasında bir pasta gibi eriyip gider miydi? Belki de diye düşündü Caroline; ne kendisi ne de bu genç adam birbirini yiyip yutardı; yemek imgelerini düşünmekten sıkılmıştı artık. Bunun yerine, Saint-Cloud-le-Duc bahçelerindeki çıplak heykeller gibi türlü pozlar verirler, yağmur yağarken mermer kollarını birbirlerine dolarlardı. Evet, şiddetli bir yaz yağmurunda yan yana duran bir erkekle bir kadın heykelini sırılsıklam parıldayan bir halde görebiliyordu. Hayır, Venüs ve Mars karın karına ve yüz yüze, üzerlerinden yağmur damlaları dökülüyor... Caroline fincanı tutan elin üstünde sarı tüyleri gördü ve Mars heykeli yeniden zihnini doldurmaya başladı; heykelin bütünüyle tüyden ilginç şekillerle kaplı olduğunu düşündü ama sonra yağmur, o tüyleri, ıslak bir köpeğinki gibi yalayıp yapıştırdı. Evet, kıllı bir erkek, pasta ya da mermer heykel olmayıp da sıcak, farklı ve ıslak bir bedene büründüğü zaman tıpkı bir köpeği andırıyordu kesinlikle. Caroline, bu adamın gerçek vü-

cudundan tamamıyla zevk alacağmdan pek emin değildi; ayrıca, genç adamın kendisi de böyle bir teklif için hiç istekli görünmüyordu. Ne de olsa yeni evlenmişti.

"Her gün Capitol'a giderken erkek kardeşin Blaise'in evinin yapılışını görüyorum; giderek yükseliyor. Neredeyse Capitol'la aynı büyüklükte olacak bile diyebilirim."

"Burada ne demeye bir ev yaptırıyor hiç anlamıyorum." Caroline'in, Washington'da elde ettiği zafer hiçbir şekilde tamamıyla yerli yerine oturmadığı için kardeş rekabetine katlanmazdı. Sonuç olarak Sanford servetinin kontrolü hâlâ Blaise'in elindeydi ve Washington'daki her şey en düşük fiyata ya da olan tek alıcıya satılabilirdi. Blaise evlendiği takdirde onun karısı Bayan Sanford olacaktı ve öteki Bayan Sanford, yani kız kurusu kardeş Caroline de bir gazete sahibi olmasına karşın yavaş yavaş yok olmaya başlayacaktı. Connecticut Avenue'da her yanı mermer bir malikâne dururken Georgetown'daki o küçük eve kim gelirdi ki o zaman? Üstelik Connecticut Avenue her daim hareketli bir yerdi; mahkemelerin, oturumların ardı arkası kesilmezdi orada. Caroline evlenmeliydi. Bir ev yaptırmalıydı. Ve bir şekilde James Burden Day'in yatağına girivermeliydi. "*Post*'u almak istiyor tabii ama Bay Willkins gazeteyi asla satmayacak."

"Bu iyi bir şey. Demokratik bir gazeteye ihtiyacımız var burada." Caroline, karşısındaki elin üstündeki hafif ince sarı tüylerin bilekte yok olduğunu, ama geniş kol manşetinin hemen altında gözüken kolda yeniden belirdiğini fark etmişti. Marguerite, Caroline'i uyarmıştı zamanında; bakireliğini uzun bir süre daha korursa kuruyup gidecekti en nihayetinde. O sırada Kitty gösterişli bir şekilde odaya girdi; elinde bir tabak dolusu küçük pasta vardı; pastaların her biri tehlikeli şeyler çağrıştıran meyve jöleleriyle süslenmişti. "Yo, yo." Tabağı geri itti; midesi hafif bulanmıştı. Hemen ardından "Hayır, *teşekkür ederim*" diye kibarca ekledi; oldukça kaba davrandığını fark etmişti. "Öylesine lezzetli ki vanilyalı pastanız.."

Kitty, büyük bir diliminin alındığı pastaya kuşku dolu gözlerle bakmaya başladı; Kitty, büyük dilimin hepsini Caroline'in mideye indirdiğini düşünüyordu elbette ve ona, her şeyi silip süpüren bir kadın yaftasını da yapıştırıvermişti hiç şüphesiz. "En dayanılmaz sıcaklık, engellenen alevlerden çıkar daima" deyişi Marguerite'in geleneksel gözlemlerinin bir dışa vurumuydu; yirmi beş yaşındaki,

yaşlanmakta olan bakire hanımını tenkitçi bakışlarla gözlemlerdi çoğu kez.

"Bay Williams, Başkan Cleveland'ın üçüncü kez bu yarışta yer alacağını söylüyor." Kitty, çoğu Washington hanımefendisinin tam aksine tam bir politikacıydı; onu bu konuda babası eğitmişti.

"Bana kalırsa bu konu üzerine iyice düşünmeli ve Princeton'daki evinde kalmalı. " Day, Caroline'in tam çenesine bakıyordu şimdi. Kitty'nin hazırladığı pudra şekeri filan mı bulaşmıştı çenesine acaba? "Bryan'ın tekrar başaracağına eminim ben. Onu kesinlikle destekliyorum. Benim geldiğim yerde herkes onu destekliyor zaten."

"Bir insanın öylesine çok yediğine hiç rastlamamıştım bugüne dek" dedi Kitty ve ardından ikisini baş başa bırakarak yanlarından ayrıldı. Caroline, yaratıcılıktan uzak bu yemek ana motifinin nasıl olup da aralarında kısa süre içinde seslendirilecek olan *Liebestod*'un* yerini aldığına hayret etti. Neyse ki zorlama olsa da müzik benzetmesine geçebilmişti. Şimdi önündeki pastaya değil, kendisine doğru eğilen ince uzun surata bakıyordu; dudakları tıpkı Praksiteles'in faunu gibi kıvrımlara sahipti. Ama mermer faunlarda bakıra çalan saçlar görmek mümkün değildi. Caroline, yavaş yavaş peçesini kaldıran bu aşka nasıl yanıt vereceğinden de pek emin değildi. Bir erkek vücudu varsayımı ve onun gerçekliği, havai bayağılıklarla, adi ve uygunsuz demokratik uygulamalarla dolu bir Amerikan hükümeti varsayımı kadar yakışıksızdı. Yine de hangi sürprizin eşiğinde duruyor olursa olsun, Del gibi şişman değildi.

Aşk için biçilmiş faun dudaklar yumuşak bir biçimde konuşmaya başlamıştı; son günlerde patlak veren kömür grevinden bahsediyordu. "Biliyorsun, seçimden önce ülke neredeyse mahvoluyordu. Memleket gerçekten büyük bir panik vardı, sana söyleyeyim. Kış kapıdaydı ama ortada kömür filan yoktu. Meseleyi ilk biz ele almalıydık; ama Roosevelt bizden önce davranıp maden sahipleri ve madencilerin yanında aldı soluğu. O, maden sahipleri tarafında elbette. Gene de onların birkaç kuruşu gözden çıkarmalarını sağladı ki bu mal sahipleri için çok zor bir şey değildi kesinlikle; madenciler de günde on saat çalışmayı kabul ettiler böylece; kabul et-

* Liebestod: Wagner'in *Tristan und Isolde* operasının dramatik final aryası. Mecazi anlamda 'erotik ölüm' ya da 'aşk ölümü' demektir ve iki âşığın ölümde ya da ölümden sonra vuslata ermesi anlamına gelir. (ed.n.)

mek zorunda kaldılar diyelim aslında. Ah, bütün bu anlaşmazsızlıklar pek yakında çözülecek..."

"Demokratlar ve Cumhuriyetçiler mi demek istiyorsun?"

"Hayır. Ülkenin sahipleriyle bu ülkenin gerçek çalışan insanları."

"Sahipler de çalışıyor, elbette. Hatta fazla mesai bile yapıyorlar."

Day sırıtıyordu; dişleri bembeyazdı, ama ön dişlerinin birinde tuhaf bir çatlak göze çarpıyordu; gene mermer imgesi düştü Caroline'in aklına; ama yok, kaymak taşı bu diye düşünmeye başladı hemen ardından. Gene de bu görüntü bir faundan çok Mars etkisi yaratıyordu onda. İşte tam da bu nedenle Caroline, Mars'ın eşi Venüs olmak için yanıp tutuşmaya başlamıştı adeta. Şimdiki zamanla savaşın ve aşkın birleşmesi arasında kalan zamanda göğüsleri mucizevi bir şekilde büyürdü belki de, kim bilir? Marguerite, Caroline'e spor yapmasını öneriyordu ve bir de sırf bunun için üretilen özel ilaçlardan almasını söylüyordu. Ama o egzersiz hareketleri çok sıkıyordu Caroline'i; ilaçsa midesini bulandırıyordu. Dolayısıyla göğüsleri, Venüs'ünkine benzemekten çok av tanrıçası iffetli bakire Diana'nın göğüslerini andırıyordu. Caroline sinirli bir edayla çene çalmaya başladı. "Geçen sonbaharda, Bay Hay başkan koltuğuna oturuyordu neredeyse..."

"Zavallı ihtiyar adam..."

"Ah, Del'in ölümünden sonra daha da güçsüz düşmesine karşın, o kadar da ihtiyar biri değil." Del'den söz etmekle hata yapmıştı; başsağlığı dileklerine yol açarak duraksamaya neden olmamalıydı. "Her neyse Hay, Pittsfield haberi verdiğinde çok heyecanlanmış. Bir tramvay Başkan'ın arabasına çarpmış ve bunun sonuncunda Gizli Servis'ten bir adam yaşamını yitirmişti. Bay Roosevelt ise çarpmanın etkisiyle arabadan dışarıya uçuvermişti bir anda; havada öylece süzülürken tıpkı... tıpkı yağda kızarmış şekerli bir çörek gibi görünüyormuş." Gene yemek imgesi. Ama bu kez hiç de yakışık almayan bir biçimde kullanmıştı Caroline bunu "ve elbette hiç kimse onun ne kadar ağır yaralanmış olduğunu bilmiyordu..."

"...yaralandığını diyeceksin. Beyninde bir hasar kaldığını söylüyorlar."

"Her zamankinden daha fazla bir hasar değil, bana kalırsa. Jackson malikânesinde birçok kez gördüm onu; Beyaz Saray'ın canına okumaya başladıktan sonra oraya taşınmışlardı. Theodore'un bacağında, bacak kemiğinde bir şişme vardı. Ama hepsi o kadar. Hâlâ enerji dolu ve Bay Hay de başkan olmadı."

"Maalesef. Ben pazar günleri ata biniyorum." Faun dudaklarından beklenen sözler dökülmüştü nihayet. "Kanal boyunca. Chain Köprüsü'ne kadar. Pazar akşam yemeğinden sonra..."

Caroline, aralarında süre gelen yemek benzetmelerine bir son vermeye karar verdi artık, "Sana eşlik edebilirim, öyleyse."

Sonucu söylemek gerekirse, Caroline'in değil ama Day'in dudaklarından aynen şu sözler dökülmüştü, "Hayatımda daha önce hiç böyle bir şey yapmadım." Yan yana yatıyorlardı şimdi; her ikisi de tamamıyla çırılçıplaktı.Birleşik Devletler'deki en saf, en temiz birliktelik değildi onlarınki elbette eğer *Tribune*'ün Kadın Sayfası'nda üstü kapalı söylenenlere gerçekten güvenilirse ya da orada yazılanlar doğru yorumlanırsa. Ama böylesi özel meselelerde her şey laftı.

"Hiç şüphesiz, sen ve Kitty bizim başardığımız şeyi yapmak için *çaba* harcadınız en azından." Bakire Caroline'in erkek bedeni hakkındaki o korkusu, başta güçlü kaslar, insanı neredeyse boğan ince kıllar ve son derece hâkimiyeti altına alan bir bedenle onaylanmıştı. Bu, salt bir kadın için fazlasıyla kahramancaydı. Kendini, büyüleyici ve aciz bir bebek gibi hissetmemişti, ama bir cüce gibi hissetmişti; bu da hiç çekici değildi elbette. Tam yanı başında uzanan kaslı kollar, tanrısal bir kaide gibi görünüyordu ona. Bembeyaz dal gibi uzanan vücuduysa bu genç adamın kaburga kemiğinden çıkmaydı sanki. İncil'deki hikâyenin bir gerçeklik payı bulunuyordu belki de. Neyse ki Caroline'in büyülendiği kadar Day de ondan büyülenmişe benziyordu ve Caroline'in vücudunu, sanki onun gerçek olduğundan emin değilmiş gibi okşamayı sürdürüyordu. Öte yandan Caroline ona dokunmakta biraz daha dikkatli davranıyordu; kocaman, akıl ermez bir biçimde hareketli bu açık bronz teni daha yakından keşfe çıkacak olursa eğer, önlenemez bir ateşin patlak verebileceğinden korkuyordu.

"Yo. Ben hiç kimseyle birlikte olmadığımı söylemek istemiştim; ta bizim..." Sesi giderek alçalmaya başladı.

"Bense daha önce hiç ama hiç kimseyle birlikte olmadım ki!" Caroline, genç adamın eli kasığına doğru dolaşırken bombayı patlatmıştı. Bunun üzerine eli bulunduğu yerde kalakaldı öylece. Caroline, korkudan adeta taş kesilen Pompei halkını aklına getirdi; her yapılan hareket bir şekilde gafil avlanıyor ve yanardağ lavlarından nasibini alıyordu. Bakire Drusilla, gladyatör Marius'la birlikteydi; onun sonunda kendi başlangıcı vardı.

"Ben ilk miyim yani?" Hiç de çekici olmayan şaşkın gözlerle bakakalmıştı Caroline'e.

"Elbette, senin şehit düşmen anlamına gelmiyor bu. İnsan bir yerden, biriyle başlamalı, öyle değil mi?"

"Ama ben senin birlikte olduğun ilk erkeksem eğer" diye yineledi; gözleri, Henry Adams'm üstü kapalı da olsa asla öve öve bitiremediği, bütün yaşamın kaynağı olan o noktaya takılıp kalmıştı.

"Neden hiç kan gelmedi, değil mi?" Marguerite, bu konuyla ilgili her şeyi anlatmıştı Caroline'e ve o da bütün bildiklerini bu genç adama açıklamaya başladı. Konu hakkında konuşurken giderek hırçın bir hal alıyordu. Gencecik bir at binicisi olarak geçirdiği körpe yıllarının sonucunda bir kupayla değil ama yırtılan bir kızlık zarıyla ödüllendirilmişti.

"Bunu daha önce hiç mi hiç duymamıştım" dedi en sonunda genç adam

Caroline, büyük bir aşk beklentisi içinde değilse de böylesi bir esriklik selinden sonra bu denli bilimsel bir açıklama yapmayı beklemiyordu. Bir elini o faun dudakların üzerinde koydu, öteki eliyleyse giderek sertleşen bu doğayı kendince tecrübe etmeye başlamıştı bile; bu esrikliğe tamamen ulaşmak oldukça sabır isteyen bir işti, yoğun çaba isteyen el maharetini de unutmamak gerekiyordu.

İkincisi ilkinden daha iyiydi ve Caroline bu meşhur oyunda, belli başlı birçok imkânın da yer aldığını açıkça görüyordu. Bununla birlikte, Yüce Sanatkâr'ı da biraz olsun eleştirmekten kendini alamıyordu; gerek erkeği gerekse kadını ayrıntılara gerçekten oldukça az önem vererek yaratmış, işin büyük bir kısmını şansa bırakmıştı. Hiçbir hareket, tamamıyla sorunsuz, doğrudan bir şekilde gerçekleşemiyordu bir türlü. Bu iki varlığın birleştiği noktada, yapılması mümkün olsa da asil bir doğallıkta görünmeyen akrobatik hareketler söz konusuydu. Bir tek daha önce tanık olduğu doğum olayı bundan daha az asil bir görüntü sergiliyordu ve tabii müthiş derecede acı vericiydi. Çok şükür, yatak üstündeki manevralarında acıdan eser yoktu; dört gözle beklenilen zevk, gerçekten hiç beklenmedik bir anda kapıyı çalıvermişti; keskindi, insanın bilincini neredeyse silip süpürmüştü; Eros'un Caroline için hazırladığı sürpriz bir hediyeydi bu. Belli ki Yüce Sanatkâr, her birinin diğeri için ve aynı zamanda insan ırkı için doğal bir su yolu olmasını amaçlamıştı. Sanatkâr, onları, küçük bir ödül olarak fırlattığı zevke erişmek için yaptıklarını hiç durmadan yapmaya devam et-

mek üzere gelişigüzel bir biçimde tasarlamıştı. Onlar da bu egzersizin görünürdeki tek amacını inatla yerine getiriyorlardı: Dünya buz kesilinceye ya da alevler içinde kalıncaya ya da birleşecek hiçbir çift kalmayıncaya kadar aynısından daha fazla, hep daha fazla.

Bütün bunlardan sonra Jim, Caroline artık ona böyle hitap etmeye başlamıştı, oldukça keyifli bir biçimde banyodaki küvete uzandı. Caroline ise Marguerite'in öğretilerini uyguluyordu; Lowestoft tarzı bir küvette özenle yıkanıyor ve bitkisel, özel ilaçlı suyla her yerini temizliyordu; böylece, artık bakireliğinden eser kalmayan narin bölgesini de istenmeyen küçük ziyaretçilere karşı güvence altına alıp koruyabilecekti.

Caroline,bu sırada Jim'in kendisini izlediğinin farkındaydı; Jim, onun bütün bunları ne kadar da becerikli bir biçimde idare ettiğini düşünüyordu belki de. Bu nedenle hiç vakit kaybetmeksizin ekledi, "Marguerite bana her şeyin nasıl olması gerektiğine dair tam bilgi vermişti zamanında. Kendisi bir ebedir aynı zamanda, ama ona bunun için asla ihtiyacımız olmaması için dua ediyorum, elbette."

"Fransız kadınları dehşet verici ölçüde çok şey biliyor, öyle değil mi?"

"Bazı kadınlar diğerlerinden daha dehşet verici şeyler biliyor, bu doğru. Ama iş en temel konulara gelince, evet inanılmaz çok şey biliyorlar; bunları da birbirlerine anlatıp duruyorlar; bu bilgiler özellikle annelerden kızlarına yayılarak kuşaklar boyunca böylece sürüp gidiyor işte."

"Amerikalılar bu tip konulardan asla söz etmez."

"Gazeteler tam da bu nedenle çok gerekli. Biz insanlara hakkında konuşacak konu veriyoruz. Bir de politika" diye ekledi; nezaketini unutmaması gerektiğini hatırladı. Üzerine ipek bir sabahlık geçirirken gerçekten âşık olup olmayacağını düşünüyordu. Bundan biraz şüpheliydi. Sonuç olarak aşkın ilk gereğinden yoksundu: kıskançlık hissetmiyordu. Kitty, bu sade ama son derece heyecanlı sahneyi her gün görebilirdi; oysa Caroline, bu mucize oyuna yalnızca pazar günleri katılabiliyordu; gene de Kitty'i hiç kıskanmıyordu. Ne kadar yakışıklı ya da Jim gibi ne kadar çekici olursa olsun yanı başında daimi bir erkeğin bulunması, Caroline'in gerçekleşmesini istediği bir düş olmamıştı hiçbir zaman. Oldukça uzun bir süredir bekârdı. Tamam, bakireliğini daha bir saat önce yitirmişti ve kim bilir, kendisinin denetleyemediği, bir başkasına değil

ama özellikle de o bedene karşı koyamadığı şehvet duygusuyla ne alevler birikmişti hayatında şimdiye dek? Bu düşünceler üzerine cinselliğin, özellikle de seksin niçin bu denli çok benzetmeye ve mecaza gereksinim duyduğunu merak etti. *Je suis la fille de Minos et de Pasiphae** diyerek kendi kendine mırıldandı ve kadınların bu amansız şehvetini yüceltenlerin aslında Racine ve Corneille gibi erkekler olduğunun tuhaflığını düşünmeye başladı. Sappho'nun ateşinden pek bir şey kalmazken geriye, konu hakkında yazan diğer kadınlar da bu oyuna ihanet etmemeye son derece özen gösteriyorlardı; gerçekten ihanet edilecek bir oyun varsa tabii. Bütün bunlar aylak erkek şairlerin uydurmasıydı belki de; bu aylak erkeklerin, kadınların tam aksine yapacak başka doğru dürüst işleri yoktu. Kadınlarsa çocuk doğurur, hatta doğurmakla kalmaz yetiştirir, evi idare eder ve böylece çekiciliklerini çarçabuk yitirirlerdi. Hal böyle olunca meydan aylak erkeklere kalırdı; onlar da boş zamanlarında böyle aşk hikâyeleri uydururlardı işte. Diğer taraftan Caroline, gerçekten âşık olan birçok kadın tanıyordu ve onların çektiği ıstırapları anımsayınca hepsinin birden rol yapmış olduğunu düşünemiyordu. Istırap gerçekten vardı ya da belki de daha kötüsü *chagrin d'amour*** söz konusuydu. Bir erkek hatta bir kadın için bile gerçekten hiç ıstırap çekip çekmeyeceğini düşünmeye başladı; bir kadın için bile, evet. Matmazel Souvestre'ın öğrencisi olarak kendine dürüst davranmalıydı. Ne var ki bu ıstırap meselesinden hiç emin değildi; çünkü yalnızca kendisi olmaya gerçekten de çok alışmıştı hayatta. Her daim tetikte, diğer insanlar tarafından bir şekilde zapt edilen, kibirlilikten hoşlanan bir genç kadın olarak yaşamamalı mıydı acaba? Ve kıskançlık da kibirliliğin daha aşikâr bir hali değil miydi bir bakıma? Gene de Jim'i tamamıyla giyinmiş olarak gördüğünde, bir başka deyişle kendi zevkine nasıl cevap vereceğini yavaş yavaş öğrendiği bu güzel vücuda kıyafetler içinde şöyle bir baktığında gerçekten hafif de bir ıstırap hissetti; çünkü biraz önce yaşadıklarına sil baştan yeniden merhaba diyemeyecek, gülünç görünen ama kesinlikle vazgeçilmez olduğunu düşünmeye başladığı o ilahi organı tekrar göremeyecekti. Bir sonraki pazara

* Fr: Minos (kötülüğü ve gaddarlığıyla ün salmış Girit kralı) ve Pasiphae'nin (Girit kralı Minos'un karısı) kızıyım anlamında. (ç. n.)
** Chagrin d'amour: Fr. Aşk hüsranı. (ed.n.)

kadar beklemesi gerekiyordu; belki de gerçekten sabırsızlanıyordu, kim bilir?

Jim'in dudakları, şaşılacak derecede yumuşakken cildi de sertti; ne kadar hoş bir tezatlıktı bu. Üstü sedir ağacı ve at kokuyordu. "Senle Kitty, bana bir akşam yemeğe gelmelisiniz" dedi Caroline; yatak odasının kapısına gelmişlerdi.

Bu sözler üzerine Jim hayretler içinde sordu. "Her *ikimiz* de mi?"

"Eh, evli çiftleri beraber davet etmek alışagelmiştir her zaman ya da benim Sosyetik Hanımefendi'm öyle buyuruyor."

"Kitty'nin burada bulunmasından hoşlanır mısın peki?"

"Hem de çok hoşlanırım. Bizim" diye gülümsedi Caroline, "o kadar çok ortak yanımız var ki!"

"Sanırım bunda haklısın." Day de Caroline kadar soğukkanlı ve hatta birazcık küstah olabilirdi pekâlâ; bu, ilişkilerini daha kolaylaştırırdı kesinlikle diye düşündü Caroline. Kapının kapandığını duyar duymaz da kendi kendine gülümsemeye başladı. Aynı anda da Marguerite odanın içine hızla ve soluk soluğa dalıverdi; eklemlerinin ağrısını filan unutuvermişti elbette. Bu haliyle şeytanın gazabından kaçmaya çalışan bir cadı gibi görünüyordu. İçeriye girer girmez yüksek sesle ağlayarak Caroline'i kucaklayıverdi ve gene yüksek sesle tebriklerini iletmeye başladı; aynı zamanda da öğütlerinin dinlenip dinlenmediğini öğrenmek istiyordu. Caroline nelerin yapılması gerektiğini ve nelerin yapılmaması gerektiğini hatırlamış mıydı acaba? Ve nasıl bir şeydi, o şey, ah o şey nasıldı işte?

"Harikulade biçimde üstesinden geldim, Marguerite." Caroline Fransızca konuşuyordu ve kendini Dauphin'in taç giyme törenindeki Jeanne d'Arc gibi hissediyordu. "Ben bir azizeyim; yani bir kadın demek istiyorum, en sonunda."

"Tanrı'ya çok şükür!" diye bir kahkaha attı Marguerite.

On Bir

Bir

John Hay, Atlantik Okyanusu'nun derin sularını seyrederken Theodore Roosevelt'i düşünüyordu; etrafındaki neredeyse her şey Başkan'ı anımsatıyordu zaten. Başkan, Rusya'ya karşı bir tedbir almak üzere Oyster Bay'deki o yoğun kargaşayla baş başa bırakmıştı onu. Rusya, Başkan tarafından yollanan ve Kişinev Yahudilerinin Paskalya Yortusu'nda toplu katliama maruz kalmasını onaylamayan protestoyu reddetmişti. Jakob Schiff'in başkanlığındaki Amerikan Yahudileri öfkeyle ayaklanmışlardı, öte tarafta da Cassini, Washington'da aynı haldeydi. Tıpkı Atlantik okyanusu gibi Başkan da kendi med-cezirlerine, o akılsız akıntılarına göre yaşayıp gidiyor diye düşündü Hay. Kaderini elinde tutan ay yönlendiriyordu onu adeta. Çocukların, midillilerin, komşuların kargaşası içinde Çar'a resmi bir protesto gönderilmemesi kararlaştırıldı; buna karşılık Çar'ın hükümetinin konu hakkındaki mesajı reddetmesine basında geniş yer verilecekti.

"Gerçekten çok uçuk bir işe kalkıştığım takdirde bile bu ülkenin beni takip edeceğine inanıyorum." Roosevelt evinin tam önünde duruyordu; çenesi gene yukarıya bakıyordu; ama çenesiyle boynu zaten bir olduğundan tıpkı biftek parçasını andırıyordu bu haliyle.

"Rusya'yla savaşmaktan mı bahsediyorsunuz?" Hay bir çınarın gövdesine yasladı sırtını ve yaslar yaslamaz da ağrının azalmaya başladığını fark etti.

"Böyle bir savaşta *ben* insanlara rehberlik edebilirim..."

"Edemezseniz eğer, savaş diye pek bir şey de olmaz ortada zaten, öyle değil mi?" Bir yıl içinde, Cumhuriyetçiler kongre yapacaklardı ve Roosevelt adaylığını koymak çok istiyordu. Mançurya'daki birliğinin başında bir savaş lideri olarak yeni bir Lincoln gibi görünecek diye düşündü Hay ve böylece diğerlerini bastırarak seçimi

kazanacak. Hay, Theodore'un eylemciliğinden dehşete düşmüştü; tıpkı dolunay zamanı, şiddetle esen kuzey-kuzeybatı rüzgârıyla hareketlenen Atlantik Okyanusu gibiydi.

"Ben yalnızca şahane küçük savaşlardan yanayım, biliyorsunuz..." diye söze başladı Hay.

Ama Theodore Rex* söylediklerini yinelemekle meşguldü. "Shansi vilayetini kim elinde tutuyorsa dünyaya da o hâkim olur." Brooks Adams, keşke dilsiz doğsaydı ya da daha iyisi hiç doğmasaydı diye düşünüyordu Hay. Theodore, Brooks Adams'ın sözlerini bir trompet çalıyormuşçasına yinelerken, Hay de her zamanki tereddütlerini saymaya başlamıştı; ama sonra nedense birden heyecanla şöyle dedi, "İşe yarayacak küçük bir savaş istiyorsanız, Kolombiya'yı düşünebilirsiniz."

"Ben Kanada diyeceğinizi ummuştum." Roosevelt kahkahayla güldü ve ardından da imparatorculuk oyununa son verdi "Evet. Askerlerimizi Bogota'ya göndermek için iyi bir nedenimiz var. Onların hepsi ebedi birer dolandırıcıdır. Biliyorum, kanalı Nikaragua'ya hemen yerleştirecektiniz, ama Panama daha muhtemel bir seçenek diyelim ve Kolombiyalılar anlaşmaya yanaşmazlarsa eğer..." Sagamore Hill'in çayırlarında daha sert bir Atlantik rüzgârı esiyordu artık; biraz sonra Başkan tenis oynamak için Hay'in yanından ayrıldı. Hay de biraz olsun rahatlamak için soluğu Edith'in yanında aldı.

Hay yeniden Newport, Rhode Island'da, Helen'la Payne'in bir sezon için kiraladığı evdeydi.. Fransa'ya kaçarken Henry Adams bile "Deniz havası iyi gelecektir sana" demişti. Deniz havası gerçekten öyle iyi gelmişti ki o sabah oturup dışişleri bakanlığından istifa etmek istediğini belirten bir dilekçe kaleme alıvermişti. Theodore'u idare etmeye çalışmanın gerginliği hasta bir adam için oldukça fazla bir yük sayılırdı. Root bu işe daha çok uyuyordu; ayrıca o, Roosevelt'i biraz ürkütüyordu nedense; oysa Hay'in, böyle bir etkisi yoktu. Nihayet Root da, savaş bakanlığındaki görevinden ayrılmayı planlıyordu; bu durumda Hay'in yapacağı tek bir kibar davranış olabilirdi ancak; kenara çekilecek ve Root'un kendi yerini almasına izin verecekti. Theodore'un yeni bekçisi de Root olacaktı hiç şüphesiz.

* Rex: Lat. Kral. (ç. n.)

"Özgür olacağım, en sonunda." diye haykırdı Hay; sesi parlak temmuz güneşinin atında ışıldayan engin Atlantik boyunca yankılanıyordu. "Hayatın tadını çıkaracağım." Sonra , Henry Adams'ın bir zamanlar kendisine söylediklerini anımsadı; o günlerde Hay, politikadan vazgeçtiği zaman yaşamdan da zevk almayı tümüyle yitireceğini düşünerek neredeyse karalar bağlıyordu.

"Hiç endişelenme, azizim" demişti eski dostu coşkun bir acımasızlıkla, "zaten çoktan kaybettin."

Hay, kavisli mermer merdivenlerden Palladio'nun Villa Rotunda'sından esinlenmiş olan daire biçimindeki mermer giriş salonuna doğru ağır adımlarla inmeye başladı. Albay Payne, babasından çaldığı Whitney oğlu için daima en iyi yeri kiralardı. Hay, Albay Payne'den hoşlanmıyordu; ama Albay'ın itibarını da düşündüğünden, Helen Hay Whitney ailesine burnunu sokmuyordu açıkça. Şimdiye kadar ne Albay ne de William C. Whitney Newport'ta gelmişti. Her ikisi de birbirlerinin yokluğu sayesinde aralarındaki kan davasını güzel bir dengede tutabiliyordu böylece.

Clara, bir puro kutusunun içini andıran ahşap panelli çalışma odasındaydı şimdi; bir demiryolu patronu olan evin sahibinin portresinin asılı olduğu duvarın dibindeki masanın başında oturuyor, mektup yazıyordu. "İstifa etmeye kararlısın" dedi kafasını hiç kaldırmaksızın.

"Nereden anladın bunu?" Hay, Clara'nın kendisi hakkında nasıl olup da her şeyi bildiğine artık çok şaşırmıyordu.

"Ayağını yere tam bastığını düşünürken topuklarının üstünde yürümenden anladım. Edith'e mektup yazıyorum. İstifandan bahsedeyim mi?"

"Hayır. Hayır. Theodore bu haberi yalnızca benden duymalı." Hay mektubu çıkardı. "Özgürlüğüm."

"Evet, canım." Clara yazmayı sürdürüyordu hâlâ ve Hay yaratmak istediği dramatik sahnenin bozulduğunu hissetti.

"Bir dışişleri bakanı her gün istifa etmez" diye başladı söze.

"Eh, senin durumundan her gün gibi görünüyor bu. Keşke" Clara, mektubunu gelişigüzel bir şekilde imzalayıp kocaman, hantal bedeniyle kocasına doğru döndü, "bu meseleye gerçekten bir son versen. Bad Nauheim'a geri dönmeni istiyorum aslında, o tedavilere..."

"Clara gerçekten istifa ettim! Gelecek ay Avrupa yolculuğuna çıkabiliriz artık. Yaşıyor ya da ölmüş olmamın pek bir anlamı yok;

Adee bakanlığı son derece düzgün bir şekilde idare edebiliyor ve Başkan..."

"... her zaman olduğu gibi bu kararından seni caydıracak. Seni gelecek yıl da, seçim için yanından görmek istiyor. Görevine devam etmek zorundasın, ne yazık ki. Ama elbette bu deniz havası..."

"... bana çok iyi geliyor. Ne var ki, bir yıl daha o Senato'ya ve Cabot'a nasıl dayanabilirim ben?" Hay bir zamanlar dost olarak gördüğü o dar kafalı ve kibirli adamı düşününce gene ürperiverdi.

"Sister Ann'in uğruna Cabot'a katlanmalıyız, bana kalırsa. O, düzinelerce Cabot eder..."

"Ve Cabot da, gerçekten korkunç bir düzine senatöre bedel; hepsi bir arada paketlenmiş..."

Helen annesinin tavırlarını andıran bir edayla odaya girdi. Evlilik onu her bakımdan daha da irileştirmişti. "Bayan Fish, Dışişleri Bakanı için bir davet veriyor. Bu nedenle Bay Lehr de şuna karar vermiş, karar vermiş..."

"Ne tür köpekler davetliymiş peki?" Hay, Lehr ve Fish'in Dört Yüz'ün köpekleri için vereceği yemek davetine şaşırmaktan çok memnun olmuştu aslında. Roma'nın çöküşü, onun bir sınır sakini özelliklerini taşıyan ruhuna çekici gelmişti daima. Bu çöküşün Theodore'u öylesine hiddetlendirmesi de bu çekici durumun lehine işliyordu; özellikle artık Theodore'un kendisi gecikmiş bir imparatorluk belirtilerini taşıyordu.

"Alice geliyor." Hangi Alice'in geldiğini sormak çok gereksizdi artık. Her daim ziyarete gelen Alice, Roosevelt'ten başkası değildi elbette. Gazeteciler ona bayılıyor, Prenses Alice diye hitap ediyorlardı. Keyif veriyor; şaşırtıyor; kibar hanımların yalnızken bile yapmaması gerekenleri yapıyor, halk içinde yüzünü pudralıyordu mesela; hatta gizli gizli sigara içtiği de söylentiler arasındaydı. Açıkça Roma'nm çöküşü korkunç bir parlaklıkla Beyaz Saray'ı aydınlatmıştı; ama bunun için artık geç hem de çok geçti. Başkan, Hay'e Kanada'daki bir kadının kendisini azarladığı hakkında şaka bile yapmıştı; güya kadıncağız, Helen Hay'in düğününde Başkan'ın bir kadeh şampanya içtiğini okumuş ve böylece ölümsüz ruhunu tehlikeye attığını düşünmüştü.

"Baban istifa ediyor."

"Sanırım Alice, Stone House'da kalacak. Ama her zaman burada da misafir edebiliriz onu..."

"Upuzun politika kariyerimin sonuna geldiğim şu anda bütün söyleyeceğin bu mu?" Hay, takındığı yapmacık hüznün, inandırıcı olamayacak kadar gerçeğe yakın olduğunu fark etti.

"Ah, istifa etmeyeceksin. Gerçekten etmeyeceksin. Akılsızlık etme, Baba. İstifa edersen eğer yapacak başka hiçbir işin kalmaz. Demek istediğim, işte bu kadar, öyle değil mi?" Helen, Clara'ya dönüverdi. Clara ise kızının bu söylediklerini bir kâhin edasıyla ve büyük bir ciddiyetle onaylıyordu.

Hay keyifsiz görünüyordu. İlk ve son kez gerçekten istifa etmeye niyetliydi artık ve şimdi karşılaştığı işaretlerin her biri yanlıştı. Bir tek ölüm onu bu makamından ayırabilirdi açıkça ve ölüm de yeterince yakın görünüyordu zaten. "Siz ikiniz de acımasızsınız" diyebildi yalnızca.

"Ayrıca, o kanalı Kolombiya'dan elde etmemiz için gerekeni yapmak zorundasın" dedi Helen; ayna karşısında saçlarını düzeltiyordu o sırada. Neredeyse annesi kadar şişmanlamıştı ve gene annesiyle aynı çarpıcı tarzda giyiniyordu. "Bizi niçin bu kadar zorluyorlar?"

"İşi ağırdan alıyorlar, çünkü önümüzdeki yıl, bizim üzerimize aldığımız o yıllanmış Fransız Ayrıcalığı hükmünü yitirecek; onlar da yeni baştan ödeme yapmamızı isteyecekler."

"Hırsızlar" dedi Helen; parmağıyla bir tutam saçını kıvırıp duruyordu.

"Biraz daha kibarca ifade edersek. Müdahale etmek durumunda kalabiliriz. Gerçek anlamda kıstakta yaşayanlar, yani Panamalılar, Kolombiya hükümetinden nefret ediyor."

"Onlara özgürlüklerini vermeliyiz." Helen empati duyuyordu. "Ancak bunu yapabiliriz diye düşünüyorum, gerçekten yalnızca bu kadarını."

"Sen ve Başkan bu konuda aynı düşünüyorsunuz" dedi Hay. "Panamalılar geçen iki yıl içinde Kolombiya'ya karşı tam dört kez ayaklandılar..."

"Bir dahaki sefere biz de onlara yardım edelim ve böylece Birlik'e de girmiş olurlar; tıpkı... tıpkı Texas gibi."

"Ah, Texas gibi *değil*, muhakkak ki" dedi Clara anlaşılması güç bir biçimde.

"Bir Texas yeter de artar." Helen mantık yürütüyordu. "Ama Panama da bize katılmak isterse eğer, onlara izin vermeliyiz."

"Ya da" dedi Hay "kanalı Nikaragua'da inşa edeceğimizi söyleriz. Bu gözdağı Kolombiya'yı dize getirecektir." Bu, Hay'in nicedir izlediği bir tutumdu. Roosevelt de onunla aynı fikri paylaşıyordu şimdilik. "İstifa edeceğim" diye yineledi odadan çıkarken. Bunun üzerine ne Clara ne de Helen bir tepki verdi açıkçası. Helen gene saçıyla uğraşıyordu; Clara ise mektup yazmaya kendini iyiden iyiye kaptırmış görünüyordu.

Hay, mermer giriş salona indiğinde kâhyayı yanına çağırıp yazdığı mektubu verdi; Oyster Bay'deki Başkan'a postalanması gerekiyordu; ne var ki kâhyanın da Hay'e yepyeni haberleri vardı; Washington'daki Sindirella'dan yollanan evrak çantasını tutuşturuverdi Hay'in eline.

Payne merdivenlerden aşağıya inerken, Hay de çantayı kâhyaya geri verdi. "Kendimi okulu asan bir çocuk gibi hissediyorum bugün" dedi, "Bunu odama koy."

"Sizi biraz gezdireyim, efendim." Payne, ufak tefek görünen kayınbiraderine dikkatlice bakıyordu. "Papa Toledo biraz önce teşrif etti."

"Neden bahsediyorsun sen?"

"Papa Toledo, yeni arabam..."

"Prado müzesi duvarlarını süsleyen bir tablo gibi geliyor kulağa."

"Bayanları da davet edelim mi?" Payne çalışma odasına doğru baktı.

"Hayır" dedi Hay. "Ben artık onlarla konuşmuyorum. Dışişleri Bakanlığı görevinden istifa ediyorum ve onlar da bunu hiç anlamıyorlar, istifamı demek istiyorum."

"Haydi, Bayan Delacroix'ya doğru yola koyulalım. Caroline'le Blaise de orada."

Bu genç adamı ön kapıdan geçip kemerli geçide doğru takip ederken Payne söylediğimi duydu mu acaba diye düşünüyordu Hay. Geçidin önünde harikulade biçimde karmaşık bir görüntüye sahip, pırıl pırıl bir motorlu arabaya duruyordu.

Evin kâhyası Hay'e, Payne'in yanındaki ön koltuğa oturması için yardım etti. Payne de, ailedeki hanımlar gibi hiç ilgi göstermemişti onun bu istifa haberine. Hay, belki de çoktan öldüm ben ve herkes, bunu bana açıklamayacak kadar kibar diye aklından geçiriyordu. Belki de bir düş görüyorum. Son zamanlarda, Hay'in düşleri giderek daha gerçek ve nahoş bir hal alırken, normal günlük

yaşamı da her zamankinden daha fazla düş gibiydi ve bir o kadar da nahoştu. Hiç şüphesiz, genç Teddy'nin Başkan koltuğunda oturuyor olması, Hay'in onu Sagamore Hill'de ziyaret etmesi ve Başkan'ın, Rusya'ya karşı bir savaş ihtimalinin, hatta arzusunun bulunduğunu tartışması da bir düştü. Bu tür şeyler düşlerde olurdu ancak. Gerçek hayatta Lincoln ve McKinley gibi gerçek başkanlar ve Seward gibi sahici dışişleri bakanları vardı; bir maskenin altındaki ufak tefek, bıyıkları yeni çıkmış, Springfield'in çamurlu ana yolunda atlı arabayla giden Warsaw Illinois'li, küçük Johnny Hay yoktu ve insana havada uçuyormuş hissini veren lastik tekerlekli şık bir arabanın içinde son sürat yol almıyordu. Bellevue Avenue'dan geçip giderlerken arkalarında bıraktıkları saraylar dünyadan çok Cennet'e ya da Venedik'e yakışırmış gibi görünüyordu.

Dışişleri Bakanı, Papa Toledo'nun içinde Delacroix yazlığına doğru yol alırken etraftakiler de onu fark etmişti; yoldan geçenler şapkalarını kaldırarak selam veriyorlardı ona, Hay de kendisine ya da daha doğrusu makamına bu denli merak ve saygı gösterenlere kibarca karşılık veriyordu. İnsan öldüğünde bunun farkına varır mıydı gerçekten? Bir başka deyişle, düş gören bir kimsenin düşlerinin farkında olması gibi bir durum söz konusu muydu acaba? Bu, her şeyi bilen Henry Adams'a yöneltilecek çok mühim ve acil bir soruydu sanki.

Caroline, Delacroix salonunda karşıladı onları; elinde bir sürü gazete vardı. "Beni tam iş üzerinde yakaladınız" dedi.

"Benim de yapılacak işlerim var" dedi Hay, "ama ben ta eylüle kadar onlarla uğraşmamaya yemin ettim."

"Keşke ben de öyle yapabilsem." Caroline, Payne'i selamladı; sanki onun baldızıymış gibi bir hava vardı üzerinde. Hay, Del'le Caroline evlenselerdi eğer, nasıl bir evlilikleri olurdu sorusunu düşündü. Del'in, onun gazete işine devam etmesini hiç istemeyeceğine ve Caroline'in de işinden kesinlikle vazgeçmeyeceğine emindi. O, bu gazete işinde gerçekten çok kararlıydı; Hay, bunu çoktan anlamıştı ve kendisinin bir eşte bulunmasını istemediği bir özellik varsa eğer, bu, Caroline'inki gibi bir tutkuydu kesinlikle. O, Clara'nın tam tersiydi bu bakımdan; tıpkı bir erkek gibi tüyler ürpertici bir biçimde tutkuluydu bu anlamda; ama elbette, bütünüyle kadınsı, hanımlığa yakışan, anaç izler de taşımıyor değildi.

"Bayan Delacroix, Louisiana hanımefendileri tarafından adeta esir alınmış durumda ve Blaise de Bay Day'le tenis oynuyor."

"Bu ad Hay'le ne kadar da uyumlu böyle" dedi Hay, "Bay Day de kim?"

"James Burden Day. O da bir Apgar. Kongre üyesi, ayrıca."

"İnsanların haklarını gözeten diğerleri gibi ahaliye göz kulak olmak için niçin memleketinde değil şimdi peki?"

"New York'ta, Bay Hearst'ü görmek istedi. Bay Hearst gelecek yıl başkan seçilmek arzusunda. O, çok hırslı biri."

"O kabare kızıyla da evlendi" dedi Payne; o da evlenmeden önce büyüleyici Broadway çevrelerinde epeyce dolaşmıştı.

"Ne kadar harika bir başkan karısı olur." Caroline ciddi görünüyordu.

"Ne şanslı bir ülke!" Hay pek keyifliydi, ama bu keyfi Louisiana'lı hanımefendilerin odaya akın etmesiyle sona erdi.

Bayan Delacroix herkese ihtiyarladığını söylüyordu ama Hay, onu tanımaya başladığı günden bu yana, ki bu nereden bakılırsa otuz yıl demek, hiçbir değişiklik göremiyordu onda. "Artık tanınmayacak kadar ihtiyarladım ben" dedi; bir elini Hay'e uzatırken ötekiyle de kocaman şapkasını çıkarıyordu.

"Hiç değişmediniz" dedi Hay, "Ama başınızdaki şapka yaşını gizleyemiyor ne yazık ki."

"Ne kadar da kabasınız! Şapkamı alalı yalnızca on yıl oldu." İrlandalı oda hizmetçisinin dolaşarak servis ettiği çay fincanlarını almakta olan kadınlar korosu Bayan Delacroix'nın sözlerini hep bir ağızdan onaylıyorlardı. "Oturun, Bay Hay. Lütfen. Çok bitkin görünüyorsunuz."

"Papa Toledo yüzünden" dedi Hay ve bir koltuğa çöküverdi.

"Papa kim?" Bayan Delacroix endişeli bir biçimde İrlandalı hizmetçiye bakmaya başladı. Katoliklik konusundan hizmetçilerin önünde söz etmek çok dikkat isteyen bir konu olmuştu daima ve Hay de bunu biliyordu.

"Benim yeni arabam" diye söze karıştı Payne.

"Blaise de burada. Ne kadar harika değil mi?" Bayan Delacroix, bunu, bir zamanlar Blaise'in sınıf arkadaşı olan Payne'in tam duyabileceği şekilde söylemişti.

"Ama o sizi her zaman görmeye gelmiyor mu zaten?" Payne'in kendi güçlü aile hayatında öyle çok öfkeli dramlar yaşanıyordu ki, başkalarının aile dramlarıyla ilgilenmek için hevesi kalmıyordu doğrusu.

"Caroline buradayken gelmiyor. Ama şimdi barıştılar." Bayan Delacroix, Caroline'e dönerek gülümsedi.

"Hayır barışmadık. Sizinle aynı çatı altındayken uyuşmazlığımızı yok sayıyoruz, o kadar. Bu birbirimize değil, size karşı olan sevgi ve saygımızdan kaynaklanıyor. Ayrıca, benim sizin gönlünüzü de almam gerekiyor"

"Evet. Evet." Bayan Delacroix, Caroline'e gülümsemeyi sürdürüyordu; sonra Hay'in tam karşısına oturdu. Bu sırada Louisiana hanımları, sanki bir şarkıya giriş yapacaklarmış gibi büyük piyanonun etrafında toplanmışlardı.

"Miras meselesi mi hâlâ?" diye sordu Hay; Del'den Sanford vasiyetnamesiyle ilgili bütün hikâyeyi dinlemişti bir keresinde; bu, en az Sanford'ın ta kendisi, Hay'in çağdaşı da diyebiliriz ona, kadar budalacaydı.

"Evet. Ama iki yıldan daha az bir zaman içinde vasiyetnamedeki gizemli koşul ortadan kalkınca payıma düşeni alacağım..."

"Yedi gibi görünen bir rakamını mı kastediyorsun?" Hay bu uğursuz ayrıntıyı anımsamıştı.

"Kesinlikle. Yirmi yedi yaşma *bastığımda*, o bir rakamı en sonunda gerçekten yediye dönüşecek ve benim olan da benim..."

"Sen evlenmelisin." Bayan Delacroix kaşlarını çatıverdi. "Bekâr bir kız için yaşın oldukça fazla."

"Korkarım ben evde kaldım."

"Öyle deme sakın!" Bayan Delacroix kem gözlerden sakınmak için eliyle bir işaret yaptı. "Payne, neden onla evlenmiyorsun?"

"Ama ben evliyim, Bayan Delacroix. Bay Hay'in kızıyla."

"Tamamen unutmuşum."

"Biz unutmadık" dedi Hay tatlılıkla. "Hâlâ capcanlı aklımızda."

"Ne kadar da şahane bir düğündü" diye Caroline de düşüncesini belirtti.

"New Orleans'a gelmelisin, Caroline. Orada harika genç erkelerimiz var; üstelik hepsi de evlenmeye ve gerçekten bir yuva kurmaya hazır."

"Çok genç olmamalı" dedi Caroline. "Benim yaşıtım da olmamalı." Hay, böylesine hoş ve genç bir kadının kendisini niçin yaşlı, aynı zamanda da sıradan biri gibi lanse ettiğini merak ediyordu açıkçası. O, kendisinin de dile getirdiği gibi, dünyanın en tuhaf varlıklarından biri, evde kalmış bir kız kurusuydu belki de. Dell'in en sonunda onunla evlenmeyi başarabileceğinden nedense hep şüphe duymuştu.

Caroline fazlasıyla kendi kendine yeten biriydi ve fazlasıyla... soğuk? Ama böylesi bir cazibe ve yumuşak başlılıkla dolu bir karakter için bu sözcük yanlıştı aslında. Caroline, onların dünyasının alışık olmadığı şekilde kendine özgü, bağımsız biriydi yalnızca.

"Çok bekleme." Bu, Bayan Delacroix'nın geleneksel bilgece sözlerinden biriydi.

Blaise'le genç kongre üyesi kapı girişindeydiler. Üzerlerinde beyaz pamuklu gömlek ve pazen pantolon vardı; çok terlemişlerdi. Kongre üyelerinin okul çocuklarını anımsatan bu görüntüsünün, eski muhteşem günlerden kalma bir anı olduğunu düşündü Hay.

"İçeriye girmeyin!" diye buyurdu Bayan Delacroix. "Gidin üzerinizi değiştirin, her ikiniz de."

Bu sözler üzerine genç adamların derhal gözden kaybolmaları besbelli en çok Louisiana hanımlarını üzmüştü. "Ben" dedi Payne, "sizin hepinizi Oliver Amca'nın yatında öğlen yemeğine davet etmek istiyorum."

"Ben teknelerden nefret ederim." Bayan Delacroix hiç sakınmadan söyleyivermişti tercihini. "Ama gençlerin gelmek isteyeceğinden eminim. Ne dersin Caroline?"

"Ah, evet. Ben teknelere bayılırım." Hay, ansızın ayağa kalkan Caroline'in elinde devamlı döndürüp durduğu dantel mendili ortadan iki yırtmış olduğunu fark etti. O da mı hastaydı acaba? Yoksa evde kalma konusu mu canını sıkmıştı?

"Hemen döneceğim" dedi ve hızla odadan çıktı.

"Onların uzlaşması, hayatımın en büyük mutluluğu olmuştur" dedi Bayan Delacroix can sıkıcı bir neşeyle.

"Tuhaf, öyle değil mi? Aile kavgalarının her zaman para yüzünden çıkması tuhaf bir durum." dedi Hay; onun da varlıklı kayınpederiyle sorunları olmuştu zamanında.

"Kavga edecek başka ne var ki" diye sordu Payne hiç beklenmedik bir biçimde; o da bir aile kavgasının kurbanıydı ve konunun asıl kaynağı ne olursa olsun para değildi kesinlikle.

"Karşılıksız aşk" diye cevap verdi Hay ve damadının yavaş yavaş kızaran yüzüne keyifle bakmaya başladı. Hay, Albay Payne'in kayınbiraderi Whitney'e âşık olma ihtimalinden şüphelenmişti daima. Böylesi nahoş bir aşk gerçek hayatta varlığını asla sürdüremeyeceğinden, Oliver Payne de onu vahşi bir şekilde nefrete dönüştürmeyi başarmıştı; böylece, en azından bu süreç içinde aynı derecede vahşi bir duygu hissedilebilecekti.

Caroline, banyosunda lavabonun tam önünde duruyor ve kusuyordu. İçi gerçekten dışına çıkıyordu sanki; kasılmalar öylesine güçlüydü ve uzun sürüyordu ki. Günün birinde intihar etmek isterse, bunu kendini zehirleyerek yapmayacaktı kesinlikle. Biraz sonra kasılmalar sona erdi; gözlerinin ne kadar kanlandığını ve şişmiş olduğunu fark ederek yüzüne biraz kolonya çarptı.

Çok değil biraz sonra Marguerite çıkageldi yanına. "Sorun nedir? Sorun nedir?"

"Sevgili Marguerite, bütün herkes bir yana ama sen nasıl olur da bunu sorabilirsin bana?" Caroline keten havluyu yerine koydu. "Ben hamileyim" dedi, "beş aylık." Marguerite tam çığlık atacakken Caroline ihtiyar kadının ağzını eliyle sımsıkı kapatıverdi. "*Maintenant le silence*"* diye fısıldadı.

Blaise, üzerinde bir bornozla Jim'in odasına girdi; buradan, hemen bitişikteki kendi odasına geçebiliyordu. Banyonun kapısı açıktı; tenis arkadaşı gözlerini yummuş duşun altında duruyordu öylece. İş su tesisatına gelince, Bayan Delacroix eski Newport'lular gibi düşünmüyordu. Onlar, insan eliyle bodrum mutfağından alınıp merdivenlerinden kap kap yukarıya taşınmadığı takdirde, sıcak suyun gerçekten büyük bir zevk ve rahatlık olduğuna inanmıyorlardı. Bayan Delacroix'nın Grand Trianon'undaki her yatak odasındaysa kişiye özel banyo bulunuyordu; üstelik her birinin muazzam bakır bir teçhizatı da vardı. Blaise, tenis arkadaşına dikkatle bakıyordu; keşke onun kadar uzun boya ve biçimli bir vücuda sahip olsaydı. Kendi bacakları kısa ve adaleliyken, Jim'inkiler uzun ve inceydi, narin vücudu gibi. Her bakımdan mükemmel bir vücuda sahipti; hatta bu haliyle büyük kahramanları andırıyordu Uygun büyüklükte bir incir yaprağı bulunsa, bu vücut, bir müzede bile sergilenebilirdi açıkça.

Jim gözlerini açtı; Blaise'i gördü ve bilinçsizce gülümsedi. "Washington'da buna benzer bir duş teçhizatı satın alamayız kesinlikle." dedi "Kitty bunun benzerini öylesine çok aradı ki."

"Sanırım özel olarak yaptırman gerekiyor." Jim duşu kapatıp bir havlu alırken Blaise de diğer yana döndü. "Brisbane'i nasıl buldun?"

* Maintenant le silence: Fr. Şimdi sessizlik. (ed.n.)

Hearst yeni eşiyle birlikte yurtdışındayken, Arthur Brisbane yalnızca gazeteden sorumlu değildi; aynı zamanda Hearst'ün politik kariyerinin sorumluluğunu da üzerine almıştı. Hearst, James Burden Day'i gerçekten tanımak istiyordu ve bu istek karşılıksız değildi. Kongre'nin demokrat üyeleri olarak birbirlerine yararlı olabilirlerdi. Ne yazık ki Day New York'tayken, Hearst de yurtdışına çıkmıştı. Ama Blaise, Brisbane'le Newport'ta bir görüşme ayarlamış ve Day de yanında eşi olmaksızın bu görüşmeye katılmıştı. Caroline, bu genç kongre üyesinin misafir olarak bu evde bulunmasından hoşnut görünüyordu. Blaise de, üvey kız kardeşi ve Day'in son derece profesyonel bir havayla politikadan konuştuklarını gözlüyor ve Caroline'in yepyeni birine dönüştüğünü düşünüyordu. Hearst'ten daha anlamlı laflar ettiği kesindi. Caroline, kendisinin Hearst'ün bir nevi modeli olduğunu iddia ediyor ve bunun da Blaise'i küplere bindirdiğini biliyordu.

Jim, geçmişten gelen bir alışkanlıkla çarçabuk giyindi. "Pansiyondan piknik yerine, oradan da istasyona doğru koşturup duruyorum hep; giyinmeye hiç vakit kalmıyor adeta; politikadan başka bir şey düşünemez oluyorum."

"Ben böylesi bir hayat sürmeyi aklıma getiremezdim bile."

"Ben de böylesine zengin olacağımı hiç düşünemezdim; düşünemiyorum." Jim, aşağı yukarı Grand Trianon tarzında döşenmiş odaya şöyle bir göz attı.

"Bu, beş parmak yerine altı parmaklı biri olarak doğmaya benziyor. Sen hiç önem vermezsin ama başkaları pür dikkat kesilir. Brisbane hakkındaki izlenimlerin neler peki?"

Jim ıslak saçlarını tarıyordu; tarağın dişleri buklelerine dolandıkça acıyla yerinden zıplıyordu. "Politikadan hiç anlamıyor ama anladığını sanıyor. En azından bizim Batı'daki ve Güney'deki anlayışımız gibi değil onun tavrı. Bryan'ın bir çeşit budala olduğunu düşünüyor..."

"Değil mi peki?"

Jim güldü. "Sanırım sen, biz Batılıların birer köylü olduğunu düşünüyorsun; gerçekten de bizi böylesi bir evin içine kapattıklarında öyleyizdir. Gene de, ülke hakkında şu altı parmak doğanların bilemedikleri bir iki şey biliyoruzdur."

Şimdi de Blaise güldü buna ve aynen su sözleri sarf etmekten kendini alıkoymadı; "Bu kadar çok şey biliyorsanız eğer, neden sizi seçimlerde yenip duruyoruz öyleyse?"

"Para yüzünden. Bana, Mark Hanna'nın McKinley'le Roosevelt'e vermiş olduğu parayı getirin, ben de başkan olayım."

"Bunu istiyor musun peki?"

Çocuksu kafasını varaklı aynaya doğru çevirdi; ayna her ikisinin de kafasını yansıtıyordu şimdi. Jim aynadan Blaise'e doğru baktı. "Ah, evet neden olmasın ki? Ne de olsa fırsat işte tam önümde duruyor."

"Ama altı parmağa ihtiyacın olmayacak mı sence?"

"Altı parmaklı *arkadaşlara* ihtiyacım var benim." Jim yatağın ucuna oturdu ve ayakkabılarını bağlamaya başladı. "Ne var ki, bir sorun baş gösterdiğinde paranın gücü her şey demek değildir. Dışarıda çok sayıda işgücü var ve dahası çiftçiler, Avrupa'dan buraya gelen bütün o insanlar da söz konusu. Onların çoğunu ele geçirebiliriz. Hearst işte bu yüzden ilgimi çekiyor. Bütün o Demokratik kulüpleri kurdu; bu da, o insanları üye yapmak için en iyi yol elbette; ama korkarım, kulüpleri kendi adaylığı için kullanmakla meşgul; bu yüzden kulüplerin bize, partimize pek yarar sağladığını söyleyemeyiz, en azından... şimdiye kadar."

"Hearst'ün şansı var mı sence?"

Jim hayır anlamında başını salladı. "Biz Demokratlar için gereğinden fazla zengin biri o. Sizin gibilere daha uygundur o. Ama sahip olduğu gazeteler, onu hatırı sayılır biri haline getiriverdi. Biliyorsun, Bryan'ın tekrar denemesine izin vermek istiyorum ama..."

"Kaybedecektir, öyle değil mi?"

Jim bu sözleri onaylarcasına umutsuz bir biçimde başını salladı. "Gazeteler onu bir çeşit ulusal budalaya çevirdiler adeta. İşçi sınıfına yardım eli uzatmak isteyen biri ortaya çıktığında hep aynı şeyi yapıyorlar nedense."

Blaise, bir politikacının sözlerinde gerçeğin tam olarak nerede sona erdiğini ve riyakarlığın nerede başladığını söyleyemezdi hiçbir zaman. Bu yakışıklı ilahi genç, kabul etmek gerekir ki yontulmamış köylü haliyle Apollo'dan çok Pan'ı andıran bu delikanlı, işçileri ya da pamuğun fiyatını ya da vergiyi gerçekten umursuyor muydu acaba? Yoksa bu şamata dolu sözleri mecbur kaldığından mı sarf ediyordu; tıpkı istediğini elde etmek için yanıp tutuşan bir kuşun dişi kuşlara gönderdiği cilveli ıslıklar gibi miydi onunkiler de? Blaise, bu sorunun cevabını bulmaya çalışmıyordu artık. Bunun yerine Jim'e, popüler olmasa da popülist Bryan'ın, Hearst'ün yardımlarıyla tanındığını anımsattı. "Onlar, yani ülkenin altı par-

maklı sahipleri, Bryan'ı bütünüyle bozguna uğratmadılar işte. Onun da kendine ait zengin hayranları var."

"Evet, bizim için büyük bir şans bu. Hearst, bizi düşünerek iyi şeyler de yaptı hiç şüphesiz ve bunları niçin yaptığının da bir önemi yok aslında." Jim ayağa kalktı; Blaise ise daha giyinmemiş olduğunu fark etti ve kendi yatak odasının kapısına doğru yöneldi. "Payne'in yatında öğlen yemeğine davetliyiz" dedi. Ardından da kapı aralığında duraksadı. "Brisbane, senin politikada gerçekten daha ileriye gideceğinden mi bahsetti?"

Jim güldü. "Evet, bahsetti. Ve nedenini de söyledi bana."

"Çünkü senin mavi gözlerin var."

"Kesinlikle. Hearst de onun kadar kaçık mı?"

"Bir bakıma daha da kaçık."

"Öyleyse" dedi Jim odadan ayrılmak üzereyken, "gözümüzü onun üzerinden ayırmamalıyız."

"Donuk mavi gözlerimizi."

"Özellikle de altı parmaklı olanların üzerinden."

Caroline, Marguerite'in yalvarmalarına karşın yat davetine katılmaya kararlıydı. "Her şeyin yolunda gittiği izlenimi vermeliyim kesinlikle" dedi, "ta ki..."

"Ta ki... neye kadar?"

"Ne yapmam gerekirse onu yaparım." Bu cümle, şefkat dolu sessiz gözyaşlarını bir sel misali akıtmaya başladı. Gerçekte, yaklaşan bu felaket için hiçbir planı yoktu Caroline'in. Soğukkanlı olmalıyım dedi kendi kendine; aceleci davranmayacaktı ve bundan hiç kimseye söz etmeyecekti elbette.

Doğacak çocuğunun babası gerçekten çok yakışıklı görünüyordu; yatın arka güvertesine rahatça uzanmıştı. Hemen arkasında Block Island'ın sevimsiz manzarası bulunuyordu. Diğer misafirlerse baş güvertede öğlen yemeği servisini bekliyorlardı. Caroline, Jim'le karşılaşmaktan kaçınsa da temiz hava alma ihtiyacını göz ardı edemedi elbette. Hayatında hiç bayılmayan Caroline, kendinden geçmekten çok korkuyordu şimdi. Vücudunun içinde gezinip duran hisler kötüye alametti en azından ve her an her şey olabilirdi.

"Muhtemelen buraya gelmemem gerekirdi" diye gülümsedi Jim, "Ama Blaise çok ısrar etti ve ben de ona, Bay Hearst'ten ya da işte Bay Brisbane'den dolayı borçluyum."

"Burada bulunmana sevindim" Caroline, sesini canlı tutmak için elinden geleni yapıyordu. "Elbette" diye ekledi.

"İnsanların bu tür bir hayat yaşadığına dair en ufak bir fikrim bile yoktu."

"Bu yaşama imreniyor musun peki?"

"Hayır. Benim yaptığım iş daha ilgi çekici. Asla sıkılmıyorum mesela, ama bu insanlar..."

"Köpekleri için yemek daveti düzenliyorlar."

"Bay Lehr ile tanıştım biraz önce." Jim suratını buruşturdu.

"Ben seni korumayacağım..."

"Evlendiği o zavallı kız..."

"Onu gördün mü?"

"Biz memlekette o kadar da basit tipler değiliz."

"Öyle olduğunu hiçbir zaman düşünmedim zaten." Caroline, içinde bulunduğu şok edici durum sayesinde Jim'e karşı hiçbir arzu hissetmemesine memnun olmuştu. Öte yandan bu genç adam, Henry Adams'ın dinamolarından biri gibi cinsel enerji yayıyordu etrafa. Onun hevesini kesinlikle kırmam gerekiyor diye karar verdi Caroline; ama bu noktada, hamileliğin hangi kurallarına göre hareket edeceğinden de pek emin değildi. Baltimore'da düzenli olarak gittiği ve adı yalnızca kendinde saklı doktoru kürtaj ücretiyle öylesine ilgiliydi ki Caroline bir daha bu doktora gitmeme kararı almıştı haliyle. Bunun yerine şimdilik yalnızca bekliyordu; ama ne için beklediği hakkında en ufak fikri bile yoktu.

"Artık o Amerikan Kenti'ne geri mi döneceksin?"

Jim evet dercesine başını salladı. Dudakları hâlâ Caroline'in aklını başından aldığından, genç kadın Block Island'a doğru çevirdi bakışlarını. "Pazartesi günü. Kitty, hamile."

"Ah, olamaz!" Caroline'in şaşkınlığı öylesine gerçekti ki, bir an için kendini ele vermekten çok korktu.

Ama Jim sırıtıyordu şimdi, "Eh, insan bunun için evlenir, biliyorsun."

"Ben bilmiyorum."Caroline kara mizah işte tam buna denir diye düşünüyordu artık. "Ama tahmin edebiliyorum, haliyle." Şimdi, her zamanki Caroline oluvermişti yeniden. "Kendini rahatsız hissediyor mu? Mide bulantısı nöbetleri gibi demek istiyorum?"

Jim ilgisizce başıyla onayladı. "Sanırım, her zaman bir parça keyifsizlik hissediyor, doğru."

"O... yani bebek, ne zaman doğacak peki?"

"Ekim ayında, doktor öyle söylüyor."

Kitty'nin doğumu Caroline'inkiyle aym aya denk geliyordu. Day, tıpkı bir horoz gibi bir yataktan diğerine koşmuştu anlaşılan; hatta belki de aynı gün... Caroline, erkek milletinin ne kadar tehlikeli olduğunu ilk kez şimdi anlıyordu. Fiziksel açıdan daha güçlü olmaları yeterince kötüydü; ama tek bir dikkatsiz hamleyle, yepyeni bir yaşamı başlatma yetenekleri de gerçekten dehşet vericiydi. Matmazel Souvestre haklıydı. Kadınlar arasındaki Sapphic hayat, ya da "cinsel ilişkinin bulunmadığı evlilikler", ter kokan bu kara büyüden çok daha iyiydi kesinlikle.

Blaise kapıda belirdi o sırada. "Yemek hazır." Caroline, bu kez olsun konuşmasını böldüğü için minnettardı Blaise'e.

"Hiç aç değilim" dedi Caroline hiç düşünmeden; yemek odasındaki gongun sesi duyulur duyulmaz ön güverteye doğru yöneldi. Harry Lehr, sanki dans edecekmişçesine genç koluna giriverdi.

"Kongre üyelerimizin bu kadar yakışıklı olduğu hakkında en ufak fikrim bile yoktu." Yalnızca bir anlığına suçlu gözlerle bakmaya başladı Caroline; Harry Lehr durumdan haberdar mıydı acaba? Ardından da, bunu bilemez elbette diye düşündü; kalp atışı düzene girmişti şimdi. Sonunda, şüphe uyandırarak sırrını ele verecek tamamen sinsi bir karaktere dönüşüp dönüşmeyeceğini merak etti.

"Bay Day'i mi kastediyorsunuz?" Caroline, Mamie Fish'e gülümsüyordu; Mamie de bir kraliçe edasıyla karşılık veriyordu ona. "O, Blaise'in arkadaşı."

"Ne kadar güzel bir çift, öyle değil mi?" Lehr, oldukça melodik bir kahkaha attı. Caroline de bu kahkahaya eşlik ediyordu; ansızın bir plan oluşuvermişti zihninde.

İki

Caroline, tam öğle vaktinde Waldorf-Astoria'daki Peacock Alley'de yürüyordu; etrafta kimsecikler yoktu. Modern New York'u şehrin yaklaşık yüz altmış kilometrelik bu bölümünde görmek olanaksızdı; çalışan New York'lularsa genellikle kepenklerini indirmişti. Büyük odaların terk edilmişliği ve sessizliği oldukça korku vericiydi. Bismarck, kentin kapılarına dayandığında, Paris de böyle görünüyor olmalıydı diye geçirdi içinden.

John Apgar Sanford, bir palmiye ağacının altında oturuyordu; en son bir yıl önce Washington'da görüşmüşlerdi; o günden bu yana, biraz daha kelleşmiş, yaşlanmıştı sanki. John, Bay Houghteling'i bir türlü harekete geçirememe konusundaki değişmeyen başarısızlığını anlatmıştı. Caroline, mirastan payına düşeni yakında alacağından meselenin ne olduğu önemsizdi; bu konuyu boş vermişlerdi artık. "Telgrafında, benimle niçin görüşmek istediğini yazmamışsın; ama ben de bu görüşmenin o malum davayla ilgili olduğunu varsaydım ve sana o anahtar belgeleri getirdim." John bu sözlerin ardından deri bir çantayı işaret etti.

"Önemi yok" dedi Caroline ve onun karşısına oturdu. "Konu dava değil aslında." Buluşmadan önce, konuya nasıl gireceğine dair sayısız prova yapmıştı; ama hiçbiri uygun görünmemişti. İşi oluruna bırakayım diye karar vermişti en sonunda; ama şimdi, karşısında John varken hiçbir şey gelmiyordu aklına; çok değil ama biraz paniğe kapılmıştı.

John, Washington'da yaşayan birkaç Apgar'ı sormakla meşguldü şimdi. Caroline ise söze yanlış kişiden başlamıştı. "Bir tanesi Kongre üyesi bile seçildi. James Burden Day. Sanırım onun annesi..."

"Büyükannesi, yanılmıyorsam" dedi John, "bir Apgar'dı. Onu tanıyorum ben."

"Karısı çok hoş biri." Caroline bu çok tehlikeli konudan konuşmayı sürdürmeyecekti kesinlikle. "Sizin artık..." Ne var ki cümleyi tamamlayamadı.

John, Caroline'in zihnindekileri anlayıvermişti adeta. "Evet, oldukça yalnızım ben. Etraftaki birçok Apgar'a karşın, bir aile yaşantısının hasretini çekiyorum."

"Biz de Sanfordlar olarak az sayıdayız."

"Çok az, gerçekten. Blaise..." John cümlesine devam etmedi.

Caroline de konuşmanın gerisini getirmedi. Ölü doğmuş bir konu öylece ortada kalakalmıştı. "Ne zamandır düşünüyorum" dedi Caroline en nihayetinde; esin perisi kapısını çalmıştı artık, "evlenme konusunu."

"Bu kesinlikle çok doğal bana kalırsa." John hiç de şaşırmış görünmüyordu; ayrıca ilgisizdi de.

"Yakında mirasa da sahip olacağım." Elindeki en büyük kozu bir çırpıda ortaya atıvermişti işte.

"Evet. Gerçekten çok hali vakti yerinde biri olacaksın. Benim görüşüme göre, Blaise bizim korktuğumuz gibi davranmadı. Bay Hearst'e ödenecek belli bir miktar borç para hâlâ söz konusu elbette, ama Bay Hearst da onların işine yarıyor açıkçası. Bunun dışında, mirasa hiç el sürülmedi. Umuyorum" diye bitkin bir edayla gülümsedi, "hiç kimse seninle servetin için evlenmiyordur..."

"Bay James'in zavallı kadınlarından biri gibi mi? Yo, bu benim... düşündüklerimin yanından bile geçmiyor; en azından şimdiye kadar geçmedi. Patent hukuku gerçekten o kadar zor bir iş mi?"

John şaşırmış görünüyordu." Zor değil, hayır. Ama yaşamını bu işten kazanmak çok kolay değil açıkçası. Şirket değiştirip duruyorum, bildiğin üzere. Ama karımın uzun süren hastalığı..." Sesi giderek alçalarak mahcup bir sessizliğe gömülmüştü.

"İşler sizin için pek de iyi gitmedi, John. Bunu biliyorum. Üzgünüm. Gerçekten" diye ekledi; kendi yakınlık gösterisinden memnun kalmıştı. John'dan oldukça hoşlanıyordu; ayrıca ondan hoşlanmış olması da hoşuna gidiyordu. "Sen, bir zamanlar" Caroline başını kaldırıp palmiye ağacına baktı; bir maymunun değilse bile bir hindistancevizinin düşmesini bekler gibiydi, "evlenme teklifinle onurlandırmıştın beni."

"Ah, çok özür dilerim." John kekelemeye başladı; yüzünün rengi atmıştı. "Bu, sonraydı... sonraydı..."

"Onun ölümünden sonra. Keşke onu tanıyabilseydim. O bir..."

"... azizeydi" diye tamamladı John.

"Bu, tam benim söyleyeceğim bir sözcüktü. Senin teklifin üzerine enine boyuna düşündüm; belki biraz zaman aldı bu. İtiraf etmeliyim. Ne kadar oldu dersin? En azından dört sene geçmiştir. Ve teklifini kabul ediyorum." Söylemişti işte.

Caroline, John'un şaşkın bakışlarından da anladığı üzere, onun bu habere pek sevinmediğine karar verdi. Bir şekilde gizliden gizliye yaşlanmış mıydı acaba? Yoksa John, nişanlanmış olabilir miydi? Onun hayatı hakkında hiçbir şey bilmiyordu kesinlikle. Bildiğim kadarıyla John'un adı sanı belli olmayan, gizemli bir metresi olabilirdi; Clarence King'in mahrem karısı gibi Flushing'de yaşayan bir zenci. "Ama... ama Caroline..."

"Bunun çok ani olduğunu söyleyemezsin, John." Caroline, bu durumdan neredeyse zevk almaya bile başlamıştı.

"Hayır. Hayır. Yalnızca böyle bir şeyi hiç düşünmemiştim... Demek istiyorum ki... neden ben peki?"

"Çünkü sen bana teklif etmiştin. Anımsadın mı?"

"Ama elbette başkaları da..."

"Yalnızca Del Hay ve o da öldü. Senle ben, her ikimiz de hayatta kalmayı başardık bir şekilde işte."

"Ne diyeceğimi bilemiyorum." John, kafasına gerçekten bir hindistancevizi düşmüş de sert bir darbeyle sarsılmış gibiydi kesinlikle.

"Evet diyebilirsin, sevgili John. Ya da hayır diyebilirsin. Her iki cevabı da kabul ederim. Ama kararsızlığı kabul edemem. Bu teklifi, öyle uzun uzun ve yasaların gerektirdiği gibi harfi harfine düşünmemelisin. Öyle ya da böyle bir cevap bekliyorum, şimdi."

"Şey, evet. Evet. Elbette. Ama..."

"Ama ne?"

"Ben her şeyimi kaybettim. Biz, yani ailemi kastediyorum, iki yıl önce Monongahela Combine'nın çöküşünden sonra tamamen mahvolduk ve elbette sonra da onun hastalığı..."

"Benim" dedi Caroline tatlılıkla, "her iki kişiye de yetecek kadar param var. Ya da çok yakında olacak."

"Ama bir eşin kocasını geçimini sağlaması hiç de doğru değil..."

"Elbette ki doğru. Bu, her zaman söz konusu olan bir şeydir; hatta Newport, Rhode Island'da bile görürsün bunu "diyerek etkileyici bir vurgu yaptı.

"Ne düşüneceğimi bilmiyorum."

Caroline, John'a karşı cinsel bir çekim hissetmediği için çok rahatlamıştı. O, daha çok bir ağabey gibiydi genç kadın için; geleneksel Amerikalı bir ağabey gibi. Caroline, şimdi tam tepesine çöküveren ve bir hüküm verecekmiş gibi kendisini gözleyen vicdanının da etkisiyle, bu ağabey konusunu belirtmek zorunda hissetti. Blaise de üvey erkek kardeş olmasına karşın Jim'le aynı dinamoya sahipti. Ama John Apgar Sanford, Adelbert Hay gibiydi; Caroline'i hiç rahatsız etmeyerek, huzur dolu varlığıyla buradaydı; ötesi de yoktu.

"Sana mali olarak yardım edebileceğim" dedi Caroline; kendi stili dahi olsa halihazırdaki durumda geçerli olmayacağı için nazlanmanın gereği yoktu.

"Bu, gerçekten küçük düşürücü bir şey olacak." John kesinlikle rahatsızdı.

"'Adil bir değiş tokuş hırsızlık değildir' Fransızlar böyle der, bilirsin." Caroline başının üzerindeki palmiye yapraklarına baktı.

"Öyleyse, nelerin tam olarak değiş tokuş edileceğinden bahsedeyim. Buradaki bütün ailelerin içinde en görmüş geçirmişi ve en deneyimlisi sensin bana kalırsa." Caroline, John'un nasıl bir tepki vereceğinden hiçbir şekilde emin olamadığından konuyu çok yavaş ele alıyordu şimdi. "Blaise meselesini mükemmel bir şekilde idare ettin ve elbette bunun için minnettarım sana." İşin gerçeği John, Caroline için hiç de öyle büyük işler başarmamıştı; ne var ki Caroline, ağır ama emin adımlarla ilerleyerek onu dünyanın en güçlü adamı havasına sokuyordu şimdi.

"Elimden ne geldiyse yaptım... O zor bir insan, evet." John'un aklı allak bullak olmuştu artık.

Caroline ağzındaki baklayı çıkarıverdi en sonunda. "Benimle evlenerek, senin... yani bizim emeklerimiz için gerekli olan desteği almakla kalmayacaksın, ayrıca benim çocuğuma baba da olacaksın." Caroline, etrafa huzurlu ışık saçtığını umduğu Meryem Ana misali gözleriyle ona bakıyordu şimdi.

John'un rengi iyice atmıştı ve John Caroline'i yanlış anlamıştı. "Tabii ki evlenerek bir aile kurmak düşüncesi benim için her şeyden önemli, adı devam ettirmek..."

"Bizim adımızı" diye mırıldandı Caroline; kendini tam olarak daha iyi nasıl ifade edeceğini düşünüyordu.

"*Bizim* adımızı, evet. Her ikimiz de Sanford soyadını taşıyoruz. Öyleyse bu etiket değişmeyecek, değil mi?" Pek de neşeli olmayan bir kahkaha attı. "Karımdan, ilk karımdan demek istiyorum, bir çocuğum olmadığına her zaman üzülmüşümdür; ama onun hastalığı..." Sesi yeniden giderek kısılıyordu.

"Sanırım John, bu konuda kendimi sana pek iyi ifade edemedim; düşüncelerimi, senin bir avukat olarak haklı bir biçimde kendinle gurur duyduğun açıklıkta dile getiremedim." Caroline, Henry James'in yaşça büyük Avrupalı hanım arkadaşları gibi hissetti kendini; kıt zekâlı Amerikalı saf kızlardan birine korkunç bir haber vermek üzereymiş gibiydi. "Ben, senin için varsayıma dayanan bir babalıktan söz etmiyordum; aksine, çok yakında... kesin konuşmak gerekirse ekim ayında benim anne olmamdan bahsediyordum..."

John'un nefesi kesilivermişti adeta, ama en azından durumu kavramıştı artık. "Sen..." Korkudan ve şaşkınlıktan güçlükle nefes alıp veriyordu.

John derin bir nefes alırken Caroline sözlerine devam etti, "Evet, ben hamileyim. Evli bir adam olduğundan babası kim diye sorma bana kesinlikle. Ama onun, benim ilk ve tek sevgilim olduğunu söyleyebilirim sana. O saf ve lekesiz İspanya Kralı gibi hissediyorum..." Ama hissettiği bir dürtü, Matmazel Souvestre'ın en gözde hikâyesini anlatmaktan alıkoydu onu. Zahit Kral Philip'in nasıl en sonunda bir kadınla birlikte olduğunun ve ardından da derhal frengi hastalığına yakalandığının hikâyesiydi bu. John böyle bir hikâyeye hazır olmayabilirdi.

"O, yani babası İspanya'da mı?" John konuyu anlamak için elinden gelenin en iyisini yapıyordu.

"Hayır, Amerika'da. O, bir Amerikalı. İspanya'da bulunmuş zamanında" diye söyleyiverdi birden; böylece Kral Philip adını, karşısındaki flörtünün ya da müstakbel damadın hafızasından silmeyi umuyordu.

"Anlıyorum." John ayakkabılarına bakıyordu.

"Çok büyük bir şey istediğimin farkındayım; bu yüzden ta ilk başta her ikimiz için de yararlı bir değiş tokuşun olacağından bahsetmiştim." Caroline, John'un yerinde olsaydı eğer, ne yapacağını düşünmeye başladı birden. Büyük bir olasılıkla kocaman bir kahkaha atar ve hayır derdi. Ama John'un yerinde değildi; ayrıca onun, kendisini gerçekten kişiliği için mi yoksa serveti için mi sevdiğinden emin de olamıyordu bir türlü. Söz konusu bu iki değer işin aslını belirleyecekti açıkça.

"Onu görmeye devam edecek misin peki?" John, meselenin kendisi için oldukça önemli olan kısmına gelmişti çarçabuk.

"Hayır." Caroline öylesine nadir yalan söylerdi ki hayır derken hiç zorlanmadı. Peki, şimdi yalan söylemeye fena halde alışıp ikinci bir Bayan Bingham'a dönüşür müydü acaba?

"Gazete işini ne yapacaksın?"

"İşe devam edeceğim. Eğer *sen* yayımcı olmayı istemezsen, elbette." Bu sözler, tam Bayan Bingham'ın ağzından dökülecek cinstendi: Caroline, *Tribune*'ün kontrolünü kaybetmeye asla niyetli değildi.

"Hayır. Hayır. Ben bir avukatım, ne de olsa, bir yayımcı değilim kesinlikle. Böylesi bir... davayla daha önce hiç karşılaşmadığımı söylemeliyim." Caroline'e endişeli gözlerle bakıyordu; müvekkili, avukatı hayretler içine düşürmüştü.

"Ben, hamile kadınların her zaman tam zamanında evlendiğini düşünürdüm."

"Evet. Evlenirler, ama... kendilerini... kendilerini..."

"Hamile bırakan adamlarla. Eh, bu benim içim mümkün değil elbette."

"Sen ona âşıksın." John'un sesi tonu soğuktu.

"Endişelenme, John. Amerikan yaşam tarzına evlilik açısından çok uymasam da elimden gelenin en iyisini yapıp sana gerçekten iyi bir eş olacağım."

"Benim kitaplarıma bir göz atmak isteyeceksin, sanıyorum..."

"Sen bir koleksiyoncu musun?"

"Mali defterlerime..."

"Ben müfettiş değilim. Borçların var. Şimdi karşılayabildiğim kadarını ödeyeceğim. Mirastan payımı düşeni alınca da geri kalanını öderim. Zannederim...? Caroline gerçekten bir müfettiş getirmesi gerekip gerekmediğini düşünmeye başladı; rahatsız bir ifadeyle güldü, "senin borçların benim kazancımdan daha fazla değil, zannederim."

"Ah, çok daha az. Çok daha az. Bu, her ikimiz için de utanç verici bir durum."

"Fransa'da akrabalarımız böyle bir konuyu tartışırlar; ama biz Fransa'da değiliz ve Blaise'in de bu meselenin en ufak bir kısmını bile benim için ele alacağını düşünemiyorum." Caroline, oturduğu yerden kalkarken John da ayağa fırlayıverdi; evet o, Caroline'indi artık. Şimdiye kadar her şey yolunda gitmişti. Şimdiyse çözülecek tek bir sorun kalmıştı; yatak odaları. Caroline'in, John'la birlikte olmaya hiç niyeti yoktu bu anlamda; ama John'un da kocalık hakkını talep etmeye her şeyden çok niyeti var gibiydi. Caroline şimdilik güvendeydi: Aile tarihindeki zor hatta ölümcül hamilelik vakalarından söz etmek, onu uzak tutmak için bir yol olabilirdi pekâlâ. Genç kadın,bu konu üzerine daha sonra mutlaka bir şeyler düşüneceğine dair söz verdi kendi kendine.

Caroline, tıpkı bir eş edasıyla John'un koluna girdi ve "Sevgili John" dedi. Issız Peacock Alley'den aşağıya inerlerken tepelerinde dönüp duran vantilatörlerin sesinden başka bir şey duyulmuyordu.

"Bu bir rüya sanki" dedi John.

"Ben de *tam* olarak böyle düşünüyordum" diye karşılık verdi Caroline; kendini hiç bu kadar canlı hissetmemişti hayatta.

Üç

John Hay, Beyaz Saray'da süregelen değişikliğe hâlâ inanamıyordu. Yukarı katın tamamında altı çocuklarıyla birlikte Roosevelt ailesi yaşıyordu ama bu altı çocuk sanki on iki çocukmuş gibi görünüyordu Hay'e. Başkan Arthur'un yaptırdığı Tiffany camekânının, bütün güzelliğiyle nicedir onurlandırdığı giriş salonu da değişmişti artık. Salon, on sekizinci yüzyıl atmosferini yansıtan etkileyici bir fuaye gibi görünüyordu; büyük daire havasındaki oturma odaları, Anglo-Saxon tipinde bir yazlık köşkü anımsatıyor ve bu odalar da doğrudan giriş koridoruna bağlanıyordu. Kocamış politikacıların inip çıktığı tahta merdivenin yeriniyse mermer basamaklar almıştı; böylece başkanlar da büyük bir debdebeyle inebileceklerdi merdivenlerden. Batı bölümündeki merdiven, resmi yemek odasını daha büyütmek amacıyla kaldırılmıştı. İçerideki yeni şömine dindar Roosevelt'e özgü bir umutla ithaf edilmişti buraya; bir tek kendisi kadar soylu olan adamlar bu cumhuriyetçi sarayda başkanlık edebileceklerdi.

Biraz sonra sarayın görevlileri kapıları açtı ve Hay yeni batı kanadından giriş yaptı.Burada, dört bir yanda idari ofisler bulunuyordu. Başkan'ın mimarları, Mavi Oda'nın oval şeklini Başkan'ın ofisi için başarılı biçimde kopyalamışlardı; bu ofis de güneye, Potomac manzarasına bakıyordu. Bakanlar Kurulu'nun da en nihayet kendine ait bir odası vardı artık. Başkanlık sekreterinin odası, onları hükümdarın oval ofisinden ayırıyordu.

Theodore masasının önünde duruyor, ufak tefek bir adam olan Alman büyükelçisine küçük jimnastik topu fırlatıyordu. Başkan'ın özel dostlarından biri olan bu büyükelçiyi son derece dikkate değer bir sorunun kaynağı olarak görüyordu Hay. Çünkü Cassini, Theodore'la Alman İmparatoru'nun Çar'a karşı gizli bir ittifak içinde olduğuna inanıyordu. Hay'den, en azından haftada bir kere Rusya'yı sakinleştirmesi talep ediliyordu. Fransız yeni büyükelçisi Jusserand, selefinden daha çok ayakları yere basan ve daha az telaşlı biriydi; oysa Pauncefote'un halefi sayılan Sir Michael Herbert, Başkan'm ailesinden biri gibiydi. Theodore'la birlikte her gün Rock Creek Park boyunca ata biniyor, pek şamata içinde geçen acemi tenis maçlarına katılıyordu; bu oyunlar sırasında da Başkan'ın

yırtıcı kişiliği ve neredeyse kör gözü, heyecan verici her türlü tehlikeyi davet ediyordu.

Hay, Başkan'la Büyükelçi'ye selam verdi. "Eğer sizi rahatsız ediyorsam" diye söze başladı.

"Yo. Yo, John." Theodore elindeki topu Sternbeg'e fırlattı; o da topu kolayca yakalayıverdi. "Bu şahaneydi Speck!" Hay, Başkan'ın kendisini taklit eden sayısız kimseler gibi davrandığını görmekten pek keyif alıyordu; ama her davranışı bir şekilde kopyalanan Roosevelt'in, dişlerini tıkırdatması şimdiye kadar hiç kimse tarafından başarıyla taklit edilememişti.

Büyükelçi, Hay'e günaydın dedikten hemen sonra elinde jimnastik topuyla odadan ayrıldı.

Roosevelt bir mendille yüzünü sildi. "Alman İmparatoru ilgisiz davranıyor." İş başındayken kendisini taklit edenlerin tam aksi bir görüntü çiziyordu ve bitirilmesi gereken dağlar kadar iş vardı önünde şimdi. "Telgrafı getirdiniz mi Bay Hay?"

Hay, Adee'le birlikte hazırlayarak daha biraz önce sonlandırdıkları taslağı uzattı Başkan'a. Dört gün önce bir cunta, Panama'nın Kolombiya'ya ait olmadığını belirerek bağımsızlığını ilan etmişti. Bir önceki gün, yani 2 Kasım 1903'te, Birleşik Devletler'e ait *Nashville*, *Boston* ve *Dixie* senatörlerinin gelişi Kolombiyalıları biraz ürkütmüştü; aksi takdirde, bu ayaklanmaya engel olabilirlerdi pekâlâ. Başkan'ın düşüncesine göre Amerikan Ordusu'nun orada bulunması kesinlikle şarttı; çünkü Amerikalı vatandaşlar, 2 Kasım'dan itibaren patlak verecek bir ihtilalın sert sularında zarar görebilirlerdi. Ne Roosevelt ne de Hay, onların yaptığı bu boş açıklamalardan tatmin olmuştu; ama işler nasıl olduysa harikulade bir şekilde iyi gitmişti Gerçek anlamında tam 3 Kasım'da başlayan ihtilal, hemen ertesi gün, ayın dördünde Panama Cumhuriyeti ilan edildiğinde sona ermişti. 6 Kasım'daysa Birleşik Devletler, artık ulus haline gelen ve en sonunda Kolombiya tutsaklığından kurtulan bu şahane topluluğu tanımaya hazırlanıyordu.

"'Panama halkı'" diye okumaya başladı Başkan ciddi bir ses tonuyla, "'sözüm ona hemfikir bir hareketle' Bundan hoşlandım, John, 'Kolombiya Cumhuriyeti'yle süregelen bütün bağlarını koparmıştır...' Bu sözler Jefferson'ınkiler gibi adeta."

"Beni yüceltiyorsunuz."

"Böylesi, şu kır tavşanlarının hak ettiğinden çok daha iyi bana kalırsa." Roosevelt telgrafın geri kalanını da çarçabuk okudu; sonra da Hay'e geri verdi. "Yollayın bunu."

"Ayrıca, kanal için bir anlaşma da hazırlıyorum; anlaşmayı bu ayın sonunu beklemeksizin mutlaka imzalatmahyız. Sonra Cabot, Senato'nun onaylamasına izin verirse eğer..."

"Cabot sesli oylama talep edecek ve en yüksek ses de kendininki olacak." Roosevelt, memnun görüyordu. "kayıplar vardı ne de olsa" dedi. "Root, biraz önce bir mesaj getirdi bana. Bir köpekle bir Çinli ölmüş." Başkan gülerek sandalyesine oturdu. Hay ise gülerek değil ama inleyerek oturmuştu yerine.

Panama'nın şartları en iyisi olmayacak, elbette..." Hay, vücudun ölümle gelen anestezi öncesinde daha ne kadar acıyı kaldırabileceğini çok merak ediyordu.

"Onlar artık özgür, öyle değil mi? Bunu *biz* başardık, aslında. Bu nedenle, bir şey hak ettiğimizi söyleyebilirim."

"Ben gelecek yılı düşünüyorum."

Roosevelt, bu sözleri onaylayarak başını salladı; sonra da kaşlarını çattı; yeninden başkan seçilmeyi ya da daha kesin konuşmak gerekirse ilk kez başkan seçilmeyi düşündüğü sıralarda her zaman yaptığı hareketlerden biriydi bu. "Anti-emperyalistler bizi gerçekten suçlayamaz. Bir kanalımızın olması gerekiyor ve onu da kıstak boyunca herhangi bir yere kurmak en iyisi."

"Ama kanal Nikaragua'da da kurulabilir; orada ne bir yaygara, ne bir donanma, ne bir köpek ya da bir Çinli bulunmaz, bana kalırsa; ayrıca, Panama cuntasıyla bizim aramızda gizli anlaşma filan da söz konusu olmaz."

"Gizli bir anlaşma söz konusuydu, elbette" Roosevelt, sol yumruğuyla sağ avucuna vurdu. "Biz her yerde özgür insanlardan yanayız ve Kolombiya'yı yöneten saçma sapan, katil ruhlu ahlaksızlara tamamen karşıyız..."

"... ve şimdi de Panama."

"Kanalı hiçbir zaman desteklemediniz, öyle değil mi Bay Hay?"

Hay, onca patırtının içinde bile Başkan'ın her daim kurnaz ve uyanık biri olduğunu unutuyordu çoğu kez. "Ben her zaman şöyle düşünmüşümdür" dedi Hay "demiryolları, kanalın yaptığı işi pekâlâ onun kadar iyi yapabilir; bir kanal kurmaksa, yalnızca zor ve masraflı olmayacak, ayrıca gelecekte bizim için politik bir belanın da haberi olacaktır. Evet" diye ekledi Hay; Başkan'ın birtakım söz-

leri yüzüne vurmasını beklemeyecekti açıkça, "ben, demiryollarına yatırım yapmaktan yanayım gerçekten, ama bunun konumuzla bir ilgisi yok şimdi."

Roosevelt, masasının gerisindeki dünya küresini döndürüp duruyordu. "Önemli olan konu aslında şudur John; biz kendi ülkemiz için gerçekten yararlı bir iş başardık. Donanmalarımız, Atlantik'le Pasifik okyanusu arasında çarçabuk gidip gelebilecek artık."

"Savaş dolu bir geleceğin bizi beklediğini görmüyor musunuz peki?" Temmuz ayındaki istifasından vazgeçmeye beni ikna etmesine izin vermeseydim keşke diye içinden geçiriyordu o sırada.

"Evet, görüyorum." Yüksek, sert ses tonu ansızın alçalmış ve neredeyse hoş bir hal almıştı. "Ayrıca, kendi özel görevimizi de düşünüyorum; bir zamanlar İngiltere'nin baş rolde hüküm sürdüğü yerde bulunmak ama dünyanın kefesinde..."

"Bütün dünyanın mı?"

"Öyle de olabilir. Ama bunların çoğu, ne tür insanlar olduğumuza ve insanlığımızı nasıl devam ettireceğimize bağlıdır." Suratını buruşturdu. "Bizim insanlarımız arasında süregelen bir zayıflık var; rahatlığa aşırı düşkünler, cesaretten yoksunlar..."

"Siz, gösterilerinize devam ederek bizi bu konuda yüreklendirin."

"Ben de tam bunu yapmaya çalışıyorum işte." Roosevelt gerçekten çok ciddiydi. Hay'in aklına Henry Adams'ın deyişi geldi: "Hollanda Asıllı Amerikalı Napolyon." Eh, neden olmasın ki? Bir imparatorluk başka türlü nasıl kurulabilir?

"Ve şimdi Bay Başkan, son kazancımıza dair yasal destekler sağlayacağım."

"Başsavcı, böylesine büyük bir başarının yasallık lekesiyle gölgelenmesine izin vermememiz gerektiğine inandırdı beni." Roosevelt'in kahkahası çıldırmış bir bekçi köpeğinin havlamalarını andırıyordu.

Hay ayağa kalkarken oda koyu yeşil bir dumanla kaplanıyormuş gibi geldi, içinde küçücük altın yıldızlar parıldıyordu. Hay bir anlığına bayılacakmış gibi hissetti. Ama Theodore ansızın yanı başında belirerek onu yere düşmekten kurtardı.

"İyi misiniz Bay Hay?"

"Evet. Evet." Oda eski haline dönüverdi yeniden. "Hızla yerimden kalktığımda, böyle kendimden geçiyorum çoğu kez. Ama işin tuhafı, Bay Lincoln'ün ofisinde bulunduğumu düşündüm bir an.

Bilirsiniz, koyu yeşil duvarlar ve altın yıldızlar; ayrılmaya çalışan her eyalete bir yıldız dediğimiz günlerdi."

Roosevelt, Hay'i kapıya kadar geçirdi; yapılı kolları, kendinden yaşça daha büyük bu adamı sıkı sıkı tutuyordu. "Onu ara sıra görüyorum."

"Başkan'ı mı?"

Roosevelt, Hay'in ofisinin kapısını açtı. "Evet. Demek istediğim, onu capcanlı bir şekilde hayal ediyorum. Çoğunlukla gece, koridorda ve yukarıda, salonun ta en köşesinde..."

"Doğu ucunda." diye onayladı Hay. "Koridorunda, ofisinin hemen dışında bir su soğutucusu bulunuyordu. Bardak bardak su içerdi."

"Bir dahaki sefere onu gördüğümde bekleyeceğim, öyleyse. O her zaman kederli."

"Kederli olmak için onlarca neden vardı."

"Benim sorunlarım onunkilerle karşılaştırılınca o kadar önemsiz kalıyor ki! İnsanın kendini onunla kıyaslaması gerçekten tuhaf. Günümüzün çoğu politikacılarından çok daha üstün olduğumu söylerken kendini beğenmişlik yaptığımı düşünmüyorum. Ama *onun* ne kadar yüce olduğunu aklıma getirdiğimde..." Roosevelt, bir iç çekti ansızın; hiç de ona yaraşır bir ses değildi bu. "Biraz dinlenmelisiniz, John."

Hay evet anlamında salladı başını. "Anlaşma sonuçlanır sonuçlanmaz güneye gideceğim."

"Bravo!" Roosevelt kendine has yapmacık tavırlarına yeniden kavuşmuştu şimdi.

Dört

Caroline ve Marguerite, Georgetown'da bulunan evlerinin önündeki manolya ağacının kocaman gövdesinden yankılanan seslerle pencereye koşuştular. Bir otomobil, nasıl olduysa ilk önce N Street'ten kaldırıma doğru çıkmış, sonra da bahçedeki iki manolya ağacından en büyüğüne gürültüyle çarpıvermişti. Direksiyonda Alice Roosevelt vardı; tüylü şapkası mavi gözlerinin önüne düşüvermişti; yanında, Marguerite Cassini oturuyordu; hem çok korkmuş hem de çok güzel görünüyordu; dahası, oldukça heye-

canlı bir edayla el kol hareketleri yapıyordu. Caroline'in pencereden gördüğü kadarıyla muhtemelen ellerini ovuşturuyordu; gerçekte bu, fazlasıyla dramatik bir yapıya sahip öteki Marguerite'in yani Caroline'in emektar yardımcısının yapacağı türden bir hareketti aslında.

Caroline bir solukta dışarıya çıktı; oldukça ihtiyar bir Zenci adam Alice'in kapısını açmaya çalışıyordu; kapı sıkışmıştı.

"Frenler!" diye haykırdı Alice suçlayıcı bir ses tonuyla. "Çalışmıyor işte. Hepsi senin şoförünün suçu."

"Baba bu olayı öğrendiğinde *benim* suçum olacak. "Marguerite arabadan indi. Caroline, bu Cumhuriyetçi Prenses'in arabadan inmesine Zenci adamla birlikte yardım ediyordu; Alice ise önüne düşen şapkasını düzelterek bir sıçrayışta arabadan indi; Zenci'ye teşekkür edip şöyle dedi: "Polise bu hurdayı Scott Circle'daki Rus elçiliğine geri götürmesini söyleyin. Orada gördüğüm en çirkin bina; gözden kaçırmaları mümkün değil."

"Babam" diye söze başladı Marguerite.

"Senin baban mı? *Benim* babam. Bütün mesele o. Benim araba almama izin vermiyor, biliyorsun." Alice, sanki ev sahibesiymiş gibi Caroline'in hemen önünden yürümeye başlamıştı bile. Marguerite Cassini'yse Zenci şoföre ayrıntılı talimatlar vermekle meşguldü. "Onu kesinlikle anlayamıyorum. Bazı zamanlar sanki başka yüzyılda yaşıyor izlenimini veriyor bana. Bu şahane üstü açık arabayı seçtim. Kesinlikle süper bir araç. Ve o, hayır dedi. Asla. Kadınlar araba kullanmazlar, sigara içmezler ya da oy vermezler. Oy kısmına katılıyorum, elbette. Bizim vereceğimiz oylar, o alışıla gelen oyları ikiye katlar yalnızca. Öyle olsa bile... Evli olmak nasıl bir his?"

Arka salondaydılar şimdi; pencereden, küçük bahçeyi görebiliyorlardı. Tam mevsimi olmadığından solmaya yüz tutmuş kasımpatıları doldurmuştu bahçeyi. Ağaçlarsa yapraklarını bir bir dökmüştü; kırmızı balıkların yüzdüğü küçük gölde, büyük bir kırmızı balık, oburluğunun göstergesi olan kocaman karnıyla gövde gösterisi yapıyordu adeta.

"Dingin. Aynı, aslında. John çoğunlukla New York'taki hukuk bürosunda zaten. Ben de burada hem gazete hem de çocukla baş başa kalıyorum."

İki aylık Emma Apgar Sanford, Caroline'in tahmin ettiğinden daha sessiz bir çocuktu; çok harika bir arkadaş olmasa da tatlılığıy-

la eve bir hareket getirmişti hiç şüphesiz. Caroline, Marguerite'in artık kulak asmadığı öğütlerine karşın kızını emzirmeye devam ediyordu. Bu arada, göğüslerinin ne kadar da irileştiğini korkuyla fark etmişti. Hayatında ilk kez, etine buduna dolgun bu yüce dünyada à la mode* bir kadın haline gelivermişti işte.

Bütün olanların ardından Marguerite Cassini'nin odaya girişi, göz kamaştırıcılığını zar zor koruyordu. Caroline, onun yalnızca güzelliğine hayrandı; başka bir özelliği yoktu aslında. Del'in gölgesini gizemli bir şekilde üzerinde taşıyordu hâlâ. Caroline, New

Haven kaldırımının üstünde ortadan ikiye ayrılarak kırılan opal yüzüğün, Kontes Cassini'nin Del'e hediyesi olduğu yolunda haberler duymuştu zamanında. Kurmacayla gerçeğin savaşı ebediyete kadar sürecekti anlaşılan. Marguerite, Huyler marka açık çikolata kutusuna uzanıverdi hemen; Huyler şehrin en önemli şekercisiydi. Washington'daki her aile, kendi damak tadına özgün şekerlemeler ısmarladı ona. Caroline ise Washington'ı beyaz çikolatayla tanıştırmıştı. Bu, *Tribune*'ün Sosyete Hanımefendisi'nin doyumsuz bir merakla gezindiği çevrelerde hâlâ tartışılan bir yenilikti. "Çikolata yememelisin. Şişmanlarsın" dedi Alice. Ben, asla tatlı yemem. Tıpkı Babam gibi yalnızca et ve patates yiyorum."

"Sen de büyük bir olasılıkla onun kadar tıknaz birine dönüşeceksin" dedi Marguerite bunun üzerine. La Cassini'yle Alice arasındaki arkadaşlık şehrin baş konusuydu ve bu konu, yalnızca Sosyetik Hanımefendi'nin muhitinde de kalmıyordu. Başkan Roosevelt Cassini'nin kızmasına karşın, Rusya'yla Japonya arasındaki süregelen sorunlarda Japonya'nın tarafını tutmaya eğilimliydi. Cassini, bu durum karşısında yanlarında Caroline de varken kükremişti adeta, "Adam putperestin teki! Bizse, Birleşik Devletler gibi Hıristiyan bir toplumuz ve o da alçak, yabani putperestlerin tarafını tutuyor." Rusya'nın açgözlülüğü, Beyaz Saray'da üzüntüyle kınanmıştı. Yönetim, Japonya'nın teklifini sessizce kabullenmeye hazırdı. Bu teklife göre eğer Japonya'nın Kore'yi de ele geçirmesine izin verilirse, Rusya Mançurya'yı ilhak edebilecekti. *Tribune*, bu konuda tarafsız olmaya çabalıyordu, ama Bay Trimble'ın sayesinde Rusya'yı desteklemeye meyilliydi ve bu da Başkan'ı küplere bindirmişti. Bakanlar Kurulu'na tahsis edilen yeni salonun tam ortasında, Caroline'e, tarihin iniş çıkışlarına dair upuzun bir nutuk çekmişti;

* Fr: Son moda. (ç. n.)

duvarda asılı duran Abraham Lincoln'ün portresinden yansıyan yorgun gözler ne koltukta oturan Caroline'e ne de odayı bir yukarı bir aşağı arşınlayan Başkan'a bakıyordu. Cassini, son günlerde verilen davetlerde Caroline'in elini oldukça fazlasıyla içten bir şekilde öpüyordu artık; Marguerite de Caroline'in gazete yoluyla verdiği destek için teşekkür etmişti ona. "Bu benim için çok zor, artık kordiplomatların da *duayeni* sayıldığıma göre" demişti derin bir iç geçirerek. Cassini, Pauncefote'un ölümüyle başkentteki özel heyetin başına geçmişti; en yüksek kıdeme sahip kişi sayılıyordu artık. Onun ev sahibesi olarak her tür resmi toplantıya ilk Marguerite gidiyordu elbette; bu sırada Başkan'ın kızı da kendi babasına meydan okuyarak Marguerite'le arkadaş olmuştu. Bunun nedeniyse, bir tek Caroline'in bildiği gibi, Başkan'ın Alice'e kırmızı bir otomobil alması için izin vermemesiydi Böylece Alice de, Rus Büyükelçisi aracına el koymuştu bir bakıma. Alice'le Marguerite, bir önceki yaz, tıpkı Kuzey Kutbu kâşifleri gibi beraber yolculuk ederek Newport'a gitmişlerdi. Yolda, halkın dehşet dolu tezahüratlarına maruz kalmışlar, yayaların korkuyla kaçıp gitmelerine neden olmuşlar ve sürücüleri de açıkça yollarından etmişlerdi. Caroline, bugünkü kazadan sonra Alice ve Marguerite arasında süre gelen arkadaşlıkta köklü bir değişimin yaşanacağından oldukça emindi. Cassini, arabasını kullanmaktan onları men edecek ve böylece Japonya, Rusya'ya karşı üstünlüğünü bir güzel kanıtlamış olacaktı. Brooks Adams'ın da hep sözünü ettiği gibi *nedensel bağlar.*

"İngiliz elçiliğinde yarın ne giyeceğim? diye sordu Alice; küçül el çantasından bir sigara kutusu çıkardı ve ardından tıpkı bir kulüp adamına yakışır bilirkişi edasıyla sigarasını yaktı. Caroline, Alice'in bu halini ne zaman görse, hâlâ hafif bir şok geçirmekten kendini alamıyordu; kendine sigara uzatıldığındaysa hep hayır cevabını veriyordu kesinlikle "Ama" diye ikna etmeye çalışıyordu Alice onu, "şimdi ben içtiğime göre herkes de içmeye başlayacaktır."

"Ama babanla aynı çatı altında sigara içmiyorsun."

"Evin içinde değil, pencere kenarında içiyorum; bu teknik ayrıntıya saygı duyuyor hiç değilse. Öyleyse, yarın ne giyiyorum?"

"Koyu mavi kadife bir elbise, gerdan kısmı dantellerle..." diye anlatmaya başladı Caroline.

"Samur kürkümü bir daha asla ödünç *vermeyeceğim* sana." Marguerite çikolataları parmaklarıyla eziyordu; yalnızca yumuşak dolgulu içlerini yemeğe bayılıyordu.

Hem Bayan Roosevelt hem de Alice, kendilerinde olmayan abartılı kıyafetler yaratmaktan hoşlanıyordu; sonra, hazırladıkları bu mükemmel kıyafetleri kendilerinden geçercesine Beyaz Saray basın sekreterine anlatıyorlar ve böylece her gazetenin "Sosyetik Hanımefendi" sayfasını süslemekten geri kalmıyorlardı. Görünüşe göre her iki hanımefendi de, ne olursa olsun kıyafet masrafını fazla karşılayamıyorlardı. Gene de Alice biraz daha zengindi. Caroline, artık Beyaz Saray oyununun kurallarını kaptığında, Alice, kıyafet uydurmak için Caroline'den yardım rica etmişti. Caroline, bu uydurulan kıyafetleri Tribune'ün sayfalarında anlatıyor ve Roosevelt hanımlarının gerçekte nasıl giyindiğini görenler de bu yazılanları okudukça hayretler içine düşüyordu.

Her türlü işin peşinden koşturan kadın hizmetçi elinde çay tepsisiyle içeri girdi. Caroline, daha büyük bir eve taşınmayı ve Apgarlara yakışır bir çalışan tutmayı tasarlıyordu; ama John'un borçları, onun bir yıllık gelirini silip süpürmüştü; çok şükür ki gazetenin işleri biraz yavaş da olsa açılmaya başlamıştı. Caroline rahat bir şekilde Georgetown'daki evinde Bayan Sanford olarak yaşamını sürdürüyordu böylece; *varis* Bayan Sanford değildi henüz. 5 Mart 1905'e kadar yaklaşık on beş ayı daha vardı önünde. İşin kötüsü, John'un itiraf ettiğinden çok daha fazla borca sahip olduğundan şüpheleniyordu. Bundan çok daha kötüsüyse, ansızın ortaya çıkıveren bu damadın borçlarını ödeyemeyecek kadar batmış olduğunu Blaise'in de bildiğinden şüpheleniyordu. Çünkü eğer gerçekten kararlıysa, Caroline'in *Tribune*'ü kendisine satmasını daha yakın zamanda önermişti Blaise. Caroline, o kadar da kararlı olmadığını belirtmiş ve bütün Washington'ın yaptığı gibi, Blaise'in Connecticut Avenue'da yaptırdığı sarayının gün be gün nasıl şekillendiğini ve yükseldiğini izlemeye devam etmişti. Burası, süslü mermer ihtişamıyla Dupont Çevresi'nin önceleri Leiter'lar ve şimdi de Patterson'larm saltanat sürdüğü saraylarıyla yarışıyordu adeta. Patterson ailesinin herkes tarafınca Cissy olarak bilinen kızı Eleanor hiç yerinde duramayan, on dokuz yaşında bir gençti. Temsilciler Meclisi'nin en zarif üyesinin kolunda salona giriyordu şimdi; Ohio'lu Nicholas Longworth otuzlarının başında, çok zarif ve şık bir adamdı; kafası ise tamamen keldi ve pırıl pırıl ışıldıyordu. Bu genç adam hakkında daima sayısız söylentiler dolaşıp dururdu etrafta. Bir gün Marguerite Cassini'yle evleneceği konuşulur; ardından sıra Alice Roosevelt'e gelir; bir sonraki günse kesinlikle hiç kimseyle evlenme-

yeceğine dair sözler yazılıp çizilirdi; çünkü annesinin basına açıklamış olduğu gibi, "oğlu doğuştan bekâr" bir delikanlıdır.

Caroline, çay servisi yapıyor, misafirlerle sohbet etmeye çalışıyordu, ama Alice'in de bulunduğu bir odada bunu yapmak neredeyse imkânsızdı. Asla susmuyordu. Özellikle, çevresindekilere sarsıcı haberler vermek isteğinde onu durdurmak olanaksızdı. Longworth de onun bugünkü kurbanı gibi görünüyordu. Marguerite Cassini, Tatar görünümüyle göz kamaştırırken, Alice oldukça kaba bir şekilde Temsilciler Meclisi'nden söz ediyordu. Bu sırada Cissy Patterson da Caroline'e dert yanıyordu. Suratı, soluk kırmızı saçlı Pekin kızlarını andırıyordu; küçük pembe bir burnu vardı; gözleri de ağlamaktan küçülmüştü. "Evet, ne zamandır Nick'in omuzlarında teselli buluyorum" diye mırıldandı Caroline'in kulağına.

"Pole'un mu?"

"Pole. Annemin bunu bana yaptığını inanamıyorum."

"Ama o yakışıklı..."

"Erkeklere ilgi duyduğumu sanmıyorum ben" dedi Cissy; Bakışları, hem çiçeği burnunda bir anne hem de yepyeni bir kadına dönüşüveren Caroline'i bir şekilde rahatsız etmişti. Cissy'nin bakışları Matmazel Souvestre'ınkileri andırıyordu kesinlikle.

"Ah, onlara zamanla alışırsın. Tabii pek çok iş için fazla iri tipler." Caroline her pazar kendisini görmeye gelen Jim'i düşünmeye başladı tutkuyla; Jim kanal boyunca yaptığı at gezintisinden sonra uğruyordu ona. Her zaman at kokuyordu. İşin gerçeği Caroline, seksi atlarla öylesine özdeşleştirmişti ki Jim'e ilginç bir teklifte bile bulunmuştu; Jim pazar günleri kanaldaki gezintiden sonra Caroline'e yalnızca atını yollayabilirdi belki de ve ardından da evinin yolunu tutardı; böylece Kitty'i yalnız bırakmamış olurdu. Jim bu teklif üzerine şok geçirmişti.

"Mesele o da değil. En azından ben öyle olduğunu düşünmüyorum. Tabii ben bakire bir kızım."

"Tabii" dedi Caroline. "Bir zamanlar hepimiz öyleydik. Ne mutlu, ne tasasız günlerdi."

"Mutlu günlerden pek haberim yok aslında. Ama Joseph bakireliğim konusunda derinden etkilenmişe benziyor. Görünüşe göre Avrupa'da hiç bakire kız yok."

"Gerçekten sayıca çok azlar." Caroline uyumlu görünmeye çalışıyordu. Cissy'nin amcası Robert McCormik, Caroline'in *Tribu-*

ne'ünü almaya çok hevesliydi; karısının ailesi de Chicago *Tribune*'ü yayımlıyordu. Cissy'nin ağabeyi Joe Patterson, amcasının gazetesinde muhabir olarak çalışıyordu. Dolayısıyla, Patterson'lar, bir tabiat kanunuymuşçasına Sanford'lara karşı güçlü bir çekim hissediyorlardı; matbaa mürekkebi, bir şekilde kan bağı kadar bağlayıcıydı. Cissy'ninse edebi hayalleri vardı; romanlar yazacaktı, öyle söylüyordu; ağzından bu laflar dökülür dökülmez de Bay James'in *Ambassadors* [Büyükelçiler] adlı en son çalışmasını eline aldı. Kitap, Henry Adams'a ithaf edilmiş, o da Caroline'e önermişti. Oysa Caroline, artık bir gazete yayımcısı olduğundan roman ya da hikâye okumayı çoktan bırakmıştı; çarçabuk belleklerden yitip gitmeye mahkûm o ürünün başta gelen sağlayıcısıydı artık kendisi.

"Lafları gereğinden fazla uzatıyor artık." Cissy, herkesin söylediği şeyi söylemeyi öğrenmişti; mükemmel bir yavanlık geleneksel aklı değersizleştirmeden bir iki dakika önce. Böylece akıllı bir genç kadın olarak hafızlara kazınmıştı. "Bir milyon kazanıyor" diye Caroline'in kulağına fısıldadı; bu sırada, incecik Huyler özel çikolatasının kenarlarını kemiriyordu.

"Kont Gizycki mi?"

Cissy evet dercesine salladı başını; ağzı çikolata doluydu.

"Bunun adil bir şey olduğunu söyleyebilirim." Caroline tedbirli konuşuyordu. "Avrupa'da parayı gelin getirirken damat da unvan, ad ve kocaman bir ev sağlar. Şatosu var mı peki?"

"Polonya'da." diyerek iç çekti Cissy. "Bana âşık değil, bilirsin."

"Öyleyse, niçin evleniyorsun onunla?"

"Annem benim bir kontes olmamı istiyor. Babam ödeyecek elbette. Ama bu, yani bir koca satın almak hiç de Amerikanvari bir davranış değil."

"Amerikanvari olmayabilir; ama Amerikalılar da her zaman yapıyor bunu. Harry Lehr ve o zavallı Drexel'a bir baksana. Amcanın gazetesine ya da benimkine ya da gerçekten çok temiz kalpliysen Bay Hearst'ün herhangi bir gazetesine göz at. Bu çok yaygın bir durum."

"Yaygın!" Cissy gözyaşlarına boğulacakmış gibiydi. "Keşke" dedi ansızın, "ben de senin ağzına ya da dilinden dökülenlere sahip olsaydım."

"İstediğini bir öpücük şekline sokarak düğün gününde sana verebilirim" diye ekledi Caroline; bir gönül 'tutulması'na davetiye çıkardığının tedirgin biçimde farkına varmıştı.

O sırada Marguerite Cassini geldi yanlarına. Nick Longworth'ü yamyam Alice'in kollarına bırakmakla akılsızlık etti diye düşündü Caroline. Alice, babası gibi ilgi odağı olma ihtiyacındaydı her zaman. Çevredeki bütün ilgiyi kendi üzerine çekmeyi sağlayabileceğini düşünüyorsa eğer, herhangi biriyle evlenebilirdi. Alice, bu Cumhuriyetçi dolar prenseslerinin içinde en ilginç olanıydı ve de mutsuzluğa ebediyen en mahkûm olanıydı. Birleşik Devletler'deki en meşhur genç kız olmak gayet güzel bir şeydi; ama sonra, çok geçmeden bütün güçlü başkanlar bilinmeyen eski başkanlara dönüşüyor ve onların büyüleyici genç kızları da birer kadın, eş ve anne olarak hafızalardan silinip gidiyordu. Caroline, Alice'i ihtiyar bir kadın olarak düşünemezdi asla; bu doğaya aykırıydı adeta. Bu arada, güzel Cassini de bir kontes bilgeliğiyle Cissy'i teselli ediyordu. "Son derece önemli bir aile; Polonya için elbette. Ve onun en iyi arkadaşı bizim çok yakın tanıdığımız biri. Ivan von Rubido Zichy. Ve o, Joseph'in sana deliler gibi âşık olduğunu söylüyor!"

"Bu adlar, *The Prisoner Of Zenda* [Zenda Mahkûmu] kitabındaki karakterleri çağrıştırıyor" dedi Caroline.

"Sen çok edebi birisin." Marguerite, Caroline'in bu sözlerini hiç beğenmemişti anlaşılan. "Bunu, bütün o gazeteleri okumaktan kapmış olmalısın."

"O zavallı Julia Grant'ın Prens Cantacuzene'yle evlenmesinden bu yana Beyaz Saray'da evlenen ilk genç kız *ben* olacağım." diyerek kendini sahnenin tam ortasına atıverdi Alice.

"Beyaz Saray'da Julia'nın annesi Nellie Grant'ın da düğünü olmuştu." Longworth, sıkıcı bir şekilde ayrıntılara takılıyordu. "Beyaz Saray'da yapılan son evlilik töreni oydu. Julia ise Newport'ta evlendi..."

"Ve Çar'ın temsilcisi olarak babamın bana izin vermesi gerekiyor; ama o, Julia'nm halası yüzünden yapamıyor bunu; Bayan Potter Palmer, evlenirken Julia'nın kendinden başka hiçbir şeye ihtiyacı olmayacak kadar güzel olduğu düşüncesiyle çeyiz filan hazırlamamıştı, biliyorsunuz."

"*Bu gerçek olamaz*" Üç kızının ağzından dökülenler, tek bir ses gibi yankılanmıştı.

"Babam da Bayan Potter'a aynen şunları dedi: 'Aşçınıza ne kadar ödüyorsunuz?' Sonra, yeni evli bir prensle prensesin aşçılarına ödemeye yetecek kadar paralarının bulunması gerektiğini açıkladı.

Konuyu çok abartıyordu. Prens'in de kendine göre bir serveti vardı hiç şüphesiz..."

Caroline, Marguerite'in bu çarist ve kibirli havalarına bir son vermeye kararlıydı artık, "Alice, Beyaz Saray'da ne zaman bir düğün göreceğiz acaba? Ve kiminle..."

Alice hiç düşünmeden yanıtladı. "Büyük bir olasılıkla 1905'te. Baba yeniden seçildiğinde. Ama bir damat adayı seçmedim henüz. Blaise çok zengin, öyle değil mi?"

"Hem de çok." Caroline, *Tribune*'ün yayımcısından bahsetmezsek, bu kızın, erkek kardeşi için ne kadar uygun bir eş olacağını sık sık düşünmüştü. Beyaz Saray duvarları içinde ya da dışında, Roosevelt ailesi hiçbir şey olmasa bile capcanlı hayatlarıyla varlıklarını sürdürecekti. "Ayrıca, onun yaptırdığı o büyük malikânede de yaşayabilirsin."

"Ah, ben *burada* yaşamayacağım asla! Çok monoton. Eskilerde kalma bir görkem filan.... Ben bir yere bağlanmak istemiyorum kesinlikle. Hayır, asla burada yaşayamam. Ben, New York, Paris, Londra... gibi yerleri istiyorum."

"Sonunda, Oyster Bay'de yaşayacaksın büyük bir olasılıkla" dedi Longworth. "Ve hak ettiğin yerde."

"Cincinnati'den daha iyidir hiç değilse." Alice'in kirpiklerinin dikkat çekecek derecede kalın olduğunu fark etti Caroline; neredeyse hakiki güzelliğe yakındı bu haliyle. Peki, bunu önemsiyor muydu acaba?

Birazdan Longworth, Theodore Roosevelt'in taklidini yaparak salondakileri eğlendirmeye başladı; Roosevelt'in kendi kızı bile kahkahalara boğulmuştu; Oysa Alice, *lèse majesté** sayılan bir durumla karşı karşıya kaldığında, daima kınamaya hazır olurdu. Ama Nick, tıpkı Başkan gibi Harvard Porcellian Kulübü üyesiydi ve bu anlamda da neredeyse Başkan'a denk sayılıyordu.

"Pazartesi günü onun ofisindeydim. Saray'daki bazı işlerden bahsediyordum; o ise hiç de havasında değildi, kendince yani. Bu nedenle ben de biraz endişelenmeye başladım. Zira Cincinnati'li bu genç muhabire söz vermiştim; bir iki dakikalığına Başkan'la görüştürecektim onu. Ve genç adam da yandaki odada bekliyordu. Her neyse, işimizi bitirdikten hemen sonra ben de Başkan'a şunla-

* Fr: Kral ya da hükümdara karşı işlenen suç ya da yapılan bir haksızlık, ayıp. (ç. n.)

rı söyledim, 'Biliyorsunuz, Albay, size merhaba demek isteyen genç bir muhabir var...'" Bu sözlerin hemen ardından Longworth, Theodore'un ifadelerini taklit etmeye başladı; homurdanıyor, suratını buruşturuyor, odanın etrafında dolaşıyordu; yumruklarını da havaya savuruyordu. 'Asla! Asla, Nick! Sen haddini aşıyorsun artık. Sen, Domuz bir arkadaşın tekisin, bu doğru. Bütün beyefendilerin birbirine kenetlendikleri o sağlam zincirlerle bağlıyız birbirimize, ama hayır! Elbette ben, Hükümet'in Efendisiyim ve *kuramsal* olarak bütün vatandaşlar bana ulaşabilir. Ama bütün bu vatandaşları görmeye kalkarsam, o zaman hükümetle ilgilenecek zamanım kalmaz ...' 'Hükümet'in Efendisi' diyerek ben biraz daha üsteleme cesaretini gösterdim. 'Makamımın gereğini yerine getir. Adı nedir?' Sesi, gaddar çığlıklara dönüşmüştü. Ben de adının ne olduğunu söyledim. 'Hiç duymadım. Hangi gazeteden?' Gazeteden de bahsettim. 'Ömrümde böyle bir gazete adı da hiç duymadım!' Çaresizliğe kapılmıştım artık. 'Falanca kişilerden babası, General Grant'ın üçüncü dönemini reddeden bir hareketin öncüsü sayılıyor.' 'Bu inanılmaz! Onu hemen buraya gönder.' Ardından, genç adam da çarçabuk içeriye girdi haliyle; biraz ürkmüş bir hali vardı. Başkan derhal kucakladı onu. 'Sizi tanımaktan dolayı çok heyecanlıyım, genç adam. Nedenini biliyor musunuz? Çünkü sizin büyükbabanız, hayatım boyunca tanışma şerefine eriştiğim en yüce adamlardan biriydi. Parti liderleriyle münakaşa ettiğini nasıl da iyi anımsıyorum; öylesine etkili ve güzel konuşurdu ki! Anlaşılan, siz de bu mirastan payınızı almışsınız. Eh, bayım, bu durum karşısında, büyükbabanızın bir diğer Demosthenes* olduğunu söyleyebilirim size; ama *o*, gerçek Demosthenes'in aksine zorbalığı alt etmiştir ve bugün bile hâlâ tüylerimin ürpermesine neden olan öylesi büyük bir yozlaşmadan kurtarmıştır bizi. 'Go, thou my boy and do likewise!'** Başkan, bu sözlerin hemen ardından kendinden adeta geçivermiş delikanlının elini sıkıp onu yolcu etti. Sonra da alışılmış TR yaşamına geri döndü. Bakışlarını benden yana çevirip hiddetli bir ses tonuyla şöyle dedi: 'Bana bunu bir daha asla yapma!' Ve gözünü kırptı."

* Demosthenes: İlk çağda Yunanistan'da yaşamış ünlü bir hatip. (ç. n.)

** Go, thou my boy and do likewise: İncil'den "İyi Samiriyeli" bölümünden. Luka 10:25-37. İsa'nm Yasa Uzmanı'na verdiği cevap: "Git, sen de öyle yap." (ç. n.)

Bu anlatılanlar karşında herkes kahkahalarla gülerken, Alice düşünceli bir biçimde söze başladı, "Baba, yüreğinin derinliklerinde taşıdığı samimiyetsizliğin ölçüsünü kendisi bile keşfedememiştir."

"Bu," dedi Longworth, "politikacılarımızın becerisinin doğal bir özelliğidir."

Hanımlar bebeği görmek istiyorlardı artık; bebek de oturma odasına getirilmişti nihayet; ciddi görünüyordu ve gözlerini de kocaman açmıştı. Cissy, evlilik, bebekler, para ve bir unvan düşüncesiyle derhal gözyaşlarma boğuluverdi oracıkta; Caroline ona bir kadeh konyak ikram etti. Cissy, herkesin şaşkın bakışları arasında tek bir yudumda bitiriverdi içkisini.

Önceden planlanmayan bu 'ev toplantısı' dağılırken Marguerite Cassini, Caroline'i bir kenara çekti ve şunları söyledi: "Nick bana evlenme teklifi etti. Hiç kimseye söyleme bunu."

Halk dışında hiç kimseye diye içinden geçirdi Caroline, "Kabul edecek misin peki?"

Marguerite evet anlamında başını salladı.

"Haydi, gel, Maggie" diye bağırdı Alice. "Nick bizi arabasıyla eve bırakacak. Umarım baban frenleri tamir eder. Biz, ölebilirdik gerçekten" dedi çok dramatik bir sesle.

"Belki de" dedi Cissy kederli bir sesle; öylece ortaya konuşuyordu, "herkes için en iyisi bu olacaktı."

"Sakin ol" dedi Prenses Alice; nihayet gitmişlerdi artık.

Caroline suratını asarak masasının başına geçti ve kocasının borçlarını yeniden gözden geçirmeye başladı. Alacaklılar biraz daha beklemeyi kabul etmezlerse eğer, *Tribune*'ü satmak zorunda kalacağının yavaş yavaş farkına varıyordu artık. Bu konuda bütün suçu John'un üstüne atmamak için kendi kendine büyük bir savaş veriyordu adeta. Ne de olsa, Caroline John'la evlenmek istemişti; tam tersi asla söz konusu olmamıştı. Gene de erkeklerin böylesi iş meselelerinden anlaması gerekirdi. Caroline kendini gizliden gizliye aldatılmış hissediyordu şimdi.

On İki

Bir

Blaise, gözlerini Lafayette Square üzerindeki Beyaz Saray'ın tam karşısında bulunan evin kapısına dikmiş öylece bakıyordu. Daha önceleri Elihu Root tarafından kiralanan bu görkemliden ziyade çok güzel diyebileceğimiz evde şimdi Milletvekili William Randolph Hearst'ün oturmasının, sonuç olarak, Theodore Roosevelt'in gücüne ve renkli kişiliğine bir saygı gösterisi olduğuna karar verdi. Hearst'ü ve Blaise'i bu gürültüsüz sakin yere geri getiren tek şey, Roosevelt'in o güçlü manyetizmasıydı açıkça; bu konuda, Elihu Root'un zevklerini de unutmamak gerekir elbette. Root ise, hukuk mesleğine gönül vererek New York'a geri dönmüş ve savaş bakanlığındaki yerini adeta bir fil görünümündeki insana, William Howard Taft'a bırakmıştı artık. Bu adam, Filipinler meselesinde Başkan'ın en güvendiği danışmanıydı; Filipinler'de genel vali olarak saltanatını sürdürmüştü ve uzun o devir boyunca ya da... her neyse işte: Sayısız Filipinlinin Yankee boyunduruğu altına girmemek için gösterdiği o amansız karşı koymaya hiç kimse doğru bir sözcük bulamamıştı henüz. Taft, bir hafta önce, 1 Şubat 1904'te Savaş Bakanlığı'na getirilmişti, ama aldığı maaşla geçinemeyeceğinden söz ederek yakınıp duruyordu. Öte yandan, her makam sahibi aynı dertten yakınırken bulundukları makama da toz kondurmuyorlar ve her nasılsa bir şekilde geçiniyorlardı. Blaise bunları alaycı bir yaklaşımla düşünüyordu.

Kapıyı, yıllardır hiç değişmeyen şişko George açtı gene; bu tuhaf Güney kasabasından ziyade hakiki bir şehirde bulunuyorlardı sanki. "Bay Blaise, siz, yaralı gözler için adeta şifa tadındasmız." George, geçen yıllar boyunca Blaise'i Şef'in erkek kardeşi hatta oğlu gibi görmeye başlamıştı. Blaise ise bu rollerden birine, özellikle de oğul rolüne bürünmek gibi bir arzu hiç duymamıştı bugüne

dek. Ama her iki adam da rollerini iyi oynamak durumundaydılar: artık sekiz gazeteyle (Boston da teslim olmuştu en sonunda) sınırsız diyebileceğimiz bir gücün sahibi Hearst ve bu dünyaya damgasını vuracak, elle tutulur bir şeyin özlemini çeken Blaise, özellikle de dün geceki feci yangında, Baltimore matbaası mahvolduktan sonra. Hapgood yeni bir matbaayla anlaşma ayarlasa da *Examiner* birkaç hafta yayımına ara vermek zorundaydı.

Hearst, ahşap kaplama çalışma odasındaki tahtında oturuyor, Blaise'in gördüğü üzere, ufak tefek ve insanda müthiş korkunç hisler uyandıran Georgia'lı Thomas E. Watson'ın sözlerine dikkat kesilmiş görünüyordu. Bu adam, Çiftçiler Birliği'nin üyesi olarak Meclis'te bir dönem görev yapmıştı; ayrıca, Halkçı Parti'nin as başkan adayı olarak da öne çıkmıştı zamanında; şimdiyse, 1904 seçiminde gene Halkçı Parti'den başkanlığa aday olabilirdi. Hearst ise son derece çaresiz bir biçimde, Demokratik Parti'yi desteklemesi için ikna etmeye çalışıyordu bu adamı. Oysaki Hearst, adının her daim yarattığı skandal yüzünden Dindar Güney'li tipinden de uzaktı; gene de gerçekçi olmak gerekirse, ulusal seçenekler göz önüne alındığında siyasi açıdan sosyalist ya da Halkçı bir tip için en yakını oydu. Hearst, Watson'ı etkilemişti hiç şüphesiz; öte yandan Watson'ın gerçekten daha çok etkilendiği kişi gene Watson'dı tabii.

Jim Day, Hearst'ün tam karşısındaki kanepede oturuyordu; Blaise'i yalnızca bir gülümsemeyle selamladı ve odanın tam ortasında ayakta dikilerek nutuk çeken o ufak tefek, öfkesi burnunda adamı dinlemeyi sürdürdü. Blaise'in ziyareti pek az bir etki yaratmıştı anlaşılan. Hearst, kendisine bir sandalye çekmesi için işaret etti Blaise'e. Watson ise bir dini toplantıya geç kalan kişiyi görmezden gelen vaiz gibi davranmıştı ona.

"Thomas Jefferson üzerine yazdığım kitabı size ithaf ettim, Bay Hearst; siz, politik açıdan Jefferson'ın varisi olarak görüyorum bir bakıma."

"Ne kadar da şanslıyım." Son zamanlarda Hearst, sanki insanları deniyormuşçasına türlü türlü şakalar patlatıveriyordu ansızın. "Öldüğünde bir sent bile bırakmamış ardında."

"Bu, onun ebedi saygınlığına bir işarettir." Watson'ın alev alev yanan masmavi gözleri bu sözlerden hiç hoşlanmadığını anlatıyordu. "Benim kahramanlarım diyebileceğim Jackson ve Napolyon üzerine yaşamöyküleri kaleme alıyorum; onlar sizin de kahra-

manlarınız elbette. İnsanlarımız, vakıflarla, Yahudi bankacılarla, putperest papa savunucularıyla, ayrıca kendilerine, yani bu cumhuriyetin özgün vatandaşlarına bir mahpus hayatı yaşatan geri kalan her şeyle savaşıyor hiç şüphesiz ve siz de insanlar adına söz konusu bu adil savaş için savaşmaya devam ederseniz eğer, bütün bu kitapları size ithaf edeceğim." Böylesi mizaca sahip birinde bu konuşulanlardan daha fazlası bulunuyordu ve Hearst, büyük bir sabırla dinliyordu söylenenleri. Watson, temmuzda gerçekleşecek olan Demokratik Kongre'de, Güney'li delegeleri Hearst'e ve adaylığa yönlendirebilirdi; seçim zamanında Watson, adaylar için tam beş milyon oya bedeldi. Ne var ki Watson, temmuzda bir Demokrat olarak mı çıkacaktı sahneye acaba? Ya da Halkçı Parti'nin adayı mı olacaktı? Blaise, Şef'e gıpta etmiyordu. Blaise'in bugüne dek gözlemlediği kadarıyla Amerikan halkı –kabul etmek gerekir ki, temsilcileri vasıtasıyla edinilen biraz çarpık bir intibaa göre– çılgınca bir mezhepçiliğe daha yakın duruyordu. Din, bu insanların damarlarında adeta bir zehir gibi dolaşırken, günahlarla dolu Avrupa'da bile akla hayale gelmeyen bir çeşit ırkçılık da bu akıntının bir parçasıydı. Her zaman, ilk önce aşağılayıcı bir sözcükle tanımlanan 'onlar', sonra kendiliğinden şekil değiştirerek daha meşum, bütünüyle uğursuz bir 'onlar'a dönüşüveriyordu; bu 'onlar' tamamen yok edilmeliydi ki Cennet yeniden kazanılabilsin. Blaise, babasının Lowell Massachusetts'deki fayans döşeme fabrikasında sıradan bir işçi olarak çalışmayı, Birleşik Devletler gibi böylesine çılgın bir ülkeye başkanlık etmeye yeğlerdi kesinlikle. Bu duruma akıl erdiremiyordu; akıl erdirmek de istemiyordu; Caroline'in bu düzende yerini bulduğuna; ama evet, kesinlikle *onlardan* birine dönüşmediğine de hayret ediyordu.

Watson yarım saat daha uzun uzun konuştu; sonra, bedava taşra posta dağıtımı servisinin Birleşik Devletler için ne kadar önemli olduğunu vurgulayarak bu sıkıcı konuşmasını nihayet sonlandırdı. "Bay Watson" diye ayağa kalktı Hearst; bu ufacık tefecik konuşmacının yanında bir dev gibi kalıyordu, "size hayran kaldım açıkçası; hatta öykülendim bile..."

"Öykündüm" diye mırıldandı Blaise kendi kendine. Şef'in İngilizcesi hâlâ pek iyi değildi anlaşılan. "Sizinle birlikte bu yaz, sonbahar ya da sonsuza kadar harika işler başaracağımıza eminim artık. Ama size ihtiyaç duyduğum, gerçekten ihtiyaç duyduğum yer hemen yanı başım aslında. Yo, bu yanlış, ben sizin için, sizin fikirle-

riniz için çalışacağım ama siz de *New York America*'nın editörlük bayrağını teslim almayı kabul edeceksiniz. Siz doğuştan yeteneklisiniz."

Bu fevkalade başarılı bir atıştı diye düşündü Blaise. Şef öğreniyordu. Watson, Şef'in kendisine duyduğu güven karşısında şükranlarını sundu; ama oltadaki yeme de kanmadı açıkçası. Birbiri ardına karşılıklı iltifatlardan sonra Watson oradan ayrıldı. Hearst ise derin bir iç çekti.

"Zor iş" dedi Blaise.

"Harika bir konuşmacı" dedi Jim. "Ne var ki kalabalıkta değilsen eğer; seni pekâlâ usandırabilir."

"Bu konuda ne düşünüyorsun Jim?" Hearst, Day'e dönmüştü şimdi. Blaise ansızın çok kıskandı. Birbirlerine ilk adlarıyla hitap ediyorlardı anlaşılan. Oysa Hearst hemen hemen hiç kimseye böyle davranmazdı. Elbette Jim, Temsilciler Meclisi'nde Hearst'ten daha kıdemli bir konumdaydı; öyle olsa bile Hearst'ün Blaise'e ilk adıyla hitap etmesi nereden bakılırsa bir yıl almıştı.

"Bana kalırsa, Albay Bryan gene şansını zorlayacak ve ben de her zaman olduğu gibi ondan yana olacağım; ama o, aday bile gösterilmeyi başaramayacak. Bu nedenle sizin ya da Lazarus havasındaysa eğer Cleveland'ın aday olacağını tahmin ediyorum."

"Cleveland, gerçekten öldü zaten." Hearst, Blaise'den yana döndü şimdi. "Biliyorsun, İşçi Komisyonu'na William'm izin vermemesine rağmen girdim." Ardından da Jim'e döndü: "Bir önergeyi Meclis'te nasıl onaylatıyorsun?"

"Öncelikle" dedi Jim "bunu kaleme alması için birini ayarlıyorsun. Sonra... Eh, Kongre bir gazeteye benzemez kesinlikle."

"Bunu çoktan anladım. Ama" Hearst, Beyaz Saray'ı işaret etti eliyle, "*orası* anlamadı. Roosevelt,tıpkı benim gibi; etrafta kıyametler koparıyor, ortalığa haberler yayıyor..." Gene Blaise'e doğru çevirdi bakışlarını. "Yangın için üzüldüm. Çalışmaya yeniden başlayacaksın sanırım, öyle değil mi?"

"Gelecek hafta. Caroline, *Tribune*'ü bana satabilir." Caroline'in aklı bu konuda oldukça karışıktı. Blaise, John Apgar Sanford'ın borçlarını ödemek için onun paraya ihtiyacı olduğunu biliyordu. Diğer taraftan, Caroline bir yıl daha dayanabilse, malikâneden payına düşeni zaten alabilecekti ve söz konusu olan bu para, Blaise'in Connecticut Avenue'da yaptırdığı İtalyan tipi konağına döktürdüğü onca paraya rağmen giderek artıyordu. Bu konuda Blaise, San-

ford'ın huysuz alacaklılarının üzerindeki tedirginliği daha da artırmak için Houghteling'i iş başına getirmişti. Bir kriz patlatılabilirse eğer...

"O gazeteyi de ele geçirmek çok isterim aslında." Hearst, içindeki o arzuyla yanıp tutuşuyordu adeta. "Gazeteyi hareketlendirdi o. Şaşırtıcı. Müthiş kadın."

"Can sıkıcı bir kızın teki! Kendi kız kardeşim."

"Politikadan bile anlıyor." Jim de kendi görüşünü böyle belirtmiş oldu. "Kitty ondan çok hoşlanıyor gerçekten" diye de ekledi. "Kitty bizim ailenin politikacısıdır."

"Kömür-demiryolu tekelini iyice araştırmak istiyorum aslında" dedi Hearst; bu sözleri Jim'e sarf etmiş gibiydi. "Altı demiryolunun on bir maden ocağını gizlice nasıl elinde tuttuğunu, ucuz kömür elde edip stoklarını sulandırarak halka sattığını araştırmak için kendi paramdan tam altmış bin dolar harcadım. Başsavcı ve yolun tam karşısındaki o yaygaracı dolandırıcı da bütün bunlardan haberdar, ama bu konuda kıllarını bile kıpırdatmıyorlar.

Blaise, Hearst'ün politikaya karşı takındığı yayımcı yaklaşımını oldukça beğeniyordu. Skandal yaratacak konuları arıyor, buluyor ve onları derhal yayımlıyordu. Şimdi, yalnızca gazete satmak yerine, bu yapıda bir skandalla Yönetim'i de yerle bir edebilirdi. Bu, doğrudan doğruya güç demekti.

"Bunu al ve Meclis Adli Kurulu'na götür. İşe nereden başlayacağını ben sana göstereceğim. Ama Başsavcıyı harekete geçirebileceğini sanmıyorum hiç."

"Bekleyin ve görün. Biliyorsunuz, aday olursam eğer, kampanya için Demokratik Milli Komite'ye bir buçuk milyon dolar vereceğim."

Jim bir ıslık çaldı ve gülümsedi. "Niçin aday olduktan *sonra* peki? Parayı daha önce dağıt ve bir bakmışsın ki aday olmuşsun zaten." Hearst bu sözleri duymamış gibi davranıyordu; konuşmasına bıraktığı yerden devam ettirdi, "Asıl düşünce şu; para sağlamak isteyen parti, muhafazakâr adayların yaptığı gibi demiryollarına ya da tröstlere gidip elini açarak..."

"Ve yalnızca beş parmağıyla." Jim, Blaise'e gülümsüyordu. Blaise, artık kendisiyle alakası kalmayan eski metresinin oğlunun dışında bugüne dek hiç erkek arkadaşı olmadığını fark etti.

"Ne?" Hearst'ün aklı karışmıştı.

"Bir şaka. Bizim aramızda." Blaise, Jim'in ağzından dökülen "bizim" sözcüğü karşısında keyiflenmişti açıkça.

"Roosevelt," diye canı sıkkın bir havayla belirtti Hearst, "dünyanın bütün şansı onda toplanmış sanki."

"Kötü şansın dışında" diye ekledi Jim. "Bu yeryüzünde onun gibi bir adam yok."

"Ondan nefret ediyorum, sanırım." Ama Hearst'ün cılız sesinde öfke değil büyük bir özlem hissinin yankıları vardı. "Bana, McKinley'in katili diye hitap ediyor. "

"Neden *onun*, başkan olabilmek uğruna McKinley'i öldürtmek için bir anarşist tuttuğunu öne sürmüyordunuz?" diye Blaise'in o anda düşünmeden söylediği bu sözler Jim'i pek eğlendirmişti.

"Asla bir bağ kuramazdık" dedi Hearst üzüntüyle; Şef'le ilgili hiçbir şeyde şüpheye yer bırakmayan Blaise'i şaşırtmıştı. Ama bu, Hearst için bile fevkalade garip bir şeytanlık gibiydi.

"Şüphen varsa, derhal bir şey uydur." Jim, etrafına neşe saçıyordu.

Blaise, Henry Adams'ın McKinley'i nasıl tanımladığını kelimesi kelimesine anımsadı: "En ilkel kapitalizmin fevkalade çevik adamı ve en yüksek maaşlı temsilcisi." Bunu, Hearst'e yinelememeye karar verdi; Hearst, Lafayette Square'in öteki tarafında asla kabul görmeyeceği gerçeğini, o alışılmış ağırbaşlılığıyla çoktandır kabul etmişti.

Hearst artık, James Burden Day'le anne baba olmanın mutluluğundan konuşuyordu. Millicent iki ay sonra doğum yapacağından New York City'den ayrılmak istememişti kesinlikle; Columbia Bölgesi'nde doğan bir çocuğun politikacı olmasından korkuyordu açıkça. "Ya da bir Zenci" dedi Jim. "Ortalamalar Kanunu."*

George kapıda belirerek "Bayan Frederika Bingham"ın geldiğini duyurdu; Hearst çok şaşırmıştı. Blaise ayağa kalktı. "Ona, burada buluşmamızı söylemiştim. Yeni evime bakmaya gideceğiz. Ev dekoratörü olarak çok tutkulu biri. Bayan Wharton'ın kitabını bile okumuş."

Frederika son derece havalı görünüyordu. Hearst nazikti. Jim ise dostça davranıyordu; Frederika'yla birçok kez karşılaşmıştı. Blaise, bu hanımefendinin elini kibarca sıktı.

* Ortalamalar Kanunu: Bir olayda gerçekleşebilecek olasılıkların er ya da geç birbirine eşitleneceği inancı. (ç. n.)

"Annem, evde düzenlediği meclis toplantılarına niçin sizin de katılmadığınızı çok merak ediyor, Bay Hearst." Frederika, Hearst'le konuşuyordu, ama bir gözü de Blaise'in üstündeydi; Blaise ise onun her durumu kolaylıkla idare edebilmesine hayran kalmıştı. Bu haliyle, Caroline'i andırıyordu; bu, kız kardeşini örnek göstermek anlamına gelmezdi elbette. Blaise, kız kardeşinden nefret mi ediyordu? Onu kıskanıyor muydu? Ya da onu seviyor muydu? Bu konuda asla bir karara varamıyordu. Öte yandan, Blaise *Tribune*'ün sahibi olsaydı ve Caroline de bu sosyetedeki herhangi bir kadın portesi çizseydi, birbirleriyle büyük bir olasılıkla gayet iyi anlaşırlardı. Açıkça görüldüğü üzere aralarındaki esas duygu kıskançlıktı hiç şüphesiz.

"Ben, hiçbir kongre üyesi tanımıyorum" dedi Hearst mazlum bir edayla. "Bay Day'le Bay Williams dışında..."

"Meclis Başkanı" dedi Jim, "sima olarak sizi tanımadığına yemin ediyor."

"Görüyorsunuz ya, *ben* kendimi hiç rahat hissedemem orada, öyle değil mi?"

"Bizim evimize gelmeniz için bir neden daha. Anne sizi en doğru insanlarla tanıştıracaktır. Bay Sanford, yalnızca bir saatim var..."

Böylece Blaise'le Frederika ardındakilere iyi günler dileyerek oradan ayrıldı ve Binghamların özel şoförlü otomobiliyle yola koyuldu. "Cissy Patterson hakkında söylenenleri duydunuz mu?"

Blaise, bu kadının kim olduğunu bilmediğini itiraf etti; Frederika da onu bu konuda bilgilendirdi; sonra da çarçabuk ayrıntılara geçiverdi: "Damat, geçen hafta, düğünden sonra, Patterson evindeki düğün yemeğine gelmedi." Dupont Circle'a girerlerken Patterson malikânesinin tam önünden geçiyorlardı şimdi. "Cissy gözyaşlarına boğuldu haliyle; damadın bir arkadaşı, şu Avusturyalı adam, damadı aramaya gitti ve en sonunda tren istasyonunda buldu arkadaşını; New York'a gitmek için bilet alıyormuş. Sözüm ona damat, törenden sonra doğruca bankaya gitmiş ve kendisine söz verilen milyonlarca doların yatırılmadığını görmüş."

"Gitmiş mi peki?"

"Yo, kalmış. Çekin karşılığını yatırmak için hâlâ uğraşıyorlar. Cissy'nin çok mutlu bir hayatının olacağını sanmıyorum, siz ne dersiniz?"

Blaise de hayır cevabını verdi.

"Ben Caroline gibi olmak isterim. Bağımsız. Hayatta yapacak bir şeyi bulunan."

"Çocuk sahibi olmak yeterince çok şey yapmak demektir, bana kalırsa." Blaise ataerkil bir yapıya sahipti ve Fransız'dı.

Connecticut Avenue'daki ev gerçekten çok genişti ve bu ev, Blaise'in giderek daha çok özlediği Saint-Cloud-le-Duc malikânesinin çağdaş anlamda harika bir karşılığı olarak görünüyordu ona. Ne kendisi ne de Caroline, Poussin sonrası yaptıkları anlaşmaya göre evlerine ayak basmamıştı o günden bu yana. Kız kardeşi büyük bir özlem çekmese de Blaise, Saint-Cloud-le-Duc hasretiyle yanıp tutuşuyordu artık. Aslında, bu iki kardeşten Caroline malikâneyi daha çok seven olmuştu hep ve orada uzun uzun kalmıştı, öte yandan Blaise, tamamıyla bir Amerikalıya dönüşmek için elinden geleni yapmıştı. Şimdiyse rolleri değişmişlerdi.

Üzerinde kalın bir palto bulunan bina görevlisi onları içeriye aldı. Evin içi, dışarıdan bile daha soğuktu. Saint-Cloud'dan esinlenerek yapılan çift oturma odasını gezmeye başladılar; ardından da Bavyera'lı Ludwig Kalesi'nden adeta kopyalanmış olan balo salonunu incelemeye koyuldular. Bir asansör bile bulunuyordu; ama Frederika bunun yanlış bir fikir olduğunu düşünüyordu. "Zavallı Walsh ailesi, balo salonlarını üst kata yaptırmanın çok akıllıca olduğunu düşünüyordu. Halbuki asansör bir çıkışta yalnızca dört kişiyi taşıyabiliyordu. Bu nedenle, misafirlerin hepsi aynı anda geldiğinde parti de bir türlü başlamak bilmezdi" diyerek bir kahkaha attı; Blaise, çoğu Amerikalı kızın tersine onun kolay bir kız olduğunu düşünüyordu. Amerikalı kızlar hâkimiyeti ele almaktan hoşlanıyorlardı.

Bu sırada Frederika, sanki kendisinin de Amerikalı ve doğal olarak hâkim bir genç kız olduğunu ispatlamak istercesine odaları nasıl dekore etmesi gerektiğini anlatıyordu; Blaise, bu kadar çok tavsiye verilmesinden hiç rahatsız olmadığını fark edince hem şaşırdı hem de mutlu oldu nedense. Konuşurlarken birbirlerine karışan nefesleri bu dondurucu havada bir sigara dumanı gibi asılı kalıyordu. O arada Blaise de ciddi ciddi evlilik konusunu düşünmeye başlamıştı. Frederika'yla değil, daha uygun biriyle, eve ve elbette Saint-Cloud-le Duc malikânesine mukayyet olacak biriyle evlenmek istiyordu. Hem Alice Roosevelt hem de Marguerite Cassini etkilemişti onu açıkçası. Ne var ki ilki, gereğinden fazla kendini beğeniyordu; ikincisiyse Slav kurnazlığına fazlasıyla sahipti. Alice

Hay, onu çok büyülemişti; ama Blaise onu etkileyememişti. Zaten Alice de New York'lu Wadsworth'le evlenmişti sonunda. Millicent Smith'in, bir başka deyişle Kontes Glenellen da kendine göre bir çekiciliği vardı elbette. Washington'da yetişmişti; Caroline'le aynı okula gitmişti; Kont Glenellen'la evlenmişti. Daha sonra Millicent, Londra'daki Amerikan elçiliğinin tarih boyunca görmüş olduğu en heyecanlı yumruk kavgasından sonra Kont'tan ayrılmıştı. Narin Millicent, Lord Glenellen'ı yerle bir etmişti; sonra, bu durum karşında dehşete düşen büyükelçiye kavganın ayrıntılarını açıklamayı da ihmal etmemişti; hile yapmıştı açıkça; sağ yumruğunda, geleneksel sokak dövüşçüsünün tuttuğu gibi metal para değil, metal bir sigara kutusu (içinde sigara bulunan) tuttuğunu söylemişti. Bu da, adil olmasa bile, hamlesi için fazladan bir güç sağlamıştı ona. Ayrıca Millicent, kişiliğinin çok güçlü olmasıyla da bilinir ve takdir edilirdi. Bununla birlikte Blaise, bu kocaman meydanı ne kadar çok incelerse, çekici bulduğu insanların sayısı da giderek azalıyordu nedense. Paris'e geri dönmeyi bile düşünmüştü; ama bu, onun için yenilgi, Caroline için de zafer demekten başka bir şey olmazdı.

"Çok üşüyorum. Ve geç kaldım" dedi Frederika; bekçi onları ön kapıya doğru geçiriyordu şimdi. "Anne, cumartesileri evde" diye duyurdu; Blaise'le Williard'ın tam önünde ayrıldılar.

"Geleceğim" dedi Blaise. Resmi bir şekilde el sıkıştılar ve Blaise otelin yolunu tuttu. Neden, diye düşünmeye başladı, Frederika'yla evlenmesindi ki? O, bütün deneyimiyle ilgi çekici biriydi, yani Beyaz Saray'ın Mavi Oda'sında, bir yumruk savaşıyla son bulan türden bir tutku yoktu kesinlikle. Diğer taraftan, Bayan Bingham ve bütün o inekler meselesi vardı. Yo, bir Sanford, talihli ve zengin muhitten biriyle evlenmeliydi; inekler bu muhite dahil olabilirdi pekâlâ, ama tıpkı Bayan Bingham örneğindeki gibi bütün yaşamın merkezi haline gelemezdi.

İki

Blaise, inekler hakkında derin düşüncelere dalmışken Caroline de evliliğin getirdiği bir olgunlukla hürmetkâr bir yeğen olarak Henry Adams'a iltifatlar yağdırıyordu. Henry Adams, daha çök-

müş, ihtiyarlamış ve kesinlikle daha mahzun görünüyordu. "Erkek kardeşinin matbaasını mahveden yangın, on ikinci yüzyıl üzerine yazdığım kitabı da eritip yok etti." Bir iç çekti, sakin bir tavırla kollarını şöminedeki ateşe, erimiş matbaa harflerini o hale getiren kaynağa doğru uzatıverdi. "Kitabı yayımlama işini ertelemek zorunda kalacağım; bu, hiçbir zaman yayımlamayacağım anlamına gelmiyor elbette. Kitap yalnızca benim, sizin ve diğer birkaç kişi için..."

"Kupa Beşlisi mi?"

"Artık yalnızca üç kişiyiz." Kaşlarını çattı. "Hay için endişeleniyorum. Caddenin karşısındaki o çılgın sayesinde ve üstelik Senato denilen o tımarhane tarafından yavaş yavaş ölüme doğru sürükleniyor. Cabot..." diye söze başladı ve hemen ardından derhal sustu. "Çok neşeliyim, gördüğünüz gibi. Caroline'e düşünceli gözlerle bakıyordu. "Bay Sanford'ı niçin hiç göremiyoruz?"

"Çünkü giderek yaşlanan Bayan Sanford'ın arkadaşlığından daha çok hoşlanıyor göründüğünüzü düşünüyordum."

"Ah, bahane bulmayın. Bahane bulmayın. Günümüzün bazı yeni genç kızlarıyla konuşmakta zorlanıyorum. Diğer taraftan ben çok sıkıcı biriyim. Sen de katılıyor musun buna?"

"Evet. Bu, sizin en çekici özelliğiniz. Eğer biraz daha yaşlı biri olsaydınız, hiç de çekici sayılmayan salt bir sıkıcılığa sahip kuzenim yerine sizinle evlenirdim."

Adams, alışılmış kahkahalarından birini patlatıverdi; dilsiz bir köpeğin havlamasını andıran bir kahkahaydı bu. "Lâyıkıyla başaracaksın."

"Alice'ten hoşlandığınız muhakkak." Washington, "Alice" adını telaffuz ederken *o* Alice'in kastedildiğini belirtmek amacıyla heceler arasında belli belirsiz duralıyordu.

"Babasından daha çok seviyorum onu. Hoş, herkesi ondan daha çok seviyorum ya. Geçen hafta ilk Beyaz Saray yemeğime gittim; ta 1878'den, limonataların şampanya gibi aktığı o kasvetli Rutherford B. Hayes hükümetinden bu yana hiçbir yemeğe katılmamıştım. Brooks yemeğe gelemeyeceği için davet edilmiştim yalnızca. Başkan'ın bir çift hakir kulağa ihtiyacı varken, onların da bir Adams'a, herhangi bir Adams'a ihtiyaçları bulunuyordu. Benim kulaklarım asla o kadar hakir değildir. Her neyse Başkan tam iki saat boyunca konuşup durdu. Neler konuştuğuna gelince" Adams, çimleri kemirmekle meşgul Nebukadnezar'a bakarak tatlı tatlı gülümsedi bir an, "zihnindekiler beni allak bullak etti kesinlikle! Bü-

tün tarih, o yüce yuvarlak Hollanda peyniri gibi kafanın içinde dosyalanmış. Ancak, çok cömert biri olduğundan bütün bildiklerini ne kadar hakir olursa olsun herkesle paylaşacakmış. Dehşete düştüm. Dilim tutuldu. Zavallı John, gün be gün neler yaşamak zorunda kalıyor..."

Adams'a özgü kasvetin bu neşeli odaya çökmesine ramak kaldığının farkına varan Caroline söze başladı, "Connecticut Avenue'da Cassini güzeliyle Alice'i kızağa binerken gördüm biraz önce. Dupont Circle'dan başlamışlar ve trafiğin içinden kaymağa başlamışlar; kontrolsüz bir biçimde."

"Bu, sevgili çocuğum, babasının yönetimine ithafen bir mecaz niteliğinde."

"Nasıl para sahibi olabilir bir insan" diye sordu Caroline.

Adams, arkadaşlıkları süresince ilk kez hakiki bir şaşkınlıkla bakıyordu Caroline'e şimdi. "Bizim dünyamızda para sahibi aileleri seçersin ve onlar da sırası geldiğinde bütün varlıklarını senin üzerine aktarır. Aile seçiminde dikkatsiz davranmışsan eğer, bu seçimi çok da dikkatsizce yapmamış biriyle evlenirsin. Para konusunda çok iyiyimdir, bu arada. Nedeniniyse bilmiyorum. Ama mali krizleri çok iyi idare edebiliyorum. Para sisteminden bu dünya üzerinde yaşayan herkesten çok daha iyi anlayan Brooks her zaman para kaybediyor. Son derece onur verici bir durum. Her neyse, gelecek sene; öyle değil mi? Mirastan payına düşen serveti gelecek sene almıyor musun?"

"*Bu* sene. Çaresiz durumdayım."

"Kocanın borçları var." Adams bu sözleri bir soru olarak sarf etmemişti; zaten içinde yaşadıkları dünyada herkes her şeyden haberdardı.

"Benim hesaba kattığımdan çok daha fazla."

"Erkek kardeşine git."

"Gazeteyi almak istiyor o."

"Yahudilere git, öyleyse."

"Denedim. Ama hiç de makul bir oranda borç vermiyorlar."

"Ben borç verebilirim–"

"Böylesi uygunsuz bir teklifi ima edecekseniz eğer, bu odadan çıkarım ve bir daha da asla buraya adım atmam."

Adams mutlu bir kedi gibi gülümsüyordu. "Beni geri çevireceğini biliyordum. Aksi takdirde, böylesi kaba bir davranışta bulunmazdım. Gazeteni niçin Blaise'e satmıyorsun peki?"

"Çünkü gazete gerçekten kendime ait tek şey. Bir çocuk, asla tamamıyla size ait değildir; babaya da aittir." Caroline bu ince alaydan keyif almışa benziyordu. Jim, masmavi gözlü ve kıvırcık saçlı Emma'yı kucağında tutarken onun kendi canından ve kanından olduğundan asla bir kez bile şüphelenmemişti.

"Öyleyse, kurnaz olalım. Blaise'e *Tribune*'ün hisselerinin yarısından bir eksiğini sat; kontrol gene senin elinde kalacaktır."

Caroline bunu da düşünmüştü zamanında. "Bu onun, istediğimden fazla yakın olması anlamına gelir."

"Delikanlılar birbirlerine benzer." Adams, kendi gibi ince alaydan hoşlanan ihtiyar birkaç adam dışındaki bütün erkeklerden nefret ederdi. Caroline, kadınlara değilse bile yalnızca bir kadına böylesine gereksinim duyan bir adam hiç tanımamıştı hayatı boyunca; her zaman merakını kurcalayan bir konuyu düşünmeye başladı gene. Adams'm o müthiş karısı niçin kendini öldürmüştü acaba? Adams niçin bir daha hiç evlenmemişti ve Lizzie Cameron'a karşı hissettiği o tuhaf, karşılıksız tutkuyu da yıllardır niçin kaybetmemişti?

"Bir kuzeni koca olarak aldın. Bir üvey erkek kardeşi kendine küçük ortak edinebilirsin pekâlâ."

William kapıda belirerek Profesör Langley'in geldiğini duyurdu. Smithsonian Enstitüsü'nün sakar sekreterin, odaya adım atarken bir kez bile, artık sembolik hale geldiği üzere, tökezlemediğini fark etti Caroline. Gene de Henry Adams, Batı dünyasındaki bilimsel zihinlerin içinde en iyisinin Samuel P. Langley'inki (Adams, özellikle onun bolometre denen icadına hayran kalmıştı; bu aygıt, "ısıyı ölçüyor" diye keyifle belirtirdi, "bir *hiçin* ısısını!") olduğunu düşünüyordu. Gazeteler, Langley'in uçak gibi havadan ağır bir taşıtla uçma girişimlerinin her seferinde kaçınılmaz kötü bir sona mahkûm olduğunu görünce bundan epeyce eğlenceli haberler çıkarmaya başlamıştı. O, insanların ayağını yerden kesmeye çok hevesliydi; ama uçak gibi havadan ağır bir taşıt söz konusu olduğu sürece, insanın ayağı yerden ayrılamıyordu bir türlü. Planörlerle balonlar gibi havadan hafif taşıtlar da bu konuda pek işe yaramıyordu nedense. Caroline, Langley'in bu takıntıları karşısında hayrete düşüyordu; ama *Tribune* sayfalarında onunla sık sık ve onun lehine röportaj yapılmasına da dikkat ediyordu. Bunun sonucunda Langley, tıpkı Adams örneğinde olduğu gibi Caroline'i yanlış anlamıştı; onun kendisine gerçekten hayran olduğunu düşünü-

yordu şimdi ve Caroline de bu yanlışlığı düzeltmek için hiçbir şey yapmamıştı açıkça. Adams'ı ne mutlu ediyorsa Caroline'i de o mutlu ediyordu. Ayrıca Langley, Adams'ın kışkırtmaları söz konusu değilse pekâlâ ilginç biri sayılabilirdi; ne var ki Adams, dört yıl önce birlikte gittikleri Paris Exhibition'daki o meşhur dinamonun tartışmasını ateşleyerek Langley'i bir şekilde tahrik etmekten de vazgeçmezdi bir türlü. Adams, termodinamiğin ikinci kanunu uyarınca tarihe bilimsel bir temel bulmak istiyordu. Tarihten pek az anlayan, bilimdense hiç anlamayan Caroline, insan ırkına dair uygulanabilir bir yasa bulunmadığına ikna olmuştu nihayet; bu, ne yukarıya çıkan ne de aşağıya inen rastgele bir ilişkiydi; belli aralıklarla hiçbir neden olmaksızın baş gösteren bir meseleydi yalnızca. Caroline, kadınların mantıksız buldukları şeyler için erkeklerin son derece tutarlı nedenler talep etmelerine her daim şaşıp kalmıştı hayatı boyunca.

"Kuzey Carolina'da, iki bisiklet işçisinin kendi tasarladıkları havadan ağır bir taşıt içinde uçtuğu söylentileri dolaşıyor etrafta." Langley bu sözlerle kadim dostuna kocaman bir merhaba demişti böylece.

"Ne zaman?" diye atıldı Adams; bilimin harikalarına karşı her zaman tetikteydi. "Ve ne kadar süreyle uçmuşlar?"

"Üç ay önce. Hikâye çarpıtılmış aslında. İşin aslını hiç kimse tam anlayamamışa benziyor. Bir Norfolk gazetesinden bir kupür gönderildi bana; ama yazılanlar hiçbir anlam ifade etmiyor..."

"Biz de haber almıştık" dedi Caroline; iki erkek kardeşin, bugüne kadar hiç görülmeyen böylesi bir araçla ilk uçacak kişiler olacakları haberi Bay Trimble'ı pek güldürmüştü. Bir gün içinde havalanmışlar ve muhtelif yerlere inmişlerdi. Caroline, onların yaklaşık bir kilometre boyunca uçtuklarını iddia ettiklerini anımsadı ve bunu, keyifli olmaktan ziyade nedense canı sıkkın görünen Langley'e söyledi. Konuyla pek ilgili görünmeyen bu bilim adamı, böylesi bir uçuşu gerçekleştiren ilk kişi –İkarus muydu o– olmakla övünmek istiyordu belli ki. Bu durum karşısında Matmazel Souvestre'ın öğüdünü anımsamanın tam zamanıydı; insan, hiçbir şekilde kullanmayacağı ama duruma uygun bilinen bir kinayeyle her zaman her şeye karşı hazır durumda bulunmalıdır.

"Ben de buna benzer bir şey duydum. Bu nasıl mümkün olabilir anlamıyorum. Demek istediğim, onlar kimmiş, neymiş?"

"Gazetelerin bunu haber yapmaması çok tuhaf." Adams, Caroline'e döndü. "Bu hikâyeyi niçin yayımlamadınız?"

"Çünkü sayısız adsız yerlerden sürüyle buna benzer hikâyeler geliyor bize. Ayrıca Bay Trimble, o aracın tıpkı Eiffel Kulesi'nden havalanan planöre benzer bir araç olup olmadığı konusunda da pek emin değildi."

"Onlara yazmalıyım, bana kalırsa." Langley'in suratı asıktı. "Ben, şu an hemen çalıştırılabilir bir araç ortaya çıkarmaya çok, öylesine çok yakınım ki..."

"Böyle uçan bir aracın ne faydası olacak peki?" Caroline gerçekten merak etmişti; erkek milletinin, makinelerin icadı ya da tamirine yönelik çılgınlığını değil, böylesine mantıksız araçların hangi alanlarda kullanılabileceğini merak ediyordu açıkça.

"Uçmak herkesin yaşamını değiştirecek" dedi Langley. "İnsanlar çok uzak mesafeler boyunca muazzam bir hızla gidip gelecekler."

"Bu iyi bir şey tahminimce." Caroline bu konuda kuşkuluydu; bahçesindeki manolya ağacı, Alice Roosevelt'in son derece yüksek güce sahip ve hızla giden metal parçalarının oluşturduğu bir düzenek saldırısı sonucu yok olup gitmişti.

"Savaş yapma şeklini değiştirecek." Adams düşünceliydi. "Sanırım, düşmanlarının ülkelerine patlayıcı maddeler taşınabilecek ve o bölge havaya uçurulacak, her ne olursa patlatılabilecek."

Langley bu sözleri başıyla onayladı. "İç Savaş'ta bile balonlar son derece etkileyici bir şekilde kullanılmıştı. Şimdiyse çok güçlü bir uçakla..."

"Ama onları gökyüzünden devirmek için anında bir yol bulacaklardır." Caroline, Başkan'ın son günlerde anlatıp durduğu 'arya'larından birini anımsadı. Başkan, giderek hoşlanmaya başladığı Alman İmparatoru hakkında konuşuyordu. İki huysuzun arasında ebedi çekiciliğiyle bir tampon oluşturan Speck'in sayesinde oluşmuştu bu yakınlık. Roosevelt'e göre Speck, savaş gereçlerinin becerikli ustası Krupp'un Alman İmparatoru'yla nasıl başa çıktığını anlatmıştı. "Görünüşe göre Krupp mükemmel bir devlet adamı." Başkan'ın kelebek gözlüğü ışıl ışıl parlıyordu. "Günün birinde Alman İmparatoru'na gider ve şöyle der, 'Hiçbir merminin delemeyeceği bir çelik kaplama icat ettim.' Böylece, İmparator da derhal sürüyle çelik kaplama siparişi verir. Sonra, aradan bir yıl geçer ve Krupp üzüntüyle İmparator'un yanında alır soluğu ve şöyle der,

'Korkarım ki delinmez çelik kaplamayı delebilecek bir mermi icat ettik.' Dolayısıyla zavallı İmparator o sihirli mermilerden birkaç ton sipariş vermek zorunda kalır; bu siparişi de, en sonunda gene en yeni icat edilecek olan mermilerin deleceği yepyeni ebedi delinmez kaplamalar izler elbette. İmparator, tıpkı kendi örneğindeki gibi, bu tuzağa düşmemem konusunda açıkça uyardı beni." Caroline, bütün bunları Adams'la Langley'e bir solukta yineleyivermişti; iki adam, hikâye sona erer ermez o çokbilmiş gözlerle bakmaya başladılar birbirlerine; en sonunda Langley şöyle dedi, "Alman İmparatoru, meselenin gerisinde kalmamızı istiyor; işte bu nedenle, bir savaş patlak verirse eğer, gerçek bir uçağımızın bulunması gerekiyor."

"Ama onu vurup yerle bir edecek yol bulurlarsa..."

"Vurulup yerle bir olmayacak bir şey icat ederiz, öyleyse..." diye söze başladı Langley.

"O zamana kadar" dedi Caroline. "Evli bir kadın ve anne olarak size görüşümü söylememde sakınca yoksa eğer, bu tür bir yarışın sonu yoktur." Caroline, Başkan'ın hikâyesinden gerçekten çok etkilenmişti anlaşılan.

"İlerleme bir kere başladı mı durmak nedir bilmez." Langley tumturaklı konuşuyordu.

"İlerleme" dedi Caroline, "insanın bilinen bir yerden ötekine göç etmesi anlamına gelir. Sorun da burada, yani gerçek sınırı bilememekte değil mi zaten?"

"Egemen olan şanslı tesadüflerdir." Adams, her zamanki açık sözlü ve karamsar kişiliğinin havasında değildi.

"İleri gidiyoruz çünkü gitmeliyiz" dedi Langley. "Bu bir evrim gibi."

"Katolik olduğumu sizin sayenizde tekrar anımsadım ve ne kadar sevimli olursa olsun, herhangi bir maymunla soy bakımından hiçbir bağım bulunmadığını bir kez daha anladım." Caroline ayağa kalkmıştı.

"Siz, hepimizin bildiği üzere Âdem'in kaburga kemiğinden bizim keyfimiz için yaratıldınız." Caroline, Langley'e veda ettikten sonra Adams da onu merdiven sahanlığına kadar geçirdi; etraf, içi geçmiş inci çiçeklerinin kokusuyla doluydu; aslında, her daim aşırı sıcak olan ve çiçeklerle süslenen bu oda artık mazide kalan Beyaz Saray seralarını anımsatıyordu Caroline'e. "Gazetenin bir kısmını Blaise'e sat."

"Gazetenin hepsine sahip olmaya çalışacak."

"Ona izin verme. Sen akıllı bir çocuksun." Adams, Caroline'in elini hafifçe okşadı ve Williams da genç kadını yolcu etti.

Üç

John Hay misafir salonunda oturuyor, tertemiz pencerelerden Birleşik Devletler'in o telaşlı akışını seyrediyordu. Pennsylvania Demiryolu'nun ustaları, Dışişleri Bakanlığı için kendi ellerinden çıkma gösterişli bir vagonla, özel olarak eğitilmiş Zenci görevliler temin etmişti. Hay, Başkan'ın ısrarı üzerine St. Louis'deki Dünya Panayırı'na katılmayı kabul etmişti; orada, yüce gönüllü, zeki ve güzel bir konuşma yaparak yaklaşan başkanlık savaşının açılış mermisini de fırlatmış olacaktı. Theodore'un, haziranda Cumhuriyetçi Parti tarafından aday gösterileceğine hiç şüphe yoktu; kasım geldiğindeyse, Bryan'ı ya da Hearst'ü ya da Parker veya herhangi bir Demokrat adayı alaşağı edeceğine dair ufak bir şüphe vardı. Ama Theodore, yürüdüğü yol üzerinde her yerde aslanlar görüyordu; bu nedenle, artık her daim hasta Hay'i Batı'ya göndermişti. Clara, dünya panayırlarının vazgeçilmez meraklısı Henry Adams'a kendilerine eşlik etmesi için ısrar etmişti; Adams da bu geziye hayattaki tek gerçek yeğeni Abigail'i getirmekte diretmişti. Sıradan ama ilginç ve meraklı bir kızdı Abigail.

Hay defterine ağır ağır bir şeyler yazıyordu. Bir konuşma hazırlamak onun için kolay değildi artık; öte yandan, hiçbir şey kolay görünmüyordu ki ona son zamanlarda. Prostatındaki hastalığın zevkine daha tam erişmeden bir de kalp ağrısı çıkmıştı; bu, bir konuşmanın tam ortasında onu kıskıvrak yakalayıp soluksuz bırakarak bayılmasına neden olabilirdi. Hayatın bir sonu olduğunun her zaman bilincinde olmuştu; tanıdıklarının yolun sonuna gelip de ölümle burun buruna kaldıklarında neden çok şaşırdıklarına akıl sır erdiremezdi bir türlü. Diğer yandan, bedeninin içinde kendisine oynanan oyunların tümünü saymamıştı henüz. Henry'nin dinamolarından birine benziyordu bedeni; dinamonun rahatça ve düzenli bir sesle sürekli çalışmasını sağlayan her neyse, onun yokluğunda bozuluyordu.

Theodore kendi ölümünü ya da başkasınınkini hiç tasavvur edemeyenlerdendi kesinlikle; bu da, onun hiç de doğal olmayan savaş tutkusunu açıklıyordu muhtemelen. Theodore, ölümün o soğuk kemik yüzüne bir değil iki kez bakmak zorunda kaldığı o tek seferde –ilk karısıyla annesi aynı zamanda yaşamını yitirmişti– kelimenin tam anlamıyla firar etmişti; Samarra'nın yolunu tutan, ya da oradan yola çıkan tipik bir gezgin gibiydi. Yeni doğan çocuğunu, kariyerini, bütün dünyayı terk etmiş ve Vahşi Batı'ya sığınmıştı. Burada, mesafeler öylesine büyüktü ve toprak öylesine dümdüzdü ki sinsice yaklaşan ölümü fark edebilir, eğer çok gerekliyse gene bir başka yere firar ederek tehlikeyi önleyebilirdiniz. Dışişleri Bakanı'nın ölüm döşeğinde olması gerçeği Theodore'u zerre kadar üzmüyordu anlaşılan; çünkü o, kapıdaki seçimi ve kendi zaferiyle süslenecek şanını düşünüyordu yalnızca. John Hay, temmuz ayında yarım asırlık olacak Cumhuriyetçi Parti'nin göstermelik başkanıydı artık. Bu nedenle, Lincoln'ün genç sekreteri ve Roosevelt'in ihtiyar bakanı, ülkeye bir simge gibi doğmalı, basmakalıp sözler etmeliydi; böylece Theodore da bileğinin hakkıyla başkan olarak Kazara Başkan sıfatından kurtulabilecekti en nihayetinde.

Hay, dindar ve basmakalıp sözlerini kaleme alırken böylesine önemli bir senede hiç olmayacak şekilde nüktedanlığını dizginliyordu ve çala kalem el yazısının, yaşı ilerledikçe daha da çala kalem bir hal aldığı görülüyordu. Her zamanki gibi halk, sorunun asıl kaynağıydı. Gettysburg'deki o boğucu sıcak havada, Lincoln'ün akıl sır ermez bir şekilde öylesine göklere çıkarttığı o meşhur halk; halkın hükümeti, halk hükümeti ya da halk için hükümet miydi söz konusu olan? Tarih boyunca hiçbir yüce adam, bütünüyle öylesine gerçek dışı bir söz sarf etmiş miydi acaba? O sözün gerçek anlamda demagojik olduğundan söz etmek de gereksizdi elbette. Lincoln'ün zamanında, Birleşik Devletler hükümeti üzerinde halkın hiç etkisi yoktu ve şimdi, Theodore Rex'in dönemindeyse bu etki daha da azalmıştı. Lincoln, ülkeyi, keyfi eylemlerine bir meşruluk kazandıran çok amaçlı "askeri zaruret" sayesinde şekillenen bir hükümle, talimatlarla yönetiyordu. Roosevelt ise kendi çıkarları uğruna koşmayı, gene kendine özgü, şaşırtıcı ve gizli yöntemiyle sürdürüyordu; ne pahasına olursa olsun imparatorluk yanlısıydı. Halk, öyle ya da böyle *orada* bekliyordu her zaman; ara sıra gururlarının okşanması gerekiyordu; herhangi bir savaş uğruna ya da Washington'daki Augustus'un başka bir isteği için yüreklendiril-

meliydiler. Sonuç, halkla yönetici sınıf arasında daimi bir gerginliğe işaret ediyordu. Hay gibi yönetici sınıf da sermayenin küçük bir azınlığın elinde toplanmasının gerekliliğine inanıyordu; ancak, bunu yaparken de o birkaç kişinin en azından görünürde erdemli olması sağlanmalıydı. Bu nedenle, tröstlere karşı belli aralıklarla saldırılar baş göstermişti. Gene de emek daha hassas bir meseleydi ve Theodore, işçi sınıfının taleplerine karşı tıpkı herhangi bir Carnegie gibi düşmanca davransa da, onların savunucusu gibi görünmeye devam etmesi gerektiğini de pekâlâ biliyordu. Bu nedenle Hay'in hem çok şaşırmasına hem de öfkelenmesine karşın Theodore, 1903'ün Dört Temmuz'unda Illinois Springfield'de anlamlı bir konuşma yapmış ve şunları söylemişti: "Ülkesi uğruna düşünmeden kanını dökebilecek kadar iyi bir insan, sonradan adil bir anlaşma [Square Deal]* hak edecek kadar iyi bir insan demektir. Fazlasına hiçbir insanın hakkı yoktur ve azına hiçbir insan sahip olmayacaktır." Bu nefes kesici konuşma cumhuriyetin daha erdemli bazı kulüplerinde büyük bir öfke yaratmış, kendilerine ne olduğu bilinmeyen adil anlaşma sözü verilenlerdeyse tam bir coşkunluk yaratmamıştı. Gene de Bryan'a oy vereceklerdi.

Öyle olsa bile Hay, kocaman harflerle "The Square Deal" yazıverdi kâğıda; baş harfleri belli belirsiz süslemişti sanki, sonra yazdığı bu sözcükler üzerinde kalemini öylece gezdirmeye başladı. Böylesi bir konuşmaya hazır değildi henüz. Bırak da Theodore her zamanki atıp tutmalarını gene kendisi yapsın. Root, son Bakanlar Kurulu toplantısında kampanya yöneticisi olarak görev yapma şerefini kabul etmemişti ve bu davranışa Theodore da sinir olmuştu. Ardından bu haber, Ticaret Bakanı'na (Roosevelt tarafından kurulan gereksiz yeni bakanlık), huzur verici varlığıyla McKinley'in altın çağını anımsatan Bay Cortelyou'ya ulaştırılmıştı. Bay Cortelyou ise en az Lincoln'ün devri kadar uzak görünüyordu Hay'e artık. St. Louis'de dürüst muameleden filan söz edilmeyecekti kesinlikle.

Hay, tren penceresinden birbiri ardına ıssız köylerin geçit törenini izliyormuşçasına seyre dalmıştı dışarıyı; bu, sonu olmayan tekdüze bir tiyatro oyununu seyretmeye benziyordu. Işıldayan sarıyeşil yapraklı ağaçlarla yeni yeni boy atan bahar başaklarına kar-

* Roosevelt, sosyal sorunlara yaklaşımını tanımlayan bu kavramı kampanyalarında, tröstlere, pazarı kontrol eden ve ticareti kısıtlayan iş çevrelerinin çıkarlarına ve Birleşik Devletler ekonomisindeki 'yamyam zenginler' hâkimiyetine karşı kullanıyordu. (ed.n.)

şın, solgun bahar güneşi evleri her zamankinden daha sefil bir görünüme bürüyordu nedense. Nisan'ın 15'i mi yoksa 16'sı mıydı diye düşünmeye başladı. Yanında Adee yoksa ya da yakınlarda okunacak bir gazete bulunmuyorsa eğer, tarihi de kestiremiyordu artık. Bugün Nisan'ın 15'iyse eğer, Lincoln'ün öldürülmesinin tam otuz dokuzuncu yıldönümüydü. O zamandan bugünlere hemen hemen hiç kimse kalmamıştı. Mary Todd, 1882'de Springfield'de mecnun bir şekilde yaşamını yitirmişti; bu kadın, sevgili çocuğu Tad'in ölümünden beri bu dünyadan göçüp gitmek arzusunu taşıyordu. Bir tek en büyük oğlu Robert Lincoln hayattaydı şimdi; babasının hatırasına son derece kayıtsız, duygusuz bir demiryolu patronu. Hay'le Nicolay, Lincoln üzerine yazdıkları kitabı bitirdiklerinde, özellikle Hay'in Robert'la sürdürdüğü ilişki de son bulmuştu. O günden sonra birbirleriyle çok rahat konuşmaz olmuşlardı; oysa tam otuz dokuz yıl önce, birlikte oturmuş içki içerlerken Beyaz Saray kapı görevlisi odadan içeriye hızla dalarak büyük haberi bir çırpıda vermişti. "Başkan vuruldu!" Ve hep birlikte, Ata'nın ölümünü seyretmek üzere Ford Theater'ın yakınındaki otele doğru koşturmuşlardı.

Hay, konuya odaklanmakta zorlanıyordu. Genellikle, aşina bir eylem olan kâğıda bir şeyler dökme işi kesin ve net biçimde düşünmesini sağlardı. Ama şimdi türlü türlü hayallere dalıyor, raylar üzerinde gezinen tren çarklarından çıkan seslerin bir ninni gibi kulağına dolmasına izin veriyordu. Dışişleri, belleklerden yitip gitmeye mahkûm olan adil anlaşma meselesinden daha emin olduğu bir konuydu. Rusya'yla Japonya arasındaki savaş son derece önemliydi, ama Hay, bu meseleyi daha Başkan'a bile açıklayamıyorken halka nasıl açıklayacaktı peki? Alman İmparatoru'yla Başkan'm giderek daha sıkı fıkı olmasından endişe duyuyordu; ikisi de aynı hükümran bir büyüleyici görev anlayışına sahipti. Ayrıca, her ikisi de Çar'ın Doğu imparatorluğunun çöküşünü iyi bir şey olarak algılıyorlardı. Diğer taraftan Hay, Pasifik'teki muzaffer bir Japonya'nın Birleşik Devletler ve onun yeni Pasifik imparatorluğu için sıkıntıdan başka bir şey getirmeyeceğini düşünüyordu.

"Açık Kapılar", Hay zamanında çok işe yaramış ve belki yeniden işe yaraması olası o meşhur dramatik reçeteyi yazdı. Bu iki sözcükle kendinden her daim gurur duymuştu, ama bu hislerin çok uzağındaydı artık. Alman donanmasının gizemli bir şekilde büyümesinden söz etmeye kalkışsa mıydı acaba? Bazılarının şüphelen-

diği gibi İngiltere İmparatorluğu'nu yok etmek için tasarlanan bir Alman komplosu var mıydı ortada? Ayrıca gazeteleriyle, topluluklarıyla, hasret duydukları bütün o şeylerle birlikte artık kaç milyona ulaştığı kestirilemeyen Alman göçmenler de Birleşik Devletler'in ayağını kaydırmak için bu komplonun bir parçası mıydı? Başkan, böyle bir komplonun varlığını kesinlikle kabul etmiyordu. Alman İmparatoru'nu ve Almanları anladığını düşünüyordu açıkça. Hay ise *kendisinin* bu barbar kabileyi gerçekten kavradığının bilincindeydi ve onlardan korkuyordu. Rusya'nın Japonya tarafından büyük bir bozguna uğratılarak Almanya'nın doğusuna sürüklenmesiyle, Alman İmparatoru da batıya yönelebilirdi. "Batış" diye yazdı Hay; aklını mı oynatıyordu acaba? Sözcüğü karaladı; "barış" yazdı; ardından da "et" sözcüğü geldi. En azından bunu doğru hecelemişti. İspanya savaşı sırasında patlak veren bozuk et skandalından sonra derhal hükümete başvurulmuştu ve Roosevelt de Et Denetim Kanunu'nu ortaya atmıştı; ne var ki Kongre kanunu onaylamamıştı. Bu, gerçekten iyi bir hükümetti ama Hay, kafasını yorduğu bu konudan pek fazla etkileyici ve büyüleyici sözler çıkarıp çıkaramayacağından pek emin değildi açıkçası.

Henry Adams kibarca öksürdü. "Yaratıcı bir süreci bölüyor muyum yoksa?"

"Et Denetim Kanunu'nu lirik bir havaya sokmaya çalışıyordum. Ama hiçbir şey gelmiyor aklıma." Hay önündeki defteri kapatırken kâhya elinde çay tepsisiyle içeriye girdi. "Bayan Hay bunu içmenizi söylüyor, efendim."

"İçeyim, öyleyse."

Hay'le Adams, ilgilerini çekecek çok büyük bir şey görmeyi beklercesine pencereden dışarıya bakıyorlardı. Ama tekdüzelikten başka bir şey yok diye düşündü Hay.

"Theodore Rex, Krallığı hakkında endişeleniyor" dedi Hay en sonunda.

"Mark Hana ölmüş olsa da endişeye hiç gerek yok." Yozlaşma canavarı şubat ayında yaşamını yitirmişti; kendi adaylığı için değil ama Roosevelt adına savaş kasası oluşturmak için para toplamakla meşguldü son zamanlarında. İki düşman, uzun zamandan sonra bir anlaşma noktasına gelmişlerdi nihayet. Demokratik taraftaki destekçileri William C. Whitney de şubatta yaşamını yitirmişti. Whitney olmaksızın, Hearst dışında elbette, bir zafer kampanyasını paraca kim destekleyebilirdi ki? Her şey Roosevelt'in istediği

yönde ilerliyordu artık; gene de Adams'ın aklı karışmıştı. "Root kampanya yöneticisi görevini niçin kabul etmedi?"

Hay bu soruya verdiği cevaptan marazi bir keyif duyuyordu. "Göğüs kanserine yakalanmış olduğuna inandı; ya da hâlâ öyle olduğuna inanıyor."

Adams'ın şaşkın bakışları son derece keyif vericiydi. "Tanrı, bu özel armağanı için yalnızca kadınları seçiyor, muhakkak ki."

"Kadınlar ve Elihu Root. Her neyse, bir tümör vardı ve o alındı; eminim durumu gayet iyidir şimdi. Ondan ne başkan olabilirdi ama'"

"Niçin 'olabilirdi' diyorsun?"

"O bir avukat ve dalavereci şirketlerle, tröstlerle gereğinden fazla içli dışlı. Bir de maden işçileri grevi..." Maden işçilerinin 1902'de çıkardığı grev ülkede öylesine büyük bir panik yaratmıştı ki Roosevelt lehtar olarak madenleri ele geçireceğine dair gözdağı vermişti; kamuoyu maden işçilerin yanında yer aldığından, bu gözdağı çok popüler olmuştu. Kamuoyuna nadiren kulak asılsa da Roosevelt, Bryan ve Hearst gibi halk avcılarından ürküyordu açıkça. Onlar, bu gürültücü kalabalığı bir anda kendisinin üzerine salıvermeyi deneyebilirdi; bu nedenle herhangi bir isyanı önlemek amacıyla, Root'u madenlerin gerçek sahibine, J. Pierpont Morgan'ın ta kendisine yolladı ve Morgan'ı, işçilerin çok tehlikeli şartlar altında günde dokuz saat çalışmalarını sürdürürken ücretlerini artırmaya zorladı. Ardından da, grevi bastırma işini kendi üstüne aldı. Root ise hem işçiler hem de mal sahipleri tarafından suçlandı; meselenin çözümü oldukça yetersizdi çünkü. Böylece Root başkanlık koltuğunu sonsuza dek kaybetmiş oldu.

"Erkek kardeşin Brooks ne dereceye kadar Theodore'u etkiliyor sence?" Ortada gerçekten şüpheli bir durum varsa, açık sözlü olmaktan yanaydı Hay.

Henry Adams, tıpkı tüysüz bir baykuş gibi kafasını iyice yukarıya kaldırdı. "Majesteleri'yle her gün sen vakit geçiriyorsun. Ben değil."

"Sen de Brooks'u görüyorsun..."

"...olabildiğince az. Onu görmek demek onu *duymak* anlamına geliyor." Adams'ın tüyleri ürperiverdi ansızın. "O, benim tanıdığım en canavar ruhlu insan. Sonuçta Kuzey Çin'den sorumlu ülke haline geldiğimiz sürece, nerede olursa olsun mutlaka bir savaştan yana. İçişlerinde, 'Yeni bir anlaşma yapmalıyız' diye yazdı bana;

böylelikle, Washington'daki merkezileşmiş diktatörlük lehine diğer eyaletleri bastırmamız gerecek. Theodore'a çok sık yazıyor mu?"

Hay evet dercesine başını salladı. "Ama aralarında neler döndüğünü hiç bilmiyorum. Savaştan pek hoşlanmıyorum ben. St. Louis'de, bizim muazzam başarılarımıza dair neler söyleyeyim?"

Adams gülümsedi. "Büyükbabamın en harikulade buluşundan, Monroe Doktrini'nden bahsedebilirsin. Esasında bunun, bizim yarımküreyi yağmacı Avrupa güçlerinden korumaya yönelik bir doktrin olduğunu söyleyebilirsin; ama buradaki havalı 'bizim' sözcüğüne çok dikkat et. Sonra bu doktrinin, Başkan Roosevelt tarafından biraz yasa dışı bir şekilde genişletildiğini ve işin içine Çin'in, ardından da gene genişleme yoluyla, dünya üzerinde nereye el atmak istiyorsak oranın da dahil edildiğinden bahset."

"Bu, Hay Doktrini değil" diye söze başladı Hay.

"Bu, Monroe Doktrini de değil ki. Ama büyükbabamın bu başyapıtı, 1848'de Başkan Polk'un Kongre'ye yapmış olduğu bir açıklamayla paramparça olmuştu zaten; Başkan Polk, Meksika'ya karşı başlattığımız fetih savaşının Monroe Doktrini'ne dayandığını söyleme cesaretini göstermiş. Büyükbabam da bir kongre üyesi aracılığıyla Başkan'ı parlamento binasının salonunda açıkça kınamış ve ardından da oracıkta düşüp ölüvermiş. Geçtiğimiz günlerde Theodore, Monroe Doktrini dolayısıyla nasıl oluyorsa doğal olarak gelen bir yükümlülüğün varlığına işaret etti: Güney Amerika'daki 'müzmin günahkârlar'ın cezalandırılması ve bunun yanı sıra 'uluslararası polis gücünün uygulanması.Bu sefer *ben*, başım kahvaltı tabağımdaki yumurtanın içine düşüvererek oracıkta yığılıp kalıyordum neredeyse."

Hay'in kendisi de, çoğu kez keyifle katıldığı milli politikaya dair imalardan oldukça rahatsızlık duymuştu. Gene de derhal savunmaya geçti. "Hiç şüphesiz, bu yarımküre üzerinde yaşayan ve bizim kadar talihli olmayanlara karşı *ahlaki*, evet ben de bu sözcükten nefret ediyorum, bir görevimiz var..."

"Ve güneşli Hawaii ve fakir Samoa ve talihsiz Filipinler mi? John, senin bütün istediğin bir imparatorluk ve sahip olduğun şey neticede gene imparatorluk. Eğer mesele üzerine biraz kafa yorarsan, bunun ne kadar küçük bir bedele mal olduğunu da görürsün."

"O bedel neymiş peki?" Hay, Adams'ın bakışlarındaki parıltıdan cevabın son derece tatsız olacağını anlamıştı.

"Amerikan cumhuriyeti. En sonunda ondan kurtuldun işte. Hem de temelli. Ben, muhafazakâr Hıristiyan bir anarşistim ve bu cumhuriyeti hiçbir zaman çok sevmemiştim." Adams çay fincanını yukarıya kaldırdı. "Cumhuriyet öldü; yaşasın imparatorluk."

"Ah Tanrım." Hay fincanını amblemli tabağına koyarken, tabak, onunla aylak aylak konuştu sanki. "Biz, her *çeşit* cumhuriyete sahibiz. Bu yeterli değil mi? Bu, *her şey* demek değil mi? Bundan başka ne için Ohio'yu ya da her neredeysek işte orayı, baştan aşağıya dolaşarak milleti oy vermeye ikna etmek amacıyla konuşma yapıyorum?"

"Onlara oy hakkı veriyoruz ki kendilerini lüzumlu hissedebilsinler. Ne var ki, demokrasiyi kuramsal olarak ne kadar genişletirsek havası da o kadar söner ve hiçbir etkisi kalmaz." Adams, Clarence King'i taklit ederek hiç kullanmadığı kaba saba yeni sözcükler kullanmaya başlamıştı artık; ayrıca konuşurken, tıpkı Boston'daki İrlandalı bir işçi gibi başını hafifçe yana eğme alışkanlığı da edinmişti.

"Ağlayıp sızlamıyorum." Hay seçimini çok uzun zaman önce yapmıştı. Bir cumhuriyet, ya da Birleşik Devletler'i hangi sıfatla tanımlamak isterseniz artık, mal sahibi sorumlu insanlar tarafından en iyi şekilde yönetilebilirdi. En azından ilk kuşakta mal sahibi adamların çoğunun suça karşı bir eğilimi bulunduğundan, ahlaklı birkaç vatanseverin bir ya da iki kuşak beklemesi ve ardından, içlerinde halkın ortak beğenisine veya belki de krallara yakışır bir takdire en iyi cevap vereni seçip başkanlık koltuğuna oturtması gerekiyordu. Henry'nin deyişiyle, "kendine körkütük denecek derecede düşkün" biri olarak insanı feci halde usandırsa da Theodore, bu ülkenin insanlara sunduğu en iyi şeydi ve bu nedenle herkes çok şanslıydı. Sistem, doğruluk ya da kötülük amacına hizmet etmek uğruna, var olan gücü Hearstlerin değilse bile Bryanların elinden alıvermişti. Hay, düzenbaz yayımcının yeni bir Sezarvari faktör olarak sahneye çıktığının farkındaydı: Kamuoyu oluşturan varlıklı kişi, kitlelerle bir olup ortak davaya imza atarak mutlu azınlığı iktidardan edebilirdi.

Lincoln, sıradan insandan sıcaklıkla ve onların gönlünü kazanacak biçimde söz ederdi, ama Henry'nin o çok sevgili kağnı dinamosu bir kağnıdan ne kadar uzaksa, o da o kadar uzaktı basit insanoğlundan. Hay'in birkaç kez gözlemlediğine göre kişiyi kamuoyu yönlendirirdi. Theodore, kamuoyunun kendisi gibi şahane bir lider tarafınca yönlendirileceğini düşünüyordu; ama o, ılımlılığın

ta kendisiydi aslında; yoluna düşman mermileri çıktığında, ofisindeki siperinden asla dışarıya adım atmazdı. Hearst ise farklıydı; insanların hiç de tahmin edilemeyen biçimlerde tepki vermesini sağlayabiliyordu; sorunlar uydurabilir sonra onlara denk ama asla daha az gözde sayılmayan çözüm yolları üretebilirdi. Mücadele, Roosevelt'in önderliğindeki erdem sahibi birkaç kişiyle modern dünyanın yaratıcısı Hearst arasındaydı. Hearst'ün keyfi olarak karar verdiği haber gerçekten haber oluyordu ve yetkiyi ellerinde bulunduranlar da onun bu uydurmalarına karşı yanıt vermek zorunda kalıyordu. Hearst, kendini de bir gün gazetelere haber yaparak en yüksek olmasa da neticede gene yüksek bir makamın başına geçebilir miydi acaba? Birkaç kişinin aralarında tartıştığı soru buydu. Theodore dudak büküyordu bu düşünceye. Amerikan halkı, saygıdeğer olanlara hep oy vermemiş miydi bugüne dek? Ve başka her şey bir yana, herkes (muhtemelen işçi sınıfının o genel ilgisiz kalabalığı dışında) Hearst'ün adamakıllı saygısız biri olduğu konusunda hemfikirdi. Gene de Hay'in bu konuda bazı şüpheleri vardı. Hearst'ten korkuyordu.

Tren, küçük bir kasabanın istasyonuna yaklaşırken takırdaya takırdaya yavaşlamaya başladı; istasyonda kabartmalı boyayla Heidedd yazılı bir tabela bulunuyordu. Clara'yla Abigail salonunun kapı girişinde göründüler ve Clara, "Burada duruyoruz" diye güçlü ve otoriter bir sesle bağırdı.

"Aslında tatlım, birkaç saniye önce durduk zaten." Hay bir sıçrayışta ayağa kalktı; bu öyle bir hareketti ki, sol koluyla önündeki koltuğun arkasını yakalarken, sağ tarafa sendeleyerek düşüvermişti; en büyük düşmanı olan yerçekimi ilk kez işe yaramıştı.

Adams, trenin ardındaki küçük kalabalığa işaret etti. "Adlarına ülkeyi yönettiğimiz –senin yönettiğin yani Theodore– insanların yanına gitmeliyiz."

"On beş dakika boyunca burada kalacağız, Henry Amca" dedi Abigail ve özel vagonun arka koltuğuna doğru ilerledi; hemen ardından güleç yüzlü bir kapı görevlisi onlara kapıyı açarak mis kokulu Ohio (yoksa artık Indiana mı demeli?) topraklarına ayak basmalarına yardım etti. Böylece Hay de serin güne adımını atmış oldu. Buradaki atmosfer tamamen farklıydı; daha sıcaktı, hem demiryolu kokularını hem de mutfaktaki uzun beyaz şapkalı bir Zenci şefin, küçük su kaplumbağasıyla yarattığı mucizelerin kokusunu anımsatıyordu.

Hay, sanki hâlâ trendeymişçesine yerin ayaklarının altından kayıp gittiğini hissetti bir an için; hafifçe bir o yana bir bu yana sallanıyordu. Clara, kocaman koluyla Hay'in o narin kollarından birini kavrayıverdi; ardından, imparatorluğa yakışır bir cumhuriyetin başkentinden gelen bu dört ziyaretçi, Ülkenin İkinci Şahsiyeti olan John Hay'in önderliğinde ahalinin arasına karıştı.

Çoğu evli, çocuklu ve köpek sahibi çiftçilerden oluşan Amerikan halkı, Ülkenin İkinci Şahsiyeti'nin etrafında çepeçevre toplandılar; John Hay herkese tatlı gülücükler dağıtmaya başlamıştı bile ve hiç vakit kaybetmeden o samimi "Little Breeches" şiirinin havasına bürünüverdi; Mark Twain'in halis muhlis o gülünç köylülüğü, Hay'in bu hali yanında solda sıfır kalırdı. "Tahminimce" dedi mütevazı bir gülümsemeyle, "bütün bu civarları iyi bilmeme karşın" Indiana'da olduğundan emindi ama tek bir hata... "daha önce hiç Heidegg'de bulunma fırsatım olmamıştı. Ben Warsaw'lıyım. Warsaw-Illinois, bildiğiniz gibi. Her neyse, hepimiz St. Louis'deki o büyük panayır için yollara düştük ve ben, Heidegg yazılı tabelayı görür görmez haydi burada duralım da ahaliyle tanışalım dedim. Öyleyse merhaba.? Hay, sergilediği teklifsizlik ve tarafsızlıktan memnun olmuştu. Henry Adams'ın yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu; çünkü o, Hay'in sıradan insanlarla olan Lincolnvari rahatlığını yanlış bir kanıya dayanarak daima matrak bulurdu.

Kalabalık, bu dört yabancıyı sevecenlikle izlemeye devam ediyordu. Biraz sonra, uzun boylu ince yapılı bir çiftçi öne çıkıp Hay'in elini sıktı. "*Wilkommen*" [Hoş geldiniz] diye söze başladı ve Ülkenin İkinci Şahsiyeti'ne Almanca olarak seslendi.

Hemen ardından Hay, Heidegg'de hiç kimsenin İngilizce konuşup konuşmadığını sordu. Karşılığındaysa Almanca olarak, okuldaki öğretmenin harika İngilizce konuştuğu söylendi; ama öğretmen burada değil, hasta yatağında evdeydi. Hay, Henry Adams'ın kahkahalara boğulmamak için verdiği zor çabaları görmezden geliyordu. Çok şükür ki Hay'in Almancası iyiydi ve kendisi hakkında merak edilenleri yanıtlayabiliyordu. Gerçekten çok önemli biri sayıldığına, aslında demiryolu başkanı olduğuna dair bir söz yayılmıştı kulaktan kulağa. Hay, alçakgönüllü bir havayla kendi kimliğini açıkladığındaysa, ahali bu malumatı kibarlıkla karşıladı; ne var ki hiç kimse dışişleri bakanlığı sözcüğünü, hatta dışişleri bakanlığının d'sini bile duymadığından kalabalık dağıldı ve dört ziyaretçi, çimenlerin arasında tek tük bitiveren mor me-

nekşeli çamurlu bayırda tek başlarına kalakaldı. Abigail, bulduğu tek tük menekşeleri toplarken, Adams'ın kurumuna diyecek yoktu. "İnsanlar!" diye haykırdı en sonunda.

"Ah, kes sesini Henry!" Hay, eski dostuna nadiren öfkelenirdi; ya da böylesine önemli bir olayı, olağandışı bir beceriksizlikle idare etmekten dolayı kendini nadiren de olsa eleştirirdi; bu, Adams'ın hayat boyu Hay'e anımsatmayı asla bırakamayacağı türden bir becerisizlik örneğiydi kesinlikle.

Akşam yemeği sırasında Adams adeta hiç soluk almaksızın konuşup duruyordu. Clara ise durmaksızın yiyordu; o küçük mutfaktan ne leziz yemeklerin gelip gittiğini büyük bir şaşkınlıkla izliyordu. Abigail pencereden dışarıya bakıyor, alacakaranlıkla beraber Great Lakes'den New Orleans'a uzayıp giden çamurlu nehri seyrediyordu. "Sen, ya da Theodore veya *biri*" diye söze başladı Adams, "ülkeyi boydan boya aynen böyle arabayla gezmelisin ve ara sıra da olsa durmalısın; ama ben gerçekten durmayı kastediyorum ve bulunduğun yerde kalmalı, etrafına hem şöyle bir bakınıp hem de kulak vermelisin. Bu ülke bize yabancı bir sürü insanla dolu; ayrıca biz de onlara yabancıyız. O nehir" Adams etkileyici bir tavırla nehri işaret etti; nehir kıyısında yan yana sıralanmış dört köşeli evler bulunuyordu ve gene dört köşe pencerelerinden cılız ışıklar süzülmeye başlamıştı. Her bir evin kendi avlusu vardı; avlunun çevresi hurdalık demir, kullanılmış kâğıt ve yanmış kömür artıklarıyla doluydu. "Ren'in ya da Tuna'nın ağzı olabilir. Göçün son büyük med cezirlerine şahit oluyoruz diyebilirim. Şu an *Mitteleuropa*'dayız* Almanlar, Slavlar ve şu Heideggler tarafından kuşatıldık; Heideggler hangi millettendi acaba?"

"İsviçreli" dedi Hay; önündeki kızarmış Potomac balığı ve balık yumurtasını denemeye karar verdi.

"Sen bu nehir üzerinde dünyaya geldin John ve şimdi burası sana Tuna'dan bile daha yabancı. Theodore, gerçek Amerikalının yürekliliğinden, dürüstlüğünden, geleneklerinden bahsedip dururken, aslında o bahsettiği kimsenin kökünü kazımaya yardım ettiği o bufalolar kadar nadir bulunduğu gerçeğini bir türlü anlamıyor."

* Mitteleurope: Almancada Orta Avrupa. (ç. n.)

"Biz" dedi Hay; ağzı balık yumurtasıyla doluydu, "o Almanları ve Slavları? bufalolara dönüştürmeliyiz. Hepsinin zamanı gelecek."

"Hayır" dedi Adams karamsarlıktan her zamanki gibi keyif alarak, "onlar bizi dönüştürecekler. Aaron Burr hakkında yazarken..."

"O kitaba ne oldu" diye ansızın soruverdi Clara; şu anda sanki bufalodan arda kalan bir parçaya konuşuyordu..

"Onu yaktım, elbette. Mutlak gizlilik içinde yayımla ya da yakıp..."

"Yakılması da mı gizlice peki?" Hay, Clover'ın sözlerini anımsadı şimdi; Burr'ın hayatının, John Randolph'un kitap olarak yayımlanmış hayatından kat kat üstün olduğundan bahsetmişti zamanında. Hay, Burr'ı, hakkında epeyce şey yazılıp çizilecek ideal bir haylaz olarak görmüştü daima. Ama onun karakterindeki ya da hayatındaki bir şey, Henry'i gerçekten rahatsız etmişti; en sonunda da Burr'm başa çıkılacak kadar 'sağlam' bir alçak olmadığına karar vermişti. Burr, Benedict Arnold'un yanı başındaki mezarından dışarıya, bir başka deyişle tarih kitaplarının dışına çıkıverirse eğer, dünyaya yeniden kazık atabilirdi. Hay, Adams'ın kitabı tamamen yok etmediğinden şüpheleniyordu; bazı bölümlerini Jefferson çalışmasında kullanmış olabilirdi.

"İhtiyar Burr, bir grup genç avukatla birlikte Fifth Avenue'dan aşağıya yürüyormuş İçlerinden biri, Anayasa'nın bazı yönlerinin nasıl yorumlanması gerektiğini düşündüğünü sormuş ona. Burr, bir şantiyenin tam önünde durmuş ve oradaki İrlandalı işçileri işaret ederek şöyle demiş, 'Zamanı gelince, Anayasa'nın nasıl olacağına ve nasıl olmayacağına *onlar* karar verecekler. ' O, hain insan, göçmenlerin eninde sonunda sayıca bize üstün geleceklerini ve kendi istediklerine göre bir cumhuriyeti yeniden kuracaklarını ta o günden anlamış."

Abigail, bir çırpıda konuşmaktan en sonunda nefesi tükenen amcasına bakarak söze başladı. "Ama bu ülkenin hepsi Katolik değil henüz. Bu da bir şey demektir."

"Heidegg'in bu İsviçre-Indiana köyündeki herkes Katolik'ti..."

"Luteriyen" dedi Hay bunun üzerine; işin içine oy konusu karışır karışmaz bütün o önemli noktaları öğrenmekte üstüne yoktu kesinlikle.

"Her neyse, ben de artık Katolikliğe eğilimliyim" dedi Adams huysuzlukla.

"Mariolatry."* Hay'in yüreği ağzındaydı sanki şimdi. Panayırda, yaklaşık yirmi bin insana seslenirken hayal etmeye çalışıyordu kendini; ardından da oracıkta yere yığılıp öldüğü düşüncesi üşüştü zihnine elbette.

"Hiç evlenmemiş Katolik kızlar her zaman hamile kalırlar. Neden böyle olduğunu anlayamıyorum" dedi Clara.

"Bereket versin ki, buhar gücü, tıpkı bu tren gibi, bütün o farklı ırkları tek bir ırk haline dönüştürecek. Bakire düşüncesi, ki bunun Hz. Meryem'le hemen hemen hiç alakası yok, on ikinci yüzyıl Avrupa halkını pekâlâ birbirine bağlamıştı."

Abigail amcasının sözünü kesti. Hay, onun bu cesaretini içten içe takdir ediyordu. "Bir Dünya Panayır'ı için neden St. Louis seçilmiş?"

Hay, Ülkenin İkinci Şahsiyeti olarak cevapladı: "St Louis, bu ülkenin dördüncü büyük şehri. Merkezi bir yerde. Yeni yapılan Union İstasyonu dünyanın en büyük istasyonu, ya da öyle iddia ediyorlar. Son olarak da Saygıdeğer McKinley, bu büyük ulusun insanlarının neler arzuladıkları hakkında en ufak bir şüpheye düştüğünde daima şöyle derdi: 'St. Louis'e gitmeliyim.' O şehir bizim can damarımız. Şimdiyse şehrin babaları, Louisiana Purchase adlı mukavelenin 100. yılım kutlamak üzere –Bay Jefferson tarafından onaylanan *yasadışı* bir mukavele bu"– Hay'in arada eklediği bu sözler Adams'ı keyiflendirmişti, "dünya tarihinde, kendi türündeki gelmiş geçmiş en büyük panayırı kuruyorlar. Orada" diye pek de neşeli olmayan bir sesle devam etti sözlerine, "sayısız dinamolar ve sıkıcı bir sürü makine parçaları göreceğiz."

"Ah, Tanrım" dedi Abigail.

"Ah, ne mutluluk" dedi Adams.

"Ah, garson" dedi Clara, "biraz daha et istiyorum."

"Herkes" Hay bir iç çekiverdi "orada olacak."

* Mariolatry: Hz. Meryem'e karşı duyulan aşırı bağlılık; kendini dinen Hz. Meryem'e adamak. (ç. n.)

Dört

Bay ve Bayan John Apgar Sanford, Market Street üzerinde bulunan Blair-Benton Hotel'indeki küçük bir süite yerleşmişti; otelleri, St. Louis'nin ana caddesindeydi ve taş sokak Front Street'e de çok uzak değildi. Bu cadde tümüyle nehre bakıyordu ve halk arasında kısaca set olarak biliniyordu. Çünkü burası yalnızca bir nehir limanı olarak değil, bir gezinti yeri olarak da kullanılıyordu.

"Bunu bile bulduğumuz için şanslı sayılırız" dedi Sanford; bir tek sayvanlı karyolanın bulunduğu yatak odasını işaret ediyordu; Caroline'in hoşnutsuzluğunu hemen fark etmişti. Olağanüstü durumlar dışında asla aynı yatağı paylaşmıyorlardı. Sanford, kendisine bağlı birçok mucidin ve onların ticari destekleyicilerinin panayırda bulunacağı söylemişti. Bu nedenle onların patent avukatı olarak Sanford'ın da panayırdaki bütün sergileri takip etmesi, hangilerinin patentinin ihlâl edildiğini saptaması gerekiyordu. Caroline, John'a panayıra gitmesi gerektiğini düşündüğünü söylemişti zaten. Ne de olsa tıslamayan çaydanlıklar, insanı çarpmayan elektrik prizleri ve Langley'in deyimiyle "insanın ayağını yerden kesen" makineler için verilecek ek bir ücret söz konusuydu. Bay Trimble, *Tribune*'ün en iyi muhabirinin hastalandığını öğrenince Caroline'i bu gösteriye katılmaya, en azından açılış törenini izlemeye ikna etmişti. Clara Hay, özel otomobillerinde yer olduğunu söyleyerek Sanfordların kendilerine katılmasını teklif ettiyse de Caroline, hem Haylerden hem de Adams'lardan uzak kalmayı tercih etmiş, John'un gerçek yaşamını onlardan bir bakıma saklamak istemişti. John ise giderek daha asık suratlı bir adama dönüşüyordu kesinlikle. Bu kötü bir şey değildi, ama gün be gün daha ezik, yaşantısından dolayı devamlı özür dileyen bir tipe dönüşüyor olması gerçekten çok kötüydü.

Otelin müdürü odalarını gösterdi. "Herkes bu hafta St. Louis'e geldi" " dedi müdür. "Benim için fark etmez" dedi Caroline tatlılıkla; ardından, gösterdiği nezaketten dolayı müdüre teşekkürlerini sunmayı unutmadı.

John bavullarını açarken Caroline da vazifeşinas bir havayla birtakım notlar kaydediyordu. Tam adıyla Louisiana Purchase Sergisi, bin iki yüz kırk dönümlük bir arazi üzerine kurulmuştu; bu-

nun iki yüz elli dönümünüyse büyük köşklerin, toplantı salonlarının ve restoranların bulunduğu kapalı bir alan oluşturuyordu. Caroline'le John cıvıl cıvıl süslenmiş bu şehirde gezinirken Dışişleri Bakam'yla Clara gözlerine ilişmişti biraz önce. Şimdi Caroline, sekiz köşeli ve ceviz kaplamalı siyah masanın başında çalışıyorken John da kaşları çatık bir halde önündeki kâğıt yığınına gömülmüştü bile. "Burası bir patent avukatı için cennet" dedi Caroline, karı kocaya yakışır bir diyalog kurabiliyordu artık.

"Ben de öyle olduğunu umuyorum kesinlikle. Ama" John'un hayalleri çoktan suya düşmüştü; Caroline bunu görebiliyordu açıkça, "bir patent davasını gerçekten kazanmanın pek yolu kalmadı artık. Her üretici aynı buluş için bir düzine patent alıyor. Dava etmek için tehdit edilince de üç patenti elinden çıkarıp diğer dokuzunu saklıyor ki böylece mahkemeyi ve kendisine rakip mucitleri şaşırtabilsin."

"Avukatlar için ne harika bir fırsat; sonu olmayan bir hukuk davası."

"Onlar" dedi John; kıvrak zekâsını pek konuşturamıyordu artık "işi daima bir çözüme ulaştırırlar. Bir haber var mı?"

"Evet. Bay Adams'ın da dediği gibi Yahudilere gittim. Bu Yahudiler, Whittaker adlı bir Yankee şirketi. Presbiteryenlere bağlılar. Senin de dediğin gibi, halihazırdaki oran üzerinden yarım milyon dolar istedim."

"Niçin hayır dediler peki?" John, Caroline'in sözlerinin ardından ne geleceğini tahmin edecek kadar uzun bir süredir koca sıfatını taşıyordu; gene de onunla aynı yatağı paylaşmıyordu elbette. Evliliğin gerekliliklerini karşılamak üzere gösterdikleri tek bir girişim de başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Ardından her ikisi de devamlı birbirlerinden özür dileyen tipler haline gelivermişti. Caroline gönülden sadık bir eşin yerine getireceği gibi güçlü bir performans sergilemiş olduğundan emindi. Kendi düşüncesiyle hiç mi hiç örtüşmemesine karşın, Marguerite'in tavsiyelerine de kulak vermişti en sonunda; gözünü kapatıp, üzerinde gezinen bedenin James Burden Day'inki olduğunu hayal etmeliydi. Ne var ki o bedenden yayılan koku kesinlikle yanlıştı; dokunuşlar tuhaftı ve en sonundaki büyük hücumsa gerçekten acemice, yamuk yumuk bir şeydi. Caroline kendi hayal gücünün çok kısır olduğunun her zaman farkındaydı; John'la ilk ve son denemeleri de bunu yeniden göstermişti ona. Bir bedenin hazzmdan ötekine doğru savrulan kadınlara ger-

çekten imreniyordu; onlar, erkeklerin sonsuz adasında, bereketli ağaçların ve tatlı berrak pınarların yolunda kendilerini kaybeden kâşifler gibiydi. Elbette yalnızca erkeklerin sonsuz adası değildi söz konusu olan; en azından Paris'te kadınların enginliğinde de başıboş bir şekilde keşfe çıkılabilirdi. Caroline'se bir kâşif değildi; oldukça aşina ve tatmin edici bir manzaranın hoşnut sakiniydi yalnızca. John için evini yurdunu terk edip ardında bırakmaya kalkışmak, James Burden Day'in de açıkça gösterdiği gibi, mükemmel bir vahayı Sahra Çölü için terk etmeye benziyordu kesinlikle. John şikâyet edecek konumda değilken şikâyet ediyordu. Caroline de ahlaktan dem vuracak konumda değilken ahlakçı kesilmişti. Konu zamanla önemini yitirdi. John'un cinsel hayatı, ansızın yakasına yapışıveren mali yıkımla bir boyunduruk altına girmişti adeta. John artık başka hiçbir şey düşünemez olmuştu ve bu sorun, bir süre sonra Caroline'in de zihnini ele geçirmişti.

"Bay Whittaker, beni başından savıyor gibi geldi." Başlangıçta Caroline çok şaşırmıştı; sonraysa öfkelenmişti. "Tam tarihi söyledim, önümüzdeki Mart dedim, yirmi yedi yaşına bastığımda. Payıma düşeni alamayacağım gibi bir durumun kesinlikle söz konusu olmadığını da açıkça ekledim. O da aynen şöyle dedi bana 'Bazı sorunlar var.' Bunun üzerine ben de onların ne olduğunu sordum. Bana cevap vermedi.

"Elbette ki sorun filan yok ortada." John'un ses tonu buruktu. 'Whittaker'lar bir hukuk danışmanına ihtiyaç duyduklarında sık sık bizim arkadaşımız Houghteling'e giderler."

Caroline, erkek kardeşine karşı saf nefretle dolu ani bir kasılmanın kendisini ele geçirdiğini hissetti. "Blaise, malikânenin tehlikede olduğu izlenimini veriyor..."

"Ya da var olmadığını ya da birtakım meçhul alacaklıların bulunduğunu ya da senin haklarının anlaşılır görünmediğini. "Avukat John, koca sıfatındaki John'dan çok daha iyi bir arkadaştı kesinlikle. "Öğlen yemeğinde bazı müvekkillerimle olacağım. Belki de..." Cümlesini bitirmedi. Borç para bulmaya çalışacaktı; Caroline da aynısını yapmaya çalışacaktı haliyle.

"Hay ailesine katılmalıyım. Bay Hay panayırda bir konuşma yapacak. Belki..." Caroline de cümlesini tamamlayamamıştı.

Aslında Caroline'in, Haylere katılmak gibi bir niyeti yoktu. Hava güneşli ve sıcaktı. Kent dışından gelen kalabalığa karışarak nehir kenarındaki set boyunca yürümeye başladı. Kentin sakinleri

önlerinde akıp giden nehri adeta göz ardı ediyorlardı; bütün evler, çok güzel sayılmasa da kesinlikle olağanüstü görünen bu manzaraya nedense sırtını dönmüş diye düşündü Caroline; büyük bir alanda hızla akan sarımtırak su Tiber nehrinden daha çirkin görünmüyordu ve sınırsız ölçüde daha genişti.

Caroline, Anchor adlı sahil meyhanesinin önünde geldiğinde duraksadı. Zenci adamların set boyunca mavnalara ve gemilere yük taşıdığını görebiliyordu. Bu manzara karşısında Afrika'ya dönüşen Marsilya'yı düşünmeye başladı.

John Burden Day, simsiyah takımı içinde meyhaneden çıkıp Caroline'in yanına geldi o sırada. "Bu ne sürpriz böyle" diyerek saatine baktı. "Tam vaktinde geldin."

"Ben hep tam vaktinde gelirim." Genç adamın koluna girdi ve set boyunca yürümeye başladılar; tıpkı mutlu bir evli çift gibi, neticede evli sayılırlardı. Caroline, bu ülkede var olan evlilik yazgısının buyurduğu gibi sürüyle çocuğun gece yarısı ağlamalarını dinleyerek geceler ve günler boyu aynı yatakta birlikte olmak zorunda kalmamaları gerçeğini, som altından bir iyi şansın metal karıştırılmış değersiz bir küçücük parçası olarak çoktan kabul etmişti. Caroline, ara sıra da olsa pazar günlerinin dışında da ihtiyaç duyuyordu ona; ama bu, pazar günün kendisi için ödenen küçücük bir bedeldi ne de olsa ve şimdi sıra St. Louis'deydi. "Kitty nerede?"

"Oy Kullanan Demokratik Kadınlar Komitesi'ne başkanlık yapıyor bütün bir sabah boyunca. Ardından, hepsi birlikte Bay Hay'in konuşmasını dinlemeye gidecekler. Ben senle geleceğim."

"Ya da gelmeyeceksin."

"Ya da gelmeyeceğim."

Caroline'in Blair-Bentokl Hotel'indeki süitinde seviştiler. Jim endişeli görünüyordu; etrafta herhangi biri onu tanıyabilirdi. Ama lobi öylesine kalabalıktı ki hiç kimsenin birbirinden haberi yoktu neredeyse. Ayrıca Caroline de otellere giriş çıkış konusunda son derece uzmanlaşmıştı artık. Ne zaman Jim'le buluşmayı planlasa, birinci katta bir oda tutmakta ısrarcıydı; zeminden birinci kata çıkan iki ayrı merdiven bulunmalıydı her zaman. Jim, Caroline'in bir erkek olarak dünyaya geldiğini hayal ettiğinde onun doğuştan bir general havasına sahip olabileceğini düşünüyordu. Oysa Caroline bu konuda kesinlikle ona katılmıyordu. "İş yaşamında çok başarılı olabilirdim" diye cevap veriyordu Day'e. "Mesela buğ-

day işinde filan piyasa kontrolünü ele geçirebilir ve son derece büyük bir mali krize neden olabilirdim."

Jim, giyiniyordu şimdi; Caroline'se onu seyrediyordu; bu, tıpkı onun soyunmasını izlemek kadar hoş bir manzaraydı. Jim de, Caroline'in kendisini nasıl seyrettiğini izliyor, bir kâhin edasıyla onun içinde bulunduğu ruh halini gözlemliyordu. "Aklın para meselesinde" dedi en sonunda.

"Yokluğunda" dedi Caroline. "John, kendini aslında bizi desem daha iyi olur, en dibe doğru sürüklüyor. Ve Blaise, borç para bulamamamı sağlama almış."

Jim, tel tel kahverengi saçlarını tararken Caroline'in tarağının bir dişinin kırılması üzerine kaşlarını çatmıştı. "Tarağını kırdım. Özür dilerim. Niçin borç alamıyorsun? Önümüzdeki mart ayında zaten hepsine sahip olacaksın ne de olsa. Bankacılar böyle kısa vadeli krediye bayılırlar. Blaise onları sana kredi vermekten nasıl alıkoyabilir ki?"

"Yalan söyleyerek. Avukatları aracılığıyla. Malikâne sanki büyük bir tehditle karşı karşıyaymış gibi davranarak."

"Bunun aslını araştırmak çok kolay." Jim, sallanan sandalyeye oturup başını sandalyenin tertemiz örtüsüne güzelce yasladı. St. Louis'nin her köşesi bu mutlu panayır için yeniden düzenlenmiş, pırıl pırıl temizlenmişti.

Caroline yataktan kalktı ve giyinmeye başladı. "Zamanla bütün bu meseleleri yoluna koyabilirim. Ama zaman diye bir şey kalmadı artık. Blaise, John'un borçlu olduğu adamlara karşı büyük bir baskı uyguluyor. John borçlarını şimdi ödemezse kesinlikle iflas edecek." Caroline, "iflas edecek" cümlesinin yarattığı etkiden hoşlansa da, gerçek bir çırpıda kavranabilecek gibi değildi aslında. Mali iflastan kasıt neydi peki? Caroline hayatı boyunca birçok mali krizle karşılaşmıştı; ya da arkadaşlarıyla bazı tanıdıklarının 'iflas'ına tanıklık etmişti. Ne var ki, o arkadaşları ya da tanıdıkları gene her gün düzenli olarak yemeklerini yemişler ve birbirlerini görmeye de devam etmişlerdi. Böylesi bir iflas ona çok şey ifade etmiyordu açıkçası. Ama *Tribune*'ün zorunlu satışı boğazına dayanmış bir bıçak gibiydi onun için; bu, Caroline'in hissedebileceği en tatsız duyguydu kesinlikle.

"Gazeteyi Blaise'e satmak zorundasın." Jim kesin konuşuyordu.

"Ölürüm daha iyi."

"Öyleyse başka ne yapabilirsin?"

"Ölümden başka mı?"

"Satmaktan başka. Bay Adams'ın tavsiyesine kulak vermelisin ve kontrol altında tutmalısın..."

"Blaise bana izin verirse elbette."

Jim, Caroline'i aynadan izliyordu şimdi; Eros'un, en sade biçimiyle de olsa bozduğu saçlarını düzeltmekle meşguldü. "Niçin bütün bunları John'un halletmesine izin vermiyorsun? Hata yapan o, sen değilsin."

"Çünkü sevgilim, çocuğumun babasının kim olduğunu biliyor o." Caroline, aynanın yanı başında duran Jim'in yüzüne bakıyordu şimdi; yüzü, aynadan bakılınca Caroline'inkinden daha küçük görünüyordu kesinlikle; bunu görebilme yetisi Matmazel Souvestre'daki resim öğretmenin Caroline'e çok ustaca kazandırdığı bir şeydi. Ayrıca Caroline, Jim'in şaşkın bakışlarını seyretmekten de çok hoşlanıyordu.

"Ama çocuğun babası *o* zaten, öyle değil mi?"

"Hayır, o değil."

Uzun bir sessizliğin ardından Jim bir kahkaha patlatıverdi en nihayet. Tıpkı bir oğlan çocuğu gibi oturduğu yerden hızla sıçradı; arkadan Caroline'e sımsıkı sarılarak onun ensesine öpücükler kondurmaya başladı; Caroline'in bin bir zorlukla topladığı saçları dağılmıştı artık. "Ah, kahretsin" dedi Caroline hayatında ilk kez. "Saçım."

"Benim çocuğum! Emma benim de çocuğum!"

"Şu an tam bir at terbiyecisi gibi görünüyorsun."

"Neden olmasın ki? Ben oldukça ün salmış bir damızlık sayılırım. Niçin bana söylemedin?"

"Seni endişelendirmek istemedim. Şimdi, eğer bir kez daha saçıma doğru yaklaşırsan... sert davranabilirim." Caroline, becerikli bir biçimde dalgalandırdığı saçlarını ta en tepede toplamayı bir kez daha başarmıştı; aslında saç yapma işi Marguerite'e aitti çoğunlukla. Yaşlı kadın bu esnada, *bütün o gür saçın kendinin* olduğuna dair şeytani bir zevk duymaktan da kendini alamazdı.

Jim köşesine geri çekildi. Sevinmiş görünüyordu ve Caroline bunun nedenini merak ediyordu açıkçası. Erkekler çok tuhaf yaratıklardı, kesinlikle. Jim'in Kitty'den iki çocuğu vardı zaten ve şimdi de Caroline'den bir çocuğu olmuştu. "Daha başka var mı?" diye sordu Caroline.

"Ne var mı?"

"Varlığını bilmem gereken başka çocukların da var mı? Küçük Emma büyüdüğünde, üvey erkek ve üvey kız kardeşlerini tanımak isteyecektir."

Jim hayır anlamında başını salladı. "Bildiğim kadarıyla yok." Ardından kaşlarını çattı. "John, gerçek babanın ben olduğumu nereden biliyor?"

"Bilmiyor. Yalnızca dramatik davranıyordum. John'un bütün bildiği Emma'nm onun kızı olmadığı. Hamile olduğumu öğrendiğimde ona bunu söyledim ve o da benimle evlendi. Benim param, onun saygınlığını ya da *benim* saygınlığımı sağladı."

"Niçin çocuk ondanmış gibi davranmadın peki?"

"Çünkü gerçek anlamda hiçbir zaman onunla aynı yatağa girmedim ben."

Jim, bu sözler üzerine ıslık çalıyordu; son derece sevimli, tipik bir taşra melodisiydi bu. "Sen tam bir Fransızsın" dedi en sonunda.

Caroline'in keyfi kaçmıştı biraz. "Özellikle bunun gibi durumlarda nasıl bir Amerikalı kadın portresi çizdiğime şaşıp kalırsın kesinlikle. Ben kaybetmek üzere değilim..." Ne var ki bunun, konuşmayı sürdürürken bile boş bir övünmeden başka bir şey olmadığını biliyordu. *Tribune*'ü kaybetmek üzereydi. John'un tek başına dibe vurmasına izin vermeyi bile düşünmüştü; ama şerefi ve elbette sağduyusu böylesi bir davranışı engelliyordu. John, aralarındaki anlaşmanın şartlarına uymadığı takdirde Caroline'i boşama hakkına sahipti ve daha da kötüsü, bu kusurlu evliliği feshedip nedenini de basına bir güzel açıklayabilirdi.

"Bu konuda Blaise'in üzerine gideyim mi? Benden hoşlanıyor gibi görünüyor."

"Bana kalırsa hoşlanmanın da ötesinde."

Jim'in başından aşağıya adeta kaynar sular dökülmüştü; yüzü kıpkırmızı kesiliverdi. Caroline, böylesi bir yüz kızarıklığına neden olan o basınç sisteminin bir erkeğin cinsel ilişki sırasında da aynı şekilde kendini ortaya koyduğunu şaşkınlıkla gözlemlemişti. "Ben" diye kekelemeye başladı Jim, "senin ne demek istediğini anlamıyorum."

"Bu da asıl demek istediğimi anlıyor olduğunu gösteriyor. Blaise, senin etrafında bir okul çocuğu gibi fır dönüyor." Caroline tuvalet masasının önünden kalktı; bu önemli gün için bütün zırhlarını kuşanmıştı artık. "Baştan çıkar onu."

"Bu kesinlikle Fransızlara özgü" dedi Jim, kendine gelmişti.

"Yo. Aslında oldukça İnglizvari bir davranış. Biz *Le vice anglais* [İngiliz kötü alışkanlığı] deriz buna ve buralarda da bilinir."

"Benim bunu gerçekten yapmamı istiyor musun, yani gidip...?" Jim, Amerikan Şehri'nde asla ağza alınamayan bir şeyi söyleyemiyordu ne de olsa.

"Hoşuna gidebilir belki. Ne de olsa Blaise benden daha hoş bir görünüme sahip."

"Bunu yapabileceğimi sanmıyorum; senin için olsa bile." Kapıya doğru adım atarlarken Caroline'in belini dikkatlice kavradı. "Ama onunla öylesine flört türü bir şey yaşayabilirim belki."

"Siz Amerikalı delikanlılar!" Caroline'in keyfine diyecek yoktu şimdi.

"Eh, bana Emma'cığımı verdiğin için en azından bunu yapabilirim."

Lobiye iner inmez karşılarına Bayan Henry Cabot Lodge çıkıverdi birdenbire; bu kadın hem tenkitçi hem de gayet sakin biriydi.

"Caroline" dedi Bayan Lodge; aynı anda da Jim'e bakıyordu.

"Sister Anne. Kongre üyelerinden Day'i tanıyorsunuz, öyle değil mi? Ve Bayan Day" diye ekleyiverdi. Ardından da Jim'e dönerek aynen şöyle dedi, "Kitty nerede? Daha bir dakika önce buradaydı."

"Çantasını yukarıda unutmuş."

Sister Anne bu yalanı yutuverdi haliyle. "Bay Hay'i dinlemeye gidecek misiniz?"

"Dinleyeceğim ve tümünü *Tribune* için kaydedeceğim."

"Theodore, onu bu halde buraya gelmeye zorlamakla hainlik etti. Sunapee'deki evde yatağında dinleniyor olmalıydı o." Sister Anne bu sözlerin hemen ardından veda ederek yanlarından ayrıldı.

"Senden çok iyi bir politikacı da olurdu" dedi Jim; Olive Street yönünde ilerliyorlardı şimdi; özel bir otomobil onları Panayır'a götürecekti.

"Kolaylıkla yalan söylediğim için mi?" Caroline'in suratı asılmıştı. "Yine de ne garip. Ben hiçbir zaman yalan söyleyen biri olmadım, asla. Ama sonra –sen."

"Cennet Bahçesi'ndeki elma gibi mi?"

"Evet. O yılanın beni baştan çıkarmasından bu yana aynı Caroline değilim ben. Günah işledim..."

Caroline, gece olunca Panayır'ın bu denli büyüleyici bir atmosfere bürüneceğini pek beklemiyordu açıkçası. Kocaman havadar

galeriler milyonlarca ampulle aydmlatılmıştı; bu ışıklar, sıradan Missouri gökyüzünü Caroline'in hayatında hiç görmediği muazzam bir manzaraya dönüştürmüştü. Akşam hızla ilerlerken, birbirlerine eşlik edenler ustalıkla yer değiştirmişlerdi. Caroline, John'laydı şimdi; bir Fransız restoranında Henry Adams ve yeğeni Abigail'le akşam yemeğindeydiler. Milletvekili Bay James'le Bayan James Burden Day de bir Alman restoranında, Jim'in eyaletinden iki senatörle birlikteydi. Bunlardan biri oldukça ihtiyardı ve yaşma en yakışır olanını yaparak ya emekli olurdu ya da bu hayata gözlerini yumardı; böylece yerini de Kitty'nin kocasına bırakırdı. Caroline, Jim'in resmi çerçevedeki yeteneğinin bunu gerektirdiğini düşünüyordu. İnsanlar onun, efsanevi Yargıcın yani kayınpederinin eseri olduğunu düşünüyorlardı. Caroline, gerçeğin tam aksi olabileceğinden şüpheleniyordu; ama hiç kimse, bu meseleyi enine boyuna çözümleyecek değildi.

"Hayatım boyunca hiç bu kadar güzel bir şey görmemiştim..." Adams kendinden geçmişti. Abigail sıkılmıştı. Caroline daha birkaç saat önce cinsel bakımdan tatmin olmuştu. John ise umutsuzluk içindeydi; müvekkilleri hiçbir işe yaramamıştı açıkça.

"Elbette ki Mont-St.-Michel ve Chartres..." diye söze başladı Caroline.

"Onlar farklı. Sözünü ettiklerin yüzyıllar boyunca gelişmeyi sürdürmüşlerdir. Ama bu Arap geceleri gibi. Biri şu feneri ovmuş ve Mississipi kıyılarına bir şehrin ışıkları düşüversin demiş. Ve işte, bütün etrafınıza bir bakın." Aslında etraflarını, ülkenin can damarı olan bölgesinden gelen ve Fransız mutfağından sunulan lezzetleri tıka basa midelerine indiren mesut Amerikalılar sarmıştı. Katkıda bulunan her ülkenin kendi restoranı bulunuyordu ve Fransız mutfağı her zaman olduğu gibi başı çekiyordu.

"Asıl soru şu olmalıdır; biz geleceğe mi bakıyoruz, bütün bu güç uğuldayarak uzaklaşıyor mu yoksa bu, Amerika'nın geçmişini kutlamaya yönelik son bir tören mi?" Adams, kendine göre ışık saçıyordu.

"Gelecek" dedi John; bu konunun onu karanlık bir ruh haline, yok oluşa sürüklediğini biliyordu Caroline. "Böyle bir şeyi şimdiye kadar hiç başarmamıştık."

"Böyle bir şeyi hayal ettik, bu da başarmakla hemen hemen aynı kapıya çıkıyor. Ama şehirlerimiz 1950'de de bunun gibi mi görünecek?"

"Katedraller gibi şehirler de gelişip büyümez mi?" Caroline, Marguerite Cassini'ye başıyla selam verdi o sırada; Marguerite restorana yaşlı Fransız bir diplomatın kolunda gerçekten şaşaalı bir giriş yapmıştı. " Ve gelişip büyürlerse eğer, hepsi de korkunç görünmeye mahkûm bir hale geliverir..."

"Chartres gibi mi?" Adams, hiç de ondan beklenmeyen bir şekilde neşe saçıyordu. "Her neyse, uluslararası sergilere karşı delicesine bir düşkünlüğüm vardır. Keşke, gerçek hayat da bunu gibi en iyi şekillerde kendini gösterebilse." Henry Adams, bu sözlerin hemen ardından dinamolardan konuşmaya başlayınca Caroline de para meselesini düşünmeye daldı; durumları gerçekten umutsuzdu.

On Üç

Bir

Hay, tepede dönüp duran vantilatörün altında Adee'nin kendisine getirdiği dosyayı inceliyordu. Adee ise odada değilmiş gibi davranmaya çalışıyordu ve bunu da neredeyse başarıyordu. Dışarıda dayanılmaz bir sıcak vardı. Hay'in düşünebildiği tek şey ise New Hampshire'dı; ne var ki oraya sonsuza kadar ulaşamayabilirdi. Temmuzun 6'sında Michigan Jackson'da bir konuşma yapmak için görevlendirilmişti. Artık haziran ayının da sonu geliyordu ve Washington'a alışılmışın dışında bir ekvator havası hâkimdi. Oysa Hay masasının başında oturmaya mecburdu, çünkü Başkan bugünlerde bir çeşit sinir krizi geçiriyordu. O, *gerçekten* aday olacak mıydı? Eğer aday olursa bileğinin hakkıyla başkan seçilir miydi? Hay, çevresindeki hiç kimseyi ilginç bulmuyordu artık; ancak Theodore'un aniden patlak veren sinir krizi gerçekten de çok etkileyiciydi. Son derece keyifli bu hadiseler silsilesini Adams'la konuşabilseydi keşke; ama Porcupine Fransa'ya uçmuştu; Washington'a ise, ilk önce Theodore'un evde bulunmadığından emin olduktan sonra yalnızca Beyaz Saray'ı ziyaret etmeye gelmiş ve şehirde, Bayan Roosevelt'i St. Louis'e gitmeye teşvik etmeye yetecek kadar kalmıştı; böylece Bayan Roosevelt de Dünya Panayırı'nın üstün güzelliğinin tadını çıkarabilecekti.

"Bu, gerçekten karmakarışık bir durum" dedi; ama Hay, Adee'nin yüzüne bakmayı anımsamadığından o da Hay'in dudaklarını okuyamıyordu şimdi. Biraz sonra Hay sağ eliyle hızla masaya vurdu; bu, Adee için bir işaretti. Hay konuşmak üzereydi. Bu nedenle Adee, gözlerini ihtiyar adamın dudaklarından ayırmıyordu. "Bir Amerikan vatandaşı olmadığı açık" dedi Hay.

"Öyle görünüyor. Bu nedenle onun başına ne gelirse gelsin bizi hiç ilgilendirmiyor."

"Ama basın..."

"Ve de Başkan."

Her ikisi de bir iç çektiler. Mayıs ayında Raisuli adında Faslı bir haydut, Palace of the Nightingales diye bir yerden Ion H. Perdicaris adlı birini kaçırmıştı; Güney Carolina'lı bir kadınla Amerikan vatandaşı bir Yunanlının oğluydu adam. Bu kaçırma olayı bütün Amerikan basını için bir saygısızlık örneğiydi. Özellikle Hearst öfkeden felce uğramıştı adeta: Hangi yönetim Amerikan vatandaşlarının fidye uğruna rehin tutulmasına izin verirdi ki? Özellikle, Thomas Jefferson'ın onurlu donanmasının çok kısa bir süre olsa da fevkalade biçimde bir zamanlar saltanat sürdüğü o yerde bu nasıl mümkün olabilirdi? Bütün bunlar karşısında, yaklaşan seçimden dolayı nicedir bir histeri seline kapılmış olan Theodore da hepten aklını kaçırmıştı; hem Hay'i hem de Taft'ı kırıp geçiriyordu: Savaş, savaş, savaş! Donanma alarma geçirildi. Hay, Fas hükümetine karşı zor kullanmakla görevlendirildi ve o da öyle yaptı. Ayrıca, I. H. Perdicaris'in soruşturulmasına dair gizli bir emir de verdi. Artık elinde kanıt bulunuyordu işte. Bay Perdicaris bir Amerikan vatandaşı *değildi.* İç Savaş sırasında askerlik yapmamak için babasının doğduğu şehre, Atina'ya kaçmış, orada da kendini Yunanlı diye kayıtlara geçirmişti; bir Amerikan vatandaşı değildi artık. Dışişleri Bakanlığı'nm Vatandaşlık Bürosu'nun Başkanı Gaillard Hunt, elinde fazladan kanıtlarla Hay'in ofisinin dışında bekliyordu. Bu sırada Başkan, 21 Haziran'dan bir önceki gün Hay'e bir emir verdi; Perdicaris'in derhal tahliyesi talep edilecekti. Aksi takdirde savaş söz konusuydu. 21 Haziran, Chicago'daki Cumhuriyetçi Kongre'nin ilk günü olduğundan, kendini kaybetmiş Başkan, borazandan çıkan yüksek sesli notayı gayet uyumlu algılıyordu.

"Bay Hunt'ı Beyaz Saray'a yolla. Ona şunu açıklamasını söyle..." Ama Hay, yumuşak başlı Bay Hunt'ın Theodore'un içinde bulunduğu o Kral havasına pek uygun olmadığını biliyordu pekâlâ. "Başkan'm ofisine telefon et. Ben de yola çıkıyorum."

"Evet, efendim. Umuyorum ki arabayla gideceksiniz."

"Yürümeyi planlıyordum aslında. Ama bu sıcakta değil." Hay'in beli alışıla geldiği gibi rahatsızdı ve artık beline yalnızca yürümek acı verse iyiydi; bu ihtiyar adamın, herhangi bir hareket için çaba sarf ettiği takdirde bile kalp krizi geçirmesi bir an meselesiydi sanki. Bu berbat yazdan sağ salim çıkabilecek miydi orası şüpheliydi; ama sağ salim çıkmayı da pek umuyordu açıkçası.

Hay, elinde tuttuğu tatsız raporlarla Theodore'un ofisinden içeriye girerken onun hiç kıpırdamadan öylece durduğunu gördü; bu, hiç de iyiye işaret değildi. İri yarı biri olan Savaş Bakanı da odadan çıkmak üzereydi; ama Theodore kalması için ona eliyle bir işaret yaptı. "Telgraf hazır, öyle değil mi John?"

"Hayır, Bay Başkan." Hay'in sözlerinde resmi bir hava esiyordu, ama hareketlerinde böyle bir havadan eser yoktu açıkçası. Kendisine söylenmeden bir sandalyeye oturuverdi; birdenbire çok yorgun hissetmeye başlamıştı.

"Biz burada böyle otururken kongrenin devam ettiğinin farkındasınız, öyle değil mi?" O ünlü dişler endişeyle takırdamaya başladı gene. "Her şeyi Bakanlar Kurulu Odası'nda telefonla takip ediyoruz. Şu Faslı konusunda gerçekten bir sorun baş göstereceğe benziyor. Biz güçsüz, kararsız görünüyoruz..."

"Bay Başkan, Perdicaris bir Amerikan vatandaşı değil. O bir Yunanlı. Kendisi bizi hiç mi hiç ilgilendirmiyor."

Taft'ın gözlerinin içi gülüyor, şişman neşeli adamlardan beklendiği gibi kıkırdıyordu. Gerçekte, Taft neyse ne idi ama kesinlikle şen şakrak değildi. Çok hırslı, huysuz ve her şeyden kuşkulanan biriydi. Ne var ki, o görkemli şişmanlığı sayesinde ulusun gözüne çok sevimli görünüyordu. "Beladan kurtulduk." dedi. "Basına, Yunan hükümetinin peşine düşmesine ve bizi rahat bırakmasını söyleyin."

Başkan, Hunt'ın topladığı belgeleri incelerken çok öfkeli görünüyordu; Hay, onun bu haline çok şaşırmıştı açıkça. "Bu, her şeyi mahvediyor" dedi en sonunda. "*Her şeyi*!" Kongreyi, bu ülkeyi ve hatta dünyayı harekete geçirmek için çok etkili olacağını düşündüğüm bir telgrafa güvenmiştim; dünya üzerindeki hiçbir Amerikalıya, karşılığında gaddar bir misilleme olmaksızın zarar verilemeyeceği gerçeğine sonuna kadar tutunmuştum ve şimdi ofisinizdeki aptal bir memurun teki bu... bu saçmalıkla geliyor önüme! Yo!" Tiz sesi, giderek acı çığlıklara dönüşüyordu. "O, Amerika'da dünyaya gelmiştir. Ailesi bir Amerikalı. Gerçek olan bunlardır. Belgelerdekilerin doğru olduğunu nereden biliyoruz ki?" Başkan önündeki kâğıtları Hay'e doğru fırlatıverdi. "Bilmiyoruz. Doğruluğunu ispat etmemiz gerecek. Öyle olduğu takdirde de Atina'daki temsilcimizin kayıtları incelemesi ve onun gerçekten Amerikan vatandaşlığından vazgeçip geçmediğini araştırması gerekiyor haliyle. Bu da zaman alacak. Çok zaman. Tanca'daki Amerikan baş-

konsolosuna bugün bir telgraf gönderilmesini istiyorum. Anlaşıldı mı?"

"Elbette, anlaşılmıştır." Hay ayağa kalktı.

"Kanunen... "diye söze başladı Taft.

"Ben bir avukat değilim, Yargıç Taft. Ben bir eylem adamıyım ve şimdi tam da eylem zamanı. Şu telgraf işini bir güzel hallediver, John."

"Western Union'ın müdürüne yakışırcasına tam anlamıyla kısa ve öz yazacağım."

Theodore seslendiğinde Hay tam odadan çıkmak üzereydi artık. "Biz, bu meselenin aslını araştıra dururken bütün o dosyayı da bir kasaya koyun ve kilitleyin."

"Ama..." diye gene söze karıştı Taft.

"Kendinize dikkat edin, John" diye oturduğu yerden tiz sesiyle bağırdı Başkan.

"Bu tavsiyeye çoktandır kulak asıyorum zaten, Theodore" diye cevap verdi Hay ve hemen ardından oradan ayrıldı. Zihninde bir ileti oluşuvermişti çoktan ve bu, tam da Hearst'e yakışır bir başlıktı aslında.

Hay, Dışişleri Bakanlığı'na geldiğinde aklındaki talimatları Tanca'daki başkonsolosa iletmek için harekete geçti: "Ya Perdicaris yaşar ya da Raisuli ölür." Telgrafçının gözleri parlamaya başladı: "Çok iyi, efendim! O zencilerin artık ne yapması gerektiğini işaret eden bir yol bu."

"Evet" dedi Hay. "Bu, son derece kıvrak bir deyiş oldu. Şiiri niçin bıraktığımı anlayamıyorum." Sonra, ofisine geri dönüp Perdicaris dosyasını masasının çekmecesine kilitledi. Anlaşılan ta Lincoln'den Roosevelt'e kadar tam anlamıyla gerçek bir gelişme, ileriye doğru bir ivme söz konusu değildi.

İki

St. Louis'deki Jefferson Hotel'i, "Başkanlık Komitesi için William Randolph Hearst" kampanyasının merkezi sayılıyordu. Hearst, kendinden daha aşağı gördüğü Nebraska'lı delege William Jennings Bryan'ın kaldığı sıradan ve tek kişilik odanın hemen üst katmdaydı; kendisine kocaman bir süit oda ayarlamıştı.

Blaise, hınca hınç dolu bekleme odalarından geçerek Hearst'ün karargâhına, bir satış memurunun kocaman odasını andıran nehir manzaralı o süite ulaşmaya çalışıyordu. Hava dayanılmaz derecede sıcaktı; etraftan süzülen ter, tütün ve viski kokuları da insanı gerçekten bunaltıyordu. Bu nedenle Blaise, Hearst'ün konukseverliğinin tadını çıkaran delegelerle salondaki diğer tayfanın arasından geçip giderken neredeyse hiç nefes almamaya çalışıyordu.

Biraz sonra, en nihayetinde ulaştığı kapıyı çaldı ve kapı yarım ağız açılıverdi. Brisbane kuşku dolu gözlerle bakıyordu. Blaise'in masmavi yiğit bakışlarını karşısında görünce genç adamı derhal içeriye kabul etti.

Havanın sıcak olmasına karşın Hearst'ün üzerinde siyah bir frak vardı ve hiç kırışıksızdı; telefonla konuşurken kaşlarını çatmıştı oysa. "Ama Illinois'li delegelerim meşrudur." Blaise'in içeriye girdiğini fark ettiğini bir el hareketiyle göstermişti. Politikacı görünümünde bir sürü gömlekli tip odanın her yerine dağılmıştı. Gazete okuyorlar ve delegasyonun önemi üzerine birtakım saptamalarda bulunuyorlardı. Alton B. Parken adlı New York City temyiz mahkemesi yargıcı, partinin muhafazakâr kanadının adayıydı; bu partinin başkanlığınıysa, Whitney yaşamını yitirdiğinden August Belmont sürdürüyordu artık.

Hearst'ün etrafını saran politikacıların etkinliğine Blaise bile şaşıp kalmıştı. Partinin doğu liderliği Hearst'ü çekilmez bulsa da, o, hem Güney'den hem de Batı'dan oldukça fazla destek toplamayı başarmıştı işte ve Parker, ilk gizli oylamada aday olmayı başaramazsa eğer, adaylığı kazanmak için Hearst'ün önünde harika bir fırsat vardı şimdi. Şu anda, Belgeler Tetkik Komisyonu, Illinois'den iki delegasyon olmasının yarattığı sorunla karşı karşıya kalmıştı. Bu delegasyonlardan bir tanesi, Chicago'nun büyük patronu Sullivan tarafından oluşturulmuştu; ötekiyse Hearst'e havale edilmişti açıkça. "Öyleyse Bryan'a ulaş. O, Sullivan'dan nefret eder. Bu meseleyi halledecektir." Hearst telefonu kapattı. Blaise'e bakıyordu şimdi. " Bryan'a ulaşamıyorum. Burada, bu otelde kalıyor. Ama beni desteklemeyecek..."

"Parker'ı da desteklemeyecek" dedi Brisbane; Hearst'ü yatıştırmak istiyordu anlaşılan.

"Bir mucize peşinde o." Hearst, upuzun gösterişli masanın bir ucuna oturdu. "Bir mucize filan gerçekleşmeyecek. En azından onun için."

"İlk gizli oylamada şansınız nedir?" Blaise, çoktan bir tahminde bulunmuştu kendi kendine aslında.

"Illinois'le birlikte iki yüz altmış dokuz oya sahibim ve Parker de Illinois dışında iki yüz kırk sekiz oy toplamış durumda."

James Burden Day içeriye girdi; üzerinde gömleği vardı. "Biraz önce Bryan'la beraberdim. Toplantı salonuna doğru yola koyuldu. Delegelerinizin oturma düzeni için mücadele edecek."

Bu sözler üzerine odadaki adamlardan alkış sesleri yükseldi; Brisbane de hoplayıp zıplıyordu. "Ama" diye sordu Hearst; bu durumdan pek etkilenmişe benzemiyordu, "beni destekleyecek mi peki?"

Day omuz silkti. "Şimdiye kadar hiç kimseyi desteklediğini sanmıyorum. O, Parker'ı durdurmak istiyor, o kadar."

"Parker'ı durdurabilecek tek kişi benim." Hearst'ün gözleri sanki elektrik saçmaya başlamıştı; parıldayan şeytani gözlerini Day'e yöneltti. "Bunu bilmiyor mu o? Artık yalnızca benim var olduğumu bilmiyor mu?"

Bu soruya Day'in yerine Brisbane cevap verdi. "İnsanların önüne çıktığında, bütün her şeyin affedileceğini düşünüyor hâlâ."

Hearst tekrar Day'e döndü. "Ona *herhangi* bir teklifte bulun"

"Denerim. Ama hiç de havasında değil şimdi" dedi Jim; hemen ardından da yanlarından ayrıldı. Blaise'in de orada bulunduğunu fark etmemişti bile. Politikanın, tam anlamıyla içine giren her insanın üzerinde böyle bir etkisi vardı. Blaise, böylesi güçlü bir çekime kumarhanelerde rastlıyordu yalnızca; adamlar, ellerindeki oyun kartlarına ya da yuvarladıkları bir çift zara kendilerini öylesine kaptırıyorlardı ki, dünyanın sonu bile gelse umurlarında olmuyordu kesinlikle; politika da aynen bu duruma benziyordu işte.

Biraz sonra birkaç delegenin içeriye girmesine izin verildi. Şef de onları son derece hâkimane bir sükûnetle karşıladı. Adaylığı elde edemezse partiden çekilir miydi acaba? Elbette çekilmezdi; bunu açıkça kendisi de belirtmişti: Bu, insanların partisiydi; Hearst, ne de olsa ulusun kendisi sayılan bu insanlara sırtını dönemezdi. Ayrıca, Theodore Roosevelt'in saldırgan tutumuyla daha tehlikeli hale gelen bu dünyaya ancak Demokratik Parti barış getirebilirdi. Öte yandan Hearst, Başkan'ın o çevik özgüveninden etkilenmemiş miydi? Başkan, bir Amerikan vatandaşının kaçırıldığını öğrendiğinde tek bir telgrafla işi halletmiş, vatandaşı kurtarmıştı. Ama Hearst bunu, "salt sansasyonel bir davranış" olarak adlandırıyor ve

pek önemsemiyordu. Blaise içinse Şef'in elde ettiği bu yeni saygınlık, karşı konulmaz şekilde en az Weber ve Fields'in herhangi bir skeci kadar gülünçtü.

Brisbane, Blaise'i bir kenara çekti. "O, adaylığı alacak; ancak Bryan..."

"Bryan'a ne olmuş peki?" Blaise, gerçekten merak etmişti; öte yandan Blaise'de politik sezi denen şeyden eser yoktu; kartlarının el değiştirmesi hiçbir anlam ifade etmiyordu onun için.

"Ah, kibirlilik bana kalırsa. '96'nın ve 1900'ün emsalsiz lideri, toplantıda yitik bir ruh misali gezinip duruyor; Şef'in kazanmasına ya da kaybetmesine yardım edecek tek güç."

"O, Şef'in kaybetmesini isteyecek ki böylece Parker da Roosevelt tarafından bozguna uğratılsın ve gelecek sefer, yani bugünden başlayarak tam dört yıl sonra Bryan, o altın çarmıhına insanoğlunu gererek geri dönmüş olacak." Blaise, Brisbane için malum olanı anlamış olmaktan öyle gurur duydu ki başıyla onaylamaktan başka bir şey yapamadı ve ekledi: "Bütün çapı o kadar. Ama bizim Illinois'li delegelerimizin koltuklarını sağlamlaştırırsa bu, her şeyi tamamıyla yoluna koyar." John Sharp Williams, görkemli bir edayla içeriye girdi. Bu karşılaşma üzerine Hearst de memnun olmuş gibi davranmaya çalışıyordu. Brisbane ise hâlâ Blaise'le konuşuyordu, "Duyduğuma göre kız kardeşinin gazetesini satın alıyormuşsun."

"Almaya çalışıyorum. Bu sebeple buradayım aslında. Ama tam şu anki durumun" Hearst'ün kocaman dehşetli gülümseyişine bakıyordu, "bu yolculuğa değmediğini de söyleyemem açıkçası. Kız kardeşim benden daha çok politik. Toplantıyı kaleme almak üzere burada bulunuyor. Gerçekten de kendisi yazıyor, bilirsin."

"Çoğumuz" dedi Brisbane yüzünü ekşiterek, "bunu yaparız zaten."

Hearst, 4 Temmuz günü San Francisco'dan bir politikacı, merhum Senatör George Hearst'ün bir arkadaşı tarafından aday gösterildi. Blaise, basına ayrılan kocaman havasız locada Caroline ve John Sanford'la birlikte oturuyordu. Hearst'ün yaklaşık yüz seksen santimetrelik bir portresi bütün sahneyi kaplamıştı. Birazdan bir Hearst orkestrası çıkageldi ve başlangıç olarak "America" şarkısını çalmaya başladı; ardından, halkçı milyonere karşı Güney'in önemini vurgulamak istercesine "Dixie" ezgileri salonu doldurmaya başlamıştı bile. Thomas E. Watson, tam da o gün, Popülist Parti ya

da Halkçı Parti tarafından aday gösterilmesine karşın Hearst'ün bu organizasyonuna Güneyli Demokratik birkaç politikacı da getirmişti anlaşılan.

California delegasyonu, Hearst için yapılan adaylık konuşmalarının ardından, bir geçit töreni sundu. Blaise, Şef'in bu denli gözde bir adam haline gelivermesine gerçekten şaşırmıştı. "Elbette ki onun hiç şansı yok" dedi Caroline ahşap, katlanır sandalyesinden ayağa kalkarak.

Blaise de ayağa kalktı. "Niçin peki?"

"Illinois'li delegelerin hiçbiri yerlerinde değil. Bu, Parker'a elli dört oy sağlıyor. Ve Bryan da asla desteklemeyecek onu. Haydi, dışarıya çıkıp biraz hava alalım. Bayılmak üzereyim."

Blaise, hali hazırdaki böyle hassas bir durum için bir tekne seçmişti kendine Bunu, şehirdeki her otelde tek bir boş oda kalmadığını öğrendiğinde düşünmüştü aslında ve teknenin sahibi ona kocaman bir daire vermişti. Böylece *Delta Queen*, bütün o muhteşemliğiyle Blaise'in hizmetindeydi şimdi; bu, John Hay'in "Jim Bludso of the Prairie Bell" şiirindeki geminin çarklarını andıran kocaman Gotik bir tekneydi. Gece çok boğucuydu; havada yapış yapış sıcak vardı. *Delta Queen*, Market Street'in yakınındaki kıyıya demir atmış, bekliyordu. Birazdan iskelenin bulunduğu yerden bir nöbetçi çıkageldi ve Blaise'i selamlayıp diğerlerine de hoş geldiniz dedi.

Birinci güverteye geldiklerinde bir kamarot bekliyordu onları. Seslerin yükseldiği ve bronz renginde bir gaz lambasının aydınlattığı maun bara doğru yürümeye başladılar. Lambanın hemen altındaysa, neşesinin getirdiği uğursuzluk ve şen şakrak gülümseyişindeki o korkunçlukla Bay Houghteling oturuyordu; favorileri her zamanki gibi pembemsiydi. Blaise, müttefikiyle karşılaşmaktan memnun olmuştu. Şimdi ikiye iki durumdaydılar işte. Blaise, Caroline ve John'un kendisinden daha baskın çıktıklarını hissetmişti geçmişte; işte o zaman bire iki değil üç konumundaydılar; çünkü Caroline büyük bir başarı elde ederek varlığını ikiye katlamıştı bir anlamda. Oysa Blaise bir başarısızlık örneği sergilemiş ve kendini de giderek küçültmüştü adeta. Bay Houghteling, gelen misafirleri görünce derhal ayağa kalktı; tepesindeki ışık sayesinde takma dişleriyle belli belirsiz gülümsediği görülebiliyordu. "Bayan Sanford. Bay Sanford. Bay Sanford. İnsan en azından adlar konusunda bir sorunla karşılaşmıyor..."

O sırada gölgelerin içinden beliren biri, "Ben Bay Trimble'ım; Sanford değilim" dedi.

Blaise, sayıca gene azınlıkta kaldığını hissetti. Ama Trimble'ı da kibarca selamladı. Sonra, beşi birden yuvarlak masaya oturdu ve kamarot da tekne sahibinin ikramı olan şampanyayı getirdi masaya. Blaise, güvertedeki her sandalyenin yanına bir tükürük hokkasının iliştirildiğini fark etmişti. Bu hokkalar nasıl boşaltılıyordu acaba? Ve birinin o tütünle karışık koyu salyası, teknenin ani sallanması yüzünden yörüngesini şaşırırsa eğer, neler olurdu? Okulda öğrendiği fizik kurallarını anımsamaya çalışıyordu, ama unutmuştu. Yana yatık Piza Kulesi'ne çıkan Galileo. Ve tükürük güvertede. Blaise, çılgın bir şekilde tükürük hokkalarının dünyasına iyiden iyiye dalmışken, Sanford ve Houghteling masayı kâğıt yığınlarıyla doldurmaya başlamıştı bile. Bu sırada Caroline'le Trimble da gizli gizli ve alçak sesle konuşuyorlardı. Blaise mutlu hissetmesi gerektiğini biliyordu, ama aşırı sıcak yüzünden çok terlemişti, yorgundu ve sinirliydi. Birazdan Sanford, düşman harekâtına başladı, '*Tribune*'ün içinde bulunduğu mali durumu inceleme şansın oldu mu?"

"Evet." Houghteling dikkatle Blaise'e bakıyordu; Blaise'in bakışlarıysa Caroline'in üzerindeydi; o da gözünü şampanya kadehine dikmişti. Blaise, New Haven kaldırımında yaşamını yitiren Del'in şerefe kadeh kaldırdığı zamanı anımsadı. "Evet" diye yineledi Bay Houghteling, "benim muhasebecimin verdiği bilgilere göre her şey yolunda. Korkarım ben ne toplama işlemi ne de çıkarma işlemi yapabiliyorum. Ama o, otuz yıldır benimle birlikte çalışıyor ve her iki işlemi de son derece iyi yapıyor; ya da onu tanıyanlar öyle söylüyor bana. Her şeyin gayet yolunda gittiğini haber veriyor; öyleyse yolundadır. Şimdi" Houghteling aynı anda hem kaşlarını çatıyor hem de gülümsüyordu, "hisselerin yüzde ellisini ödemeye hazırız..."

Avukat-kocası değil ama Caroline'in kendisi söze karıştı. "Hisselerin yüzde kırk sekizi satılık, yüzde ellisi değil."

Sol tarafından boşanan ter Blaise'i feci halde gıdıklıyordu. "Biz yüzde elli yüzde elli anlaşmıştık; senle ben." Kendisine son derece masum bakışlar atan Caroline'e bakıyordu dikkatle.

"Öyle anlaşmıştık evet. Bu nedenle şimdi" dedi Caroline " sana hisselerin yüzde kırk sekizini satacağım, ben de hisselerin yüzde kırk sekizini elimde tutacağım. Bu, yarı yarıya demektir zaten. Biz,

senle ben, anlaştığımız gibi tamamıyla aynı miktara sahip olacağız."

"Kim" diye sordu Bay Houghteling; o uğursuz gülümsemesi gene yerindeydi, ama çatık kaşlarının yerinde yeller esiyordu şimdi "hisselerin geri kalan yüzde dördünü elinde bulunduracak peki?"

"Bay Houghteling bizi yanılttı!" Caroline, son derece şüphe uyandıran biçimde sevimli görünüyordu. "Bir bakışta toplayıp çıkararak hesap yapıyor..."

"Yüzde dördü *ben* alıyorum" dedi Trimble; Brisbane'in onayladığı uçuk mavi gözlerini Blaise'e döndürmüştü. "Bayan Sanford, gazete kârdayken bana bir ikramiye vermek istedi. Ben de bu ikramiyeyi mevcut hisse senedi olarak alabileceğimi söyledim..."

"Benim anlayışıma göre..." diye söze başladı Houghteling.

"Ben, her şeyin önceden kesilip biçilip hazırlandığını düşünüyordum." Sanford'ın kendisi şimdi başarılı bir şekilde kesilip biçildi işte diye düşünmeye başladı Blaise. " Kız kardeş, hisselerin yarısını erkek kardeşine yüz elli altı bin dolara satacaktı. Yarı yarıyanın anlamı buydu..."

"Bu, benim anlayışıma uymuyor." Blaise oyunu oracıkta derhal terk etse mi acaba diye düşünüyordu.

Houghteling parmaklarını önündeki kâğıt yığını üzerinde oynatıp duruyordu. "Benim muhasebecime göre, burada Bayan Sanford'dan başka herhangi bir mal sahibinden söz edilmiyor; gazetenin yegâne sahibi o "

"Trimble'ın hisseleri resmi hesap bilançosunun beşinci bölümünde ilan edilecektir." Sanford sıkıntılı görünüyordu; gene de söz konusu olan onun hayatıydı. Blaise, onu da en az Caroline kadar gizemli buluyordu. Caroline'in gizemi göründüğü gibi olmasından kaynaklanıyordu; kurban ettiklerini haksız yere sıkıntıya sokmaksızın ne arzu ediyorsa onu almakta kararlı biriydi. Blaise ise kurban rolündeydi şimdi. Ta en baştan bu yana kurnazca yanlış yönlendirilmişti. Caroline düzenbazdan başka bir şey değildi.

"Biz" dedi Bay Houghteling "başlangıçtan bu yana iyi niyetli hareket ettik."

"Umarım" dedi Sanford, "bizim iyi niyetli hareket etmediğimizi ileri sürmüyorsunuzdur."

"Tam olarak onu ileri sürüyorum, evet. Müvekkilim, tıpkı benim de anladığım üzere, *Tribune*'ün yarı yarıya sahibi olacaktı.

Şimdiyse, açık konuşmak gerekirse, yalnızca bir azınlık hissedarı konumunda; üstelik Bayan Sanford'la Bay Trimble birlikte hareket etmeyi seçerse eğer, müvekkilimin alaşağı edilme olasılığı da bulunuyor.

"Ki onlar, her zaman birlikte hareket etmeyi seçecektir, bana kalırsa." Blaise ayağa kalkmıştı. "Bu anlaşmaya devam etmekte hiçbir neden göremiyorum" dedi ve ardından Caroline'e bakmaya başladı; Caroline ise yalnızca gülümsüyor ve tek bir sözcük bile etmiyordu.

"Yanlış bir anlaşılma olduysa özür dilerim." Sanford hiç de üzgün görünmüyordu aslında.

"Hep bir yanlış anlaşılma vardır zaten" dedi Caroline ansızın, "Biz, bu yanlış anlaşılmalar konusunda uzmanlaştık artık. Bu, ailemizin bir özelliğidir. Birimize bir gözüken sayı ötekine yedi gibi gözükür."

Blaise bir an için öfkeden kudurmuşa döndü; deyim yerindeyse kan beynine sıçramış, ardından ani bir halsizlik gelmişti. Çökercesine yerine oturdu. Caroline, ağzından uygunsuz hiçbir laf dökülmemiş gibi konuşmaya devam ediyordu. "Gazeteyi almak niyetinde değilsen, yarın gene bir yayımcıya, Bay Hearst'e giderim ya da Bay McLean'in kapısını çalarım."

Bu bir blöftü açıkça. Blaise, Şef'in gazeteyi alacak yeterince parası olmadığını (adaylığını güvence altına almak uğruna neredeyse iki milyon dolar harcamıştı) biliyordu; öte yandan bu konuda John R. McLean, Caroline'e hayır cevabını vermişti çoktan. "Kararlaştırılan fiyattan hisselerin yüzde kırk sekizini alacağım." Blaise kendi sesini tanıyamıyordu şimdi; onun adına ta uzaklardan bir yabancı konuşmuştu sanki. Öte yandan bu, hayatı boyunca verdiği en önemli karardı belki de.

"Dikkatinizi çekiyorum Bay Houghteling, sizin müvekkilinizle benim müvekkilimin" John'un ses tonu sertti; tam yerinde konuşuyordu, "bu hisselerin gelecekte satılması halinde yerine getirmeleri gereken bir yükümlülük bulunuyor; gazeteyi kimin alacağı konusundaki ilk teklifi birbirlerine sormaları gerekir..."

"Evet, evet." Houghteling, Caroline'in önüne bir kâğıt parçası koyuverdi; sonra da kamarota işaret etti. " Kaptana, ikinci kaptana ya da vazife başında her kim varsa buraya gelmesini ve bu anlaşmaya tanıklık etmesini rica ediver."

Nehrin akıntısı tekneyi sallarken, bir o yana bir bu yana hafifçe gidip gelen bronz lambanın ışığında sessizce beklediler. Çok geçmeden üniformalı iki adam da geldi. İlk önce Caroline imza attı. İkinci olarak da Blaise imzaladı anlaşmayı. Sonra sıra tekne görevlilerine geldi. Houghteling bütün bunların ardından masaya biraz daha şampanya getirilmesini istedi ve Caroline, "Benim çekim nerede peki?" diye sordu.

Houghteling, bu sözler üzerine güldü ve Caroline'e Blaise'in çekini verdi. Blaise, Sanford'ın yüzünü inceliyordu şimdi; ama tek bir tepki bile yoktu. Caroline'e utanç veren durumun sebebi rahatlamış gibi görünüyordu.

Trimble kadehini kaldırdı. "*Washington Tribune*'e" dedi.

Ağırbaşlı bir havayla şampanyalarını yudumladılar. Sanford'la Houghteling bütün evraklarını kaldırmıştı artık. Tekne görevlileri de izin istediler. Trimble gene söze başladı, "Siz yayımcıları bilmem ama editörün toplantı salonuna dönmesi gerekiyor."

"Bu yayımcının da öyle." diyerek ayağa kalktı Caroline ve Blaise'e döndü. "Bize katılır mısın?"

Blaise de "Evet" yanıtını verdi.

Sonuçta kongre salonuna giden tek yayımcı Caroline oldu. Blaise, Şef'le görüşmek için Jefferson Hotel'ine dönmeyi tercih etti. Şef, üstünde bir gömlekle gene telefon başındaydı; Brisbane, toplantıda neler olduğunu ve neler de olmadığını aktarıyordu ona. Alton B. Parker'ın başkan adaylığı tartışılıyordu. Orada tartışılmayansa William Jennings Bryan'dı; kendi tercihine bir türlü karar vermemişti. Hearst, "İlk gizli oylamada yüz doksan dört alacağım" cümlesiyle bir nevi hoş geldin dedi Blaise'e.

Blaise onun dilinden konuşarak yanıtladı. '*Washington Tribune*'ün yarısını satın aldım."

Geleceğin muhtemel başkanı kulağına yapışmış ahizeyi indirdi ve yeniden Yayımcı Hearst oldu. "Ne kadar?"

Blaise ödediği miktarı tam tamına söyledi. Söylenen nasıl olsa hemen yayılırdı. Blaise, Caroline'in hisselerinin yalnızca yarısını aldığını söylememişti. "Oldukça fazla." Hearst kravatını çözüp yakasını çıkardı; başkan görüntüsünden uzaklaşmıştı artık. "Bu işte ben de senin yanında yer alabilirim. Belki" dedi. Blaise'e dönük bakışlarında, bir gazetenin maket sayfasına bakarken sergilediği o duyarsız ve resmi yoğunluk vardı.

"Ve o zaman" dedi Blaise kibarca, "belki de hayır. *Tribune American*'la ilişkim olsun istemiyorum ve siz de istemezsiniz.."

"Sanırım istemezsin. Sen ve kız kardeşin dost mu oldunuz yoksa?"

"Bilmiyorum."

"Çok yakında öğrenirsin."

Blaise de aynı fikirdeydi.

Aday konuşmalarının tümü, 8 Temmuz günü, sabaha karşı saat dört buçukta sona ermişti. Blaise'le Jim Day basın özel bölümünde oturuyorlardı. Uyanık kalmak için yer fıstığına dadanmışlar, birini soyuyor yiyor, sonra ötekine başlıyorlardı. Diğerleriyse ya aşırı yorgunluğa ya da alkole yenilmişlerdi. Birtakım tipler yalnızca toplantı salonundaki sandalyelere öylece çökmekle kalmamış, salon balkonlarından da küt diye aşağıya düşerek oracıkta yığılıp kalmışlardı. Bayat sigara, viski ve ter kokusu artık öylesine yoğun bir hal almıştı ki, bulundukları yerde yepyeni bir iklim oluşmuştu adeta. Blaise, hayatında yeniden tertemiz, dipdiri bir havayı içine çekebileceğinden kuşkuluydu neredeyse. Gizli oylama birazdan başlayacaktı. Hearst'ün hâlâ şansı vardı. Ne var ki Bryan yardımına gelmemişti. Daha önce, Missouri senatörü adı altında hiçbir geçerliliği olmayan birini aday göstermişti. Bu duruma ek olarak, eğer toplantıda aday gösterilirse halkın dostu William Randolph Hearst'ü desteklemekten mutluluk duyacağını da belirtmişti. Ardından hemen oteline dönmüştü; Hearst, onun zatürree türünden bir hastalığa yakalandığını fark etmişti sevinçle.

"Korkarım ki Bryan bizim kaybetmemizi istiyor" dedi Jim.

"Buna aldırış ediyor musun?"

"Eh, ben kendi yerimde oldukça rahatım. Ama yolumuzu açık tutacak güçlü bir lidere sahip olmak güzel olurdu."

Salonun gerisinde bir alkış kopuverdi ansızın ve konuşmacı –kürsü hiç boş kalmıyordu elbette– bir anlığına duraladı. William Jennings Bryan ana koridordun başında görünerek ağır adımlarla heybetli bir şekilde yürümeye başlamıştı.

"Bu gerçekten izlemeye değer işte." Jim'in uykulu halinden eser kalmamıştı artık. Pantolonundaki fıstık kabuklarını silkeledi; dimdik oturuyordu şimdi. Blaise bile heyecanlanmıştı bu durum karşısında. Kötü görünen yüzünden açıkça hasta olduğu anlaşılan Bryan, kürsüye doğru ağır adımlarla ilerliyordu; aşırı terlemişti. Yirmi bin delege ve ziyaretçi pür dikkat kesilmişti; yüksek sesli tezahüratlar salonu çınlatıyordu. Salonda, aynı zamanda, Blaise'in daha önce bir kez Madrid'deki boğa güreşinde gözlemlediği türden farklı bir he-

yecan da hâkimdi. Matador (Bryan?) ve boğa (toplantı ya da tam tersi miydi?) son kez karşı karşıya gelmekteydiler. Blaise'in saatine göre kalabalık tam on dakikadır Bryan'a yoğun tezahüratlar yağdırıyordu. O, kesinlikle halktan beslenen biriydi. Biraz sonra her iki kolunu da yukarıya kaldırdı. Salonda çıt çıkmıyordu şimdi.

Bryan en nihayetinde konuşmaya başladı. Herkes gibi Blaise de sesindeki şaşırtıcı güçten büyülenmişti. Hastalık, Bryan'ın sesinin kısılmasına neden olmuştu ama etkisinden bir şey kaybetmemişti. "Chicago'da, sekiz yıl önce düzenlenen Demokratik Ulusal Kongre'de partinin yönetimini benim ellerime bırakarak görevlendirmişlerdi. Bu görevin yenilenmesinin üzerinden dört yıl geçmiş..."

"Harekete geçiyor!" Jim'in gözleri parıldıyordu. "Toplantıda büyük bir panik yaratacak."

Salondaki gerilim doruk noktasına ulaşmıştı artık. Parker'la Hearst'ün delegeleri gerçekten endişeli görünüyordu. Delegelerin üçte birini oluşturan balkon tarafındakilerse, muhtemelen sonuna kadar Bryan'dan yana olduklarından kendilerinden geçmişti adeta.

"Bu gece, o görevi iade etmek üzere Demokratik Ulusal Kongre'ye geldim..."

Hayır diye çınlayan nidalar Bryan'ın sesini bastırmaya başlamıştı bile. Bryan'ın gözleriyse parıldıyordu ve hastalığının sebep olduğu ateşten kaynaklanmıyordu kesinlikle. Otoriter bir edayla kollarını yeniden yukarıya kaldırdı. "... ve size şunu söylemek için: inancım uğruna savaşıp savaşmadığımı, amacıma ulaşıp ulaşmadığımı tartışabilirsiniz; ama kesinlikle inkâr edemeyeceğiniz bir şey var ki" sesi, kocaman bir çanın sesi kadar netti, " o da benim inancımı koruduğumdur."

Bryan'ın konuşması bitince, toplantının kahramanının ve partinin ebedi şövalyesinin kim olduğu belli olmuştu hiç şüphesiz. Ne var ki Bryan, Jim'in bütün ümitlerinin aksine toplantıda bir çeşit ayaklanmaya meydan vermemişti. Coşkunca alkış toplamış ve hemen ardından da arkadaşları tarafından Jefferson Hotel'ine geri götürülmüştü; zatürreenin, gece çiçek açan kollarındaydı artık o.

Şafak vakti sökerken ilk gizli oylamanın sonuçları gelmeye başlamıştı; Parker, adaylık için gereken oy miktarının üçte ikisinden dokuz oy daha az aldı. Hearst, tahmin ettiği üzere yüz doksan dört oyla ikinci sıradaydı. Oylama devam ederken Hearst'ün topladığı oylar iki yüz altmış üçe ulaşmıştı bile. Blaise bu işe gerçekten de çok şaşırıyordu. Sağduyulu bir insan Şef'in başkan koltuğuna oturma-

sını nasıl isteyebilir ki? Ama delegelerin sağduyulu olmaları gerekmiyordu; ayrıca, özellikle Iowa ve Indiana delegeleri için gerçekten de büyük paralar harcanmıştı. Bryan, Hearst'e bir yardım eli uzatırsa eğer, Şef aday olabilecekti. Aslında Hearst'le Roosevelt arasında bir rekabet, başka hiçbir şey olmasa da pekâlâ şahane olabilirdi; söz konusu bu durum için Yunanca sözcük neydi acaba? *Agon*. Blaise bu sözcüğü okuldayken öğrenmişti. *Agon*. Agony.* Bir ödül için mücadele; bir düello; muhtemelen ölümüne.

Oylama sırasında Jim kendi eyaletindeki delegelerle birlikteydi. Blaise ise basına ayrılmış özel balkonda Brisbane'le birlikte oturuyordu. Caroline'le kocası toplantıdan çoktan ayrılmıştı; *Tribune*'ü, Trimble ve Blaise temsil ediyordu yalnızca. Yargıç Alton B. Parker, altı yüz elli sekiz oy aldıktan sonra gerçekten de layıkıyla adaylığa yükselmişti artık. "Bryan'la bağlantıya geçeceğiz" dedi Brisbane; çok öfkeliydi. " Bu, yapacağımız son şey olsa bile."

"Bryan kendi derdinde şimdi." Blaise oldukça keyifsizdi. "Boş ver onu. Sırada ne var?"

Brisbane yorgunluktan bitmiş bir haldeydi. "Bilmiyorum. New York Valisi, yanılmıyorsam."

"Şu politika kumar oynamaktan bile daha beter." Blaise, Jim'in aşağından kendisine birtakım el kol işaretleri yaptığının farkındaydı şimdi.

"Ama sonundaki ödülleri bir düşün" diye bir iç çekti Brisbane. "Bütün dünya."

"Ah, henüz Beyaz Saray'ın dünyanın tümü sayıldığını düşünmüyorum." Blaise toplantı salonunun ana girişinde Jim'le buluştu. Jim elinde bir mendille yüzünü siliyordu; terlerken ve yorgunken bile hâlâ erkeksi enerjinin kaynağı ve gençliğin vücuda gelmiş haliydi.

"Ben yatmaya gidiyorum artık" dedi Jim.

"Ben, teknede kalıyorum; teknedeki odada. "Blaise bir taksi durdurdu. "Tekne sahibinin bana bir lütfu."

"Orada rahatsız olmaz mısın peki?"

"Yo" dedi Blaise taksiye binerlerken. Şoföre rıhtıma gitmesini söyledikten sonra Jim'e döndü. "Orası daha yakında ve bu saatte niçin Kitty'i de uyandırarak rahatsız edelim ki?"

* Agony: Çok sert bir mücadele, can çekişme. (ç. n.)

On Dört

Bir

Henry Adams, içeriye süzülen parlak kış güneşinin altında tıpkı solmaya yüz tutmuş pembe beyaz bir orkide gibiydi. Pencerenin yanı başında oturuyor, Lafayette Square'den gelip geçenleri izliyordu. John Hay'se onun karşısındaki yerini almıştı; Moskova'dan gönderilen raporları inceliyordu. Hay, Adams'ın Avrupa'dan dönüşünü görüp de ona hoş geldin diyecek kadar uzun yaşadığına çok memnundu.

Yaz ve hemen ardından kendini gösteren sonbahar Hay'i iyiden iyiye tüketmişti. Theodore'un emirleri üzerine, Cumhuriyetçi Parti'nin ve özellikle Theodore Rex'in büyük başarılarını yeniden şöyle bir özetlemek için New York'taki Carnegie Hall'da bir konuşma yapmak zorunda kalmıştı. Hay, tarihin o demir parmaklıkları önünde yalan yere konuşmaktan zevk almıştı. Kendinden çok emin bir şekilde şu sözleri sarf ediyordu. "O ve ondan önceki büyük insan, devletimizin kuruluşundan bu yana öteki iki başkanın da gerçekleştiremediği bir şeyi başarmış ve evrensel bir barış için her şeyden çok çabalamıştır." Adams "evrensel" deyişini son derece yüce bulmuştu. "O, evrensel barış için dünyevi bir savaş vasıtasıyla çalışıyor; ya da o sözde barışa her ne diyorsak işte, belki de bir dinginliktir bu. Bütün söylediğin buydu aslında..." Ama hem Hay hem de Başkan bu konuşmadan dolayı mutluydu. Asıl üzerinde durulan konu sözde ilerici Theodore'un köklü muhafazakârlığıydı. Vergi meselesinde bir reforma ihtiyaç vardı; bu doğruydu. Ne var ki bu reformu en iyi şekilde büyük patronların ta kendileri gerçekleştirebilirdi ancak. Bu düşünce New York City'de oldukça iyi ele alınmıştı aslında. Başkan, bir elinde şapkasıyla Henry Clay Frick'in yandaşlarından açıkça para dinlenmek zorunda kalmıştı. Parker'ın köklü muhafazakârlığı sayesinde de ta Belmont'tan

Ryan'a, Schiff'ten Ochs'a kadar büyük patronlar Demokratik Parti'ye para desteğinde bulunmaya başlamıştı nihayet. Roosevelt, yanında para toplayacak bir Mark Hanna olmadan, J. P Morgan ve E. H Harriman gibilerinden para sızdırmak için pervasız birtakım düzenlemeler yapmak zorunda kalıyordu. Bu arada Cortelyou da, kampanyayı paraca desteklemeleri için tanıdığı herkese şantaj yapıyordu.

Hay, Roosevelt'in bu günlerde yaşadığı paniğe benzer bir durumla daha önce hiç karşılaşmamıştı; kesinlikle galip gelinecek bir kampanyanın son birkaç ayını en iyi anlatan şey panikti hiç şüphesiz. Bryan, ekime kadar kendini bu işlerden uzak tutmaya karar vermişti; sonra da halkın içine karışıp Roosevelt'in güvenilmez kampanyası için nasıl para sağladığına ve gene onun savaş aşkına dair uyarılarda bulunmaya başlamıştı. Bryan'ın, Parker hakkında söyleyecek pek bir lafı bulunmuyordu; Parker yalnızca Batı'nın tümünü yitirmekle kalmamış, desteğinin ana kaynağı olan New York State'i de kaybetmişti. Bu, 1872'den bu yana görülen en büyük Cumhuriyetçi başarıydı. Theodore çok mutluydu ve mutlu olmaya da devam ediyordu. Ayrıca, Hay'e ikinci dönem de görev başında kalması için amansızca ısrar ediyordu.

"Bir teleskop almalıyım." Adams parlak güneşe doğru gözlerini kısarak bakıyordu. "O zaman Theodore'a kimin uğradığını görebilirim. Döndüğümden bu yana, J. P. Morgan'ın o parlak burnunun kapıdan içeriye girmesi için bekleyip duruyorum."

"O parlak burun büyük bir ihtimalle yerinden oynamıştır. Theodore'un, onunla ya da diğerlerinden herhangi biriyle eğleneceğini sanmıyorum."

"İhanet mi?" Adams'ın gözleri parıldıyordu.

"*Sadakat*... önceki ilkelere duyulan bir bağlılık. Biliyorsun, Bryan şehirde; Capitol'da bir oturum düzenliyor. Theodore'u övgü yağmuruna tutuyor..."

"Bu kötü bir işaret."

"Ayrıca, Demokratların demiryollarını kamulaştırması halinde ülkeyi silip süpüreceklerini söylüyor."

"Neden olmasın?" sözleri, *Tales Of Erie*'nin ortak yazarının verdiği cevaptı; bu hikâyeler, demiryolu sahiplerine ve onların bağlı bulundukları mahkemelere, Kongre'ye ve Beyaz Saray'a dair coşkun, aynı zamanda da sonsuz bir yozlaşmayı anlatan en vahşi iddi-

anameydi. Ardından sanki bir zafer kazanmışçasına ekledi, "İşte geliyorlar!"

Hay koltuğunda daha dik oturmaya çabalıyordu. Lizzie Cameron'la kızı Martha içeriye girmek üzereydi çünkü. Martha artık on sekiz yaşında bir genç kızdı; annesinden daha iri yarı, daha esmer ve daha sönüktü. Lizzie ise en azından Kupa Beşlisi'nin gözünde hâlâ dünyanın en güzel kadını sayılıyordu, Lafayette Park'ın Truvalı Helen'iydi sanki. Tiyatrolara, müzelere ve Rector'a yakın olan Forty-fifth Street üzerindeki bir New York City oteli olan Lorraine'de kalıyorlardı nedense. Burada Martha, nihayet eğitimini tamamlayabilecekti ve sonra da görkemli bir şekilde evlenecek diye dua ediyordu annesi. Adams, sevdiği bu kadını içtenlikle selamladı, Martha'nın da yanağına bir öpücük kondurdu. "Siz ikinizi yeniden burada göreceğimi hiç düşünmüyordum."

"Ah evet, düşünüyordun. John," Lizzie, John'un elini sıkarken o soğuk, değer biçen Sherman bakışları vardı gözlerinde, "Georgia'ya git. Hemen şimdi. Burada kalmakla çılgınlık ediyorsun. Ben, Don'a telgraf çekerim..."

"Siz buradayken, yalnızca Diplomatik Kabul Töreni için gelmiş olsanız bile, başka bir yere gitmem daha çılgın olur." Lizzie, kendisiyle kızı Martha'yı 12 Ocak'ta Beyaz Saray'da yapılacak olan Kabul Töreni'ne misafir olarak eklemesini rica etmişti Henry'den. Bu, Martha'nın resmi ve biraz ucuzca olsa da cemiyette ilk sahne alışı olacaktı.

"Ben fakirin tekiyim!" Lizzie, siyah benekli kürk pelerinini yanmakta olan ateşin yanındaki sandalyenin üstüne koyuverdi; Adams ateşin yanında her zamanki yerinde oturuyordu.

"Sen fakir biri değilsin. Dramatik olmaya çalışma, Anne." Martha, kendi gerçek ağırlığından ziyade babasının hatırı sayılır ağırlığını taşıyordu kesinlikle. " Annem 21 numaraya yeniden taşınmak istiyor. Sanırım çıldırdı."

"Bugün herkes çılgına dönmüş görünüyor nedense." Hay, kanepenin koluna oturdu; buradan hiçbir güçlük çekmeden ayağa kalkabiliyordu. "Annenin hevesini kırma. Onu geri istiyoruz biz. Kapı komşusu olarak. Ebediyen."

"Gördün mü?" Lizzie, Martha'ya bakıyordu; Martha'nın kocaman vücuduysa şöminede yanıp duran ateşin görünmesini engelliyordu. Hay, parlak aydınlığın içinde ufacık altın parçaları gibi pa-

rıldayan toz tanelerinin havada süzülüşünü seyrediyordu. Bu, kendini gene Lincoln'ün ofisinde hayal ederek bir başka düş nöbetine yakalanmamışsa elbette, gerçekten çok hoş bir görüntüydü. Odadaki diğer insanların da parlak toz taneciklerini görüp görmediğini sormaya cesaret edemiyordu.

Biraz sonra Clara, anneyle kızına hoş geldin dedi. Bu seçkin küçük topluluğun bütün üyeleri de bir araya gelmiş oldu böylece. "Ne tür bir koca istiyorsun?" diye sordu Clara; Martha'nın tariflerine göre uygun bir koca bulup getirebilecekti sanki.

"Zengin." Lizzie hâlâ ışık saçıyor etrafına ve hiç değişmemiş diye karar verdi Hay. "Zenginler, sıkıcı olurlar, La Dona."

"Sanırım ben Bay Adams'ı isterdim." Martha havaya girmişti. "O, bir dinamo söz konusu olmadığında asla sıkıcı biri sayılmaz."

Ayaküstü sohbetlerin ustası Clara, boş konuşmalardan nefret ederdi. "Blaise Sanford. Yaşı çok uygun. Connecticut Avenue'da kocaman bir malikâne yaptırdı kendisine. *Tribune*'ün yarısına da sahip artık; bu nedenle her zaman uğraşacak çok önemli işleri bulunuyor. *Ve* yılın bir kısmını Fransa'da geçiriyor. Bence" Hay'e döndü, "bu işleri hareketlendirmeliyiz."

"Onları sen harekete geçiriver. Benim Ruslarla uğraşmam gerekiyor. Port Arthur'u Japonlara verdiler." Hay, elinde tuttuğu Moskova'dan gönderilen rapor dosyasını kaldırarak gösterdi.

Adams ansızın dikkat kesildi. "Parçalar şimdi yerine oturmaya başlıyor. Brooks, bunun olacağını tahmin etmişti, biliyor musun? O zaman, bir sonraki tahmininin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini bekleyelim. Rusya'nın bir çeşit iç ihtilal yaşayacağını söylüyor ve imparatorluğun parçalanacağını belirtiyor; ya da bu ihtilali sağ salim atlatırlarsa eğer, bizim zararımıza olacak şekilde genişleyip büyüyeceklerini iddia ediyor. İngiltere yolun sonunda; medeniyet tüyleri ürpertecek derecede duraklamakta artık..."

"Senin kasvetli havana yetişemem ben." Hay, Porcupine'ın neredeyse bin yıllık bu 'aryalarından' hoşlanıyordu hakikaten. "Ama Asya'da halletmemiz gereken Japonya sorunu var ve elbette barışı sağlamalıyız, böylece..."

"Açık kapılar." Martha dahil herkes bu büyülü ve anlamsız sözcükleri hep bir ağızdan tekrar ediverdi.

"'Little Breeches' yerine kesinlikle bununla anılmayı tercih ederim."

"Korkarım, evladım" dedi Adams hoşnut bir havayla, "senin gelecekteki şöhretin çok daha büyük bir kabalığın etrafında dönecek, 'Perdicaris yaşasın...'"

"'Ya da Raisuli ölsün!" diye odadakilerin hepsi gene bir ağızdan yinelediler.

"Ölümcül hediyenin dillendirilmesi" diye iç çekti Adams; Hay, onu hiç bu kadar mutlu görmemişti; yanı başında Lizzie vardı elbette ve Kupa Beşlisi'nin bütün geri kalanı odada birlikteydi. Biraz sonra aydınlık çalışma odasının kapısında, Adams'ın bu mutluluğunu perçinlercesine biri beliriverdi; bu misafir, kocaman vücuduyla ve kış güneşinin ışıl ışıl parıldattığı kel kafasıyla içeriye girdi. Kocaman gözleriyle odadaki topluluğa neşeli ama bir yandan da kurnazca bakışlar atıyordu. "Ben" diye söze başladı Henry James, "nicedir, tam kelimesi kelimesine söyleyeyim, sürdürdüğüm eğlenceyi bozmakla kalmadım yalnızca, ama son zamanlarda çıkan dedikodulara göre –ah, burada yemek a la fourchette [çatalla] servis ediliyor, au canif [çakı]'ten çok daha uygun– bütün şehri, adeta bir kar fırtınasına tutulmuş gibi kartvizitlerimle boğduğum sabah ziyaretlerimden kaçarak telaşla buraya geldim." James, bu sözlerin ardından Lizzie'yi ve Martha'yı adeta bir tören havasıyla selamladı. Bu sırada da Adams yeleğinin cebinden bir kartvizit çıkarıp James'e uzattı.

"Nedir ya da daha ziyade kim bu?" James karta iyice yakından bakıyordu.

"Bunu, sen yokken sahibi bıraktı."

"'George Dewey' "James, korkuyla karışık merakla yankılanan bir sesle okuyordu yazılanları, "'Donanma Amirali.' Benim bardağım tuzlu suyla ağzına kadar dolu. Niçin" diye odadakilere sesleniyordu şimdi, "daha tanışma zevkine, ya da şerefine, erişemediğim ulusal bir kahraman o son derece yüksek, görkemli yerinden – ah, amiral gemisinin kasarasından aşağıya iner? O amiral gemisi ki, benim hayalimde canlandırdığıma göre Potomac nehrine altın zincirlerle demir atmış, bütün yelkenlerini fora etmiş. Ve amiralin kendisi, kahramanların bulunduğu camialara tamamıyla yabancı, donanma içinde ufacık bir dalgadan bile daha az önemsiz birini ziyaret etmek için bu sıkıcı yeryüzüne iniyor; böyle düşünebilirim, öyle değil mi?"

Hay, artık ihtiyarlayan James'i orta yaşındaki halinden çok daha neşeli ve soğukkanlı buluyordu kesinlikle. Bir kere, sakalını kes-

tiği için görüntüsü daha yumuşaktı; aslında kel kafası ile pembemsi, pürüzsüz ve yumurta şeklindeki yüzünün bileşimi insana Humpty Dumpty'i* anımsatıyordu. "Sen, bizim şöhret sahibi bir arkadaşımızsın" dedi Hay, "Yalnızca bu kadar. Bizi enine boyuna anlatan basın, hem seni hem de onu övüyor. Şimdiyse o, seni övgü yağmuruna tutmaya geliyor ve böylelikle kendini de yeniden göklere çıkarabilecek."

"Şaşılacak derecede budala biri o." dedi Adams. "Biraz daha kal da onu buraya davet edeyim."

"Yo. Yo. Yo. Amerikalı hanımefendilere sözüm var; Balzac'tan söz edeceğim onlara. Ah, konferans vererek bu kadar çok para kazanılabileceğini hiç düşünmemiştim."

James, Washington'a 1882'den bu yana hiç ayak basmamıştı; birkaç yıldır Birleşik Devletler'de yaşamıyordu. "Aşağılık efemine züppenin teki!"; ne zaman Henry James'in adı geçse Theodore işte aynen böyle kükreyiverirdi. Oysa Theodore da, efemine olmasa da şunu anlayacak kadar züppeydi aslında: İngilizce konuşan bütün dünyaya egemen olan bu roman yazarı, anavatanına son kez hasretle bakmak üzere yurduna geri döndüğü için Diplomatik Kabul Töreni'ne onu da davet etmeliydi. Theodore, Beyaz Saray'da yıllarını geçirdikçe daha fazla bir kral havasına bürünüyordu. Kabul törenleriyle akşam yemeği davetleri de kesinlikle Sun King** misali görüntülere tanıklık ediyordu artık. Bu nedenle protokol, Amerika'nın bu büyük yazarının hükümdarı tarafından karşılanmasını gerektiriyordu. James, bu davet karşısında hem mutlu olmuş hem de şeytansı bir zevk duymuştu; Başkan'a karşı hissettikleri, Başkan'ın en az onun için hissettikleri kadar ürkütücüydü; gene de, Theodore'un gürlediği yerde James tatlı tatlı eğlenebiliyordu. Theodore yaygaracı milliyetçinin tekiydi ve kesinlikle yüreklendirilmeye de gelmezdi.

Adams onlara yemek salonuna doğru götürürken "Biz" diye söze başladı James; içeride gümüşlerle kristaller ışıl ışıl parlıyordu ve William, bütün nezaketiyle hazır olda bekliyordu, "yeniden Surrenden Dering'de bir ev partisi vermeyi planlıyoruz, Bayan Cameron. Martha, artık büyüdü. Bizler..."

* Humpty Dumpty: Geleneksel İngiliz çocuk şarkılarında yer alan, yumurta kafa şeklinde betimlenen bir karakter. (ed.n.)

** Sun King: Güneş Kral. Fransa Kralı XIV. Louis, bir Pazar (Sunday: Güneşin günü) günü doğduğu için bu lakabı almıştır. (ed.n.)

Hay, bedenine ansızın saplanan bir suçluluk acısıyla artık neredeyse hiç aklına getirmediği Del'i anımsadı. James, bu topluluktan birini ölümün kollarına vermiş olduklarını anımsar anımsamaz konuyu çabucak Caroline'e getirdi. "O nasıl şimdi peki?" diye sordu. Adams da bütün olanları bir bir anlattı. James, her zamanki gibi alışılmışın dışına çıkanlara ilgi duyduğundan, bu konu da merakını çelmişti kesinlikle. Bir gazete yayımlamayı seçen genç bir Amerikalı kadın portresini kavramak, onun için çok da kolay değildi. Öte yandan James'm, kendine özgü bakış açısıyla zamanla Caroline'i anlayabileceğini hissediyordu Hay. Ama önce, James'in de deyimiyle "sohbet şehri"ne yaptığı bu ziyaret sona ermeliydi.

Lizzie, James'e Washington hakkında açık sözlülükle neler düşündüğüne dair sorular yöneltiyordu. Bu Usta'nm, kaşlarını çatmasında bile çekici bir hal vardı; sanki zihninden çok karmaşık bir toplama işlemi gerçekleştiren biri edasıyla top yekûn bir yoğunlaşma etkisi peşindeydi. "Bu konu öylesine geniş ki. Ve kelimeler öylesine yetersiz kalıyor ki" diye başladı söze; Maggie'nin yaptığı mısır ekmeğinden aldığı bir parçayı elinde ufalıyordu. "İnsan öznel olmalıdır; burada yaşamak için başka hiçbir yaklaşım düşünülemez, yani benim için –büyük devlet bakanı ya da kısaca daha uygun açıklarsak kendi başkentinde devlet adamı olan John için değil ya da Henry, tarihçi, gözlemci, tarih kuramlarının yaratıcısı ve enerji kaynağı sayılan, ah dünyayı izlemek için çok daha iyi bir yer var mıdır? Siz de Bayan Cameron, vatanınıza bağlı kalmakla ikiye bölünmüş olsanız da, bu dünyaya aitsiniz diyebilirim; üstelik adi ve yıllanmış Avrupa dünyamıza karşı bir önyargı da beslediğinizi düşünüyorum açıkçası. Gene de, burada, bu odanın tam ortasında Bayan Hay ve muhtemelen Martha'yla birlikteyken *görüyorum* sizi; çevrenize ışık saçıyorsunuz; ama gene benim düşünceme göre – ah, ince dilimlenmiş söğüş et tutkunluğum hâlâ unutulmamış bu evde." James, konuşma tarzından tek bir eksiltme bile yapmaksızın tabağını dolduruyordu şimdi; onun konuşma biçiminin, romanlarından hemen hemen hiçbir değişik yanı yoktu aslında. Hay'e göre James'in romanları, yazarın kendisinden oldukça farklıydı. Laflar dolambaçlı yollardan dökülüyordu sayfalara ve bütün bunlar, James'in güzel sesi eşliğinde zevkli hale geliyordu ancak. James'ın aksam Adams'ınkinden çok daha az İngilizvariydi. Zira Henry Adams, kendisini ve St. James'a bakanlık yaptığı dönemde babasını kesin ve kararlı bir biçimde hakir gören İngilizler gibi konuşu-

yordu tam anlamıyla. "...benim düşünceme göre burada yaşamak hem bir ölüm hem de bir çılgmlık demektir. İnsan politikacı değilse eğer, siyasetin pek de önemi yoktur; öte yandan, şöhret sahibi insanların bir araya toplanmaları beni oldukça sıkıyor, hatta boğuyor; o ünlülerin rastgele biçimde oluşturduğu dini cemaatleri saymıyorum bile..."

İki

Caroline, Blaise'le aralarında ne kadar az sorun, ya da fikir ayrılığı çıktığına şaşırıyordu. Bu yeni yayımcı, Washington'u olmasa bile işini pekâlâ iyi biliyordu. Trimble ise gazeteye yatırım yapmaya devam ediyordu. Caroline, ortak akrabalarından ve diğer herkesten reklam parası koparma işini seve seve Blaise'in ellerine teslim etmişti. Blaise de, tam iki kez Bayan Bingham'm kapısını çalmış ve bu durumu öyle pek küçümsememişti. Frederika malikânenin dekorunda ona yardım etse de, Blaise'in bu genç kadında ya da herhangi başka birinde gönlü yoktu açıkçası. O, akıl sır ermeyen bir şekilde Hearst tipli biri olup çıkmıştı. Bu iki insanın yakın bağı, Blaise'in başka herhangi bir şeyi ilginç bulmasını olanaksız kılıyordu sanki; yine de şahsen Blaise, Hearst'ü o kadar da çok sevmiyordu. Belli ki bu durum kasti olmayan bir büyülenmeden ibaretti yalnızca. Çok şükür ki bu, *Tribune* için oldukça yaralı bir büyülenmeydi. Blaise, hangi kıstas söz konusu olursa olsun mükemmel bir yayımcıydı.

Marguerite, Caroline'in Diplomatik Kabul Töreni için giyinmesine yardım ederken, Caroline de çok muhteşem sayılmasa da kesinlikle sihirli olacağını düşündüğü yirmi yedinci yaş gününe ne kadar kaldığını sayıyordu: Tam elli iki gün ve sonra altın kanatlı bir kartalın üzerinde yükseklere doğru dilediğince süzülecekti. Ama nereye süzülecekti? Ne değişecekti? Paranın yetmemesi ile ilgili hiç bitmeyen o yavan endişenin yok olup gitmesinden başka... John borçlarını ödemişti ve Caroline'in ricası üzerine New York'ta kalıyordu şimdi. Jim pazar ziyaretlerini hemen hemen hiç aksatmıyordu; Caroline hayatından oldukça memnundu. Ne var ki, çoğu kez değil ama zaman zaman mantıklı ve yerinde düşüncelerle ortaya çıkan Marguerite, böylesi saçma bir durumun ebediyen sür-

meyeceğini söylediğinde gerçekten de haklıydı sayılırdı. Bayan Belmont, kocasını boşamakla tam olarak bir moda yaratmadıysa da bunu gerçekleştirmiş ve bu dünyanın içinde dimdik durabilmeyi başarmış görünüyordu. Bu, bir gelişme demekti. Ama boşanmak, başka bir evlilik kisvesi altındaki farklı seçeneği de yanında getiriyordu ve Jim'in dışında da Caroline'in ilgisini çeken başka hiç kimse yoktu; öte yandan bu konuda gerçekten çok kararlı olsa ki kararlı değildi, Jim'e gerçek anlamda ulaşması mümkün değildi zaten. Gene de Caroline'in, John Apgar Sanford'la alacak verecek pek bir şeyi kalmamıştı açıkça ve onun da Caroline'le bir hesabı kalmamıştı artık. Bir tek Emma tatmin ediyordu onları şimdilik.

Blaise, yakışıklı ve düzgün üniformalı bir şoförün kullandığı otomobille geldi; şoför, Caroline'in arka koltuğa oturmasına yardım etti. Kız kardeşinin hemen yanında oturan Blaise'in bembeyaz kravatı göz kamaştırıyordu. "Bir çift olduk adeta" diye gözlemini aktardı Caroline.

"Ne olursa olsun, Diplomatik Kabul Töreni uğruna yalnızca." Blaise, Caroline'in yanında daha rahat davranıyordu artık. Teknedeki görüşmeleri aradaki bağın en ince olduğu andı hiç şüphesiz. İlişkiler ya yalnızca daha iyiye gidebilir ya da hepten kopabilirdi. Görünüşe göre de iyiye gitmişti. "Bütün herkes hiç alışılmadık bir şekilde ışıl ışıl parlayacak bu gece." Caroline, Sosyetik Hanımefendi'ye dönüşüvermişti birden. "Bay Adams bu gece gelmiyor, ama davete Henry James'i gönderiyor; üstelik bununla da kalmıyor ve Saint-Gaudens'la John La Farge'ı da davete yolluyor; yazın, heykel ve resim. Hepsi de hükümdarımızı göklere çıkaracak, onun maiyetini de süsleyecek."

"Onun gözü kendinden başkasını hiç görmüyor."

"Bay Hearst'ten daha fazla olamaz."

"Hearst kendine özgü biri. Bir iş başarmış."

"O şey... o... Panama Kanalı bir iş sayılmaz mı?"

"Muhabirliğin yanında hiçbir şey sayılmaz ki ..."

"... ve haber..."

".... uydurmanın." Bu, iki kardeş arasında süre gelen eski bir tartışmaydı; ya da yalnızca bir konuşma da denilebilir buna; çünkü çoğunlukla aynı fikirdeydiler. İnsanların, her geçen güne dair neler okuduğunu ve neler düşündüğünü saptamak, yalnızca bir eylem değil, aynı zamanda hiçbir yöneticinin böylesine düzenli bir şekilde uygulayamayacağı bir güç de demekti. Caroline, halkın ko-

caman şekilsiz bir kil yığını olduğunu ve kendisinin, en azından Washington'dayken *Tribune*'ün sütunlarına koymayı tercih ettikleriyle bu yığını yoğurabileceğini düşünüyordu. Bu nedenle, sekiz gazetenin ve bir iki derginin sahibi olan Hearst'ün başkan olabileceğini, hatta olması gerektiğini hissetmesine hiç şaşmamalıydı. Theodore Roosevelt'in ondan gerçekten nefret etmesine ve korkmasına da şaşmamalıydı.

Beyaz Saray'ın Batı Odası fevkalade bir ihtişamla donatılmıştı ve sonuç, cumhuriyetçi bir görüntüden ziyade krallara yaraşır bir görüntüyü andırıyordu. Ayrıca Roosevelt'ler askeri yaverlerin sayısını da artırmıştı; sırmalı kordonları diplomatların sırmalı şeritleriyle bir bütün oluşturuyordu. McKinley'in zamanında insanı hayrete düşüren o tuhaf koltuklar vardı; koltukların tam orta yerinden her biri ötekinden biçimsiz palmiye yaprakları bitiverirdi. Neyse ki onlardan eser yoktu artık. Yalnızca hardal rengindeki halı, Batı Odası'ndaki yerini koruyordu hâlâ; bu halı, köşkün bir Cleveland otelinin lobisi gibi göründüğü yıllara ait duran tek hatıraydı açıkça. Salonun zemini ışıl ışıl parlayan parkeyle kaplıydı ve tepedeki avizeler de her zamankinden çok daha abartılıydı ve süslüydü; öte yandan, salonun içinde tek tük eşya bulunuyordu ve onlar da altın kaplıydı; ayrıca odadaki hemen hemen her eşya mermerdendi. Halkı bir nevi kontrol altında tutmak için çekilen kırmızı ipek halatları da her yerde görmek mümkündü elbette; insanlara, kendi hükümdarlarının sarayını bir güzel gezip dolaşmak için belli saatlerde izin veriliyordu.

Başkan ve Bayan Theodore Roosevelt, salonun ortasında durmuşlar, misafirlere hoş geldin diyerek her biriyle tokalaşıyorlardı. Işıl ışıl parlayan yaverler itinalı bir şekilde onları yönlendiriyorlardı. Theodore her zamankinden daha tıknaz, candan ve mutlu görünüyordu; Edith Roosevelt ise alışılmış sakin havasındaydı gene. Kendini beğenmişliği tuhaf bir biçimde bulaşıcı olan uçarı eşini dizginlemeye her zamankinden daha çok hazırdı sanki.

"Çok harika. *Çok* harika, Japonya'daki mesele, Bayan Sanford" sözleriyle karşıladı Caroline'i. "Birtakım olaylar baş göstermek üzere." Sonra, yanı başından ayrılmayan Marguerite ile birlikte içeriye girmekte olan kordiplomatiğin başı Cassini'yi görünce yüzü sert bir ifade aldı. Caroline, Edith'le tatlı tatlı fısıldaştıktan sonra diğer misafirlerin yanına doğru yöneldi. Başkan'la Rus Büyükelçisi'nin birbirlerine *söyleyecek* hiç sözü yoktu kesinlikle Diplomatik

adetlerin de tam aksine, birbirlerine tek bir kelime bile etmediler gerçekten de. Marguerite'in yıpranmış bir görüntüsü vardı. Pek yolunda gitmeyen bir aşk macerası yaşamıştı ve şimdi de o kişinin yerini Cassini almıştı anlaşılan. Büyük şanın çöküşü diye düşündü Caroline. Tam o sırada da edebi şanın simgesi Henry James içeriye girdi ve Caroline'in elini içtenlikle sıkarak şöyle dedi. "En sonunda. En sonunda."

"Surrenden Dering'deki görüşmemizin üzerinden neredeyse yedi yıl geçti." Caroline, zamanın bu denli hızlı geçmesini o kadar da sıradan bulmadığını fark etti.

"Siz suyun öte yanma hiç geçmiyorsunuz, bu nedenle ben sizin tarafa geldim işte." James, konuşulanları Theodore dinleyebilirmiş gibi yapmacık bir korkuyla sesini alçalttı. "Bizim. *Bizim*! Ne dedim ben şimdi? *Lèse-majesté des Etas-Unis*? [Birleşik Devletler'i Majestelerine Bırakınız.]

"Bu yaz suyun diğer tarafına geçeceğim" dedi Caroline; bir yandan yürürlerken salonun çoğunun tanıdık insanlarla dolu olduğunu gördü. Washington gerçekten de hâlâ bir köy havasındaydı ve Henry James gibi buraya yeni gelen biri etrafta hafif heyecan dalgası yaratabiliyordu. Diplomatik kabul töreni sona erdiğindeyse, özel bir akşam yemeği verilecekti; bu yemeğe davetliler arasında James ve Caroline de bulunuyordu ama Blaise davetli değildi.

Caroline'le Henry, Hay ailesi içeriye girerken tenha bir köşede duraladılar. "Bizim Henry bu törene gelmeyi reddediyor.". James'ın bu gözlemi sessiz bir tatminiyet duygusu taşıyordu. "O, bu ayın ilk günlerinde buradaydı ve yüce Theodore'a artık oldukça doyduğunu belirtmiş. Gene onun iddia ettiğine göre bu süre içinde, bizim hükümdarımızın ne kadar faal, dinç ve doğruluğunu kabul edelim ki ne kadar *tez fikirli* biri olduğunu da unutmamalıymışız; o, gökyüzünün tam ortasındaki güneş gibi ve bizler de... bizler de..."

"Birer bulutuz" diye ekledi Caroline.

James kaşlarını çattı. "Ben, bir keresinde bir daktilo uzmanını işten çıkarmak zorunda kalmıştım; çünkü ne zaman aklıma bir sözcük takılıverse, o hemen bana bir tane buluverirdi; ne var ki, yalnızca yanlış bir sözcük önermekle kalmaz, en kötü sözcüğü de bulup çıkarırdı."

"Üzgünüm. Ama kendimizi birer bulut olarak görmek hoşuma gitti benim."

"Niçin" diye sordu James, "senin güzeller güzeli varlığın dışında, etrafta hiç güzel kadın bulunmuyor acaba?"

"Eh, Bayan Cameron var; Martha'yı saymasak da."

"Martha'nın olmaması ne yazık. Bayan Cameron bir misafir olarak bulunuyor bu davette. Buranın yerli hanımefendileriyse, başka herhangi kabul törenindekilerle karşılaştırıldığında –zavallı berbat Londra'daki herhangi bir olay buradaki şu kıyaslanamaz görüntüyle karşılaştırılabilirse eğer– daha sıradan bir görüntü çiziyorlar."

Caroline bir Washington özdeyişini yineledi: başkentin tutkulu ve enerjik erkeklerle dolup taştığını, üstelik bu erkeklerin de gençliklerinin baharında artık içi geçmiş kadınlarla evleniyor olduğunu belirtti. James'ın hoşuna gitmişti bu özdeyiş. "Aynı şey, hiç şüphesiz, diplomatlar için de geçerlidir..."

Göz kamaştıran Fransız büyükelçisi Jules Jusserand'a katıldılar şimdi ve böylece üçü birden aralarında Fransızca konuşmaya başladılar. James bu dili en az kendi ana dili kadar ahenkle konuşuyordu. "Başkan ne dedi size?" diye sordu Jusserand. "Hepimiz birden siz ikinizi büyük bir hayranlıkla seyrediyorduk."

"Başkan, memnuniyetini dile getirdi; kullandığı sözcük memnuniyetle ilgiliydi her zamanki gibi elbette. Sanat ve Yazın Ulusal Enstitüsü adlı kurum adına benim seçilmem ve elbette kendisinin seçilmesine de duyduğu memnuniyeti belirtti; bu enstitü, sizin Fransız Akademisi'nin bir taşra versiyonu sayılan Amerikan Akademisi'nin de kendiliğinden doğuvermesine yol açtı aslında ve burada, başarılarının değilse bile ruhlarının ölümsüz olduğu yaklaşık elli üye bulunmakta."

"Ne giyeceksiniz peki?" diye sordu Jusserand.

"Ah sormayın, o konu bizim canımızı fena halde sıkıyor. Başkan'la ben oldukça iri yarı olduğumuzdan Roma modeli toga* giymeyi önerdim; ne var ki liderimiz John Hay, tıpkı Amiral Dewey'inki gibi bir üniformayı tercih ediyor." James, o şanlı kahraman yanlarından geçip giderken kibarca selam verdi. "O benim yeni arkadaşım. Birbirimizin kartvizitlerini aldık. Nihayet" James bir kolunu yukarıya kaldırarak etrafa şöyle bir işaret etti, "*herkesi* tanıyorum artık."

* Toga: Eski Roma giysisi; yün harmani. (ed.n.)

"Siz aslan gibi bir beyefendisiniz" dedi Caroline.

Akşam yemeği on kişilik bir masanın bulunduğu yeni yemek salonunda veriliyordu. Henry James, Başkan'ın masasındaydı; ikisinin arasında Bakanlar Kurulu'ndan bir hanımefendi yer alıyordu. Saint-Gaudens de hükümdar masasmdaydı ve sağında Caroline oturuyordu. Edith Roosevelt, Fransızca konuşma yeteneği gerektiren durumlarda Caroline'e güvenir olmuştu, ama Dublin doğumlu büyük Amerikalı heykeltıraşın öz be öz Fransız adına sahip olmasına rağmen pek fazla Fransızca konuşmasından kaynaklanmıyordu bu durum. Heykeltıraş Fransa'da değil New Hampshire'da yaşıyordu. Saint-Gaudens'm at binen kadın heykelinde Zafer figürü için poz veren Lizzie hakkında, amcası General Sherman'a şunları söyledi. "Dünyada en güzel profile sahip kadın."

"Böylesi bir şeye sahip olmak ne kadar da mutluluk verici bir şey ve sizin de bunu kavramanız ne güzel..."

Ne yazık ki on kişilik bu masa, Başkan'ın alışılmış yemek sohbetlerine uygun değildi; ilk yemek servisinde sağında oturan konukla sohbet; ikinci yemek servisinde soldaki konukla sohbet ve bu şekilde yemek boyunca sürüp giden bir düzen. On kişilik masa ise Theodore'un minberiydi adeta; konuklar da onun seslendiği topluluk sayılabilirdi. "Bay James'i bu ülkede daha çok görmeliyiz." Theodore'un kelebek gözlüğü ışıl ışıl parlıyordu. James güzel bir cevap vermek üzere ağzını açar açmaz Başkan gene sözü kapıverdi. Böylece James de gülünç bir edayla yavaşça ağzını kapamak zorunda kaldı. Masaya dişlerin takırdamasının yarattığı bir ses dalgası hâkimdi artık. "Akademimizde Mark Twain'in bulunması fikrinden pek hoşlandığımı söyleyemem." James'ten yana bakıyor, ama ortaya konuşuyordu. "Howells'a ise evet diyorum. O çoğunlukla mantıklı davranıyor. Ama Twain ihtiyar bir kadın gibi; emperyalizm hakkında sürekli atıp tutuyor. Ben, böylesi insanlarda fiziksel bir sorun olduğunu keşfettim diyebilirim. Bedensel olarak doğuştan güçsüzdürler. Bu nedenle de sinirleri ve cesaretleri zayıf düşmüştür; böylece en sonunda da savaştan korkan insanlara haline gelivermişlerdir."

"Elbette" diye söze başladı James.

Başkan'm tiz sesi salonu doldurmaya devam ediyordu. "Herkes Twain'in İç Savaş'ta kaçtığını biliyor; bu çok utanç verici bir davranış..."

James, Caroline'in şaşkın bakışları altında, boğuk bariton sesiyle Başkan'ın tiradının bitmesini beklemeksizin konuşup duruyordu. Sonuç rahatsız ediciydi ama aynı zamanda da büyüleyiciydi; bu, bir çelloyla flütün eş zamanlı biçimde apayrı melodiler çıkarmasına benziyordu hiç şüphesiz.

"... Bay Twain ya da benim ona hitap ettiğim adıyla Clemens..."

"... bir kişilik ve erkeklik sınaması. Bir ilerleme..."

"... hem de öylesine güçlü bir otorite, diyelim biz buna..."

"... askerler ya da herhangi bir medeniyet olmaksızın gelişemez..."

"? seçkin ve özellikle Amerikalı deha..."

"... Birleşik Devletler'i yurt dışındaki bir hayat için terk ederler..."

"... Bay Hay, Bay Clemens'i Century Club'dan telefonla aradığında ..."

"? bulunmaksızın beyaz ırkın artık gelişip büyüyemeyeceği ve hüküm süremeyeceği bir durum." Başkan çorbasından bir kaşık almak için duraladı. Milyonlarca kelimenin üstadı Henry James, konuşmasının sonuna yaklaşırken bütün masa da onu seyrediyor ve dinliyordu şimdi. "Ve ben birtakım sözler sarf etsem de; ah bunlar, yalnızca bir öneri elbette" Başkan, Henry'e ters ters bakmaya başladı, "demek istediğim, en müthiş sanatın yüceliği, onun izlediği yöntemden de daha öte bir şeydir belki de; ya da onun – asıl sözcük neydi, hatırlamıyorum?" Masadakilerin tümü arkalarına yaslandılar şimdi; o sözcük ne *olabilirdi* acaba? Ve James'in insanı hayretler içine düşüren özgüveni, otoritesi ve hatta haşmeti neye dayanıyordu? Caroline bütün bunları merak etmekten kendini alamıyordu.

"Mizah, çoğunlukla bizi yorar; ama gözlerimizi, o kudretli nehrin imgesine de hepten kapatmaz; üstelik o nehir, öylesine tuhaf bir biçimde yüce ve ah –evet, evet, öyle değil mi? Evet! *Amerikan*."

James, Başkan'ın masadakileri yeniden kıskacı altına almasına izin vermeyerek hemen yanındaki misafire döndü; Caroline de artık ağzından birkaç laf dökülmeye başlayan Saint-Gaudens'a yönelmişti. "Henry'e anlatmak için sabırsızlanıyorum. Buraya bir daha asla ayak basmayacak oluşunun asıl nedeni, cümlelerini bitirmesine asla izin verilmediğidir açıkça ve hiçbir Adams da sözünün kesilmesinden hoşlanmaz."

"Bay James, gerçek bir üstat."

"Salt politikadan hatırı sayılır derecede üstün bir sanatın üstadı hem de." Saint-Gaudens, Caroline'e sakallı Püriten bir satiri anımsattı, sanki böyle bir yaratığın varlığı mümkün olabilirmiş gibi. Saint-Gaudens, hayat dolu Adams'dan ya da hasta olsa bile hâlâ delikanlı tavırlarına sahip Hay'den daha yaşlı görünüyordu. "Hayatımda daha çok kitap okusaydım keşke" dedi. O sırada masaya balık servisi yapılıyordu.

"Hâlâ vaktiniz var."

"Vakit kalmadı." Gülümsüyordu. "Hay, telefona cevap vermeyen Mark Twain'e çok öfkeli. Evde olduğunu biliyorduk elbette, ama o, bizle Century Club'a bile gelmedi. O kafanın içinde kim bilir neler dönüp duruyordu? Twain'in en yeni darbesi Hıristiyan Bilimi. Bir bardak Skoç yuvarladıktan sonra oldukça ciddi bir havayla bir şeyler anlattı bana; Hıristiyan Bilim Adamları, otuz yıl içinde Birleşik Devletler hükümetini ele geçirip mutlak bir dini istibdat yönetimi kuracaklarmış."

"Amerikalılar niçin din konusunda böylesine çılgınca davranıyor?"

"Bir medeniyetin yokluğunda" dedi Saint-Gaudens dobra bir edayla, "başka neye sahipler ki?"

"Yokluğunda mı?" Caroline, James'i işaret etti; James Başkan'a dalgın dalgın gülümsüyordu şimdi. Başkan da her zamanki gibi gene çene çalma havasındaydı; ama bu sefer masanın en ucunda oturanlarla konuşabiliyordu ancak. "Ve siz. Ve Bay Adams. Ve hatta oradaki Sun King..."

"Bay James, gerçekten de yok. Aramızdan temelli ayrıldı artık. Bay Adams, Fransa'da Bakireler ve dinamolar üzerine yazılar yazıyor. Bense bir hiçim. Başkan'a gelince..."

"Yani Hıristiyan Bilim Adamı..."

"Ya da Hıristiyan Diş Hekimi..."

"Gidişatı belirler." Caroline, ülkenin her yıl yumurtladığı dini tarikatlarla toplulukların sayısı karşısında daima hayrete düşüyordu. Jim, Methodist kilisedeki bir pazar ayinini kazara kaçırıverse yeniden milletvekili seçilemezdi kesinlikle; üstelik Kitty de son derece inançlı bir biçimde Pazar Okulu'nda ders veriyordu. Caroline, başka hiçbir şey için olmasa bile, Tanrı'yla böylesine kayıtsız şartsız sonuna kadar uğraştığından dolayı Matmazel Souvestre'a minnettardı; bu sayede, son derece Amerikan olan ya da Amerikanlaştırılmış bu metaya karşı en ufak bir ihtiyaç bile hissetmemişti.

Theodore'un sesi masayı yeniden ele geçirmeye başlıyordu. "Kırmızı Oda'da öylece ayakta duruyordum; anımsıyorum, seçim gecesiydi ve ben bir daha aday olmayacağımı açıklamıştım basına. İki dönem görev yapmak bir kimse için yeterliydi dedim ve bugün de aynı şeyi söylüyorum." Henry James, adeta bir rüyadaymış gibi bakıyordu Başkan'a; ona bu denli çok dikkatli bakınca derinliklerden o Başkan ruhunu da çekip çıkaracaktı sanki. "Politikacılar sahnede daima gereğinde fazla kalırlar. İşi zirvedeyken, tam formundayken bırakmak daha iyi; böylece bütün bu konuların ne olduğunu, neyle bağlantılarının bulunduğunu iyice ölçüp biçmek isteyen bir başkasına da istediği fırsat verirsin."

James, "Ölçüp biçmek" diye mırıldanırken Caroline'e gizemli gelen bir havayla onaylıyordu. "Evet, evet, evet" diye öyle ortaya konuşuyordu. Theodore o sırada ilk olarak Panama'yı sonra da kanalı nasıl keşfettiğinden bahsediyordu. Kendini beğenmişliği gene yerindeydi. James ise alçak sesle yinelemeyi sürdürüyordu, "Ölçüp biçmek. Ölçüp biçmek. Evet. Evet."

Üç

Blaise, Randolph Hearst'le Bayan Bingham'ı nihayet bir araya getirmeyi başarmıştı. Bayan Bingham bu görüşme için nicedir sabırsızlıkla bekliyordu. "Size ne kadar teşekkür etsem az" dedi Frederika; Blaise'le birlikte Bingham oturma odasının bir ucundaydılar. Bayan Bingham'ın böyle büyük bir balık yakalamaktan duyduğu mükemmel coşkuyu izliyorlardı. Şef, aynı anda hem konuşabiliyor hem de gülücükler saçabiliyordu artık; bu, onun en nihayetinde elde ettiği pek kıymetli ve politik bir nitelikti.

"Umarım Bay Sullivan davet edilmemiştir." Blaise, kendinden hiç beklenmedik bir şefkatle bakıyordu Frederika'ya; bu, en sonunda bir insanı tamamıyla tanımaya başladığını gösteren bir işaretti. Bir evi başka insanla birlikte döşemek mahremiyetin en büyüğüydü ona göre: Birbirlerini baştan sona tanımaya başlıyorlardı; bu tanıma süreciyse, XVI. Louis'nin adı anılıp da her birinde hoş yankılar, anılar uyandırıncaya kadar sürüp gidiyordu.

"Bay Sullivan bu konuda çoktandır uyarılıyor. Bay Hearst'ün dünkü konuşmasını duydun mu?"

Blaise evet anlamında başını salladı. "Dikkat çekecek derecede iyiydi." Yerleşmiş inançların düşmanı Sullivan, Meclis Binası'nda Hearst'e alenen saldırırken görülmüştü. Hearst ise o vakte kadar hiç konuşma yapmamıştı; son günlerde öne sürdüğü yasa tasarılarının tanıtımını bile başkalarına devretmişti; bunların arasında en sonuncusu olan demiryolu vergilerinin denetlenmesi konusu Sullivan'ı sıkıntıya sokmuştu. Hearst'ün, vazifesi başında bulunmayan bir kongre üyesi olması nedeniyle düzenlenen bu saldırıya bir yanıt da gelmişti elbette; *New York American* da Sullivan'a saldırmıştı haliyle. Bu nedenle Sullivan, Meclis'te adeta hop oturdu hop kalkıyordu. Hiç vakit kaybetmeden, Hearst'e yıllar önce California'da yapılan hakaret dolu bir saldırıyı yeniden gündeme getirdi. Böylece Hearst, marazi bir şekilde şehvet düşkünü, şantajcı ve rüşvetçi biri olarak lanse edilmeye başlanmıştı. Bu durum, Hearst'ten hiç hoşlanmayan basın yayın kuruluşlarının oldukça hoşuna gidiyordu elbette. Sullivan, Hearst'ü aynen şöyle tanımlıyordu: "Çağdaş politikanın Neron'u."

Şef, hayatı boyunca hiç yapmadığı bir şeye kalkışarak Meclis'teki ilk konuşması için kürsüdeki yerini aldı. Öfkeli bir ses tonundan çok kederli bir sesle konuşuyordu; bu, onun çok artık çok iyi kotardığı bir tarz haline gelmişti. Kendisine karşı yapılan California'daki saldırı, bir zamanlar New York State'te evrak sahtekârlığından suçlanan kişi tarafından düzenlenmişti; bu kişi, sahtekârlığının anlaşılmasından hemen sonra başka bir adla California'ya kaçmıştı. Hearst, Sullivan için gerçekten üzüldüğünü göstermek istercesine başını üzüntüyle iki yana sallıyordu şimdi. Onu, Harvard günlerinden çok iyi anımsıyordu. Sullivan'la babası, Hearst'ün hiç adım atmadığı bir meyhanenin sahibiydi; Hearst içki içmezdi çünkü. Sullivan'la babası, sarhoş bir müşteriyi neredeyse ölümüne dövdükten sonra meyhane, Boston civarındaki herkes tarafından iyi bilinir olmuştu.

Meclis hem sevinç hem de öfke naralarıyla çınlarken Blaise, basına ayrılan özel bölümde Brisbane'le birlikte oturuyordu. Sullivan'ın birkaç arkadaşı, Hearst'e bir dur demesi için Meclis Başkanı'na sataşıyordu; ama bir Cumhuriyetçi olan Bay Cannon, iki Demokrat arasındaki bu savaştan hoşlanıyor gibiydi. Hearst'ün, suçlu sınıflar tarafından her daim bir düşman olarak görüleceğine dair sahte bir inanç taşıyan umudunu ifade ederek saldırısına son vermesine izin verildi.

Şef çok neşeliydi. Konuşmasını bitirmişti ama tuhaf bir hal de vardı üzerinde. "Konuşmadan galip çıktım" dedi, "ama partide bir galibiyet elde edemedim. Üçüncü parti çalışmalarına başlamalıyım. Tek çıkar yol bu. Ya da, ülkedeki politikacıların yarısını yerinden oynatıveririm; eğer gerçekten haklarından gelmek istiyorsam, bunu yapabilirim." Blaise söz konusu bu işin nasıl yapılacağını sorduğunda, Şef çok gizemli görünmüştü. "Herkes hakkında fazlasıyla bilgi sahibiyim." O sıralarda, 1906 seçimlerinde New York belediye başkanlığına oynuyordu ve 1908'de, Albany'den başkanlık için yeniden adaylığını koymaya çalışacaktı.

James Burden Day, yeni seçilmiş Texas'lı bir kongre üyesini takdim etti Blaise'e. "John Nance Garner" dedi James Burden Day. "Blaise Sanford." Blaise, bir kez daha bütün her şeyini tanımlayan üçüncü bir adı olmaksızın çıplak hissetti kendini; her nedense bu üçüncü ad vatandaşları tarafından değerli sayılıyordu. Garner, zeki bakışlara ve parlak gözlere sahip cıvıl cıvıl bir genç adamdı.

"Bay Hearst hakkında konuşuyorduk" dedi Frederika. "Ve Bay Sullivan."

"Sullivan kokarcanın tekidir" diye söze başladı Garner. "Ben Hearst'ten yanayım. Bryan da çekildiğine göre hepimiz komşu sayılırız artık."

Blaise dikkatle Jim'e bakıyordu; Jim ise yorgun görünüyordu; aklı başka yerde gibiydi. Geçen sonbahar, Senato'ya seçilememişti; ayrıca Meclis'te de huzursuzdu. Kitty iyi bir politika arkadaşıydı; ama o kadar. Blaise, Jim'in hayatında bir başka kadının da bulunduğundan şüpheleniyordu. Ama bunu ona sormuyordu ve ihtiyatlı davranan Jim de konu üzerinde konuşmaya hevesli değildi. Öte yandan, Fifth Avenue üzerinde bulunan New York'un en şık genelevine Blaise'le birlikte gitmekten de çok memnun kalmıştı. Jim, burada rolünü kahramanca oynamış ve Blaise'in popülerliğini açıkça ezip geçivermişti. Blaise ise sultan cariye oyunu oynadığı bu kiralık hareminde, Jim gibi bir arkadaşa sahip olduğu için her zamankinden çok daha mutluydu. "Meslektaşımızı seviyorum" dedi Jim; Hearst'ü işaret ederek, "ama onu sevmeyenler de hakikaten sevmez."

"Üçüncü bir parti mi?" Blaise yalnızca bu sözleri yinelemekle kalmadı, Şef'in ses tonunu da taklit etti.

"Onlar asla çalışmaz" dedi Garner. "Popülistlere bir bakın. Son hızla bir yere gidiyorlar, ama vardıkları yer kesinlikle bir hiç."

"Biz de aynını yapıyoruz." Jim'in ses tonu sertti. "Ülke, Cumhuriyetçi bir yönetim altında artık ve biz bunu değiştiremiyoruz. TR bu işin üstesinden geldi. Tıpkı bizim gibi konuşuyor ve ona yüklü miktarda para ödeyenlerin tam istediği gibi davranıyor. Alaşağı etmesi zor."

Bayan Bingham, sanki bir kitap kahramanına dönüşen Hearst'ün de yer aldığı çekim alanına şimdi de Blaise'i çekivermişti. "O, benim için kusursuz biri!" diye haykırdı Bayan Bingham.

"Benim için de öyle." Blaise, Hearst'e bir göz kırptı; karşılığında Hearst de ona göz kırparak ve gülümseyerek şu sözleri söyledi, "New York belediye başkanlığına oynuyorum. Bu yıl."

Bayan Bingham acıklı bir çığlık attı. "Bizi bırakmayacaksınız, öyle değil mi? Size ihtiyacımız var. Burada. Siz bizim coşkumuzsunuz."

"Ah, geri dönecektir." Ama Blaise, Şef gibi tuhaf bir karakteri olan birinin nasıl olup da politikada merak ediyordu açıkçası. Sonra, St. Louis'deki o neşeli delegeleri düşündü ve Hearst'ün kongre seçim bölgesinde elde ettiği oldukça büyük oy sayısını aklına getirdi. "Tammany'e ne olacak peki?" diye sordu Blaise. Belediye başkanı seçimlerinde Demokratik aday daima Tammany'den çıkardı hiç tartışmasız.

"Üçüncü parti adaylarına yönelik bir liste hazırlıyorum." Şef afacan gözlerle bakıyordu etrafa; mutlu görünüyordu. "Tammany yeniden McClellan'ı öne sürecek. Ben de onu yeneceğim."

Blaise, Şef'in kendine güvenmesi karşısında keyiflenmişti. İç Savaş generalinin oğlu olan George B. McClellan Jr, New York'tan kongre üyeliği de yapmıştı; şimdiyse kentin en yetkili kişisi konumundaydı. Tammany'in başkanı "Sus pus" Charlie Murphy'nin desteğine karşın, McClellan dürüst biriydi ve medeniydi; ayrıca Blaise, onun zapt edilemez olduğunu da düşünüyordu. "Ne var ki ben onu yeneceğim. Bütünüyle kendi örgütümü kuruyorum diyebilirim."

"Profesör Langley gibi." Bayan Bingham işte böyle patavatsız davranabiliyordu ara sıra.

"Bu, pek bir patırtı koparmaz." Hearst sakin konuşuyordu. "Yarar sağlayan bütün her şeye yönelik bir kamu mülkiyeti oluşturmak için buradayım."

"Bu, sosyalizm demek olmuyor mu?" Bayan Bingham gözlerini kocaman açmış, dudaklarınıysa büzmüştü.

"Ah, pek sayılmaz. Sizin inekleriniz emin ellerde."

"*Bay* Bingham'ın inekleri. Ben onları hiç görmedim."

"McClellan hakkında bir 'araştırma' yaptınız mı?" Şef'in düşmanlarıyla ilgili hazırlanmış polis dosyalarını anımsatan bu tür değinmeleri Blaise'in hâlâ merakını uyandırıyordu.

"'Araştırma'mı?" Şef boş boş bakmaya başladı. "Ah, evet. O mesele. Muhtemelen. Artık çok şey biliyorum. Ama nasıl bildiğimi ve neyi bildiğini söyleyemem."

Sonuçta Blaise, tam iki hafta sonra Şef'in neler bildiğini öğrendi elbette. *Tribune,* Eleventh Street üzerindeki yeni binasına taşınmıştı; Woodward ve Lothrop adlı büyük mağazanın tam karşısındaydı yeni yeri. Blaise'in ofisi birinci kattaydı; bir köşeyi parsellemişti. Caroline tam karşı köşede yer alıyordu; aralarında Trimble'ın ofisi vardı; tam yukarılarında da haber odası bulunuyordu. Alt kat ise baskı makinelerine ayrılmıştı

Blaise'in önünde iyi giyimli bir Zenci duruyordu; Adam, hatırı sayılır bir tartışmadan sonra, Blaise'in bu durumdan hiç de hoşnut kalmayan stenografı tarafından içeriye alınmıştı. Washington'da, son derece iyi giyimli Zenciler bile gazete sahiplerini böyle ziyaret edemezlerdi. Genç adamın New York kentinden olması çıtayı yükseltmiş ve böylece Bay Willie Winfield'ın bu binadan içeriye girmesine izin verilmişti. "Ben, Bay Fred Eldridge'ın bir arkadaşıyım" Winfield, kendisine buyurun denmeden bir sandalyeye oturuvermişti bile. Blaise'e kocaman gülücükler dağıtıyordu; turuncu ayakkabılarıyla kanarya sarısı renginde tozlukları dikkat çekiyordu hiç şüphesiz.

"Kimdir" diye sordu Blaise; aklı karışmıştı, "bu Bay Fred Eldridge?"

"Kendisini muhtemelen anımsayamayacağımızı söylemişti bana; gene de ben, sizi görmeye geldim, her ne olursa. Kendileri *New York American*'da editördür."

Blaise böyle birini hayal meyal hatırlıyordu sanki. "Bay Eldridge ne istiyor peki?"

"Şey, asıl mesela onun ne istediği değil, sizin ne istediğiniz belki de." Genç adam, Saint-Cloud-le-Duc bahçelerinin resmedildiği tabloya bakıyordu şimdi.

"Öyleyse ben ne istiyormuşum?"

"İnsanlar hakkında bilgi, bilirsiniz, mühim kişiler hakkında. Senatörler ve öylesi insanlar. John D. Archbold'u tanıyorsunuz, öyle değil mi?"

"Standart Oil adlı petrol şirketi mi?"

"Evet. Ta kendisi. O, Bay John D. Rockefeller için politikacıları gözetiyor diyebilirim. Benim üvey babam, Tarrytown'daki o büyük evde baş kâhya olarak çalışıyor. Ve çok iyi bir insan olan Bay Archbold, Standart Oil şirketinin bulunduğu 28 Broadway'de işe soktu beni; oda hizmetlisi olarak."

Blaise bu meseleyle ilgilenmiş görünmek istemiyordu açıkçası. "Korkarım, bir oda hizmetlisi için hiç iş imkânınız yok burada" diye söze başladı.

"Ah, benim o işle bir alakam kalmadı artık. Ortağımla ben, Hundred Thirty-fourth Street'te bir meyhane açıyoruz. Her neyse, ortağımla ben Bay Archbold'un dosyalarını inceledik; o dosyaların içinde politikacı mühim kişilerden gelen mektuplar var. O, bu kişilere Standart Oil'ı her şekilde desteklesinler diye yüklü miktarda para ödüyormuş. Her neyse, günlerden bir gün, geçen aralık ayıydı yanılmıyorsam, Bay Eldridge'e rastladım ve o da bana mektupları *American*'a getirmemi rica etti; böylece mektupların birer kopyasını çıkarabilecekti. Sonra ben de onları tekrar yerine koyabilecektim. Ve hiç kimse onların kaybolduğunu kesinlikle anlamayacaktı bile."

Mektuplar Hearst'ün elindeydi. Bu, apaçık ortadaydı. Ne var ki Hearst, mektuplardan nasıl bir yarar sağlayacaktı? Daha da önemlisi, bu mektuplardan Blaise nasıl yararlanacaktı ya da yararlanabilirdi açıkça? "Bay Eldridge, mektuplara talip olabileceğimden de bahsetmiştir size, yanılmıyorsam..."

"Hemen hemen öyle sayılır. Bay Hearst, mektupların ilk bölümü için oldukça yüklü miktarda ödeme yaptı. Sonra, birkaç hafta önce, Bay Archbold ortağımla beni işten atıverdi. Sanırım, eşyaları düzgünce yerli yerine koymuyormuşuz ya da onu gibi bir şey yüzünden işte."

"Hangi mektupları kopyaladığınızı biliyor mu peki?"

Winfield hayır anlamında başını salladı. "Nasıl bilebilir ki? *Herhangi* birinin bile resminin çekilip kopyalandığından habersiz o. Çünkü bunu ancak Bay Eldridge gibi biri yapabilir; bunun gibi bir gazete binasında."

Uzun bir sessizlik oldu; Blaise öylece pencereye bakıyordu; dışarıda korkunç bir yağmur vardı; şiddetli yağmur damlaları pencerenin camlarını dövüyordu. "Satmak için neleri getirdiniz yanınızda peki?"

"İşten kovulduğum zaman 1904 yılının ilk yarısına ait mektup dosyasını ele geçirmiştim. Ve o dosya hâlâ bende..."

"Öyleyse, Bay Archbold bu hırsızlığı polise ihbar ettiği an hapse gireceksiniz..."

Winfield kocaman gülümsüyordu şimdi. "Hiçbir şekilde ihbar edemez. O dosyanın içinde *herkesten* gelen mektuplar bulunuyor. Şu yargıca ne kadar para vermiş, o senatöre ne ödemiş ve daha başka bir sürü şey. Onları Bay Eldridge'e satmayı teklif ettim, ama fiyatı çok buldu. Bay Hearst ise yeterince malzemeye sahip zaten."

"Mektup dosyası yanınızda mı?"

"Benim delinin teki olduğumu mu sanıyorsunuz, Bay Sanford? Hayır. Ama Bay Archbold'a, verdiği para ve başka birtakım işler için teşekkürlerini sunan insanların bir listesini çıkardım."

"O listeyi görebilir miyim peki?"

"Ben de işte bu nedenle buradayım zaten, Bay Sanford." Çantasından iki sayfa çıkardı; her biri düzgünce daktilo edilmiş adlarla doluydu. Blaise onları masanın üstüne koydu. Bir zamanlar demiryollarının alınıp politikacıların satıldığı yerde, şimdi petrol sermayedarları bulunuyordu ve Bay Archbold da, Bay Rockefeller'm en mühim adamıydı; rüşvetin ve genel yolsuzluğun önde gideniydi bir bakıma. Blaise listedeki adlara şöyle bir göz attığında hiç şaşırmadı. Belli başlı Kongre üyelerinin alışkanlık olarak oy verme sisteminden, kendilerine kimin para ödediğini çıkarsamak mümkündü. Ne var ki, Ohio'lu Senatör Joseph Benson Foraker tarafından kaleme alınan öylesine çok mektuba rastlamak insanı ürkütüyordu açıkçası; bu Cumhuriyetçi adam, 1908 seçiminde başkanlığa adaylığını koyacaktı çünkü. Blaise, ilk sayfada Jim'in adını görmediği için rahat bir nefes almıştı şimdi. Birazdan ikinci sayfayı da eline aldı. Sütunun en başındaki ad "Theodore Roosevelt"ti.

Blaise sayfayı masaya koydu. "Sanırım" dedi, "birlikte çalışabiliriz."

On Beş

Bir

John Hay, 3 Mart 1905'te Başkan'a bir mektup yazdı; Başkan bir sonraki gün resmen görevine başlayacaktı. Bu sırada Adee de dikkatle bekliyordu odada; fildişi rengindeki tuhaf ve egzotik tarağıyla favorilerini düzeltiyordu. "Sevgili Theodore" diye yazdı Hay. "Bu yüzüğün içindeki saç, Abraham Lincoln'a ait. Dr. Taft, bu tutamı suikast gecesi kesmişti ve ben de bunu onun oğlundan aldım; demek istediğim saçın gerçek kaynağı belli. Yüzüğü yarın takın lütfen; siz, Lincoln'ü gerçek anlamda anlaması ve takdir etmesi gereken kişilerdensiniz. Sizin adınızın baş harfleriyle Lincoln'ünkini yüzüğe işledim." Hay, Horace'ın bir sözünü de iliştirdi mektuba; bu, onun en sevdiği deyişti. Latince yazılışında bir hata yapmamış olduğunu umuyordu. Mektubu mühürledi ve içinde yüzüğün de bulunduğu küçük kadife bir kutuyla Adee'ye verdi. "Bu, bir kutsama" dedi ve ona bakan Adee de bu sözleri başıyla onayladı. "Sen de bu zincirin son halkasısm." Adee odadan çıkar çıkmaz Hay, gözlerini pencereye doğru yönelterek ışıl ışıl parıldayan Beyaz Saray'a bakmaya başladı; ziyaretçiler her zamanki gibi büyük bir koşuşturmaca içinde gelip gidiyorlardı. Gökyüzünün bulutlu olduğuna, rüzgârın kuzeydoğudan estiğine dikkat etti. Yarın yağmur yağacaktı. Açılış törenlerine daima kötü hava damgasını vururdu nedense. Lincoln'ün ikinci kez görev başına geldiği o gün kar yağmamış mıydı? Yoksa o, Garfield'ın açılış töreninde miydi? Hay, her zamanki gibi göğsünü yoklayan ağrı dışında herhangi bir şeye odaklanmakta zorlanıyordu artık; üstelik bu ağrı, Hay'i her ziyaretinde biraz daha uzun kalıyordu. Ve gene bu ağrı o ziyaretlerinin birinde artık temelli yerleşecekti vücuduna, gitmeyecekti; ne var ki asıl göçüp giden Hay olacaktı elbette.

Clara'yla Adams ansızın içeriye girdiler. "Yüzük taşıyıcısı neşeli görevinin peşinde oraya buraya koşturuyordu." Adams'ın ses to-

nu alaycıydı. Adams, Hay'in bütün çabalarına karşın Washington'ın bir tutam saçını içeren yüzüğün McKinley'e hediye olarak verildiğini keşfetmişti. "Sen, sevgili John, gelecek kuşaklar tarafından başkanların berberi olarak anılacaksın."

"Senin bir yüzüğe iliştirecek uygun bir saç tutamın yok diye kıskançlık krizleri geçiriyorsun."

"Yer ayırttık "dedi Clara, "*Cretic*'te, on sekiz Mart'ta yola çıkıyoruz."

Hay, durumu kavradığını belirtircesine öksürmeye başladı. Her ocakta bronşit hastalığına bir güzel ev sahipliği yapardı ve bu ocak ayındaki misafir hâlâ yatıya kalıyordu. "Nisan'ın üçünde Cenova'ya varmış olacağız; o sırada sen de güvertede tarantella dansını yapabileceksin." Adams, düşünceli bir edayla, odadaki şöminenin tam tepesinden kendilerine bakan büyük babasının gözlerine odaklanmıştı; her ikisinin tamamen kel olması dışında aralarında çok büyük bir benzerlik bulunmuyordu.

"Nervi'de bazı ayarlamalar yaptım. Bir kalp uzmanıyla." diye boş boş nutuk çekiyordu Clara.

"Sonra sıra Bad Nauheim ve Dr. Groedel'e gelecek, ama benim bunlarla bir alakam yok" dedi Adams. "Ben, tamamen sağlam olduğumdan hastalara katılmak gibi bir isteğim de yok..."

"Mark Twain, Bad No Harm* diyor orası için." Hay kendini daha iyi hissetmeye başlıyordu. "Sonra Berlin'e gideceğim. Alman İmparatoru çağırıyor."

"*Onu görmeyeceksin.*" Clara, son derece katıydı.

"Görmeliyim. Beni tanımak için can atıyor. Ben de onu tanımaya çok hevesliyim. Her neyse, Başkan gitmem gerektiğini söylüyor."

"Sen" dedi Clara, "çok hastasın ve o da bir hayli, bir hayli yaygaracı."

"Bu, imparatorların yaradılışı" dedi Adams, "ve en azından bir başkanın..."

"Henry, bugün hiç de sırası değil." dedi Hay; bir elini sanki bir şeyleri kutsarcasma yukarıya kaldırmıştı.

"Bütün her şey enerjiden ibarettir" dedi Adams birdenbire. "Herhangi bir zaman diliminde yaşayan dünya lideri, kendi içinde

* Bad kelimesi Almancada banyo, İngilizcede kötü anlamına gelir. Burada bir kelime oyunuyla zararsız banyo / zararsız kötü anlamında kullanılıyor. (ed. n.)

yoğunlaşmış bütün çağların *Ruhu*'na ait enerjiyi boşaltan bir delik gibidir."

"Binbaşı McKinley çok daha az yaygara koparan biriydi" dedi Clara düşünceli bir biçimde.

" O günlerde daha az enerji ortalıkta dolaşıyordu." Hay, ayağa kalkmasına yardım etmesi için Clara'ya işaret etti. "Yarın yağmur yağacak gibi bir his var içimde."

Sabahın erken saatlerinde yağmur serpiştirse de, Pennsylvania Avenue'daki geçit töreni ve Theodore Roosevelt'in Capitol'da düzenlenen ilk açılış konuşması gelip çattığında hava düzelmişti. Gökyüzü açıktı. Neden sonra kuvvetli bir rüzgâr çıkmış ve böylece hiç kimse Theodore'un konuşmasını gerektiği gibi duyamamıştı. Hay, bunun pek yerinde olduğunu düşünüyordu; çünkü Theodore'un konuşması son derece sakıngan ve sıradandı. O, kendisi için nasıl olursa olsun mutlaka borazan çalacak birçok sermayedara gereğinden fazla vaatlerde bulunmuştu. Adil Anlaşma (Square Deal) şimdilik rafa kaldırılmıştı. İlerici geçinen Başkan da giderek geriliyordu gerçekte. Daha sonra Hay, Theodore'un zengin destekçilerini hiç düşünmeden coşkuyla onlara ihanet edeceğinden emindi. O, uzun süre kendi karakteri dışında davranamazdı kesinlikle.

Hay, Capitol'ın doğu cephesindeki merdivenlerin üzerine kurulan platformun önündeki sırada yerini aldı; Bakanlar Kurulu'yla birlikte oturuyordu. Buz gibi sert rüzgârdan kendisini adeta bir kalkan gibi koruyan iri yarı Taft'ın yanında oturmaktan da memnundu bu kez. Tam önlerindeyse Theodore Rex, kendisini dinleyenlere sesleniyordu. Hay her zamanki gibi onun boynuna bakakalmıştı; nasıl oluyor da boynuyla kafası böylesine bir bütün gözükebiliyordu diye merak etmekten kendini alamıyordu.

Başkan için işler pek de kolay olmayacaktı. Artık Mark Hanna da öldüğüne göre, o denli apaçık bir para yardımı almakta zorlanacağa benziyordu; et denetim yasasının Senato'dan geçmesi de biraz zor görünüyordu. Senato'daki hemen hemen herkes ya satın alınmış ya da Rhode Island'lı Aldrich gibi bütün oyları satın alan bir milyonerdi. Öte yandan Meclis'te, Meclis Başkanı Cannon da varlıklı biriyle evlenmişti. Bu, Hay'in gözünde o kadar da kötü bir şey değildi aslında; çünkü kendisi de sadece evlilik yoluyla değil kendi çabalarıyla da varlıklı bir hale gelmişti. Hatta Adams'dan bile daha fazla dokunduğunu altına döndürüyordu; bu da, hayatına şair olarak başlayan biri için gerçekten de bir sürpriz kaynağı sayılırdı.

Hay, oligarşinin "demir yasası" düşüncesine derinden inansa da, zamanında Madison'ın da ifade ettiği gibi, bu konuda Roosevelt'le aynı düşünceyi paylaşıyordu; Hay, yeni ortaya çıkan varlıklı kişilerin, kudretten yoksun halk pahasına işlerini yönettikleri gibi reformları da yapmazlarsa ihtilal olasılığının baş göstereceğini düşünüyordu. Yüksek Mahkeme ve polis örgütü bir olup yalnızca mülkiyet korumasını sağlama almakla kalmıyor, bu ulusu iflasa götürecek herhangi güçlü kuvvetli bir adamın da haklarını garantiye alıyordu; öte yandan Kongre'dekilerin çoğu da satın alınmıştı. Nadir dürüst insanlardan ama bir yandan da yaygaracı tipin teki olan genç Beveridge ise gerçekten ayrıksı biriydi: Herhangi bir şey yapamayacak kadar güç merkezinden uzaktaydı, yalnızca halkın kendisini sevmesini sağlıyordu; Senato'nun İdare Komitesi'ndeki tam güçlü adamlar ise açıkça onu görmezden geliyordu.

Cabot'a gelince... Hay ansızın ürperdi ve bu soğuktan dolayı değildi kesinlikle. Cabot'ın kendini beğenmişliği ve kötü inancı Washington yaşamının değişmezlerinden biriydi. Cabot, Adams'ın da zamanında gözlemlediği gibi, Theodore'un çarpıp kendisini mahvedeceği kocaman bir kayaydı aslında. Şimdiye kadar Theodore'un küçük gemisi, cumhuriyetin uluslararası sularında hiçbir olaya meydana vermeksizin yol almayı başarmıştı; ne var ki Cabot, her zaman orada dikiliyor ve Hay'in her anlaşmasını engelliyordu. Cabot aslında benim kayam diye mırıldandı Hay kendi kendine; yakında, bu cumhuriyetin yapış yapış sularında değil ama Akdeniz'in o ferah sularında yolculuk yapacağı için gerçekten mutluydu.

Theodore artık konuşmasının yavaş yavaş sonuna geliyordu. Salon gürültüden ve alkış seslerinden adeta yıkılıyordu. Kuzeyde siyah bir bulut beliriverdi. Taft, Hay'in ayağa kalkmasına yardım etti. Ardından gelen sorusu Hay için sürpriz oldu. "Lincoln son açılış konuşmasını tam burada mı yapmıştı?"

İhtiyar adam evet anlamında başını salladı. "Evet. Tam burada. *Şimdi* anımsıyorum. Başkan yardımcısı Bay Johnson sarhoştu. Sonra yağmur durdu ve Başkan da konuşmasını okumaya devam etti."

Taft düşünceli görünüyordu. "O konuşmayı ezbere biliyorum."

"O zamanlar, öylesine tarihe geçeceğimizi hiç tahmin etmiyorduk. Bu berbat kargaşanın tam ortasına düşüverdiğimizi düşünüyor ve yalnızca günü kurtarmak istiyorduk. Bir cümlesini bitirmeden alkışların koptuğunu anımsıyorum." Hay, aynı zamanda her iki yerde bulunmasa bile, aynı yerde ancak her iki zaman diliminde bulundu-

ğuna dair tuhaf bir hisse kapılmıştı şimdi. Birazdan, Başkan'ın sesi alkışları yararak yeniden kulağına çalındı; apaçık ve yalın dört korkunç sözcük yankılanıyordu şimdi, "Ve savaş geldi çattı."

"Biz, bir nesil yitirdik." Taft, tuhaf bir şekilde cansızdı.

"Biz, bir dünya yitirdik" dedi Hay; artık kendine oldukça tuhaf gelen ve yabancılaşan ülkede nasıl oluyor da bu denli uzun hayatta kaldığına çok şaşırıyordu.

İki

Caroline, Açılış Töreni Balosu'nun ertesi günü Blaise ve iki avukatla birlikte nihayet yirmi yedinci yaşını kutladı; orada bulunan iki avukattan biri kocası John, ötekiyse Bay Houghteling'di. Kutlama ilk olarak *Tribune*'deki ofiste başladı; devir işlemlerine ait çeşitli belgeler imzalandı, bu imzalara tanıklık edildi, karşılıklı tasdik imzaları atıldı ve bunların hepsi bir notere onaylatıldı. John, konu hakkında yerinde ve anlamlı sorular yöneltmekle meşguldü. Houghteling ise hesap konularındaki yetersizliğinin ancak elverdiği ölçüde yanıtlar verebiliyordu. Blaise, sanki o odada yokmuş gibi boşluğa gözlerini dikmiş öylece bakıyordu. Caroline, kendisine ait olanın gerçekten de sahibesiydi artık; öte yandan Blaise, kız kardeşinin sahip olduğunun yarısını elinde bulundurarak biraz kenara itilmiş gibi görünse de aslında çok da iyi durumda sayılırdı. Başarılı bir gazetenin yarı yarıya yayımcısı olmak, yayımcı olmamaktan ya da *Baltimore Examiner*'ın yazı işlerinden sorumlu olmaktan çok daha iyiydi elbette.

"Şimdi" dedi Houghteling son imzalar da atıldıktan ve Caroline de milyonlara sahip olduktan sonra, "Saint-Cloud-le-Duc mülküne gelince; babanızın vasiyeti bu araziyi hangisizin miras olarak alacağı konusunda pek açık değil. Hukuken, mahkeme sizin, tıpkı malikânenin geri kalanında olduğu gibi bunu da ortaklaşa paylaşmanızı ön görecektir hiç şüphesiz ve bu mülk günün birinde satılacak olursa eğer, satıştan gelecek parayı eşit şekilde bölüşeceksiniz. Bu, her ikiniz için de uygun mudur?" John'a bakıyordu şimdi; John'un gözleri de Caroline'deydi; Caroline'se "Evet" dedikten hemen sonra Blaise'e döndü; o da omzunu silkti ve "Tamamdır" dedi.

"Ben malikâneyi mayıs ve haziran aylarında istiyorum. Orayı özlüyorum."

"Ben de temmuz ve ağustos ayında gelirim öyleyse" dedi Blaise. "Balayım için."

"Güzel" dedi Houghteling; özellikle kendisine para ödenmiyorsa eğer, hiç kimseyi dikkatle dinlemezdi o.

Caroline, dikkatle Blaise'e bakmaya başladı; Blaise ise orta parmağına bulaşan mürekkep lekesini siliyordu. "Frederika'yla mı?"

"Evet. Mayısta evleniyoruz."

"Öyleyse, Saint-Cloud'u sen almalısın. Mayıs için, demek istiyorum."

"Hepimiz birlikte de kalabiliriz." Blaise ılımlı konuşuyordu.

"Tebrikler" dedi John ve usulen Blaise'in elini sıktı. Houghteling evraklarını deri çantasını koydu; müvekkilinin yaklaşan evliliğinden hâlâ habersizdi. Ardından da hepsine hoşça kalın diyerek, yaklaşık yedi yıl süren ve sonucunun olumlu olmasını beklediği bu işin gerçekten de böylesine olumlu sonuçlandığı hissiyle oradan ayrıldı.

Blaise, o gece Harvey Oyster House'da Frederika'yla akşam yemeği için buluşacaktı ve Caroline'e kendilerine katılmayı teklif etti. "Ve sen de John" diye ekleyerek odadan ayrıldı.

Caroline ve John son yıllarda birbirlerinin yüzüne doğrudan doğruya nadiren bakar olmuşlardı; hoş, yandan bile baktıkları yoktu birbirlerine artık. "Eh, nihayet sona erdi." John, piposunu çıkarıp yaktı. Caroline, Pazar Hanımefendileri'nin Sayfası'nın taslağını inceliyordu. Prenses Alice başroldeydi gene; ve Nicholas Longworth'le evleneceğine dair imalar vardı; belki de evlenmeyecekti. "Emma nasıl?" Caroline, John'un Emma'ya alışmasından, Emma'nın da ona karşı sıcak duygular beslemesinden etkilenmişti.

"Büyüyor. Seni soruyor. Rigss Bankası'yla konuştum. Anlaştığımız gibi hesabına her ay belli miktarda bir ücret yatıracaklar."

John ayağa kalktı ve bir güzel gerindi. Olduğundan çok daha ihtiyar görünüyordu; yüzü de saçının boz rengini almıştı artık. "Boşanmak isteyeceksin tahminimce." Ağır altın saatinin zinciriyle oynayıp duruyordu. Zincirin ucuna özel kulüplerle derneklerin armaları iliştirilmişti. John da, Porcellian* üyesi bir beyefendiydi.

* Porcellian Kulübü: Harvard Üniversitesi'nin geçmişi 1791 ya da 1794 yıllarına dayanan sadece erkeklere açık kulübü. (ed. n.)

"Öyle tahmin ediyorum. Sen de bir tane ister misin?" Caroline, her ikisinin de, karşılıklı bezgin ses tonlarıyla nasıl da birbirlerini yıprattıkları karşısında hayretler içine düşüyordu; bu halleriyle hiç canlanmayacak olan bir akşam yemeği partisine gelmiş misafirleri andırıyorlardı.

"Bu, senin karanma kalmış bir şey aslında. Görüyorsun ya, benim hiçbir geleceğim yok."

"*Benim* bir geleceğim olduğu kanısına nereden vardın peki?"

John acı acı gülümsüyordu şimdi; piposundan uçuk mavi dumanlar çıkarırken konuşmaya başladı: "Bir bayan mirasçının bir geleceği olması kaçınılmazdır. Bu, senin kaderin. Yeniden evleneceksin."

"Kiminle?"

"Emma'nın babasıyla."

"Bu, kesinlikle söz konusu olamaz. Asla."

"Kitty, ölebilir..."

John, evlilikleri boyunca ilk ve son kez şaşkınlığa uğrattı Caroline'i. "Nereden biliyordun bunu?"

"Benim gözlerim var; ve Emma da *onun* bakışlarına sahip ve Emma artık konuşabiliyor; onun, pazar ziyaretlerini de büyük bir mutlulukla anlatıyor."

"Beni,takip etmedin, öyle değil mi?"

"Niçin edeyim ki? Bu benim işim değil. Senle olan bütün işim artık sonuçlandı ve senin de benimle işin sona erdi."

"İnanıyorum ki" dedi Caroline yazı masasının başından kalkarak, "sen her daim benim için –avukat olarak kalacaksın."

"Ve sen de benim müvekkilim olacaksın." John gülümsedi ve Caroline'in elini pek de sıcak olmayan bir edayla sıktı. "Biliyorsun, beni ilk kez ziyarete geldiğinde seninle evlenmek istemiştim. Demek istediğim *gerçekten* evlenmek istemiştim."

Caroline, adlandırmadığı güçlü bir hisse kapılıverdi ansızın. Kaybetme duygusu olabilir miydi bu? "Korkarım bu senin suçun değil –gene de, benim de suçum sayılmaz belki de. Anlıyorsun ya, ben tamamen yalnızca kendim olmak istedim; ama gerçek anlamda öz be öz kendim, hatta kendimin küçük bir parçası bile olmadım. Sanırım, hiçbir anlam ifade etmiyorum." Caroline birdenbire bocalamıştı. Hayatı boyunca hiç kimseyle, Jim'le bile bu denli özel ve içten konuşmak onun tarzı değildi kesinlikle.

"Senin şimdi açıkladıklarının kapısını aralayacak anahtar" John soğuk bir sesle konuşuyordu, "niyetinin bu şekilde olmaması

ve bunun da işte tam böyle sonuçlanmasında saklı. Sana yardım ettim ve Tanrı biliyor ki sen de bana yardım ettin. Ben mi seni boşayayım yoksa sen mi benden boşanırsın?"

"Ah, boşa *beni* öyleyse!" Caroline dengesini yeniden bulmuştu. "Ayrılıklarda şimdinin modası bu artık. Yaz aylarının nefis geçtiği Dakota'da."

"Hukuki durumdan haberdar ederim seni. Al." John, Caroline'in şaşkın bakışları eşliğinde mendilini uzatıverdi genç kadına; ardından da çekip gitti. Gözyaşlarını tutamayan Caroline ise bu haline çok şaşırmıştı.

Üç

Blaise, yapay bir gölün kıyısına oturmuş, kuğuların bir ileri bir geri süzülüşünü seyrediyordu; hepsinin obur gözleri yiyecek bir şey bulmak için tetikteydi; yırtıcı gagaları, kendi menzilleri içine girip de kıpırdayacak herhangi bir kara mahlukuna saldırmak üzere hazır bekliyordu. Bu manzara, tabiatın esas doğallığının yalnızca top yekun bir yapaylık kanalıyla ortaya çıkarılabileceğine inanan bir on sekizinci yüzyıl bahçıvanı tarafından verilen bir perspektifle düzenlenmişti. İrili ufaklı ağaçlar, kocaman bir parkın içindeymiş gibi tuhaf bir his uyandırıyordu insanda; ağaçların yarattığı bu görüntü giderek genişliyor ve daha büyük ikinci bir göl oluşturuyordu sanki; ama bu göl ilkinden daha küçüktü gerçekte. Kocaman açmış güller, donuk yeşilliğin üzerinde renklerden oluşan bir şenlik ateşi meydana getiriyordu. Blaise mutluydu. Evlilik için doğuştan gelen bir yeteneği yoksa eğer, Frederika'nm iki kişiden daha fazlasına yetecek kadar hüneri vardı. Caroline ve Frederika, birbirlerine karşı gösterdikleri her türlü sevimlilikle malikânenin koca birer tarafını ele geçirmişti ve her biri, davet edilmediği takdirde ötekinin tarafına asla geçmiyordu.

Resmi kabul odalarıysa ortak kullanılıyordu; bu odaların denetimi, aynı zamanda köşkün idarecisi olan baş kâhya tarafından yapılıyordu. Mösyö Brissac bu büyük malikânede tam otuz yıldır hizmet ediyordu; çalışanları işe alan ve kovan o olmuştu bugüne dek; ayrıca hiç çaktırmadan ihtiyatlı bir şekilde çalıp çırpan da gene oydu. Her iki Bayan Sanford'ı da Mösyö Brissac tanımıştı za-

manında ve bu iki kadın hakkında en ufak bir sözcük bile sarf etme gereği duymamıştı hiçbir zaman. Şimdi bu ihtiyar adam, malikânenin merkez kısmından Blaise'e doğru ağır adımlarla yürüyordu; merkez kısım diye adlandırılan bu bölüm, gül kırmızısı tuğlaları, mansard tarzı yüksek pencereleri, altın kaplama demir işçiliği ve Saint Simon'un sevgili Fransız soylularının sayısız anıtlarına benzer bacalarıyla insanı hayrete düşüren bir yaratıcılık örneğiydi.

Brissac, Blaise'i başıyla kibarca selamladı ve ona bir telgraf uzattı: "Millicent'le ben ve de diğer dört misafir 30 Mayıs'ta öğlen yemeğine geleceğiz."

Gün içinde böyle ani bir haber yollamak Şef'in tipik özelliklerinden biriydi. Blaise, Mösyö Brissac'a ne yapması gerektiğini söylerken Caroline'le Emma da ormandan çıkageldi. Watteau yelpazesi üstündeki figürler gibi görünüyorlar diye düşündü Blaise; gene yalnızca Fransızca düşünmekle kalmıyor, Fransızlara özgü bir kötü niyetle, *bu* yelpazenin kapatılamayacağına dair kendi kendine söyleniyordu.

Emma, dayısına doğru hızla koşmaya başladı; Blaise de hemen onu kucaklayıverdi; bu küçük kızın Fransızca ve İngilizce karışımı tatlı tatlı konuşmasını dinliyordu şimdi. Emma'nın teni, saçı büyükannesine benziyordu kesinlikle.

"Şef yarın buraya geliyor. Öğlen yemeğine. Hizmetinde dört kişiyle birlikte."

"Bizi onurlandırır." Caroline, tuhaf oymalı kumtaşı tahtlarından birine oturdu; bu tahtlar, zamansız baş gösteren firavunluk sevdasının yarattığı o çılgınlığa dur diyemeyen malikânenin müteahhitti tarafından gölün kıyısına heykel gibi oturtulmuştu. "Yanında o güzel Millicent de var mı peki?"

Blaise evet anlamında başını salladı. "Şef artık çok saygın biri. Sonbaharda, New York belediye başkanı seçilmeyi umuyor."

"Zavallı adam. Ama bu, uğraşacak bir şeyler veriyordur ona bence. Frederika, çok iyi uyum sağlıyor."

Blaise, karısının ve üvey kız kardeşinin böylesine iyi geçinmesi karşısında hafif düş kırıklığına uğramıştı. Ama zaten Caroline'le Frederika'nın tanışması, Blaise'le Frederika'nın tanışmasından çok daha eskiye dayanıyordu. "O, Bayan Bingham'ın cesaretini kırdı" dedi Blaise; bu söylediği onu keyiflendirmişti sanki.

"*Bayan Bingham*, uygun kaçmazdı." Caroline, elini açarak uzattı. "Anahtar."

"Neyin anahtarı?"

"Babamın yazı masasının. Büyükbaba Schuyler'in anılarını ya da her neyse işte onları okumak istiyorum."

"Yazı masası açık. Onlar da deri ciltli iki kutuda duruyor."

"Onları okudun mu peki?"

"Ben geçmişten hoşlanmam."

"İşte meselenin *anahtarı* orada. Eğer bir anahtar varsa, elbette. Haydi gel, Emma."

Caroline, çocuğunu kucağına alırken Blaise de söze başladı, "Niçin boşanıyorsun?"

"Neden boşanmayayım ki?"

"Bu, sana göre çok Amerikanvari bir davranış."

"Ben çok Amerikanvari yaşayan biriyim. Her neyse, kilisede evlenmedim ben. Bizim için çok bir önemi de yok zaten. Yalnızca yasal bir çıkar söz konusuydu. Başka bir kilit için başka bir anahtar, o kadar."

Blaise, yaşanan bütün bu ilişkiye hâlâ akıl sır erdiremiyordu. "John'un... hayatında başka biri mi vardı?"

Caroline'in kahkahası konu üzerindeki bütün şüpheleri bir anda dağıtıverdi. "Keşke olsaydı."

"Sen biriyle birlikte misin peki?" Blaise, Caroline'in bir süredir gizli bir ilişkisi olduğundan emindi; ne var ki o, hayatı hakkında Blaise'den çok daha temkinli davranıyordu kesinlikle. Blaise, kız kardeşinin ilişki sürdüğü adamın evli olduğunu düşünüyordu; aksi takdirde, artık boşandığına göre o adamla evlenmese bile ondan söz etmek için hiçbir engel kalmamıştı ortada. Hatta Blaise, bir hanımefendiyle tutku dolu bir ilişkiyi dahi olanaksız saymıyordu; Matmazel Souvestre'ın güçlü örneği onların dünyasının bir gerçeğiydi ne de olsa. Ama Washington, böylesine Paris tarzı bir hareketin yeri olabilecek gibi pek gözükmüyordu.

"Keşke olsam." Caroline bu sözleri dile getirdikten hemen sonra gitti.

Blaise, Şef'i her zamanki halinden daha sakin gördü. Öylesine çok kilo almıştı ki, boyu birazcık daha kısa olsaydı eğer, McKinley tipi bir tıknazlığın rahatlatan bir göstergesi olarak dünyanın karşısına çıkabilirdi. Ne var ki Şef'in boyu, McKinley tarzı bir görkemden ziyade, ayı tehdidinin yarattığı hissi uyandırıyordu insan-

da. Hearst'lerle birlikte gelen iki çift, onun yayımcılık hayatının parçasıydı. Blaise, ona resmi kabul dairelerini gezdirdiği sırada Şef, "*Cosmopolitan* dergisini satın aldım birkaç gün önce" dedi.

Şef, her gördüğü tablonun, heykelin, duvar halısının ve konsolun önünde durarak öylece bakıyordu. Blaise, Şef'in bu şaşkınlığı ve merakı karşısında keyiflenmişti. "Hayatım boyunca böyle bir şey görmedim" dedi Hearst büyük salona girerlerken; açık pencerelerinden irili ufaklı göllerle ormanların manzarasını görebiliyordu; "Kraliyet sarayı ya da ona benzer herhangi bir yerin kocaman bahçesi gibi. O duvar halıları Goblen mi?"

"Aubusson halılarının ilk örneklerindendir onlar. Bu yeri dekore edip yerleştirmek babamın en sevdiği uğraştı. Yetmişlerde satın aldığında bir harabeymiş burası." Arkalarında duran Frederika da Millicent'e ev sahibeliği yapıyordu. Milicent'in yüzüyse mutluluktan bir ay parçası gibi parlıyordu; New York-İrlanda karışımı kaba aksanıyla konuşmaya başladı: " Willy'e, bu eşyaların en ufak parçasını bile satmayın; yoksa o, bunların hepsini satın alır ve bizi de bir güzel düşkünler evine yerleştiriverir."

"Eşya deposu daha yerinde bir deyiş olur." Hearst, dünya üzerindeki her şeyi, Saint-Cloud-le-Duc de buna dahil elbette, ele geçirme çılgınlığından bahsetmekten hoşlanıyordu. "Satmayı düşünmüyorsunuz, öyle değil mi?"

"Asla" dedi Caroline; Plon'un kolunda görkemli bir giriş yapmıştı odaya. "Nihayet evimizdeyiz."

Blaise'le Hearst, öğlen yemeğinden sonra göl kenarında bir yürüyüşe çıktı. "Willie Winfield hakkında her şeyi bilmek istiyorum." Blaise konuya dolaysız yoldan girivermişti.

Hearst yolun tam ortasında durdu. Blaise bir an için, arkalarındaki on yedinci yüzyıla ait muhteşem bina cephesiyle önlerindeki kuğular, süslü püslü budanmış sıra sıra ağaçlar ve solgun heykeller ve bütün bunların karşısında konuştukları tek konu olan Amerika politikasının sefaleti arasındaki uyumsuzluktan çarpılmış gibi oldu. Elbette, bu koca malikâneyi inşa eden dük de ün salmış hırsızın tekiydi; diğer yandan da çalıntı parasının tümünü, hâlâ Fifth Avenue'da ya da Newport'taki Ochre Point'te rakip tanımayan büyük bir tantanayla harcamıştı. "Sen, onu nereden tanıyorsun?"

Blaise gayet sakindi. "*Tribune*'de beni ziyarete geldi. Bay Archbold'dan mektuplar çaldığını anlattı bana ve onları da sizin *American*'daki editörlerinizden birine götürdüğünü söyledi; editörü-

nüz de o mektupları fotoğraflayarak birer kopyasını çıkarmış. Sonra siz de o mektuplar için yüklü miktarda para ödemişsiniz; bütün bunlardan bahsetti işte."

Hearst tehditkâr gözlerle bakmaya başladı Blaise'e. "Sen de para ödedin." Bu bir soru değil, açıklamaydı kesinlikle.

Blaise gülümsüyordu. "Aynı mektuplar için ödeme yapmadım, maalesef. 1904 mektup dosyasının ilk yarısına ait bir bölümü satın aldım yalnızca."

"Ben o kısmı almadım." Hearst, kumtaşından yapılma o tahtlardan birine oturuverdi. Uzaktan Caroline'le Frederika'nın misafirlerle birlikte kroke oynadığı görülebiliyordu; bayanların kıyafetleri, etraflarını saran boy atmış güller kadar ışıl ışıl parlıyordu. Emma ise öğleden sonra uykusuna yatırılmıştı.

"Ben, elimdekilerin bize yettiğini düşünüyordum. Kayıtsız şartsız Foraker'a sahibiz. Biliyorsun, Cumhuriyetçi adaylık için bir süredir sıkıştırıyorum onu. O zaman gelince, demek istediğim tam seçimden önce, aday olarak seçilirse elbette, ben de o esas zımbırtıyı ateşleyeceğim işte. Şimdiyse" Şef, Blaise' üzgün gözlerle bakmaya başladı, " sen, yarın sabah aynı şeyi yapabilirsin ve adaylığı da bir başkası alır..."

"Archbold'a hiç mektup yazmamış biri mi?"

Hearst evet anlamında başını salladı. "Root ya da Taft gibi. Sana şimdiye kadar söyleyebileceğim üzere ne Taft ne de Root o adlar listesinde yer almıyor. Ne var ki, birtakım eften püften adamlara ve en yüksek düzeydeki birçok politikacıya sürekli para ödeniyor. Öyleyse ne yapacaksın?" Hearst'ün yüz ifadesi hiçbir zaman kararsızlığa veya endişeye yer vermese de, zayıf sesi aniden tuhaf bir şekilde titrek çıkmıştı. Anlaşılan Hearst, mektupları tam da 1908 yılında teşhir etmek ya da bir bedel karşılığında elinde tutmak üzerine hatırı sayılır bir politik strateji geliştiriyordu.

"Bu konuda bir şeyler düşünebiliriz." Blaise o mektuplarla ne yapabileceğinden hiç emin değildi açıkçası. Hearst yeteneğiyle her şeyi yapabilirdi: Çünkü o, Hearst'tü. Ne var ki, çevreye kendini çok da iyi tanıtamamış bir Sanford, o çalıntı mektupları Rockefeller'a bağlı yargıçlardan birinin soruşturmasına zemin hazırlayacak şekilde kullanmadığı takdirde, neredeyse yayımlayamazdı. Standart Oil şirketinin yargıçlara karşı duyduğu sahiplik hisleri ile Blaise'in kayınvalidesinin Kongre üyeleri hakkında hissettikleri aynıydı; sadece Standart Oil, yargıçların her zaman onların lehine yöneti-

mi sürdürmelerini sağlama almak için yüklü miktarlarda ödemeler yapıyordu. Gerçekte, politikacılardan gelen çoğu mektup, Standart Oil'den yana kanunlarla ilgili olmaktan ziyade yargıçların atamalarıyla ilgiliydi. Mektup dosyalarından birine şöyle bir bakıldığında, Archbold'un satın aldığı memurlar ağı öylesine genişti ki, bu ağ, belediyeden valilik konaklarına, Kongre'den ilgili mahkemelere ve en nihayetinde de Beyaz Saray'a kadar uzanıyordu. Ama Blaise'i hayal kırıklığına uğratan, Theodore Roosevelt'in Archbold'a yazdığı bir mektuptu. Bu mektup, herhangi bir anlama gelebilir ya da her şey demek olabilir ya da hiçbir önemi olmayabilirdi.

"Mektuplardan herhangi bir fayda sağlayacağımı düşünmüyorum."

Hearst'ün yüz ifadesinde derin bir rahatlama görüntüsü de yoktu; boş gözlerle Blaise'e bakıyordu. Blaise sözlerinden hiç sakınmıyordu " Bir Washington gazetesi olarak *Tribune*'ün böylesi işlere çok fazla karışmasını doğru bulmuyorum ben. İyi bir hükümet için yeniden mücadele başladığı takdirde, bu mücadeleye biz de katılabiliriz. Ya da Caroline. Ben kötü hükümetten memnunum."

"İstesen de istemesen de bu işin içindesin zaten. Başka bir seçeneğin yok." Hearst'ün ses tonu keyifsizdi. "O mektupların üzerine mi yatacaksın?"

"Sanırım öyle." Blaise, Hearst'ü olabildiğince uzun süre şüphe içinde kıvrandırmak istiyordu açıkçası. "Ben yalnızca bir mektupla ilgileniyorum; bir politikacıyla..."

"Roosevelt mi?"

Blaise başıyla onayladı Hearst'ü. "Bugün satın aldığım mektup ancak ve ancak kendi bağlamında doğru biçimde yorumlanabilir. Eh, ben o bağlamı bilmiyorum. Siz biliyor musunuz?"

Hearst yılın en gözde şarkısını, "Everbody Works but Father"* alışılmış yüksek ve detone sesiyle mırıldanmaya başladı. Blaise, insanın tüylerini diken diken eden bu sese eşlik etmek için bir bançonun bulunmadığına şükrediyordu. "İçeriğinin ne olduğunu *tahmin* ettiğimi söyleyeyim sana. Hanna, Rockefeller'la son derece sıkı fıkıydı. Quay de aynı şekilde. Bendeki mektuplar onlarla dolu. Ama zaten onların bu halini herkes biliyor. Rockefeller'dan, her-

* İng: Baba hariç herkes çalışıyor. (ç. n.)

kesten hem Cumhuriyetçi Parti, hem Roosevelt hem de kendileri için para almışlar."

"Özel olarak onun için mi peki?"

Hearst omuz silkti. "Onun o kadar da koca bir aptal olduğunu sanmıyorum ben. Ama, seçim zamanında kafilesine para ödeyen tröstlere saldırarak ülkeyi boydan boya gezmesi için paraya ihtiyacı var. Sendeki mektup ne zaman yazılmış?"

"Geçen yaz. Aday olduktan sonra."

"Bu hiçbir şey ifade etmiyor aslında. Öte yandan, Hanna ve Quay de öldü. Yani ihtiyar Rockefeller'a ya da Archbold'a cesaretini toplayıp gidecek ve şöyle diyecek kimsesi kalmadı: "Kampanya için yarım milyon verin bana ve ben de sizin için işleri kolaylaştırayım." O, Archbold'a mektup yazdığı sırada avlanmaya çalışıyordu bana kalırsa."

"Bir şey yakalamış mı peki?"

Hearst, yavaşça ve içtenlikle gülümsedi. "Yakalayıp yakalamadığı pek bir fark yaratmıyor, öyle değil mi? Demek istediğim, bu işin nasıl *göründüğü* önemli. Durumu şu şekle sokabilirsin pekâlâ; Roosevelt'in yöneticilerinin, Standart Oil'dan nasıl daimi rüşvet aldıklarından bahsedebilirsin; ve sonra sen, onun çaresiz duruma düşüp Morgan'dan, Frick'ten, Harriman'dan para toplamak için en nihayetinde Archbold'la temasa geçtiği meselesine gelene kadar herkes Teddy'nin de rüşvetçi olduğuna inanacaktır, ki bana kalırsa öyle zaten."

Blaise, bu hikâyeyi Şef'ten önce nasıl bir araya getirip de yayımlayabileceğini düşünüyordu alçakça. Hearst'ün elinde tuttuğu 1904 yılından önce yazılan bütün mektupların içeriğini bilmedikçe, Blaise'in bu işi gerçekleştirmesi imkansızdı besbelli. "Roosevelt, Standart Oil yararına bir iş gerçekleştirdiği takdirde bunu kullanacaksınızdır sanırım; eğer yeltenirse elbette."

Hearst bu söylenenleri onaylamadığını belirtircesine başını iki yana salladı. "Sahip olduğumu 1908'deki kendi kampanyamla bağlantılı olarak kullanacağım ya da kullanmayacağım."

Blaise, 'şantaj' sözcüğünü yüksek sesle söylememişti ama Şef'in niyeti buydu gerçekte. Sekiz gözde gazete *ve* Archbold mektuplarına sahip biri olarak bu cumhuriyetin liderlerine kendi yöntemiyle türlü türlü taklalar attırabilirdi. "Bilmen gereken bir ayrıntı daha var" dedi Hearst. "John D. Archbold, Theodore Roosevelt'in çok eski özel bir dostudur."

"Bu, dikkate değer bir şey işte."

"Bu, dikkate değer bir şey işte."

"Eğer" dedi Blaise, hevesli görünmemek için elinden geleni yapıyordu şimdi, "bu mektupları yayımlayacak olsanız, onları niçin çaldığınıza dair ne bahane bulurdunuz?

Hearst kendi uydurduğu sözlerle "Everyone Works" şarkısının nakaratından bir parça mırıldanmaya başladı. "Onları ben çaldım demezdim kesinlikle. O mektuplar tam da benim dikkat menzilime giriverdi, o kadar. *Sonra* şunu da söylerim: kamuoyunu ilgilendiren ve kamu yararını tehdit eden meseleler hakkında kamu adamlarına yazılan mektupların da hususi olduklarını düşünmüyorum." Tam o anda Blaise bir şeyi kavradı. Hearst başkan olabilirdi pekâlâ ve eğer başkan olursa da herkesi oldukça şaşırtabilirdi; ne yönden şaşırtacağını söylemekse oldukça güçtü elbette.

Dört

Caroline, söylentilere göre kraliyet gelirlerini denetleyen Dük'ün kullandığı oymalı, geniş masada oturmuş, iki tane mektup kutusunu açıyordu. İlki, Aaron Burr'ın özyaşamöyküsünden bazı kesitler içeriyordu; bu kesitlere, onun hukuk kâtibi Charles Schermerhon Schuyler'in yorumu da eşlik ediyordu. Caroline, sayfalara şöyle bir göz gezdirirken hiç kimsenin olmasa bile Henry Adams'ın bütün bunlar karşısında büyüleneceğini düşündü. Ardından da kitabın sonuna, Burr'ın ölümünden sonra yazılmış bölümlere geçti çarçabuk ve zaten bildiği bir hikâyeyi okumaya başladı; burada büyükbabası, Burr'ın sayısız gayri meşru çocuklarından biri olduğunu tesadüfen keşfediyordu.

İkinci deri kutuda büyükbabasının 1876 yılını kaplayan en son yolculuğuna ait bir günlük bulunuyordu. 1836'dan beri ilk kez New York'a adım atıyordu; yanındaysa kızı Emma, namı diğer Prenses d'Agrigente vardı. İşte, Caroline'in okumaya can attığı bölüm de buydu zaten.

Hearstler gider gitmez, Caroline büyükbabasının günlüğünün başına oturdu. Neredeyse yerinden hiç kalkmayarak her dakikasını bu günlüğü okuyarak geçirdi. Sayfalar ilerledikçe, büyükbabasının, garip Amerikan dünyasıyla eğlenmesi hoşuna gidiyor; bunun

yanı sıra annesinin, varlıklı bir koca bulmak için yaptığı çalışmaların, ki ziyaretin amacı buydu aslında, anlatılış şekliyle büyüleniyor, büyükbabasının alaycı hoşgörüsüyle şaşkınlığa uğruyordu. Öte yandan, babayla kızı meteliğe kurşun atıyordu ve büyükbaba geçimlerini ancak dergilere yazı yazarak sağlayabiliyordu. Neyse ki Bayan Astor, en sonunda onları yanına aldı. Çok geçmeden bu küçük aile, Emma'nın güzelliği ve babasının çekiciliği sayesinde cemiyetin gözdesi haline geldi. Kısacası tıpkı Caroline gibi Emma da Apgar soyadlı bir kuzeni hayatına böyle sokmuştu işte.

Caroline sayfaları birbiri ardına çevirmeyi sürdürürken, Emma'nm karakterinde bir değişim fark etmeye başladı; bu, ya bir değişimdi ya da kendi öyküsünün özünü anlayamıyor görünen anlatıcının gözünde değil, ama okur olan Caroline'in gözünde açığa çıkan bir durumdu. Sanford, sahneye eşi Denise'le birlikte çıkmıştı; Denise'in doğum yapması son derece tehlikeliydi. Denise'le Emma gün geçtikçe daha yakın arkadaş olurlarken, Caroline parmaklarının ansızın buz kesiverdiğini, bu nedenle sayfaları zar zor, acemice çevirmeye başladığını fark ediyordu. Hikâyenin daha sonuna gelmeden bunun nasıl sonuçlanacağını biliyordu çünkü. Emma, Denise'i bir çocuk doğurması için ikna etmişti: Blaise. Sonuçta Emma, Sanford'la evlenmek için Denise'i alenen öldürmüştü.

Emma, Caroline'i dünyaya getirirken uzun, sancılı bir dönem geçirerek hayata gözlerini yummuştu; bu da onun kefaretiydi bir bakıma. Ama Emma bir suçluluk hissetmiş miydi acaba? Günahının bedelini ödemiş miydi? Suçunu itiraf etmiş miydi?

Caroline, Plon'u çağırtmaya karar verdi. Saat öğle sonrasını epey geçmişti. Bu suç zihninde hâlâ capcanlıyken Emma'nın en büyük oğluyla konuşmak istiyordu şimdi. Plon, bir divana güzelce yayılarak oturdu. Caroline, annelerinin ne yapmış olduğundan bahsetti ona. En sonunda da etkileyici bir tavırla günlüğü yukarıya kaldırıp salladı ve ona cinayetten söz etti. Plon günlüğün kapağındaki yazıyı okudu: "*Brûlez.** "Yapmış olman gereken de buydu zaten, seni aptal! Bütün bunları bilmek ne fark ediyor şimdi?"

"En başından beri biliyordun, öyle değil mi?"

Plon omzunu silkti. "Önemsiz bir mesele diye düşünmüştüm."

"Bir şey demiş miydi?"

* Fr.: Yakınız. (ç. n.)

"Elbette hayır."

"Feci mi ya da kederli mi yoksa gizemli mi görünüyordu sence?"

"O, hayatının sonunda, acılar içinde kıvransa bile tapılası bir kadındı; daima."

"Bir rahip karşısında günah çıkarmış mıydı peki?"

"Ölüm döşeğindeyken geleneksel son dini törenler yapıldı. Bilinci yerindeydi. Günah çıkarmıştı sanırım."

Plon yeni bir altın kutudan bir sigara çıkarıp yaktı. "Bilirsin, insan Fransız imparatoru olup da bütün Avrupa'yı fethedince, öldürdüğü insanlar için pek de kara kara düşünmez."

"Ama o, bir kadındı ve bir anneydi; Fransız imparatoru değildi..."

"Sen, onun kendini nasıl gördüğünü bilmiyorsun; *ben* de onun kendini nasıl gördüğünü bilmiyorum. O, yaşamayı sürdürmek zorundaydı; ve eğer o bedbaht kadın, onun arkadaşı, yani Blaise'in annesi, doğum yaparken haliyle ölmek zorundaysa, o zaman ölmeli."

Caroline, ertesi sabah Blaise'i malikânenin kendine ait bölümünde kahvaltıya davet etti. Blaise bu davetin nedenini biliyordu. Plon söylemişti ona. Güvercin grisi renginde duvarları olan oval kahvaltı odasında oturuyorlardı. "Artık biliyorsun" dedi Blaise ansızın, 'senin annen, babamızın parası uğruna benim annemi öldürdü. Eminim, böylesi şeyler insanın karşısına her daim çıkabilir."

"Sakın – bununla sakın alay edeyim deme. Büyükannenin bana karşı niçin o denli ısrarlı bir tutum sergilediğini biliyorum artık. Ben, cezasını çekmek için..."

"Sen mi? Kendi önemini fazla abartma. Sen ortada bile yoktun. Ben, en azından doğrudan doğruya annemin ölümüne sebep oldum."

"Bütün bunlar, bir sonraki hatta belki de çok daha ileriki kuşağa kadar devam edecek diye düşünüyorum."

"*Sen*! Matmazel Souvestre'ın ahırından gelen tanrıtanımaz." Blaise, omletine bakarken gülüyordu aynı zamanda da.

"Tanrıtanımazlar karaktere inanırlar; ben, etki-tepkiye bir de sonuca inanırım kesinlikle."

"Sonuç ortadadır; bizim dünyamızın standartlarına göre senle ben oldukça genç ve herhangi bir standarda göre de çok varlıklı insanlarız. Burası, Artois'nın evi değil."

"Atreus." Caroline, Blaise'in ağzından çıkanı alışkanlık gereği düzeltmişti. "Plon da aynını yaparmış gibi bir his uyandırdı bende."

"Bundan pek emin değilim. Erkekler böylesi durumlarda kadınlar kadar gaddar değillerdir John'u başından savmana bir bak. Bu, çok Emmavari bir davranıştı. Ben böyle bir şeyi kesinlikle yapmazdım."

Caroline ürperdiğini hissetti, ama bunun nedeni hayalet filan değildi; gölden esen soğuk rüzgâr yavaşça içeriye dolmaya başlamıştı. Blaise pencereyi kapattı. "Benim fikrimi doğruluyorsun öyleyse" dedi Caroline. "Eski suç."

"Hemen büyüsüne kapılma böyle. İşleyeceğimiz yeni suçları düşün. Bırak zavallı Emma huzur içinde yatsın. Ben hiçbir zaman, bir kere bile aklıma getirmedim Denise'i. Niçin Emma'yı düşünesin ki? Plon'a göre o, işlenen bir cinayetin dışında, hoş bir kadın ve çok iyi bir anne değil miydi?"

"Sen ahlaksızın tekisin Blaise." Caroline şok geçirmek istiyordu, ama hiçbir şekilde bir şey hissetmiyordu."

"Ahlaksız olmadığımı asla söylemedim ki. Ben kayıtsız biriyim. New York'taki son gecemizde Rector'ın yerini anımsıyor musun? Salondakilerin tümünün o şarkıyı hep bir ağızdan söylediklerinde şok geçirdiğin zamanı hatırlıyor musun? Eh, bense aşırı heyecanlanmıştım; çünkü ben de tıpkı o şarkıyı söyleyenler gibiydim."

Caroline bu olayı anımsar anımsamaz titremeye başladı. Victor Herbert'ın son müzikali, "I Want What I Want When I Want It"* adlı son derece tehditkâr bir şarkı içeriyordu. Blaise'le birbirlerini gerçek anlamda tanımaya başladıkları o gece, Rector'da akşam yemeği için buluşmuşlardı; o müzikal komedideki şarkıcı restorana girer girmez derin ve boğuk sesiyle aynen şöyle gürleyivermişti, "Ben istiyorum..." Aynı anda, restorandaki bütün müşteriler de hep bir ağızdan bu sözleri tekrar etmeye ve her 'istiyorum? kelimesiyle birlikte masalara birer yumruk indirmeye başlamışlardı. Koca kilolu insanların başlattığı bir savaş gibiydi bu –garsonlara karşı mı? Ya da, yeryüzünde kendileri kadar şişman veya varlıklı olmayan bütün insanlara karşı mı? "Yani Emma gerçekten istediğini istemekte haklı mıydı öyleyse?"

"Bazen hayatta yalnızca bir fırsatın olur. Her neyse, o ne istediğiyse" Blaise masaya bir yumruk indirdi ve Caroline de oturduğu yerden sıçrayıverdi, "almış; önemli olan da bu; ve öyle yaptığı için de sen buradasın."

* İstediğim Şeyi İstediğim Zaman İstiyorum. (ed. n.)

Böylece sonuçta, Amerikalı başarılı bir yayımcı haline gelen Caroline, Amerikan yaşamına kolayca ayak uydurmuş erkek kardeşi, bir başka deyişle kendisinin bir uzantısı olan bu genç adam gibi değildi. Keşke Bay Adams şimdi burada yanımda olsaydı da bu ironinin keyfini çıkarsaydı diye kendi kendine düşündü.

Ertesi sabah, Bay Adams gerçekten de yanındaydı Caroline'in. Üstelik, John ve Clara Hay de gelmişti; ama şimdi de John Hay'in gün be gün nasıl zayıf düşerek yitip gitmeye başladığı dışında hiçbir özel meseleden söz etmeye imkân yoktu. Saçı, sakalı kadar beyazlaşan ama mizah anlayışından hiçbir şey yitirmeyen Hay, bu sonucu şöyle açıklıyordu. "Siyah olan her şeyi, sahte olanları geçtim,, ağartan –bu sözcük benim favorimdir; ama nedense günlük hayatta kullanma şansım olmadı hiç– Bad Nauheim'in sularıdır. Clara'nın saçındaki kınanın hepsi tümüyle akıp gitti."

Hay'le Caroline kumtaşından yapılma tahtlarda otururken Blaise'le Frederika da malikâneden bahsederek adeta gövde gösterisi yapıyorlardı. Henry Adams bile bu yerden oldukça etkilenmişe benziyordu.

Caroline, ölüm konusunda görmüş geçirmiş biri sayılmazdı pek. Ama halalarından biri, ölüm döşeğindeki herhangi biri için bir nevi deli divaneye dönerdi; ve eğer biri ölmek üzereyse, çarçabuk simsiyah elbisesini giyer, eline İncil ve dua kitaplarını alır, çantasına da bu son durağa yapılan yolculuğu daha da hızlandırması için birkaç ilaç atarak can çekişenin o acısını yatıştırmak üzere yaklaşık yüz elli kilometrelik bir mesafeyi hiç düşünmeksizin kat ederdi. "Yolun sonuna doğru, gözlerin önünden muazzam bir beyaz ışığın geçtiği tahmin edilir. İşte o cennetin mutluluğunun habercisidir." Sanford Hala, son derece önemli bir ölüm kalım savaşının yaşandığı en son seferdeyse, merdivenlerden gene oldukça aceleyle inmiş ve boynunu kırmıştı; arkadaşları tarafından nicedir dört gözle beklenen o ışıltılı habercisinden de yoksun kalmış oldu böylece.

Ama John Hay'in gözlerinde en ufak ışıltı bile yoktu artık. Gözleri oldukça donuktu; cam gibiydi; ayrıca daha da zayıflamıştı. Tedavi olmadan önceki halinden çok daha solgun görünüyordu; gene de yaşama karşı ilgisini yitirmemiş, aksine çoğaltmıştı sanki. Etrafındaki her şeye karşı meraklı bir tavrı vardı. "Bütün bunlara sahipken Georgetown'daki o daracık evde yaşamayı asla düşünemiyorum. Burası, Cleveland'ı bile sollar."

"Ev şahane ama etrafta arkadaşlık edecek pek kimse yok. Bu nedenle ben de Washington'a gidiyorum çoğu kez. Ayrıca, malikâneyi bu ilkbahara kadar bir düzene sokamamıştık."

"Şimdi memnun musun peki?" Hay, kurnaz bakışlarla süzdü Caroline'i.

Caroline evet anlamında başını salladı. "Her şey hiç olmadığı kadar keyifli gidiyor artık. Yeni görümcemi de seviyorum zaten."

"Sanırım yeniden evleneceksin."

"Bunu onaylamıyor gibi bir tavrınız var." Caroline güldü. "Diğer taraftan ben bir dulum artık. Bana dendiğine göre Cleveland'a ayak bastığım takdirde taşa tutularak öldürülmüşüm..."

"Yalnızca Bayan Rutherford B. Hayes tarafından zina yaparken alenen yakalandığın zaman. Ah, bunu özleyeceğim" dedi; bu cümlede, Caroline'in incelik göstererek deşmemesi gereken her türlü anlam yansıması vardı.

"Londra'ya mı gideceksiniz?"

"Sonra Washington'a, oradan da New Hampshire'a."

"O sıcakta niçin Washington'a gidiyorsunuz ki?"

Hay bir iç çekti. "Theodore orada. Bir sürü işle uğraşıyor. Theodore böyle meşgulken ben de görev gereği onun yakınlarında bulunmak zorunda hissediyorum kendimi."

"Ruslar mı?" Caroline, ölüm döşeğindeki bir yakınıyla sohbet etse de bir gazeteci olduğunu asla unutmuyordu artık.

"Japonlar demeliyim sanırım. Bir süredir işlerden öylesine uzak kaldım ki. Etrafta neler olup bittiğini iyice anlamak için yabancı basını zihnimde bir çeşit şifre geliştirerek takip etmeliyim. Görünüşe göre Japonlar, Theodore'dan kendileri ve Rusya arasında bir barış anlaşmasına hakemlik etmesini istemiş. Ama gerçekte ne olup bittiğini, eğer bir şey oluyorsa elbette, bilmiyorum. Spencer Eddy –"

"Surrenden Dering mi?"

"İkisi de aynı kapıya çıkıyor. O, Petersburg'da. Rusya'nın parçalandığını bana haber vermek için bütün o yolu kat ederek Bad Nauheim'a kadar geldi. Çar, çılgın sofunun teki görünüyor ve bu nedenle otuz beş soylu dük ülkeyi idare ediyor şimdi; bu da sonu gelmeyen bir kargaşa yaratıyorlar demektir. İşçiler grevde. Öğrenciler grevde. Bütün bunları düşününce Brooks haklı belki de diyorum. Onlar da kendi Fransız İhtilali'ni yaşayacaklar en sonunda. Bu sırada, şu an görevde olan hükümet, Eddy'e, bana iletmesi için bir ta-

limat vermiş; bizimle bir anlaşma yapmak istiyorlarmış; ben de ona, herhangi bir senatör bu anlaşmaya itiraz edecek bir vekil bulundurduğu sürece, böyle bir anlaşmaya imza atmamızın mümkün olmadığını belirttim. Bu durumu da Senato ve Sevgili Cabot'a borçluyuz elbette."

Adams da onlara katılmıştı. Caroline, onun ne kadar yaşlandığını kestiremiyordu artık; gene de, çelişkili bir durum olsa da asla ihtiyarlıyor gibi bir hava da vermiyordu etrafa. Giderek daha özüne dönüyordu yalnızca; özgün Amerika cumhuriyetinin son temsilcisiydi o. "Görümcenden hoşlandım. Bir evi gezdirirken neleri *göstermeyeceğini* çok iyi biliyor."

"*Görülmemesi* gereken öylesine çok şey var ki. Küf yüzünden..."

"Sanırım bende de işte tam bu dediğin var." Hay bir iç çekti. "Bavyeralı bir doktor beni adamakıllı muayene etti en nihayet ve Almanlara özgü, etkili, alçakgönüllü tavırlarıyla dünya üzerindeki en büyük mütehassıs olduğuna da ikna etti beni. Bana söylenen her şeye inandığımdan ben de şöyle sordum ona, 'Pekâlâ, sorun nedir?' O da yanıt verdi, 'Sizde bir delik ya da yumru bulunuyor' tutarlı konuşmuyordu, 'kalbinizde.' Diğer bütün büyük kalp uzmanlarının bu deliği ya da yumruğu nasıl olur da fark etmediklerini sorduğumda şunları söyledi, 'Bunu, belki gerçekten görmediler ya da sizi endişelendirmek istememiş de olabilirler.' 'Çok tehlikeli mi peki?' diye sordum bunun üzerine. 'Her şey çok tehlikedir' diye kendinden emin bir şekilde gülümseyerek cevap verdi. Benim bu durumumdan bir çeşit zevk alıyormuş gibi bir hali tavrı vardı diyebilirim. Her neyse, en nihayetindeki cenaze törenini geciktirebileceğini söyledi yalnızca; bu iş onun için çocuk oyuncağı görünüşe göre."

"Ben doktorlardan nefret ederim. Asla bir tanesine bile gitmem." Adams sert bir tonla konuşuyordu. "Seni hasta ederler. Her neyse, önceki halinden ne daha kötü ve ne de daha iyi görünüyorsun açıkça; oysa, koca bedenin içinde ne badireler geçirip..."

"? atlattım." Hay, kollarını öne doğru uzatarak şöyle bir gerindi. "Theodore'u görmek ve ona, Alman İmparatoru hakkında başından beri kesinlikle haklı olduğumu söylemek için sabırsızlanıyorum. Henry James'in Theodore'u tanımlarken kullandığı deyişi, yani "yaygaracılığın temsilcisi" sözlerini Theodore da Alman İmparatoru için söylüyor aslında; onun akılsızın biri olduğunu düşünüyor..."

"Theodore'un kendisi gibi mi?"

"Şimdi, bak Henry. Theodore, sonuna kadar birtakım kavramlarla tıka basa dolu bir akla sahiptir..."

"Ve de düşüncelerle dolu, öyle değil mi?"

"Hem de şahane düşüncelerle. Her neyse, gelen en son bilgiler şöyle: Alman İmparatoru, aptal kuzeni Çar'ı Japonya'ya savaş açmaya zorladıktan sonra, Rusya'nın *oldukça* güçsüz durumda kaldığını, hatta kendi niyetleri için bile gücünün bulunmadığını fark etti; şimdi bu nedenle Japonya'ya ve Theodore'a da çılgın denilebilecek derecede bir sevgi gösterisinde bulunuyor."

"Onlar birbirileri için yaratılmış."

"Orası henüz belli değil. İmparator'un bir planı var. Tanrı'dan diliyorum ki Berlin'e onu görmeye gidebileyim. O, pervasız konuşmacının teki olabilir ama kesinlikle iyi bir hesap adamı sayılır."

İki erkek uşak bir çay servis masasını sürüye sürüye içeriye girdi; hemen ardından da kroke oynayan hanımlar katıldı topluluğa. Frederika gelenleri karşılarken, Caroline'le Clara da göl kıyısında yürüyüşe çıktılar; kuğulara pek yaklaşmamaya dikkat ediyorlardı. "Hay daha iyi *görünüyor*." Caroline konu üzerine söyleyecek başka laf düşünememişti açıkça.

Clara artık iyice irileşmişti; hatta koca bir anıtı andırıyordu. Hali tavrıysa her zamanki gibi kendinden emin ve dikkat çekiciydi. "Bir yıl daha yaşayabilir. Washington'ı bırakabilse eğer, belki bir yıl daha."

"Bırakmayacak mı peki?"

"Henüz değil. Haziran'ın ikisinde, gizli bir adla kim olduğumuzu belli etmeden Londra'ya gidiyoruz. Sonra da *Baltık*'ta yelken açacağız. Oradan New Hampshire'a geçmeden önce, Dışişleri Bakanlığı'na uğramak için çok ısrar ediyor. Theodore'a güvenmiyor açıkçası." Clara, söğüt salkımlarının göldeki aksine şöyle bir bakarak onları adeta yüreklendirmişti.

"Belki de devam etmek en iyisi olacaktır; ta en..." Caroline cümlesini tamamlamadı.

"Evlenseydiniz Del'le senin durumunun ne olacağını ara sıra da olsa merak ediyorum." Clara, bu genç kadınla ilk kez oğlu hakkında konuşuyordu. "Şimdi, bu ilişkinin herkes için en iyisi olduğundan hiç emin değilim açıkçası."

"Bunu hiç bilemeyeceğiz, öyle değil mi?"

"Hayır. Asla bilemeyeceğiz. Bütün bunları gördüğüm zaman, senin bir yabancı olduğunu gerçekten fark ettim. O ise kesinlikle öyle değildi."

"Ben her ikisiyim. Ya da her ikisi de değilim." Caroline, Clara'nın hâlâ böylesine tenkitçi ayrımlar yapmasını gülünç buluyordu açıkçası. Clara'ya göre, yabancı olan büyük bir olasılıkla kötü ve Amerikan olansa tamamıyla iyiydi. "En azından, *Tribune*'ü Fransızca yayımlamıyorum."

Clara yanındakinin bir espri yaptığını düşündüğü zaman hep aynı şeydi yapardı; şimdi de alışılageldiği gibi gülümsüyordu işte. "Blaise'le iyi geçiniyor musun peki?"

"Artık iyi geçiniyoruz. Gelecekteyse büyük bir olasılıkla iyi geçinmeyeceğiz." Caroline, gerçekte ne düşünüyorsa nasıl oluyor da o düşündüğünün derhal ağzından çıktığına her zaman olduğu gibi gene şaşırmıştı.

"Ben de öyle tahmin ediyorum. Kız hoş biri. Ama o, tıpkı Bay Hearst gibi biri olma arzusunda... "

"Bu konuda benden daha arzulu olmaz..."

"Caroline! Sen bir hanımefendisin."

"Ama yabancı bir hanımefendi."

"Öyle olsa bile o korkunç adam gibi biri olmayı asla isteyemezsin. Henry James, kapı anahtarımızı nihayet iade etti." Clara'nın zihni öylesine katmanlıydı ki Sansasyonel Gazetecilikten bahsederken, birdenbire Henry James'e sıçrayıvermişti; Henry James, Haylerin evinin ön kapısının anahtarını alarak çekip gitmiş ve sonra nihayet anahtarı geri getirmişti. Clara da ansızın bu ilgisiz meseleyi açarak önemli bir konunun parçası haline getirmeyi başarmıştı şimdi; ama Caroline işin aslını kavramamıştı belki de; Blaise'le hem gerçek hem de fizikötesi yaptıkları anahtar tartışmalarını anımsadı.

"Londra'da Bay James'i görecek misiniz?"

"Görme şansımız olursa, evet. John'un, eski dostları dışında başka hiç kimseyi görmesini istemiyorum pek. Ama Kral ısrar ediyor. Bu nedenle Buckingham Saray'ına gideceğiz."

"Kral politik biri."

"John'u seviyor o. Ben, *yemek yok*! dedim. Kral saatlerce yemek yiyor. Biz tam yarım saat kalacağız orada, kesinlikle daha uzun değil dedim." İki kadın banka oturmuş, çay içenleri seyrediyorlardı. Adams heyecanlı bir şekilde bir aşağı bir yukarı yürüyüp duruyor-

du; bu, iyiye işaretti. Hay büzüşmüş bir halde öylece tahtına çökü-vermişti; baştan aşağı gri ve beyaz bir görüntü veriyordu. Blaise ise tıpkı dikkatli bir öğrenci edasıyla sandalyesinin tam kenarında oturuyordu. "Boşanman hâlâ şoka sokuyor beni" dedi Clara; ardından da On Emri bir çırpıda ve hiddetle saymaya başladı; kocaman bedeni, oturur haliyle bile Sina Dağı'nı çağrıştırıyordu.

"Asla evli bir çift gibi değildik gerçekte." Caroline gerçeği anlatmaya başladı; ama sonra, hayatının geri kalanını Fransa'da geçirmek istemediğini düşündü ve gerçeği kendine saklamayı tercih etti; gene de anlattıklarında bir doğruluk payı vardı. "Del öldükten sonra yalnız kaldım. Bu nedenle, ben de korunma ihtiyacıyla bir kuzeni eş olarak seçtim kendime." Caroline çaresiz bir kadın portresi çizebilmeyi umuyordu.

Ne var ki bunu yapamadı; en azından Clara'nın gözünde böyle bir portre çizemedi. "Biliyorum." Sesinde otoriter bir hava seziliyordu. "Bir tepki. Keder yüzünden. Öyle olsa bile insan, bir kuzen değil de gerçek bir koca buluncaya kadar beklemeliydi."

"Bütün bunlar geldi geçti bana kalırsa. Artık tek başınayım ve oldukça mutluyum. Emma var. Ne oldu onlara? Clarence King'in Zenci kadından olan çocukları ne halde şimdi" diye sordu Caroline; ansızın böyle ilgisiz bir mesele ortaya atıvererek Clara'nın davranışlarını taklit ediyordu.

Bu ani soru üzerine Clara'nın yüzü kızarmaya başladı. Zafer Caroline'indi açıkça. "Yanılmıyorsam hâlâ Kanada'dalar. John'la Henry onlara yardım ediyor. Bana bu konuda hiçbir şey anlatmıyorlar; ben de kesinlikle hiçbir şey sormuyorum." Clara konuyu böylece kapatarak ayağa kalktı. İri cüssesiyle tıpkı bir dağı andıran bu kadın, Caroline'i de ardına katarak çay masasına doğru ağır adımlarla yürüdü.

Hay, Fransız Dışişleri Bakanı'yla yaptığı görüşmeyi anlatmakla meşguldü. "Başkan, ilk olarak Alman İmparatoru'nu görmeye gitmediğimden, Fransız Bakan'la konuşmamam gerektiğini üstüne basa basa belirtti. Ama, benim de kendime göre diplomatik bir yol izlememe izin verilmelidir bence. Fas'taki bütün sorunlar –yo, Perdicaris meselesi ya da Raisuli meselesi değil..."

"O ulu dramından bir parça bağışlayıver bize. "Adams, ağır adımlarıyla kendisi için oldukça büyük kaçan bir sandalyeye oturdu. Ayağında simsiyah, parlak cilalı bir çift ayakkabı vardı ve otururken de ayakları yere değmiyordu.

".... kritik bir noktada toplanmaya başlıyor artık; Alman İmparatoru kendini Fransa'ya zorla kabul ettirmek istiyor; ayrıca, Fas'a tek başına giderek orayı da onlardan almaya yönelik tehditler savuruyor. Zavallı Delcasse çok kederli. İmparator, bir ihtilalin tam eşiğinde bulunan Rusya'yla birlikte Avrupa'daki yegâne önemli orduya sahip durumda. Fransızların yeterince iyi eğitimi yok ve İngiliz ordusu da oldukça güçsüz diye yakınıyordu. Bu nedenle Alman İmparatoru da canının istediğini yapabiliyor; eğer Theodore, onu o kocaman tekmesiyle kapı dışarı etmezse elbette...

"Sopasını kast ediyorsun, öyle değil mi?" diye aniden araya girdi Adams. "Tatlı tatlı konuşurken yanında taşıdığını söylediği o sopa. Asıl durumsa bunun tam tersi elbette. Theodore kükrüyor ve ortada sopa filan da yok kesinlikle."

"Kocaman bir donanma, Henry, büyük bir sopadır aslında..."

"Savaş Avrupa'ya sıçradığında saldırı karadan gerçekleşecek ve savaşı kara orduları kazanacak; ve bu da, dağın kralı olmak için Almanya'nın son şansı olacak."

"Biz" diye bu konuya son noktayı koydu Clara, "bu savaşta yer almayacağız."

Bu mükemmel gün yavaş yavaş sona ererken, altın parlaklığındaki güneş, batı yamacındaki parkta bulunan bütün ağaçları, yaprakları ışıltısıyla yarıp geçiyordu. Caroline, Frederika ve Blaise, hayatta kalan son Kupa Beşlisi'ni de otomobillerine bindirmişlerdi. Adams, Lodges'la buluşacağından onlardan ayrılmak zorundaydı. "Bu, Cabot'ı John'un yakasından koparmak için tasarladığım gizli diplomasının bir parçası aslında." Caroline, Adams'a, Aaron Burr'ın anılarını okuduğunu söylemek için artık çok geç olduğunu fark etti. Neyse ki Adams gayet sağlıklı durumdaydı ve kış boyunca Washington'da da görüşebileceklerdi.

"Sunapee'ye bizi görmeye gelmelisin." Hay, Caroline'in elini kavradı; Caroline bu buz gibi dokunuştan irkilivermişti.

"Temmuzda geleceğim."

"Dört Temmuz'da gel. Hepimiz orada bulunacağız." Clara, Caroline'i yanaklarından öptü. Böylece hepsi birden yollara döküldü.

Genç üçlü, ihtiyar üçlünün gidişini öylece seyretti bir süre; bu ayrılık Caroline'i büyük ölçüde üzmüştü nedense. "Onlar, son artık." dedi.

"Neyin sonu?" diye şaşkın şaşkın gözlerle bakmaya başladı Frederika; saçı, eğik düşen ışıkta koyu sarı rengini almıştı.

"Son –inananlar."

"Neye peki?" Blaise içeriye girmek üzereydi.

"... Kalbe."

"Ben kalbe inanıyorum diyebilirim." Frederika yanlış anlamıştı. "Sen inanmıyor musun Caroline?"

"Ben, Kalp demekle başka bir şeyi kastetmiştim aslında; *onların* ne olduğu, ne olmaya çalıştığı ve bunun da onları bizden nasıl farklı kıldığını söylemek istemiştim."

"Onlar bizden farklı değil." Blaise konuya son noktayı koydu. "Yalnızca onlar yaşlı, biz yaşlı değiliz. Henüz."

Beş

John Hay, The Fells'in verandasındaki sallanan sandalyesine oturmuş, New Hampshire çayırlarından uzanan New Hampshire boz dağlarını seyre dalmıştı; arada kalan Winnepesaukee Gölü, berrak koyu mavi yaz gökyüzünü parıldayan sularında yansıtan kocaman bir düzlüktü. Bitkinlik, Hay'in şu anki halini açıklamak için yeterli değildi. Ancak Haziran'm 15'inde dönebilmişti buraya. Helen'la Manhassett'te bir gün geçirdikten hemen sonra, Başkan'm, eve dönmesi için verdiği katı talimatlara karşın Washington'ın yolunu tutmuştu. O boğucu sıcağın insanı kavurduğu başkentte görevinin gerektirdiklerini gerçekleştirmiş ve Theodore'la birlikte çalışmıştı; Japonlar ve Ruslara nasıl ve nerede bir barış anlaşması imzalatabilecekleri üzerine uzun uzun konuşmuşlardı. Hay, Theodore'un her zamankinden daha çok saltanat peşinde koştuğu ve dev Taft'm da bu meselelerde gerçekten gerekli, işe yarar olduğu kanısına varmıştı. Üzerinde çalıştıkları en son iş, Çin İhraç Kanunu'na dur demek olmuştu; bu kanun önceki yönetimler tarafından uygulanmış ve Çinlilerin, Birleşik Devletler'e göçünü engellemişti. Japonya'nın yükselişiyle birlikte, bununla çelişkili olarak, politikacıların insanları ürkütme amacıyla kullandığı Sarı Tehlike kavramı artık bir kenara bırakılmamalıydı.

Washington'daki ev insanın içini karartıyordu; her yer bembeyaz çarşaflarla örtülüydü; panjurlar ve pencereler sımsıkı kapalıydı; üstelik içerisi de küf kokuyordu. Clarence artık bir yetişkin olmuştu; çok zeki sayılmasa da sevimliydi ve Hay'e de arkadaşlık edi-

yordu. Haziran'ın 24'ünde NewBury'e gitmek üzere birlikte yola çıkmışlardı. Yataklı vagonda gidiyorlardı, ama Hay her zamanki gibi gene uyku sersemi olmuştu. Bugünse daha iyi durumdaydı; gene de son derece yorgundu. Ayrıca, konuşurken bir cümlenin ortasında, pat diye uykuya dalarak gerçekmiş gibi rüya görme alışkanlığı edinmişti bir süredir; sonra sanki hiç uykuya dalmamış gibi şaşkın bir halde uyanıyor, kendini iki ayrı yerde, hatta iki ayrı çağda gibi hissediyordu. Ama şimdi Clarence yanında, gürültüyle sallanan bir sandalyede oturuyordu. Gençlik enerjisinin getirdiği güdüyle daha da gürültüyle sallanırken ihtiyar adamın güdüsü ancak usul usul sallanmayı istemek olabilirdi.

"Elbette, şansım hep iyi gitti bugüne dek." Hay gökyüzüne baktı. "Bir çeşit yasa olmalı. Clarence King'in, sana adını verdiğimiz kişinin, sahip olduğu her kötü şans parçası için ben bir ödül aldım. O, bir servet sahibi olmak istedi ve her şeyi fazlasıyla, on katıyla kaybetti. Ben, öyle veya böyle diye umursamadım ve yaptığım her şey, beni hemen hemen varlıklı bir insan haline getirdi; bir bayan mirasçıyla evlenmemiş olsaydım bile." Hay, bu söylediğinin gerçekten bütünüyle doğru olup olmadığını merak ediyordu aslında. Amasa Stone için çalıştığı günlerde, mesleğinde son derece eğitimli biri olmaya başlamıştı. Her şeyi çarçabuk kavrayan bir öğrenciydi elbette, ama Stone'un özel yardımları olmaksızın yalnızca sıradan bir gazete editörü olabilirdi; bir de konferans turnelerinden ek para kazanabilirdi belki de; ama o kadar.

"Ben, şimdiye kadar gerçek anlamda hasta olmamıştım; ya da ihtiyar Shylock'un da dediği gibi 'şimdiye kadar hiç hissetmedim.' Aile umduğumdan çok daha iyi çıktı." Yüzünü, kendini dikkatle dinleyen Clarence'den yana döndü. "Ben senin yerinde olsam, hukuk okurdum. Ayrıca genç yaşta da evlenme. Bir delikanlının, başını ya da işte her neresiyse işte geri kalanını gereğinden genç yaşta bağlaması bir hatadır."

"Böyle bir niyetim yok" dedi Clarence.

"Aferin sana. Zavallı Del." Hay'in göğsü ansızın sıkışır gibi oldu ve nefesi kesiliverdi. Ancak ilk kez paniğe kapılmadı. Ya tekrar nefes alacaktı ya da almayacaktı, bu kadar basitti işte. Birkaç saniye içinde de nefes alıp vermeye başladı; bir iç çekti. "Öte yandan, Del'in yaşamı öylesine genç biri için şahane sayılırdı. Biz, yani benim kuşağım, genç yaşta gelen ölümlere alışığız. Benim yaşımda olan çoğu tanıdığım o korkunç bela sırasında öldü. Bana bir savaş

adı söyle ve ben de hangi arkadaşlarımın oracıkta düşerek can verdiğini anlatayım sana. Fredericksburg savaşından bahset ve Springfield'den Johnny Curtis'den söz edeyim; yüzü paramparça olmuştu. Gene söyleyiver..." Ama Hay, savaşları ve gençliği nicedir unutmaya başlamıştı bile. Her şey yavaş yavaş solup gidiyordu artık; geçmiş ve bugün birbirine karışmıştı.

"Ben genç öleceğimi düşünüyordum ve işte buradayım. Hayatımda bu denli çok tutturacağımı da düşünmemiştim... ve inanıyorum ki bütün tarih boyunca, benimki kadar çok ve çeşitli başarılara imza atmış, ancak kalıcı sanayinin içinde bu kadar az gücü ve yeteneği olan başka bir adam hakkında okumadım. Bu, gurur duyulacak bir şey değil. Müteşekkir olunacak bir durum." Hay, düşünceli gözlerle Clarence'e baktı ve onu, bir takım mektupları okurken görünce hem şaşırdı hem de biraz rahatsız oldu.

"Görüyorum ki meşgulsün." Hay alaycı ses tonunu öne çıkarmıştı.

"Siz de meşgul olmalısınız." Clarence suratını kaldırıp bakmadı. Bir mektubu okumayı bitirdiğinde, onu yerde duran iki yığından birinin üzerine doğru atıyordu. Belli ki yığınlardan biri yanıtlanmak içindi. Böyle bir şeyi kim yapardı? Hay merak etmişti. Sonra, gene kendi hakkında düşüncelere daldı; hoş, yakında kendisi diye bir şey de kalmayacaktı. Niçin, tam tersi değil de tastamam böyle bir kişiliğe sahip olduğunu düşünmeye başladı; niçin basitçe hiçbir şey değil de kendisi olmuştu acaba? Bütün bunları kurcalıyordu şimdi. "Delikanlı düşlerimin çok daha ötesinde bir başarıya imza attım" dedi. Ama bu doğru değildi. Milton'ın ve Poe'nun varisi şair John Hay'in, gerçekten "Little Breeches"den başka elle tutulacak hiçbir şeyi yoktu." "Adım, altına hiçbir açıklama yapma gereği duyulmaksızm dünya gazetelerinde yazılıp çizildi." Bunun, kötü nam salmanın aksine şöhretin bir göstergesi olduğunu kim söylemişti acaba? Bu lafları sarf eden Root'tu sanki; ama Hay, gerçekte kimin söylemiş olduğunu unutmuştu.

Hay, artık ayağa kalkmış olan Clarence'e döndü ve ona bakarken ilk kez bir şey fark etti; bugünlerde gençlerin pek de tarzı olmayan keçi sakal bırakmıştı. Yaz sona erdiğinde, dünyanın karşısına tertemiz bir tıraşla çıkması gerektiğini kibarca anlatmalıydı ona.

"Başkan sizi görmek istiyor" dedi Clarence.

Hay, oturduğu sandalyeden sıçrayıverdi; bu yaptığına kendi de çok şaşırmıştı; hemen kalabalık koridoru geçerek Başkan'm ofisi-

ne doğru yürümeye başladı. Beyaz Saray'da, Theodore'un emirlerini beklerken uyuklamaya başlamış ve rüyasında açıkça New Hampshire'ı görmüştü. Şimdiyse Japonlar...

Hay ofise girdiğinde, Başkan pencereden Potomac'ı ve mavi Virginia enginliğini seyrediyordu. Kamburu çıkmıştı sanki ve her zamanki o coşkun yaygaracı halinden eser yoktu. Şöminenin yukarısında asılı duran Jackson'ın portresi dünyaya öfkeli bakışlar savuruyordu.

"Oturun, John." Bu tanıdık ses ölümüne yorgun çıkıyordu. "Hasta olmanıza üzüldüm."

"Teşekkür ederim, Bay Başkan" Hay, koridorun karşısından bu ofise gelmek için fazlasıyla aceleci davranmakla hata yaptığının farkına vardı. Son derece yorgun bir halde özel misafir koltuğuna çöküverdi; savaş haritalarının hepsi tam karşısında görünüyordu. Yere kadar uzanan sarı bir perde, gelen misafir güvenilmeyecek biriyse eğer, bu belgeleri rahatça gizlemek için kullanılıyordu.

Abraham Lincoln, pencereden dönerek gülümsedi. "Oldukça yıpranmış görünüyorsun, Johnny."

"Siz de, söylememe izin verirseniz eğer, pek iyi görünmüyorsunuz efendim."

"Ne zaman iyi göründüm ki?" Lincoln, yazı masasının çekmecesinden iki tane mektup çıkardı. "Yanıtlanacak birkaç mektup vereceğim size. Önemli şeyler değil." Lincoln, mektupları Hay'e verdi ve sonra, karşısındaki sandalyeye iyice kaykılarak oturdu; belinden aşağısını sandalyenin sert tahtasına dayadı; bir uzun bacağınıysa sandalyenin kolu üzerinden sarkıtmıştı. Hay, Lincoln'ün yüzünü, her yerde karşısına çıkan heykel ya da portrenin aksine, o kadar seneden sonra hâlâ canlı canlı anımsayabildiğini biraz heyecanla fark etti. Ama o ne düşünüyordu acaba? Bir yaz günü, Pazar öğleden sonra Başkan'ın ta kendisi buradaydı işte. "Uyuyamıyorum" diyordu bu büyük Ata. "Uyuduğumu zannediyorum ama sonra kendimi hayal kurarken buluyorum ve uyanıyorum: sabah olunca da kendimi tamamen tükenmiş hissediyorum; ya da vaizin karsına söylediği gibi..."

Hay, Başkan'la bir bütün olmuş gibi hissediyordu şimdi. Boğucu koyu yeşil duvarlar,üzerlerinde parıldayan küçücük altın yıldızlarla bu iki adamın etrafında bir girdap gibi dönüyordu artık; bu, uykunun ilk hücum işaretiydi; insan kendini ne kadar yerinde duramaz gibi hissetse de uyku, her zaman böyle bir hiçlikten doğar-

dı; öncelikle bir imge, sonra başka bir imge, en nihayetinde de yavaş yavaş gerçek dünyanın yerini almaya başlayan çılgın öyküler halinde gösterirdi kendini. Gerçek dünyayı uyku ele geçirirdi artık; tabii uyku, günün çalmış olduğu gerçek dünyanın yerine ömür boyu geçmezse eğer.

On Altı

Bir

Caroline, ilk kez olarak hiçbir şeyin kutlanmayacağı bir Beyaz Saray yemeğinden önce Adams'ı ziyaret etmeye söz vermişti ve sözünü de tutmuştu. Saçmı, o sonbaharda, Bayan Delacroix'dan miras olarak aldığı elmaslarla süslemişti; miras olarak almıştı çünkü Bayan Delacroix da faniliğe yenik düşmüştü en nihayetinde. Caroline'in, Blaise'le bir anlaşmaya varıp da geçmişi arkalarında bırakmaları için bir "kefaret" ödediğini düşündüğünden, son zamanlarında müteşekkir görünüyordu.

Adams, Meksika tarzı damarlı akikten yapılma şöminesinin yanında oturuyordu; her zamanki halinden daha ufak tefek ve yalnız görünüyordu. "Hiç kimseyle görüşmüyorum. Kız yeğenler dışında. Ben hiç kimseyim. Bir amcayım, hepsi bu kadar. "Sen, kız yeğenlerin arasındaki güzel..."

"Mutlu olmanız gerekir." Caroline, şöminedeki ateşin önüne oturdu; William'ın ikram ettiği İspanyol şarabından almadı. "Square'de Bayan Cameron oturuyor. Daha ne isteyebilirsiniz ki?"

"Evet, La Dona bir değişiklik yaratıyor." Bayan Cameron, bir önceki yıl kızı Martha'yla birlikte 21 Lafayette Square'e taşınmıştı. Böylece, yeniden Washington'ın kraliçesi haline gelmişti; bu, herkesin gözünde çok değerli sayılabilirdi, ama Adams'a göre hiçbir şey ifade etmiyordu anlaşılan. Üzerinden tam bir yıl geçmesine karşın, 1 Haziran 1905'te yaşamını yitiren John Hay'in yokluğunu hâlâ kabul edemiyordu bir türlü. Adams bu haberi aldığında Fransa'daydı ve bu nedenle Hay'in cenaze töreninin yapıldığı Cleveland'a gidememişti. Hay, ülkenin bütün önde gelenlerinin gözleri önünde oğlu Del'in tam yanı başına gömülmüştü. Adams haberi duyduğunda, sanki bu ölümle alay edercesine Cabot ve Sister Anne Lodge'la birlikteydi; söylentilere göre İyiliksever Porcupine, zehir-

li dikenlerini bir biri ardına o nazik senatöre fırlatmaya başlamış ve pek de haksız sayılmayarak Hay'in ölümünden Lodge'u sorumlu tutmuştu.

"Her neyse, çok sıkıldım. Adeta küflendim. Hızla kırılıp dökülüyorum. Hiçbir şeyim yok; yaşamak için hiçbir nedenim yok..."

"Biz varız. Yeğenler. Ve şimdiye kadar on iki kere bitirmiş olduğunuz on ikinci yüzyıl kitabınız var. Ve hepsinin ötesinde, sizin de söylediğiniz gibi, bu hayatta Theodore Roosevelt'i bir daha asla görmek zorunda kalmayacaksınız."

Adams'ın gözleri aniden ışıldamaya başladı." Beni nasıl neşelendireceğini pekâlâ biliyorsun! Kesinlikle haklısın. O eve bir daha asla ayak basmayacağım. Bu, fevkalade rahatlatıyor beni. Ayrıca, Cabot'tan da uzak duruyorum ve Sister Anne de söz konusu olmasaydı eğer, bütün Lodge ailesinin yanma hiç yaklaşmazdım kesinlikle. Bu gece sen niçin gidiyorsun oraya?"

"Ben hâlâ bir yayımcıyım. Ayrıca, *Tribune* adına kabul görüp hoş karşılanan tek yayımcı da gene benim. Başkan, Hearst kampanyasına yardım ettiği için Blaise'e çok öfkeli."

"Hearst." Adams, 's' harfini hafif ıslık çalarak çıkarmayı başarmıştı; böylece Cennet Bahçesi'ndeki yılan da günahı açıkça kutsamış oldu. "New York belediye başkanı seçilmesi halinde, iki yıl içinde orada yaşayamaya başlayacaktır."

Caroline bu söylenenlere katılıyordu. Hearst, New York belediye başkanı seçimini kaybetmesine karşın üç kolu bulunan bu yarışı neredeyse kazanarak sürüyle oy toplamıştı. Tammany Hall ve Murphy tarafından son dakikada yok edilen oy pusulaları sayesinde McClellan'ın galip gelmesi güvence altına alınmıştı. Hearst ise Shakespeare oyunlarından fırlamış trajik bir karakter gibiydi şimdi; esas hamlesi için hazırlıklar yapıyordu.

Hearst, dikkate değer bir maharetle New York Eyaleti'nde kendine ait politik bir çark yaratmıştı. Şimdiyse, Blaise'in de yardımlarıyla valilik makamını ele geçirmek için koşuyordu. Caroline, politikayla hiç alakası olmayan kardeşinin niçin rakip bir yayımcıya yardım eli uzatmaya karar verdiğinden emin değildi; ne var ki *bu* rakiplik meselesi, yardım etmenin gerçek nedeni değildi belki de. Hearst hem vali hem de –İskoçya Cawdor'da– başkan olursa eğer, sahip olduğu gazeteleri satmak zorunda kalacaktı ve Blaise de onları satın almak isteyecekti haliyle. Caroline de aynını isteyecekti elbette.

"İhtiyarladığımda, tıpkı ilk üç Adams gibi, demokrasiye sırt çevirmeyeceğimi ümit ediyordum. Ama bunun belirtilerini görebiliyorum şimdi. Müthiş derecede hızlı nabız atışları, yüksek ateş; göçmenlerin dehşeti; ah! Heidegg'deki o uyanış. John bile ülkemizin nasıl, ne ölçüde elden gittiği karşısında dehşete düşmüştü. Roma Katolikleri yeterince kötü. Evet, çocuğum, senin de onlardan biri olduğunu biliyorum ve ara sıra ben bile Gerçek Kilise'nin hakikatsizliğine yöneliyorum ama Akdeniz'in çöpü, *Orta Avrupa*'nın molozu ve Yahudiler, Yahudiler..."

"Neredeyse bir kriz geçirivereceksiniz, Henry Amca." Caroline'in ses tonu sertti. "Günün birinde, şu sizin saplantılı fikirleriniz, tıpkı hırçın bir atın yaptığı gibi kenara fırlatıp mahvedecek sizi"

"Kenara fırlatılmayı sabırsızlıkla bekliyorum öyleyse. Ama ben her daim o atın üstündeyim. Bunun nedeniyse benim bir hiç olmam. Güç, zehir demektir biliyorsun."

"Bilmiyorum. Ama onu da tatmak isterim."

"Sorun, Bostonitis diye adlandırdığımdır. Çifte standart alışkanlığı. Bu, bir yazın adamına ilham verebilir ama bir politikacıyı da neredeyse öldürür." Adams sandalyesinin yanında duran dosyayı aldı. "John Hay'e mektuplar. John Hay'den mektuplar. Clara bunları ne zamandır biriktiriyor. Onları yayımlamak istiyor."

Caroline, ara sıra da olsa Hay'den çok uzun olmayan mektuplar alırdı. Harika bir mektup yazarıydı; bu da, onun daima ağzı gevşek biri olduğunun göstergesiydi. "Bu iyi bir fikir mi sizce?"

"Büyük bir olasılıkla, hayır. Theodore'un, bunun iyi bir fikir olmadığını düşüneceğine de eminim. Hay, onu severdi ama onun bütün kusurlarını da görürdü. Daha da kötüsü, bütün saçmalıklarını bilirdi. Büyük adamlar saçma sapan bir insan olarak anılmaya asla katlanamaz."

"Yayımlayın! Ve büyük övgüyü hak edin."

"Sanırım onları düzeltip öyle hazırlayacağım."

"Hayatını niçin kaleme almıyorsunuz peki?"

Adams hayır anlamında başını salladı. "Bu, biraz da benim hayatım demek."

"Yazın onu, öyleyse."

"Aziz Augustinus'tan sonra, daha beceriksiz görünürüm. O, hiçbir surette yapılamayacak bir şeyin en iyisini yaptı; anlatı sanatıyla öğretici bir gaye ve üslubu birleştirdi. Rousseau, bunu hiçbir şekilde gerçekleştirememişti. En azından Augustinus'un kafasında

bir yazın şekli vardı: bir gayesi ve bir sonu olan bir hikâye yazma kavramı ve tıpkı romanlar gibi gaye hatırına değil üslup hatırına yazmak. Yanlış zamanda doğmuşum işte."

"Ama doğru yerdesiniz" dedi Caroline." Her neyse, ben zamana inanmıyorum..."

"Mutlu musun?" Adams yakından bakıyordu genç kadına.

"Sanırım. Ben, kendim olmak istedim; yalnızca bir eş, bir anne değil ya da..."

"Kız yeğen mi diyeceksin?"

"Aslında, en çok da onu olmayı istedim." Caroline gerçekten ciddiydi." Öte yandan, size ne kadar hırslı biri olduğumu asla itiraf edemedim. Anlıyorsunuz ya" diyerek büyük bir dalış yapmak üzereydi şimdi, " ben Kupalar'dan biri olmak istedim."

"Ah, çocuğum!" Adams, Caroline'in şimdiye kadar hiç duymadığı bir ses tonuyla söylemişti bu sözleri. O çok güzel seste ne bir alay ne de bir üstünlük seziliyordu. "Sen, *biriciksin* zaten. Bunu bilmiyor muydun?"

"Bilmek... istiyordum." Caroline, tereddütlü konuşuyordu.

"İşte bu kadar. Hepsi bu; bilmeyi istemek..."

O sırada Elizabeth Cameron'la Martha içeriye girdi; her ikisi de Beyaz Saray yemeği için son derece uygun şekilde giyinmişti.

"Whitelaw Reid'den duyduk" dedi Lizzie; aynı anda da Caroline'e her zamanki gibi sıcak ama çok da sıcak olmayan bir merhaba dedi. "Martha, Haziran'ın birinde saraya çıkacak ve bu konuda Martha'nın ne söylediğini biliyor musun?"

"'Paris'te kalırım daha iyi.'; Martha işte aynen böyle dedi." diye cevabını yapıştırdı Martha.

"Whitelaw'u bu zevkten mahrum bırakmamalısın. Takdim etmesi gereken öylesine çok kişi var ki; ama içlerinde eli yüzü düzgün olanı da pek az." Adams, Whitelaw Reid'in St. James Sarayı'na büyükelçi olarak atanmasını büyük bir alayla karşılamıştı. Reid'in bir makam peşinde koşması ve bu koşunun getirdiği büyük tantana Başkan tarafından ödüllendirilmişti en nihayetinde. Başkan, seçimden sonra bütün büyükelçilerle bakanların görevlerinden istifa etmesini istemişti. Artık herkes, görevlerinde ya yer değiştirmişti ya da istifa etmişti.

"Bunu Annem için yapıyorum." Martha asla güzel bir kız olamazdı diye düşündü Caroline; ne var ki sıradan olmamayı pekâlâ başarabilirdi.

Birazdan bu üç hanımefendi, saatlerine dikkatle baktıktan sonra aynı arabaya binmeyi kararlaştırdı aralarında; Pennsylvania Avenue'nun tehlikeli bembeyaz çorak arazilerinden, buzlu avlularından tek başlarına geçmek istememişlerdi.

Adams ayağa kalkıp çalışma odasının kapısına kadar geçirdi onları ve her birini yanaklarından öptü.

"Umarım Cabot yemeğe gelmez" dedi Lizzie. "John öldüğünden bu yana amansız bir kin besliyorum ona."

"Bağışlayıcı ol, La Dona." Adams esrarlı bir edayla gülümsüyordu gene. "Hayat kin tutmak için oldukça uzun."

Lodge ailesi davete gelmemişti; yemekte de, nispeten küçük bir topluluk göze çarpıyordu ve davetin belli bir nedeni de yoktu. Caroline'in de en çok bu hoşuna gitmişti anlaşılan. Bakanlar Kurulu'ndan yalnızca Hay'in varisi sayılan Elihu Root bulunuyordu. Caroline'le Root, misafirlerin yemekten önce toplandığı Kırmızı Oda'da bir köşeye çekilmiş konuşuyorlardı. Roosevelt'ler ise herkes toplanıncaya kadar resmi varlıklarını gözler önüne asla sermezlerdi.

"Erkek kardeşin *ne* yapıyor şimdi? Root, bu sorusuyla pek de resmi olmayan bir havayla merhaba demişti Caroline'e.

"New York'u baştan sona gezerek manzaranın tadını çıkarıyor."

"Telaş içindeyim. Hepimiz telaş içindeyiz. Biliyorsun, Hearst sahiden de New York belediye başkanı seçilmişti. Sonra Tammany oy pusularını yok etti."

"Öyleyse niçin bu kadar telaşlısınız? Tammany, Hearst vali seçildiği takdirde oy pusularını bir kez daha yakacaktır. Hile, sizin, 'pardon hepimizin' Anayasa olarak kabul ettiği bu yapı içinde en önemli kıstastır; ya da denge de diyebiliriz buna belki."

Root'un yüzündeki sahte telaş, yerini gerçek telaş olmasa bile huzursuzluğa bırakmıştı şimdi. "Bu günlerde en eski kıstasımıza güvenemeyiz. Hearst bir anlaşma yaptı. Tammany'den aday olacak."

"Bu mümkün mü peki?" Caroline'in ağzı açık kalmıştı.

"Bu korkunç insanlarla her şey pekâlâ mümkündür. Kardeşini bu konuda derhal uyar."

Caroline, yaptığı uyarılara kardeşinin niçin hiç kulak asmadığını açıklarken, Alice Roosevelt'le yeni eşi Nicholas Longworth içeriye girmişti. Root saatine baktı. "Şaşılacak şey! Babasından önce geldi. Nick onu etkilemiş besbelli."

Alice, bir gül gibi çiçek açıyor olmasa da bir krizantem gibi bronz renkler içindeydi; kocasının kel kafasıysa güneş yanığından dolayı iyice kızarmıştı. Şubatın ortasında, son derece büyük bir ihtişamla Doğu Odası'nda evlenmişlerdi; ardında da balayı için Küba'ya gitmişlerdi. Bu, onların karı koca olarak ilk Beyaz Saray toplantısıydı. Alice de Caroline ve Root'a katıldı. "Ben, San Juan'ın en tepesine çıktım ve kesinlikle hiçbir özelliği yok diyebilirim size. Gözüm o balta girmemiş ormanı aradı hep. Mermilerin, ağaçlardan, papağanlardan ve suda süzülen flamingolardan –flamingoları her tarife eklerim nedense– sekerek havada uçuştuğu ve Baba'nın da onların tam ortasında durduğu o meşhur ormanı anımsıyor musunuz? Eh, o yer daha fazla sıkıcı olamazdı bana kalırsa. Bayır yalnızca bir çıkıntıdan ibaret ve öyle orman filan da yok ortada. Bütün o yaygara öylesine ufacık bir şey içinmiş. Ama onlar bize, romdan yapılan özel bir kokteyl ikram ettiler. Ondan sonra da hiçbir şey hatırlamıyorum desem yeridir."

Birazdan, Başkan ve Bayan Theodore Roosevelt, sanki Yeniden Diriliş'i temsil adıyorlarmışçasma içeriye girdiler. Theodore kendini bir Tanrı gibi görüyor ve oldukça büyük bir keyifle etrafına dikkatle göz atıyordu; Edith Roosevelt ise bu Tanrı'ya ayak uydurup onun vicdanlı eşi olmaktan dolayı yorgun düşmüş görünüyordu.

Başkan, Caroline'e her zamanki sevimliliğiyle merhaba dedi; her zamanki diyoruz çünkü *Tribune* gazetesi çoğunlukla Başkan'ın yanında yer alıyordu. Başkan da bu davranışa bir ödül olarak, ara sıra bile olsa Caroline'i Beyaz Saray'a davet ederek çoğunlukla önemsiz, yepyeni ve daha hiç kimsenin yayımlamadığı hikâyeler anlatıyordu. Bu yıl eskisinden daha iri yarıydı ve suratı da nedense daha kırmızı bir hal almış diye gözlemde bulundu Caroline; diğer insanlara iyi bir yaşam sağlamak uğruna hararetle koşturarak dur durak bilmeden çalışmak onu zayıflatmamıştı anlaşılan. "Bir ara öğlen yemeğine gelmelisiniz ve bize Fransa'dan bahsetmelisiniz. Geçen yaz size çok imrendim; buradan bir kaçabilsem..."

"Bize buyurun, Bay Başkan."

"Memnuniyetle"

"Yalnızca bir dakikalığına sizin huzurunuza çıkan bir hanımefendi olmayı bir kenara bırakabilirsem eğer, Hepburn Hill'e ne olacak diye sorabilir miyim?" Bu, Temsilciler Meclisi'nin bir önceki yıl yürürlüğe koyduğu yasanın bir işiydi. Demiryolu ücretlerinin tanzimi, ulus ruhunun tam merkezine oturmuştu nedense. İlericiler,

bunu korsan demiryolu operatörlerini denetlemek için gerekli bir yol olduğunu düşünüyordu; oysa muhafazakâr kesim, bu durumun, sosyalizmin, yani bütün Amerikalılara ta doğumlarından başlayarak öğretilen ve en sonunda bir nefret hissine yol açan düşüncenin incecik keskin bir parçasını oluşturduğunu söylüyordu. Karakteri gereği Roosevelt de kararsız davranıyordu bu konuda. Başkanlık kampanyası için paraya ihtiyacı olduğunda, demiryolu patronlarından E.H. Harriman'ı Beyaz Saray'da bir akşam yemeğine davet etmişti; hiç kimse ne sözler alınıp verildiğini bilmiyordu elbette. Yine de Caroline, Adams'ın dile getirdiği bir hakikati dikkate almıştı; bu hakikat öylesine gerçekti ki ta doğuştan Amerikan eğitimiyle şekillenen zihinlerin bunu anlaması olanaksızdı: "Zaruri işlere paha biçebilen biri, tam olarak vergilendirebilen kişi sıfatıyla tüm ulusun bütün servetini yönetebilir." Bu, her şeyi açıklıyordu işte. Ne var ki ülkenin kontrolünü elinde tutan hem Yüksek Mahkeme'yi hem de Senato'yu rahatça kontrol edebiliyordu ve bu nedenle herhangi bir şeyden asla vazgeçme durumunda değildiler. "Fikrimin sonuna kadar arkasında duracağım elbette. Her zamanki gibi. Prensip gereği. Senatör Aldrich'i yola getireceğime eminim. Kabul *etmeyeceğim* tek şey değiştirilmiş bir yasa tasarısıdır."

"Sizi Tillman gibi popülistlerle müttefik olarak görmek ne tuhaf..."

"Korkunç adam! Ama adil bir sona tanıklık edince bütün yakınmalar unutuluyor. Harekete geçerek bunu başarmamız gerekiyor. Eğer başaramazsak, Brooks sol cephede bir devrimin baş göstereceğinden ya da sağ cephede de bir darbenin patlak vereceğinden endişe duyuyor. Ben, bütün bunlardan çok daha güçlü, sağlam karakterde olduğumuzu söylüyorum ona. Öyle olsa bile..."

Sırmalı üniformasıyla bir yaver, Başkan'ın, diğer misafirlere hoş geldiniz demek için odada dolaşmasına eşlik ediyordu. "Seçim gecesi, işte tam bu odada" diye söze başladı Root, "Theodore, tek başına ikinci dönem tekrar aday olmayacağını açıklamıştı basına."

"O vakit, geçici olarak aklını oynatmış olmalı" diyerek kendi düşüncelerini dile getirdi Caroline; aynı anda da Edith Roosevelt'in, o amansız sıkıntılı atmosfer içinde ilgisini çaresizce de olsa hiç kaybetmeyerek etrafa nasıl merak dolu gözlerle baktığını hayranlıkla seyrediyordu.

"Bana kalırsa bu çılgın yanını, tam da biraz önce konuşmalarından alıntılar yaptığı o çılgın Brooks'tan alıyor. Brooks ona gerçekten

yardımcı olmak amacıyla, Adams'm yayımlanmayan milyonlarca yazısını gözden geçirdi ve her iki Adams başkanının da bir dönemin oldukça yeterli olduğunu düşündüklerini ve 'ikinci dönem işi' olarak adlandırdıkları yeni bir süreyi hor gördüklerini keşfetti."

"Mantıklı düşünüldüğünde her ikisinin de ikinci dönem hayalleri suya düştüğünden, o dönem esas olarak aşağılamayı gerektiriyordu."

"Kesinlikle. Her neyse, Theodore, mağrur bir ruh haliyle kendisi için ikinci bir seçimin söz konusu olamayacağını belirtti."

Şişman ve bodur Başkan, yeni öğrendiği bir jujitsu hareketiyle Alman büyükelçisine gösteriş yaparken, Edith'in dudaklarının arasından da üç korkunç hece dökülüvermişti. "Thee-oh-dore." "Canı sıkılacak. Öte yandan, ülkeyi yönetmeye de devam edecek; hem de varisi yoluyla –siz Bay Root."

"Asla, Bayan Sanford. Öncelikle buna izin vermem kesinlikle. İkincisi, ben onun varisi olmayacağım." Root'un koyu renkli gözleri parıldıyordu. "Ben başkan olacak bir tip değilim. Ama öyle olsaydım eğer, önceki başkanıma evine, yani Oyster Bay'e dönmesini ve bir kitap yazmasını söylerdim. Bu işi ya tek başına yaparsın ya da hiç yapmazsın. Her neyse, bu görkemin tadını çıkarabilir o. Bir savaş tutkunuydu ve kanalı bize kazandırdı. Barışın da tutkunuydu ve Japonlarla Rusların bir barış anlaşması imzalamasını sağladı. Ebediyen, ki bu politikada dört yıllık bir süre demektir, Büyük Theodore diye anılacak."

"Büyük" diye mırıldandı Caroline, "ne peki?"

"Politikacı" dedi Root. "Bu, bir sanat değilse bir beceridir."

"Oyunculuk gibi."

"Ya da bir gazete yayımlamak gibi."

"Yo, Bay Root. Biz, gerçek bir sanatçı gibi yaratıyoruz. Haber yaratıyoruz ..."

"Ama başroldekileri de tanımlamalısınız bu arada..."

"Tanımlamalıyız; ama yalnızca *bizim* sizi gördüğümüz şekliyle..."

"Benim, tıpkı" dedi Root, "Little Nell* gibi hissetmeme neden oluyorsunuz."

* Little Nell: Charles Dickens'ın romanı *Antikacı Dükkânı*'ndaki karakter. Dickens, 1840 İngiltere'sinin sefaletini Nell'in gözünden dile getirmiştir. (ç. n.)

"Ben de" dedi Caroline, "*Freckles*'ın yazarı gibi hissediyorum kendimi."

Alice, yemek masasına doğru giderlerken, evli bir kadın olmanın büyük yararlarından bahsediyordu onlara şimdi. "Kendinize ait bir otomobile sahip olabiliyorsunuz ve artık Baba'nın da diyecek hiçbir şeyi kalmıyor elbette."

"Bu, senin bir sosyalist olduğunu gösteriyor."

Alice, kaptırdığı konuşmasının arasında ilk kez durup düşündü. "Sosyalist mi, neden peki?" "Asıl noktayı kaçırdın. Küba'daydın. Princeton'ın yeni başkanı, bu ülkede otomobil kullanmanın dışında hiçbir şeyin sosyalist duyguyu daha fazla yaymadığını söyledi."

"Çılgının teki o, öyleyse. Adı nedir bu adamın?"

"Hatırlamıyorum. Ama *Harper's Weekly*'deki Albay Harvey onun başkan olacağını söylüyor."

"... Princeton'm başkam mı?"

"Birleşik Devletler'in."

"Çok az bir ihtimal" dedi Alice. Biz onu çoktan elde ettik."

İki

Blaise, Hearst'e iyiden iyiye hayranlık duymaya başlamıştı; Hearst ise iyi bir hükümetin, politikacı yöneticilere ebediyen düşman kesilen bağımsız tutkunlarının adayı ilan etmişti kendini. Aynı anda da, Tammany Hall'dan Murphy'nin ve ülkedeki aynı derecede nahoş birkaç karanlıklar prensinin desteğini almayı da başarmıştı; Hearst kasımda New York valisi seçilirse eğer, bu çirkin prensler de Roosevelt'in yerine Hearst'ü partinin adayı olarak göstereceklerdi. Hearst, Roosevelt'in reçetesini benimsemişti; eyalet yöneticilerin desteğiyle onlara karşı yarış. Bu yayımcı, öfkeli sevecenliğinden ziyade daha etkili ve kederli görünen bir sevecenlikle şunları söylemişti, "Murphy, beni destekliyor olabilir; ama ben Murphy'i desteklemiyorum." Böylece, ittifak sağlanmış ve Tammany çadırlarındaki baltalar şimdilik toprağın altına itilivermişti.

Doğal olarak sonuçta Hearst, hem Demokratik bir vali adayı hem de kendi kurduğu güçlü politik örgütün, Belediye Mülkiyeti Derneği'nin adayı konumundaydı. Cumhuriyetçi aday Charles Evan Hughes adlı avukat ise parlak olmasa da rüşvetçi sigorta şir-

ketlerinin gözünde bir bela sayılan seçkin biriydi. Artık şöhreti doruklara ulaşmış Hearst'le yarışacak nitelikte büyük bir aday değildi.

Nisan ayında San Francisco deprem ve yangınla yerle bir olduğunda, Hearst cankurtaran olarak hizmet etmişti; insanlara yemek dağıtmış, yardım trenleri göndermişti; Kongre ve gazeteleri aracılığıyla para toplamıştı. Hearst dışındaki herhangi bir kimse bu denli inanılmaz tavırlarla bir melek gibi çalışmış olsaydı, ulusal bir kahraman ilan edilir, hatta başkan bile seçilirdi. Ne var ki beklentilerin tersine Hearst'ün adı, artık çoğu insanın kayıtsız olduğu Sansasyonel Gazetecilikle yalnızca ebediyete kadar anılmakla kalmayacak, ayrıca sosyalizmle de (Hearst günde sekiz saat çalışmayı destekliyordu) bağdaştırılacaktı hiç şüphesiz. Sosyalizm, bütün iyi Amerikalıların gözünü korkutan azılı bir düşman gibiydi; onlar, efendilerini konfor içinde yaşatma, kendilerine de günün birinde piyangodan para çıkacağı ümidiyle yaşatma çabası içindeydiler. Blaise, birçok engel bulunmasına karşın Hearst'e nasıl dur denebileceğini kestiremiyordu bir türlü.

Ekimin sonuna doğru güneşli ve soğuk bir sabahta Blaise, Hearst'ün *Reva* adlı özel arabasıyla gezintiye çıkmış, sonra da Albany'deki demiryolu hattına park etmişti. Arabadan iner inmez Blaise'i her zamanki gibi George karşılamıştı; o da tıpkı Taft gibi giderek daha iri yarı biri haline dönüşüyordu. "Bu, hiç bitmiyor, Bay Blaise. Şef, salonda şimdi. Bayan Hearst ise yataktan dışarıya çıkmıyor ve küçük George da yatağa girmiyor kesinlikle. Bütün bunlar günün birinde bir son buluncaya kadar bekleyemem açıkçası."

Hearst, bir gazete yığınıyla baş başa oturuyordu; Blaise, onun yalnız olmasına sevinmişti. Şef'in sarı saçı, yaşı ilerledikçe griye değil ama tuhaf bir kahverengiye dönüşüyordu. Blaise'e baktı ve şöyle bir gülümsedi. "Sabahın yedisi kendime ayıracak tek vaktim. *Herald*'daki Bennet'in bana ne yaptığına bir bak." Hearst, haberin başlığıyla birlikte resmi de yukarıya kaldırmıştı "Hearst'ün California Malikânesi" ve alt başlık, "Hamal emeğiyle inşa edilmiş."

"İster hamallar isterse başkası inşa etmiş olsun, sizin California'da bir eviniz yok ki."

Hearst gazeteyi yere atıverdi. "Elbette. Yok. O, Annemin evi. Yıllar önce İrlandalılar tarafından yapılmıştı, yanılmıyorsam. Çantada keklik sayılır."

Blaise bir koltuğa oturdu; kâhya her ikisine de birer fincan kahve getirdi. "O, canlı toz fırçası" bu, Hearst'ün Charles Evans Hughes'a taktığı bir addı, "yerinde sayıyor. Hiçbir örgütü yok. Ona destek olacak popüler bir kitle de yok." Hearst, kampanyanın şimdiye kadar nasıl gittiğini gösteren genel bir tablo çizmişti. Demokratik parti adaylarının tümü seçimi kazanıyor görünüyordu; Hughes, bazen Hearst'ten bile daha baskın çıkarak uydurma ve asılsız haber yayımlayan anti-Hearst gazetelerine (Hearst'ün sahibi olmadığı bütün gazeteler) karşın, insanları harekete geçirerek gözde bir düşünce atamıyordu ortaya bir türlü. Ne var ki seçmenler çok etkilenmişe benzemiyorlardı. "Öylesine kalabalık kitlelere hayatımda hiç mi hiç rastlamamıştım. Hearst'ün donuk gözleri parıldıyordu. "Ve onlar, iki yıl içinde geri gelecekler."

"Archbold mektuplarına ne oldu peki?" Blaise için bu mektuplar bir sistemin ne kadar çürüdüğünün, bu nedenle de çok uzun bir süre ayakta kalamayacağının esas kanıtıydı. Ya bu halk hükümeti devirecek ya da muhtemelen bu hükümet halkı gerçek anlamda devirecek ya da bir çeşit diktatörlük veya cunta kuracaktı. Blaise, cuntanın söz konusu olması halinde Roosevelt'in Hearst'ten çok daha iyi iş çıkaracağını düşünüyordu.

"Mektuplara ihtiyacım yok. Ben kazanmak üzereyim. O mektuplar 1908 yılı için. Eğer bir sorunla karşılaşırsam diye. Görüyorsun ya, o zaman da bir reform adayı olacağım."

"Ben sizin yerinizde olsaydım eğer, o mektupları hemen şimdi kullanırdım. Roosevelt size bir yumruk atmadan siz ona bir yumruk atın."

"Niçin kendimi sıkıntıya sokayım ki?" Hearst ağzına bir parça şeker attı. "O Dört Göz'ün bana yapabileceği, hele de böyle bir durumda, hiçbir şey olamaz zaten."

Blaise, ertesi Pazar Caroline'in Georgetown'daki evini ziyaret etmeye karar verdi; Caroline yılın ilk ayında, Patterson'lara yakın Dupont Circle'daki yeni evine taşınacaktı.

Kapıyı çaldı, ses seda çıkmadı. Kapı kolunu biraz zorlamayı denedi, kapı açıldı. Blaise antreye adım atarken, Jim de kravatını bağlayarak merdivenlerden iniyordu.

Bir anlığına göz göze bakakaldılar; adeta donmuşlardı. Sonra Jim olabildiğince soğukkanlı bir havayla kravatını bağladı; yüzü son derece çekici bir biçimde kızarmıştı; tıpkı St. Louis'deki teknede olduğu gibi. "Caroline yukarıda" dedi. "Benim gitmem gerek."

Tam merdivenlerin sonunda gene yüz yüze geldiler, ama el sıkışmadılar. Jim, Blaise'in yanından geçip giderken gene aynı tanıdık tatlı koku yayılmıştı etrafa.

Caroline yatağında uzanıyordu; üzerinde beyaz tüylerle bezeli sabahlığı vardı. "Artık" diye karşıladı Blaise'i; sesi tıpkı Olga Nethersole* gibi son derece dramatikti, "biliyorsun."

"Evet." Blaise, kız kardeşinin karşısında duran 'aşk koltuğu'na oturdu; seviştiklerini gösteren izlerin peşindeydi şimdi. Yerdeki buruş buruş havlundan başka burada ne gerçekleştiği konusunda hiçbir ipucu yoktu; ya da bu kaçıncıydı acaba? Ve Blaise bu durumdan niçin hiç şüphelenmemişti?

"Her şey oldukça saygın. Jim, Emma'nın babası olduğundan bu konuyu ailenin dışına taşımamalıyız kesinlikle. Sen de katılıyorsun bu fikre, öyle değil mi?"

"Evet." Blaise her şeyi açık açık görmeye başlıyordu en sonunda; özellikle de Caroline'in John'la yaptığı anlamsız evliliğin nedeni belliydi artık. Jim'in o koyu teni ve hoş kaslarıyla yatağa boylu boyunca uzandığını zihninden kovmaya çabalıyordu şimdi. "Kitty bu durumu bilirse eğer, Jim'in sonu geldi demektir." diye keyifsiz bir sesle ekledi.

"Ya da başlangıcı." Caroline neşeliydi. "Bir aşk macerası yaşamakla dünyanın sonu gelmiyor artık."

"Politikada, hem de onun durumunda dünyanın sonu demektir bu."

"Eğer o, Jim'i boşarsa ben de meydana gelen o boşluğu en iyi şekilde doldururum öyleyse. Bu, alın yazıların en kötüsü de sayılmaz, öyle değil mi?"

"Onun için sayılmaz, büyük bir olasılıkla." Blaise, gizliden gizliye çok öfkelenmişti şimdi.

Ne var ki, Blaise'in dışarıya hiç yansıtmadığını düşündüğü bu öfke Caroline'in gözünden kaçmamıştı elbette. "Kıskanıyorsun sen" diye sataştı Blaise'e. "Çünkü sen de onu istiyorsun Yeniden."

Blaise, tıpkı bir volkan gibi hissediyordu şimdi. Patlayacaktı sanki; insandan yapılma bir volkan gibi; içinden saf kan mı fışkıracaktı? "Neden bahsediyorsun sen?" Sırrını açığa çıkardığının farkındaydı artık; bu nedenle ağzından ancak bu kadarı dökülmüştü.

* Olga Isabel Nethersole: 1863/1870(?)-1951. İngiliz tiyatro artisti, tiyatro yapımcısı, sağlık eğitmeni. (ed. n.)

"Ben dedim ki –gene söylüyorum; bunu ailenin dışında hiç kimse bilmemeli; çünkü" Caroline haylaz haylaz gülümsüyordu, " her ikimiz de bu işi yapmış görünüyoruz, her halükârda. Erkekler konusunda aynı zevklere sahibiz..."

"Seni kaltak!"

"*Comme tu es drôle, enfin, Cette orage*?"* Sonra Caroline, iş dünyasının dili sayılan İngilizceye dönüverdi yeniden. "Jim'le Kitty'nin ya da Jim'le benim aramda bir sorun çıkarmaya çalışırsan eğer, zavallı Jim'le teknede geçirdiğiniz o gece, Jim'in sana zevk vermek için elinden gelenin en iyisini yapmaya çalıştığı o tutku dolu gece seni de dibe iter kesinlikle; hem de Jim'e, bana ya da o zavallı kör Kitty'e yapacağın herhangi bir şey kadar mahveder seni." Caroline, ayaklarını yataktan sallandırarak terliklerini giydi. "Kendine hâkim ol. Bugünlerde bir kriz filan geçirebilirsin ve Frederika, en yakın arkadaşım da dul kalıverir böylece."

Blaise'in aklının bir köşesinde, Jim'le teknede yaşadıklarını bir gün yeniden yaşayacaklarına dair bir düşünce –umut– her daim korumuştu bugüne dek. Ne var ki o günden bu yana, utanan Jim hep uzak tutmuştu kendini ve zafer bir kez daha Caroline'indi şimdi. O, *Tribune* gazetesinden Jim'e kadar, hep *Blaise'in* arzuladıklarına sahip olmuştu. Blaise bu denli büyük bir servetin karşısında, havada gene de bir kükürt kokusu alıyordu. Ama en azından şimdi soğukkanlı, sakin ve uyanık olmalıydı.

"Beyaz Saray, Hearst'ün kazanacağını düşünüyor." Caroline tuvalet masasının önünde, saçlarını yapıyordu.

"Ben de öyle düşünüyorum. Kendi de öyle düşünüyor zaten. Ve o canlı toz fırçası da aynı fikirde."

"Bay Root, Utica'ya gidiyor." Caroline, saçını sıkıca arkaya doğru toplayarak aynaya baktı; memnun kalmadığı ifadesinden anlaşılıyordu.

"Ne anlama geliyor bu?"

"Başkan onu gönderiyor, Hearst'e."

"Artık çok geç."

"Bay Root'un New York'ta çok sözü geçer. Başkan'ın elçisi olarak... Ben, Bay Hearst'ün yerinde olsam endişelendirdim açıkçası."

* Fr. Ne kadar da rezilsin, sonuçta, o heyecan... (ed. n.)

Oysa Blaise'in konuşmak istediği tek konu Jim'di ve bugünden sonra birbirlerine asla sözünü etmeyecekleri tek konu da gene buydu elbette.

Dışişleri Bakanı Utica'da bir konuşma yaparken Blaise, Şef'le birlikte New York City'de bulunuyordu. Kasım'ın bir'iydi. Hava, New York için bile garip biçimde kasvetliydi; ne yağmur ne de kar şeklinde yağan ince bir çisenti caddeleri de çamura bulamıştı.

Hearst'ün çalışma odasında kendine ait bir haber hattı vardı; bu özel hat, Büyük İskender'le ve nedendir bilinmez Tiberius'un büstlerinin arasında kurulmuştu. Utica'dan mesaj geldiğinde Blaise de Şef'in yanındaydı; hattın ucunda Root hâlâ konuşuyordu. Odanın başka taraflarına dağılmış birkaç politikacının gönlünü hoş tutmaksa Brisbane'e kalmıştı; bu, kolay bir işti aslında çünkü hiçbiri, kısa bir süre sonra artık bir fatih sayılan Hearst'le aynı trende Albany'e doğru yol alacaklarını bilmiyordu.

Satır satır okunduğu haliyle konuşma mücevher gibi işlenmişti. Root'un üslubu Roma tarzıydı; Çiçero'dan ziyade Sezar'ın okulundan mezun olmuştu o. Kısa kısa cümleler, hedefe fırlatılan sayısız bıçak gibiydi ve hiçbiri hedefi şaşırmıyordu. Namevcut kongre üyeleri. İkiyüzlü kapitalistler. İşçi emeğinin sözde dostları. Yöneticilerin kuklaları. Sınıfları birbirine kışkırtıp durarak hem basında hem de politikada halk avcılığı.

"Pekâlâ" dedi Şef hafifçe gülümseyerek, "Daha kötüsünü de duydum."

Ama Blaise, gerçekten daha kötüsünü duymak üzere olduğundan şüpheleniyordu ve konuşmanın sonuna doğru duydu da. Root, McKinley cinayetine gönderme yapan Ambrose Bierce'ın dörtlüğünü okuyordu şimdi. Hearst, bu tanıdık sözcükler hattın öte yanından parça parça yankılanırken giderek kaskatı kesiliyordu. Root, Hearst'ün McKinley hakkındaki, çılgın anarşisti cinayete teşvik eden başka iddialarından da alıntılar yapıyordu. Hemen ardından, Roosevelt'in "duygu sömürücüsü'ne karşı yaptığı sözlü saldırıdan birkaç alıntılama okudu: o kişi, herkes tarafından çok sevilen Başkan McKinley'in cinayetinin sorumluluğunu eşit şekilde paylaşmalıydı.

Hearst'ün yüzü, ince şerit halindeki metni Blaise'e verirken bembeyaz kesilmişti adeta. "Başkan'ın verdiği yetkiyle şunu söylüyorum ki, Başkan McKinley cinayetinin dehşeti gözleri önünde tazeyken, bu sözlerin kâğıda dökülmesi sırasında, özellikle Bay Hearst aklmdaydı ."

"İt oğlu it! diye mırıldandı Hearst. "Onu bir mahvettiğim zaman..."

Mesaj devam ediyordu: "Ve gene onun verdiği yetkiyle dile getiriyorum ki Başkan, o zamanlar Bay Hearst hakkında ne düşünüyorsa şimdi de aynını düşünüyor."

Demek ki Hearst'ü alaşağı etmek, bu hükümdar katilinin vazifesi haline gelmişti. Blaise, Roosevelt'in öldürücü son darbeyi indirmek için Root'u nasıl bir bıçak gibi kusursuzca kullandığı karşısında hayretler içine düşmüştü.

"Şampanya içer misiniz?" Brisbane elinde bir şişeyle belirdi.

"Neden içmeyelim ki?" Ağzından asla küfür dökülmeyen Şef, biraz önce açıkça küfretmişti; ağzına hiç içki koymayan Şef şimdi de şampanya içiyordu. Sonra Blaise'e döndü. "Şu Archbold mektuplarını birlikte gözden geçirelim istiyorum."

"Onları ilk ben yayımlarsam, memnuniyetle elbette."

"Benle aynı zamanda yayımlarsın, her halükârda."

Üç

Caroline, Roosevelt krallığındakilerin Büyük Hata Odası diye adlandırdıkları Kırmızı Oda'ya alındı. Bir 'aile' yemeğine son dakikada davet edilmişti; bu, Roosevelt ailesi göz önünde alındığında, elli kişilik bir davet demekti. Ama gerçekten de çoğunlukla yakın aile yemeğiydi bu seferki. Alice'le kocası Nick Longworth de gelmişti çoktan. Caroline, hükümdarın da erkenden orada bulunduğuna şaşırmıştı açıkça. Hükümdarsa, tıpkı kutudan pat diye çıkıveren bir kukla gibi ayağa fırladı ve müzikalde onu taklit eden oyuncular gibi konuşmaya başladı. "Meem-nun oldum, Bayan Sanford. Gelin, buraya oturun. Benim yanıma."

"Niçin bizim yanımıza değil?" diye sordu Alice.

"Çünkü ben onunla konuşmak istiyorum, seninle değil."

"Sırf Meclis üyesinin eşi olduğum için kaba olmam gerektiren hiçbir neden yok" dedi Alice.

Ama Başkan, kızına ve damadına sırtını dönmüştü bile. Caroline'i kapıya yakın bir kanepeye buyur etti; böylece kapı açılsa bile kanepe görünmeyecekti kesinlikle. Roosevelt, söze başlamadan önce birkaç kez yüzünü buruşturdu ve en nihayetinde sadede gel-

di. "Archbold mektupları meselesini biliyorsunuz, öyle değil mi?"

Caroline evet dercesine başını salladı. Trimble hepsini değilse bile birkaç kopya ele geçirmişti. "Kardeşiniz Blaise'in bütün mektupları gördüğünü düşünüyorum."

"Biz şu anda birbirimizle pek konuşmuyoruz."

"Ama mektupları yayımlamaya karar verirse eğer, hepsi birden *Tribune*'ün sayfalarına haber olacaktır."

"Onları *ben* yayımlamaya karar verirsem *Tribune*'de çıkacaktır ancak.

Roosevelt dişlerini üç kez arka arkaya takırdattı; açık sularda tehlikeye düşmüş bir gemiye şifreli bir mesaj gönderiyordu sanki. Ardından da kelebek gözlüğünü eline alarak bir güderi parçasıyla iyice silip parlattı. Caroline, bu ışıltılı büyüteç misali gözlükler olmaksızın Roosevelt'in gözlerinin ne kadar da donuk baktığını fark etti. "Siz, gazetenin büyük bir bölümüne sahipsiniz, öyle değil mi?"

"Bay Trimble'la ben hisselerin çoğuna sahibiz; Bay Trimble ben ne istersem onu yapar."

"Güzel." Kelebek gözlüğü yeniden ışıl ışıl parlıyordu gözünde şimdi. "Güzel olmasını umuyorum. Siz yayımlar mıydınız peki, Bayan Sanford?"

"Yayımlamam için bir nedenimin olması gerekiyor. Senatör Foraker, farz edelim ki Standart Oil'ın hoşuna gidecek bir kanun ortaya çıkaracak olsun; o zaman elbette yayımlarım."

"Elbette! Bildiğiniz gibi ben –Yönetim Standart Oil için hiçbir girişimde bulunmadı. Tam aksine."

"Ama" dedi Caroline cesaretini toplayarak, "Archbold'a sizin de yazdığınız mektuplar var."

"Ben, o mektupları hiç hatırlamıyorum bile. Archbold yıllar öncesinden bir arkadaş yalnızca. Bir beyefendidir o. Ülkedeki her gazetenin ön sayfasında görmekten üzüntü duyacağım hiçbir şey yazdığımı düşünmüyorum açıkçası."

Caroline, Marguerite'in ısrarıyla elbisesine iliştirdiği birkaç zambağı düzeltti; aslında bu süs soğuk bir kasım gecesi için uygun değildi, ama Marguerite onu ikna etmeyi başarmıştı bir şekilde. "Korkarım Bay Başkan, o mektupların konuyla yakından ilgili olduğu kanıtlanırsa eğer, böyle bir haberi benimkinin dışında her gazetenin ön sayfasında okuyacaksınız muhtemelen."

"Hearst'ün onları yayımlayacağını mı kastediyorsunuz?"

"Kesinlikle! O, intikam peşinde. O, seçimi Bay Root ve sizin yüzünüzden kaybetti."

"Başka ne bekliyordu ki? Bir cumhuriyetçi için kendi yıkımına izin vermek hemen hemen hiç olağan bir şey değildir." Bu, öylesine seri bir merhametsizlikle söylenivermişti ki Caroline şaşkınlıktan donup kalmıştı adeta.

"Hearst'ün bunu yapacağını düşünüyor musunuz?"

"Onun ötesinde bir kimse düşünemiyorum. O, bizim yasamızın, düzenimizin ve cumhuriyetimizin kesinlikle dışında biri. Sınıflar arası savaşa inanıyor. İşte tam da bu nedenle onu mahvetmek için her şeyi yaparım..."

"Mahvetmek için elinizden geleni yaptınız zaten; *o* da bir daha asla koltuk peşinde koşmayacağını dile getirdi." Hearst'ün gazabı son derece aşikârdı. Hâkim bir konumdayken, dış müdahaleler sonucunda, kesin gözüyle baktığı seçimi bir kez daha kaybetmişti; üstelik bu sefer, canavar Hughes işleri berbat etmişti. Hearst, verilen bir buçuk milyon oy içinden elli sekiz bin oyla seçimi kaybetmişti. Hearst dışında listedeki Demokrat adaylarından her biri seçilmiş ve içlerinden bugüne dek hiç mi hiç duyulmamış olanı da en sonunda adını sanını duyurmayı başarmıştı en azından: Mevkilerin içinde en sönük olan *vali muavinliğini* kuzeyden gelen bir Demokrat, aristokrat Chanler kazanmıştı; bu adamı kitleler neredeyse hiç tanımıyordu aslında. Roosevelt, Hearst'ün işini bitirmişti; Hearst kendisine yapılan bu iyiliğe bir karşılık verir miydi acaba? "Düşünüyorum da" dedi Caroline, "Cumhuriyetçiler kadar Demokratlar da Standart Oil meselesine karışmışlardır, öyle değil mi?"

"İşte bu da, o soylu vatandaşın, yolsuzluk diye elinde tuttuğu sözde kanıtları yayımlamayı niçin hep ertelediğini gayet iyi açıklıyor; bu erteleme, yalnızca adalete değil kendi kariyerine de yardım etmek için yıllar boyunca bile sürebilir." Roosevelt dur durak bilemeden konuşuyordu ve sonsuza kadar da konuşabilirdi; ama boş mideyle etrafına daha fazla tahammül edemeyecek olan Edith, artık yemek vaktinin geldiğini gösteren bir işaretle seslendi eşine.

On Yedi

Bir

"Bir daha kesinlikle asla aday olmayacağım. Ama New York'ta yaşamayı sürdüreceğim ve her daim savunduğum reform ilkelerinin hem öğreticisi hem de destekçisi olacağım." Böylece William Randolph Hearst, aday olarak politikadan elini ayağını çekmiş oldu. Ne var ki Blaise, Şef'in öncekinden daha da ürkütücü bir hal aldığını düşünüyordu şimdi. Tuttuğunu koparma hevesiyle hedefe ulaşmak, kapı kapı dolaşıp oy toplamayı da zorunlu kılıyordu bir bakıma; bütün bunlardan kurtulmuş olan Hearst, yalnızca canının istediğini yapmakla kalmayacak, arzu ederse eğer bu cumhuriyeti tamamıyla değiştirebilecekti de. Cumhuriyetin iç mekanizmasının (çoğu kısmı yozlaşmıştı) nasıl çalıştığını herkesten daha iyi biliyordu artık; ayrıca, hem zaman hem de para harcandığı takdirde, Bağımsız Dernek aracılığıyla birçok seçimin sonuçları hakkında da karar yetkisine sahip olacağının bilincindeydi.

Diğer taraftan Bryan, rüzgâr en sık nereden esiyorsa, yönünü de o tarafa doğru değiştirmek zorunda kalıyordu. On altıya bir gümüş hikâyesi neredeydi şimdi? Zamanında, kendi altın çarmıhına üç çiviyle çakılan Amerikalı işçinin onun vasıtasıyla bir gün çullanabileceği –ya da yükseğe tırmanabileceği tek araç olan gümüş, bugün konu bile edilmiyordu. Öte yandan, Bryan'ın aksine Hearst kendi programında hiç yalpalamamıştı. Ama şimdi bir politikacı olarak işi bitmişti artık. Elbette gazetelerde işçilerin tam zamanlı savunuculuğu görevine devam edebilirdi. Blaise, söz konusu bu ayrım için niçin işçilerin seçildiğini kavrayamıyordu bir türlü; ama Hearst'ü istikrarlılığından dolayı suçlayamıyordu; çünkü o, Bryan ve Roosevelt gibi bir o yana bir bu yana yön değiştirmemişti. Roosevelt, bütün olanlardan sonra, partisinin asıl temeli sayılan o sert kaya, yani vergi hakkında ne düşünüyordu acaba? Özel çevresinde

vergi konusu açıldığında gizli gizli bir iç çekerdi her zaman; bunun, bir "menfaat gözetme" meselesi olduğunu dile getirirdi; bir başka deyişle, kendisini destekleyenlerin torunları için bir araya getirdiği bu imparatorluk uğruna onlara ödemesi gereken bir bedeldi. Bryan ise, savaşa, ırak toprakların zapt edilmesine, diğer ırkların ele geçirilmesinin anlamsızlığına karşı duyduğu nefrette istikrarlıydı en azından. Hearst de, Roosevelt'in o cezbedici imparatorluk tasavvuruna karşı gerçekten de çelişkili yaklaşıyordu. Bunu bazen onaylıyordu; bazense hiç uygun bulmuyordu.

Blaise bu durumu, Hearst'ün İngiliz İmparatorluğu'na karşı duyduğu nefrete bağlıyordu; ne de olsa onun çoğu desteğini İrlandalılar sağlıyordu. Aslında Hearst, İrlandalı bir topluluk karşısında ne söyleyeceğini kestiremediğinde, sanki tamamıyla yeni bir düşünceymiş gibi şunları dile getirirdi: "Biliyorsunuz, günün birinde başkan seçildiğim takdirde yapacağım ilk şey, İrlanda kökenli Amerikalıları St. James Sarayı'na yollamak olacaktır. Bu, onları kendine getirecektir kesinlikle." Bu sözlerin ardından insanın kulağını neredeyse sağır eden alkışlar, coşkulu tezahüratlar patlardı. Hearst ise konuşmasına aynı çizgide devam ederek eklerdi: "Bu öneriyi, gelecekte her kim başkan olursa ona da teklif edeceğim ve umuyorum kendisi de canla başla bu işin peşinden gidecektir."

Oysa Hearst'ün Theodore Roosevelt'e karşı beslediği tek duygu onu hor görmekti. "Seçilmek uğruna ruhunu şeytana sattı; sizler de, Theodore'a, hayatında ilk kez bir anlaşmanın kendisiyle ilgili olan kısmına sadık kaldığından, hakkını teslim etmelisiniz." Blaise, bu söylenenler arasında ilk kısmın doğru olduğunu biliyordu. Roosevelt, seçim öncesinde yaşadığı o meşhur telaşıyla zenginlere her konuda vaatte bulunmuştu. Ne var ki sonra, bir daha asla başkanlık için yola koyulmayacağını söylediğinden büyük bir kesime de kazık atmış oldu; ya da Frick'in pek de mecazi olmayan bir biçimde belirttiği gibi, "Biz onu satın aldık, ama o satın alınmış biri olarak durmuyor ki yerinde."

Blaise, ne zaman Hearst'ü –artık uzaktan yakından Şef olmaktan da çıkmıştı– düşünse, açılmamış sandıklar geliyordu aklına nedense. O, maddi manevi istediği her şeyi elde etmişti ve sonra da sahip olduklarını kutularından asla çıkarmamış, paketini bile açmamıştı; onların ne olduğunu da tam anlayamamıştı böylece. Şu günlerdeyse, Hearst'ün yeni evinde gerçekten açılmamış bir sürü sandık evin eşyası görevini sürdürüyordu; burası, Riverside Drive'la

Eighty-sixth Street'in köşesinde kalan Clarendon Apartman Binası'ydı. Hearst, yaklaşık otuz odasıyla üsteki üç katı tutmuştu.

Hearst'le Blaise, on ikinci kat olan en üstte Archbold mektuplarını gözden geçiriyordu. İspanya'dan gelen kocaman yemekhane masasının üstüne mektupları bir güzel yaymışlardı. Tahtakurularının yeni açtığı delikler masanın antikalığının garantisi olarak duruyordu. Blaise, Saint-Cloud-le-Duc malikânesinde onca yıl geçirdikten sonra eşyalar hakkında epeyce bilgi sahibi olmuştu. Hearst ise onca yıl içinde adeta hiçbir şey öğrenememişti. Ama ortalamalar kanunu ondan yanaydı neticede. İnsan her şeyi satın alırsa, er ya da geç gerçekten bir şey satın alabilir ve kayıp Giorgione* de onun olurdu böylece. Blaise, bu fikrin politikada da uygulanıp uygulanmayacağını merak ediyordu. İnsan, çok uzun bir süre boyunca para harcar, seçmenleri örgütler durursa, sonunda bir kayıpla kalakalır mıydı; ya da neyle karşı karşıya kalırdı acaba? Bu, Hearst'ün durumunda bir taç olurdu hiç şüphesiz.

"Archbold sizi hırsızlıkla suçlarsa ne olur peki?"

"Ben hiçbir şey çalmadım. Yalnızca, *bana 'pro bona publica'* teklif edilen mektupları kopyaladım."

"*Pro bono publico.*"**

"Ben de böyle dedim zaten. Theodore'un mektuplarından daha fazla yararlanabilsem keşke." Hearst, Beyaz Saray'dan Archbold'a gönderilen esrarengiz kısa mektuplara düşünceli gözlerle bakıyordu. 'Doğru' şartlar altında, Başkan'ı hapishaneye bile gönderebilirlerdi. Ama insanı uyuşturan bu metinlerden uygun bir şart da çıkmıyordu ortaya. "Elbette, insan gelişi güzel bir şey de uydurabilir."

"Ben uydurmazdım" dedi Blaise sertçe.

"Uydurmayacağım. Devam etmek için gerekli olana sahip olunca kadar. Hali hazırda çalışan detektiflerim var; onun banka hesaplarını gözden geçiriyorlar. Ayrıca, Cumhuriyetçi Parti'nin hesaplarına da bakıyorlar; o hesaplar da çok kötü; hatta en az..."

"Demokratların hesabı kadar kötü."

Hearst, sıkıntıyla baktı Blaise'e. Alt katlarındaki daireden, Millicent'in sesini duyabiliyorlardı şimdi; bu ses, Palace Theater'ın arka sıralarındaki üçüncü balkondan bile duyulacak kadar yüksek ve

* Giorgione (Giorgio Barbarelli da Castelfranco (1477/78-1510): Venedik'te Yüksek Rönesans döneminin İtalyan ressamı. (ed. n.)

** Lat: Halkın yararına. (ç. n.)

kabaydı. Tasarımcısıyla birlikte iş başındaydı; bir keyif kubbesi değilse bile daha şimdiden Batı dünyasının en büyük eski ve yeni antika koleksiyonuyla dopdolu New York'un en geniş apartman dairesini yaratmakla meşguldü. "Hanna ve Quay'le başlayacağım işe. Onlar öldü. Roosevelt'in kampanyası için ne kadar çok para topladıklarını göstereceğim. Sonra da TR'nin Standart Oil için ne yaptığını açığa çıkaracağım..."

"O, bir şey yapmadı. Hikâyeyi biz uydurup yazdık. Gerçek hikâyeyi yazmak zor elbette. Bu konuda onun hiçbir şey yapmaması, elimizde ona karşı bulunan tek kozdur."

"Bunu ben halledebilirim" dedi Hearst. "Ve gerçeklere gene bağlı kalırım. O, hiçbir şey yapmadı, çünkü onu mali açıdan desteklediler. En azından 1904'te. Ah, onu kapana kıstırdım işte. Dehşete düşecek. Gelecek pazar, onun Archbold'a yazdığı mektuplardan, o şerefsiz mektuplardan haberdarız diye bütün gazetelerde imalarda bulunacağım."

Blaise, imkânsızın gerçekleşmek üzere olduğunu hissediyordu. Hearst gerçekten de çok ileri gidecekti bu sefer. Detektifler konu hakkında yepyeni bir gelişmeyle ortaya çıkmazsa eğer, Hearst gözde bir başkanı yolsuzlukla suçlayan biri durumuna düşürecekti kendini. Bu, Tammany Hall'dan Murphy'nin peşine düşmeye benzemiyordu pek. Blaise, bütün hissettiklerini söyleyivermişti işte. Hearst'se hiç düşünmeden davranıyordu.

"Yapmam gereken tek şey onun her şeyini gün ışığına çıkarmak. Theodore'un hakikaten yozlaşmış olduğunu düşünüyorum bu arada. Demek istediğim, bu işteki herkes, başkanlık yarışında para toplamak için bu yola başvuruyor zaten; ama o, ikiyüzlünün teki olduğundan diğerlerinden daha kötü. İşte bu nedenle ben de onu sürüncemede bırakmak istiyorum. Benim elimde tuttuğum koz şu aslında; Theodore, bizim neyi, ne kadar bildiğimizin farkında değil ve bunu öğrenmek için de her şeyi yapar."

Hearst, taraçaya açılan cam kapıya doğru yöneldi; buradan, Hudson'la yüksek Palisades tepelerini görmek mümkündü. "Onun iki dostundan, Hanna ve Quay'den ve elbette Foraker'dan alıntılar yaptığımda herkes Roosevelt'i kastettiğimi anlayacaktır. Bu nedenle, onu kurtların önüne istersek şimdi bile atabiliriz. Aksi takdirde insanlar, bizim yalnızca ölülerden söz ettiğimizi ya da Foraker gibi beş para etmez adamlardan bahsettiğimizi düşünecek. O zaman biz de gelecek hafta Roosevelt mektuplarını yayımlayacağımızı

söyleyeceğiz. Ah, bu eski şehirde *o* gece çok hararetli dakikalar yaşanacak."

Hearst, kendi kullanmaya niyetli olmadığı birkaç mektubu Blaise'in kullanmasını onaylamıştı. Güçlü Senatör Penrose'u Blaise almıştı; Meclis'teki yaklaşık yarım düzine üye de Blaise'in elindeydi. Blaise de bunun karşılığında, Hearst'ün 'soruşturması'na destek olmak amacıyla *Tribune*'ün dosyalarını kullanacaktı; bu 'soruşturma' sözcüğü, Hearst'ün yaptığı işe oldukça havalı kaçıyordu belki de. Ülkedeki çoğu politikacı varlıklı kimseler tarafından besleniyor ve çoğu seçmen bu durumu bildiği halde önemsemediği için Blaise, yanlarına birer fiyat iliştirilmiş adlar listesi oluşturmaktansa daha anlamlı ve işe yarar hareket etmesi için Hearst'ü sıkıştırıyordu. Hearst ise aynı fikirde değildi. Evet, bir intikam için yanıp tutuştuğunu kabul ediyordu. Roosevelt gene onu McKinley'i öldürmekle suçlamıştı. Hearst de bu alçakça darbe için gazeteciliğini konuşturarak, baltasını da eline alıp öyle savaşacaktı kesinlikle. Gerçek bir reforma gelince, kederli bir şekilde baktı Blaise'e. "Sanırım" dedi en sonunda, "buradan hoşlanmıyorsan Fransa'ya dönebilirsin." Bütün olarak değerlendirildiğinde, Hearst kendi ülkesini kabul edip ona göre yaşıyordu; Blaise ise onun gibi değildi kesinlikle.

Blaise, Washington'da masasının başında oturuyordu. Tam o sırada Caroline de habersiz giriverdi odaya. Bu, birbirlerine, Amerika cumhuriyetindeki günlük hayat için gerekli olandan daha fazla açıldıkları, sırlarını söyledikleri o zamandan bu yana gerçekleşen ilk karşılaşmaydı.

"Bak" dedi Caroline; bu denli açık bir şekilde nadiren konuşurdu.

Blaise, *New York Journal American*'ı masasının üstüne koyup sayfaları çevirmeye başladı ve manşetteki haberi okudu. "W.R. Hearst, Petrol Vakıflarının Politikadaki Hâkimiyetini Kanıtlıyor." Hikâyeyi bir çırpıda okudu. Biri, büyük bir olasılıkla Brisbane, Standart Oil aleyhinde bir hikâye ortaya koymuş ve bu şirketin, her iki partinin politikacılarıyla karmakarışık bir ilişki içinde olduğunu belirmişti. İnce bir kurnazlıkla bu yazıda, Roosevelt ve Cumhuriyetçi Parti'den söz ediliyordu, ama şimdiye kadar Roosevelt'in hiçbir sözünden alıntı da yapılmamıştı. Hikâye yakında bunun da olacağını belirterek sonlanıyordu.

"Beyaz Saray hiç de mutlu bir güne uyanmamıştır bu sabah, bana kalırsa." Caroline bir sandalyeye oturdu; gözü bir boşluğa takı-

lıp kaldı; hiç şüphesiz daha dizgiye girmeyen manşetleri düşünüyordu.

"O, yapabileceğini tahmin etmediğim bir şeyi başardı. Standart Oil'ın, Roosevelt'in kampanyası için bir dolu para temin ettiğini kanıtladı; şimdiye kadar Roosevelt de hiçbir petrol tröstünün gerçekten peşine düşmemiştir. Eh bu, sebep ve sonuç ilişkisini ortaya koyuyor, öyle değil mi?"

"Ama" dedi Caroline, "Archbold, Yargıç Parker'la Demokratlara da yardım etti. Böylece ikisi de hükümsüz sayılıyor şimdi."

"Bundan şüpheliyim." Blaise, Caroline'den yana döndü. "Sen ve Bay Trimble, Penrose hikâyesini yayımlamakta kararlı mısınız?"

Caroline evet anlamında salladı başını. "Bay Trimble, yarın baş sayfadan giriyor haberi."

"Bu, *Post*'un bir adım önüne geçmemizi sağlıyor." Blaise memnun olmuştu. "Hearst, Sibley'in mektuplarını en iyi şekilde değerlendirmek istiyor. Ama biz de, onun geri kalanından, Başkan'ı ilgilendirmeyen kısmından faydalanabiliriz."

Joseph C. Sibley, Pennsylvania'lı bir Cumhuriyetçi Parti üyesiydi; Rockefeller petrol hisselerine karşı bağlılığını hiçbir zaman gizlememişti. Sibley, Archbold'a şunları yazmıştı zamanında, "Başkan'a, hayatımda ilk kez, politik durumla ilgili tatsız da olsa bazı açık gerçeklerden bahsettim; muhafazakâr iş adamlarına dayanmaktansa aşağı sınıf halka dayanan hiçbir kimsenin kazanmaması gerektiğini ya da kazanmayı hak etmediğini düşündüğümü söyledim..." Bu, Roosevelt'in 1904 kampanyası uğruna para toplamak için, varlıklı kimselerin ve Standart Oil'ın tarafına hiç beklenmedik bir anda aniden geçişinin başlangıç noktası olmuş olabilir diye düşündü Blaise.

"Eve geri dönmeyi düşündün mü hiç?" Caroline apansız soruverdi.

"Ev mi? Connecticut Avenue'ya mı?"

"Fransa'ya."

Blaise güldü. "Hearst'ün bana gitmemi söylediği yer de tam olarak orasıydı; onun çılgın taktiklerine dair usandırıcı yorumlar yaptığım sırada cehenneme gitmemi söyleyemedi; ama aynen böyle dedi bana, yanılmıyorsam. Yo. Burayı, hiç sevmediğim kadar seviyorum şimdi. Ayrıca, *Fransız* politika hayatı hakkında bir şey biliyor musun ki? Arkadaşın Yüzbaşı Dreyfus'a ne yaptıklarına bir bak."

Caroline, hiç de karakterine uymayan bir biçimde kederli görünüyordu. "Fransa'da ben ya da sen yayımcı olmazdık. Böylesi insanları tanımak ya da önemsemek zorunda kalmazdık."

Blaise başını iki yana salladı. "Hisseni sat bana ve geri dön öyleyse. Ben tam havamdayım şimdi."

Caroline keyifsizce gülümsedi. "O meşhur ayakkabı yer değiştirip duruyor; ilk önce bir ayağa sonra ötekine geçiyor. Ah, ben burada kalıyorum. Bu işe gereğinden fazla batmış durumdayım. Ödenecek bir kefaretim var benim."

"Sen ve şu senin annen!" Blaise bu konundan hiç haz etmiyordu kesinlikle. "Senin kefaret ödemeye ihtiyacın yok. Asıl ihtiyacın olan, içindeki şeytanı kovacak biri."

"Büyükbabamın, annem hakkında yazdığı günlüğü yayımlamak istiyorum."

"Hiç durma, yayımla. Bu hiç ilgilendirmiyor beni." Blaise dediğinde gerçekten ciddiydi. Biraz sonra Bay Trimble girdi içeriye; elinde bir kâğıt parçası bulunuyordu ve gözleri ışıl ışıl parlıyordu. "Beyaz Saray'dan. Başkan'dan."

"Hiç açıklama" diyerek bir iç çekti Caroline, "hiç şikâyet etme."

"Bu söylediklerinizin her ikisini de yapmış." Trimble, yayımlanmak üzere gönderilen kısa iletiyi uzattı onlara. Başkan, Bay Sibley'in bahsettiği bir konuşmanın varlığına dair özel bir şey anımsamıyordu hiç. "Başkan yarın öğleyin sizi görmek istiyor." Bu davet Blaise içindi. Sonra Trimble odadan ayrıldı. Blaise'in ağzından şu sözler dökülüverdi: "Çok fena yaraladık."

"Kimi diye sorabilir miyim" dedi Caroline bunun üzerine.

Blaise'in geldiği haber verildiği sırada Başkan yeni Oklahoma eyaletinden bir heyeti ağırlıyordu. "Bravo!" diye haykırdı Başkan ve böylece, Blaise'in gelişiyle Oklahoma'lı delegeler de kendileri için de ayrılık vaktinin gelip çattığını anladılar. Blaise içeriye girerken eyaletin valisine dikkatle baktı; bu adam, valiliğin dışında Demokratik Parti'nin mali işler müdürüydü aynı zamanda. C.N. Haskell adlı bu beyefendinin, halka değil ama Rockefeller'a hizmet ettiğini ve Standart Oil'ın sayısız mensuplarından biri olduğunu tam da o gün Hearst açığa çıkarmıştı. Partinin her zamanki gibi rakipsiz tek lideri Bryan'm, Haskell'ın mali işler müdürlüğünden istifa etmesini emrettiği konuşuluyordu. Her bir Oklahoma'lı delege, Başkan'la sıkı sıkı tokalaşıp odayı terk ederken ters ya da tuhaf giden bir durum yok gibiydi şimdilik; yalnızca, bu en yeni eyalet memurlarının

odadan tamamıyla çıkmasından ve kapının da sımsıkı kapanmasının ardından ani bir haykırış yükseldi: "İşini devamlı savsaklayan Taft, orada bizi gerçekten hayal kırıklığına uğrattı. Oklahoma'daki yedi seçmen oyundan hepsini de alabilirdik kesinlikle. Sonra o çılgın anayasayla, yani katıksız bir sosyalizmle karşımıza geldiklerinde, Taft da, beklemelerini ve yenisini oluşturmalarını söyledi onlara; sanki bir eyalet anayasası kimsenin umurundaymış gibi. Tam da böyle heyecan içinde didinip dururken Bryan ortaya çıkıveriyor ve o anayasayı göklere çıkarıyor; onlar da, o dolandırıcı Haskell da dahil olmak üzere, Demokratlardan başka hiç kimseyi seçmiyor haliyle. Ayrıca bize, Batı'mn o ebedi bilgeliğine sığınarak bize, kör bir çocuğu bir senatörümüz olarak ve öteki senatörümüz için de bir Kızılderili – Kızılderili! – gönderdiler."

"Ben, efendim" dedi Blaise, "ölmüş olan Kızılderilerin erdemlerine karşı olan düşüncelerinizi biliyordum, ama kör adamlara karşı bu denli katı bir sınır çizdiğinizi bilmiyordum açıkçası."

"Bir tek bu kör olana karşı katıyım." Roosevelt dişlerini iki kez takırdattı. "Popülist bir halk avcısı... Haskell hakkında yazılanı okudunuz mu?"

"Her şeyi okudum."

"Hearst ne yapmak istiyor? Politika sistemimizi mahvetmek mi istiyor, söyler misiniz?"

"Öyle diyorsanız, efendim, evet mahvetmek istiyor."

Roosevelt, radikal olsa da böylesine gerçekçi ve dobra bir yanıtı tasdiklemedi. "Onda hangi mektuplarım var?" Soru aniydi. Sırtı, Blaise'sen yana olan Başkan, diğer tarafa döndü. Ardındaki pencereden göründüğü şekliyle kırmızı ve sarı sonbahar yaprakları, onun vitraylı bir pencereye uyumsuz bir biçimde sıkışıp kaldığı izlenimini veriyordu.

"Tek başlarına pek bir şey ifade etmiyor bildiğim kadarıyla. Ama eğer *yorumlanacak* olurlarsa..."

"Ah, bir yorum gelecektir! İşte burada." Roosevelt, Blaise'e daktilo edilmiş bir bildiri uzattı. "Bunu yarın yayımlayabilir misiniz? Korkarım ki yalnızca size özel değil bu. Bütün ülkeye açıklayacağım. Ama *Post*'tan yani McLean'den önce siz açıklayacaksınız."

Blaise bu kısa bildiriyi okumaya başladı ve politik ikiyüzlülüğün bu kadar rahatça ortaya dökülmesi ve hatta doruk noktasına ulaşması karşısında hayrete düştü. "Bay Hearst, Standart Oil Şirketi'nde yer alan insanlar ve özellikle de muhtelif kabine üyeleriyle

ilişki içinde olan Bay Archbold hakkında birtakım ilgi çekici ve önemli yazışmalar yayımlamıştır. Geçmiş zamanlarda Bay Hearst'ü eleştirmiş olsam da, onun bu konuda halka son derece önemli bir hizmet sunduğunu söyleyebilirim ve bu meseleyle ilgili elinde bulunan bütün mektupları da yayımlayacağını umarım. Eğer Bay Hearst ya da başka herhangi biri, benim Standart Oil meselesiyle ilgili tek bir mektubumu bile elinde bulunduruyorsa, onun yayımlanması karşısında mutluluk duyarım."

Böylece Theodore, düşmanını yücelterek çarpık bir işi elinden geldiğince düzeltmeye çalışıyor ve giderek daha fazla onu içine çeken bir bataklığa dönüşen bu zeminde kendisi için en yüksek seviyeyi tekrar elde etmek istiyordu. Neydi, diye ilk kez merak ediyordu Blaise şimdi; Başkan'ın, Standart Oil'la sürdürdüğü ilişki neydi ve nasıldı? Bilinmesini istemediği bir şey vardı ortada besbelli ve bu da 1904 seçimi için para toplama meselesiyle ilgiliydi büyük bir olasılıkla. Başkan kaygısız bir hava içindeymiş gibi davransa da garip bir şekilde tedirgindi.

"Bildirinizi yarın yayımlayacağım."

"Güzel. Hearst'le görüşüyorsunuz yanılmıyorsam, öyle değil mi?" Blaise evet dercesine salladı başını. "Gelecek sefer onunla konuştuğunuzda, yakın bir zamanda, benim onunla burada, Beyaz Saray'da bir iki çift laf etmek istediğimi söyleyiverin. Ve başka...güçlerin de iş başında olduğunu bilmesi gerektiğinden söz edin ona." Başkan'ın gülümsemesi, kelebek gözlüğü kadar ışıltılı ve yapmacıktı; sonra Blaise'i kapıya kadar uğurladı.

İki

William Randolph Hearst'e, Beyaz Saray'a özel misafirlerin gelip gittiği güney kapısından girmesi rica edilse de bu büyük adam, görevli polislerin şaşkın bakışları eşliğinde şoförüne ana yoldan kuzey girişine doğru gitmesini emretti. Sonra, silahlı bir ihtilalin eşiğinde bulunmadıkları takdirde asla ayak basmayacağı Saray'ın ana girişine doğru ağır adımlarla yürümeye başladı; bu haliyle, Roosevelt'in doğal hayatı korumanın önemi üzerine nutuk çektiği sırada sürüyle vurduğu o kocaman ayılardan biri gibi görünüyordu. Baş görevli endişeli bir ifadeyle karşıladı onu.

"Başkan'a benim geldiğimi bildirin." Hearst, kendini tanıtma zahmetinde bile bulunmamıştı. Paltosunu çıkarıp omzundan aşağıya şöyle bir atıverdi; yere düşmeden birinin onu çarçabuk yakalayacağından çok emindi; baş görevli paltoyu hemen tutuverdi.

"Böyle gelin, Bay Hearst." diyen baş görevli, onu batı kanadına doğru yönlendirdi. Kendisine, sekreterin odasında beklemesi söylendiyse de Hearst, boş Bakanlar Kurulu odasının kapısını açıp masanın en başına oturuverdi. Sekreterin bu durum karşısında sessizliğini korumuştu; ne var ki son derece büyük bir şok geçirmekteydi aslında.

Hearst, hükümet koltuğuna oturup arkasına iyice yaslandı ve çok asil işler başarmış da yorgunluktan bitkin düşmüş biri gibi gözlerini yumdu. Evindeydi artık. Ama bu, çok uzun sürmedi. Gürültüsü her zamanki gibi kendinden önce gelen Başkan bozmuştu bu rahatlığı. "Gelmenize çok memnun oldum! Bravo!" Başkan, Bakanlar Kurulu odasının kapısındaydı. Hearst gözlerini açtı ve ciddiyetle başıyla selam verdi. Bir an için Roosevelt ne yapacağını şaşırmış bir halde öylece kalakaldı. Sonra kapıyı ardından sımsıkı kapattı. Birazdan olabilecekler için hiçbir tanık bulunmayacaktı.

Hearst, ağır hareketlerle ve görkemli bir havayla ayağa kalktı. İkisi el sıkışırken, Roosevelt'i kasten kendine doğru çekti; böylece Başkan, kendinden daha uzun boylu olan bu adam karşısında bir sopa yutmuş gibi öylece boşluğa bakakalmaya mecbur oldu. " Beni görmek mi istediniz?" diye sordu Hearst; genç bir editöre sanki büyük bir iyilik yapıyordu.

"Doğru. Doğru. Konuşacak öylesine çok şeyimiz var ki." Hearst, Başkan ve başkan koltuğunun arasında duruyor olsa da, duba gibi ama gayet kuvvetli Roosevelt, yolunun üzerindeki Hearst'ü bir tarafa doğru itip kendi yerine rahatça geçiverdi. Krallara yakışır biçimde koltuğuna oturdu; ardından da sakin bir tenezzülle şöyle dedi, "Buraya oturun. Sağıma. Bay Root'un koltuğuna."

Hearst, her zamankinden daha keyifsizce gülümsüyordu. "O denli adı çıkmış bir yalancının koltuğuna oturduğum takdirde feci şekilde bulaşmasından korkarım."

Roosevelt'in yüzü pancar gibi kıpkırmızı kesildi; ters ters gülümsüyordu. "Bay Root'un yalan söylediğini asla görmedim."

"Öyleyse siz, avukatlar konusunda benim tahminimden daha az deneyim sahibisiniz. " Hearst, orta masadan bir sandalye çekip Başkan'la kendisi arasına yerleştirerek aralarına hatırı sayılır bir mesafe koydu.

"Root, benim için Utica'da bir konuşma yaptı." Roosevelt duygusuz konuşuyordu.

"Eh, ben de onun Tanrı'ya yemin ettiğini filan düşünmedim. Beni McKinley'i öldürmekle suçlarken sizin için konuşuyordu, elbette."

Konuşma, Roosevelt'in istediği yöne doğru gitmiyordu besbelli ki. "Sizin gazeteleriniz, şiddeti ve sınıflar arası nefreti körükledi ve hâlâ körüklüyor. Bunu, inkâr mı ediyorsunuz?"

"Ben hiçbir şeyi inkâr ya da teyit etmem. Anlıyor musunuz bunu? Ben, sizin ricanız üzere buradayım, Roosevelt. Şahsen, sizi hiçbir surette ve hiçbir yerde asla görmek istemiyorum; cehennemde aynı mekânı paylaşmadığımız takdirde elbette. Bu nedenle sizi uyarmalıyım; hiç kimse bana, benim ülkemde 'İnkâr mı ediyorsun' şeklinde bir soru yöneltemez."

"*Senin* ülken, öyle mi?" Roosevelt'in tiz sesi, kulağa hoş gelen bir alto sese dönmüştü. "Bu ülkeyi ne zaman satın aldınız peki?"

"İspanya'yla savaşıp kazandığımda, 1898'de aldım. Bütün bu çetin işin ben üstesinden geldim, siz hiçbir şey yapmadınız. Ta o zamandan bu yana, ülke benim istediğim doğrultuda ilerlemiştir ve siz de bu akışın içinde yer aldınız; yer almak zorundaydınız çünkü."

"Kendinizi çok yüceltiyorsunuz, Bay Hearst."

"Siz, hiçbir şeyden anlamıyorsunuz, Bay Roosevelt."

"Ben şu kadarını anlıyorum. Siz, bu ülkenin sahibi – yo, yo *babası* desek daha iyi olur, başkanlık için Demokratların gene sizi aday göstermesini sağlayamadınız; üstelik o yıl, onların bu yarışı kazanmalarına olanak bile yoktu. Bunu nasıl açıklıyorsunuz peki?"

Hearst, birbirine yakın mat gözlerini dosdoğru Roosevelt'e yöneltmişti; ona büyük bir gözdağı vermek ister gibiydi. "Öncelikle, sizin koltuğunuzda kimin oturuyor olduğunun hiç fark etmediğini söyleyebilirim. Sizin de bize hep hatırlattığınız gibi, bu ülke tröstler tarafından yönetiliyor. Onlar, siz de dahil herkesi ve her şeyi satın almış durumda. Beni satın alamazlar. Ben zenginim. Bu nedenle, canımın istediğini yapmakta özgürüm; ama siz özgür değilsiniz. Genellikle onlarla uyum içindeyimdir, çünkü en azından şimdilik insanları kolayca yönetebilmeyi sürdürmek istiyorum. Şimdi siz, yalnızca makam sahibi birisiniz. Yakında buradan ayrılacaksınız ve o zaman işiniz bitmiş olacak. Oysa ben, insanlara yaşadığımız bu dünyayı anlatarak yoluma devam edeceğim ve bu

dünya da giderek benim anlattıklarıma benzeyecek. Bir süre sonra da hiç kimse, siz ve Chester A. Arthur arasında nasıl bir fark olduğunu bilmeyecek bile. Bense hâlâ burada duruyor olacağım." Hearst'ün gülümsemesi buz gibiydi. "Ama sizin kim olduğunuzu *anımsarlarsa* eğer, bu, benim onlara sizi hatırlatmaya karar vermem sayesinde gerçekleşir; onlara, en başta Küba'da sizi nasıl yarattığımı anlatırım belki de."

"Dördüncü Kuvveti, Bay Hearst, hiçbir zaman duyulmamış öyle bir seviyeye çıkardınız ki şimdi..."

"Çıkardığımın farkındayım zaten. Ve konuyu ilk kez doğru anlıyorsunuz. Basını, belki para dışında, her şeyin üstünde tuttum ve konu paraya gelse de piyasayı kontrol edebilir, yükselmesini ya da düşmesini sağlayabilirim. İspanya'ya karşı savaş açtığım ya da uydurduğum demeliyim aslında, sırada, başlangıçta her şey hikâyeydi, ama bunun eninde sonunda gerçek bir savaşa dönüşmesi için gereğini yaptım ve dönüştü de. İyi ya da kötü, ta Karayipler'den Çin kıyılarına kadar gerçek bir imparatorluğu ele geçirdik. Şimdiyse bu süreçte, siz ve Dewey gibi birçok acemi, önemsiz kimse de kendisine çıkar sağlıyor. Korkarım bir kere başlattığım bu işi kontrol edemedim. Hiç kimse kontrol edemezdi. Ayrıca, bir kere savaş ilan ettiğinizde ardından kahramanlar da yaratmak zorunda olduğunuz gerçeği bir yumruk gibi iniverdi beynime. Böylece siz, bir başka deyişle bütün insanların ötesindeki şahsiyet, bu arenaya pat diye geliverdiniz ve ben de editörlere aynen şunları söyledim: 'Pekâlâ. Baştan aşağı yeniden yaratın onu.' Böylece, Kettle Hill'de dolaşıp duran, bir yarasa kadar kör ve pek de etkili görünmeyen ikinci sınıf bir New York politikacısı, en sonunda bir savaş kahramanı haline dönüştürüldü. Ama siz de bu işten nasıl faydalanacağınızı biliyordunuz elbette. Hakkınızı vermek lazım burada. Siz, bütün uydurma haberlerimin içinde, *Journal*'ın sayfalarında ani bir çıkış yapıp oradan da Beyaz Saray'a kadar yükseldiniz. Gazete sayfalarına sıkışıp kalan ve en sonunda da Fulton Market'teki balık reyonunda, bir paket kâğıdı olarak bu yaşama veda eden zavallı şapşal Dewey gibi değildiniz."

Hearst, oturduğu yerde arkasına yaslandı ve ellerini başının arkasında kenetledi. Gözleri tavandaki vantilatördeydi. "Benim bu uydurma kabiliyetimin neler başardığını gördüğümde ben de seçilmeye karar verdim. Ülkeye sahip olan ve benim, evet benim yaratılmasına yardım ettiğim insanlara nasıl rakip olabileceğimi ve

kazanacağımı göstermek istedim. Eh, bu durumda mucitliğin bedelini de ödemek zorunda kaldım. Sizi seven zenginler bana içerlediler, benden korktular; hâlâ da böyle devam ediyorlar. Ben, sizin yaptığınız gibi Standart Oil'dan o şekilde asla para temin edemezdim. Bu nedenle uzun, yo, aslında kısa vadede, o saçma seçimlere kim en fazla para ödüyorsa o galip geliyor haliyle. Ama siz ve sizin gibi tipler, sonsuza dek bu şekilde dayanamayacaktır. Gelecek, sıradan insanın elindedir ve onun sayısı sizinkinden fazla ..."

"Ya da sizden." Roosevelt, karşı duvarda asılı duran Lincoln'ün portresine dikti gözlerini; o hüzünlü yüz, çerçevenin dışında bir noktaya bakıyordu. "Eh, Bay Hearst, sizin bir yayımcı olarak kendinizi çok beğendiğinizi biliyordum; ne var ki sizin, bizim hepimizin biricik yaratıcısı olduğunu hiçbir zaman fark etmemiştim."

"Ah, ben öyle abartılı bir biçimde dile getirmezdim bunu." Hearst tatlılıkla konuşuyordu şimdi. "Ülkeyi, şimdilerde nasılsa hemen hemen o haline getirdim yalnızca. Bu, pek de büyük bir iş sayılmaz; gene de, şu ana kadar gerçekleştirdiğim her işten kendine fayda sağlayan esasen siz olduğunuzdan, *sizin* bana teşekkür etmeniz gerekiyor."

Roosevelt, masanın üstüne birkaç yasa kitabı koydu. "Ben ve Bay Archbold hakkında neler biliyorsunuz?"

"Standart Oil son seçim kampanyanızı mali açıdan destekledi. Herkes biliyor bunu."

"*Benim* onlardan para istediğime dair herhangi bir kanıtınız var mı peki?"

"Para isteme işiyle Hanna, Quay ve Penrose ilgileniyordu. Siz yalnızca talimat veriyordunuz."

"Bay Archbold benim eski bir dostumdur." Roosevelt daha fazlasını da söyleyecekti, ancak bir başka laf da çıkmadı ağzından.

Hearst sakin bir sesle konuşuyordu. "Halktan birçok adamı harekete geçireceğim. Ayrıca, sizin ikiyüzlünün teki olduğunuzu da ifşa edeceğim."

Roosevelt gülümsemiyordu artık; yüzünün o coşkun rengi normale dönmüştü; sesiyse heyecanını kaybetmiş, gerçek tonuna gelmişti. "Sibley'ler ve Haskell'larla işiniz kolay. Benimleyse çok zorlu dakikalar geçireceksiniz öyleyse."

"Siz tröstlere karşı mücadele ediyor musunuz?"

"Edebildiğim kadarıyla."

"Standart Oil'ın, halktan vazgeçtim, tek tek kişilere karşı işlediği sayısız suça hiç itiraz ettiniz mi peki?"

"Onlar hakkında sorumluluğunu bilmeyen zenginler diye çoğu kez konuşmuşumdur."

"Ama" Hearst'ün ses tonu yumuşaktı. "Standart Oil'ın kurallara uymasını sağlamak için gerçekten ne *yaptınız*? Altı yıldır bu koltukta oturuyorsunuz. Halk arasında yüksekten atıp tutmaktan ve gizlice onların parasını almaktan başka ne yaptınız, sorabilir miyim?"

"Göreceksiniz." Roosevelt çok sakindi gerçekten de. "Gelecek yıl, Indiana'da onlara karşı dava açtığımızda..."

"*Gelecek yıl!*" Hearst masaya neşeli bir edayla vurdu. "Bunun benim ülkem olmadığını kim söylüyor? Herkes bir yana, sizi, kendi türünüze karşı harekete geçmeye mecbur ettim. Bu yıl ortaya çıkardıklarımdan dolayı gelecek yıl bir şeyler yapacaksınız. Ama siz gerçekte asla önderlik etmiyorsunuz. *Benim* önderliğimi izliyorsunuz, Roosevelt." Hearst ayağa kalkmıştı, ne var ki Roosevelt, altta kalmamak amacıyla kendine has o çevik jack-in-the-box* hareketiyle yerinden diklemesine fırladı. Böylece, teknik olarak, protokolun gerektirdiği şekliyle Başkan önce ayağa kalkmış ve toplantı sonlanmış oldu.

Bakanlar Kurulu odasının çıkışında, kapı kolunu eliyle ilk yakalayan Hearst'tü. "Oldukça güvendesiniz, şimdilik."

"Merak ediyorum" dedi Roosevelt yavaşça, "peki ya siz?"

"Bu benim hikâyem, öyle değil mi? Bu ülke. Yazar her zaman güvendedir. Dikkat etmesi gereken onun karakterleridir. Elbette, sürprizler vardır. İşte karşınızda bir tanesi. İşsiz kaldığınızda ve ailenize bakmak için paraya ihtiyaç duyduğunuzda, benim adıma yazmanız için sizi kiralayacağım, tıpkı Bryan'nın yaptığı gibi. Ne isterseniz onu ödeyeceğim size."

Roosevelt en baş döndürücü gülümsemesiyle karşılık verdi. " Ben ikiyüzlü olabilirim, Bay Hearst, ama alçak bir herif değilim."

"Biliyorum" dedi Hearst sahte bir üzüntüyle. "Ne de olsa sizi ben yarattım, öyle değil mi?"

"Bay Hearst" diye cevap verdi Başkan, "beni tarih yarattı, siz yaratmadınız."

* Kutu açılınca içinden fırlayan yaylı kukla, oyuncak bebek. (ç. n.)

"Pekâlâ, gerçekten gösterişli olmak istiyorsanız eğer, o halde tam şimdi ve bu yerde, tarihin ben olduğunu söylüyorum size –en azından kaydedilenin yaratıcısıyım."

"Gerçek tarih bizden çok sonra, ardımızdan gelir. İşte o zaman, bizden beklenene ulaşıp ulaşmadığımıza karar verilecektir ve bizim büyüklüğümüz –ya da öyle olmadığımız– tanımlanacaktır."

"Gerçek tarih" dedi Hearst, bir kereliğine olsun neredeyse çekici görünen bir gülümsemeyle, "nihai kurgudur. En azından bunu bildiğinizi düşünmüştüm." Sonra Hearst çekip gitti. Başkanı, büyük masası, deri koltukları ve şimdi denizin üstünde, resme bakanın görüş alanının ötesine düşen bir uzaklığa, bilinmeyen ve sadece bakmakla yetinen için meçhul kalacak bir olasılığa gözlerini dikmiş haliyle Abraham Lincoln'ün tam boy resmi bulunan Bakanlar Kurulu odasında tek başına bırakarak.

1927 yılında doğan ve ilk romanı Williwaw'ı on dokuz yaşındayken yazan Gore Vidal, 1948'de yayımlanan The City and the Pillar'la uluslararası bir başarı kazanmıştır. Çok verimli bir yazar olarak romanlar, oyunlar, kısa hikâyeler, denemeler kaleme almış; politik bir aktivist olarak da makaleler yazmış, eylemler yapmıştır.

Amerikan tarihini bir aile ve çevresinin yaşadıkları etrafında romanlaştıran Vidal'in yedi ciltlik Narratives of Empire [bizim Gayri Resmi Amerikan Tarihi adını verdiğimiz] dizisi büyük övgüler almıştır.

İMPARATORLUK

ROMAN

İmparatorluk, Gore Vidal'ın, iki Amerikan ailesinin kurgusal öyküleri ile tarihi kişiliklerin kamuya mal olmuş gerçek öykülerini birlikte dokuyarak, kuruluşundan günümüze "Gayrı Resmi Amerikan Tarihi"ni kaleme aldığı 7 ciltlik serinin 4. kitabıdır.

İmparatorluk romanı, bir yanda 20. yüzyılın şafağında Amerika'nın küresel bir güç olarak doğuşuna yol açan olaylara odaklanırken, öte yanda, kendisini "tarihin yaratıcısı" olarak niteleyen basın imparatoru Hearst'ün kişiliğinde dönemin gazetecilik anlayışının değişimini anlatıyor. 1898 İspanyol-Amerikan Savaşı, Filipinler'in ele geçirilişi, Başkan McKinley'in öldürülüşü, Hearst'ün Roosevelt'in başkanlığını önleme girişimleri ve nihayet Roosevelt'in başkanlık döneminin arka plandaki akışı eşliğinde, romanın başkarakteri Caroline Sanford'ın fırtınalı özel yaşamına tanıklık ediyoruz. Dizinin bir önceki kıtabı olan 1876'dan hatırlayacağınız Albay Sanford ve Emma Sanford'un kızı olan Caroline ile üvey erkek kardeşi, hem aile mirası hem de aynı erkek için savaşmaktadır. Gore Vidal, Caroline'ın gazete sahibi başarılı bir iş kadınına dönüşüm serüveninde, modern Amerika'yı yaratan devlet ve basın birlikteliğinin rolünü ustalıkla sergiliyor.

İmparatorluk, küresel boyuttaki siyasi gelişmelerin kökenlerini Amerika'nın dürbününden görmek ve anlamak için müthiş bir fırsat sunuyor.